

که ریمی حسامی

له بیره وه ریه کانم

به رگی - یه کهم

له مندالیه و دتالی ۱۹۵۷

إعادة التنسيق و الفهرسة

و تخفيض الحجم

منتدى إقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

منتدى إقرأ الثقافي

للكتب (كوردي - عربي - فارسي)

www.iqra.ahlamontada.com

کہریمی حسامی

لہ بیرہ و ہریہ کانم

بہرگی - یہ کہم

لہ مندالیہ و ہتالی ۱۹۵۷

Weşanên Jîna Nû : 8
Bîranîn : 1
Çapa Yekem : Adar 1986

Adres :
Jîna Nu Förlaget
Pob
Post Box: 240 12
750 24 UPPSALA
Postgiro : 503799-9

ISBN : 91970747 -13

WEŞANÊN JÎNA NÛ

- * 1925 KÛRT AYAKLANMASI (Serîhîdana Şêx Saîd)
Prof. M.A. Haşretyan, Dr. K.M. Ahmad, M. Ciwan
- * RONAHÎ (Hemû hejmarên wê yên ku di navbera 1942- 1945-an de derketibûn)
- * JIYANA REWŞENBÎRÎ Û SIYASÎ YA KURDAN (Di dawiya sedsala 19-an û destpêka sedsala 20-an de)- Bi Kurmancî, Dr. Cefîlê Cefîl.
- * BÛYÛK ANAYURT SAVAŞINDA KÛRTLAR 1941- 1945, H.M. Çetoev
- * KOMARA DEMOKRATÎK A KURDISTAN (MAHABAD)- Bi Kurmancî, Keşûm Husamî
- * ROJA NÛ (Hemû hejmarên wê yên ku di navbera 1943- 1946-an de bi hefteyî derketibûn)
- * KÛRT MÎLLİYETÇİLİĞİ VE ABDULLAH CEVDET—Malmısanij
- * DENGÊ XEZIKAN (Karikatör)-Mamoste
- İMGES DU KURDISTAN DE TUROUË (Hommage a Yılmaz Güney   Albuma Fotografan)-Şuayip Adig

Navnîşan:
Jîna Nû Förlaget
Post Box 240 12
750 24 Uppsala/ Sweden
Postgiro : 50 37 99- 9

شه م نووسه ر و پياوه مه زنانه كه ده بوايه بيړه وه ري ژيان و به سه رهاتيان بنو-
 سرپته وه به لكوو بهومه به سته بسوو كه نه ته وه كه م له ژيان و به سه رهاتسي كوره
 جوتهير و زه حمه تكيشيكي كورد تاكا دار بسى و له په نا بيړه وه ريه كانسى دا لس
 كونه يه كسى خه بات و نيكوئناسى نه ته وه كه ي بسو ئازادى و رزگارى له ساله كاتى
 دواى شه ري دووه مسى جيهانپيه وه ناره زابسى . شه زنامه وي ميژوو بسووسم وله
 تواناشم دانسيه . من سمر گوزمنت و ژيان و به سه رهاتسي خوم ده نووسه وه .
 له به رته وه له سه ره تاي په يدا بسوونسي چوزمري خه باتسي كه له كه مان له
 كوردستانسي ئيران وله ته مه نسي . ۲ سالسيه وه له نيوبه زم و كيره و كيشه دابوم
 وي دمچى خوينه ري به ريزى كورد به خوينه نه وه ي شه م بيړه وه ريانه كه لسيك
 كه ليمن و قوزينسي خه باتسي كه له كه ي بسوورون بنه وه . دياره له سه ره تاوه زوږ
 شتم ياد داشت نه كرده وه و زور شتشم لسى ون بووه وه ك ديفاعياتسي خوم له
 دادگاي نيزامى دا كه به خه تسي يوسفى ريزوانسي نووسرا بووه . كه ليك به
 سه رهاتشم له بيړنه چوونه وه وليره دا باسيان كراو ه . له به شسي رووداوه سپا
 سيه كاتدا هه ولم داوه هيچ شتيكي ناراست و دوور له واقعيه ت نه نووسم .
 هيوا دارم شه م بيړه وه ريانه بسو خوينه ري به ريزى كورد تام و چيژي
 خوى هه بسى و شه كه ره هه له وچه و تيكيشيان به رجا و كوى به كه وره يسي
 خويان لسيم بسورن .

(۲) سرماوه زى ۱۳۶۳ - ۱۲ دسامبرى ۱۹۸۴

كه ريمى حسامى

وهك باوكم به دایسی گونسی خوینده واری گورد له پششی قشوعان نورسیویه
وله پیناسم دا تومار کراوه روزی ۱۹ به فرانباری سالی ۱۳۰۵ ی هه تازی ۱۷ مانکی
ژانویه ۱۹۲۶ ی زایینی له گوندی (بمیرهم) ناوچهی منگوری مههاباد له خیزا -
نیکی وه رزیر و دیندار له دایک سووم. ته وه نده ی خوم له بیرمه قهت دهوله
مه نده ده ست رویشوونه بوون. بهلام وهك بیستومه ماله باپیرم (عهولای خدره
هاری) دهوله مندیک قورسی گوندی قزلجه بوون. خاوه نسی ممره مالات و تاول و -
چینج وهه وار و بانه ممره مهزواجوت وکا و خهله خرمانی زور بوون .

وهك بارده کن کاتیک پایزان تاوولی ماله باپیرم له کوستانی چه کچ و مالسوک
هانتوه وه خوار هیچ مالیکی قزلجه نه بوه که رون و ماست و په نیری ماله باپیرمی
بوونه چوو بی. ده لین هه رکمر بو پید اوستی و داخوازیک چوو بیته ماله
باپیرم به ناهومیدی و به ده ستی به تال نه که راوه ته وه .

بابم (میرزا حامید) پیاویکی خوینده وار وه سه لیفه و تیکه ینتوو له نسیو
خهك دا خاوه نسی قه دروریزیکی تاییه تی بوو. ماوستا هیمن ناعیری به رزی
گوردستان ده لسی : "میرزا حامید تاقه که سیله بوو که نیخ الاسلامی باوکی
له به ری هه لده ستا .". شهوی من له بیرمه بابم میرزا وکار به ده سنی
میناغای قزلجه بوو. میناغاه وادی گار واری خوی بهو ته سیارد سوو هه رچی
کردای لی پرسینهوه نه سوو. میناغایه کیک له دمره به که که وره کانسی دیوگری و
خاوه نسی گونده کانسی (بهیرمه و بهره جو و قزلجه و کرده بهردان) سوو. سنی
گوری هه بوون، میرزایه کسی راگرتیوه به ناوی (میرزا رسولی پیکوله) که دمره به
گوره کانسی بلی. منیر له ک ل برایه کسی لهخوم گه وره تر و گریکی مهلاع و لا به
ناوی رحمان لای میرزا رسو ده مانخویند .

باز له بیرم نیه خویندتم چوئن دست پیکردوه . شهونده ده زانم منالیکس
 ژوروریا بووم . ماموستا که مان فره توره وتوئن سوو . زوری لسی ده داین . ده فلاقه ی
 ده گردین . له بیرمه شه ویک چوو بووینه قوماران و ماموستا یی زانیوو . به یانسی
 که چووینه مه کتوب ماموستا له گوره کانسى ئاغای پرسى .
 - دمرسه کانتان ره وان کردوه ؟ . شهوله کوی بوون ؟ .
 یك به یك به قوتابیان داهات ولئی پرسین دمرسه کانسى یی ده کوتنه وه وله
 بهریان نه ده سوو .

کاتیک توره ی من هات گوتم : " شهواه قوماران بووین . دمرسه که شم له به ربو .
 فراشی نارد ده سته نولیکی ته ری هینا وگوتسی ئیستا هه مووتان له فلاقه ی
 ده ده م . منداله کان زمره هه لکه ران وده ستیان کرد به کریان . من رابوم وگوتم
 - ماموستا خوومن دمرسم ره وان سوو . به ضیان ببه خنه .
 بیکه نسی . . . شه وه به (جرجو کتان ده بمختم) .

هه ره له ساله کانسى هه وه لسی ضالیم رابوو که هه ستم به ده ست گورتی
 ونه داری کرد . کورانسى (خال ئوغلسى) که عه جه مى ته وریز بوون مناغایان له
 گوندی (به بیرم) دهر کرد . ئیسه من ناچار بووین له به بره م یارکه ین و بچینه قزلجه ی
 خسواری . مه کتوب وده رس و خویند نغان تیکچوو . بایم برا گوره که مى برد سو
 ناوچه ی شنو وله ماله خزمیکمان داینا که له حوجره ی فه قس یان بخوینی .
 منیشیان له به بیرمه له مالسی (مه لاره حمانسی مام جهلال) به جئ هیشت که
 دمرسم پئی بلی . مه لا رحمان به کیک له بان مه لاکانی کوردستان وله مالسی
 خسواری دازره به شه عیانسى ده ژیا وخواه نسی خزمه تکار و دست و پیوه ند وژیانی
 له که له مه لاکانسى گوندی فه رقی هه بوو . کورپکی له من پچوگری هه بوو . روزیک
 له دیوی ژوری ده کریا . ماموستا فه رمووی بچم بیهینم . که جووم دایکی نه بیهینت
 ماموستا توره بوو . سمره و خسوار له گوله که هه لی ئاوه سمیم . نوکه ریکی نارد نولکسی
 ته ریان هینا . شه وندده ی له به ری یی یان دام تا خوینم له قامگان هات . چه ند
 روز نم ده توانسی باس بروم . روزیک ماموستا به سه فه رچوو بوو لاقم هاتیونه وه
 سه ره خووه ده رکه وتم و ملی ریکام گرت که بجه وه قزلجه . له ریکان ده ترسام .
 هینتا له نه گوندی بووم ئاشنایه کسى بایم به سواری بو قزلجه ده چوو . وه گ

پیاوان سواری یاشته رکسی خوی کرد م و برد میه وه مالنسی . باوکم به تاوانسی شه وه
که به بی نیزی ماموستا هاتوومه وه ده ستیکی باشی کوتام . پاشان نه بیان نارده وه
به یوه م وه قزلبه له لای ماموستا مه لانه همه دی چاوره نه که مه لای گوندی بووه
ده رسم ده خویند . کولستان و بوستان و یوسف و زولیاخی بی ده گونم . زورمه ی
نیهره کانسی یوسف و زولیاخام له به رکرد پیوون . دیار یوو ماموستا زور شاره زانه سو
باوکم هیندی جار مانای شیهره کانسی بو راست ده کرد مه وه .

نازانم چ سالیک بیوله پراساردی پایزمالمان باری کرد و بو ناوچه ی شنور و نیتین .
د لکم خونشکه زایه کسی هه بووه هات ماله که ی بار کردین و بو گوندی (جویریلاوا .
سه وی بی خانو و جسی وری هه ره سه ر ماله پیوم ده ژیمان . پاشان مایه ک
بابم له گوندی (خانناوی) جیگای خواسته وه و بووه به پیش نوژی شه م گونده . خه لک
زور بیان ریزی ده کرت ، به لام نه داری و هه ژاری بالسی به سه ر ژیمانمان دا کیشابو .
خویند نمان تیکجوو بووه . براهه شم هانتیوه هال و بابم جار و بار ده رسی پی ده گو-
تین به لام له به رفیکری نه داری و ده ستکرتسی زور ناوری وی نه ده داین . که لسیک
جارینه خووه لسی ده داین . بابم که سه رده میک ده وله مه ند و به ده سته
لانو خاوه ن میرد و میوان بووه ، نیتان لسی قه و ما بووه ، ناچار بووه بو ژیمان پیش نو-
یزی بگا ، هه مینه نارمه هت و کز و تووره بووه . جار جار شه و تووره بییه به نیمه ده ر
ده کرد .

د لکم ناموزایه کسی هه بووه بناوی (قادر زهنگه) خونشکیکی چچوکی دا
یکی ماره کرد بووه . له گوندی (بیرداوی) نوکه ری کلک عه ولای پرداوی بووه . وه زعی
ژیمانی بانو و جوتیه ندیکی حال خونس بووه . جار و بار ژاردی بووه نار دین و بانگی
ده کردین . نه ز و کاکم چه ند روژ له ماله خالم ده ماینه وهو له گل کوره کانسی شه و
باریمان ده کرد . پاشان ده رکوت شه و چاکه و دلسوزیه ی قادر زهنگه له بهر خزمایه
سی و پیاوه تی نه بووه . ناقه شتیکی له مالنسی نیمه دا جیی دلخوشی و شوینه واری
را بردوو بووه ، سه ماوه ریکی میساری زهردی فره جوان و به نرخ بووه ، بابم سه
کانسی خوی دا کریبوری و زینه سی مال بووه . د لکیم جیوونه گواریکی زری هه پیوو
سه ره رای نه داری و ده ستکرتسی نه بیان ده ویت سه ماوه ر و گوواره که بغروشن .
لهم نه داری و دست نهنگه دا روزیک قادر زهنگه ی خالم کوره گه و ره که ی نار د و

داوای کرد بسوو که میوانم هاتون و کچه که م ده خوازن سه ماوه ره که م بسوو
 بنین پاشان سه بنیرمه وه. سه ماوه ریان دایه وله که ل خوی برد سه ماوه ر-
 هینتا نه هانبوه روزیک خالم په ید بسوو. پان خوارنسی نان وچا گوتی .
 " نه وه کچه که م ده کوئینه وه. هاتووم گواره کاتم به نه مانه ت بدنه سی و پاشان له
 که ل سه ماوه ره که م ده یان نیرمه وه . دایک له به رخزمایه سی و میرد گردنسی
 خوشکه زای گواره کانی دایه. چه ند مانک پیچسوو گواره سه ماوه رخه به ریان
 نه بسوو. روزیک دایک له که ل برا که وره که م چوه پرداوی سه ماوه روگواره کان
 بیئینه وه به لام به ده سنی خالی و به چاوی کریانه وه که راه. قادر زم ننگه
 کوئیبوی : " چه ند جار تارم بوناردوون سه ماوه روگواران وه به رشاردی ده-
 خه م ."

قادر زه نگی خالمان گواره سه ماوه ری خواردن و سالیکی سه خت و نوو-
 شمان له شویه رابوارد . سه ره به هار بسوو کوره پشوریکی دیکه م له به رپیرانسه وه
 هانبوه سه رمانسی نیمه ویراکی. که چاوی به وه زسی نیمه که وت . " گوتی
 من زورم هه په وده وله مندم و ناهیلیم لیره بن. نه نئی بینه لای من و بیگه وه ده زین
 چه ند و لاخیکان به کری کرت وین لمانج ز به رنامه و جیگا وریگا به ره و لاجانسی
 پیرانان که وتینه ری. پان دووروز که یستینه کوندی (جهران) که مالی پوروم له وی
 ده زیان. نینر له سه رمالی نه وان وه موونتیکمان له سه ره وان بوو. لیره دا -
 قه له سی من زور له وه یی هیز تره که بتوانسی چاکه و جواهری و پیاوه سی نه و کوره
 پشوره م به ناوی (ره سووی زینه سی) بنوسی. له بییره وه ریه کاتم دا جار یگسی
 دیکه ن ناوی گاک ره سوو دینه وه نیو ناوان و باسی چاکه و مروقیه تی نه و پیاوه ده کری .
 نه ده کرا هه تا هه تابه له سه رسگی خه لک بنین. برا که وره که میان نه و
 جار پس نارد وه نیوفه قی بیان . باهم جار وبار له مالی ده رسی یی ده گوتیم
 باهم وه حه ولان که وتا که جیگا وریگایه ک بد وزینه وه. روزیک نامه به کی نووسی بسو
 (سمیه عه ولای سه ید هه مزه) تاغای که سکه سک. سه ید عه ولا له کوئه وه له
 که ل باهم ناسیار و ناشنا بیو. له کوندی شیلاناوی و قزلیجه ته نانه ت درامین بسوون .
 سه ید عه ولا له که ل چه ند ماله سه یدی دیکه هانبوونه نیو پیرانان و چه ند گوند-
 یان به بیچاره گرتیبون . درایان به قه رز د ابوو به خاوه ن ملکه کان و پاشان ورده ورد ه
 کونده کانیان کریبوو .

سه يد عه ولا سى دانگى كسنگسكى وه به ركه وتسيوو. بيجكه له وه مه رومالانتيكى
 زور وده وله مهنديكى قورس بووه. كاتيك چوو مه ماله سه يد عه ولا وكوم كورى
 ميرزا حاميد م برد يانه زور و ناسه كه م دا به سه يد عه ولا وكوتى بوم بخو-
 ينه وه. كه نامه كه م خوننده وه كوتى. "ته ورو تو بچوو وه. سلاو له بابت
 بكه. خوتان ناماده كه ن سوزى عاره به ده نيرم و ماله كه تان ته سى بيتنه تيره.
 تو دمرس به كوره كان ده لسى. بابينست ده سنى له كه ل ده سنى جن ده بسى."
 پانان بانگى كرد وكوتى: "دا كاله كانسى كسرهى بو بينن)". كوريكى مه بوو
 به ناوى (رحيم) يتيان ده كوت كره. جووتنه كاليكى شه ماهه به ندى جوانيان -
 هينا وه ره لى ده پيم كردو كه رايته وه بو (جه ران).

به يانسى سه يد عه ولا كوريكى خوى به عاره به وه نارد و ماله كه يان بار
 كردين بو كه سكه سك. بابم شه وروز له كه ل سه يد عه ولا بوو. منين دمرس به
 دوو كورى سه يد عه ولا ده كوت. پانان سه يد عه سه نى قه لاتير دوو كورى خوى
 ناردن ده رسم به وانين ده كوت. هه موومان له ته مه نيك دابووين به لام شهز
 ماموستا بووم. هه وايه كم به سه ردالى ده دان و جار وبار لينم ده دان.
 هه رجه ند له من به هيتر بوون له به رباوكيان زانيان نه بوو تي هه لچنه وه.
 پانان كاتيك وه بيرم ده هاته وه كه مناسلى هاوته مه نى خوم به سى شيزنى
 من نه ده بوايه له زوروى بچنه ده ر پيگه نينم ده هات.

زيانمان به ره و بائى ده چوو. مانيك و دوو مانگامان كريبوو. هه زم له
 سواری ده كرد و روزى واهه بوو كه سه يد عه ولا وياوكم له مال نه ده بوون ته سى
 سه يد عه ولا مان زين ده كرد و سوار ده بووين و غار غار د پيمان ده كرد.
 جارو بارفه قى ده هاتنه جمعان شيعرينم له كه لده كردن و بوم ده دان. زور
 جار بابم له مال نه ده بوو نامه كانسى سه يد عه ولا م ده خوننده نه وه وه لامينم
 ده نوسينه وه.

لام وايه پانان دوو ساله سه يد عه ولا له كه ل سه يد عه سه نى قوريشى
 سه وداى ملكى كرد و ماله كى چوه (قه لاتی موتاوى). مالى شيه نى له كه لخبورد.
 زور له وي نه بووين بابم له كه ل سه يد عه ولا نيكچوو بارمان كرد و چوپنه زيدان
 لای سه يد رسووى زيدان. له وين ده بوايه دمرس به كورى سه يد ره سوو بلیم. برا
 كه ره كه شم ده سنى له خوننده نى نيوفه قى پان هه لكرتير و هاتبووه مال.

ئىستىنا ئىتىز خىزانىكى ھە وت كىسى كۆبىيۈنە . (دۇررا وسى خوشك و دايك و باب)
 بە ھارگە مالمان چىوۈ زىدان سە پىد رە سوو بايى خە لات كىر بوو بالتويە كى رە نىسى
 دابويە . ھە ر ھە وە ل سال لە گە ل بايەم تىكچىوۈ . زىستان دە سە رى كىر دىن بوو
 بالتوكە لى لى ھە ستانە پىنە وە . ھىشتا نە بىوۈ نە روز دە سە رى كىر دىن بوو
 خانويى بۆچول كە پىن . سە پىد زە پىنە لى زىدان كە پاشان بارى كىر بوو چو بوو
 زىنوي شىخى مالە گە لى ئىمە لى بىر دە وە سە ر مالى خويان و چە ند مانگىك پىسە
 ھە سوو شتە وە بە خويى دە كىر دىن .

من لە ژيانى خىوۈد ا ھە ر گىز چاگە لى تە و دوو براپە (سە پىد زىمىنەل و سە پىد
 ھە مەد) لە بىر ناگەم . سالى ۱۶۶۲ گە بە نەپىتى بۆكارى ھىزى چو بوو مە وە
 عىراق بىستەم كە سە پىد زىمىنەل نە ساخە وە ل خە ستە خانە كە وتوۈ . چو مە سە
 دانسى . لە پىشدا نە پىناسىمە وە . پاشان كە ناسىمى ھە ستا و ماچسى كىر دىم و كوتى
 " ئوخسە لى تە وە كور پىك دىتە بە وە فا بى رچا گە لى لە بىر نە چىتە وە ؟

پاشا تە وە كە چە ند مانگە لە مالە سە پىد زىمىنەل بوو دىن بايەم لە گوندى (بىر دە -
 كە مران) جىگە لى دىتە وە بىجارىكى تىر بوو بە پىش نۆپى ئاواپسى . خە لكى بىر دە كىرمان
 بە راتىكى پاشىمان دابە بايەم . كاك ئارمىمانسى پىررتى ئاغاي بىر دە كە مران پىپاويكى
 تىكە پىشور باس و ھە زى لە زانين و بىر بوون دە كىر . ھە مېشە لە لاي بايەم بوو
 زىرئى چاۋە دىرى دە كىر . تە و سالە كاك چىوۈ بوو قە رە خدر و لاي كاك عبد الصمد
 داسە زىبوو دە رىر بە كورە كانسى بلى . من لە مالى ما بوو مە وە مانىنە كە م دە لە وە -
 راند . زىستانسى لە بە رە كىرمان لە گە ل خە لك دە چىوۈ مە راو ماسى و ماسيان
 بە نر دە دام . بىجگە لە وە لە مالە وە خە رىكى خويىندەنە وە و نوسىن دە بووم و بايەم
 پارمە تى دە دام . بە ھارى (مام ئايىزى سىمانى) ئاغاي (كىلى سىيان) ھانە
 مالە كاك ئارە ھىمان وە لى كوتىبووى با كە رىم بىسى دىر سە مند الە كانم بلى . لىسە
 كەل بايەم قە رارى دابوۈ كە لىياسم بۆ بىرى و ۲ پەوت كە نىمىمان بىدانسى . ھەم
 چە ند مئال بووم و بىوۈ نە دە بوو دۇرر لە دايك و باب لە مالان بىزىم ، بە لام لە بە -
 نە دارى بايەم بىر بارى داوانار دىيانم بۆ (كىلى سىيان) . مند الە كانسى مام ئايىز كە لى
 لاي من دە يانخويىند ھە سوويان لە من گە و رە تىر بوون . مام ئايىز بۆخويى كابراپە كى
 نە زان ، قىز دە ماخ ، بە نىز ، لە گە ل رە عىبە تان زار شىر و جىنوي فرون و تىر سە نوک .
 ئىسە گە ر زاندا ارىمك دە ھات نە ترە لى دە چىوۈ ، خويى دە شار دە مە دە بىگوت بلىن

له مال نیه شتیکی بده نی با بروا . زوریهی ئاغاکانی مامه نریه تایبه ت قولسه
 ئاغاکانی دولسی لکین ودهوریشتی چۆسی ئاویره رو تایفهی سیمانی و تایفه ی
 باهزی و شیریز خور هه ر و مک مام ئازیزنه زان و قور سماخ و ترسه نوکن . شه وانه
 ملک و سه زرایه کی بان و به پیت و به ره که ت و به و ئاویمان هه بسوو، به لام لسه
 به رنه زانی و بیگاری و نه وه زه لی و زار شری له که ل ره عیه شان ، کاسبیان نه ده کرد
 و هه مینه روتونه دار و قه رزدار بسوون . بهم حالهش زستانان لیک کۆده بوونهوه
 گوند به گوند ده که ران و میوانی په کتر ده بسوون . دووسی شه و له مالی ئاغا چی
 هه با ده پانخوارد، له ره عیه ته کانیش حمیوان با ، قه ل با ، مریشک با ده پانچیری
 و ده چسوون بۆ گوندیکی دیکه و میوانی ئاغایه کی دیکه ده بسوون . له م که رانه دا
 شه و روز قوماریان ده کرد . به لام هیچ دراوله گوژی دا نه بسوو . دهنکه نوک و بان
 کسبه لیان داده نا و به دراویان ده قه بلاند . یاشان ده یانکرده سه له سی گهنم
 و کابرای دیاو ده بواپه له سه رخرمانان شه و منده باره گهنمه بدا به و که سه که سه لمی
 کردوه .

کاک سه مانی لایینی نمونه په کسی به رچاوی ئهم ناقه چه وسینه ره په بوو .
 کاک سه مان و کاک سه ن ئاغای گوندی لایین بسوون . لایین په کیک له و گونده
 باشانه ی لاجانی مامه شانه . جیکای سه د به ره جووتی مه زرای به رئاوگهه بوو .
 به لام له به ره هیچ و پوچی ئاغاکان کونده که هه ر ده پازده مال ده بسوو .
 کاتیک مالمان له زیدان بسوور وژیک کاک سه مانی لایین پیاویکی له دوو یابم نارد و
 گوتهووی نامه په کم بۆ هاتوه بۆ بۆم بخوینته وه . باهینی نارد . که چسووم کاک سه مان
 میوانی هه بسوون . له نیو گوند که را بسوون فروجیکیان له ماله ره عیه تیک هه ستاند
 بسوو . له به ره هه پوان دانهشتیوین له پیر بوو به هه را . " کوره ته ی که ی ،
 هه تیونه بیه د ، ده بیکه نی ، بردی " . کوریکی کاک سه مان به ناوی (ئیلخانی)
 نه مه نی ده سال ده بوو ده چینه وه ژور و ده بهینی گوشت مریشک له سه رئاگره .
 تسی رۆدی و ده بیا . له زوروی بوو به هه را فراندی . به به ره هه پوان دا -
 هات . کاک سه مان نوکه ری تی به ردان . تاگرتیانه وه لاتیکی به کال و نه کولپوی
 خوارد بسوو، شه وی دیکه شهان لی هه ستاند بسوو و هنیایانه وه .

کلی سیان و مالی مام تائیزی

له سه رقه ول وقه راری پیشوو به هاری نارد پانته کلی سیان . هه رچه نده
 له و ته مه نه دانه بووم که بیره له و شتانه بکه مه وه به لام ته وه ی له مالی مام تائیز
 ده م بینی تووشی دنایه ک فیکر وخه مالی ده کرد مه وه . له نه زانی و قورده مایخی
 له زاله تی ، له بی ده سته لاتی ره عیه ته کان ، له خمرایه و داوین پیسی تاغا و کار -
 داره کانی له نیوگوند و له مالی تاغاس . بیجکه له وه هه ره له رژی هه وه له وه له
 مالی مام تائیز هه ستم به چاره ره شی و داموی خو کرد . مند الیکتی ژیر و هویا -
 هه ره له و کاته شد ادل ناسک بووم . من چوو بووم به خیر ماموستا بم و درس به
 کوره کاتیان بلیم ، به لام هه سوو کاریکیان پیی ده کردم . و لاخیان پیی تاوده دام ،
 تیوو ده بوون تاویان به من ده هینا ، ده بیان ناردم له نیوگوندی ره عیه تیکی بانگ که م
 له نیو تاوایی سفت ده و ره بیان ده دام ده ترسام کانیک درنگ ده هاتمه وه مام تائیز
 وک سفت به گرم دانه هات و جنبیوی دمدان .

پایز یوو بابم هات که نسی به راته که م به زینه وه . گریام و گوتم " لیره نابم زور همرا
 سام لیره . له جیاتی نوکمر و خزنه تگار و هفران و ماموستا من ده کار ده که ن . با بینه وه
 لیره نیک شکاوم " . بابم تووره بوو " بینه وه له مال چده که ی ؟ " .

ناچار به دل شکاوی مامه وه . وام لی هات بوو ته که رام تائیزم ده دیت وک
 جانه وه ریک بیینم و ابوو . سرو بهری زستان سوو له نزیک گوندی (کرده بن) طلکی
 کاک مامه ندی برای مام تائیزی . دوو ژاندارم کوژران . کاک مامه ند بوئه وه که نمرسی
 ژاندارم له چوولی نه بیی تا مه عوری ده وه تادین ، مه پینه کانی برد سوو و مایخی
 خووی . سرده می ره شی ره زاشا ژاندارم له بیانویه کسی تاو ده که ران . به سر
 کرده بن وه ربوون و کاک مامه ند و مرادی کوری و چه ند که سیکی دیکه بیان تیکه
 وه پیچا و له خانسی پتر له مانگیک جه زره به بیان ده دان و داخیان ده کردن و به
 چله ی زستان شه وان تاویان ده بن ده کردن . خه به ری تازار و شه شکجه ی کاک
 مامه ند و گهراوه کان له ناویچه ده نگی دابوووه . به بیانوی دیتنه وه ی قاتله کان -
 ژاندارم به لاجان وه ربوون و له راهوروت و کرتن و لهدانی خه لک تاگریان کرد بووه .

خواه ن ملکی ناوچه یان کو کرده وه وه همسویان به وزستانه ره پیچه ک دان بو
 ورمی . خوارستان مام نایزین یان قول نه درا . شه وده م به سواری شه سپ
 ده چوونه ورمی . چوون وه هاتنه وه مانگیکی پتر ده خایاند . هه رجه نده منین
 له زولمزوری ژاندارم بهزارم بسووم ، به لام رویشتی مام نایز شایسی له دل دا ده گسیرام .
 یان رویشتی مام نایز کوره کوره که نسی وه مالنسی نه ده کونه وه که ل قوله ناغاگا -
 نسی ناوچه له هه ول ونه قه لا دا بوون . په نایان بو قه رنیاغای مامه ن
 بردبوو که کاک مامه ند رزگار بگا . به لام ژاندارمی حکومه تی ره زاخان سه ردار
 عه شیره تی کورد یان به هیچ نه ده زانسی . شوانین به پیچه وانه بو نوکه ری بیگا -
 نه ملی خونیا ن ده شکاند .

دوای رویشتی مام نایز له نیوضنده اله کان دا بووزا بوومه وه . دهرسم پی ده کوتن
 و جار وبار لیشم ده دان . توله ی خووم له وان ده کرده وه . به لاپزور رووت بسووم
 شه شه ول وقه راری داپوی که لیباسم بو بگری وهک هه مووقسه گانسی به درو -
 ده رچوو بوو .

خوشکه مامز و حیسانه تی شه و

مام نایز برارایه کسی کچی هه بوو به ناوی (مامز) . خوشکه مامز یان پی
 ده کوت . دایک ویاوکی نه ما بوون . نیوه ملکی کهللی سییان به وده که پشت . تازه -
 نه مه نسی خووی له ۱۹ و ۲۰ ده دا . کیزیکی شوخ جوان چاک اقیق و قوز له
 به شه وه که میرانی زور پی ده که پشت له مال دا زور قه دریان ده کرت . خزمه -
 نکاری تاییه تی خووی هه بوو . ژوری خاوشنی به تعنای له حه ساری دا هه بوو .
 نان و چیشتی تاییه تی بوخوساز ده کرد . که مام نایز لعمال نه ده بسوله دوای
 ده ناردم ده پیرده دیوه که ی خووی . میوز و کویزی ده دامسی . جاری وا هه بو
 که خوارده نسی دروست ده کرد ، بانگی ده کردم ، نانی له که ل ده خواردم . به
 قه ره وانه که ی ده کوت به کوره کان بلتی لیره نیه . وادیار بسوله به ریچی که سی
 خووی هه ستی به بتی که سی منین کرد بسوو . دلخونی ده دامه وه . باسی پی
 که سی خووی ده کرد . هیندی جار ده یگوت : " نازانسی فالیکم بو بگریهوه بزنام چم
 به سه رده تی " .

پانسه وه که مام نایزبان برده ورمسی خوشکه مامز پتر پینسی به ره لا بسوو .
 ده هاته ده ری . کاتیک ده رسم به مند الان ده کوت ده هاته لام . هه سنی به وه کرد
 بیوو که زور رووم و سه رهام ده بسی . روژیک بانگی کردم ده سنتیک که واو پاتولی جوانسی
 بسوهینام و کونسی ده به ریان که . کوتم :

— خوشکه مامز شیره بمرک دروی لئی نیه، شه وانته تله کوئی دروه ؟ . پاشان شه گه ر
 ده به ریان که م ناموزنت و کوره کان نالین شه ولییاسه تله کوئی بسوه ؟ . هه سوو
 ده زانن مات همچی بونه کریوم . " کوتسی : " بلنی بایم بیوی نار دووم " .

له به رته وه ولییاسی بنه وه م هیچ له به ردا نه بوو شه رسم کرد لای شه و خسوم رووت
 که مه وه . کوتم : " ده پانبه م له وه تاخی ده ری ده به ریان ده که م " .

— نا مه پانبه . سبه پینی وه ره شیره بوخوم ده به رت ده که م بزانم جوان بیوی؟
 سوژی پانس شه وه له ده رسمی مند الان بوو مه وه چووومه دیوی خوشکه مامزی .

نازانم چچ هه سنتیک پانسی پتروه ده نام، کاتیک بو دیوی خوشکه مامز ده چوم خوشیک
 له نی دایه کرتیم و ته زووم به قالسی دایه هات . رووخونسی و هاو زمانسی و دل
 دانه وه ی خوشکه مامز ماله خو مانسی له بیر برد بسوو مه وه . که وه زور که ونم
 هه ستاو کوتسی : شه پشان شه وشونه نستوووم کراس و ده ریسی سپیم بو دروی .
 لییاسه کانسی ده به رکردم و توند ماجسی کردم . کوتسی : همرچی و سنت و مره
 پینم بلنی . تا مام نایز نه هاتبو وه پتر له کن خوشکه مامزی ده بووم .

له ره شه مه دایه بوو مام نایز هاته وه . رمعیه ته کان پییبه وه ده هاتن و دیاریان
 بسوده هینا . هه وه ل جار بسوو سینه مای دییوو ده یگبراه و دروی پتروه ده نان .
 له نییو مامه شان مام نایز بو درویان به نییو بانک بسوو . مام نایز جانو شه سپیکی تیزی
 هه بوو، هیشتا نه گیرا بوو . روژیک جانوو شه سپان هینا ده ری له زه ویه کسی بینه ر
 مالان تیره خولیکیان لسی ناو کوتسی و ه ره سواری به با رام بسی . هه رجه نند
 هاوارم کرد فایده ی نه بسوو . سواریان کردم به دوو که سر ریشه بیان کرتیبوو . شه سب
 خوقی هه له اوینت و جووته ی داوینتن . خسوم له یالان قایم کرد بسوو .

دوو حه و توری ته واو تا شه سب رام بوو روزی سواریان ده کردم . له تاخری دایه سو
 من قازانجیکی هه بسوو . له سواری راهاتیبوم و سام شکا بسوو .

تاقه د لخنویم له و ماله به قور گیرا وه شه وه بسوو هه رکه مام نایز دیار

ده چوهه د بوی خونکه مامز وهه مور شتیکم له بیر ده چوهه . شو کیزه جوان و
باشه جار له جار میهره بانتر بسوو . زور جار نان و چیشتی بو هه لده کرت . هیندی
جار له نامیزی ده کرت و ماچی ده کرت . من شه رم ده کرت .

به هه رسه مه رگیه ک بسوو زستانم بسره سه ر وهه واو بان خون بیو
روژیکي به مام نازیم کورت . " پیاویکم له که ل بنیره ده چه وه . شتر به هاره و لستیره
نایم . " . گوتی . " شه و سالیین لیره ده بسی . له که ل بابت قسه م کرد وه . " شتر
به جاریک دل م به رسوه . چوهه ژوری لای خوشکه مامز و پیم کورت مامت نازیم نادا
بچه وه . نامه وی لیره بم . تویه کیکم له که ل بنیره بگه بینینه وه . " .
گوتی . " چاک چاک ده کا . توبچه وه من به تعنیا ده منعموه . مه چوهه
شه وصال مام بخت بان ده بسی . " .

- ناتوانم لیره بم . خوت ده زانی چه لسی ده کن ؟ .
- راهه سته د وگاند ار ده چینه شار ده نیرم کهوتت بو بکری . شه من به جسی د بلی ؟ -
پانی چه ند روژ خوشکه مامز یانگی کرد م . جوته پیلایوکی سووری بو کریموم .
ده پیم نه کردن . سمره به هار بوو چوومه هات زیاد ی ده کرد . به خوشکه مامز
کورت ده برمه وه . به یه کیکي بلی له چوم بم په زینته وه . گوتی . " به سووسی
ده لیم به پانسی زوو له چوسوی وه تاپه زینی . سوله کانهشت ده ده م به و " .
به پانی له خه وهه ستام سووسی چاوه روانم بسوو . له چوسوی ناورزه رو ده ستی
کرتم و په ریمه وه . که وشه کانم ده پسی کرد و به ره (به رد که مران . تازه تهنه وریان
عه لکرد بسوو له مالسی وه ژورر که وتم . دلکم و خوشکه کانم ده ستیان کرد به
کرهان . کورت هه لانوم . دلکم کوتی . " چاک چاکت کرد وه شتر ناچیه وه " .

که رانه وه بو قه لاتی مو تاوی

له وکانه وه که له زیدان بارمان کرد بسوو سه ید عه ولا چه ند جار نار د بوی
به دوا ی پایم دا که بیایه وه لای خوی . له و ساله دا سه ید عه زینی کوری
سه ید عه ولا و نسی سه ید حه سه نسی هه لگرتسبوو برد بسوو به خالداری
ماله سه ید شیخ مده مده دی . بو خوشی چوو بووه ده لاوان ماله کوپخا مه رز
که مه سه نسی بو بگا . شه ویک سه ید عه زیده چینه خالد ار سه ر زنه که ی بدا

زاند ارم له نيزيك كوندی خالدار ته قه ی لسی ده كه ن وده پكړون . سه پدعه ولا ده سنی كړد به شكايه ت و شكايه تكاری . نه خوینده وار بسووشه م جاره پستر پینه اوسنی به بابم هه بسوو . ثنواره په ك بابم سواری كړدم و ناردمی بسوسه ره خو نسی له قه لانی مو تاوی . روژيك له قه لاتی بووم . سه پدعه ولا گوئی :

" ده بسی ماله كه تان بیته وه . كه سم نیه و تووشی نه م نیگبه تیه بسووم . به بابت بلسی د ووروی ديكه عاره به ده نیرم و بارتان ده كم . پان چه ند روژ كوریکي ناردم بسو له گه ل عاره به و ماله كه مان جاریکي تر چسوه لای سه پدعه ولا . د پسان ده ستم - كړده وه به ده رس كوتن به كوره كانی .

سالیكي تون بسوو . نازانم له هه مسو شیران یا هه رله كوردستان قات وقری بسوو كه تم وه كیر نه ده كه وت . سه ره به هاری سه پدعه ولا هیندیکي گتم پوتار بوین نه وین زهوی نه كیشا نه واو بسوو . نه سپار بووی نه كه رنمان نه بوو له ناشی روژی سمه ك (د ووكیلو) ئاردمان بده نسی . بابم كه ستر له مال ده بسوو . له گه ل سه پدعه ولا له سه فیه روگیره و كیشی شكایه تان د ابسوو . روژی واده بسوو هیچمان نه ده بسوو بخوین . له گه ل خوشكه گانم تا نپوه روژ له ناشی راده وه ستام كه ئاردمان بده نسی . پاشان ناشه وان ده پگوت ئاردم نیه نه هرو مزه م وه رنه گرتوه .

نازانم برا گوره كه م چوون كه وتبوه زینوی شیخ ولد لای حاجیه كسی خه لكسی هه ولیر د امه زرا بسوو حیسابی د و كانی بسو بسوسی . له ورسپه تیه د ا روژيك له گه ل كابرایه ك په پد ا بسوو . جل وبه رگیكي پوشته چه ند كه لله قه ند و چاو پارچه و پیلاو بزدایكم و خوشكه گانم و سنی ديكه سنی هینا بسوو . د وور روژان له مال بسوو پاشان چوه زینوی . نه و شتانه جسی نانپان نه ده گرت . برسپه نسی هیرشی هینا بسوو . كه تم فه ريك ده بسوو . ده چووم كه تمه فه ريك م ده هینا د دمان بزاند و د دمان خوار . د پسان كاك ره سووی پوزام له فریامان كه وت هیندیکي ئاردم بسو هیناپان . د روینه ده ست پیکران . له گه ل دایكم و خوشكه گانم ده چووینه ده سگان . له پشت روینه وانان گوله كه نعمان كو د ه كرده وه و د دمان هینا د دمان كوئا و كه تمه كه - مان ده برده ناشی لیمان ده كرده و پان به ئاردم د دمان گورپه وه . له زپانم د ا سه و ساله و ته و برسپه تیه م له بیر ته چو ته وه .

هاوین بسوو برا گوره كه م له حاجی تورا بسوو هاته وه . پان د وور روژان حاجیسی پیاویكي به دوا د ا ناردم كه بیاته وه . دایكم رازی كړد كه بخښته وه كن حاجی .

سه رارمان دا منینی له گه ل بجم . پاترسی روژ له بیرمه له گه ل کاکم به ره و
 خه لان کهوتینه ری . شهو ده م هاتوو چووی شه و دیو زه حه تنه سوو . خه لک
 به روژ به کویستانان دا ده چسوو قه نه وچایان دههینا . شیه نرچوینه کونه لاجان
 و به گه لسی حاجسی برامبی دا نسی هه لبوون و شیواره گه یشتینه خه لان . حاجسی
 به خیر هاتنی کردین و گه لسیکی دلخوشی کاکم داوه . بو هه وه ل جار دیتم له
 کوردستانی شه و دیو به زمانی کوردی ده نووسن و ده مخوینه وه . پیم سه بیر سوو .
 لام و ابوو ته نیا فارسی زمانی نووسین و خوینه نه . من که فارسیم پاترسی ده زانسی له وی
 نه ده زانسی کوردی بخوینه وه .

دوو روژ له ماله حاجسی بووم و پاتسان له گه ل قاچاخچیان هاتمه وه . حاجسی
 ده شتیکی لیبار بو دروم و هیندی قه نه وچاو به ره سیفار و شتی دیکه ی داسی .
 هاوینی خرمان هه لگیان . سه یه عه ولا نازانم چه نه بوو به لام به راتیکی باشه
 د ابوو به بابم و گه نسی زیادیمان هه بوو ده چالمان کرد . شه و دوو ساله ی له گوندی
 به رد کهمران سوو یق بابم دوو هیوه ره کامیشی کریوون . له قه لانی پایزی به کیان
 زا سوو شیر و ماستنشان هه بوو . به و حاله سه ره سووی پورزام لیخان خاغل نه سوو
 هه سوو شتیکی بو ده هیناین .

به شیء و ووهه م

سه ره تائی ژبانسیکی تا زه

زستانی سالی ۱۳۱۴ میواند ارهه ک بوو به هوی کوران له ژبانم دا و به سه ره هانی تی بینی نه کراوه. ناخری پایز کوپخا مه رمزله که ل چه ند خاوه ن ملکی پسیران و مسویک له قه لاتی موتاوی له ماله سه پد عه ولا کوپونه وه .

کوپخا مه رزکی بوو؟ . "کابیرایه کسی خه لکی گوندی بهستانه ی ده-

شتی بیتون له کوردستانی که رهمن بووه. کوپخای عمیره تسی فه قسی خه لیان و سه ره به پیرانه گانسی بیتون بووه . عه نیره تسی فه قسی خه لی له ده شتی

بیتون و ده وروبه ری شاری کوپه ده ژین . عه نیره نیکی پیچوکن به لام تاژا و دپرن -

کوپخا مه رز سالیک له شاری کوپه قایم مه قامسی کوپه و شه فه ریکی نینگیزی کوشته

ورای کردوه بۆ کوردستانی کوپستان . له نیزیکی سنووری حاجسی ئومه ران گوندی

(ده لاوانسی) ئاوه دان کرد بسووه لسی ماد انیشت بووه. هیندی خزمسی له خسو

کو کرد بوونه وه به دزی وریگری ده ژبان . له وسالانه ی دواپسی دا کاسبینهان-

ده کرد . کوپخا زور ده وه له مه ند بووه . نیزیکی ی . ۲۰ سه ره رواته لی هه بووه .

۲۰-۳۰ سه ره نه ولاخ وده یازده به کسم و سقی شه سی سواری بان و .

شه وده م گوندی ده لاوان نیزیکی ی . ۲۰ مال بووه که زوربه بیان خزمسی کوپخا بووه .

کاسی جوتنگایان له که ل کوپخا به نیوه پسی بووه وانه هه موویان نیوه کار بسوون .

له سه ره دهمسی حکومه تسی ره زانما دا که گنت عیل وهه نیره تسی کوردستان

چه ک کرابون کوپخا مه ره زبه ئیجازه ی ده وه له ت ۱۷ تغه نگی هه بووه . سال به

سال ئیجازه ی تغه نگی کانیا بۆ نسوی ده کرده وه . له که ل ژاندارم وهه عموره گانسی

حکومه ت هاوکاری ده کرد . ریگای به قاچاخچیان ده گرت رووتسی ده کردن و به شی

مه عموره گانسی ده وه تسی ده دا وه و بۆنه وه له لای حکومه ت ده ستی بان د مروی .

شه م کوپخا مه رزه میوانسی سه پد عه ولا بسوو . ویستبوویان نامه بسو

ئاغایه کسی تر بنووسن که شهویس بیته قه لاتی موتاوی . بایم له مال نه بووه . سه پد

عه ولا له دواى منى نارد و کافه زوقه له میان هینا و گوتسى . " نامه به ك بو قهره نیا
غای پیران بنووسه که بیته شیر . " نامه که م نووسی و بزم خوینده موه . کویخا سه ره ز
وده نك هات و برسى : " نه وه گوری گسى به ؟ " .

سه يد عمولا گوتسى : " کوری میرزا حامیده و دمرسه کوره کانسى من ده لى "
کویخا گوتسى . مده بی بیده ن به من . ده بیکه م به کوری خودم "
— ده سته لات به ده ست خوزته . سه يد عه ولا گوتى .

پایس دوو روزان که میوان ده رویشتن سه يد عه ولا ناردی و گوتسى : " ده بستی
له که ل کویخا بچیبه ده لاوان .

— بابم له مال نسبه . بسى شیزنى بابم چئون ده توانم بچم ؟ .
— قه ی نا کا . من ده تنزیم . برزوبه دایکتبلی .

چومه وه بهدایکم گوت . دایکم گوتى : " قه ی سه يد عه ولا مه شکینه . شه گهر
بابت هاته وه دیت سه رتده دا . سواری پاشته رکسى پیاو یکی کویخایان کردم وشه و
جاریش به ره وگوندی ده لاوان دایک ویاب و خوستکه کانم به جسى هیشت .

شواره بسوو که یشتینه ده لاوان . هه ر له وه ژورر گوتن دامالی کویخا و داب
و شوقنى شه وان سه رنجسى راکیشام . مالیکى قه وفا وه تاخسى پرفه رش ونوین
نوکه روچاپه زى کونک و پوشته . کویخا وه ک دمره به که کانسى تری کورد به فیزولو و ت
به رز و قورد مامخ نه بسوو . گشت پیاوه کانسى گوندی ده هاتن له لای کویخا داره
نیشتن و نان و چاپان د مخوراد . شه و خه لکی گوندی له وه تاخسى کویخا کو بوو—
نه وه . به خه لکه که ی گوت : " کوریکم په پدا کردوه وشه وه کوری منه وهه مسوو
شاکاتان لسى بسى . به پانسى سواریکی نارد ه خانسى که ونس که او پاتولى بو کوریم
وله مالسى کرار وده رین بیان بودرووم و به سه ر میانیکی تازه دا که وتم .

سه ختیکی دیکه ن له باره ی مام کویخا وه

کویخا مه ره زسى ژنسى هه بسوو . مندالسى نه ده بسوو . ده یانگوت له
که رهین ژنیکی سکی بر بسوه کوشتویه تی و کوشتویه له من نسبه . ژنیکی دیکه نسى کویا
حه زلیکردنسى کردوه له که ل کابرا هه ر دووکسى کوشتون . خوى به خاوه ن
دروژمن ده زانسى . قه تى تغه نگ نه بسوو . هه مینه کیشکیان لسى ده کیشا . له
ژوررى ته ختی نوستنى وانا بسوو که تغه نگ له کولانه وه نه ی گریتنه وه .

ژنه کانسې هره رسیک خزمنی خوتنه بوون. ژنه که وړه که ی که پخواي مال و بڼه کوڅا ژن ناوډه برا ناوی (هه مین) بسوو. ده هاته د پوه خان و له که ل پهاوان دا ده نښت. نه که رکوڅا له مال نه بوايه دمهات میوانسې به خیر هاتن ده کړدن له ژوروی ده ستوری نان و چښت ساز کړدنسې ده دا. کلیلی رنق و هه مووشت به ده ست و بسوو. تمه نسې له ۴۰ سال نسې په ریپوو به لام ژنیکې قه له وکوچ و گول و ناحه زینه بسوو.

ژنه نژونجه که ی ناوی عه ده له خان بسوو. ژنیکې وریا، به کار جوان و زمان دار نه مه نی له ۳۰ تنې په ریپوو. نه واری نان و هه ویری نه و مال له نه ستوی عه ده له خان بوو. ژنه پچوک که ی کوڅا (نایشه خان) به حال ده که پشته ۲۰ ساله ژنیکې بالا به وړه، چاوبجان، قهت و قوز، قه د باریک ژنسی و اجوانم که م ریپوو. به ختو کړت نسې ره شه ولاخ و په ک سم و نه سپه کانسې کوڅا له نه ستوی نایشه خان بوو. به یانپان هه لده ستا، نالیکې ده دا به نه سپه کان. ره نه ولاخی به رده دان ره وه ی به ره لا ده کړد، ته و له کانسې خاوبن ده کړه وه. ده هات نان و چای ده خوا رد و نه سپه کانسې نال ورنه ک ده کړد، خاوبنی ده کړد نه وه و ده پیرد له کانسې ناوی ده دان. نه که رکوڅا چوپا سه نه ره ته سې بسوزین ده کړد. به هاران و هاویان هه موو نپواران، داس و گوریسې هه لده کړتوله مه زرا کوله کهایه کسی بژ ولاخان ده هینا. نه و گشت زه حمت و کوڅره وه ره تیز کالیک له جوانسې نایشه خانسې که م نه ده کړه وه.

کوڅا ختوی نه مه نسې له ۶۰ بالا بسوو. به لام زیند وو کوچ سوار چاک، قه ت نه ده چوه لای و کوڅره. نه که رنه خون ده بسوو شیر و بیباری تیزی د مخو ارده وه. سال دوازه دی مانک سپه پنان له خورینې شیری ده خوارده وه. وارا هاتپوو شه وی کانی نوستن که ده چوه ژوروی ده بوايه له سه رساج ناگری بسو بکه نه وه پښت و سپینگی ره ناگری ده کړد تا سوړ ده بوو نه و جا پاشان ده نوسوت. نوره ی بژونه کان راگرتپوو، هه رپنج شه و په ک له لای ده خه وت. نه یانده هینت من له وه تاخی بسوو له ژوروی لای خویان ده بیان نواند م ژنه کانی دیکه نه هه ر لهو ژوره ده نوستن. به یانپان پاتې شه وه که کوڅا ده چوه د پوه خان، له نیو ژنه کاند ا ده بسوو به شه و قه و تهر و پلار، دیار بوو شه و ناگایان له مشت و سر هه بسوو.

به نایبه ت کوخا زن له و باره وه زور حه سوود بسوو تا نغزه ی خوئی ده هات له مال با جنیوی ده دان . جاری واده بوو قسه ی وا سووکیان به یه کتر دهگوت که من نم بیست بسوو . له سه رته وه شه وه عه دله و تائینه خان حورمه نسی کوخا ژنیان ده کرت . زور له کوخا ده ترسان . زور جار که شه ره چه قه بان توند ده بوو ده - چوووه ده رو به غار ده هاتنه وه ده مگوت مام کوخا هاته وه . بیده نکده بسوو . پاشان که ده یانزانی راست نسیه ده بیان کرتم ، ده بان قسورنجیم و بیان روئیان ده - کردمه وه . ده گریام . شه رسم ده کرد .

کوخا قه تاله دیوی ژوری دانه ده نیست . هه مینه نانی بو ده هاته دیوه خان . ته وای روز له به پانیه وه هه تا نیوه شه و له دیوه خان سه ماوه رده - کولسی . خه لکی گوندی ده هاتن داده نیستن و چایان دمخواره وه . روژی جیزنان ده بسوایه گشت پیاوه کانی گوند له ماله کوخا نان بخون . کاسه جیژنه بیان بسوزور مالان ده نارد .

کوخا دوو گوتس دیری کرییون و له فاو گوند بوخه لک به ره لای کرد بسوون هه رکه س کاری باره به ری هه بایه و زور گرتبانیه وه ده پیردن . من تا نیستا مالی واثاوه دان و داب و شوینی تاوام نه دیبوو . مالیکی ته وار هه شایری سه رتاواله یی ده رکه وان و به رگری . هه موو که سی گوندی تاژاد - ده هاتنه ماله کوخا . زن و پها و پیکهوه داده نیستن کالته بیان ده کرد . وه ک خیزانی مالی به منه وه پهنج که س بووین . چاپه نیک و نوکه رهکی سواریشی هه بوو . به لام قه تاله ده یازده که س که مترل ماله کوخا نانیا ن نه ده خوار .

کوخا کتیبکی شه سکنده رنامه ی هه بوو کاری من شه وه بوو تا نیوه شه و ده بوایه شه سکنده رنامه ی بسو بخوینه وه . شه وندده م شیوووه رد دیوو وه ، وای لئی را هاتبووم تینر فارسیه که م نه دمخوینده وه هه راست به کوردی پته اده چوم کوخا که یفی یی سازده بوو . خه لکی گوندین کورده بوو نهوه و گوی بیان ده دایسه . کوخا له شه سپه کانی سواری یه کیکی بوئن دیاری کرد . روژانه به تائینه خان نسیه که ی زین ده کرد و ده یکوت برؤل پین مالان رضازی بکه . زمستانی له که ل خوئی سوواوه که روشکی ده بردم . زور جار ده چوه سه فه رو میوانی منینی ده برد . شه و جار بو کاری شهاری ده پینارده خانی . دیاری بو شه فه روکارمه ندی عجم

ده نارد . تاقه خوئنده سواری گوندي بووم و جار و بار ياسينيم له سه رنه خونان
ده خوئند . ده سوایه نوژانين بکه م .

ده لاوان له کوئی سه ۲

گوندي ده لاوان که وتوته بناری روژتاوای (که له کين و بندره) که ئيسنا پيسکه ی
نيزامی پهراشاری لئ په . قاچاخه ريگای هاتووچووی زينووی شيخ سه مه نزا و .
کوستانه کانی ده لاوان دانسي ديمری . يا ريگای کانی خولا ويان به قه مته ره و قز-
قه پاندا . کوخا شواران پياوه کانی گوندي کوژده کرده و ده پکردن به دوو به نس .
ده سته په کسی دمنارده سه ريگای قزقه پان و ده سته په کينی ده نارد سه ريگای
کانی خوا ، بوخوسنی سه رجاره له که ل لایه کسی ده چوو . پياويکی له زينووی
شيخ داده نا . سه رکاروانیکی قاچاخچيان به رهوئيران هاتبا ، کابراخه سه ري
ده دايه . ريگایان پس ده گرت و روونيان ده کرد . سه وه کاری کوخا سوو . سه که ر
قاچاخچيه ک چوو با عيراق و به ده لاوان دا هاتبا و ميوانی کوخا بايه ، سه وه پياوی
خوئی له که ل دمنار و به سلامه نسی کابرای ده برد و ده په پنهانوه .

له سر سه حاله شه وه سه ير سه وه بسوو قه تانويزی نه ده چوو . سه مينه له
ره سه زان دا به روژوو بوو . به ربانگی ده کرده وه نوئی خه و تنانسی ده کرد و
سوارده سوو بوژووت کرد نسی قاچاخچيان . ماله که ی وه ک د وگانی به زازی پر
له کونال و نسی قاچاخسی گهرمين بوو . ژاندارم و سه ریازی گومرک ده هاتن قاچاخ
چيان له مالنسی کوخا ده بينی ، به لام نه يان ده توانسی هيچ بيزن . کوخا دراويکی
ده دانسی و ده روئستن . سه وه ی له قاچاخچيانی ده ستانده به شی ژاندارم و کومرکی
خانی ده دا ، دپاری بوژنه گانيان دمنارده ، سه مينه ميوانيان دهبوونگيشتنی ده کردن
و دروشمکی سه بوو ده يگوت . "سه جه م قونسی چه ور که وچ ده کی بکه" .
سه و دروشمه بوئی گرتبوو . سه عموره گانسی سه رسنور و هک مانگانه له که لسی برميونوه وه
مانگانه ی ده دانسی و پيشيان به ره لا کرد سوو .

له و ناوچه په په کیک کاریکی لسی قه و ماها زنی سه لکرتبا پياوی کوشنبا
سه که رهانبا ماله کوخا نه جاتی ده بوو . له سمری و ده دهنکه ههات ، دراويکی زوړی بو
رزگاری سه و کابرايه خه رج ده کرد . به و بونه وه ماله کوخا سه مينه ژن و پياوی لسی

فہ و ماوی لسی بھون و پھ نایان ہینا ہوو۔

مانگیک ہوو چو ہووہ دہلاوان۔ روزیک کوخا گوئی۔ "چو مہ زہ ماسی
بدہ و موہ لام ہہ روزیک گیر ہہ۔" پھاویکی ساز کرد لہگلم ہی۔ باریک تارہ و
پہستہ پھ نیریک وکویہ رونیک و پھنج کہ للہ قہند و جا و دہ تمن دراو گوئی ٹھوانہ سو
مالی بہ رہ وہ۔ تہ سپہان بۆ نین کردم و چوو ہووہ۔ زہ کانسی کوخا دیاریان ہوا دیک
و خوشکے کانم نارہ۔ تہ ویک لہ ماسی گیر ہوووم وگہ رامہ وہ۔ بہ پیچہوانہ ی مالی
مام ٹاہینی سیمانسی بہ نالوکہ ہوووم بیچہ وھ ماسی کوخا۔

ہہ رلہ روزہ گانی ہہ ولہ وہ کوخا گوئی۔ "دہ ہی فیری تھنکدھاوشتن
ہی۔ تھ ننگیکی پھری سہ رتھی قولہ ی دای و گوئی تہ وہ تھنکی تویہ۔ روزانہ
نیشانہ ی ہوا دہ کردم و تھواو راھاتبووم۔ لیپاسی کہ رمسی زستانیان ہوا دروو ہوم۔
سہرکلارود مستھوانہ ی گرمیان بۆ ساز کرد ہوووم لہگلم خوی دہ پیرد مہ راوہ کیوی۔
زستانان راوہ کیوی لہ دہلاوان زور خوشہ۔ بزہ کیوی ٹیواران دہ کشین بۆ بنار و
سہ رچوم۔ بہ یانیان زورو بہ ریچکہ تی ہہ لدہ ہنہوہ۔ نیوہ تہ و تھنکچی وھ خو
دہ گووتن و پیرہ گہ یان لسی دہگرن۔ حیوانہ کیوی عادہ تی وایہ ٹھگر پھ کیک بہ شوینیک
دانس پھ ری۔ ٹیتر ٹھوانسی دیکہ تہ بہ دوا ی تہ و دہ رن۔ تہ قہ شیان لسی
بکری ناگہ زینہوہ۔ جاری واہہ ہوووم روسی حہ پوان دہ کوژران۔ لہ گوئی گوشت
بہ نی ہہ موو مالان دہ درا۔ تہ و داب و شوینہ م ہہ رلہ دہلاوان دے ہووہ۔
دابی گوئی عہ شیرہ نی وکوچہ ری تہ واو پارینزا ہووہ۔ نہ ک ہہ رشہوہ
مالہ کوخا حہ یونیان دہ کوشتہوہ۔ بہ لام گوشتیان بۆ زور مالہ فہ قیرہگان دہ نارہ۔

نالوگورلہ ژبانم دا

لہ دہ لاوان گورانیکی تھواو بہ سہ ژبانم دا ہاتبوو۔ یوزا ہووہ وھ تیرو تہ سہل
کوک و پڑشتہ تا قہ خوشہ وستی مالہ کوخا ہوووم۔ زہ کانسی کوخا وک کوری خویان
خوشیان دہ ووستم۔ زور جار دہ یانگرتم ماچیان دہ کردم دہ یانگریاندم و۔
روزیک گوتم تہ وھہ موو عہ جہمی برسی و بیکار دہ کہ رین بۆ پھ کیک راناکرن لہ
جیاتسی ٹاہنہ خان ولاخان بہ خبوکا؟۔ کوخا زن گوئی۔ "کوخا پھاوی سہ لٹ لہ
ماسی راناکری تہ پھاوئی بویہ ہوی بہ پشیلہ ماسی۔" کابراہ کی پیر و فہ قیر
بہ ناوی حہ سہ نلال بہ خوژون وکیر و کچیکی لہ مالہ کوخا دا ہون و یاریدہ ی۔

ژنه کانیان ده دا . من وهگری نایشه خان بیووم . ده چومه ته ویله ته سپه گانم له
 که ل خاویزن ده کرده وه . نه یده هیئت ده یگوت پیس ده بسی . ده نایزی ده گرتن
 ده یگوت به قه د (حصه ده مین) م خوسن دهویی . (حه مه دهمین برای بو)
 جارویار سواری ته سپنکی ده گروم و ده چوم تاوم ده دا . سه باره ت به ماله کوپخا
 خه لکی گوندین خوشیمان ده ویستم . کوپخا دوو برزای هه بیون (عهولا و خدر)
 مالیان جیا بوو . به لام له که ل شووانان مه رومالاسی کوپخایان بهمنیو ده کرد .
 زهریان خوسن ده ویستم . زور جار ده چووینه مالی ته وان و که بایی سریشکمان
 ساز ده کرد .

له نه روز دا جاریکی دیکه نیه ده ستی پرموه چومه وه سه رانسی دایک و
 باهم . به لام گیر نه ده بووم ده که راصه وه ده لاوان . له ماله کوپخا ورده ورده خوشکه
 مازم له بیر ده چوووه .

بیه هاری ده لاوان

به هاری ده لاوان به کیک له جواشترین به هاری کوردستانه . له سه ره بههار دا
 که نگر و مسعد وک و کارگه روپواس و بیزا و کوراده خوئیک ده ژن و به گول و گولاله نر ده
 رازینه وه . کیزو کور هه سوو روزی روو ده که نه بناوان و که لسی ده لاوان . زور جار
 خه لکی گونده کانس (که له کین و بندره و دریکه و که پله سه ن و شیناوی بو کارک
 و ریواسان ده هاتنه که لسی ده لاوان . له گمرانهوه دا له زار که لسی ده پانکرده شایسی
 و زه ماو هند تا نیواره درتک هه لیه رکی و به زم در پیژی ده بوو . شینه له که ل برزا
 کانس کوپخا ده چووینه که لی و نیشانه مان دا ده کرد و له که ل کجانش خه ریکی
 ده ستبازی ده بیوین . له زار که لی ده لاوان ریگایک هه به به ناوی (کولانسی
 ماچان) . دوو تیشه به رسی زه لام ته و لاوای ریگایان گرتوه و کولانکی ته نگه به ریپک
 هاتوه که تنیا ناقه بارکینیک و یا زه لامیکی پیدا ده روا . نیواران که لم ریواسان
 ده که راینه وه له که ل خدری برزای کوپخا کولانمان ده گرتو کچه کانمان ماچ ده کرد
 به هاران حه و تووی جاریک تهوه سه پیرانسی تیشه بیوو .

مانگیک له بههار ده رفیشت ناول وه ده ده که وتن . کوپخا ژنه هه مین
 و نایشه خان ده چووونه کویستان و عه ده له نر له گوندی ده مایه وه . کچیکی گوند
 شیمان له که ل خسو ده برده هه وار که تاورد روویان بو بیینی و بیر و هاو تیریان له

گسل بکا . کوپخا پتر له هه وار ده بووه . راوله کوی ده کرد . زور جار ده چوه لای شوانه کان و مه رکیه سه ر ده کرد موه . حه وتووی روژیک ده هاته وه گونویا به سه هه ر ده چوو . له م ناوه دا شه ز نازاد بووم . هیندی جار ده چوووه کوستان و هیندی جار پتر له گوندی ده بووم . هه رسی مانکجاریکین ده چومه وه سه ریک و بام ده دا . زیمانی خوئن و سواری و ده ست بازی و چنگه پرچه له که ل کیز و زنان زووتر له کات پئی ده که یاندم . کوپخا مانگی دووسی جار ده پنا ده خانی و دیاری بو ده رمانده ی ژاندارمه و گو مرکو نهنزما تسی عه شایری ده نارد . ژنه عه جه م ده دربان ده دام و داوای شتووه کسی عیراقیان لسی ده کردم .

به هاری ۱۳۱۵ بووه ولت وستی پاسگی ی ژاندارمه له ده لاوان دابنسی . کوپخا نه نگه تاو بووه . ده سنی کرد به هاتوو چوو و مرتیل دان ، به لام فایده ی نه بووه . خانویه کیان پستی چول کرد و حه وت ژاندارمیان نارد ده لاوان . خه لکی کونده که نی پتوه هه راسان بوون . قه ت ژاندارمیان له نیوخویان نه دیوو . ناویان نا- بوون (قوله شین) . کوپخا که زانسی جواپی ناده نموه شه ویک چه مند پیاوی ناردن که شه سبی ژاندارمه کان بدن . ژاندارم کردیانه ته قه وهاوار و که سه به هاواریا- نه وه نه چوو . به یانسی له سمر ناخواردن بووین ژاندارم وه زور کو تن . ده ستیان کرد به هه راکه بوچی به هاوارمانه وه نه هاتوون . کوپخا گوتی : هه راهمراهی ناوی . من کیشکی نیوه نیم . تا لیله بن هه موونه وئه و مهالتانه . چل ته نست ده دمسی و ژاندارمان به ره بروووه . بلی تا پاسگی ی قایم دروست نه کن له وی نا حاویضه وه * . سه روکی پاسکه چل ته نه ی و مرکوت و رویشتن وئه و ساله نه هاتنه وه .

پان رویشتنی ژاندارمه ده لاوان و هک بازاری عیراقی لسی هاتیوو . سه رداره کانی سندوس و شار ویران زوریه یان هاویان ده هاتنه کوستانی ده لاوان . کوستانه کانی کانی خوا و قه بری هه ندوو پر ده بوون . حه یوان پینج قران و یک سم ووشتر تمه نیک هه هوارانه یان ده دا . کوپخا شه ستانه نسی هه وارانه ی بعن شه سپارد بسوو . پیاویکی له که ل ده نارد مو به نیو تا ولان دا ده - چووین و هه وارانه مان ده ستاند . ناشنایه پتسی له که له ره رداره کان له ساله کانی نیکو تانسی سیاسی دا خیری دایه وه . که رانسی کوستان و به ره لایی زنان له ده لا- وان و زیمانی خوئن هه ستمکی له میشک دا د مجولاندم و سه رم له حه زلسیکردن

و خوشه یستی د مخورا . هاونی ته و ساله دووسی که س زنیان هه لگسر تسبو هاتبوونه ده لاوان که کوپخا مه سله تیان بو بگا . کاتی کیا دروون و کوکرد نه وه سو فسه عله نن وه گیر نه ده کورت . بو شهوه کاربان بی بگا کوپخا خسوی له مه سله ت مات کرد بوو . نه وانیشی ده کاری به ردا بوو . ژنه کانیش له مالی کوپخا بوون و یاریده ده ده له خانیان ده دا . په کیک له وژنه ره دوا که وتوانه له سه ر بله نی جیکای بورا ده خستم پانان به بیانوی ته وه ننتی له بیر چوه ده هات ده پالم د مخزا . به خویموه ده کونیم ده ستی لسی ده دام ماچی ده کرم . ده مگوت نه چیه وه هاوار ده کم ناچار به جسی ده هینتم . ته که ره له کوندی وه ره زده بووم ده چومسه کوستان . خونترم راده بوارد . بیجکه له هه وای سازگاری کوستان و خواردنی به نام و چیژ زوریشیان خون ده وستم . هیندی جار کوپخا ژن ده یگوت سه رمات ده یسی له گهل خسوی ده ی نواندم . کیژیکي هارتمه منسی منیان هینا بوه هه واری ده یگوت وه ره با بجین مه رمنه له کان به وزینه وه . کاتیک ده چوو پنه نه دیو شپتر مه ره نه له له بیر د چوو نه وه .

کورد ه کانی گه و سین

ته و ساله هیندی مه رداري گرمینین هاتبوونه کوستانی ده لاوان . سه ره هوزه که یان پیاویک بوو به ناوی (برایی حه مه ده نهی) . به خزمایه تی ده که یشته کوپخا و هاتوو چسوی تاوسی کوپخای ده کرد . منیشی ده برده مالی خو یان . کوریکي هه بوو سینغی شه شی سه ره نای به کوردی خونیند بوو . به زمانی کوردی ده ینوسی و ده یخوینده وه . من نه م ده توانی کوردی بخوینده وه . بسیرم ده کرد مهو بوژمانسی خوم نازانم . ته گهر فارسی بایه من خوینده وار تر بووم به لام سه رم له کوردی ده ره نه د کرد . هاتوو چسوی مالی کاک برایم و دوستایه تی له گهل کوره کی ی بوو به هوی شهوه کتیبی کوردی وه ر بگرمو بخوینده وه . شیمره کانی پایه بهرز سه لای کویه م لسی وه رگرتوو زوریشم له به رکرد بسون . کاک برایم ده یگوت وه ره له گهل من بوخواری . له قوتابخانه بخوینمو له گهل کوره کی من ده بسی . به داخه وه سه ری نه کرتو ماله کاک برایی که رانه وه بوینتونی . کاتیک له هه وار ده هاتنه وه خوار ژنه کانی کوپخا کاربان به نن ده کرد مهو زستانی ده لاوان سارد و توشه . ده بوايه سونه مه نه کی زور بوژستان دابخه ن .

کویخا سالی پهاویکی ده گرت که تاوردو بود پرومخانی بیئی . به لام سوته مه نسی ژوروی له نه ستوی ژنه کان بسوو . شو کاره چه توو نه که و تبوه سه رنه ستوی عهده له خان . هسه موو روزی به یانسی دوو کوئی دریزی جل ده کرد ته وه ردا سو و کورسی ده ست ده دایه وه چوه گوئیمنان . دوویاری گوئیمنی ده هینا و ده هات وه . نه وهنده ی ده هینا تا بیئی وابسو به شی زمستانی ده کا . هیندی روزنه زینتی له گهل خو ده برد . ناپینه خانیش به خپوکردنسی و لاخانسی ده ست پیده کرد وه . پایزان سه رباریکه نسی لسی زیاد ده بسوو . ده بواپه هسه موو شیواران تیله که پونشیکیش سو شیوه خواری و لاخان بیئی . تا به فر ده باری شهو کاری بسوو . که لیک روزان له گهل خوی ده برد مه مه زرا و قوماری له گهل ده کردم و له عه روزی ده دام .

که پایز دا ده هات کاری منیش ده ست بیئی ده کراوه . ده بواپه ده ست به شه سکنده ر نامه بکمه وه . نه وه نده م خویند بسوو که متر چاوم له کتیب ده کرد خه لکی ده لاوان زوره بیان له کوردستانی که رمینه وه هاتپوون . هیندی جار له دیوه خانسی کویخا و یا له دیوی ژوروی باسی کوردستان وشه ری شیخ مه حمود و شه ری شیوخوی عانیره ته کانپان ده کرد سه رنجسی راده کیشام وه وه له جار ده م بیست نه کورد بوناژادی شه ری کرد وه . ژنه کان باسی هسه زلیکرن وره دووا که وتن و پهاوله سه رزن کوشتنی عه شیره نی پهران و تا کوئیانپان ده کرد به نامه زرویی کویم بوراده کرتن . نه و زمستانه نی دوور له دایک و بابم به خوشی له ده لاوان رام بسوارد . سه ره به هاری بابم هات سه رم بدا . کویخا مه ره زرازی کرد که مالان - بیته ده لاوان . چه ند بارگین و پهاوی بردن و ماله که مان باری کردوله ده لاوان لیک کو بویونه وه . برا گموره که شم هاتپووه و شیتر خیزانیکتی ته و او بسوین .

کویخا په له زه پوه کسی داینی و باریک به هارووه به هه ره و جز چاند مان . روزی هسه ره وهزی کیسکیک ورون و برنجسی بوناژد بسوین که نانی بده بین به جوتیران هسه رچه ند مالان هاتپوه ده لاوان به لام نه زه ره له مالی کویخا بسووم و ژنه کان نه یانده هینت بجهه و ما لسی خویمان . کویخا ته وای کار و باری گوندی و شیداره و هاتوو چوئی به بابم شه سیارد بسوو . شو پیکتی هسه بوونامه و به لگه ی بیئی صفرده کردن شو که شی داپووه به بابم و کرد بوویه و هکیلی خوی .

پونشه ری سالی ۱۳۱۶ بووه فه زمانده ی ژاندارمه ری هاتنه ده لاوان . به کویخا

کرت . " توتہ شیء م کوہستانانہ بیاریزی . شہ مرت دہ دہ می شہ کہ ر مہ ری
عیراقیہ کان بیتہ خاکسی شیران بیان ہینہو نالانیاں کہ ."

کویخا بوکاریکی ٹاوا سہ رسانی خوبی دہ پچری . سہ رگورد فہ خرایسی مہ رما۔
ندہ ی ژاند ارہہ ری فہ رمانیکی رہ سہی بوکویخا نووسی . پاسکایہ کی ژاند ارہہ
شیمان لہ دہ لاوان دروست کرد و ۱ ژاند ارہی ہاتھووسی . ہہ موہان ترکسی
ٹازر ہاچان بوون . ہاتھووسی پاسکہ م دہ کرد و فیری ترکسی بیوم .

ناولسی کویخا شہ سالہ نچوہوہ "ہہ وارہ فات" ٹاخیرین لوتکہ ی بہ رز
کوہستانہ کانسی دہ لاوان . بہو دپوشدا عیلمی بابولسی ہہ لیان دا بوون نیوانیاں
لہ کہ ل کویخا خون نہ بیو . لہ ہاومین دا کویخا پیاوی ناردن ٹاولہ کانیاں بار کسرد
و کوہزیتیانہ وہ پتوکانی خوا . پاس گواستہ وہ ی ٹاولہ کانی کویخا شوانی بابولیاں
مہ ریان دہ ہینا جی ہہ واری کویخا و ٹاویان دہ دا ودمیان لغوہ راند . شہم
شوتنہ ملکی دہ لاوان بوو . کویخا ٹیوارہ پک پیاوہ کاسی کوندی کوہ کرد نہ وہ ولہ
نیوہ شہ ودا بہ رھو کوہستانی (ہہ وارہ فات) کہوتنہ ری . ژاند ارہمینی لہ کہ ل خو
بردن . تاریک ورووسی بہ ہانی بہ سہ ر شوانی بولیاں دا دہ دہن . شہدیگہ لانہ ی
لہ وئی دہ لغوہ ران گشتیاں دا گھرانہ خسوار وہ تالانیاں ہینا . لہ کوندی را بہ
دوہر بین ژن و مندالسی بابولیانمان دہ بینی ہاتھوونہ سہ رسنوور و کریان و رورویان
بسوو . ہوئی ی بابولیاں تالان کرا . ۲۰۔ ۳۰ مال لہ ساجسی عہ لی دانبران
و مال ویران بوون . تالان کہ بیشتہ دہ لاوان و یژاردیان ۱۴۰۰ سہ رحہ یوانسی
سہی و رہ شانک بسوو . کویخا داوای کرد بوپاریزگاری کوند سہ ربازی دہ ولہ تسی
بیتنہ دہ لاوان . مولتان (شقاقسی) رہ ٹیسی ٹیننزہاتی عہ شایری لہ کہ ل بیست
سہ رباز ہاتہ دہ لاوان وخیوہتیاں ہہ لہ ا . ہہ مووروی عہ یوانیکی تالانیاں سہر
دہ پری و دہ پانخوارد . کویخا دہ یزانسی شہوہہ مووہہ یوانہ ناخوری و دہ و۔
لہ تسی عیراق داوای دہ کردوہ دہ سنی کرد بہ کوہزینیاں . بہ ران و مہ رہ شہستہر
و حہ یوانی قہ لہو وگمورہ ی دہ نارد لہ بازار دہ فروشت و گیشک و حہ یوانی و دہ و
لہ رولاواز و ہہ رزانی دہ کری و لہ جسی دا دہ نان . ہہ مووروی خہ ۔
لکی دہ لاوان ہہ رکہ س بوخو دہ جوو مہ ری دہ دوشی و شیرہ کہ ی دہ پیرہ .
مہ ردار ی گہ زمین خسوری داوتی حہ یوان لہ بہ رپاریزگاری گوانیاں نابرنہ وہ

له ده لاوان ده ستهان کرد به داوین برینه وه حه یوانان و خوریه کسی زوریان -
وه سمر پک نا .

سه بر نهوه بسور کوپخا وژنه کانسې پشکه گوشتیکی نه: وحه یوانانه پان نه ده -
خوارد و ده پانگوت حه رامه . ا من زوریه ی روز له لای سولتان شقاقسی بیوم
فارسی و ترکیه که م ده زه رد ده کرد و زور پیش کهوتیوم . روژیک سولتان شقاقسی
گوتسی : " لیره که سرنسه گورانیه کمان بسوبلی ؟ "

گوتم هه یه . کابرایه ک لهبتیونی هاتبوو حه یرانسی زور خوشی ده گوتن
بانگم کرد . کابرا ده ستی ده بن گوتی نا وستی حه یرانی زور خون و به تاسی
گوتن . کته واو بسور شقاقسی گوتسی . " د فردان بو نیله سوزدی ئوزاد لار) واته
به راستی نه وه هه رقه یه و دریزی ده که نهوه) .

پاش هاتوو چسوشگاهت ، وهک له بیرم بسی بایولیه گان . . ۹۰ سه رحه یوانیان
و مکیر گوتیه وه . پایزی شهوساله ده لاوان له حالهتسی نه رد ابوو . زور به ی شوان
ده هاتنه سه رگوندی و ده بیو به ته قه . هاون نیمه به هه رموه ز بههار وه که -
مان در وه وکیره مان کرد . ۱۰ باری کرد بوو . کوپخا خه ش بار که نسی بو نار د بووین
خوشمان راده بوارد . زستان خوئینه نهوه ی نه سکند هرنامه هه ر له ستوی من
بسوو . هیندی شه وله گهل لاوانسی گوتن له حاله کچ جوانان کو ده بووینه و هوجورابینمان
ده کرد . زور جار له گهل خدیری برارای کوپخا به سمر مالان داد مکه راین و خه ریکی
نه وراوونه بیتانی ده بووین . نهوه ی راست بسی شه بیتانی له راده به دمر و نینزکی
له زنان ته مهنسی وه پیش خستبووم .

به هاری کوپخا له گهل کابرایه کسی خه لکی تفضه ده به ناوی (رحیم نلوسی)
سنوری (نه مرجیان) ی له ده ولت به ئیجار مگر تپوو خوئی لسی بفروسی . به
و شتران خوئی پان ده هینا وله سنوری ته مرجیان به کوردی شه و دیویان ده فرونت
خوئی له عیراق قاجاخ بسوو . کاروان ده هات باری داده گرت و به شه و د مکه رانه وه .
کوپخا منی نارده ته مرجیان و هت نوئنه ری شه و حیسا ب و پول و کار و باری خوئی به
ده ستی من بسوو . له په نا ئیداره ی کومرک و ژانداره زوریکیان ساز کرد بسوو له گهل
کابرایه ک به ناوی (سو فی سولتان) له وی ده ژپام . پانمان (سه لای ره ن) کر محه
تپن بیوه شعریک و هاته وی . بیکه وه ده ژپاین . پولی خفی من وه رم ده گرت و حه وتوی
جاریک به سواری د مجوسه وه ده لاوان پوله کم دمدا به کوپخا و پاشان خویمان له

که ل شه ریکه کان حسابیان ده کرد .

نه و ساله لوری له عیراقه وه که نعیان بو شیران ده هینا . من هاتوو چوی زینوی شیخ ده کرد و له که ل ژبان وه هه ستان و دانیشتنی کرده کانی نه و دیو ناشنا ده بووم . هاتوو چوی خانیم ده کرد دیاریم بوژنه کانی فرماندهی ژاندارمه و سه روکی گومرک ده برد . کاری نیمه شیواران ده ستنی ده کرا . کاروان شیواران ده هات به روز بیکار بووین . کتییی کردیم له زینوی وه ره گرتوبه دزی ده مهینا . له گهل مه لای ره ن ده مانخوینده وه . بۆ هه وه ل جار له زینوی شیخ وحاجی ئومه وان پولیسی کردم ده دی ، پیم سه بر بووو . کم که م چاوم ده کراوه .

ئێواره یک تازه کاروان رویشنبوو دیم ژاندارم دوو کردی شه دیوان گرتوه و ده یان هینن . لیم پرسین خه لکی کوژن ؟ . که زانیان کردم له چوونه ژوری دا یه کیان به سته یه کسی ده باخه لسی راکردم و چوه ژوری . چوو وه لای ژاندارم و زورم ههول دا بمریان بده ن نهکرا هه ربه وشهوه نار دایان بو خانی .

کاتیک چوو وه وه ژوره که ی خۆم به سته م نهمانا کرد . ده دیناری عیراقی بو . بهمانی سوار بووم چومه وه ده لاوان و پوله کم دا به بایم . کوژی نای ده سنی لسی بده بین تا خاوه نهکلی یه بیدا ده بپتیه وه . مانگیک تنی یه ریوو ئیواره یه ک دوو که بر بوو خووی کرین هاتیوون . باریان داکرت و پولیان دا و یه کیان کوژی : "عه یب نابسی پرسیاریک بکه م ؟"

— نا بوعه یه فەر سوو بزانی

من برای نه وکه سم که لیره گهرا بوو . ئیستا له ورمسی سنی مانگیان حوکم داوه . من چومه ورمسی وه سه رما . ده یگوت پاره کم داوه به کوریکی شیر مندال . جانانانم . کوژم : "پاره که لای منه . به لام برد و مه ته وه ده لاوان و له مالییم دا ناوه . شه که ر ده چی بایم داوه هکت ده دا نه وه ."

— حالت ئاوا بسی . من ناچم . لی ده که ریم تا بوخووی دپته وه

نه م هاوینه له به زم وه ره رای کوستانی ده لاوان و سوورانه وه ی نیو گوند بی پش بووم . به لام تونسی به زمیکی دیکه بووم . سوفی سولتان که مالی له تهرجیان بوو جار و بار بۆ فراوین بانگی ده کردین . روزیک له گهرانه دا تونسی پۆله ژنیک بووین که سکیان ده کردن . یه کیان بانگی کرد :

— بام سووسی شه ری شه وه که ریم نه یه ؟

- راست بخوبی به تکی بووکی .

هاته پین و بهخیر هانتی کردین . کچیک بوو لکه سگه سک دروسی بیوین . له گهل خوشکی دهها . مالی شیمو قومارمان دهکرد . پرسم لیره چدهکه ی ؟
سوفی گوتی با بروین من بوت ده گیرمه وه . " ته وکیره بایی داوینسی بهمپاؤ-
یکی پهر له تمهنتی بایی دا . زور دمولمهنده ماره . تاو لیان وا لهو به ری
هه لداوه وشوه نرته نیا له ههواریه .

روژیک لکهه م لای ره به رحمت بی دا نیشتیوین جامان دمنوار ده
وه مند الیک چکوله هات ویرسی . " کاک که ره مکی به ؟ " پوره فاتم بانگی دهکا .
مه لای ره نر گوتی هه سته برور ، دهنا خوم ده کمه کهریم و ده لیم به نه و
دیم . نه گهر جووم فاتم له نیورمه هه بهردیک دانیشتیوو . ده ستی کرد به گریان .
- بایم به تعیزی داسی به کابراهکی پیر . مالمان له قه متری بوو شیستا هاتوینه
ته مرچیان . میرده کم له قه متری له سمر ده خل ودانه . منین به ته نیا له هه وارم
شو کچه چکوله م نه کهه . شو تاوله ی له هه موان گهره تره هسی شیبه به . خولا غه زه ب
له بایم گری . "

تاوله کانیان هه ره لهو بهری پاسگا هه لیان دا بوو . فاتم گه لیک به میانان زوو
شیریز وروسی سو د نار دین . هه موو جاری مه لای ره . ده پای بوو ده کردم .
سه روکی پاسگای تمهرجیان عه جه میکی تریاکی دریز به ناوی (سته فاخان)
بوو . عه جه م حاله تی وابوو شه گهر له ولاتی خوی ریخ ریژ بایه که ده هاته نیو
کوردان ده بوو به (خان) یا (ئاغا) . به کورتی له قه بهکی بوو خوساز ده کرد و یان
کورد هه یچ وپوو چه که بوو ساز ده کرد . سته فاخان عه جه میکی بیستانی
له تمهرجیان دیتوووه وروژی به نی زور له و بوو . میرزا لسی بیستانی له تمهرجیان نینک
پاسگا بیستانیکی زور بانسی کرد بوو . کاله کسی میرزا لی به ناو بانک بوون . روزیکیان
سته فاخان له مالی میرزا لسی بانگیننتی کردم . که چوم دیم میرزا لی هه ر
کاله کی بانسی نیه زنه که ی له کاله ک شیرین تره وسته فاخان به خورایسی پاسگا به
جتی ناهیلی . روزیک له بیستانی میرزا لسی ته قی تفنگیک هات . که چووین ته رمسی
میرزا لی له وی راکشا بوو . سته فاخان گویا تفنگی له ده ست دهر چوو بوو .
سته فاخانیا ن تیکه وه پیچا وگرتیان . زنی میرزالی هاتو پاراوه که بجم حیاسی

بوینوسوس . که سی دیگه نترکی نه ده زانسی . ناچار ده چووم حسابم بسو
 ده نویسی . جاری وابوو دهرسا نه ونهیده هیئت پچمهوه . سه لای ره نترکته
 خوشه کانسی قه تله بیر ناچنمهوه به کاله ک و شیریزو رون خه نسی بیوو .
 پایزخوی فروشتن نهواو بیوو چوو مهوه ده لاوان . روزیک کابرای خاوه پایاره له
 عیراقه وه په پدا بوو . پاره کی وه رگرتهوه وکه لیک مهضون بسوو .
 نه و داوه تسی هاورین و پایزان له کوردستان باو بسوو . له ده لاوان نه و
 داوه ت بو هه رزه کاران و مکنتویژ بوسو فیان فه رز بوو . هه تا نیوه شه و له شه
 داوه ت ده بیورین . شه و ساله کزیککی زور جوان له شنوزه نکه وه هانبوه ماله خز-
 هیکی له ده لاوان . کور وکال دهوره یان ده دا . ماله خزمه که ی بو همنیان ساز
 کرد بوو . فاتی کچی عه ولای شه حه د مامزی به جاریک خوی له منخوش کرد
 بوو . هینن زورم خسوتی ده ویت و شه که رلیم ده که ران ده بوایه له ماله برایگادریژ
 خزسی فاتی بم بیننهوه . یان ماوه یه بایی هات گیزه که ی برده وه . هه ول
 جار هه ستم به خه م ویه روشیک کرد که له گه ل خه صی جارام فه رقی هه بو .
 زنه کانسی کویخا گالته یان یی ده کرد مهوسه ریان هاروشتوو مه سه ر .
 دوومانگی پایز ماوو چه ند کوردی که رمین هاتنه مالی کویخا و ده یانویست
 حه یوانیان بسو بکرتی و به قاچاخ بویان به ری بکا . قه راریان له گه ل دانا که
 حه یوانسی پنج نهن بده ن به کویخا . کویخا شه وکاره ی به بابم شه سپارد . له
 که ی کوده گان بابم رووی کرده سندوس وشار ویران و حه یوانیکی زوریان کری و -
 ده یان ناره وه ده لاوان . لهوشنه وه شهویک کویخا ناوای ده کرد و یاریکی بانسی
 وه رد مگرت .

به ره وگورانی زبان

له ساله کانسی ۱۳۱۶ - ۱۳۲۰ کابراهه ک به ناوی (قازی شیخ ته ها) له لا
 لاجان په پدا بوو . کابراهه کسی خوینده واره زیره زمانوسر شه رلاتان . له نیو
 دیوکریان له ترسی و سیناغای میره دئی رای کرد بسوو هانبوه گوندی (کاسه که ران)
 له پیندا وک مه لا و هینن نویژ دامه زرا بوو . یاشان خوی کرد بسوه شیخ و هیندی
 ده روینی که ری له شوک کورکورد بیونه وهو دستنی له حه کیمایه تسی و هه ر ده دا و
 ماله کی هه مینه یر بوو له نخوش و شیت و شتی وا . له نیو خهلکی نخوینده وارو
 هه زار بوی گرتیوو چاکی دهر و تانده وه .

پاشان له پرده فته ری ماره و تلاقسی و ه رگرت و بوو به سه رده فته ری ره سمسى .
 شه که رتا شپستا سه لا شپخ ته ها بوو ته م جار بسپوه قازی شپخ ته ها . له گشت
 لاجان بپجکه له قازی که سرنه ی ده وئرا ژن ماره بگا . ژاندارمسی به گزخه لک دا
 ده کرد و ته م جار به ژن ماره کردن خه لکی ده رووتانده وه . ماله که ن پر بسپوه له
 کچ و زسی ره دوو کهوتوو و نارازی و ته لاقی دراو .

له م نیوه دا کابرایه ک کچیکی هه لکرتیوو هینا بوو به مالمی کوپخا که مصله
 تسی بو بگا ، کوپخا نامه یه کسی بو قازی شپخ ته ها نووسی و داوای لی کرد که
 شپجاوه بدا سه لایه کسی تر کیوه که ی له کابرا ماره بگا . کافه زه که ی به من دا نارد .
 که چوم قازی گوتسی ؛ من بابت ده نام و تهنانه ت له محال جیران بووین . ده بوایه
 بی سه رم بدا . پاشان گوتسی شپجاوه ناده م و کیوه که ته تسی بیته تیوه . وه لاسی
 نامه که ن ننوسیه وه . کوپخا تیوه بوو . ناردی سه لای هینا و کیوه که ی له کابرا -
 ماره کرد . پاشان چوه خانسی و پولیکی دا و ژاندارمسی به گز قازی دا کردن .
 ژاندارم قازیان هه لپچا و بیانوویان لی دینه وه و بردیانه روسی و به هه زار کیشه
 کلکی له ته له بهر بوو .

پاشان ته وه له چنک ژاندارم نه جاتسی بوو ماله که ی هینا (سی کردگان) و هانه
 ماله کوپخا و ثابت بوو نه وه . مانگی یه ک دوو جار ده هانه ماله کوپخا و کوپخای بانگ
 ده کرد و به جاریک خسوئی له گه ل ریک خستبوو . هه ر له و کانه ن دا خه ریک بوو
 له بنه وه ده ستمیکی لسی بوه شپینی . داوای له بابم کرد بوو که سووری کوپخای بدا
 تسی نا به لکه یه کسی ساخته دژی کوپخا ساز بگا . دیاره بابم نا ته مینى نه ده کرد
 و نه ی دا بوئه . قازی ته م جار ده بابمسی هه لپچا بوو . لای کوپخا ده ستی کرد بوو
 به شه پتانسی و شوفاری و نیوانی کوپخا و بابمسی تیکه ا بسوو .

پایزی که بابم سه پوانسی بو کرده کانسى که رمین کریبوو ، هه م شعوان و هه م
 جه له ب فزون یارمه تسی بابمان دا بوو . ماینیکی له راده به ده رجوان و پاشانسی
 کریبوو که له ناوچه دا ناق بوو . قازی به کوپخای گوتیوو شو ماینه ی به پولسی تو کریوه
 و بپجکه له وه ن بوو ده سى و لاخسی له هسی نو پاشتری هه بسی .

کوپخا به شه پتانسی قازی دلسی گرمی بسپوه له بیانووه ده گه را . ساردی
 پایز بوو کابرای له ته مرجیان . . ده دیناره که ی دا بوو به من و پاشان و هری گرتیوو
 له که ل پهاویکی دیکه له مالمی شپه په یدا بوون . پنجا هه زار تمه نیان هینا

بسوکه بابم هه یوانیان بۆیکری . بابم به کوپخای کوت . شه ویش رازی بوو به و شه رته ی هه یوانسی پهتج ته ن بده ن به کوپخا . کابرا رازی بوون . خسویان له مالی شه مانه وه و بابم سوار بوو به ره و شار ویران تا هه یوان بکری . پاتی سقی روز به فریگی شه ستور باری . شهتر هه یوان به کوپستانان دا ده رنه ده چو . بابم که راهه کابرا هه ره شه و قد وزی پاره که یان وه رگرته وه ورویشته وه .

به یانسی چووینه دیوه خانی کوپخا . پرسى : که ی هاتسو به وه ؟
- دوشنی شهواری . هه یوان نه ده کرد را

- کابرا چسی پان لسی هات ؟

- هه ر دوشنی شه ورویشته وه

کوپخا وه ک ورجسی بریندار نه راندی . بۆجسی به منت نه گوتوه ؟ . من چون دایم شه وانه پاره به رنه وه . توله ؟ ل من خه یانسی . شهتر مه به لای من . له گه ل شه ورویشته وه بۆی بارکه ی و بۆی .

بابم شهتر له ماله وه دانیشته . من وه سه رخسۆم نه هینا وه ره و مک جاران

ده چوو مه دیوه خان و مالی کوپخا . گالته وه به زمی خوم هه ر د کرد .

به لام هه ستم به لالوتسی کوپخا کرد بسوو . گوتم نه ده دایه ده چووم یاریده ی -

ثایشه خانم ده دا وه ته وبله و لاخم له گه ل تاقه ت ده کردن . روزیگی که چووم

ثلیشه خان گوتسی : شهتر مه به شهیره . کوپخا لیت تهوه به وشه وکه دیته وه هه ر

جنیوان ده دا . ده ترسم زبانیکت پیتی بکه به سقی . مه به شهیره .

زور تیکچووم . کولی گریانم هه سنا . ئاوم له چاوان که را . به شیوه به کسی یسی شهوه

پهوه ندی به برابر دووه هه یسی ، هه ستم به خونه وستی ثایشه خان کرد . سه ری

به سینگی خسویه وه نام ماچسی کردم . منیش هه ر دوو رووه تم ماچ کرد . به گزنی

چومه وه . یو دایکم نه گهراوه . سوزنی خسۆم پیتی رانه کیرا چومه وه مالی کوپخا .

نه چومه دیوه خان راست چومه مالی . کوپخان زن به گه رمسی له دایک و بابی

پرسی . گوتم ثایشه خان له کوپی به ؟

عه ده گوتسی : " که ریبگهان مه به شهیره . کوپخا رازی نییه . شهیره زور به پهروشین

تۆ تاقه کوپی شهیره بسوی . مالی شهیره به تۆوه ئاوه دان بسوو . به لام وای لی هات

شه و منده پان شه یثانی کرد وه کوپخا هار یوه . جاری مه به تا بزانیان له که ری شه -

یتان دیته خواری .

کویخا زن هه سنا ماچی کردم و گریا . منهن کولی گریانم له ته وکئی دا بوو
 گونم باشه ده روم . گوتی : " تاپتی له ته وپله په ناچی خوا حاضری لسی
 بکه ی ؟ . چومه ته وپله . که جای پیم که وت گوتی :
 - ته پرؤ شه وه بوهاتووی ؟ . نه مگوتمه په ؟ .

- خوم پئی رانه گریا . به لام تیرت نایه م . چونکه عه ده به ناشکرا گوتی نابی
 پئی ی . هاتم خودا حاضریت لسی بکه م . له تاضری گونم باشه له بیرمه که ماچی
 ده کردم دلویه ی فریسیکی به سه ررومتم دا کهوت . منهن گریام . به لکه ده مالی
 رومتی ته ستره پوهه . هاتمه ده ری . عه ده گوتی : " ماچیکت نه دا بهمن ؟ "
 ته وین ماچی کردم و چومه وه مالی . دایکم گوتی : " وا زوو هانیه وه ده ریان
 کردووی ؟ . گونم : " کویخا گوتووه نمچه مالیان . "

یان دوو روزان کویخا ناردی تفنگه که ی لی شه ستاند مه وه . زستان هه ر
 له ژوری بوون و باهم نه پده هیئت وه د هر کهوین . له هه سووخه لکی ده لا وان
 دوومال ده ستیان له دوستایه تیمان هه لته کرت وهاتو چویان . کردین . کویخا
 زن زور جار گوشت ورون و پهنری بو د نار دین .

روژیکی به یانسی کویخا زن برارایه کسی خوی نار د وکو تپووی : ته گمر دراو
 یا کافه زو شتیکیان هه په بیشارنه وه . کویخا دهنبری مالیان ده پشکتی . وا ده زانی
 له کرینی هه یوانان دراویکی . بریان وه کبر کونوه .

هیندی کافه زو نووسراومان هه بوون باهم گوتی باشنیه وه به رده ستیان
 بکه وی . په نجا ته منهنش دراو بوو . کهوتینه فیکر چسی یان لسی بکه یین ؟ .
 گونم : " هیان ده ن بهمن . دمجعه سه رکانی زنان وشه که ر تاپشخان هات
 ده پده می و پومان هه له ده گری . "

پئی یان ته کبیری چاک بوو . نوسراو مو دراو که یان له په رویه که وه ریجا و بولا ی -
 کانی زنان روینتم . له نیزیک کانی چوو مه مالی ماهره سووی شیخ حه مه دی .
 که چومه ز ورتنه وریان دایسا . به خیر هاتنیان کردم و جایان لسی تا . به
 منداله کانگوت . ته که ر تاپشه خان چوه سه رکانی پیم بلین . " نازه جایان نی
 کرد بوو مندال هاتن وگوتیان تاپشه خان له سه رکانبه . خیزانسی مام ره سوو گوتی :
 - به قوریانتیم ناگات له خوت پئی . " که چومه سه رکانسی بیچکه له وکه سی
 دیکه ی لسی نه بوو .

- شه پړو . . . به وسه رمايه ليره چ ده كه ي ؟
 - له به رتهاتووم . بزه پهكسي شميرسي هانسي .
 - ناگالغخت بڼي . وه د هر مه كه وه
 - هانسي شه وبه ستم بڼه لگړه . كه سرته زانسي .
 - كاريكي باشت كړد وه . خه ريك بووم خه به رت بده سي . پيره سه ك ده نيري
 مالتان ده كه ري .
 به ستهكم دايه وچومه وه ماله مام ره سوو . جام خوار د موه و پاشان چو-
 مه وه مالنسي .

به نسي سي په م
 گيره و كينه ي تيداره وكوړه وه ري .

پاش چه ند رو ژبه يانيه ك نان وچامان ده خوار د عه ولاي برازاي كويخا
 له كه ل حه سه ن بالهكي نوكه ري ويهكي ديكه وه ژور كه وتن . گوتيان كويخا
 كرتوپه ماله كنان بپنكسين . وه ك ژاندارم ده ستيان كړد به كه ران . هيچيان نه
 ديته وه . پاشان چوونه ته ويله هاينه كه پان د هر كيشا وبرد يان . دايكم و منداله
 كان ده ستيان كړد به كريان . بابم دلخوشي دانه وه وه هر شه وروژه له كه ل بابم
 چووپنه خانسي . له ژاندارمه وسه وزه بانسي شكايه تمان كړد . گوتيان نامه سو
 كويخا د ه نووين . د وروژه له زه ركه تن ميوانسي (حه مه دي برايماغا) سووين
 كويخا جوايبي نه دابوونه وه . بابم هه ر له زه ركه تن سووين چوو مه وه
 ده لاوان . پاره ونوسراو هكانم له ثاينه خان وه ركرته وه و هاتمه وه زمركه تن ن
 لاي بابم . له ويوه به پي پان كه وتپنه ري بسومند وسي . شه وچووپنه گوندي
 (چوار بوت) ماله حاجي سه يد وسيني . به يانسي هه رچه ند هه وليان
 د اكه ولاخي سواري به رين بابم نه پويست . چووپنه نه غه ده . له نه غه ده
 ميوانسي (فه قتي شه حه د) ي دوكاندار بووين . فه قتي شه حه د خوي بسه
 خزمي كويخا د ه زانسي . ته نانه ت خوي به شه ريكه ملكي ده لاوانين د ادونا .
 كه ليكي قه د رگرتين وگوتسي . " شكايه تيكه ن هه رچي له دستم بسى
 يارمه تپان ده د ه م . به يانسي له نه غه ده وه چووپنه (د ان د ورگه)

ماله مه شدي موحه ره سي . مه شدي موحه ره م ثاغای دان دوک بوو . پاهزی
 رابرد ووله که ل باهم حه یوانسی کریوو . چه ند جار هانویه ده لاوان و فاشنای
 کوخا مه ره زمین بوو . مه شدي کوتسی . " نابی شکایه تبکن ده چه لای
 کوخا و مایه که ی لسی ده ستنه وه و فاشتوده که مه وه . باهم له ماله مه شدي به
 جی ما ومن له که ل شه و چومه وه ده لاوان . مه شدي چه ند روز له ماله
 کوخا بسو جواپی نه دراوه . سوار بوو که راوه و من له مالی یه جی مام .
 سه ره به هار جاوه روان بووین باهم بیته وه . ر و ژیک کوخا هه شت سو که سی
 نارد هه ر چاله که نه کانیاں داوه وهه رچی هه بوو بردیاں . من هه لانم
 چومه خانی . شکایه تم کرد و ناوی شه و که سانم دا که چالیاں ده رهینا بوو .
 له که رانهوه دا چومه کوندي بندره . داوام له کاکهه ولای بندره کرد که خانو یکان
 بد انی تا باهم بیته وه بی پنه شه وی . کاکهه ولا وک پیاوان چه نولا خیکی بو
 پسه یدا کردم و دوو پیاوی له که ل ناردم ماله کهمان بار کرد و هاتینه بندره . دوو
 کاسینو دوو که لیچه مان ما بوون . له بندره له خانویکی شر و شرول دا و بی خه به ر
 له باب زور نارمه ت بووین . پان دوو حه و توو ترس و یکه رانی له خانسی عاره
 به یه کسی بارگینمان به کری گرتو مالمان بار کرد بسو جوار بوتسی ماله حاجسی سه یه
 وسینی . شه و درنگانیک که پشتینه چور بو ت .

حاجسی سه یه وسین له سه بی دانی کونه قه لا و برازای حاجسی سه یه ده ز
 یزی کونه قه لا بوو . ده بوه زر کوری دایکم . پان مردسی حاجسی سه یه ده
 مه ده مینی باوکی ، دایکم میردی به باهم کرد بوو . حاجسی سه یه مسته فای بالاگیر
 و سه یه ره سووی کونه قه لا حاجسی سه یه وسین ده بوونه زر کوری . ایکم . زوریاں
 قه در ده کرت وهه سوو سال له دوویان د منارد و وهک دایکی خونیان چاویان
 لسی ده کرد .

ماله حاجسی لیمان وه دمر کهوتن . بمخیر هاتنیکی که رم و شتو مه کابن برده
 زور و پتر له حه زوتویهک له وی حه ساینه وه . له مالی شهوان ده مانخور و ده نو
 ستین . زور به رمه ت بووین به لام نه ده کرا هه ر له سه رسکی خه لک بزین
 و سه ر بار بی . ده بوایه جیکا و کار و کاسیبه ک بدوزینه وه . هه ر چه ند حاجسی سه
 یه وسین ده یگوت نابی برون و لیره پیکه وه د هژین به لام نه ده کرا . له که ل کاکم
 به ره و دیهاتی سند ورسنو کهوتینه ری به لکوو له کوندیک فه عله یی ، توتنه وانسی ،

کاريک کاسبيه ک بد وزينهوه . له سند سر و شنو ته وکه سه ی ضد الی زور بان به توتنه وان رایان د ه گرت . ثلغا به بیگار جی توتنی بوخوئرد ه کردن و کایران توتنوسی ده چه قاند وره نیوی د ههینا . هه تا پایزی که توتن د ه فروشرا ئارديک که نيمکی ده دایه . ته که ر توتن د ه فروشرا ثلغا حيسای د ه کرد و پولی له دوخانيه و مرده گرت و به پیاوه تی خستی ته که ره یچی د ابا به توتنه وان پان نا .

ثیمه پنج ضدال بووین و به هیوا بووین رانان گرن . چه ند گوندان که راین له سه هیچ کوئی خانومان وه گیر نه که وت . له باهم نیو بانگی شیخ جه لالی د هر هندمان بهستبو .

شیخ جه لال مرومکی ئازا و به زمان و دزی ژاندارم و زور به تنگ لی قهوماو و زور لیکراوانه وه بیوه . گوندان یا بچینه لای شیخ جه لال رانان د هگری . له گوندی ده رهند رومان کرده مالی شیخ جه لال . پیاویک له هر د مرگا بردینه ژور و کوتی . هیستا ثلغا دینه وه ."

که چوینه ژور به پیچه وانعی و تاخی قوله ثلغا کانی تره و تاخیکی پرفه رنو و مافوره ی جوان . کورسی و سنده لی ، تابلوی جوان به دیواره وه . چه ند کنیی فارسی له سه رتاقه . شیوه شارستانیه کسی پیشکوتوانه . زوری بی نه چو شیخ جه لال له گول ژنیکي ره تره سه ری جوان و مزور کوت . به خیر هاننی کردن و پرسی له کوئی و ههاتون ؟ . پش نه وه که نیمه وه لامی بد هینه وه کوتی . "ناکا کوری مرزا حامید بن ؟" . کاکم کوتی . " بهلی هه وین . له باهم بی خه بهرین ماله که مان هینا وه نه جوار بوت . هیستا د ه مانوی له گوند یک جیگا بد وزينهوه و کار و کاسیه ک بکه ین . هاتونمخزمه شو جیگامان بو بد وزينهوه ."

شیخ جه لال به ترکی قه کانی بوخانم گیرا وه . پاشان کوتی . " باوکتان له ووستی به . هاتیه تیره . نارده ووستی . نامه م بوووسوی بوپاریزه ریکی وری تاشنای خوسمه . دووستی روزی ترخوشم د ه چم . کاريک به سه رکویخا مرمر دینم بو هه موو که رتاقلی د ه کم . جیگان بو شیوه د ه بینسه به . ئیوه جحیلن . ده توانن کاسی بکن ، منستی کمر هه لهه گرن . خوشم ئاکام لیان د ه بی خانم په رونی خستی د ه ربری و بریک جنیوی به ده ره به گی کورد د ا و پرسی .

— خویند ووتانه ؟

شیخ جه لال نه بهیشت نیمه و لامی بد ه پنهوه کوتی هه ر دوو خوینده — وارن .

شان کونسی : " هه سته له نپوښه وکتیانه دا گولستان بینه ". شیخ چه لال نه خوینده وار بوو به لام فارسی بانو ه زانسی وچه رضیسی ده ناسین . گنیه که ی لیک کرد ه وه وکوتی شم دوو شیمره م بو بخوینده ه . شیمره گانم خوینده وه وه خانسی کورت زور باشی خوینده وه . ته ماشای مندالی مه که . لای بابی خوینده وپه د هینیمه مه دوسه . خانم پرمسی : " ترکسی د ه زانسی ؟ ".
 - که هیک د ه زاتم .

(کیره ک پورگانیسیر) د ه بی قیسریسی .
 نانپان هینا . د وای نانخوار دن به پهاو که ی کورت . " برو بانگی چه مه دی که " هینده پیسی نچو وچه مه د هات . پیاویکی وچو ، تیگه پینتوو ، قسه خون .
 - چه مه د جای بخووه وله که ل نه وکورانه بچو (جاشیران) لای برابغا .
 سلاوی لی بکه و بلقی خانویان بد اتسی ، باوکیان خوینده وار یکی باشه ، خوشیمان -
 خوینده وارن . با خانویان بد اتسی خو شم جاوه دیریان د ه که م . پیسی بلسی
 بابیان مریدی شیخی بورهانیسه .
 من پیکه نیم وکوتم . " بابم مریدی شیخی حسامه د دینه .
 - قسه ی ناکا نه وانه که رن . له وی هه ر به سمری شیخی بورهان سوینده بخو .

برایم ناغا کتی بوو ؟

برایمی ماجه هان ناغای جاشیران برای قه ر نه ناغای ما مه نن بوو . سو که رهتی به نیو بانگ بوو . قسه ی سه پریان لسی د ه کپراوه . د ه چوه سهه ر دوکانسی پارچه فروزن و پارچه ی قیبه ت د ه کرد . کابرا د ه یگوت که زی به
 ۱۵ قران .

- به سه ری ناغاله دوو تمه نت پتر نا د ه سی !
 د ه یانگوت ۸ نوکه ری سواری هه بوون وچه لات و به راتسی د ه دانسی .
 گانسی به سه فه ر د ه چوود ه یگوت و لاخان سازکه ن . نوکه ره کان بمسواری د ه هاتن له به ر د ه رکای دیوه خان راده وه ستان . ناغا د ه هاته د ه رو پرساری د ه کرد :
 - شه دی نه سی من له کووی په ؟ .

نوکه ره کان د ه یانگوت : " چوون شه سی خوت زین نه کرد وه ؟ . شه پیمان ناکری له سه ر تو راوه ستین . "
 - که وایه به جیم مه هیلن نهستا شه سپه که م زین د ه که م .

خالیکم هه بوو نوکه ری برایم تاغا بوو. دیکوت. "له شاری شنورانک و جووخه ی به درون دایوو. ر و ژیک کوتسی بچوو رانک و چووخه کانم بسو بینه وه. چوم رانک و چووخه م ده به رکړد و هاته وه. چومه دیوهخان. برایم تاغا کوتی. "

له حمده رانک و چووخه هینانه وه؟

— نه خیر تاغا نه دروا بوون. هه ستا هاته پیش و کوتسی :

— محمد شو رانک و چووخه له کوئی بووه؟

— تاغا له بازار ده یانگیران و کریومن. دوا ی هه وتویک کوتسی :

— محمد ناچی رانک و چوخه کانم بسو بینه وه؟

— تاغا ته دی نه م هینانه وه. به که فیت نه بوون کوتی بو خوت ده بمریان که "

شو کابرایه تاغای گوند بوو، نیمه من محتاجی شوو ده بوون. شیخ جه لال

کوتی. "دوا ی هیچی لسی مه کن. همر شو مند خانوونان بداتی ماله که تان

بچی. هه موو کاریکتان پیی ده سپیری. برایم تاغا زور کهره، خانم تاغای ته ی ده کا.

شیمه له گدل کاک حمده. (که پاشان بومان دمرکوت حمده دی خانمی بوو له دوا روزدا

بوو به هاور پی کی به نرخ و تیکوشمری حیزی) چینه جانشیران. برایم تاغاله بمر دمرکای

د یوهخان راومستا بوو. همر له د وروه نه بهیشت شیمه سلاو بکین یانگی کرد :

— حمده به خیر پی ی. شو کورانه کین؟ " (هه موو تاغانه زان و قورده مآخه کانسی

مامه من به تاییت تاپه ی حمده تاغا بو شو وه لاسی سلاوی ره فیت ته ده نه وه، له

د وروه کابرایان دهنک دده او نه پان ده هیشت سلاو بکا.)

کاک حمده قه کانی شیخ جه لالی پی گوت. برایم تاغا کوتی. "به سمری تاغا خانوی

چولم نیمه. شه گمر خانوو چول بوو خه بمر ده ده شه شیخ جه لالی.

کهراینه وه. کاک حمده کوتی. "چابوو خانووی نه بوو، حارانوه له گدل شو کهره

د زواره. دلخوتی داینه وه. کوتسی. "من باوکتان دهناسم. خمسی صخون.

له همر کوئی پی چاک بمری دچن. شستا گهره بوون. لم ولاته سال دوا زده ی مانگ

کاجی هه یه. فصله یی. توتنه وان ی، به نده وان ی، همر چسی پی بیکن. جاری له

گوند بک خانوو په پدا اکن. شه گمر د رواتان په ویسته تا بتان دمی. "

سویاسی کاحمه ده مان کرد و چونه وه کن شیخ جه لال. کوتسی. "بچنه وه پانی

د روسی روز لیتان ده گهره وه. "پاشان کوتسی. "سهریکی نغغه ده به دن. بچنه

مالسی فسفسی محمد . شو خه بیری یابنان د مزانسی .
بهره منغه ده له د مریمند کورتینه ری . له نیزیک گوندی (گورناوی بنه) نووشی
په پاییک بووین له موزاوه د مجوره . ماند و نه بوونیمان لی کرد . کابرا پرسی :

— خهلکی کین و د مجنه کوئی ؟ .

— د مجینه نغده . داخوا لیره خانووی چول همه مالمان بیته تیره ؟ .

— چکاره ن ؟ چیتان له دست دئی ؟ .

— هیچمان له دست نایه . له د لوان کویخا مریه زتالانی کردوین و بیستا د مانووی
له کوندیک خانوو پهیدا کین و کاسیهک بد وزینهوه . همورو کاریک ده کین . باوکمان
خوینده وارپکی باشه .

— تهگر باوکت پیش نوییمان بگا راتان د مگرین . مه لمان نیه . خوششان د ستوان
کاسی بکن . له ناغا زوییمان بو دستینین بیکنه شکارته . د ستوان توتیش بسکن
تیره بو کاسی زور باشه . بیستا و مرن میوانی من بن . شپواری کمیخود ایان کو ده که -
مه وه قسه یان له گول ده کین و ماله که تان دینین .

تیره ممر له وه د مکرین . چونه گوندی . نانیکلی باشیان ساز کرد . نیورو چوینده
سر کاسی نوییکی حیساییمان کرد . چهند کسی د پکنش هاتن . کاکم کوتسی
با نوره کمان به جه ماعت بکین . زوریان به کمیفی بوو . شپواری خهلکی گوندی
کو بوونهوه ، د مریش رحمان کوتسی " ممر له مهلا د مکران له جیاتی مه لایک دووم
بو پهیدا کردوون . بریاریان دا جوتیه نده باره گنجیک و قهره ن دو پوت بهر اتان
به منی . ممر ماله جوتیه نده منی هار به کایه ک و بیست باقه وینجه مان به منی .
نهو له گورناوی ماینهوه . بهیانی چا و مروانسی نوییغری ناغا بووین له چیانه وه بیئی و
باسی خانوی له گول بکین .

گورناوی بنه طلکی غلام ره زاخانی خوسرموی بوو . کابرا په کی کرد بوه نوییغری
خوئی به ناوی نه مور ناغا به سر طکه کانی راد هگیشته ، تمپور ناغا نمخوینده وار بوو
د مسته لاتیکی ته وادی د ابویه . روزی جاریک ده هاته گورناوی مری مه زرای ده ا
سوفی رشید بیی کرد بوه گزیر و بهر دستی خوئی . سوفی رشید له و کانه ا که
کزیرو بهر دستی تمپور ناغا بوو ، نوانکاره منی بوو . له مالسی سوفی داده بهزی و
خولا پیمنه گری د میانگوت شهریکه ماسرشن !

چاوه روان بوون تمیمورثاغا هات. که یخود السی کوپونوهه. گوتیان ده زانسی
 گونده که مان یی خوننده هواره. بو ته لقبینی سرد رو به دواي مه لاد ده گمپین. ئیستا
 مه لاما ن دیوه تهوه. ئیته بهرانی ده ده مینی و تۆن خانو و جتی توننی بدیهه.
 تمیمورثاغا به خیر هاتنی کردین و پاشان نوسراویکی هیئا ده و دای به من بوئی بخو-
 پنمهوه. نامه کم خوننده وه که یفی یی هات. گوتی: من خانویان ده ده مسی. به لام ئیوه من
 شو بهرانی ده میرنه وه ده مسی بید من. خانوی یی نشان داین. گوتی: شکر خوتان
 خانوی تازه دروست بکن منهن درو پسر و تان ده ده مسی.

روژی دوا یسی عار به بیان ساز کرد و دوو که مان له که ل هاتن و جسون ماله که-
 مان بار کرد و هاتینه گورناوی. خه لکی گوندی بیمانه وه هاتن و زوریان ریزلی دهنان.
 بههار بوو فمعلیمان بو جومال ده کرت. وستان فمعلیمی بکین. کاکم بوو به
 فمعله. جومال به ۳ پوت گنم. منیان و مرنگرت ده میانگوت کارت یی ناگری.

به یانی چومه نغده لای فمعی محمد. گوتی: "بابت له ورمسی شکایه تی
 کرد وه. ئیستا چوته سابلخ. چیتان پپورسته له دوکانسی من بهر نه وه. نیومرو برد میه وه
 مال نار و چامان خوار و پاشان گوتی: "پینج کچم هه ن و کورم نسیه. و هره
 بیه به کوری من. کسم نیه". گوتم: "جاریک بووم به کوری کوپخا تالان کراین. ئیستا
 بیم به کوری توله وانمه کوشتنی به دوا وه بسی".

دواي نیوه رو مال تاوا بیم کرد و هاتمه وه گورناوی. جاریکی دیکه ن هه موموان
 لیک کوپونونه وه. راسته تالان کرابوین، به لام حالمان شهرزه نه بوو. دوو گامیتمان هه بوون
 شیریان ده دا. باره ئار دیکمان کریبوو. شه و منده بوو کارمان نه کرد بوو، کاسییمان نه
 ده زانی، دست و یی سبی بووین. کاکم بوو به فمعلی جومال و منهن له مال ماسه وه.
 پاش دوسی روژ باو کیشم هاتمه وه. خه لکی گوندی یی یه وه هاتن و هسر شه وه مالیک بانگی
 ده کردین. بههار بوو خه لک خه ریکی شتل چاندن بوو. جیگایان داپوو به ئیسه ن
 شتلی تونن بیچینین. بابهو کست و کال و کاسی زور به سه لقیه بوو. سه زی له جوت وگا
 ده کرد. تمیمورثاغا پیمانه وه هات و له نیزیگ گوندی په له زهویه کسی بو شکارته داینسی
 و جتی توننی یی نشان داین و گوتی: "جی ی دوو پوت جه لئو کیشتان ده ده مسی"

شکایه ت و شه داری عه جه مان

بابه له ورمسی له دادگا شکایه تی کرد بوو. له سابلخین چونکه ده لوان سهر

به فرمانداری مهاباد برو شکایتهی کرد بود. سعدری قازی نه هید گدلیکی پارمتهی د ابو. نامه ی بوه مو شوینه بمرزه کاتی د مولتهی و وه زاره تخانه کان نویسوم. له نغفده خوا لی خوشبوو ملاحمه د مینیی بورهاتی قه ولی پیدا بووکه له نویسن و کیشهی داد کادا پارمتهی بد ا.

ملاحمه د مینیی بورهاتی پیاویکی زانا وروناکبیر و تازا و لایه نگری هه ژارو لی قه و ماوان بسو. سرد هیک پاریزه ری عه د لیه ببو را یگه یاند بوو که به خنوا یی و بی پاره پاریزه ری فقیر وهه ژاران وهه مستود مگری. کاتیک که (نمرشد) سروکی نیتن زمانسی عه سنایری بوو ملاحمه د مینیی بورهاتی کرد بوو حاکی نمرعی و شکایتهی بولا ی نمود نارندن. روزیک له مرکزوتی نغفده له خزمتی دانیه شتیموم سر یازیک دوو کوردی هینان و نامه ی کی سروکی نیتن ماتنی عه سنایری پتی بوو نویسیوی. " جهنای مولا محمد نهمینی بورهاتی نگاه نمرعی نم دوو کسه بکه و نهمین له نتیجه تا کادار بکه وه ". کابراگان هاتن، سلوایان کرد. یه کی روتله ی فقیر و نموی تر تاغایه کی کوک و پونتهو لوت یمرز. ماموستا پرس کیسه ی جیتان هه یه؟ . کابرای تاغا هه لیدایه. " قوربان من تارحماتی ، .. (لنگیز) م. کوری حاجی عهولا تاغای قه لاتان. نهو کابرایه شلتاغم پی ده کا . "

ماموستا فرموی: " بام تود لئی چی؟ . لیدهای جیت هه یه؟ . "

— قوربان نم تاغایه به چاپیزی کرتوم به دوو بار گنم و ع اتعن پول و دستیک لیبار تا شیتا خزمت نمود. هچی نهد اوسی. نیتن تان دمرد ده کا . "

کابرا له قه کاتی بووه. ماموستا نیتن هچی له تاغا نپرسی. فرموی: " وه لاهی وه بیلاهی وه تهلاهی بام به هقی نهو قورعانه راست ده کی . "

تاغا واقعی در ما. گوتی: " ماموستا جا شرع چون واده یی؟ . "

— هسته سه گباب. له بیرت نایه جهند مولا د مچوینه شنویه و لاخت نه د اینی له چومسی بپهرینه وه. نیتن د نمورم ته و او ت لئی بستین ! "

باسی مروفایتهی و تازایتهی ملاحمه د مینیی بورهاتی کنییکی ته واری کهره که با بیله وه سر باسی خومان. بام له و سه فهرانهدا دوو جه له قانونی کریوو، شه وورژ د میگوت بیانخوینه وه. زور جیکای پی ده گونم. له عه د لیه ی رمی گوتیوو— یان ده بی شاهد نامیک بینی که گوینا مروز تالانسی کردوو. ملاحمه د مین

شاهید نامیکی بسؤ نووسیویون و د بهایه له ناوچهی پیرانان به خه لکی شهزای بکین .
 بابم نهده توانسی بچینه بری پیرانان ، ناچار شهزی نارد که شاهید فامه که به
 خه لک دا بگرم و شهزای بکین . شاهید نامم هه لکرت و له گورناویدا به پتی یان
 برهه خانسی کهوتنه ری . له ریگه د ترسام نهکا تووتی پیاوه کانسکی کهرخا صمرزیم .

شهواره روز دهات له کهل تاوا بسی کهینته خانسی . هیلاکسی ریگا و بچیم لهوه ده کرده
 وه که شهوه کوی پینوم . خانسی شهوه دم هوتیل و میوانخانهی لی نمبون . خه لک
 له زمرگه تن له مالی دوست و ناشنایان ده مانهوه . تووتی جهنده ناشناو ناسیار بسووم
 سلاویکی سر پی یان ده کرد و د مروشتن . له چایخانههک چام خوارده وه و هانته
 د مر وه فیکری جیگای شهودا هاتوو چوم ده کرد . له بر له قوزینی دیواریک چاوم
 به زینکی قیت و قوز کهوت ، جلی فرهنگی له بهردا و چارشیوه به سمرهوه و چاوه له من
 دهکا . له پیشدا لام وابوو زنی خهراپه وه موشتیری دهگرتی . بیستبووم حکوموه تی
 رهزا شا قاحبهی بسؤ شماره کانسکی کهوردستان ناردوون ولهم ریگاپه وه دهپهوی خه لک گیز
 بگا . بریک روینتم و گرامهوه بریارم دا بیجه (زمرگه تن) له ماله ناشنایک و هزور -
 کموم . جهنده هه ریگا و رویشتیبووم گویم لسی بوو به ناویانکم دهکن . تاووم داوه روا -
 نهم بیجگه لهو زنه کسر دیار نه بوو . راوستام . زنه که هاته پهن و گوتی :

- بسوا چه به ساوی ؟ . . . دیاره جسوایم ناده به وه .

- ئای فاتم شه وه تووی ؟

- شهدی کوی به ؟ ویره . . وه ره . .

چوووه پهنه واقم ویرما .

- کچی فاتم شهوه لیره چه دهکی ؟ . شهو لیبار و چارشیوه چه ؟

- نو د هزانی ؟ . شهگرتو پیاو پای من لیره چیم ده کرد ؟ . جاری لهو قسانه گمری

ویره بچینه مالی .

مالی چی ؟ ناگا میردت کرد بسی ؟

- میرد به حاجیباغای ژاندارمه کرد وه و مالمان لیره به .

حاجیباغاه شه کبهر نهنیری دوو ژاندارم بوون له ناوچهی پیرانان و لاجانسی

ماسه نشان ، ئاگریان کرد بسووه . کسر نه بوو له دست شه د دوو ژاندارمه زالی نه به .

له هیچ جنایه تیک د مستهان نه دهگراوه . ههرجسی کرد بایان لی پرسینه وهنه بوو .

ئاغاو سمرهک شه شهیره نه زمان و ترسه نوکه کانسکی کهورد له ترسی شه دوو ژاندارمه -

کونه مشکيان به ثاوات د مخواست.

حاجباغا هاتوو چووی گوندی (شنوزونک) ی کرد بوو. لهوی جاوی به فاشه جوا
سئی کوتیوو به خوشی و یا به زوری فاتعی برد بوو لای قازی شیخ ته ها که هاو -
دستی هم دور ژاندارمه خوین خوره بوو، ماره ی کرد بوو و له خانسی مالی بو دانا
بوو. فاتم و مدوای خووی دام و برد ميه مال . مالیکر و وو و هتاخ . فهدوش کراو
خاوین . یالپشتی بو دانا م و هات د انیشت و دستی کرد به گریان .

- بو د هگری؟ مالی لهوه خوشتر شتر چیت د هو؟

- چتون نگریم؟ یاش نهوه له د لوان گرامه وه هر به هیوای تو بووم. شینتان له
کوتم د بینهی . شو ژاندارمه سهگبا به هاتوو چووی مالی شیمه د کرد . زرد ایکم هر
بو نهوه له مال دانه مهم فریوی دام . بابینم د هیزانسی . رهگل حاجباغایان خستم .
به پانه تازه میرد تکر و وه و گریانی ناوی .

- راوسته با سه ماوهرکه تی یاوم

- سه ماوهری چی؟ من د مرور و نانوام لیره بم . حاجباغا د هناسی و بیته وه باسی سه

د - حاجباغا تا پنج روژی دیکه نایه تهوه
به د راوسیان د هلیتم شاوزامه
حاجباغان بیته وه و بهر نه فغانس د مدم . عه جه به د زمانم . خون سواری بم .
ناهیلیم بروی توله ی هه موو شتیکت لسی د هکمه وه . ناو د ینم لاق و د مستانت بشو .
بحمیوه . شینتا چا ساز د مستی .

فاتم ناوی هینا د دست و جاوم شوشت و هات چا به کسی تیکر و گوتسی :

- نورا بخووه من نان ساز د هکم . نانمان خوارد . پیمان خواره وه و یادی شه
سه و روزانه مان کرد که له د لوان پامان بوارد بوو . د وای به نیک گوتم .
- زور ماند ووم . له سندن و سمهوه به پستی یان هاتووم . جیگام بوچاکه با بنووم .
- یانسی به ته مای بنووی؟ - خهراپ نهه . شینتا جیغات بوچا د هکم به لام نوشتن نا
زانم . فاتم جیگای راخست و گوتسی : " شهوه جیگای تویه د زمانم ماند ووی فرموسو
راکسی .

- ته دی توله کووی د نووی؟

- لهخه سی من دامه به . جیگام هه به .

چوه زوره کهی تر و هینتا چرام نه کوژانده بووه به کراسیکی قوله و تنک و نیوه رووته وه

لیم و ه زور کھوت و دہ پھالتم خزاو گوتی : " جا بنور " .
 به یانی به هیلاکسی بمخو همتام و نان و چامان خسوار . فاتم گوتی :
 - تھکر کاریکت هه به به حاجیاغا جتی به جتی دہ کم .
 - کارم نیه حاجیاغا همر تھوئندہ پھاوتیه بگا هت حاتم لعمال نه بی بممانہ .
 خوا حافظیم له فاتم کرد و چومہ قہلاتی موتاوی مالہ سہد هولا . باسی
 نکایهت و شاھید نامم کرد . گوتی : " له پھندا بجو قہلاته رہنی لای قہرہ نیاغا
 ئیستا له گل کوخا سرهز تیکجوه . تھکر تھو ئمزای بگا ئیتر لم ناوچیمه هه موو کمر
 ئیمزای دہ کا " .

همر تھو روزه چومہ مالہ قہرہ نیاغای پیران . تھو لهوئی بووم و مسمه له کم بؤ گبراوہ ،
 قہرہ نیاغا گوتی : " هیچ تا کام لسی نیه . به لام بروکہ ئیمانیم هه به تھوین لمسر تھوه
 دادہ نیم . شاھید نامہ کمی ئیمزا کرد و سوژی به نیو پیرانان دا گرام و نیزیکه بیست
 کمر ئیمزای کرد . دہ بواپه لمخانی شاره وانسی ئیمزاکان تصدیق بگا . هاتنه و مخانی
 ئیتر له بی جیکایی نه دہ ترسام و مزلم هه بوو . حاجیاغا کاریکی وای نه کرد بوو من بی
 جیگا بمخموه . تھو میوانسی فاتم بووم و به یانسی چومہ شاره وانسی و تکام له
 سر و کی شاره وانسی کرد کہ ئیمزاکان تصدیق بگا . گوتی : " تھو ئیمزایانه ناناسم .
 به لام تھکر قازی شیخ تها تصدیقیان بگا منیش سوو و ئیمزای قازی تصدیق دہ کم .
 همر چھند له گل قازی نیوانمان نه بوو . قازی بسبوه هوئی هه زاری و
 دمر بهد مریمان به لام ناچار چومہ سی گردکان و به وهیواپه دہ تمنسی دہ دہ منی و
 پتی تصدیق دہ کم . بیستبووم له گل کوخانی نیوانتی زور سازنماوه . که چومہ
 (سی گردکان) خزاو و راستان قازی تھنریقی له مال نه بوو . قازی کوریکه هه بوو به
 ناوی (بابہ شیخ) له تمنہنی من دا و رھنگہ نختیک پچوکشیش نیوانمان لفرادہ بهد مر
 خون بوو . چھند جار له گل باوکسی هاتیوه دہ لاوان . لمخانی یه کرمان دیسوو .
 اوتتمنه دا کمر تھوئندہ نیوانتی پیکهوه خووش نه بوو . بابہ شیخ دایکی خوئی نهما بوو .
 نازانم تلاق درابوو سرد بوو یا روشتبوو . له بمر دھستی زر دایکی زور کھله لا و نارحمت
 بوو . کزی و بی دستهلانی ولا رملی پیوه دیار بوو . کوریکه زیر و جوان وخت خون بوو
 همتی به ساخته چیه تی باوکی کرد بوو زور جار کرد هو و ئاکاری باوکسی له گل زن
 و کار داتی مائی و بیگانه بؤ دہ کیراصه وه .

قازی بر از ایچی همبویه ناوی (عبدولخالق) . لهگهل بابه شیخ یه کتیریان
 خۆن د هیست و بهو هۆیهوه له گهلنیز د دست بوو . شهوش سهه شهوندهی بابه شیخ
 له دست مام و ناموژنی بیزار بوو . سالی ناخری که له دهلاوان بووین ، هاتووچوی
 مالی قازیم ده کرد . عبدولخالق ده پگوت . " ناموژنم له حمیفی کرد هوهی مام بسۆی
 ههلهکوی دست ناگیرهته وه . بسو دستیکێ ناگهیه نهیهی ؟ ، وهک بۆی دهگیرامهوه قازی
 دل پیسی له زنهکی ده کرد و بیجکه له بابه شیخ و عبدولخالق نه دهبوایه پیاو بچنه
 د بوی ژوری .

شه ورژه بابه شیخ بهچوونسی من کهیفی ساز بوو . بۆ ههوهل جار بردهیه د بوی
 ژوری . خیزانی قازی زنیکی جوان و شوخ . کهلهکی به خیر هاتن کردم وگوتسی .
 " بابه شیخ زور باست دهکا . بچنه دیوهخان ئیستانان بۆ دهنیرم . به
 بابه شیخم گوت بسۆمهلههکی تاوا هاتووم .

— چاک بوو بایم له مال نه بوو . لهمال با نهیده کرد . یان پولیکی زوری ده هیست . باش
 هاتووی . سۆره که لهماله . نهین ئیجزای باوکم راست وهک شهو ده نووسم . ئیستا سۆرو
 ئیجزای دهکم و گیر مه به بگهڕیوه .

پهکدوو جار ئیجزای باوکێ پرۆیه کرد و لهگهل ئیجزاکانی دیکه بهرئار دمان کرد
 هیچ فرقی نهبوو . شاهیه نامه مان سۆر کرد و له خوا رمه نووسی . " مهتلهی
 سهروهو سۆر و ئیجزاکانی خوارهوه به تهواری تمسدیق دهکم . سهرد هفتهری از وواح
 و تهلاقی زماره . ای لاجان قازی ههلائی ."

کارم راستهاتوو . گیر نه بووم گهرامهوه بۆ خانسی . چوووه شارهوانسی و به
 سهروکی شماره وانهم تمسدیق کرد و روز د رنگ بسوو چومهوه مالی حاجبانان و شهو
 نهوهن له لای فاتم خهوم لسی حهرام بوو . بهمانی زوو کهوتنه بۆ و هاتمهوه گهراوی .

گهراوی و قهوه کاری

ته و خانوهی له گهراوی د ابویانینی ، زور بچوک و ویرانه بسوو . روزیک ته بهرئاغا
 هات وگوتسی . " شهگه خۆتان خانوو د روست بکن من کارهته وکوله که د دار و بهرد و
 تان ده دهستی . " . بایم دستێ بهنایسی ههبوو . نهخشهی نیو مالیک و ههناخ و
 تهویه و حهسارکی گهوهی کیشا د مستمان کرد به قهوه کاری . ئیبه قهومان دهشیلا و

خوشحان ده کرد و بایم دیواری داد هتا . عمرزیک له پینا ماله کهمان بسوو ثاوی تهدا
 راد موستانا بیوه گولاو . ثاوه کهمان لسی بپی . به خول و مشکي پیرمان کرد هوه و دیوار
 مان له هوره کینسا و پیرزینکی دیرومان بوساز کرد و کردمان به سهوزی خانه و تاسار دی
 پایز خه یارو ته ماته و پیواز و کهله پگول وریحانه منه بوو . بهشی در اوسیانینس ده در ا .
 له کهل خه لک بانریک کهوتیووین . نیوانمان خوش بوو . حاجهتی خه لکیمان ده کرد .
 سمره بهمار همره وه زیان بو کردین و زهویه کهمان بو کیلین . له بهاردا بایم ه- ۶
 باری گنم سه له کرد . به شیلگیری خمریکی قوره کاری بووین و خانوه کهمان ته او کرد
 جیرانان جی توتنیان بو خوش کردین و ۱۵ روزی بهمار مابوو توتنمان چه قاند .

بو هوهول جار خوشی همره وهزی توتن چه قاند نینس حالی بووم . توتن چه
 قاند نه له کردستان دنیا به کی تایه تی هیه . بیجکه له یارید هان و دستهوا و
 هاوکاری ، جیژنه می کیزو کوری همرزه نگاره . لمر د پیرای توتن ، لمریکای چون وهاتنه وه
 له وچان و نانخواردن و حسانه وه ، ههزار راز و نیاز ده کرد رینه ومو چا و بره کین
 ده کرتین و زهرده خه نه می شیرین تمویلی په کتر ده درین . شه که ماله مهلا بووین
 کیزو کوری گوندی به گنتی هاتبوونه ههروهوز ویه کیک له روزه خوشه کانس زیمان بو ،
 خه لکی گونده کانس ده مهر ویشی گورناوی بو نامه نوسین و مه ولود نامه خویند نه وه
 ده هاتنه لامان و ته وهندی له توانامان دا ههبا یارمه تیمان ده دان . بایم ویردی
 زمانسی تهوه بوو ده یگوت . " نابی کمر به ناهومیدی له مانسی شه بکه زینه وه " .

وودوا کهوتنی شکایت و هاتوو چوی شار

بایم کوتسی شه خمریکی کاسی مال و توتن شکایت و هاتوو چوی شار بکه .
 چوینه لای مه لاهه مد معنی بپرهانی . وه کالته نامیکی بیژنوسین و به بختداری
 نغفده شه زمان کرد . بایم بو هه موو کاریکی ئیداره و شکایت و تاشتی داخوازه کهمان
 له کوپخا سمره ز کرد بوومس به وه کیل . ده بوا به بجه رومی و شاهید نامه که بدهم به
 داد اگا . له بیرمه پنج قرانم دا و بو هوهول جار به ماشین چومه رومی .
 بیستبووم که کوره گان له قاومخانه می شیخ داد مینن . قاومخانه می شیخ له شه قاسی په
 هلمو کاروانسرای کوردان بوو . شه و جیکایه کیان بی نیشان دام و به یانی چام ده خوا
 ره وه شیخ جلال وه زور کهوت . که حاوی به من کهوت کوتسی :

— ها لهگهل بابت هاتووی؟

— نخیر به تنیا هاتووم. شاهید نامه هتیاوه.

شاهید نامه کی لئی و مرگرت و پاشان کوتی بوم بخوینوهه. خویند سهوه. قله. میکی و مرگرت و له خواروهه شیرازی کرد. پاشان وه وای خوی دام بوعه دلیه. دیار بوو له عه دلیه زور به کار و به گوی بوو. له دهفتی عه دلیه شکایه ته کی نیمه دینه وه. شاهید نامه که وه کاله تنامه کی منی لئی قایم کرد. روونوسیکی تمدیق کراوی دهفتی داد گای و مرگرت و دای به من. پاشان چوینه لای بازرسی داد سمر. میرزا قادری ههینی خه لکی سابلخ بازرسی داد سمر بوو. شیخ جهلال باسی شکایه ته کی بؤ گراوه و کوتی. "پهوسته همر چی پیت ده کری یارمه تیان دهی.

میرزا قادر کوتی. "دادستان دهوسیهی شکایه نسی حسابی ناروتنه لای من. روو نووسی شاهید نامه که بؤ من بئین. نهوهی پتم بگری دهیکم. روونوسیکی شاهید نامه وه کاله تنامه دای به بازیرس و لهگهل شیخ جهلال هاتینه دمر. رووی له من کرد و کوتی. "شیره عه دلیه. کسک کاری که ونه شیره ره زکار بیونسی نه. لیره دای هرجی سمر که وتن ماند وو نه بوونه. نه کسانه وه به. کولنه دانه. همر چه مند دستت به سپنگه وه بنین دهی پتر بچیه بیی. "پاشان کوتی دوو روز راهسته پهکوه دهچینه وه سنده ورس.

پان دوو روز له گهل شیخ جهلال سواری عاره بیانگی یه که نسیه بووین و شهو. هاتینه گوندی همره نیان (داریاری) له جوغری ورمی میوانی همره نیه کی شانای شیخ جهلال بیوین. من هه وهل جار بوو نانی همره نیانم دمنوار. نیم واپوو خاوین نه. له کاتیکا نان و چیشتیکی زور بوخت بوو. بؤ خه وتن شه د نار پانمه مالیکی تر. تا روز له ترسان خه ووم لئی نه که وت. به یانسی به د ولی سامورته وه خان تاورد که وتینه ری و شواره درنگه یشتینه وه دمره ندی شیخ جهلال. له ریگا حکایه نسی خوی بؤ ده گراوه وه که له شهری په کمسی جیهانسی دای چوین به دیل کیراوه و برد وویانته رووسیا و لهوی فعله یی کردوه. باسی زولمی ژاندارم و حکو. صهتی ره زانای ده کرد و جنیوی به ده ره به کو سهره که شهیره نسی کرد ده دای.

نم سه فیره و تووشبوونسی شیخ جهلال له شاره زایسی و وریاییم دا ته شیرزی زور بوو. بیچکه له شکایه تی عه دلیه پهینتا پهینتا نامه شمان بؤ شوینه بمرزه گانی حکومت دهنوسی و له چنگ زولمی کوخا مهرز دادمان ده کرد. دویچاران کوخا مهره زیان لهگهل ۱۲ کمر که شپه شکایه تمان لئی کرد بوو برد وویانته سابلخ و بو ورمی بیان

راکیش کرد بون . شهو کاره خه لکی دهلا وانی ترساند بسوو زوریان به نههنسی
دههاتنه لای ټیمه و دیارانوهه که وازیان لسی بینین . لهم ناوهدا سهید باید دین -
میرزای کاک ماصندی کولچ و قازی شیخ تهها به نویسین و راورته کبیر یارهتی کوخا -
پان دهدا .

سالی ۱۳۱۸ بسوو قازی شیخ تهها به تاوانسی برتیل و کرد موهی نا لهبار گیرا
و برد یانه ورمسی . روژیک ماصند تاغای پیران له کورناوی پهیدا بسوو . گوتی :-
- هاتووم بسوخوت یا پهکیک له کوره کانم لهکمل بنهره ورمسی . " بمبابی کوت .
بایم منسی لهکله نار و چوینه ورمسی . له فرمانداری کاری هه بسوو . من وک دیلمانج .
لهکله سی بسوو . پان شهوه کاری تهواو بون و هاتینه سر گرانوهه گوتی . " تاقه
کاریکم ماوه . شهوش بکمین و دروینوهه . بایچین سرپکی قازی شیخ تهها به مین له
بند یخانهدا . "

گوتم :- " قازی شهو هه موهو خمرایه لهکله ټیوه کرد وه ټیمتا تو سمری دهدهی ؟ .
- همر بوته د مچم پتهخونه له زندان دا بیینم . چوینه زندان . قازیان هینا .
پان چاک و خونسای قازی گوتی :- " ماصند تاغا زورم خمرایه لهکله ټیوه کرد . ویره
تو چاکم لهکله ټیوه . همر کیز له بیرم ناچیتوهه . " ماصند تاغا گوتی :- " قازی دهستم
بروا یسکانت د مخوم و خورده بهمر داوم . "

حسامی کوره و مالی تاوهدان

پان شهوه که دیواری خانوهه که تهواو بسوو روژیک دارو پهر وو وک رینه وکوله کهمان بو
هینان و دراوسی یارمه تیان کرد و خانوو مان داپونسی . ببیجکه له زوری نیو مال زوری
د انیشن و حسامی کوره و موترین و له ساو کوندا وک خانووی د موله مند و شهانسان
د مچوو . کورناوی سمره ریگای شنو ونغده بسوو . خانوکی ټیمه شهوعه بیمی هه بسوو
له د ورهوه سمرنجسی میوانی راده کیشا . شهواره ی بازاران که لیک جار میوانی سه
ناسراو لیمان وه زور د کهوتن . تامالمان له کورناوی بسوو زور کم سی میوان ده بسوین .
هیندیک تهنا میوانی نانخوارن بسوون و درویشن . بهلام هیندیک ده بوونه دوست
و تاشنا وهاتوو چوو په کرمان ده کرد . له دوا روزدا شم میوان و تاشنایانه بون . ده
تند امی حیذب و له تیکوتان دا به شداریان ده کرد .

له هاوین دا باوکم سه فصر یکی کرد بو بوری پهرانان . سهید حمصنی
 قورمیشی له چپانه ماینیکی زیر چاکی دابوو به بام وب سواری هاتهوه . من گیانیکی
 تازه هاتهوه بهر . سه سواری دهگرم و کوریکی ۵ ساله کی کوک و پوشته بووم . هانوو
 چوئی شیخ جهلال و چه قعی ئیداره کان فیری کرد بووم به گز ژاندارم داجیم .
 شیخ جهلال له ورپا کرد نهوهی خهک دا دهویری گرنگی همبوو . خه لکی فیری
 بهر بهر کانی ده کرد . له سر خهک وه دنک ده هات . دمره ند تاقه گوند یک بوو
 له سر دهی حکومه تی رمشی ره زاخان دا ژاندارم رووی تسی نده کرد . نهگمر
 له کوندی دمره ند کاریکیان هه بابه له دوور بانگی کوخیان ده کرد و دمره نشتن .
 له بیرمه جاریک ژاندارم ئیختاریه ی عدلیه ی بو هینا بووین . پان شهوه
 نان و جای خوار کونی : "سه قولهادهم ده مه تابرورم ."

— سه و قولهادهی چی ؟

— چوئن ئیختاریه بو هیناوی . خو نوکهری تونیم

— نوکهری دهوله نی . نه ت هینا بابه

— وانیه نه نی شتیکم بدیهی

— کتیی قانون له -- ر تاقه بوو . هینامه خوار و کونم شهوه قانون مافی هیجت
 نیه و ههچبشت ناده سی .

— دههرو له عننه له بایی قانون دانهر . نانی ئیهی برهوه . ههستا و روینت .

سهید حمصه دهینی نه ندازه

هاوین کاکم فعلیهی ده کرد و من و خوشکه کانهشم خهریکی بزارو بهخشیو
 کرد نی توتن بووین . ئیواره یهک درنک سواریک له بهر دمرگا دبهزی . ولاخمان لئی
 وهر گرت . بخیر هانتان کرد و هاته ژووو . کوتی مال له نهغه دهی و درنک بوو لاند
 سه وگوتی : "من پوستی نیوان سنو و نهغه ده و خانسی و نهغه ده به ئیجاره
 کرتوه . دووشمی چاکم هه . خووشم ولاخ بوو دهوله ده کردم . پیشم ده لئین سهید
 نه ندازه . چونکه بهزن و بالام راست نه ندازه ی دهوله ته بو ئه سب گرین . بهمانسی به
 باوکسی گوت : "شهو کیرانه ی تو چه ده کن ؟"

— بهکیان فعلیهی ده کا . شهو مشیان بیکاره . خهریکی توتن و هانوو چوئی شارو

بازاره .

سמיד گوتی : "شوکورت بؤ بیگار بی . باحه نووی دوو جار له جیانی من سوار بی و پوست بمرته خانی . بهیانی بیته نغده . پوستی بؤ ویر ده گرم . ولاخی بؤ زین ده کم . سوار بی بیجینه خانی . شه لهوی ده بیستی و بهیانی پوست ویر - ده گرتی و بؤ نیوه رو دیتوه نغده . شه ویر بیتهوه مالی خوتان . مانگی ۱۶ تمه نی ده ده می . " نازانم شهو ده حقوقی سمد چهند بوو بهلام ۱۶ تمه بوشیه زور بسوو . ایم گوتی : "شکر بتوانی وله خؤراده بیینی زور باشه یله بیستی ."

من که باسی خانی هاته گوتی . مالی حاجیافام و مبر هاتهوه . گوتی : "بؤ ناتوانم زور باشه نتوانم" . له گهل سمد ریگ کهوتین و روزی چوار شهو زوو چوووه نغده . له گهل سمد چ . رومه ئیداره ی پوست و تیلگراف . سمد پوستی و مرگرت و - خستیه نیو خورجینیک و شمیککی باسی بؤ زین کردم و بمره خانی کهوته ری . له ریگا بهنی زور همر به غار د مرویستم . زوو گه یشته خانی . بارکیم بهستهوه و چووم له ئیداره پوست تحویل دا و به پهله خوم گمانده ماله حاجیافا . حاجیافا له بمر راو و روت وه مال نه ده کهوتهوه . کهوه زور کهوتیم راست بسوو و فام خوی ده ناهیز هاوینستم گوتی : "همر ده لی بی بؤن ده کی که حاجیافا له مال نیه" .
- به راستی له مال نیه؟ له کووی یه؟ .

- شهوو بؤ نیومه نگران روینتوه .

شمپه کم هینا له جیکای بارکینی حاجیافا بهستهوه و شهو له لای فام بووم و بهیانی له پوستخانه پوست و مرگرت و نیوو زورتر گه یشتهوه نغده . ئیواری چوووه وه مالی بهدایم گوت شهوله مالی حاجیافا بسوو . دایم به بابمی کوتبوو . باوکم لیتم شهو بسوو . لیق شه ده مخه کردم که بجه مالی حاجیافا . شمتر تاسالی ۱۳۲۸ چاوم به فامی نه کهوتهوه . شهو جار که ده چوووه خانی شهو ده چوووه مالی پورم له گوند یکی نیزیک خانی . مانگیک بوو پوستم ده بر روزیک سمد شهو ده مین گوتی :
"نیووو بچین له مالی ئیجه نان بخوین . سمد پهاویکی به سالا چووووو . شهه نی خوی له ۶۰ ده دا . دوو کور سستی کچی شه بوون . دایکی ضالان مرد بوو . ژنیکلی لمبارو کهنجی نازربایجانی هینا بسوو . تازه تمه نی له ۲۰ تی ده پیری .
له گهل سمد چوووهوه مالی . دپار بوو ژنه که ده پوست بچینه ده چاوی مروق . نانیکسی باسی ساز کرد بوو نانمان خوار . ووو ده مرکهوتین .

سفيد همه ده مين دستى كرتن و گوتى : " تو كور يكي بائى . زيره كسى . شه گمر بزاني
 د وارو زيكى بائست د بى . من ده توانم پهنينيار بگم له شيداره ي پوست يتيلگراف بسه
 رسمى دات مه زرينم . له كول ژيانى كوندى ده بيهوه . شه گمر به قسى من بگى .
 - له خوام دهوى . شه گمر كار يكي وابگى پيم خونه . باوكينم رازى ده بى .
 - من كار يک به تو هميه . بروات يى ده كم و دلنيام لاي گهر باسى ناكى . همر
 له بهينى خوم و خوت ده بى . به قازانجه .

- فه رسوو . باسى ناکم . پيم بلى بزانه چيه ؟
 - نا ده زانم به قازانجه . راستى شهويه من قره له مناله گانم نارازيم . خستين .
 شهوى پچوكيان حيز بسوه . شه و نه تيوهم هيناوه . گه ليك پاك و خاونه ، گابانه نان و
 چيشتى به نام و چيو سازده گا . به لام جحيله . منين پير بوم پيم داناكوى . له بسر
 پاك و خاوينى و رحمتى خوم دستم يى لى هه ليناكوى . نوم يى له هه رسوو
 كمر ته مين تره . له گهل خوم ده تيه سهوه . هاتوو چوى مالى بگه . نيوانسى له
 گهل خونى كه . منداله گان وهمال ناكه ونهوه . فانتى كچيشم تازه ده گاتى . بسو شهوه
 نه زاننى و شك نه گا له گهل شه وينى قسان بگه و دستى بسو بمره . نا وا بزانه حه زله
 فانتى ده گى . من ليياسى جوانت بسو ده گرم . دراوت ده ده مى جار و بار ديارى بو
 بگره . شه وينى د معاويتهوه و چاوى له ولا ولا ناسى و منين ژهانه كم لى نيك ناچى .
 خست د هگاتى . "

سفيد به پياويكى به دين و قورغان خون ناسرا بسوو . جو معه و جه ماعه تى
 نه د مجوو . سبه ينان له سر به مال قورغانسى د مخويند . گاتيك قسه گانسى ته واو
 بوون بسى شهوه بير له قازانج و زيان بگه سهوه . وشه كسه واو يم وه بير هاتهوه . سفيد م
 له پهن چاو كهوت . همر چه ند شه م سر مرزى نوپرو و روزوو پاك نه بووم و كهتر له
 خه راپه د هيرينگامهوه . قسه گانسى سفيد بيزارى كردم جوابم نه داوه و روينتم . ئيتر
 نه چومهوه لاي سفيد .

پايز توتنه كه مان شكند موه و بو فروشتن ناماده كرا . له بر شهوه زهوه كه جى -
 وينجه و گله ره ن بسوو ، توتنه كه مان زور ناحه ز بوو به تما نه بوين هيچى لى په يد ايتى .
 نانسى شيه كار ناسه گانسى توتن كه توتنى سندوسيان ده قه بلانده ، سفيد عه ولاى سه .
 بييدى و ميرزا مسته فاه كره ي خه لكى سابلخ بوون . باهم له كونهوه د ميناسين و له
 گه لمان ثاشنا بسوو . روزيك ناهمه كسى بو نووسين و قاپيك ماستى گاهين ورونى كه رم

بژ برون و چوومه مزله که بیان . که نامه که بیان خورند موه به خیر هاتنیان کسردم و له باو که بیان پرسی و کوتیان . " که توتنه که ت هینا دوخانیه خوشنت وهره و پیمان بلتی " . پایز ئیمهش له کدل خه لکی گوندی توتنه مان برده دوخانیه . غولام ره زاخانی ئاغای گورناوی خوئی - نند و قدری دوخانیه سوو . هات سمری توتنه گانسی کرد موه . کاتیک هاته سمر تا توتنی ئیمه گونسی . " توتنه که زهر ناحهزه چی لی بکین؟ " .

— خان قه ناکا . زهویه که مان خه راپ بوو .

— به ته پور ئاغا ده لیم زهوی چاکتان به اتی

کاتیک کارنامه کان هاتن و که یشتنه سمر توتنی ئیمه دستیان له دستنی نام و کوتیان :

— قسم تاپه به دمرجه بهک بنووسه .

غولام ره زاخان واقعی ور ما . گوتی . " موانه ئوله کوئی ده ناسن؟ . بژ له پهنده انت کوت تا توتنه کان گشت بکمه هی تو؟ " .

پایز چه ... روز که جوین دراوی توتن وهر بگرین غولام ره زاخان گونسی . " هیچ له تو -

ناستیم . هه وه لین بمر و بووی کاسیج و رهنجی دست و ناسنی خویمان وهر دگرهت .

ژیانکی ئاسوده و تپ و تصلمان دستنی کرد بوو . دوو گامینمان هه بوون هه مر

دووک شیریان ده دا . دوو کله چه مان هه بوون بژ به هاری بمر نیر ده بوون و ده بوایه

جوتیان پئی بکین . پایز به هه موه زهویه که بیان بسود اچاندین . ساردی پاییزو

زستان کارمان نه بوو . ده بوایه بچینه مزگهوت و نویشان بکین . زستان به سواری چومه

سابلاخ بو سمر دانی شکایه ته که مان . له ویهو چوومه گوندی (قه ره بلاخ) . ماله مام

له وی بوو . تیزیکه ۱۰ سال بوو لی یان پی خه بمر بووین . مامیکی دیکم عمری خوی

کرد بوو سئ کوری له پانی به جسی ما بوون . دایکیشیان مرد بوو . نه نکم له پنا موه مام

به خییو ده کردن . باوکم له بمر دست گونسی نه تیوانی بوو ئاوریان ویدا . جهنه روز

له مالی مام سووم . پانی ۱۰ سال به به کتر نداد و شوکر ده بووین . ههستی خزما -

یهتی زیندوو ده بووه ، ریتا بو هاتو جژده کراوه . پانی دووسی روز سه فمریکی خوش

بزرگورناوی گهرا موه .

گورناوی له سایه ی تیکوشناسی باوکم بسبوه گوندیکی خاوهن مزگهوت و بانک و

جومعه وجه ماعت . ئیواره یکی فره ساردی زستان . کاربایه ک به ناوی عهلی پیروت

له سمر بانسی مزگهوت بانگی ئمیوانسی ده دا . له نیوهی بانک دابوو له پیر بانگی

بیری و خوئی له سمر بانسی مزگهوت فری دا خوار . خوئی له مزگهوت هاوشت و

هاواری کرد : "ژاندارم هاتن ." . خهلك زلمزان . سمرمای زستان هموو پیچ و کلاویان له سر بوو . جلی کوردیان له سر دابوو . (لسمر دهسی حکومتی رمشی رمزا شادا جلی کوردی و پیچ ونهده له تریاک قاچاختر بوو . ژاندارم شاقهلی مهلایانیاں بریبوو . پیچ و شهدهیان سووتاند بوون . نیفکسی خهلكیان بریبوو . ههزاران کورد به تاوانسی جلی کوردی له همپسخانهی عجمهان دابوون .) خهلك دهترسان که ژاندارم له مزگهوت وهژور کهوئ و سوکایهتی به خهلك بگا . کاتیک عهلسی پیروسی خوئی دهژوری کوتاوه ژاندارم دهپینی و راست دینه دمرکی مزگهوت . به سواری راوستا و دستتی کرد به همرا . کمر نهبزوت . من وودمر گوتنم و به فارسی گوتن :

— شیره مزگهوتنه . خهلك نوئژ دهگا . جیت دهوئی ؟

— ماله کوپخا له کوئی به؟ کوپخام دهوی

— کوپخا مالسی له چیانهیه . شیره کوپخای لسی نیه

— با ئهوخهلكه بیینه دمر بزاتم

— خهلك نوئژ دهگا و نایه نه دمر . کارت بهکسی به بلی بزاتم .

— بهکیک بسی ئهسپهکم تاقهت کا و میوانسی بم

— نهغهده هینده دهور نسه و کمپش میوانراناگری . لیره کاروانسرا نسه

— سو ناوت : چیه؟

— کارت بهناوی من نه دابی . شیره هلکی بهخندهاره . گیر سهبه درتک دهسی .

ژاندارم رکیفی لهد او من چوسهوه ژورر . به سر خهلكهکه داهاتم و گوتن : ژاندارم

له خوئیهتسی خهلك کهلك و مر دگری . یهک نههاته دمر بزای ژاندارم چسی دهوی و

من چسی پتی دهلیم .

به لایهکسی داخدار و پنت شکین

قهلهک جه بهختم مهگمسه کیانو — و مراکهی وحهت دیمان مسریانسو

نازه دههات تووشی ئاسوورد مییوژ یانکی خوش بین ، به لایهکسی گهوره مان به سر دا

هات و به هیچ چاری نه گرا . کاکم تووشی نهخوشی ضی داری بوو . ئهستان لام وایه

نوژور روزو تاغته و مات بوون له سه ر بهرمال و پاشانیش سوئیهی له ههرهتسی

لاوینی دا تووشی ئهه نهخوشیهی کرد بوو . یهکجار بهدین و پاک بوو . هه همیشه دست

به دستوئیز و لسمر بهرمال بوو . هینده زره سوئی خهلكی ئالیاری و گورناویسی لسی

گودهیونوموه کۆری ختم و ته هلیلهیان ده بخت. بایم سهریدی (شیخ حسامه دینیی هه مورا مانسی) بوو. سوفیهکی لمراده به دهر موسلمان و به دین. ئه مهنسی و اغاملاند بو کئیییکمان هه بوو به ناوی (سراج الطالبین) گشتی مناقب و تعریفی شیخی حسامه دین و سراجه دین بوو. ئه مهنده مان خۆیند بووه لام و ابوو خوای تعالا بئێ ئیزسی هه. زهرتسی شیخ ناتوانسی قامک له ئاورا کا. به تاییه ت که ده مان بپنی چه تده مه لای زانا ه ناوچهی سنه و و و شارو ویران هریدی تهوێلن و هه مووو سال ده چه تده خزمه ت شیخ و هاتوو چووی مالی ئه مه ده کن و ویردی زمانیان تعریفی شیخه. بایم هه تاله قزلجه و به هیرم بووین له گهل ئاغاگان ده چه و شاره زووور و له مالی شیخ ورتکه نان و - ئاره تووی ده هینا و بو دهرمان ده مانخوار. پیمان و ابوو رزقی دنیای و تیشوووی - قیامهت به دست شیخی حسامه دینه.

کاکم دووو به دووو شیت و ته میده ای شیخ بپووو له م سوفیه گهریده ا توووتی نهنووشی بوو. مه لا و زره سووسی کوتیان بچینه تهوێله چاک ده هینه وه. سووسی زه مپیلی به چله ی زستان سازیان کرد بپینه زه مپیل تا حه زهرتی (سه مید) ده لای بو بونووسی. کاکم که نه ده گیشه تهوێله ره گهل سووفیان که وت بو زه مپیل. شهوی ده چه تده (کوسه گهریز) له مزگه وت ده چه تده ختم و ته هلیله. حاجسی مارفاغای کوسه گهریز ده مه رسی ئه م کوره کی به ده لین کوری مه رزا حاسیده. ده چه تده زه مپیل. بانگی ده کا و ده لسی. "بابت هریدی حه زهرتی شیخه و تووچوون ده چه زه مپیل؟. نابیسی بچی. به هار له گهل خه م بو تهوێله تده به م. کاکم گه راوه. گه ره وهی حاجسی مارفاغا ناکوکی و ناتمه بایسی زه مپیل و تهوێله ی له سه ر رووتاند نه وهی فه قیر و هه زاری کورد نیشان ده دا. سه میدی زه مپیل که له پشه ا خه لپه ی تهوێله بوو ئه ستا بو زراووووت سه ر به خه ووسی راگه پاند بوو به نسی تهوێله ی نه ده ا.

کاکم گه رایه وه به لام تاده هات نهنووشیه کی تووند تر ده بوو. له نه وروزدا خه لکی گوندی کووونوموه و جیژنانه یان ساز کرد و له چه یانه به ماله ئاغاوه چوون. نهنسره گهلپان چووم و که لله قه مند یکم برد. که یشتینه چیانه. برد یانینه زوریه کی گه وه و دیاره کا- نیان و مرگرت و هه ره که ناوی خاوه نه که یان له سه ر نووسی. زور بئێ نه چووو غولام- ره زاخان له گهل خانم هات. به خیر هاتنی کردین و له کار و کاسی هه موانسی په رسی پاشان خانم کوتسی. "شه و کوره نانا سم".

غلام رهاخان کوتسی : " کوری مه لایه ، خویند هواره ، له که لکارناسه کانسې توتن
 شانایه . خانم کوتسی : " شو بود یاریت هیناره . هیچ کاسیبتان کردوه ؟ .

— زهویه کیان به همره وهز بو د اچاند وین . بهلام دمانهوی زهوی دیکمان بد منی وهک
 رمعیته کانسې دیکه جوتسی دهکین . دوو که لیچه مان همن بهر نیر بوون و شه و سال —
 فیره جوت دهن .

غلام رهاخان کوتسی : " گورناوی ملکی خانسه . دهیسی شه و بلسی .
 — به تهمورثاغا دهلیم وهک جوتبمنده بهک زهویتان بد اتسی . شه و سال ملکانه و دوه و دوو
 مدهن . بهلام سالیکی دیکه وهک رمعیته تکان دوه و دوو بدهن . له بیگار تهرخان بن و
 بیگار سهکن .

پاس شه و قسانه غلام رهاخان کوتسی : " شهکمر که لیچه کان جوت ناکه ن له خانم بهرن!
 رمعیته تکان دستیان کرد به پیکه نین . خانم کوتسی : " شه و چه بوو . دسته گولت
 بهئاو دادا پیت پیده هکنن . "

— مهبمنم که لسی جوتیه .

بانه له سمری سر و . به تهمورثاغا بلتی هه موو شتیکیان بد اتسی . پاشان کوتسی :
 " ویره با بجینه زور . له گل مناله کان یاری بکه . کویک کوسی کوری هه بوون . به
 مناله کانسې ناساندم . کوتسی : " ویره له مدهرسه بخوینه . ده توانسی لیره له
 مالی شیمه سی . لهو کانه دا کویخا که پان هات . به کویخای گوت . " وهک جوتبمنده
 کان زهوی بده به مالی مهلا . بیگاریان یی مهکه . شه و سال ملکانه پان لسی مه —
 ستیه . "

تهمورثاغا کوتسی که لی جوتیان نیه .

— با بین جوت که لیکی من بهرن جوتی پی نکن .

پاش چهنه روز تهمورثاغا هاته گورناوی . له که ل خوی بو مه زرای بر دین .
 بهتی گن و توتن و چه لتوک و جی وینجه زهوی یی نشان داین . باجم نیر و ناموری
 هه لبست و روزانه که لیچه گانمان فیر ده کرد . من و پشیمان ده که وتم و کاکم جوتسی
 یی ده کردن . بههار و پنجه مان چاند و جی چه لتوکمان هه لبست و زهویه کانمان
 کرده شپور و شمتر جوتبمنده یکی ته و او بوون .

ن
 بنهار ناموزا کاننیمان هینانه وه کن خو . شه و نیت له کاسی جوت و گادا راهات بوو

رزگاری له عهد لیهو مصلحت کردن

پاشا بینه و بمره و چهند جار دادگا کوپخا صهرمز به ۶۰۰ تن پول و موخارجی دادگا مع حکوم بسوو. حاجی ملا عهولای سلاخ زاده و ملا حه مهده می پورهل نی زوریان یارمستی داین . کوپخان له گهل شو کوردانی که زمانسی پهلهوی گیران و دوور خرانهوه گهوتنه زندانسی ورمی و له زندان داصرد . پیش مردنسی کوپخا برازاکانسی هاتنه دلسی و پهنکای قهقی محمد و ناسیاری دیکه به چوارسده تن مصلحتمان کرد و دوسیه کهمان بهست . له گیره و کشتهی شیه اره کانسى دهوله تیش نهجاتمان بسوو .

هاتوو چوی شاره گان و دیتنی قوتابخانه و ناسیاری له گهل خه لکی شارهانی دام که له مهدرمه بخوینم . به تایبعت خانسی غلام رهاخان گوتیوی له چیانه به و له گهل مناله کانسى شیه بینهوه خوم له خویندن خوین کرد . روزیک له نغسه ده - دمجومه وه لام دا چیانه و چومه مهدرمه . مودیری مهدرمه کابراهه کسی قهره په ماخ بسو به ناوی (پاشا فهیزی) . کوردی ننده زانسى و به ترکی قهقی ده کرد چومه لای و داوام لسی کرد که له کلاسی شفت قبولم بگا . منداله کانسى غلام مرزا خانیش هاتن و گوتیان خانسی گوتوه لیره بخوینی و له گهل شیه ده بسى . پاشا گوتى : " بابت نامه یهک بنوسی . دوايه وهره شیتخان به ده . نه گمر دمرچووی ومرت دمرگرم . "

چومه وه مال و به بابم گوت . زوری سی خوشبووو . کاکم گوتى . " کارمان به تو نیه و بسوو بخوینه . بابم نامه یهکی بو مودیر نووسی و به یانسى نامه هه لگرت و چومه وه چیانه . نامه کم دا به مودیر گوتى : " باشه شیتخان ده کم . " شهزله شیتخان ننده ترسام . له نووسین و خویند نهوه ی فارسی راهاتبووم و له سمر هیچ داده مام . له پهنرا به زمان هیندی شتی لی پرسیم وه لام داوه . مانای شیعریکی لی پرسیموه گورج مانام لسی داوه . شیعریکی سی خویند مهوه رانهوه - ستام . نووسین دست پیکرا . مودیر خوی قهره په ماخ بسوو فارسی به زاروی ترکی ده گوت . منهن فارسیم به زاروی مه لایان و کوردی ده زانسى . کوسى : " بنومه " گتود . " مه بهستی " قعود " بسوو . من " گتود " م نووسی .

— بنووه "گمرب" . مهبستی "غمرب" بوو . من نووسیم "گمرب" . چهند وشه
ئاوای بی گومت نگر به فارسی کنیی بی کوتیام شهوانه بو من هاسان بوون . بهلام بیچم
راست نه نووسیوون .

مود پر گوتی نائوانی بیچه کلاسی شهن له کلاسی چوار قبولت ده کم .
زانباری من شهو دم له کلاسی شهن زیاتر بوو . بهلام زارووی ترکی ونه روان به زمانی
زکاک هه ناسمارد وله خویندن بی بی مستی کردم . همر شهو دم همتم به
ستمی نه ته وایه تی کرد . شوکا بره ترکه به ناهتی له خویندن بی بی مستی کردم .
پانان بی یان گومت مرشکیکت بو برد پایه له کلاسی دهنی دادنه ای . چاره نووسی کرد
همر شهو بووه نه هیلن به زمانی خوی یخونی به زمانی بیگانهن مهنی بهرتیل
بدا تا ریای قوتاخانهی بدن . به همناسه ساری گرامه ووه له مالی همر بو
خو: خمریکی خویند نهوه و نووسین ده بووم .

سالی ۱۳۱۹ بسور حکومهتی رهنی رهزاخان له کوردستان دستی کرد به راو-
نان و گرتن و دور خستنه وهی خه لک . لمران سمری کوردستان شهو کسانه ی توژیک
نیویانگیان هه پایه و ناسراو بان و یا ژانانان خوشبایه ، ده بانگرتن و یوشیراز و شماره
کانسی دیکه خوارووی شیران دوربان د خستنه وه . رهزی رهزاخان قاچاخچیه نی
کرد بوو بیانووی گرتنی خه لک . بهلام له راستی دا به هوی هاتووچی خه لکه وه بو
کوردستانی گرمین همتی نه ته وایه نی ده هات گهنه ی ده کرد و حکومهتی رهزاشای
خستنه وه ترسپه وه . پیش شهو دم همته نه نه نا بگا و بیته هیز ، دستیان کرد به
گرتن و دور خستنه وهی کوردگان . ژاند ارملک جوجه خوری بی هه موو نت
به دستلایکی ته واره کرا بوو به مهوری گرتن و شمشکجه و ژازار و روواند نه وهی خه لک
وله کوردستان ناگری کرد بووه . چهند سالهانی شوکار مساته جنایهت و تاوانی (بوورده)
لمسر زار و زمانان بوو وله بهر خه لک نه ده چوره .

له ناوچهی شنوسندن وه هه وه لین گوند یکی کهوته بهر په لاماری ژاند ارم (دهره)
نیخ جلال بوو . نیزکی هه اکسیان له م گونده گرت و مانگیک له نهنده شه شمشکجه
و نازاریان دهان . پانی شستاند نی چهند هزار تن برد پانن سو ورسی .
خه لک به جاریک نه ته ی چوو بووو . ژاند ارم ناگریان کرد بووه . چهند روزیک بوو
خه لکی دهره نایان بووروسی برد بوو حاجی مهلا خالیدی و محیدی له وای نه نه
نامه ی بو بایم نووسیوو که بجه دهره نه . بایم قهروری بچو بزانه حاجی مهلا

کاری چیه . کاتیک چومه درمبند له گهل حاجی مه لخالید چوینه مالی شیخ
جلال . خزم وکسی گیراوه کان گشتیان له وری بوون . حاجی مه لافر موی به
همهوان هاتوینه سمر تمه بریاره که تو بچیه ورسئ . له گیراوه کان بیئ خمبرین .
بزانیه چیمان لئی هانوه و چیمان بیئ گوتوون . "

گوتم : " یوهه مووخزمه نیک نامادهه . ئەگەر بنیری بابینم شاگادار بیکه ."
نامههکی بو بام نووسی و سوار یکمان نارده گورناوی . باوکم له ولام دا نووسیویوهوه .
" دستلایته دستخوئنه و کوری خوئانه . "

بمیانی ئهسی شیخ جلالیان بو زین کردم و بری خوورچینیک کولیره ناسکه و
رون ماستوهه نگوینیان له ولا خیکی دیکه ناو دوویاویان ره گهل خستم که له دزهی دولی
ولاخه کان ببینهوه . لای ئیواره له دزه سواری ماشین بووم و تهوه چومه ورسئ .
بمیانی چومه زیندانی شارهوانی . بهلام له روزتایهک دایکرتبووم وفره نهخوئن بووم .
نه زیندان داوای شیخ جلالم کرد . له گهل چهند کسی درمبندی هینایانن .
کهچاوی بیتم کهوت ماچی کردم . گوتی " کور دهیئاوا شیاو بیئ وچاکهکی له
بیر نهچیتهوه . نامه و پول و شتهکانم دایه . گوتی : " وادیاره نساخی . بچولای
ههکیم و بمیانی و مره وهلامی نامهکان دهنوسینهوه .

له زیندان هانعه درم . چومه لای د وکتور . پانچا ولیکردن کوتی : " زور
نه خوئنی . دهی بچیه خستهخانه . ئەگەر پولت ههیه تا بننیرم له نهخوشخانه
بیکوی . "

ناتوانم . دهی بچهوه سندهوس . درمانم بوینووسه و درمۆمه وه . ههشه ورژه
چومهوه لای شیخ جلال و گوم زور نهخوشتم و خووم راناگرم . نامم له گیراوه کان
وهر گرت و سواری ماشین بووم بسو نغسه ده . شهو درنگانیک که پشتهوه نغسه ده وچومه
مالی مه لاهمه دههینی یورهانی . شتر بمیانی نازانم چونیان برد بومهوه
گورناوی . نهخوشیهکم زور توند بسوو . مانگیک له سهر ره قس پشت کهوتم . دهیان کورت
(کهوتویی به) . سهرم دمسورا و دنیا له پینچاوم تاواژوو دهبوه .

درمانی مردان

باجه سهنج کچی بابه سهایی برای ئهمین الاسلام له شیخهکانسی شه و سباب

له گول براهه کسي مالي هاتيوه چيانه ي سندس ويو خوئی ده زگا و ده بده به به کسي ساز کرد بسوو. هيندي مريد و د مرويش باو کي خزسه تيان ده کرد و د ياري و شتيان بسو ده دينا. هر لمو کاتهن دا دستي سه کي مایه تي سه بسوو. ماله کي سه ميشه پريوو له نخوشي پيستي و شيت و نخوشي د يکه. ژنيکي تيمگيشتوو، نه مجيب به ريزو هر لمو کاتهن دا جوان و شوخ بسوو. باجه مهنج کونه ژني شيخ حسه نسي غه وساهام بسوو. شيخ تلاقسي دا بوو به لام سالي يهک دوو جاريش ده هات سوري - د ده ا.

که نخوشي به کي من توند بسوو د مرويش و در اسي گوتيويان ده چين بل جه مهنج د پنين. بايم له تاوي من نارد بووي له دواي. د مرويش شحمه د خالندي سواي عاره به ي کرد بوو هينا بووي. من تا کام له وه نه بسوو کي له دوايان نارد وه و کي هاتوه. به لام له بيرمه که چاووم سه لينا ژنيکي جوان له تهنيشتم دانيشتوو دستهي به سگي دا دينا. نه م ناسي. گوتسي: " شوه بسو هه لئاستي؟ من له بير تو هاتووم. سو چاک بووه وه." راستي ده کرد چاک بيوسه وه. هه مستم به سوگيهک ده کرد. لام وايه سي روزان له مالي شپه بسوو. له بن سرم نه ده بزوت. به قسه ي خوئن و گالته و قسه ي ده هينام. کاتيك د مرويش گوتسي: " تير من بووم به شيخي نو که هه ستايه وه ده سي سرم به سي. له بيرت نه چي." دا يکم گوتسي " خوا ده کا چا ده بينه وه هر ده يد هم به تو." من زيند وو بوسه وه. پانان تا ساله گانسي ۱۳۳۱ له گول باجه مهنج نيوانم خوئن بوو هاتوو چوم ده کرد و بانگيشتم ده کرد و شيت د يامک زوري بسو قایل بسووم. بيچکه له هيمت و بهره کت و په نجه سرم و شله گانسي باجه مهنج بيگومان د مرمانکي د يکش له چا بوونه وه دا کار يکمر بسوو. پيره پياوان گوتيويان سه يران و گوران ي و بلوير بسوکه و توري سي باشه و ميشکي د پنينتوه سرخسو. نارد بوويان له د مريدن سوفي رحمان مخرجروميان هينا بوو. سوفي رحمان بو گوتسي سه يران و پايزه و تازيزه و گولسي و تاپشه گول نيو بانگي سه بسوو. سوفي رحمان سه وتويهک له بن سرم دانيشت و هم به يت و گوران يه فولکلوريانه ي بود ده گوت. له و ده مه و شه ويند اري گوران يه فولکلوريه گانم و زوريشم نووسيو نه وه و له بيريشم کرد و ون. به د اخه وه له بر ده نکنا خوئي ناتوانم بيان بيزم.

دواي هه ستانه وه يهک دوو جار چومه د مريدن و سوري ماله شيخ جه لالم د ده ا. جهند جار ده چومه ورمي و شتوسهک و خوار د نم بير گراوه کان ده برد.

خانگی شیخ جلال زهد چاره دواى دهنار دم و همستم ده کرد کارىکى شونوى نيه .
 ياسى خيزانى گيراوه گاننى ده کرد و باسه کدى ده هينا سر بر چى جونی شو زنانه که ميرد -
 يان گيرا بوون . کابراه کسى ده وله مهنده 'ه گوندى ديشمس گيرا بوو . جارک خانم گوتى
 - ده لين زنه کدى حه زلى کردن ده کا . پاشان بسى شهو جاوه روانسى وه لاسى هن
 بسى گوتى : " شه دى چيکا ؟ زنى جوان و جليل چون ده معاویندهوه ؟ "
 من نهواو همستم بهوه کرد بوو که هستان و دانيشتن و شيوه قه کردن و ختو
 لئى نيزک کرد نهوهى تا کارىکى تا سايى نيه . منهن جار و يار قسيکى جه فنهک و ققير
 ده کرد و خانم (هه تيوه) يه کسى يى ده گوتم . بهلام سه بهارت به ريز و شحترامک که
 بو شیخ جلال قايل بووم قهت له وهم تى نه ده ميراند .

پاسهوانى حکومتنى ره زاشا

هاونى به هه ره وه ز شکارته که يان بو درووينه وه و گيره و کهنه مان کرد و يازده -
 بارى گهنم لئى پهيدا بوو . توتنه کشتان له سالى رابرد وو که ليک باشتر بسوو . دوو
 خهروار جه لتوکمان پسى برابوو . ژيانىکى تير و پر و تا سوده دستى پسى کرد بسوو .
 بهلام نه خوشى کاکم زيانى لئى تال کرد بووین . پايزى دواى شهو که له جوتى پايز
 و زهوى چاندين و خهله و خرمان بووينه وه بر پارمان ده له کال کاکم بچينه ور مى لای
 دوکتور و شتومه کسى ماليش له ور مى بکرين . پارمه کمان هه لنگرت و به پسى يان -
 بو ور مى کهوتنه رى . بهد وروزيان که پهنينه ده روازه ي شار . پاسهوانسى ده روازه بانگى
 کرد ين و داواى پينامسى لئى کرد ين . کاتیک پيناسه گانسى چا وليکرد گوتى :
 - هه هه . ختو تيوه مهنمولن . له ترسان سواری ماشين نه بوون . شيتا
 ده وهم بو سه ربا زخانه .

== مهنمولى کارى تونيه . شيداره ي سه ربا زگيرى هه به و نه گمر مهنمول بين شهو
 ده زانسى .

پاسهوانىکى ده که گوتى : " فه قيرن لسى يان گهرى . ته نيکى به دهنسى و برون .
 - هيجى ناهه نى . چمان کرده ؟ بو پولى به دهنى ؟ "
 - بو شاره وانيتان ده با . وهک شومهرخان و شيخ جلال له زينان ده ده رزن :
 کابراى پاسهوان و مپيش ختو دابن . له ريگا گوتى : " تيوه فه قيرن يا نووشى زه مهنمت
 نه بن . بهنج قرانم به دهنسى و برون .

- هیچت نادهینی . دهچینه شاره:انی
 هیند یگی دیکه روشتنن و کابر دستنی پستی کرد :
- کوره ناقلتان ههستی . من کوردم خون دهرین . خوشم زهحه تکینم . دووقرانم
 بدهنسی و برون وهه وای کاری خوئان کهن .
- کاکم کوئی جهننم له دوقران بکه و بیده یه بایرون . گوتم : " هیچی نادهسی " .
- دروازهی شارهوانسی وهه مرگوت . گوتی راوستن . دهلین کورد سمره قهن . بو
 خوئان تووشی کینه دهکن؟ قرانیکم یدهنسی با درو چا بخوموه " .
- هیچت نادهینی . دهسی بزانهن تاوانمان چیه ؟ .
- لهم کانه دایسه وانیککی تر حاره . کابرا بانگی کرد :
- معمود تو کوردی دهزانی . شهوانم بو حالسی که یا توئی زندان نهن .
 — شهوانه کیهن بو کوئی یان دههسی؟
- کوردی سندوسن . مسنولن . بگه نه شارهوانسی بهریان نادهن
 معمود گوتی : " من دایکم کورده . معچنه شارهوانی . شهو ههموو شاغا کورده
 کیراوه . نه قمری پنج قرانی یدهنسی و من ناهیلیم بتان باته شارهوانسی .
 — شهو تو دهلنی چی ؟ . خستی به قرانیک رازیه و نایدهینی
 — قرانیک — نهک لعننه له بابی . بسی شهرف تابروی شهمنی بر
 گه پشتهنه شارهوانسی . شههی له ژوریک دانا وگوتی : " لیره بن تاره شهردی .
 نیو سععات بی چوو کمر دیار نه بوو . من وهه نکه هاتم : " شهت بو لیره راکرتسه؟ .
 — ره شهسی زندان دواهی نیوه رو دیت لیتان دهریسی .
- نهز جهنه جار چووومه زندان و سهروکسی زندانم دهناسی . رابووم و بۆلای
 ژوری سهروک چووم . خهریک بوو پهشم بگری . خوم ده ژوری راکرد . سهروکسی
 زندان له ژوری بوو .
 — چیت دهوی ؟
- قوریان جاری شهو پاسه وانه بانگکه یا نهروا پاشان عمرزت دهکم .
 دمرکای کرد وهه پاسه وان خهریک بوو رابکا . بانگی کرد . نم هینت پاسه وان هیچ بلی
 — شههی له دروازرا هیناوته شهه و دهلسی مسنولن . دواهی پهنج قران بهرنیل —
 دهکا . شهتر وچانی بی نه دا . زللکی خوشی دهینی کوئی سرهوانه وگوتی :
- ۲۴ سععات ناچیه دهر . به شههی گوت برورن .

ټيمه له ښاره وانسي د هرکوتين و چسونه قاومخانهی شيخ جيگامان گرت و چسونه لای
 د وکتور . پان چاوتیکرتن د وکتور د هرانسی زوری بو نویسی . د وروژ له نیو ښار د هرمان
 و شتو مکی مالان کری و به ماشين کمراینه وه بسو نغده .

له پایزدا غولا هرزاخان ناشیکي دروست کرد بسو جوگهی بود هکشا . روژی
 به ۳ قران فعلی بؤ دهگرت . ټيمه هر د وکمان تابه فرباری د چسونه فعلی .
 زستان هر وک ساله کانسې رابردو له مزکوت خمریکي نوږ و جماعت بووین .

له مال د پنکمان هه لېست بوو چه لتوککي خځومان کوتا و برنجیکي زوری لسی په پيدا
 سوو . به هاری سالی ۱۳۲۰ ټيمه ټيتر جوتبه ندیکي تامبا بووین . جسی جوتسی چاک
 عاره به ولاخی سواری و دوکامین و حهوجیمان به هیچ شتک نه بوو . له بهار ۱۱ من

د چسونه جو مال و کاکم جوتسی ده کرد و شیومردی د مېری و جتی توتنی خوښ ده
 کرد . هاین د مخله کانتان که پشتنی ده بوو بیان دروینمه . فعله مان و کگیر نه کورت .
 چسونه هر دروینمه . کاکم سلفانسی ده کشا و ضنه ناچار بووم (خورم) هه لگرم .

نیومرو د مستان هه لگرت که نان بخوین . د ایکم نانی بو هینا بووینمه مه زرا .
 که د مستان هه لگرت من تاوېک راکشام . د ایکم چپشتی گرم کرد هوه و بانگی کرد م که
 بچین نان بخوین . هر چه ند کردم نه متوانسی هصتم . هه موو له نم رف

بوو . د ایکم و خوشکه کاتم د مستیان کرد به کریان . له سر جوگهی چپانه دروینمه مان
 ده کرد . کاکم به نامیز هه لیکرتم و بردمی د جوگهی هاوېشتم . بېرک له تاوی دا
 سووم و هاتمه سر خو . بو روژه کانی تر ټيتر راهاتم و کویزه و مری د مستنی کرا .

د یسان ژاندارم

ټهو ساله توتنی ټيمه که وتیوه قسراخ ریگای سندور - شتو . روزیک له گهل کاکم
 سر چنی توتنمان ده کرد . کاکم د سره یه کسی سپی له سر شالا ند بسوو له دم ریگا خمر
 ټک بوو . ژاندارمیک به ریگادا دهات . که پشته راست کاکم و بانگی کرد . کاکم جووه لای
 ژاندارم کوتسی . " ټهو د مسرت بسوله سر بستوه؟ "

- له بهر نارغه . من له مه زرام و د مسره ریپی کسی نه کرتوه .
 ژاندارمی خوین خور تا همزی تیدا بوو شهغه زلمیکي له کاکم دا . ټيتر من به جاریک
 ټاکرم کرت . . ژاندارم و کوتم . " کوره ټهوه بسونا پگری؟ . کاکم شی روها ت و من که پشتنی
 تهنه که کمان لسی شمتانرو باشمان تسی هه له ا . د روسی د روسی توتن هاتن

نعمان د هويرا تفهگه که کمی بد مینوه . لغو کاته دا تهمیرناغا پهیدا یوو . د ایزی به
هه زار تنکا و رمجا ژاندرمی ناشت کرد هوه و د ووتنه سی دایه و له گهل خو برد په
نیوگوند و شمیر ژاندرمان نه د مینوه .

له سند وی د اب و ابو که جوتینه دکان کلوشیان ده کیناوه قهراخ گوند و له
نیزیک تا وایی چیینه نیکیان بو کیره و کینه و خرمان هه لا ویشن ترخان ده کرد و
هه موویان له پهنا په کتر خسر یکی خه له و خرمان د هبون . کوخا ویا سرکار له
نیو خرمانان که میریک ده کاو له نیزیکه وه به سرخرمانان دا چاره دیری ده کا . خدک
یارمته پی په کتر دهن و لیک کو د مینوه و ناگایان له په کتر هه پی .

بو شمیرن جیگا په کسی بان د یاری کرد بوو . کاوشمان کینا بووه و ویرای خه لک
خه ریکی جهه نجر و خرمان کو کرد نهوه بووین . بایم له گورناوی قازی بسوه نو شمیری
غولام ره زاخان و خرمانه کانی بو هه لده کرت .

له مانگی که لا ویردا بوو تهمیرناغا له گهل دوو ژاندرم له گوندی پهیدا بوو . بوون .
خه لکی گوندیان کو کرد هوه . ناگاداره کیان له باره ی هه لگیرسانی شمیر له شورویا پی
بوو . به خه لکیان راد هه پاند لغو کاته دا که شمیر له شورویا ساز بسوه هیچ که سر به
هیچ جور هه قی نیه باسی شمیر بکا . به بیاننامه که شهوی د مرد نخست که گهلانسی
شیران د هسی کمر و لال و له هه سووشت پی خه بهر بن .

هه وه لسی مانگی خرمانان بوو روزیک چه هند قروکه له عاسمان پهیدا بوون و
کاغه زیان بهر دانهوه . کابرایه کی گوندی شمیرن له موزا په کیکی هه لگرتبووه و هینا
پهوه . له نسو خرمانان خه لک لسی کو بووتنهوه و بانکیان کردم تا بیزانمچ نو سراه .
به بیاننامه که به زمانی کوردی و تورکی باسی فاشیزم و شمیری ده کرد . خسر یکی خو
پند نهوه ی به بیاننامه که بووم تهمیرناغای کوخا که پشتی و به بیاننامه که ی له دست وهر
کرتیم و کونسی . " کارت بهوشتانه نه اسی . "

پهوه پیاوه کانی شمیری په که سی جیهانی و کوشتاری روسیان د پیوو به جاریک
نتره یان چوو بوو د میانگوت . روپر که سن ناهیلن .
له شیرانشدا ماوه پهک بوو تبلیغات بو هیتلر د کرا و نمانعت عجمه مکان ده یا
نگوت . " حهید موه . . . هیتلر نسیه . . دنیا رزکار ده کا . شهوی راست پی شهو
د هم سرم له سیاست د مرند مچوو . نهوند هسووه وک هه بیزوو کله له ژاندرمان اوله
ریزیسی د یکتانوری په هلهوی بیزار بووم .

لهو: لهدا رود اويك له ناوچهی موکریان بسوه هئوی باس و خواستی نیو خهك و كهوتیوه سمر زار و زمانان وله ههسوو شوینیک باسی دهکرا. شهوس کرتنی (عه لیاغای حاجی ئهلیخانی سهروکی عهشیرهتسی دیبوکریان) بسوو. عه لیاغا که تهواوی ژبانسی له خزمهت به حکومتی عهجهم دایر بوه سه ر و به پاداشی خزمهت به حکومت و خهراپه له گهل نهتهوهی خوئی لهقهسی (ئهصیر - ئهسههه) ی و مرگرتیوو له لایهن ژاندهرمه وه کیرایوو هینا بسوو یانه سابلاخ. به دست مستراوی بۆ سوکاپهتسی پی کردن به شهقامسی سابلاخ دا دهیان کیرا وله بهند پخانه ریکایان نهدهدا کهر چاوی پستی بکوی. کرتنی عه لیاغا له نیو خهك به کاره ساتیکسی سهیر چاوسئ دهکرا. خهك له حکومت بیزار ده بسوو شهو بیزاریهیان به گورانسی. فولکوره دهردهبری. جارویار بۆیان ههلهکوتیا دستیان له ژاندهرمین دههوشاند. لههکانهوه که فرورکهگانی سوخت به پانانامهیان بهردا بسوونوه خهك کهوتیوه سرت و خورت و کوئی یان بۆ قسان هه. دهخت و وهریز و زحمه تکینش له کو کرد تهوهی خرمان و دمهخل و دان و مهله کهوتیوون. سهعهوهه کانسى دهولهتیش هههشیمان هینا بسوو که زوو گهمنسی زیادى له گوندهگان و مرگرن. شهوهم دهیان نووسی ههر کهر دهسواپه چهند گهمنسی زیادى ههیه به دهولهتی یغروشی. شهوئیس بسوه بیانویه ک بو ژاندهرم خهلكی پی برووتینهوه.

مانگی خرمانانسی ١٣٢٠ بسوو له جی خرمانانسی گوندی گورناوی خهك خهریکی کار و کویرهوهی بسوو ژاندهرمیکی پی ههیا و ناسراو به خهراپهاته نیو خرمانان. خهلكی کوکردهوه و به پانانامهیهکی بهخشداری هینا دهر و دهیگو ههر ئهستا دهستی گهمنسی (مازاد) بارگن بسو نعهدهه. کاکم چوو به پانهکهیان بۆ بخوئینهوه. کوپخا سجل دهماراوه و دهیگوت چهند روزمان لئ راوسته خرمان دهردهکون و چهند بۆ شهیره دانراوه بو نعهدههی دهههین. کوپخا به خهلهکسی دهگوند: "با در اویکی بۆ کوپکینهوه و تا چهند روزی تر له کولمان بتهوه". ژاندهرم داندههزی و دستى کرد بو به گوره وههرا.

خرمانسی شهه له قهراخ شهقامه ریسى سنو - نعهدهه بسوو. نهمانام کرد سواریک به غاردئ وک بۆ دار بچئ. که نهمیک بسوه (حهمنی مراد رسوو) خهلكی ئالیاوی بسوو. چومهههین و راوستا. به خهیر هاتم کرد و کونم:

— کاکحصمن چ باسه وابه تالوکی. ده فمرموو دابهزه ؟

— کوره چ باس بیی . همرچی ده بیی با بیی . خوئیمه له چنگ ژاندارم زرگار بیوین . لاشکری روسان گهشته نغسه ده . ژاندارم و پاهوانیان گشت چک کردن سمروکی شارهوانسی و فمرماندهی ژاندارمهیان گرت . خو ده کمر ناگهینن . کاتیک له نغسه ده ودهر ده کونم روسیک بانگی کردم (ئیدی سودا) . وکیفم له بارگینی را تا ئیره رام نهگرتوه . نجاتیمان بوو .

کاکحصمنم ده ناسی و ده مزانی دروژناکا . دستم را نه نه و به کاکم گوت . " وهره با بچین شو ژاندارمه سه کبابی بکوژین . ناموزاکانم وده وام کونن . چسومه نیو خه لک و ژاندارم همر شیریه ده هات . گوت . " گهده پی شرفه شهوه چ همر همراه کسته رووس شهوه له نغسه ده ن و تولیره له سر ئیمه ده نریننی . وچانم پی نه دا به هممو هیز شمنیکم له نیو شانان دا . خسریک بوو در پهری . دستم گه یانده تایشی تغه نک و لاسر شسپ هینامه خواری . تغنمگ لسی هستاند و فیشه کم برده بر . ژاندارم خووی داویشته پشت خه لک و ده پاراوه . ناموزاکانم دروسی شهقیان گه یانده و بایم و نه یورثاغا هانن .

— کوره شهوه چده کی؟ . شیت بووی؟ .

— رووس گه یشتونه نغسه ده ولی گهرین با بیکوژم . لهو کانه دا درو کوسی خسه لکی گوندی له نغسه ده وه هات شهوه . گونیان (ملائیکه ی جاوشین) گه یشتونه نغسه ده و خه لک زرگار بوو . بیجگه له ژاندارم و ژاوان کاریان به کمر نیه .

تغنک و شسپ و زینم له ژاندارم هستاند و تیمورثاغا له گهل خووی بردیهوه چیانه . شمیر تومانی چیانه حاکی سندیر و بایی غولام ره زاخانی شاغای ئیمه بوو . روزی دروایی شمیر تومان له دوا ی ناردم . که چووم کوتسی . " شهوه فقیره شمبه کی بد دوه با بروا . تغننگه کنن بوو بیی . "

— شاغا شهوه زوری خهراپه کردوه . بوکوشتن ده بیی .

— فقیره . شگهر نمید هیوه من شمبیکدی ده ده می . هاتوته مالی من .

— باشه . له بهر خاتری تو شمبه کی ده ده مهوه . پهاویکی له گهل ناردم . شمسی ژاندارمه به رووسی بیی زین دا به کابرو روشت . شمستانم ژاندارم نه دیته وه . دسته لانی حکومهتی رمی ره زاخان له کوردستان کوتایی پی هات . له هممو ناوچه گان له ژاندارم قازاخی ده وله نسی و مخو کونن . شمفهری له سنکرو

زاندارم له کوردستان به جل و بمرگی ژنانهوه هه‌لد مهاتن و خویان ده‌کمانده موه تاران
 تاغوا سمروک عه‌شیره‌تی کورد پی اه جیاتی ئه‌وه له‌م هه‌له که‌لک و مرگرن و گورج بو
 به‌کیتی دست به کارین و بی‌ریک له‌ حالس خویان بکه‌نه‌وه تی هه‌لدان و شه‌پانگاری
 عه‌جه‌مان له‌ بیر نه‌ جینه‌وه و بو پیک هینانسی ده‌وله‌تیکی سه‌ر به‌ خوی کورد و م‌خو
 که‌ون تفنگ ده‌مانچه‌مان بو‌گوشتنی به‌گتر و تالانسی فه‌ قیر و هه‌زاران له‌ خو
 شه‌تک دان . ئه‌و سمروک عه‌ شیره‌تانه‌ی له‌ سه‌ر ده‌می حکومه‌تی ره‌زاشادا گیرا -
 بوون و سوکا په‌تیا ن پی کرابوو جارپکی دیکه‌ سه‌ریان بو‌حکومه‌تی عه‌جه‌م داد نه‌و
 اند و هه‌ول به‌رتیلیان ده‌دا که‌ ئه‌وان بیان کن به‌ حاکی شه‌اره‌کانسی کوردستان .
 کورد له‌ کونه‌وه هه‌ر و راهاتوه که‌ به‌ مال و هیز و توانا دست و تفنگسی خوی
 خزمه‌تی بیگانه‌ بگا . قادر ئاغای ئه‌ندرقانسی هه‌زار سواری له‌ دوو سواری سه‌وه که‌
 هه‌موویان په‌ری تاوسیان ده‌ لاسه‌ر چه‌قاندو . به‌لام چه‌وه له‌مه‌راغه و میانه‌ ورا
 عه‌جه‌میکی هه‌ناوه کردووه به‌ حاکی سابلاخ .

کورد هه‌که‌ له‌ خه‌رمانانسی ١٣٢٠ له‌ چنک زاندارم و قازاخسی ره‌زاخان ره‌زگار بوو .
 روژیک پوله‌ سواریکی رووسان به‌ره‌و شه‌نو به‌ ره‌گادا ده‌هاتن . که‌ینه‌ته راست ئاواوسی و
 کرد یانه‌ غار بو‌نیو گوند . خه‌لک هه‌لاتن و خا . بیان شارده‌ موه . خوشک به‌ غار خوی
 له‌ زووری کوتا و گوتسی : " نه‌و دتی په‌ر بووه له‌ عه‌روس " . من وه‌د مر که‌وتم دیتم به‌ سواری
 له‌ گورمانسی نیو گوند راوستاوان . بانگیان کردم و به‌ کیان به‌ ترکی گوتسی :

- ئه‌م گونده‌ چوله‌؟ بو هه‌ج کس دیار نه‌یه‌؟ .

- چول نه‌ خه‌لک له‌ کار و کاسبیه‌ .

- کسی له‌ره‌ تفنگی هه‌یه‌؟

نه‌یا من هه‌مه‌ و ئه‌وشم له‌ ژاندارمه‌ هه‌ستانده‌وه .

چه‌ند سواریان هاته‌ حصار و دابه‌زین و ته‌مانای تفنگیان کرد . سه‌رمان بو هینان
 خواردیانه‌وه و روشتن . روژیک له‌ نیو گوند راوستا بووین بوو به‌ هه‌را . دووسی سواری
 که‌وتیونه‌ سه‌ر به‌رازیک و له‌ به‌ری قه‌لانده‌وه هینابوویان . من گورج سواری بووم و بو
 به‌ره‌گی چووم . به‌راز سواری به‌جی هه‌شتبوون و ده‌هات وه‌ چیا که‌وی . دوه‌وسی
 تفنگ هه‌روشتی و به‌راز و سه‌ریه‌ک که‌را . چو سه‌مه‌ر تفنگیکی دیکه‌نم لیده‌ا و سواریه‌کان
 که‌هشتی . په‌که‌رمان ناسی و چوینه‌وه مالی شه‌ه . ئاموزایه‌کم نارد ئاگای له‌ به‌راز بسی

چوارپي شوانان نه چنه سغري . سوار بووم چسومه نغسه ده . به روسه گانم گوت .
 بهرازيكم كوشتوه وهرن بيينه . كه يقين پسي هات . كار به كيان تاماده كرد و چوار سالات
 سوار بوون و به دوام دا . كه لاشي بهرازيان بيني شاكشكه بوون . ٢٥ فيشه كيان داسي
 ورويشتن . پايزي خهله وخرمانمان كو كرد بسووه و بيگار بووين . زور شهوله گونده هكاني
 سند سر كويمان له نغه ده بوو مامهني ده هاتن خهلكيان تالان ده كرد . به تايه ت
 قمره پسه ياخيان تالان ده كردن . له سند وي عجم دستيان كرد به ورويشتن و بو
 لاي مراهه و بناو ههله ده هاتن . كونده هكي شهمن دوو واله عجمه سي لي بوون
 جيرانني چاك و خهراپهيان يو كمر نه بوو . شهويك يوو به ههرا له نيو گوند . سي چوار
 جهه كار شهو دوو مالهيان تالان كرد و نعيان هينت كمر له مال بيته در .

له بيگاري دا هاتوو چوي نغسه ده ده كرد و پتر له خزمهت ملاحه ده ده .
 ميني بووهانسي ده بووم . له گهل دستو تاشنايان ياسي سمر و فاشيزم و دراروزي شيران
 و كار وباري سيا سيمان ده كرد . كورد هكاني نغسه ده تفهنگيان ده كرى و كهنكي و -
 زميكيان يو خؤ داده مهزانده . له گهل قهرمه پاخي نه غهده جار وبار ساكيان
 له نيوان پهيدا ده بوو . ميرزا شيخ محممه دي عهليالي له گهل روسه گان ريك كهوتبوو
 نزمه هينته سي شاري گرتيوه ده ست و جهند (قول سور) ي راگرتبوون و معانسي
 له دوكانداران وه ده گرت . هاتوو چوي نغسه ده و نيزيكي له ملاحه ده مين و
 فهقي محممه ته شيري كرد بوو سمر و له زور مسهله تاگانار بيووم و روون بيوهوه .
 سمر له باس و ده ته قه سي سياسي ده خورا . ده هاتوهوه خه بهرم بسو بام ده كيراوه .
 پايزي شهساله له نغسه ده نوئن نه فروشرا . غولام رهزاخان مالهكي باري كرد و
 چوه ورمي . له زستان دا خه بيري دا كه توتنه گان بهرينه ورمي له وي ده فروشترين .
 خهلكي تا ايسي چوار كسيان باري كرد له گهل توتنه گان بچن و حيسابه گمان بسو
 بينهوه . له چوار كسه به كيان من بووم . توتنهان به عاره به برده نغسه ده وله وكيارمان
 كردن و بوورومي . له ههروزي شير وانشه ليمان لوره كه گمان كيرسا . لوره يكي ديكنش
 كيرسا بوو بهك دوو نه فغري روسي تيدا بوون . كه ليك خهريك بووين دره باز نه بووين
 روسه گان بهيكي كه ونه ري و به كيان كه تا نديايجانسي ده زانسي گونسي . " وهره با بووين
 شهوانه يو خؤيان دين . . ريگانان دا گرت و به تركي دستمان كرد به قسان .
 ههوا سارد و پروشه ي ده كرد . تونسي عجمه ميكي روونه بووين دوو كووي رهيزي وه

پهڼ خوډ ابوون و له سرمان ده لرزی . گهښته ښه و به ده نك گوتی :
 - ښا سلام هلكوم

ده فمری رور كه تركی ده زانسی له وهلام دا گوتی :
 - ښا سه من . ښا ښه كه د بيلار " وانه (ښا خوڼی ښا به كره دلتن) .
 پاشان رووی له من كره و گوتی : " ښه چ څيانيكه ؟ بوچ وا رووتو برسین ؟ " .
 كوتم : " رښتی پهله وی تاوانباره . پشوی له خه لك بریوو " .
 - ښتا چسې ؟ . ښتا بو ومخوناكون ؟ . یډ بوخوتان بیوی حكومه نيك ناكه -
 نهوه . ښتا خو حكومه تسی پهله وی نه ماوه ؟ " .

قهه كاری رورس یا څار پاجانی كاری ټكروم . بهرم لی ده كره هوه . ماشینه
 ان هاتن . سوار بووین له چایخانه ی رمنه كان د ابعزین . نان و چامان خوارد .
 بانځی كره م پولسی خوارد نه كی منی دا . كهلك جیا ده بووینه وه گوتی :-
 - " په كهنی تان هه بی " .

كهښتینه ورستی . نوتته كانمان فروشت و شتومه كان كری و ساز بووین بگرینه
 له ماسی غولام ره زاخان تونی شیخ جلال بووم . گوتی ناسی بچیه وه . به هافا
 له كانسی ضی كوت : " به هیرزا حامید بلتن شیخ جلال نه میهنیت بهینه وه " .
 شتومه كسی كریووم به د راوسپكان دا نارده هوه . چووینه ماسی شیخ جلال . له
 ماله پیریزنی دهوله مند ی هجهم پانسپونی كرتیوو . بهلام شوغلی شهرتی چ بوو ؟ .
 پاش هاتنی شور وی سوور سوورستی شه فمر و كار بهد مستی دهوله تی ښران رایمان ده كره
 و د مچوونه وه بو تاران . شیخ جلال پهك د وور تركی عاشتای دینبوونه وه . مچوون خانوی
 شه فمری را كره وویان ده د پته نه وه . شیخ جلال د مچوو به ښجاره ی ده كرت . د مچو -
 ینه ناوی . ښه وی وه خود ده كوتین و به ښپن ژور و حصار و كلین و قوونمان ده -
 پشكی . به سفدوق چك و ده مانچه و شیر و شتی باشمان ده د پته وه . ښوانمان
 ده كویزه وه و سوژی ښجاره كه مان هه لده هوشانده وه . خانویه كسی ديكمان به ښجاره ده
 كرت . روزيك له ماسی شه رمنه نيك بانك كرا بووین . شیخ جلال تفنگی كی جوانسی كری
 گوتی بییه وه مزلسی . ښواره تاريك بیوو . بالتوم لمبر كره و له ژیر بالته وه تفنگم له شان
 كره . وروښتم . له شه قامی پهله وی بولای راسته بازار د مچومه خوار شه فمریك و
 سی پاسه وان تونم بووم . ښو د هم پولسی ښاره وانسی لیه ورسی ماچون . بانكمان

- کردم . من را وستام و تفنگکام هینا دمر و کوتم له سند وسوه دیم . ریکا به ترسه و هیستا ده مه مزلی و تفنگکه دانه نیم .
- تفسره که گوتی : " با بچینه شاره وانی . تفنگکات لهوی دابنی . بهیانی و مره بیبه و .
- ناهمه شاره وانی و تفنگین لهوی دانانیم .
- لیمان بوو به چه قه . چومه نیو گولان وله چمخاخی تفنگکم دا و کوتم
- مهینه پیش . له و کاته دا دوساقتی رووس پهیدا برون . ترکیان د زانسی .
- پرسیان ته وه چیه ؟ .
- کیدم وله سند وسوه هاتوروم و دچه مزلی . عوانه د میانهوی تفنگکام لی بستین .
- بو قوماند انسی . و پیش خویان داین و برد یانین یو قوماندانی رووس له ورسی .
- تفسریک هاته دمر و پرساری کرد . نم زانسی به رووسی چمان پی گوت . به تازانه
- کانسی گوت شیوه برون . پانسان به ضی گوت تیره د ناسیه وه ؟ . تم شهو بچوه . سوزی
- ورمه تفنگکات بهروه . بسی تفنگ گمراهوه و حکایتم بسو شیخ جهلال گمراه . گوتی : .
- " هیچ نیه بهیانی د مجم د هیپهنه وه . بان یوه نعت د او به تازان ده نا د مچوو .
- بهیانی شیخ جهلال گوتی : " خوت بچوو تفنگکه کی و مر گره وه " .
- چومه قوماند انسی و تفسره که هاته دمر و گوتی : شیواری و مره تفنگکات بهروه .
- شیواری چووم گوتی سیهی و مره . به کورتی شه ن روزی ره بق من هانو چووم کرد و شه ورو
- سپهیان پی کوتم . شیخ جهلالین هه سوو جاری د بیگوت : " به مرقه دی بایم شاپروو
- یان د هین . د هیپهنه وه . جاری تو بزانه د هلر چی ؟ " .
- روزی هه و تم چومه وه قوماندانی و دوو تفسری د بکه لای کابرا د انیشنبورن .
- به کیان ترکی بان د زانسی . کابرا هستا و گوتی : " بو تفنگکه هاتوروی ؟ .
- نا . به وی تازانیا جانیم گوت : " تگا د هکم دوو قسم هیه تم تفسره م بو حالی
- بکه تفنگکام ناویته وه " .
- چی ؟ بلی بزاتم .
- من مالم له سند وسه . هه و ت روزه هاتورو چو د هکم د روم له گال د هکا و شه و سبهی
- تیه د هانگوت له جنک د و و زلمسی حکومتی پهلهوی رنگار بووین . به لام واد یاره —
- خه تاه شیوه نیه . سعادی د هلی :
- " چو کمان را طبیعت بی هنر بود — پیمبر زادگی قدرش نشیغزود "
- سروستی شیران وایه . همر کس بیته تم ولاته د روزن د بسی و راستی له بهر د هاته وه

نهو هاتو چویم بؤ پیده کا . شه گمر نام دانوه با بلی و د مرۆسه وه .

قهه کانسى نى بؤ گهراوه . بیهکنین . گوئی راوسته . تهنهنگه کى هینا و له کهل من هاته
د مر . فایتونیکى راگرت . سواری کردم و پولی دا به فایتونه که و کوتسى . " مه ترسى ."

که چوهوهو شیخ جهلال کوتسى : " به هه رقه دى باهم سیهى دهم هه مستانده وه !
زستانی شیخ جهلال خانهگه نى هینا ورسى . له مالى پیریزنى پانسیون بووین .
روزیك به پانسی نانمان ده خوار د خانم کوتسى : " میرزا کریم ده زانسی چیه ؟
شه و نه عاشقى تو بوه . ده لى مارم کا . ده زانى چهند ده وله مهنده ؟ "

- خانم من پیریزنى چ لى ده کم . ئیستا من بؤ ژن هیتان نابم . شیخ جهلال کوتسى
ثاقتسى . سبهى ده مرى . کسى نیه . سهروتنى بؤ تو ده بى . من جوابم نه دانوه
پیریزن به و خسه یاله بانسی به خپو ده کردین .

شیخ جهلال زمانى روسی ده زانى و همر د وای هاتنه دهر له زندان له
ورسى هاتوو چسوی روسه کانی کرد بوو . ئاغای شکاک و همر کى ده هاتنه مزله کى وایى
یه کیتی و بیهک هینانسی حکومه تیان ده کرد . روزیک بریار و ابو له مزگه دسى سوتنى بیان
کوبوهوه و بیهک ساز بکری و شیخ جهلال زتار به ا . بهمانى رومان کرده مزگه وت . خه لکیکی
زر هاتوو . شه فصر بیکى رووسین که ترکى ده زانسی له پهنا شیخ جهلال راوستا بوو .
کانسى وتار دان بوو ئاغایه کسى شکاک بانگى کرد . " راوستن با شه هرخان بى ."

شیخ جهلال کوتسى : " نا کى راوستین ؟ . ئاوری داوه کا برایه کسى روونه له له وى وستا
بوو ، نانسى گرت هینا به پیش و کوتسى : " شه شه هرخان . " ئاغای شکاکان هاروژان
بوو به همرا وراپسان داپسان . گهم مابوو تقهه و فرته نه سازسى ، کا برای روس چوه
سهر کورسى و بانگى کرد . " همر کمر دست بیزوی له وه مهیدانه کوئسى له بزمار ده درى
کوبوونهوه د سنپیکرا . شیخ جهلال له باره ی زولم و زوری ریزیمى گهر کرا و خوهه ریه تى
ئاوا سههه که عه نیره تى کهور و له باره ی یه کیتی وتاریکی جوانى دا .

دیسان قازى شیخ تهها

روزیك له روزه کانسى به هارى سالى ۱۳۲۱ له پیر دیتمان قازى شیخ تهها به چه
نه بار و بارگین و ژن و مند الهوه له حهساره کهمان وه ژور که . لى وى وه مرکه وتین .
عهروا به زمانلوسى و به بیهک نینهوه کوتسى : " په نام هیناوه . . . له لیهه و ماندا پهنا

بۆ پیاوان دەسەن .^۱ بابم گوتی . " پەنات هیناوه مالمی خستوه و بە خیر هاتی . مال و شره و بره مان برده زوور و لاهه کانسێ نارد نهوه . قازی پاشێ تیگچوونی حکومهتی رهزاشا له بهندیخانه هاتیوه دهر و له ترسی پهیرانان ماله که ی برد بسوه گوندی (رکاوی) زسان خستۆ به سهر ماله دهر و پشان دا بره یوو . به هاریش و لاهسی پهیدا کرد بوون و رووی کرد بسوه سند و س هاتیوه گورناوی . قازی نهزیکه دوو سه وتوو له مالمی شیه بو زور به رحمت نهبوو . زور پشان قه در دهگرت . بهلام دوو کوری جحیل له مال دا دیار بوو بۆی دهر دهر نهدهرا . دل پبسی له ژنه که ی دهگرت . روزیک ماله که مان بۆ له عاره به نا و جوه نهغه ده . شهتر جه نابی قازیم نه دینهوه .

زه مبیله و نوشتهی پینج تهمنی

به هاری سته فای ناموزام هاتیوو سه زمان به دا . مام ئه سپارد بووی که کاکم به رینه زه مبیله خزمهت سه زه هتی سهید و نوشتهی بۆ بنووسی چاک ده بینهوه . ناموزاکم ههلی پهبجاین که بچینه زه مبیله . کاتی که مسه له ی نهخوسنی کاکم ده هاته گورێ شهتر بو عیلاجی نهو ههچمان وه پینج چاوه نه دهات . دایک و بابم رایان هاته سه سه ههر . بو شهوه که کاکم ههر له مال دا نه نیشی و نوزیک دنیا ببینی . به هاری زوور کاتی کار و کاسبی نهبوو تا نهوهم ده گهراینهوه .

روزیک سێ کسێ ریکامان داگرت چووینه قه ره یلاخ مالمی مام . لهوی کوریکێ دایکی خزمی خویمان هه لگرت و چوار کهنجی هه مرزه کار زیمان داگرت و بو زه مبیله . ناموزاکم گورانی بیزیکێ دهنگ خونی وه ریکا به گورانی و سه یر دهر و پشتمن . له وه ته مین تسی په رییووین نووشی کابرایهک بووین به ته نیا به ره و شهولا دهر و پشتمن . پاش ماند و نه بووی گردن گوتی : " خه لکی سه قزم و شه ریکایه ن شهاره زانیم " . کابرا ن له گه ل شیه که وتینه ری . به ریارمان دا بوو شهو بچینه قه ره که ند . دوور و نهزیکێ گوندی بووین که وتینه سرت و خورت . ته که پیرمان له وه ده کرد کابرا چون له خویمان هه لا و پیرین پینج کس له مالیک چوون ده هاوینه وه ؟ . کابرا هه ستنی کرد بوو که باسی نهو ده که ین کوتسی . " برا شه سرت و خورته چیه ؟ . به خوا من نا شه زام . کس نا نام خوا شیهوی بو گه ماندوم . بچنه کوێ له گه ل شهوم . شه شهو لیتان جیا نا شهوه و سوزیش خوا حافی زیتان لسی ده که م . قهه کانسێ زور پیاوانه بوو . گورتان که وایه گشتان شه چینه مزکهوت . با دهنویژ هه لگرتین و راست روو ده که ینه مزکهوت .

کوتینه نیو گوند - بزگموت له د ورهوه د پار سوو . کور وکال له هـ یوانسی مرکزوت و سنا بوون . به جاریک بینج لاری قوز سلاویان کرد و چوونه زور . تازه له جماعتی نوژی شیوان د بوونه وه ، چوینه سمر بفرمال و گوتیان با نوژی به جماعت بگین . ست فای ناموزام د ایکوتا قاصت و کاکم وه پیش گموت و نوژی به جماعت ته او بوو له نیو عالمه که بوو به د ننگ . " ملا و فقهی میوانی من . . . نهوی دیکه ناوه لا دینه ماله من . "

ئاخره که سرفیگی که خود ا به ناوی (عبد الکریم کاره نر) همستاو گوتی :

- فسر مویون با بچینه وه . " شینر کمر قسه می نه کرد . هـ مومومان چوینه مالی کاره نر . مانیکی ناوه دان و خه لکیکی روو خونر . ته ندوریان مه لکرده وه . هریشکیان سمر بری و پلا و فیلې تی نه ده چوو . که ونه پرسباران . کاتیک گوتیمان کوری میرزا حامیدین شینر راست سوو و ماچی کردین و گوتی : " نیمه خزیمین و نا فیه کین و زور لیکنر نیزکین . به ناوات بووم خه بریکی بابتان بزائم . به خیر هاتن و چاک و خوشی دویاته کرایه وه . دواي نانخوردن به دایي محال گوتیان با جورابین بگین . له گول ناموزاکم نمختمان کیشابوو که شه وچه له به کابرای سه قزی بکرین . جورابیتمان له گول کرد دوو د مستمان لسی برد وه . کابرام هـ لپچا که بنیری میوز و گوژ بکری . کابرا گوتی . - من به کالتم د هزانی . شه که هـ باد مستیکی تر بگین له سمر د روئمن و شه من د وو نعم . پوله که ی دانا . نیمه من هـ سمر به هیوای پیشوو د امان مه زانده . نهی هیشت بیست گریه بگین ته او بوو . شه و بخه و شن پی خه قیان بو بردینه مرکزوت . جحیلی گوند لیمان کو بوونه وه د هسی جورابین بگن . چار نه سوو . بومان د مرکزوت شه گه ر کابرای سه قزمان له گول نه بایه گوا و پاتولیشیمان لسی د هـ بردینه وه . فرشته یک بوو له فریامان هاتبوو .

به یانی کابر مالاوایی کرد و روئنت . کاک (عبد الکریم کاره نر) نهی هیشت نیمه

بروین . شه روزن میوانسی شه بووین . روزی دوايسی که ونه رنی و شیواری چوونه زه - سبیل . هـ وه ل جار بوو ته کیه و خانه قام د بینی . خانه قایه کسی گوره . د هتگوت عه جاری توتنه هـ سرزمه ی د هات . د یوم خانیکیش له ولا تر بوو . شه پی سو ثاغا و میوانی قه له و فهرن کرا بوو . شه و چیشنی که زمه شامیان د اپنی و هـ هر که شه سوله یه کی گنم و جویان هاوینه سمر کوشی . هـ هر له سمر نانخوردن له گول ناموزاکم د مستم پیکرد .

من نمودم بمر کرابوره و ناوی مساوات و بمر اصریم بیستبوو . بیزاری خوم له و -
 سینه چه سانه و دمر بری . شو همر گمرده بویه له جیگال خورابگی و شگر
 بمر مالیک جاجمکی و کمر کورتیایه باشبوو دنا د بویه تا روز له سرمان له بن دستنی
 خوبی بد ا . تاریخ و روزنی به یانی بو نوؤز راستیان کردینهوه . د وای نوؤز همر یکه
 کولیره یه کی گفته شامیان بو هاوشتین . پان خوار دن سوزیه کسی ریش پانسی مل ثمنوری
 رومت سور بانگی کرد . " شوانه د وینی و پیری هاوون سرمنستن بایرون . ئیسنا
 حه زره نی سید دینه دمر . زیاره تی بکن و بچن نوشته له فلان مهلا و مر بگرن و برون ."
 د مر کرد نیکی رک و راست بوو . ئیمن د بویه برون . پان به نینک له بمر د مرکی خانه فا
 بوو به قیره و گریان و شیمر و سلاوت و جهزم بوون . بسو به کله که و پال پیوه نا
 بو دست ماچ کردنی سهدی زه صیبل . مهلا یه کی له نه نینتار اوستا بوو نوشته د ا
 به خه لک و پولی و مر د مرکت . نوره ئیمن ها ت . شاموزاکم گوتی : " قوریان شهوه په نا -
 مان هیناوه . شو براه مان سرودل د بگری و له توبه دمر په نا و عیلاجمان نیه ."

سهد دستیکی به سرکاکم د ا هینا و به مهلا ی گوت : " نونسته یکی (صرح) ی بو بنوسه .
 ودرنگی کهوتین تا سهد چه زور . مهلا نوشته ی بو نووسین و پینج تعنی لی و مر کرتین
 ئینر شم سعفر د دینتی شم وه زسه و شم فریود انه بوو به بنا خسی د زاپاتی من له گهل
 شم تاقه فریود مر و بسی خیره و موفته خوره .

له زه صیبل گمراههوه . نه خوشی کاکم جاری نه کرا و تا ده هات توند تر د هب -
 له گهل شهوه ن په کی کار و گاسی نه دست . شیخ جهلالی دهره ندی کوندی گوزناؤ
 له غولام رهاخان به شچاره گرتبوو شم جاره بیهو شانامان . روزیک له گوزناوی پید ابوو
 کونسی : " تفه نیکم لای و مستامحه سهدی توکه چیه شه تی بچی بو بینهوه . چار نه بوو .
 روزیکی به هار د له ننگی خوم رو هینا و به ره و سا بلاخ . له سر کاتی (کانیه ما سهده) -
 زه لایک د انیشبو نانی د مخوارد . سلاوم لیکرد . شاموزاکم خواردهوه و کابرا کونسی .
 " بو کوی ئیفر بی ۳ .
 د بجه سا بلاخ

- به . ار ویران د ا دچی یان به شرکه د ا ؟
 - بو د بجهوه شار ویران زور د ووره . به شرکه د ا شیواری له سا بلاخم .
 - ترست نیه رونت بکن ؟ . د له لین له شرکه ری د مرگن .
 - شهوه ی روتم د کا همر وک من پپاوه .

... دهستی چی نه کول تو بئیم؟ من نیره دروم. نم زستان له شنو کارم کردووه پولیکم پئی یه. بۆ مالی زوریش به په لیم.

— وهره با بروین. دوو کسین کئی دهویری خومان لید ۴۱. گهوتینه ری تاریک داهات بوو له پردی سوور پهرینه وه و له قهراخ شار کابرا گوتی: "من ریکامپیره دایه توشه و ده چیه کوئی؟"

— من کهر ناسم. شهو دپه مالی ئهوه. له منت نه کوئی. جا ده بوو ئهو پرسیاره بگه؟ زور به نا به لسی — جا که وایه بیره دا فرموو.

گهیشینه مالی کابرا و له درگای دا. ژنیکی کورته بالای قوزی له دستان خوس درگای کرده وه و به سهری زمانی ماندوو نه بوونی لئی کرد. مالیکی پاک و خاوین سه هاوهر تی هاوهر او ده نکوت چاره روانی هاتنه وه می ده که به تسی. زور که میان پیکه وه قسه ده کرد. سهر له ئیواره جیکامان بو راخستم و لئی نوستم. کابرا به یانی زوو ههستا و چوه ههستم. به ژنه که ی گوت هه لئی بستینه با بچینه نوژی. کاتیک کابرا وه درگوت ژنه که بانگی منی کرد و گوتی: "تا چیه نوژی؟ ههستام چوه مزگوت و ههستوه نان و جام خوارد و مالا واییم کرد و چومه دوکانی تو کمچی. تفنگه کم وهر گرتوه و چوار بسته فیشه کم کری و له مهه دانی سهنگوران توشی کوره کانی میناغای قزلجه بوو. که به مندالی پیکه وه مان خویند بوو. چاک و خوشی و کوتیان ده بسی میواتی شیه سی. کونم دروم و شهو ده چیه کسه کهریزی". لهوان هه لبرام دوکانداریک بانگی کردم گوتی: "ئهوانه له که لیان راوستا بووی دهیانناسی؟"

— به مندالی پیکه وه خویند ومانه.

— ئهوانه ئهستا کاریان دزی وریکریه. وریا به. دینه سه وریگات."

سویاسی کابرام کرد و نانیکم خوارد و له شار وه درگوتم بو کسه کهریزه. فیشه کم ده کیرفانی نان و بستمه کم هاویشنبوه سهر و قوچاخ طی رتی پهم کرت.

نهگهیشنبوه بهر ده کوتی د و سواری چه که ارم گهیشنتی. ماند و نه بوئیان کرد و کوتیان: "خیر پئی ده چیه کوئی؟"

— ده چیه کسه کهریزی

— ئه دی شهو تفنگه پئی فیشه که چهه؟

— پئی فیشه که تیه و تفنگه کریومه و په نجا فیشه کیشی له گهله.

د د کسری چاویکی نسی بکمن بزاینن جبهه
 - برون به ریکای خوتان دا . به ثبوه جسی جونه و چیه ؟ .
 ثوان رویشن و کاتیک گهښته چایخانهی وسوکنده لهوی دابه زینون . لام دا چایه کم
 خوارده وه و یه کیان کوتسی : " ښه من د مچینه کوسه کمریز . ده توانین سوارت کمین " .
 - باشتره خوتان برون و له من کمرین . ثوان سوار بوون و به کاروانه ری دا جارویار
 ناوریان دده اوه . ضیض به د وای ثوان دا هه تا بهر بقاری . لهوی تی هه لنگرام بو
 ریکای د ریازو مسریان که وتم . که و مسر که وتم د یتم هر د ووکیان دابه زینون و جاوه
 روانسی من د ده کن . له بن برمدیک چوکم دا دا و نغه نگیکم هاویشننی له نیوان نسیه کان
 له عمرنم دا . نسیب د مر پهرین و هر یه که به لایه کی دا . ثوان وه د وای نسیان -
 که وتمن و ضیض ریم د اکرت نه و چومه کوسه کمریزی .

به یوشامات

پان ته و سه فمره حاجسی مهلا خالی دی د مریمندی تشریفی هاته مالمان و -
 کوتسی : " هاتوروم میرزا کهریم له گله عه ولای کورم بچینه شامات (د نسی وه سیلغا) ماله
 مهلا سید محمود . کچیکي هه به د ه موی بؤعه ولای بخوانم . بایم فه رمووی
 له بهر د مستی خوت د ایه . من ته و سهاله نسیبیکي وه نسی جوانم کریوو . ده مانجهی چاک
 و بو شناخ . مهلا عه ولاهات و جونه سواره که وتینه ری . هیچمان نه چوینه شامات
 و شماره زان نین . نه و چوینه کوسه کمریز ماله خوشکیکم لهوی بوو . به یاشی ریکامان دا
 گرت و جوینه گرده گرووی . لهوی پرسسیاری ریکامان کرد گوتیان : هر و لاری یرو
 و له و کیوه سر که ون شاماته . به کویهری و د ولتیکه که وتینه ری و له کیویک وه سر که و -
 نین له و د یو د هشتیکي پان و بهرین هر سسی د مچوو تاو د اپکرتیوو . کوزدیک له
 بن کیو بوو چوینه خوار و رومان کرده نه و گوندی . پرسیمان گوتیان (ده لکده انسه) .
 که جوینه نیو گوند خهک له بهر د مرکي مالیک کویونه وه و ده گریان . سلاومان کرد و
 پرسیمان ته وه چیه ؟ .

- مام قویتاسنه خونه وله کیانه لا د ایه و کسرنیه نیاسیتی له سر بخوتی . چوونه
 ترقه گمه لای بیتن . بستی ته ولا ولا خوم له سر نسیب فری دا خوار و وه زور که وتم .
 سلاوم کرد و چومه بن سمری نه خون د دستم کرد به یاسین . من یاسینم پان له

سر سوو. خه لکه واقیان روما، کرد یانه سرت و خفرت. مام قویتاس موسلمانسی بانه و خوا یاسینی بو نارد. و لاختیان و مرگرتن و تقایان دانسی و مه لاهه و لاهانه زور، نان و جایان بوساز کردین و یاسینکی دیکه نم دمه بهل کرد و کابریچاری هه لینا، کابری له دوا ی مه لایان نارد بوو هاتمه و خوا و راستان مه لاهه مال نه ببوو. مام قویتاس وه زمان هات و بسوم دمرکوت دویبری له گورناوی دراوسیمانس، سولتانی مام قویتاسیش که له کاروانسی شهیدان دا ناوی هاتوه له دوا روزدا بوو به نیکو نمریکی خه باتگیر و له زنده ان دا ثیفلیج بوو تاخره که ی پی چوو.

نان و چامان خوار و ولاخه کان حصانه و کوتمان. دمه چینه (دی - و میسافا) و ناشاره زاین. لافاوش ریگای نه هیشتون و شاره زایه کمان د هوی ووه پیشعاش که وی. زوریان هه ول دا شه میوانیان بین. کوتمان بد په لین و دهی برقیس. (خاله مامه) ی زن برای مام قویتاسیان رکه ل خستین. زوریان نسحت کرد که ده لای راست نه که وی و د مستی چمپ بگری. به نیهمشیان کوت که له پرد پهرینه وه له شه سب د ا بزین و تا پشتیند خومان رووت که پنه وه و تمهیکان به دوا ی خومان دا رابکیشین. خاله مامه که وته پیش و ته نه به دوا ی دا. له پردی پهرینه وه و خومان روت کرد تا پشتیند. تاویکی سارد و بایه کی ساردی دهات. ولاخمان ده کیشان. و لاه دمه قین و به زحمت ده هاتنه دمر. او ده که یشته پشتیند مان. له نیوه ریگا و له نیوه ی ئاودا مامه خاله کونسی. همر ئاوا بزونی و ده لای راست مه که ون. من ده گهر پنه وه کس نه تقای بد ا به کامیشه کانس. "

- پیروی چاک به نیمه شاره زاین به جیمان مه هیله. زور پارامه وه فایده ی نه بوو. هه لم کیشا ده مانچه و لوله ده مانچه به کم له پشت ملی کوتا و گوتم برو سه کباب شهوش ناهیلیم بچیه وه. چوئن ده وه ی نیمه بخنکیئن و تو تقای بد ی به کامیشان. .

- به زوریم ده بی ؟ جا شه وه نی پیوا وه تیه؟ .

- وه پیشم که وه و له سمری ممرور. خاله مامم و پیش خود ا نا که یشتینه و شکاپسی، ماله مه لاهه یید محمود پیشوازه کسی پی وینه یان لسی کردین. جیکای ولا - خه کانیان نه بوو، هه ریکه برد یاننه مالیک. مه لاهه یید محمود پیواویکی قه خوش رووخوش به ریز میواند وستویاوی ئاوا کم هه بووه به لام کیوه کی. تا شه روزه کیژی و اجوان و شوخ و قیت و قوزم نه دیوو. نامی حاجی مه لامان دا به مه لاهه یید محمود و گوتسی :

- شپوه حسه تویه ک لیرمن . لاغوا نهنیشیتوه درناچن . یا عهولا کچه که بد وینتی و شه .
 گهر رازی بستی همر شیتالیی ماره ده کم . نو خونت کیزه که بد وینه .
 عهولام تی بهردا بهلام بسوی نه کیرا . شه ماله ی شمسر مهلا عهولای لسی بوو ژنی
 شهوانم راسپارد که له کهل کیزه که قسه بکا . روزیک ژنی ماله که بستی کونم : " سید زاده
 شیتبای له تویه . میرد بهو کوره ناکا ."
 مهلا عهولای نهد گوت . به منی ده گوت نو قسه ی له کهل بکه . ناخری روزیک
 پیم گوت : " نیمه له سمر تو مهحتلین . مهلا عهولا کوری چاکه . بابینت له سه
 قسه ی تو را وستاوه ."
 چاویکی لی کردم . گوتی : " تو بوخوت شاقهلت زور درین بو خه لک ده یار تیهوه .
 کنکی تیهوه چاوه روانت ده بم ."

هیچ . مهلا سید محمود نامه ی بو حاجسی مهلا نووسیهوه و دست له .
 درینتر گهر اینهوه و به داخهوه نه متوانسی بچمهوه دینی وه یسغا . بهلام د سالنزی سی
 چوو بوو سید زاده و قسه کانیم له بیرنه چوو بووه . یاشان بیستم شووی به کمیک
 کرد بوو له ساله کانسی ۳۵ و ۳۶ بهم لاره دست و سراد مر وره فیزیکی خسته و دست و
 جواصیری من بوو .

شیخ واحد و قهره قتلخ .

له شامات بهد لیکلی شکار و به کی شاد و هیوادار بهرو و سندوس گهر اینهوه . بهلام
 ده بویه به قهره قتلخ دا بچینهوه . به سهزه بسی جحیلان : ده کرا به ناوچه به کدا
 بروی و سمری دوست نهده ی . ده زانسی تازه بوکیک به سه ضر چوتوه ماله باهسی و
 جاوی له ری بوو به ویدا بچمهوه . پیر نیوه رویه بوو که شیتینه قهره قتلخ . له ماله
 مایی دوسته کم پرسی و بستی یان نیشان دام . که چوینه حصار ی و لیمان وه در کونتن
 دایکی بانگی کرد فاتم وهره میرزا کهریم هاتوه . ولاخیان لستی وه رگرتین و چوینه زور
 به خیر هانتیکی کهرم و چاک و خوشی و یار ولانا و بهلام وه زعی ماله کم جوویک هاتوه
 سمر چاو . من جاری دیکه تن لهوی میوان بیوم . شه جار ماله ی فرزند کرا و وچهند دسته
 نوین بو پاله و پشت د انزابون و سه ماوهر ده کولسی و خهریکی نان و چیشت بیون .
 کردم به کالته و کونم . " شهوه جیه؟ ده لسی ماله بوکی به . فاتم گوتی : " خهونم دیو
 ده زانسی تو دینی ."

دایکی گوتسی: شیخ واحد میوانمانه . د مروی له گه لن . چو ته مالیکی دیکه و بو
نان خوار دن دیته وه . . گوت میوانسی تویه یا میوانسی فاتمی په ؟ .

شیخ واحد کتی بوو؟ . بیستیم کابرایه کسی کوږ ماوه یه ک بووله سندوس و
خنو و نارویران په پیدایو . خوی به تایفه شیخی سند ولان ناساند بوو . چمنه
د مروی کورگای له خو کو کرد بوونه وه و دستی کرد بوو به راو وروت و د سوراوه و
د بکرد و د یخوار . ساخته چی و د اوین پیسی وا نوبوو . من هر نام بیستبو
رقم لپی بوو جا شستا هانبوو له ماله فاتمیش میوانبوو .

که دایکی فاتمی ناوی شیخ واحدی هینا عه ولای حاجی هه لا خالیه سپی
هه لگه را . گوتسی: " کوره ربه بلا بروین . توشی کیشه د بهین . هه سه گبایه زیستان
هانیه د مره ند . من نه قیم لپی هاندان وله گوندیان د مرکز . نمرین من لیره
بیبتی باسی سره . نختیکه ولوم د لخوشی د اوه . نه نن د اکرا بروم . بینویه کسی ناوا
پژروستن نه بوو . چیم په فاتمی ده گوت؟ . له م باس و خواسه دا بووین شیخ هانه وه .
چوار پیچ د مروی هل مستوری له گه ل بوون وه ژور که وت . خانه خویشی له گه ل ابو .
به خیره هانم کرد و دور له شیخ لهو بفرگانه دور دانیشتم .

پرسی له کوږه هانوی؟ خاوه من مال هه لیدایه و گوتسی .. خه لکی گورناوی په
کوری میرزا حامید په .

— اوه بیرم هانه وه . ټپه د ووه له گورناوی بووین باسی توشی کرا د میان کوت له
ورسی په . باوکت پیاوی چاکه . تاویک مات بوو . پاشان چاویکی له عه ولا کرد و گوتسی:
— نهوه کتی په نه گه لت؟ .

— سراد مریکه . جوو بوینه نامات وله وپوه د پینه وه .

— نهوه کوری مه لای د مره ندی نیه؟

— به لسی هه وه

— هه وه سگه کی بو له گه ل خو ت د ه گیری؟ . هه وه کافره مولده

— ناکات له زاری خو ت بی . ئیستا له گه ل منه و میوانه

— نا . . . ده پی رجم بکری . فعتی ووه دای من خستوون د دمریان کردم .

— نهوه رابرد وه و ئیستا میوانه . رهنگه خه تای شویش نه بووسی .

— نا هه وه له حونه د ه بی پی په ت بکری

— ټاگات له زاری خوټ بسی . کمر ناتوانسی هیچ غه له تیک بکا
 — ټوټر ، ټیستا به د هرویشان د هلم هر د وگنان په ت بکن ،
 که وای گوت ټاگام له خوټ نه ما . بهری چاوم تاریک بوو . به تاییه فاتم د هیبیست
 که قسه به من د ه گوتری . ټیتر قاینی د ه مانجه م تر ازاند و گوتم .
 — هر سه کبابیک له جټی خوټی بیزوی وهک سهک د هی توینم . د یاره تو ریزی خوت
 نازانسی . د ه با سه کبابیک جوله بکا . به ولات دا د ه سوریه وه کمر نازانی له چسی د ه
 که رسی .

خاوم مال و ژنه کان که ونه بهین و بمسر شیخ دا هاتن .
 — قوریان شهوه حیوانی ټیمیه . چه ند مان خون د هی . من هسنام و گوتم له
 کل چاوه شان له ژوریک دا نیم . تو چاوه شی له نان د ه که رسی . فاتم و د ایکی هاتن و
 نه ا میزبان گرتم و نایی بروی . شیخ که ونه کلکه سوته .
 — تو به خورای توره بروی . کمر له کمال توی نه بوو . هغه وانه سوکایه تیان به من کرد بوو .
 — تو د زانی شهوه هاقالی منه . میوانه ، تو نیخی د هی لم سر خوټی . جا ټه کمر خه ر
 وهک خه لک بی فرقت چیه .
 د هرویش گتا شهوه م بیده ټنک بوون وه د ټنک هاتن . " قوریان پیایوی د وا ټه یی به حری
 نایی به چوره ټاویک شلوی بسی . ټیمه مانا نه فامین توونسی سه د گوناج شه بین ټیمه
 د ه بسی بهان به خشن .

شیخ کوتی هسسته وه ره لای من .
 — فرقی نیه و لیره د انینتوم .
 — نایی . به سند ولان د هی یی په ټیره .

د هرویشه کان . " د ه بسی قه زای شیخ سویندی خوار و بچو له وی دانیشه .
 پاشان د ایکی فاتم هات باسکی گرتم و برد مسی لای شیخ د اینام
 شیخ چایه کسی له پهن بوو هه لیکرت له پین منی دانا . نانیان هینا . سفرهی من و
 شیخ نانی گرتم و پر له خوراکی جور به جور . شه وانی تریش نانس جوټیان بو دانا بوون .
 (پپوسته شهوه روون که منیموه که شارویران له به د (سن) گندی نه د ه بوو پتر خه لک
 نانس جوی د مخوار . پهک پهک مال که نعیان د ه بوو) .
 پان ناخوار د هسنام د ستم بشوم . فاتم ټاوی به د ستم دا د ه کرد . گوتم
 شیخ نه راعی د ه د ایکت کرد وه . گوتی : " شه وین وهک تو .

له گهل شيخ رڼك كهوتينهوه و دستمان كرد به قسان و عهولا هاتهوه سرخو .
 دواي چا خوارد نهوه سوار بووین و عتابه دلسي قاره قشلاخمان به جتي هيئت .
 به هار دستمان كرده وه به كار و كاسي و لمسالان زياتر كوڼره وهريمان هه بوو .
 ناشناپه كي عجم مان هه بوو له رادانه ده ژيا . له ترسي تالان كړن هه فنا
 سر سر و ماينيكې هينابوه لاي نيه و زمهه تي شه وثمان لي زياد ببوو . عجمه يكي
 لاي سراغه مان به نوكر گرتيوو . گوډ ريزيكلان يو كړي بوو له كپوي كوڼيان بهنسي
 روژيك عجم له كوڼيان نه هاته وه . وه دواي كهوتين و هه موو سند وس گراين
 عجمه شپتان به كهرهوه روڼسي و نه هاته وه .

به نسی چوارهم

سره تان ژهانی سیاسی و شانازی

باری ثابوری و کومله‌ایه‌تی کوردستان له سفر و بهندی حکومتی ره‌نسی ره‌زاندانان له راده به‌د مر شپزه و که‌له‌لا سوو. بیجگه له فشار و زولم و زوری ژاندا رمی دهوله‌نسی بیکاری و هم‌زاری له دیهاتی کوردستان پشتی خه‌لکی . بگاند بوو. شامراز و کهل و په‌لی جوت له شامو و کاسن تی نه‌ده‌مهری. به بره‌وترین حاصل و به‌رو بووی و هرزیر و ره‌شایی گوندی توتن بوو. پتر له هه‌شت - نو مانک به‌خاو و خه‌یزانه‌وه یی یه‌وه خه‌ریک ده‌بوون شاخه‌که‌ی بیان وه‌به‌ریاران ده‌کوت بیان له ده‌وخانیه به نهره ۳ و ۲ ده‌نووسرا و بیان ده‌کرا به جه‌نده‌می و ده‌عه‌مباری ده‌وله‌نی ده‌کرا. پانن شو هه‌موو کویره وهریه و بینه وهره شه‌گمر له دست ژاندارم و کارناسی قه‌بلاندن و قوله مەعموری ده‌وخانیه رزگار بوو بایه ده‌کوتنه دست ناغا. شیر کار برای توتنجسی نه‌یبه‌ه‌زانی توتنه‌که‌ی چه‌ندی گرتوتنه‌وه و چی بو ماوه‌ته‌وه. ده‌به‌وايه دست بگرتوتنه شه‌گمر ناغا ویزدانی هه‌بوو شتیکی دایه بانه و ده‌نا ده‌به‌وايه له شار خو له ده‌کاند ار و قهرز خواز به‌ نه‌یشه‌وه و به لاره طی بره‌وانه‌وه. نمونه‌یه‌کی شه‌وتو له‌گه‌ل خووم رووی داوه.

ده‌راوسیکمان هه‌بوو کوهرکی بان و زحمه‌تکیش و کاسبکار. له گورناوی توتنی ده‌کرد نه‌وساله توتنه‌که‌ی ره‌ن هه‌لکمار بوو هیچی لی یه‌ی ده‌بوو. کاتیک له ده‌وخانیه‌ی نهفه ده‌پولی توتنمان وهرگرت. عه‌لی هیچی بو نه‌ما بووه. کوتم‌ها بچین که‌یاب بخوین و بچینه‌وه. گوتسی: "به میرزا غه‌نی عه‌لیا لسی قهرزدارم و شاپروم ده‌با."

رام کیشا بو نیو بازار و نانمان خوارد و توتنی میرزا غه‌نی عه‌لیالی بووین. ده‌وای ماند وو نه‌بوونی کردن گوتی قهرزه‌کوت بو هیناومه‌وه؟ "عه‌لی گوتی: "ناغا میرزا غه‌نی له توتن هیچم بو نه‌ماوه. به‌لام روزی بازار حه‌میوانیک دینم ده‌فروشم و پوله‌کوت

بۆ دینم ". کابرا وەك سەکی ھار بەگزی داجسوو، زوری قسە یی گوت و تەنانەت جنیوی ناموسی یی دا . عەلی ھیجسی نەگوت تا لە بازار د مەزای بووین و گە پشینە نەپولکەسی قەبران کە ئەو دەم خانووی لێ نەبوون و چول بوو . میرزا غەنسی وەدوای کابرای - گەوتبوو دەستی لێ ھەلکە دەگرت . عەلی لە پیر بایداوہ سەر و دایگرت بە جنیوان . میرزا غەنسی داینواند و ملی حیز کرد و رووشت .

گوتەمان حیساب و دراوی توتن ئاغا وەری دەگرت و ھیجسی نە دەدا بە وەرزەری فە قیر . بەلام بەو حالەن بیجگە لە ھیندی سەرەك غەشیرەت و دەرە بەگی دەولە مەند کە خۆشینی خەلکیان مزی بوو ئاغا و دەرە بەگی کورد سەوالیان لە سەك دەگرت . من لە بەنی یەكەسی ئەم نوسراوہ دا بە گورتی باسی ئاغاوتی لاجانم کردوہ . بەلام دوو نەوعی دیکەنم لە بیرو و بۆ باس کردن دەین .

کاک عەولای ئاغانی پەرداوی لە ناوچەسی ئسنو سەبەیان لە خەو ھەلکە مستا و دەچولە سەربانی ھەر دوو دەستی دەکەلە کە دەنا و چاوی دەگرا تا جیرانیک پیاڵە ماستیکی بۆ بینی و نانی پیتی بخوا .

یەکی دیکەن عەولای بادیناوی پیرانان بوو . ئەم ئاغانی سێ تەن بە سەید - عەولای قەلاتسی قەرزەزار بوو . روزیک لە فرمسی دەھاتوہ و سەید عەولای خانسی توشی دەستی . داوای پۆلەکی لسی دەکا . دەلسی ئیستا نیمە و چوم دەنام چاک کردوون و بۆت دەنیرم . سەید عەولای ھەلی دەھیجسی و دەلسی " دەنا ئەکام دەبە " لە ھەل و سەرجیکی ئاوادا ، ریزیعی پەلەوی روخا . پەلی سیاسی خەلکێش سفر بوو . ئیتر بە ئاغا و رەھبەتوہ خەلک بۆ یوزانەوہ و دەولە مەندی و پەیدا کردنی سەرۆت و مال و مەخۆ گوتن . ھەر چسی سەرەك غەشیرەت و ئاغا و دەرە بەک بوون دەستیان کرد بە تالان و راووروت و خو فروشتن بە شە کروچا و نوکەری بۆ حۆمەتی رزیزو و نەماوی تاران و ھەول دان بۆ ھینانەوہی حۆمەت یو گوردستان .

ئەوی کاسب و زەحمەتکێشێش بۆو بەنی زوری دەستی کرد بە ھا تووچوی عیراق و ئالو ویر لە گەل کورد ستانسی گەرمین و لەم ریکایەوہ خەلک دەھت بپوژیتوہ .

عیل وەھنیرەنسی کورد کە جەگە ار بوون لە جیاتی بیریگ لە چارە نووسسی خۆ بکەنوہ و بۆیە کیتی ھەول بەن لەشکریان لیک دەگرت و بە کتریان دەگوت . لە ھەل و سەرجیکی ئاوادا لە مەھاباد (سایلان) ریکخاوەر (کومەلە یژەك) دەسەزدا .

براد مریکم له نغصده هه بوو به ناوی كاك (هه مه ده مینی هیجری) . به هوی مه لا هه مه ده مینه وه له گه لی بیومه ناشنا . دستایه ته کهمان له براد مری و دو ستایه نسی شاسایی تی په مریبوو . وهك دوو برای خوشه و سوت و یهك مال له نزیك بووین . له نزیك ناشی قولیخان سهوزخانیکي هه بوو به هار و هاوین و یایز له سهوز- پخانه ده زیا و کاری ده کرد و زمه نسی ده کیشا . زورجاران شه وه له نغصده لای شه ده مامهوه . هه مه ده مین له جاران پتر باسی په کیتی و برایتی و کردی ده کرد و هیندی له قسه کانسې بو من تازه بوون . ساردی پایزی بوو روزیک کوتی : نابسی شهو بچیه وه کارم پیته . پانان کوتی : " بابچین د سنوئیز هه لگراین و ده چینه مزگوت . " له مریکا کوتی : " کاریکم پیته و ده بی شه له لای خوت بی . نابسی له کن بابینست باسی بگی ، له تورا ده بینم و ده بی به قسم بگی . "

له گهر بکری به جاوان . لای کمیش باسی ناکم . خیره نیشه لا . چیه بیلې د سنوئیزمان هه لگرتوو چوینه مالیک . که چوه زور (رحمانی کوری میرزا کرمیسی مسعروفی) م له وی دیت . رحمان یاوکی له راده به در فقهیر بوو . ده وی د سنی له خویند هه لگرتوو حیماسی بو و کانداران دهنوسی . کوریکي بانو دهناسی و نیوانمان خونی بوو . رحمان به خیر اتنی کردم و بردی بو زوریکي تره . کرسیت . داترا بوو وه زانی خه لوزی تیدایه ، جاجیکی جوانسی به سر د ادرا بوو . هه رسیکمان د انیستین و رحمان کوتی یا دست پی بگین . جاجه که ی لبرد . له سر مجموعه یه کورغانیک و شیریک و ئالایه ک داترا بوو . رحمان دست پی بکرو . - ده زانی له جند زاندارم چمان کیشا . ده پی یهک بین و بو زرگاری کوردستان هه ول به مین . خه پانته به یه کتر نه کین . کومه له یهک داسه زراوه ده پی بیننه نه نام و به قورغان و به ئالای موقه دوسی کوردستان سویند بخوین که نهینه کانسې کومه له ئانکرا ناکهین و به گیان و مال بو بردنه پینر ئامانجه کانسې کومه له تیده کوشین . "

کهوتنه زیر نه شیری قسه کانی و سویندم خوار و له ده نضر ناوم نوسرا و نه نده ای ۱۸ کومه له بووم له ناوچه ی سنندوس . کاتیک هاته وه مال باسی سه رفه خووسی کورد و ئازادی و یه کیتی م ده کرد باهم قسه کانسې متی پی سهیر بوو .

له گوندی خومان دستم پی کرد شه وهی تویک تیکه شتوو گنج و ره نکه پهاو بوو قسم له گه ل کرد و کرد من به نه نامی کومه له . دستم کرد به هاتوو چو بو گونده کانسې

دهر و سمر. زور زور کومیتوی نغده ده (که پاشان دهرکوت تینسانی ترسه نوك و بیگاره خون) و په کیشیان له کوری خسه باته ا نه مان) بۆتیکوتان له ناوچهی سندوی و شنو کردی به معهور. که متر دهاته وه مال و شتر کار و فهکرم ته بلخانو تیکوشان بۆ کومه له بوو. پهک دوو جار سه فمری مه هابادم کرد و له گدل دلشادی رسولی و رحما نسی که یانسی و شاپسندی کۆده بووه وه. جار یک نامه په کیان داسی بو کله متهی نغده ده. چووم له مزگوتی سور نوژی بکم. د پتم مزگوت چوله و نه نیا فقی پهک دیتوود هچی و ده هوران ده کاته وه. نامه کم کرد وه له چه تر لاپه ره دا بوو خوینده وه. نامه رسمی و مۆری کومه لهی پیوه بوو. فهقی لیم نیزیک بسبووه و دیار بو له بنه وه ته ماشای کرد وه و مۆری کومه لهی ناسیوه. پاشا ماوه پهک که چومه وه سابلان شاپسندی پسی گوتم. " نامه نو برد بووت له مزگوتی سور خوینده راهه وه. زور پسی نیکچووم و گوتم راسته. لام وایه شتر هم کاره د دویات ناکرته وه.

بوک هینان و شایسی و زه ماوه نند

نخوشیه کهی کاکم تا دهات توند تر د بوو. گوتیان زسی بۆ بین له وانه به ته سیری هه بی. سینتی ماه رمشی ورده مالکیکی فره پیا و وده له مهندی گوندی - (پسی بهجک) که تیکی بان و جوانی هه بوو بومان خواست. چوینه ورمس جلی بو- کیان کری و به هاری بومان کورته وه. له ته وای دوست و برادر و ئاشنایا پانمان گراوه و هسهوت روز شایسی و زه ماوه نند و هه لپه رکی بوو. گشت خه لکی گوندی به که ووه و پچو- که وه وک برایهک به شداریان له شایسی دا ده کرد. شایسی به خوشی کوزمرا و بوکما هینا. نه وه ن یوه هومید یک بو باشتر بوونی کاکم.

من که متر خوم به کار و کاسبیه وه ماند ووه کرد. له ناوچهی شنو و لاجان و سندر من خه ریکی پرویا کانه ده و تیکوتانی سیاسی بووم. نه ودهم د وکتور سمایلی نه رده لان روز نامه په کسی له تاران دهر د کرد به ناوی (کوهستان). روز نامه کم دهر کری و - زنجیره و تاریکی تیدا بلا و دهر کراوه به ناوی (کورد و کوردستان سنه و نه رده لان) به وردی نه و روز نامه د مخوینده وه و سمرنجسی راهه که شام.

باشم له بیر نسیه . شهونده ده زانم روزنامهی (کهیوان) چاپسی ورمسی له شه
وهلامسی شه م شیمره دا که بلا و بیووه .

"زمانی شادی و عهینه له غوصه و دمر و غم ههله

شه مگر ممردی کبری کوردی له شاناری عمجم ههله "

وتاریکی توندی نویسیوو . وتاری (کهیوان) له نیو کور و کوهلی رونا کبیرانی کوردی بیووه
جیگای باس و خواسی روز . له زور ناوچهی کوردستان له ولامسی (کهیوان) دا وتار
نوسرا بوون . له سندوس منهن له وهلامسی روزنامهی ناو برارد وتاریکم نویسی . کومیتهی
کومه له نغسه و تاره کهی به تایپ و رونیو بلا و کرده . روزیک کاک قاسم پیروسی
ئاغای کرده قیت که یه کیک له خوینده وار و ژیری ناوچه بوو له نغسه یانگی کرد م و -
پیروز بایسی لی کرد م . کوتسی له ورمسی شه :اره ی تو چاپ ده کم . بلا و بوونه وهی شه
وتاره له نیو کهنج و لاوانسی نغسه ده دایه نگری زوری سوپه ییدا کرد م . له لایه کی
دیکه شه بوو به هوی ته شوق و تیکوشانی پتری من له خه بات دا .

له گهل پهره گرتنسی ریکخراوه کانس کومه له دسته لاتی بیره بهری کار واری
شار و شکایت ولی بیره شه وه ده کهوته دست کومیتهی نغسه ده . به لام شه نامانی کومیته
زوره یان له کوسانه بوون که له کونه ملیان بو حاکمیت قهرمه پاخه کان راکشیاوو
خویان به پایوی قولیخانی نغسه ده ده زانسی . عمجمه کانس نغسه ده نه یان
ده بیست مل بو دسته لاتی کورد کان رابکینن . هه مینه له سمر حاکمیت له شاری
نغسه ده له نیوان کورد و قهرمه پاخ کینه بوو . پاشاخانسی ئاخته وله وه مه ته قیخان
حمه ملیان عمجمه کانس نغسه ده یان هان ده دا و ده یانویست قولیخان بکته حاکمی
سندوس . کومیتهی نغسه ده له کوئوونه وه یه که دا بریاری دا که من بچه شاری شنو و
رووسه کان له مه ترسی په لاماری قهرمه پاخه کان بو سمر کوردان ئاگادار بکم . شه
ده م هیندی سالات و چهنده شه فمری رووس له شنو ده بوون . حوار بووم چومه شنو .
به هه لکهوت شیخ سعاییلی شنو شه م شه مه میواند ار به کسی که وری بو رووسه کان و ئاغاو -
پیاوماقوله کانس شنو ساز کرد سوو . شه فمری سیاسی ئورد ووی سوور له شنو ئازربایجانی
بوو . به دریزی قسم له گهل کرد . له وه لامسی قسه کانس من دا کوتسی . " شه ده ب
خونان چه کدار کن . دزی دمر به گه کان یه بگرن . نه هیلن ئاغاگان سمر سمرز
کهنه وه . شه وان خزمه تسی تاران ده کن . بچوو . یه بگرن و خو چه کدار کن .

نهموسه فمره دا له گل شیخ مافسی کوری شیخ سمایل بوومه ناشنا و دوستیکی نیزیک
که پاشان باسی نمودینه کوری .

له گمرانوهه دا چومه حسن نهران ماله همزه می سواره . همزه می سواره
نا: ایه کی به زیبک و نازا و زالسی ماصهستان بوو . هر لهو کاتنه دا خستی بسه
کوردی ولات پاریزده زانسی . بهلام دیهاتی چوئری وریشی هموو تالان کرد بوون .
له گل قمره پهلغان نیوانی نه بوو . حیساییان لسمر ده کرد . عجمه مان دهیانگوت
" همزئانن ثاتتسی گیلسه داهیچ " واته (سواره همزئانن بین کار نهواوه) .
همزئانن کوتی " به هموو توانوه بیپاریزکاری کورده کانس نفهده نامادهم . هر
کاتیک ناهسی رسمیم لسی بنوروسن به خوم و لشکرهوه دهگه می . (دیاره بوتالان
شپات) . که هاتوهه نفهده کومیتهی نفهده بریاری دا که (هممهده) ی کوزن
همزه می سواره ببینته نفهده و بیگا به حاکم . هرچهند من شهند امی کومیته نه
بووم بهلام ناره زایسی خوم لهو بریاره راگهیا نند و له نیولا وهگان دا بلاوم ده کردوه که
کومیتهی نفهده ناغایایان به سمر خهک دا زال دهکا . من له سمر قسهی روسهگان
که یک دوو جار له ریگا وله و رستی و له شنویه لهگهلیان دووا بووم له نیولاوانی گوندی
و نفهده دزی راو ورتسی دهره به کهگان قسم ده کرد .

بسه لای لایسه لای

کوتمان شیخ جهلال نمرهند گورناوتی له غولام رهزاخان به شجاره کرتبزو .
پایزی سه یاییکی پیری کوئری قورده ماخی نارک بوو گورناوی و کرد بوویه کوئیا ، سهید
هممهده ده یگوت له شی ماله شیخ که مالیم و بهو بونهوه خستی به شیخ و به ناغا و به کوئیا
ده زانسی . دوسوی سونس گوریشی له خو کو کرد بوونهوه . روئیک له مزگوت سهید
گوتسی : " شهوی ماله جوتبهنده به دهی بو شاورد ووی زستان دوو باره کوئیم بو بیئیی .
من کوتم - " چهند ساله بیگارمان نه کردوه و ئیستاش بیگار ناکم .
- نه گمر بیگار نهکی ده بسی خانووم بوچسول که می و بروی .
- له بهر سهید ایمنی ریژن لئی دهگرم دهنا به بیارت نازانم و جوا بیشت ناد هممهده .
همستام وهدهر کوتم : نامه کم بوغولام رهزاخان نوزسی . غولام رهزاخان نامه

بو شیخ جلال نوسیوو که سید له گورناوی لاسری . سید لیم به قین دا چو بوو
دستی کرد بوو به شهباننی و فیتنه به نایبته ماله میر و ماسوو خزمی شو ژندی لئی
نیژ کرد بووم که له قهره قتلخ میوانی بووم .

ههوهل مانگی زستانی بوو شیخ جلال ناههی بو نوسیم که بجه ورمی .
شیواره بک له نغده د ههاتهوه پیش شهوه بجهوه مالی خویمان له مزگوتلام دا . خه
لکیکی زور له مزگوت دانیشتیوون و سید پش له وی بوو . سلاوم کرد و پیلاوم د مرنه هینان
له سر کورسپه کی پیش کوره دانیشتم . باسی کومه له و تیکوشان و کورد و عجمه می
نغده دهم بو خه لک د هگیراوه . براد مزیکم کوتی : " با سهی بجهینه میرناوی کار بکم
ههیه . پیم خوونه تو له کلم بیی . "

-- نانوانم چونکه شیخ جلال نامهی بو نوسیوم و ده بیی بجه ورمی . خووم حازد
د هکم . " سید هه لیدایه و کوتی : " من نازانم لیره چکاره م . شیخ جلال بو نامه
بوژمن نانوسی ؟ ههوهوخه تایی تویه د هتهوی به مر کرد نم یده هی . "

-- کارم به تونیه و تون گارت به من نه داسی . که وام گوت سید راست بووه و به
حرمه گانسی ژنه کی گوت : " که له گاییشان لسی ده کا بوراست نابنهوه . " شپتر به جاریک
پینج -- شهان کس راست بوونهوه . له گهل ههستانی شهوان شه زابووم و دستم هاو--
یشه سمر چه سخماخی تفنک و کشامهوه گوتم وهک سهگ دهو نویینم . د وورای قادر
خه سجنی که زور براد مر و یهک مال بووین له پشته و مرا لوولهی تفنگه که بیان گرتو یانهوه
شکینان کردم و تفنگیان له دست دهرهینام . د ووماسی فاتحی شامبازم بوون .

ههلم کینا خه نجر و دامه شانده به کیان هاواری لئی بلینده بووه له سمر پشتهندی
به حاستم که شتبهوه سمر پراسووی . خه نجر یکی دیکم داوه انده شهوی دیکه بیان
دستی و بهر هینا چوار قائم هه لبرین . خوین به سمر بهرمالی مزگوتی دا رژاو
بوو به ههرا . غارم دا سید نه یانهینت و له مزگوتیان وه دمر نام . له نیو گوند بوو
به ههرا . له بن دیواریکی نه دیوراوستام نهوه کوو په لاماری مالمان بد من . خه لک
کو بوونهوه و بام هاته د مر و تیکرا چوونهوه مزگوت . لهم نیوه دا کویم لسی بوو فاتم
دیکوت : " نهوه هه نیوه لوسکی مهلا د ووه که لاک لئی خستوین . "

شهوه پهریمهوه گورناوی قازی ماله سوخی عهلی . شهوین کویخای غولام ره زاخا
بوو . کوری سوخی عهلیم نارد هسپ و تفنک و پالتو ولیبای کرمی بو هینام و سوخی
نسی سوار بووم و بهره ورمی که ونه ری .

له زینوی شمروانشالیان که پشته کاک (همزه‌ی نلوسی) برای قهره‌نیاغای - هسنت سواری له‌گهل بوون دمجوه روسی . هاروی بیانس بوون و ده‌یانناسیم هه تا که پشتینه ورمی پیکه‌بووین . کاک همزه له ریگا باسی شمری یه‌که‌می ده‌گسراوه که له‌گهل رووسان به شم هاتوون . برابه‌کیان بریند ار بسوه همزه‌ی سواری هاروشتو به‌ته سمرشان و به جی‌ی نه هیتتوه . هم شمری کردوه و هم هیناویه .

شیخ جه‌لال نهنیکی دوو مانک له ورمی رایگرتن . دمجوینه مالمی غولا مه‌زنا خان و خهلکی تر هانو چۆمان ده‌کرد و له زور باره وه چاوم ده‌کراوه و بیرم فراوانتر ده‌و . ئه‌و ده‌م تنیا غولام ره‌زاخان رادیوی هه‌بوو گوئی ده‌دایه و باسی شمری ستالین گراوی بوو ده‌گه‌راپنه‌وه .

مانگی رشمه‌بوو له ورمی گرامه‌وه . تا من هاتیومه‌وه باهم له‌گهل ماله کابرای مسمله‌تی کرد بوو . ۶۰ تهن خوینی قامکه‌کانسی دابوو . یان‌چهنه‌د روزه‌گهل که‌خودا ورین‌سی ئاواپی چومه‌ ماله کابرا و ئانت بیورینه‌وه .

کارساتی پشت‌نکین

به‌هاری سالی ۱۳۲۳ به‌لایه‌کی گه‌ورم بوسمر شان داهات . زیانم لی تیک چو کاکم که تاقه پشت و په‌ناو دانه‌دارم بوو همر ئه‌و بوو که ده‌ره‌تانی سه‌ضر و سه‌ریستی رزانیکی پاک و خاوینی بوو پیک هینابووم و نه‌یده هیشت کار بکه‌م و مانده‌وو هیلاک بسم کوچی دواپی کرد و شیانی لی تیک دام . دایک و باهم زه‌بریگی قورسی گمانیان لسی دارا . خه‌فت و کسمری دایک و باهم همر ئه‌وه نه‌بوو که روله‌یه‌کی جوان چاک و کاسب و خونم‌هستیان له کیس چوه به‌لکورو ئه‌وه‌ن بیوه سمر بار که من نازم لی شیواوه و به‌ته‌نیا ماوه‌وه . زه‌بریگی قورس‌وی که‌وت . به‌جاریک روحیه‌م نیک شکا . وه‌ک گه‌زانم لی هاتیبو دستم بو‌هه‌ج نه‌دمجوو . ناهه‌ق نه‌بووم . برابه‌که‌م له کیس چوووو که قه‌ت جاریک له جاران دمنی وه‌مر دمنی نه‌هینا بووم . نه‌یده هیشت مانده‌ووم کاربکم . ده‌یورست کوک و پوشته و پاک و خاوین بسوریه‌وه . من برابه‌کی ئاوام له دست چوو بوو . دواپی مانیک مه‌لاحه‌مه‌دینه‌ی بو‌رهانی و سه‌قه . ئه‌حمه‌دی نه‌فده‌ه و مه‌لا معصوم و مه‌لا سه‌ید نه‌جه‌ددین و چهنه‌د دست و براد مری دیکه هاتن و له‌گهل

خویان بر دم بؤد مریه‌ند و شنو و حه‌وتوبهک کئیر اهانم . زورئان د لخوشی د اصعه و
 ناموزگاربان کردم که تازیه و دامان بؤ توناسی . مالیکت به ئمستوه بوه و ئمئق و منخؤ کووی
 جه‌نگی کار و کاسی لاری بوو . کاردار وه‌کیر نه‌ده‌کوت . ناموزا گه‌ره‌کم بیشتر
 روئتیوو به جسی هیئتووین . کاتی ئاودانئن و شه‌مره‌د برین د جسی توتن خوش
 کردن بوو . ده‌بویه خؤم له کار ه‌لکم . به شه‌و د مچومه جوتی و تا چیشه‌نگاو
 جوتن لسی د مخوری . به روز د مچومه ئاودانئن . تیکوشانی سیاسی وه‌لا نابوو .
 دوست و برادر مری نه‌فده‌ده حه‌وتوو جاریک ده‌هاتن مری د دام . جارویار سوار
 ده‌بووم شانه کانی ریکه‌راوم به‌سره‌ده‌کرده‌وه . مالی خوش و ئاوده‌دان و به زه‌وقی
 ئیمه‌تمی خسم و خه‌فتی به سرداری بوو . ناته د لخوشیم هاتنی دوست و هار
 ری‌بان بوو .

له لایه‌کی تر له‌و ساله‌دا د مغل و دانه‌کمان گرتیوو و د مخرله‌کانسی ئیمه‌له
 گه‌رناوی تاقی بوون . ئه‌وساله د مغل گران بوو به تاییه‌له ئازربایجان قاتی بوو .
 عجمه بؤ سوال کردن روویان کرد بوه کوردستان و برسی بوون . روزیک له جوتی
 د مچومه‌وه توشی کوره جیحلیکی جوان چاککی عجمه بووم ریگی د اگرستیوو له برسان
 لاکه‌ی ده‌هات . لیم برسی : " له چسی ده‌گه‌ری ؟ خه‌لکی کوی ؟ ناوت چسه ؟ .
 - نام غولامه . خه‌لکی شوشه‌وانم له کاراری ده‌گه‌ریم . له ته‌وریز له ماله ئه‌ریاییک-
 خزه‌تم کرده . د مریان کردووم . د مهوری کاراری بگم " .
 - چسی ده‌زاتی ؟ . جوت کردن مه‌لفغان کیشان ئاودانئن چ کاریک ده‌زانی ؟ .
 - هیچ نازانم به‌لام فیر ده‌م .

له‌کهل خؤم برده‌وه مال و نان و جام دایه و گونم له‌لای من کاریکه . به‌وشه‌رته جیت پی
 ده‌گه‌ین بیگی . " گوئی قوریانیست ده‌م . ده‌ی سالی چمندا ده‌می ؟ . نازانم .
 قه‌رام له‌کهل کرد تا زستان چل تمن پول و لیباسی ده‌می . له‌کهل خؤم ده‌برده
 خونسی و پان‌چهنه‌د روز فیر بوو ئه‌م جار به‌ تنیا د مچوو . زه‌لامیکی بالا به‌مرز هاتیوو
 سه‌ر خؤ فیری کاری مال و ده‌مزا بسوو خوشم ده‌ویست . کاتی وینجه‌درون هات و غولام
 بوو به‌مه‌لفغان کیشیکی گه‌وره و تا راده‌یکسی زور حماند بوویمه‌وه .

روزیک نیومرو له‌هه‌یوان نانمان د مخورده عجمه‌میک هاته زور سوالی ده‌کرد .
 به ترکی گوئی له‌ری خوادا شیکم ده‌نسی برسیه . غولام که سه‌ری هه‌لینا تیکجوو .

- همستا چوه ژوروی . بابم گوتی بزانه غولام بو وای لی هات . که چومه ژور دهرکریا .
 - غولام شهوه چسبه بو دهرگری ؟
- " شهوه بایمه سوال دهگا . له پار پایزوه تاگامان لیکتر نیه . نهم دهرزانی جیان لسی
 - سزا . نهمستا شهوه دهریینم .
- نوم وهره هیچ نیه . به خیرزانی بیکه . من یارمستی دهردهم . غولام هیناوه دهری .
 شانویه کسی دل تهزین . ههر دوک دستیان کرد به گریان . دایک و بایبیم له
 گمل شهوان دستیان کرد به گریان . عجه هه مان دانا . نانی باشمان دایه . گوتی
 " منداله کاتم له نغسه دن . دایکم له هه مووشت توری بی بو پر کرد . کابرا رویشت و سو
 د وای چهنه روز غولام گوتی ئیجازه بده بجم سهریکی دایکم بدهم . دایکم زور شتی دا
 یه و چوه نغسه ده . روزیکی تر به عاره به وینجه مان بر دیوه نه غسه ده غولام گوتی :
- " با به کن دایکم دا بچینهوه . که چوین له کونه کاولیک دا چهنه تهلیمان کرد بوو
 به سیهر له بنی دا کوئینهوه . زنیکی جوان بالا بهرز کوله سوور له گمل سی کیزی خنال و
 یه کسی بی گه پشتوو له بن نهم تهلیمان دا دهرزبان . زور تیکچوم کزوم له جهرگی هاب .
 شهونده ی تر ههستم به چه ملی نیزام کرد . هاتینهوه پاش چهنه روز غولام به دایکی
 کوئینوو " با سیرزا کهریم خوشکه گم بینی حه یفه له برسان دهرسری " . به لام لهوه خهرایتر .
 روزیک له نغسه ده توشی بایی غولام بووم سوالی دهرکرد . سلاوی کرد و گوتی : تاغا
 بیر نهرزم وار " . واته قسه یه کم هه یه . لا بو بسو شتیکی دهوی .
- فهرموو مامه بلی بزانه جیت دهوی ؟
- تو زنت نیه . مالی من هسی خوته . فهرموو یا بچینهوه . دایکی غولام پاش دهرتوا
 نسی خزمهت بگا . نهمستا جیگانی هه یه . "
- بینج قرانم دایه و رویشتم . جاریکی دایک ش بیرم له چاره نویسی نهم هه و اوانه کردهوه
 که ناچارن له برسان پیاو بهرنهوه مالی خویان .
- روزیک له نغسه ده دهرگرمهوه توشی کوژ جیلکی جوان چاک ورنک پیاو بسوم
 ریکای داکرتیوو بهرمو شنو دهرویشتم . مانده وونه بوونیم لسی کرد و پرسی : " خهلکی
 کوئیر ؟ "
- خهلکی گورناویم .
- گورناوی مه لای هه مه ؟

— نه خير مه لای نسيه .

— مه لای راناگرن ؟

— نه گهر مه لای چاك بستی بو چي ؟ . ناکا جه نابت مه لای بسی ؟ .

— من ناموزای شيخ حصه نی غموسا بادم . لهم شيخ نه می قولم رین . باوکم نه ماوه .

برایه کم لای شيخ حصه نه و بزیه کم له گهل خومه . دایکم و دو خوشکم همن . نه گهر

بگنجی له گوندیک پیش نویزی بو خه لک ده کم و بانک مه لای ده لیم و نه کم زور هاسا

نه . خانویه کم ده وی و هیچی تره .

— جاری با لهم گونده بچین نان و چایهک بخوین و بحصه یوه پاشان قسه می لی ده کمین .

له دالی شیه لامان دا و نه ماشام کرد کوریک قسه خون تیگه پشتوو خوینده وار . خوم لسی

خون کرد بیکم به کومه له .

گوتب : " نیره مه لای نه . باب پیش نویزیان بو ده کا . پیشتر بهراتیان ده دایه .

شیستا دوو ساله بهرات و مرناگری و پیش نویزیان بو ده کا . ماله کت بیته نیره . خانون

هه یه . شیه نیرا سه یه کسی بان ده بین .

— کوره له خولام ده وی . نه گهر نه وی بگهی قهت له بیرم ناچی . نو بلی خه لک رازی

بن .

— شیواره خه لک کوه که سه وه و قسه یان له گهل ده کم و رازش ده بن . بانگی که یخودا

کانم کرد و نارد مان ماله سه یه برایم مان بار کرد و هینامان . دوو برابرون زور سه قهر

و هیچیان نه بوو . شیعری بانیمان ده زانسی و دهنگیان خوش بوو ده فیهان بان لی ده دا

دایکی فره بهریز و شینان و بانیمان هه بوو . دو خوشکیان هه بوون یه کمان بیوه زن

بوو میردی مرد بوو هتا بلی جوان و شوخ و رهنک زن و به حورصت . به ناوی " شونه "

ته وی دیکه شیان ضدال بوو به لام زور جوان . به ده بهختیان ته وه بوو شیدعای شیخا-

یه تیان ده کرد ، نوشته یان ده نویسی ، ده چونه سمر نه خوشان و تم کاره حیزانه . کاریان

نده کره . نه و ساله فعه لسی زور گران بوو . هیچیان نه بوو به لام نه ده چوونه کار .

به می زور همر له مالی شیه بوون و له هه موومت چاوه دیریمان ده کردن .

کوری قسه خوش و رحمت سوک پیاو لی یان بیزار نه ده بوو . ده رویی قهر بیبوون و

هه رچی هه یان با خویمان و له گهل میوان ده یان خوار . خوشکیان زور جار لای

دایکم باسی ده کردن که نه مه لک کار ناکم .

ده مخره کانم گه شنتی و کاتی درونه بوو . به کجار زور بوون و ضیض به تعنیا . غولام

فیری مصلحتان بسوو. بهناوی یارمستی و نه نیایسی سمید برابیم هاند ا که بی یارمه
یم بدا. وای نه ده کرد که همت بیک گبه همق کار ده کا. بهلام زیاتر له فاعله بسوم
حلب ده کرد و یارمستیم ده دا.

محمدی حاجی قادری همریری

بیجگه له سهید برابیم که یارمستی ده دام دیسان پیوستیم به کار دار و یا فاعله هه سوو.
له نغده به براد مرانم شمبارد بوو که فاعلم بو پید ا کن. روزیک چومه نغده
هه ده مینی هیجری گوتی: "جاک بورهاتی. محمدی کوری حاجی قادرم سو
گرتووی و شهرد بووم ده هینای. حاجی قادری همریری که وره ترین ده ولمه بندی کوری
نغده هه سوو. شه کوری دهر کرد بوو دسوراوه. محمد مان دپتوه و قهرارم له کمال کرد
روزی به چوار تمن بی درمخ بگا. پهنه کسی. نه منعی لی وهرگرتم و ره گالم گوت.
محمد دموژ کاری کرد و روزیک که ههستانین بو سر کار بچین نه ما بوو. ماوه یک بی
چوو روزیک له نغده له کمال چهنه براد مران د مغلومه تونی محمد بووم.
گوتم محمد تو ده تمن له که. یا وهره کارم بویکه یا پوله گم به دهه. همر وه که
دریمکرم داهات. "کرمانج، فاعله یشمان پی دها و له نیو بازار ئابروشمان ده با.
داوای شمه رف ده گم". گوتم. "هه تپوه شه کمر شمه رف هه بایه کاره کت ته و او ده کرد و
خوت نه دشارده وه. ئیستا تا و انباریم ده کی؟".

- دست هه لتاگرم شمه رفی منت شکانده. له بازار بروام بی ناکن."
شیر ئاگرم گرت. لی ئی گمراهه تا همیزم نید ابوو زللیکم لید ا. شه له جیاتی پنج تمن،
باشان حیسات له گم ده گم.

محمد وه دوام که وتبو ده یگوت له جیاتی شه مزله به ده بی پهنه تمنم به ده بی. کوره کان
کالته بیان بی ده کرد و ده یانگوت هه قته ده بی پهنه تمنم به اتی. ناچار چومه د وکا
نی حاجی قادرو گونم حاجی تو شه و کورته بو شلتاخ به ره لا کرد وه. عهیب ناکن.
سیرزا عه ولای کوری هات دوسی شه قی لید ا و ده تمنی من نید ا چوو.

به هوی سه فیری شنو و چهند جار په کتر د پښ له گڼل شیخ مارف بسبووینسنه
 تاننا . روژیک ته ماشام کرد له جهنگه ی گهرمای هاوین دا سواریک له د مرکسی د ا بهزی .
 که د مرکومت شیخ مارف بسبوو . و لاجم لئ و مرکرت و بسخیر هانتیکي گهرم و میوانداری و
 که لیک باسی نیکونانی سیاستمان کرد و پاشان گوتی : " من گیر نایم . کاریکم هه بسبوو
 لامدا . لا هوایه بو برای خوت د ریخی ناکه ی .

— فهرموو . له د ستنپسئ به چاوان .

— ماله شو سیده ی لیرن خوشکیکیان هه یه . شهوه ژنی سمید کهریعی د نجه بسوه .
 پیم خوشه بزاتم سردم پئ ده کا ؟

— جا بنتزه سمری . بیوه ژنه و نازاده . برابره گانسی کوری باشن و لام وایه خزمایه تن
 جه نابتیان پئ خوتن ده بی .

— نا شهوانه بو خرم ناین . پولیان بد میه ی هه موو ننت ده کن . من ژنه کم پیوسته
 کهریم حالسی ده بی ؟ . پیم خوشه بیدوینی . چهند روزی تر پیاز . هه نیرم و هلا هم
 بو بنوسوه .

— بلیم تحویل دا وده شیخ مارف گهیشتم . له گمل شیخه گانسی غه وسایات نیوانیان —
 نه بسبوو . ده پیوست به سید زاده شونه فیر پئ و بیگاته قومرغان . کارینی همر شهو بسبوو .
 روژیک (شونه) به تنیا هاته مالی شهه . گوتم : " ده زانی شیخ مارف لسیوه بو
 له شهوه شی د هیرسی ؟ " .
 — شهو گونیه له چی ده گهرا ؟ .

چون شتی وا ده لئ پی ؟ شهو منی راسیارد بیټ بلیم شوی پئ بگه ی .
 چاویکی به مانای لسی کردم . گوتی : " وای له تورانه ددی . پیم و ابوو بو خوتم پئ
 ده لئ پی . هه زار کهرت له و پیوا تری . توشه خویره نا ناسی . هه ره سوک کردن
 ده گهرئ . نازاتم بوچی توبه من رانی نی ؟ " .

ولا مهکی تاویک ماتی کردم . گوتم : " راستی شهوه به تو ژنیکي یازنه له قول و دست و
 پئ سبی و کارت نه کرده . ضیض و هر زهریک شهو ورژ کار ده کم . ژنی من ده بی نیوه شهو
 ههستی هه مویر بکا و تهن دور و تاوران سازیکا و نانی بکا و بیچته مه زرایه .

گوتی : " بازنه کانم له سفر سرد ورد و خاتن ده کم . ده به قهره واشی دایک و بابت .
 لهو روزوه له گڼل سید زاده شونه شاخافتن و ههستان و دانشتنمان جهوړیکي دیکه
 بسبوو . به لام قهت له خوشه و سته کسی پاک و به شاپروانه تنی نه پهری .

سهرزی کشتوگال و کاسی خوم شو ساله له گوندی (ثالی ملک) رهز-
 یکیم به نیچاره کرتبوو کابراهه کی نه قیرم له سمر دانا بوو بیفروشی . جار و بار شیواران
 دمجوسه ثالی ملک و له تیشه و دارستانه که راهه کوترم ده کرد . روزیک کابرای له سمر
 باخم . انا بوو له گهل عجبه میکی جیرانی به منهر هات و عجبم سمری شگا . که خوینی
 بیینی هاواری کرد و له باخه کاسی دهور ویر و له گوندی را دهمازده کمر به چوماخه
 وه رویان کرده کپره که کی تیشه . له سندوس خانووی دوو ته به قه له سمر باخ دوست ده-
 کن و بیی ده لین (کوله باخ) . دینم له خسواری بین دهره قه تیان نایین . جوینه
 سمر کوله و پیژمه مان هه لکیشا و لی گمر این تا وه نیزی کهوشن . له یر ده نگم دان و نا پر-
 یکم دمهال کردن . بو به یا حسین و همر به که به لایه گدا تی ته قاند . خولا وه نحه
 سینی ههنا پاییز تری خه لاس بوو جیرانه تیمان زور خوسن بوو .

باییرئاغای سو فیانی .

شو ساله غولام ره زاخان گونده کهی به پاییرئاغای قادری کوری مام و سینی سو فیانی
 نه بار د بوو یا به نیچاره د بوو . له جه نگی گیره و جه نجر و خرمان کو کرد نه و دا -
 روزیک پاییرئاغای هاته گورناوی . رمعه ته کاسی کو کرد نه و و کوتی . همر چی جوته -
 نده به دهی له شنوهره عاره به داریکم بو بمرینه و سو فیانی . خه لکه که هیچی نه گوت و
 نه تیان ده توانی هیچ بلین . سمیتهی دهره به کاهنسی و رمعه ته بقی سمر وزمان بسوو .
 کوتم : " پاییرئاغای هه موو ده زانن من لیره له بیگار ترخان بووم . لام واپه تئوسن
 بیگار به نه ناکی " .

باییرئاغای گوتی : " من شوانی شیریم شوانسی بمره که تئیم " . بیگاری نه کهی ده بیی بروی .
 سبی خه لکیان ده نکدا بچن له شنوهره را دار بمرنه و لاجان . من کوتم ناچم و د مروم .
 غولام ره زاخان هاوین هاتیوووه چیانه . چوسه لای بهم گوت باییرئاغای جوابی کرد ووم "
 کوتی : " وهره گورناوی قازی . لهوی خانوو ههیه " .

ههر چه ند دراوسق و دوست و برادر گوتیان و مخنی مال بار کردن نیه و مال ویران
 ده بیی کوتم بیگار ناگم و ناچه ژیر بار . ماله کم گوتیزنه ووه بو گورناوی قازی . خرمانه کانی
 گورناوی شو ساله له سمر جوگی چیانه و له گهل گورناوی قازی نه بمر هویر بوون .
 زران و د مغل و دانان کو کرده وه و د مبوایه جیگایه ک بدوزینه ووه ماله که مانسی بمرینی .

بایم سوار بود و ای جیگا کورت. له شریفه دین له لای (حامید ثاغای) قهرمپاخ
 جیگای دیتبوره. د دخل و دانمان کو کرد موه و یارمان کره چوینه شریفه دین .
 چهلنوکمان ما بود من بژد روینهی چهلنوک و گپزه و کو کرد نهوهی پتر له گورناوی ده بودوم و
 له مالی سهد برام ده بودوم که وهک مالی خسوم و ابوو. روز به روز له گهل (شونه)
 پیوهندیمان قایمتر ده بودوم. غولام ره زاخان که زانسی بارم کرده له دواوی ناردم و کوتسی
 "تو دهی بییهوه لای خوم. نهوسال گاو وورنجه و تفاق هر چی ههته بییه .
 شه و پارمتهیه کسی باش بود هر له وکانهش را دژی باپیرثاغای بود. له کومیتیهی
 نه غهده دهر کردن و زهرمر و زانسی خن باس کرد. بهلام نه دستهلای نواند
 و نه کومه له سیاستی شه بود که دژی دهره بگان له سر زحمه تکیشان وه دنک بس .
 شریفه دین گوند یک بود له نیزیک رادانه. گوند یکی قتلخ و خاوهن شو وله وهر
 بوجوت وگا نه ده بودوم. شهت حوت مالی لئی بوون نهیا کامیت و مانگایان ده له وهراند و
 کاسی دیکه نه بودوم. یک دوو پهله زهویان به شیه نیشان د ابوو پایزی چاندمان و
 شتر بیکار مامهوه. نهیا چاکه شریفه دین شه بود مهلا رسووی عه باسی برای
 مهلا عه ولای زهلان که له دست مامهشان (حاجی عه ولای قهلانان) رای
 کرد بود مالی هاتپوه شم گونده و جیرانیکی باش و هاود هنگیکی باشی بایم بودوم.
 خاصیه تیکی دیکه شه بود (کاک شمعه دی برای شیخ حمهتی غهوسا تاباد) مالی
 له وی بود ووزنسی هه بوون. خوی دهری بونو دهروشان و من ناچار وهک ن
 دروسی دهبویه هاتوچویان بگم و هیندی حاجتی مالان به سک سیم.
 بهلام حامید ثاغای. به عومری خوی قسه راستی به سر زمان را نه ده هات.
 کابراه کسی زهلام درون ترسهنوک. (دهیانگوت له دوخانیه سابلخ مهنگر به
 کینه دین و لیک ههله ده کیشه ده مانچان. حامید ثاغای له وی دهی ههله دی و به سر
 تا توتنان را ده که وی. یهکی مهنگر ده لی. "دهلیم ده ادیت نیم حامید ثاغای له نس
 کن سی حامید ثاغای سی دین).
 من هر لماردی پایزهوه بیکار بودوم. پتر دمجومه نغده وه مالی مهلا
 دهمه دین یا فقهی شمعه و یا حمهده مینی هیجری ده بودوم. کومه له ده هات
 نه شکلاتی شیداری دابه زبونی و دستهلای بنوینی. بهلام بهر پیوه برانسی کومیتیهی
 نغده شه رسه نه بوون که شایانی شم کاره بوون. میرزا برایی شیندرقانی له
 لایه کومیتیهی نغده موه کرا بود به بهر پرسی شهضیهتی شار. چایخانهی هه بود خوشی

نه خوبند هوار بوو. جایخانه‌گی مه‌کوی نند امانی کومه‌له بوو. له‌بهر شه‌وه که دستنی د‌مرویشت زوری‌بی کوبوونه‌وه کانسئ کومه‌له له‌مالی شه‌وه د‌بمستران .

من له‌گه‌ل هیندی له‌لاوه‌گان له‌دیپهات دستمان کرد به‌پیک هینانی دستمی نیزامی لاوان . کوردیکی کوردستانی شه‌وه‌یو به‌ناوی (مه‌لا سلام) هاتبوه شه‌وه دیوه‌وه له‌گوندی نارنه‌ه سببوه مه‌لا . کوردیکی قوچاخ ، د‌لسوزه‌نیشتمان په‌روهر ، پۆلی نینا مسی لاوانی له‌گونده‌گانسئ قلاتان و نارنه‌ه و دیلانچمرخ و حه‌لب و کویک و هی ترپیک هینا بوو . پیوه‌ندی شه‌وه‌یو کومیتانی لاوان به‌منه‌وه بوو . کومیتمی نغسه‌دش له‌ریگای شه‌وه پیوه‌ندی پیوه‌ده‌گرتن . ل‌مصر به‌دست‌گرتنی حکومت له‌شاری نغسه‌ده ناکوکسی له‌نیوان کورد و قهره‌په‌پاخه‌گان روز به‌روز زیاتر ده‌بوو . ناچار ده‌سوايه هیز نیشان - بدری . بریار دراهه‌سایلاخوه هیندی چه‌کدار بین . ل‌مصر انصرمی سند و سببه‌ه خه‌لکمان راگه‌پاند که همرچی سواره و چه‌کسی هه‌یه تاوه‌هل نه‌به‌بگانه نغسه‌ده . شه‌وه‌روزی دیاری کرا بوو میرزا وسینی فروه‌هر به‌جلی نیزامی شه‌وه‌سیره‌وه له‌سایلاخوه‌وه - که‌پینتی . نینزگی . ده‌سوارزی کورد به‌چه‌که وه به‌ریز و نه‌زمیکی تاییه‌سی که‌دوو - کس به‌ناوی (مرادی ئایشمخاله و که‌ریم‌گانشان) ریپه‌ریان ده‌کردن ، که‌پینتنه نغسه‌ده و نیشان دانسی هینزگی گه‌وره بوو . میرزا وسین به‌دیزی قه‌ی کرد و کوبوونه‌وه بلاوه‌ی کرد . به‌لام ئیتر مسه‌له‌ی دست‌لالت له‌سند و سبب بجا‌ریک چاره‌سەر کرا .

له‌به‌هارد کومیتمی نغسه‌ده به‌بونه‌ی له‌دایک بوونسی ستالین بریاری دا‌جیژن بگری و نغسه‌ری روسین که‌هاتبوونه نغسه‌ده بانگیان بگا . کومیته بریاری دا‌که من وتار به‌دهم . هه‌وه‌لین - بار بوو له‌کوبوونه‌وه‌یه‌کسی وا گه‌وره‌دا قسم ده‌کرد . سوفی سعید و سوفی صالح دوو برای کوردی د‌لسوزه‌نیشتمان په‌ره‌ره بوون . هریدی شیخ عه‌به‌ه و لقادری نه‌هری بوون و همر به‌وه‌بونه‌وه بو‌کورد ایته‌سی سوتا بوون . به‌هه‌ر دووکیان وینه‌یه‌کسی که‌وه‌ری ستالین یان هه‌لگرتبوو له‌پیش‌خه‌لک دا‌د‌مرویشتن تا که‌پینتنه د‌وخانیه‌که‌ه مزلسی رووسه‌گان بوو . شه‌وه‌نیش هاتنه‌ده‌م و میتینک دست‌پیکرا و من چه‌ومه‌سەر گورس و تاریکی پیشر تا‌ماده‌م کرد بوو به‌راشکاووی خوینده‌مه‌وه . وتاره‌که‌براد‌م‌ریک به‌ترکی وه‌ری ده‌کیراوه .

زستانی له‌شهر یقه‌ده‌ین د‌مخله‌گانشان د‌میران هاویشت بوو هه‌جیان ل‌سی نین نه‌بوو . به‌ناچار هه‌ر به‌وه‌د‌مخل و د‌انه‌یهری د‌مچوون که‌له‌گورناوی هینا بوومان . له‌به‌هارد دا‌بیکار بووم . له‌بیکار و ژیر دست‌لالتی د‌مه‌ره‌گانشین بیزار بیوم و نهم د‌مویست

بچه گوند يك كه تونسي بيگاری فاغا و ژیر دستي بم . له شهریه د دین کس کاری پیمان نه بوو . حامید فاغا مانگی جاریک ده هات نانیکي د مخوار و د مروی . حاصلی شم گونده بو حامید فاغا بریک کیا و مالیتیک یوو له و لاخانهی دستاند که خه لکی رادانه لئی یان ده له و مراند . سهره نای بههار بوو و دستم له محال سهریکی مالی مام بددم . نیواره د رتک گه پشته سابلخ . و لاخم له کاروانسرایک بهسته وه هاته شه قام . له پر تونسی کویخا عه ولای برازای کویخا سهره ز بووم . پاتس شه و مسله نمان کرد بوو هموول جار بوو به کترمان ده پینی .

کویخا که چاری به من کوهت نامبازم بوو به کترمان ماچ کرد و گوتسی : " تلاقم کهوی له تو د گهرام . و مره با برۆین . "

— سوکوئی راوسته کارم ههیه .

— کارومار نازانم . لیژه پیوه بووم و کسم نیه . و مره با برۆین .

چوینه مزلی کویخا . نانغان خوار و هیندی و مره قه دی و خانیهی هینان . گوتسی :

" دوومانگه له سهر پولسی شه و نده توتنه مسخته لم . ئیستا ده لئین پول هانوه و له میاند وا دهیدن . بۆم لیک ده وه چهنده و له گه لم و مره میاند وا پوله که و مره سرم . "

— من به سواریم و مسیه کم له کاروانسرا قه د هسی .

— ئیستا ده نهریم بیه پهنه کن و لاخه کانی شهه .

عیلاج نه بوو . شهو ته ماشای و مره قه کانم کرد و کووم کرد نه وه هه مووی نینیکه دی دوو

هه زار تعن ده بوو . و مره قه په کیان له نیو بوو ته نیا به سیفر (۲۴۰) نووسرا بوو . پاتس

لئی ورد بومه وه به حه رف نه نووسرا بوو . شم ژماره یه له ناقه نوخته یه که ده بوو به (۲۴۰) . دوسه د شازده تمنی زیاد ده کرد . به کویخا عه ولام گوت شم و مره قه

ئاوایه . بانوخته په کسی بۆ دانیم و (۲۱۶) تعن زیاد بکا . کس به کس نیه .

کویخا گوتسی . " کاکه لئی گهری . مال ویرانم سه که . شهوی دیکشم له کهر د مچی .

بریکمان قه کرد (گوتسی باشه . نوخته ی بۆانی . ده هات قه له سی بۆ بهرم دستي

ده گهرتم . کاکه لئی گهری مال ویران ده بم . به قه ی کویخا عه ولام نه کرد و سیفریکم

لئی زیاد کرد . به یانی چوینه میاند او . که گه پشتهی حیسابد ار پولی ده هینا بو سابلخ

چهنده فاغای دیکه تن چاره روانیان ده کرد . کویخا نغنه کهی دا به من و له گه ل شه وان

خووی ده ماشین ناخنی . پاتس ماوه یه که سوارای ماشینیکی رووسان بووم چومه وه سابلخ

که جسم کویخا عه ولا له د وکانسی حاجی عه ولای چه له می دانیشبوو .

که جای بی ن کوهت همستا و هاته دهر گوتسی . " دهرم هینا " . با بیچین نان بخشین
 نانمان خوارد و گوتسی : " با بیچین کهوا و یا تولیگت بو بکرم " .
 - کهوا و پاتولم ههیه . پوله زیاد یه که بیینه بهن کهین .
 - شهوه روت کرد نه . پولی خووه و دووانگه له سهری مسحتلم .
 - من پولی توّم نای . شهوهی زیاد م کرد وه نیوم دهری . پان چه قههکی زور ۱۱۰
 تهه له کهیخا عهولا همتانده و چوم بارگینم زین کرد و چومه ماله مام . دواى چهند
 روز بومالی گهراهه .

ئىچاره ی باخسى تىرى

له شهرفهد دین هیچ کار و کاسبیم نه بوو . روزیک هههده دهینی ههچری ؟ زتسی
 " گوندی (مهبانداری) باخیکی تىرى باشی لی یه . با به ئىچاره ی بکری . ملکی میرزا
 رحمتی شافیهیه . روزیک چومین نه ماشای رهزه که مان کرد بهریکی باشی هه بوو .
 بریارمان را بجم له مام بازیدی خانجسی نوینهری میرزا رحمت له تازه قهلا به ئیجا
 ره ی بکرم . خه بهرزانسی میرزا رحمت هاتوته تازه قهلا . میرزا رحمت گونده گانسی
 خووی به رسول شافای کوری کاک هههده ی مههیندی ههسپارد بوو . (شهه راست شهو
 پروسه یه بوو له کورستان که له ولاته کاتی ترین له کاتی ریشه را کونانی سهرمایه داری را
 بجم زوانی شار بوهاراستنی سهروه شو سهرمایه که ی له کهل دهره بهگی گوندی خزمایه تی ده
 کسر و پیهوئندی به تین دهر کرد . بونونه زور له سابلاخیان کچیان ده دا به دهره به که
 کان و بیان ژنیان لی دهخواستن) .

کاتیک چومه تازه قهلا میرزا رحمت و رسولاغا لهوی بوون . میرزا رحمت
 نه ی ده ناسیم به لام رسولاغا و مام بازید باشیان ده ناسیم . دواى به خیر هینان مام
 بازید پرسى : " خیره شوکر شهوه چونه ریتخه لهت کرد وه ؟ " .
 - بیستم شافا لئیره یه و هاتووم باخه که ی مهبانداری به ئىچاره بکرم . خوّت ده زانسی
 له شهرفهد دین هیچ کاسی نه و بهیگرم . هههده مهینی سهوزمجسی له نغسه ده شهه
 یکم ده بیی " .

میرزا رحمت گوتی : به جهنده به ئىچاره ی ده کری ؟
 - نازانم شافا . جهنده باشه شهوت ه . ده مانهوی قازانجی لی بکین .

مام بازید گوتسی : "ههزار تمن چاکه ؟"

— ههزار تمن زوره . حموت سهه تمن باشه .

— میرزا رحمت گوتسی : "باشه بیده نیی ."

مام بازید گوتسی ئیجاره نامه بنوسه و بنیره سمری .

میرزا رحمت گوتسی : "ئیجاره نامه ی ناوی . بچنه سمری و به ساحیبی کن ."

چوسوه نغسه و له گهل همه ده من چونه میهماندار . خه لک ده بیان

گوت شو باخه قهت هیچی لی پیدا نه بوه . باخه وانیکی عجمه سی ل سمر بوو

گوتسی : "باخه واننی من یه دن دروم . ده بوایه پینج یه کیک (واته سهه و بیست تمن)

باخه وانسی بده نیی . گوتمان . هیی له سمر باخسی بی و جغدی لی پیدا بوو

باخه واننی خوٚت هه لکوره . عجمه به ئیجاره له سمر باخ ماهه وه . هاونن له گهل

همه ده من هاتینه سمر باخ . به لام باخ بمریکی گرتیوو که س شتی وای نه دیوو . شه

جار ئیبه ده مانویست باخه وان بخوا باخسی به جتی نده هیشت . کئیزیکی جوان وله

بار و ضد الکاری هه بوو دایکی نه مایو له گهل کوریکی چکوله هینا بوویه باخ له ویی ده

یان . له گهل کچه که ی دستبازی و گالتهه ده کرد . مهندی ترسی ریگوت که کئیزه که ی

فریو بدهم . روزیک گوتی من لیره نایم چهندهم دهه نیی رانیم و دروم . سهه و ۲۰

تمنمان دایه و باخسی به جتی هیشت . هاوننی شهساله له سمر باخ زور خونم

رابسوارد . له نغسه ده دست و برادر ده هاتن وله نیو گوندی د سورا سهه . جار و بار

سمریکی مالییم ده داوه و ده نا له گوله ی باخسی رام ده بوارد . همه ده من نه ی ده هیشت

کار بکم . هه مو روزی د و بار ترقی لی ده کرده وه و ده پیرده بازار . باشه که سمری

شه ده زور بوو ناچار بووین بیگینه کشین . زوریشمان داپوتی بو زستان . به کورتی

پان هه سووشت حموت سهه تمنی قازانج کرد .

شهساله عاره به یه کم له عجمه میکی فرخوزادی کرچیوو سی تمنی له سمر ما

بوو . نیوانسی فرخوزاد و میهماندار سهه تانه ریبهک پتوره . هه سوو روزی ریگای دا

ده کرت و ده هاته میهماندار . له ریگا پیلاوه گانسی دادا که نده به یی خواسی دروی .

که ده که شته نیزیکی گوله ی باخسی لا قسی له تاووهر ده دا و که وشه گانسی ده کرده پیی

و نیبه له سمر کوله ده مان بینی . همه ده من ده ریگوت : "مهندی هات"

مهندی ده که شتی ("سهلام ماییکوم" . یا لا منه به دی به خیر بیی . توزیک دادا نهیشت

دهمکوت . " ممشدی بیخسته نیستا هیچ پولم به دستنوه نیه بۆت نیریم . " .
 — قوی نا کا خوا به زیادی کا . ده رویش . سی مانگی هاوین شهوه سهیری نیسهو
 ممشه دی بوو .

تهوساله بارزانیگان هاتیونته کوردستان ی شیران و بمرهگونده کانپان را بریمون .
 ۱۳ مالیان نارده بوه صیپهاند ار . هه موو روزی ده هاتنه باخ و تریمان ده دانی بۆندا
 له کانپشان بهرنهوه .

د یسان بیگاری دهره بگان

من له گورنوی بارم کرد بوو زیانکی زووم لست کونبوو تنیا له بهر شهوه که بیگار بو
 تاغا نهکم . له شمریغه دین هه مرچهنه جیگای کاسی و کشتوکال نه بوو بهلام —
 شهونده بوو تاغا کاری به کس نه بوو ده کرا پیاو به ئازادی بژی . تهوساله حامید تاغا چوو
 بوو شمریغه دینی دابوو به ئیجاره به رهسووی قهلاتان کوری قادری پیرونتاغا .
 رهسو تاغا و پیرونتاغا دوو برابوو له قهلاتانسی کن کرده قینی خسویان به — ره بهک
 ده زانسی وهاتیون شمریغه دینیان به ئیجاره گرتوو . هه موو روز سوار ده بوون ده هاتن
 لهوی داد به زین . دا هاتی شمریغه دین تنیا شه پوله بوو که بۆلومراندنی مالات
 له خه لکی رادانه و ضرخوزاد دستنرا . قازانجی دیگهشی شهوه بوو که بیگاریان به
 رهیه تکان ده کرد .

له شارویران و سندوس له نهو دیوکریمان شهو دابه گلاره هه بوو پایزان جوتهنده
 یان ده نارده له (پایین) نیزیک شوشه وان ، مالی عاره به داریک بو سوتنه منسی تاغا بینن ،
 جاری واهه بوو دوو کهرتیان پستی ده کردن . ریگای دونه و روز زور جار کالی جوتنی د
 ریگای به هیلاک ده چوو . بهلام ههه چونی بوایه ده بوو سوتنه منسی تاغا دابین تی
 وزستان سه رمای نه بی .

رهسول تاغای قهلاتانین پایز له سه ری کردین که ده بی بچن له (پایین) مالی
 عاره به یک دارم بۆ بینن . سهوت مالی جوت بنده بووین ناچار بووم بچم ریگای س
 روزان داری سوتاندن بۆ تاغا بیتم . پایز د رنگ بوو . نه ده کرا بو هیچ کوی یار بکم
 و برقم . شهونده بوو بریارم دابوو ئیتر له ژیر دسته لاتنی دهره بهک دانه نیشم .
 زستانی شمریغه دین تهوساله زور ناخوش گوزمرا . له مانگی به فرانبار دابوو مهلا سهید

عہلی عالیاری و مہلا معصوم و مہلا بابہ ویسی و چند مہلای دیکہ میوانمان بوون
چہند روز لہوی بوون ویاشان بریارمان دا بچینہ سابلخ . لہ قاوہ خانہی کوسہ کوریز -
زور مسحتل بوون مائین نہات . سمعات دہی شوو بوو لؤزیہک ہات سواری کردین
و نہوو شووہ گہ پشینہ سابلخ . لہ میوانخانہ جیگامان وہ گیر نہکوت . کوتیان بل بچینہ
خانہقای تہویلہ و سوفی محمد دہناسین ، شوو گہرہ لہوی دہمخہوین . فیکری
چاک بوو . چوینہ خانہقا و بانگی سوفی مان کرد جواب نہ بوو . سرما ، دہلرزین . لہ
بر مہلا معصوم گوتی بکشینہوہ و دہنک مہکن . چہہ پنت دہرگا (بانگی کرد) .
" سوفی سوفی دہرگا بکھوہ شوو مہیتہ بچینہ زور . حاجسی . . . عہری خوی
کردوہ . " . کھچ دہرگا کراوہ و مہلا خویان دہزوری راکر . بریکیان قہ بہ سوفسی
کوت و شوو لہ خانہقا لسی نوستین . بہ یانی مہلا سہد ہانم ہات و چوین لہ ماسی
لہونان و جامان خوارد .

لہ دہپاتہوہ یوشار

ہمر لہ زستان دا بریارم دا فیتر لہ گوند دانہ نیشم و چی تر بیکار بو ٹاٹا نہکام .
چہند روزی ماہوو بو نعرورز چومہ نغہدہ کہ خانوو پید ا بکام . بہ ہلکوت توتس
کاک محمدی سرورگانی بووم . یاش چاک و خوشی گوتم ہاتووم خانویہک پید ا کم و
مالہ کم پیٹہ نغہدہ . کاک محمد گوتی . " من لیرہ خانوووم ہہیہ . خانووی خوتہ
ومرہ دانیشہ و ہہتا پیت خوشہ تی پید ا بہ . ٹیستا عجبہ صیکی رووتہی تید ا پہ و مرہ
بچین پستی بلین چولسی کا " . کہ دہ چین خانویہکی گہورہ خوش ہمساریکی مہزن
بہ عجبہ مہمان گوت تا دہو روزی تر چولسی کا . من بو نہریفدہ دین گہراموہ و
ماتم بار کرد و ہانمہ نغہدہ . فیری زبانی شارستانی نہ بسوین دایک و بابم ماوہیک
زور ناراحت بوون . شارستانی بی کار و کاسپین بہ لایکی گہورہ پہ . جوت و عارہ بہ و یک
دہ کاسینو کہ لپیچہ و پانالم ہہ بوون فروشتن و ناقہ کاسپیکم بوو و ہیشٹہوہ .
پولیکم ہانمہ دست و چومہ تہوریز . لہ تاجریک شونہ و بلور پانم کری و ہینام بہ دستہ
بہ دوکاند ارانم فروشتہوہ و خیریکی باشم کرد . گوتہ سرگاسی و بایشم لہ پیش دہ
کاسی سر تاشیک ہیندی ورد والہی دانا بوو ہہم خوی پیوہ خمریک نہ کرد و ہک

پیکههک بوو بو کار و کاسی من .

هائنی نغده تی هه لچونه وی تیکوشانی سیاسی به دواوه بوو . لاهوکان لم
 کورد مپوونهوه و کومیتتهی نغده زور جار گاری بی دسپاردم . (محهمدی قادری)
 کاک محهمدی سرو کانی که پاشان ههولین گمر بوو له کوماری دیموکراتی مههاباد
 میدالی قاره ماننی و مرکرت و دمرجهی (کاپیتانی) درایه هات نغده . هه بو کورد
 نهما بوو شهو و روز ههله مسورا و نه بلیغانتی ده کرد . لاهوکانی کورد دهوه مستقسی
 پیی ده کردن . کوفاری نهننتعنا مان به لاهوکان ده کری و له که لمان ده خویند نهوه .
 نغده بیوه ناوهند یکی گمرسی تیکوشان . کورد هکانسی گمرینیش روویان تی کرد بو
 تیکهلی و سهودا و کرین و فروتن له نیوان برایانی گمرین و کوستان راه باری پانیشهوه خه
 لکی بوژاند بووه . باریکی مه نفی شم بره و بازار و هاتوو چویه نهوه بوو که موخته خوری
 پهیدا کرد بوون . به سهودان گمر به نیوی (دهلال) بیگار دسورانوه و سه سمر حسا
 بی سهودا و مامله ی خه لکی تر ده زیان . کومیتتهی نغده که حاکمیتتهی گرتیوه دست
 شهونده ی عسوزه نهیوو دار و له له هک بو شهو موخته خورانه دابینی .

روزیک برایه کی ههولیری له بازار شتیکی فروشتیوو هاتیوو له بن دیوار پاره کی
 د بشارد . ده لایک چاوی پیکهوت که وا کورد یکی گمرین پاره ده ژیری . چه کنتی
 و زسی . بده بو ت بیژیم .

— لو لوخوم چهه . وا خوم شهیژیم .

— ناخر من ده لالم

— من چی بگم تو دراری

من ده لالم و دمی شتیگ دمی

برای ههولیری هه ر زات بووه و گوتی : " یهک ده راره دود راره سی ده راره لئو
 لو خوناچن که وادی بکن " . کابرا خه ریک بوو کیشه ی پیی بگا . جوم بریکم سهر کونه
 کرد و روینت .

کومه له ده هات وهک هیزیکی نیزامین خسو بنه بینی . هیندیک له کاد ره به کار و
 چالا که کاسی کومه له لیبسی شه قسری شیوه رووسپان ده بهر ده کرد . یهک له و تیکوشه
 رانه کاک سه عیدی قولی بوو . چه ند سوار چاکی له خو کو کرد بوونهوه وهک مهغوری
 کومه له گاری ده کرد . هیندی گمسن هه به وناوه که لکی خه رایبان وهر ده گرتو —
 راووروتیان ده کرد .

روژیک له سابلاخ به مهیدانی ئاریدی دا مرویشتم کابراهه کسی رشتاله ی گسروی
تالیکی له نیوقه دی هالاند بوو د مسحیپیکی دهنگ گهوره له شان و وه کازیک به دست
وه وهاته بیین و گوتی : به شی مرویش بده .
چاویمک لی کرد نالبارم هاته بهرچا و گونم : " مرویشی چی ؟ شمرم ناکی سوال
ده کی ؟ برو سوخوت گاریک بکه ."
— تولم قسانه گهری بهشی مرویش بده

— مرویشی چی ؟ ساخته چی ؟ همروام گوت هیندی ورتکه بهرد و خیز له ورت
روکرا بوو، مستیکی ورتکه بهرد هه لکرتو هاویشته زاری و گوتی : " سوکایهتی بسه
شهولادی پینخه بهرد ده کی ؟ .

ئیت هه لم کینا ده مانچه و لوله ده مانچه مه کم ده پشت ملی کوتا و وه پیش خوم دا بو —
تاره وانسی . مهید پهری رحه متی سهروکی شاره وانسی بوو . دهستی کرد به پارانه
وه . دوکانده ره کانی گهرمک بانگیان کرد ، به قهروانتیم بهری مهدهن . به بجانووی
نوشتوو و دهعا زنی گهره کسی نه هیشتهوه . وه پیش خوم دا توشی وسینه زهره و کاک سه
عیدی رحه متی بووم . خووی هاویشته سهرچه کهمی شهوان و ده پاراوه و ده میگوت :
" شهجار ئازادم کن لیره تاخیم د موم تو به ده کم . " به ده وو قول سهوان دا ناردم بو
شاره وانسی . پاشان دهرگهوت جاسوسی ئینگلیز بووه . د ابوویان به تواریشان و برد
بوویان .

حیزی دیوکراتی کوردستان

خه زه لومهری سالی ۱۳۲۴ شاری سابلاخ بوو به ناوه نندی خه بهاتی رزگار خه زوی
کورد و له سهرا نسهری کوردستانه وه دهره به کوه سهرکه عه شیرهت و خاوهن ملک بو سابلاخ
بانک دهرکران . کوه لهی ژ . ک بوو به حیزی دیوکراتی کوردستان و کونگره ی حیزب
نه ۳ خه زه لومهر به ستره .

داسه زانسی حمیزسی دیموکرات

له مانگی گه لاریزی ۱۳۲۴ د ۱۳۱۳ شاکاداریهک به شیزای ۷۱ کسر له روناک بهر و پیاو
ماقول و صلا و ورد بهر زوازی و د مریهک و مریهک هه شیرته کانی کوردستان له باره
داسه زانسی (حمیزی دیموکراتی کوردستان) بلا و کرایه وه. هیندی له بهریوه بهرانی
کوسله و قازی معصومین شیزایمان نه کورد سوو. دهقی شاکاداریهک بهم جیره به .
به بی دسگاری بلاوی ده که سه وه .

بیسمل لاهی رحمانی رحیم. شاکاداری حمیزی دیموکراتی کوردستان

هاو نیشتمانان . برابان

شاکری شمیری دوهه مصلی جیهانی که له لایهن وه زعیق خرابی دیموکراسی وه به
دستی د وژناتی نازادی دست یی کرا بوو به باسکی به هیزی سربازانی و لانه کانس
هاو په یمان کوزاند راوه. جیهانی دیموکراسی سمرکوت، وه جیهانی فاشیزم که شهویست
نتموه گان و گه لانی جیهان بخانه نیز نمارتی مستیکر تیگر و خوین خویر به نواوی نابوت
بوو. همرچلونیک که چاومروان ده کرا ریگی نازادی بۆ نه تموه گان و گه لانی جیهان تاواله
کراوه .

شه مرو نواوی گه لانی جیهان نمانهوی له مریهکمی که تاواله کراوه تموه سوو

و مرگرن. نمان نمانهوی له م وادانهی که له پاکتی میژووسی تاتلانیک د راوه سوو
و مر بگرن، نمان نمانهوی کار وباری خویان به تاره زوی خویان به جی بگمیشن .

شبه کورد گان که له نیران د زمین به د ریزایی چه نه بین سال و چه نه بین سده له
پیناوی مافی نه تمواوتی وه هاو جیکایی خسومان دا خسبات ده کین وه کرد ومانه . وه لم
ریکایه د اقوریانیه کی زورمان دا وه به لاجاکه دیکاتور گانی شیران هیچ کانتیک بویستنسی
پویسنه کانی شبه ناماد نه بوون وه تنانته نیان هیشته له موافقاندن که به گویری قانونسی

تساسی در او به تعیالت او و ولایه تکان سوود و مر بگرین . ثعوان به هوی گوللو بویا و توپ و گرتن و تبعید و کوشتنو پمخسیر کردن و ولایمی نیمیان داده توه . به تاییه تی له سرد می دیکتاتوری بیست ساله ی ره زاخان دا نیمه بو له بهر کردن ی جل و بهرگی نه ته وایه تی کورد پیش تازاد نه بوین . ثعوان به هوی نوکه نیزه به هوی نه فسرده دز و خاشنو ریگره گان ثعواوی موجود به تی نیمیان ، زبان و ناموسی نیمیان خستبوه ژیر بهی .

ثعوان بو نایوت کردن ی نسلی نیمه له هیچ چمننه کارساتیکی در ندانه و بی شمرمانه نمیرینکاونه توه . تاخر نیمه من تاد همیزادین ، نیمه من میژوو : زمان ، ریپوشینو داب — س تاییه تی خویمان همیه . وه ثعمانه مان خون شووی . بوچی نیمه مافی نیمه بی شهل بکری ؟ بوچی ماهیلن به زمانی زکاک ی خویمان مند اله کاتمان پیرو مرد به بگین . بوچی ناهیلن کورستان بیتیته ولایتکی خود موختار ، وه لمریگی نه نجومی ولایه تی یوه که له قانونی تساسی دا دیاری کراوه کارویاری بهریوه بیبر ریت .

هاونیشتمانگانی خوشهویست ! پیوسته نیمه بزانش که هسق نادریت هس . دستند ریت . بو نیمه هسقی خویمان دسه لاتی نه تهوایه تی و هاویجیگی خسومار وه دست بینین نیمه خعبات یکمین . بو نیمه خعباتیه کیه تی پیوسته ، بو نیمه من ته شکلیات و دستهی پیشرو پیوسته . دامه زمان و دست به کار بوونی حیزی دیوکراتی کوردستان له مها باد بو نیمه ثامانجه به ریزیمه . نیمه هاونیشتمانانی خوشهویست ، نیمه جاوو کوچی خوتان ثاواله بگمنهوه ، له دوری حیزی خوتان و مخربن وه بو و دست خستنی مافی قانونی و نه تهوایه تی خوتان ضد اکاری بکن حیزی دیوکراتی کوردستان سروکو ریگه نشان دمری نیمه یه . به تنیا له ژیر ثالای نیمه حیزه دا نه توهی کورد له خه تری تیدا چون نجاتی د بهیت وه موجود به تو ناموسی وه پیوستیه گانی نه تهوایه تی نهو پاریزکاری لی دهرکیت . به تنیا به هوی نیم حیزه گلی کورد نه توانیت له نسیر سنوری دوه لتی شیراندا خود موختاری نه تهوایه تی و دست بخت .

هاونیشتمانانی خوشهویست ! نیمه جیا له مافی قانونی و نینسانی خویمان شتیکی ترمان ناوی . شعاری نیمه لهو به ندانه ی ژیره ودا به کورتی نشان در اوه نیم شعارانه یخویننه وه له هموو بهیاویکی کوردی حالی بکن .

ثعمانن شعاره گانی نیمه

۱ — نه توهی کورد له داخلی شیراندا بو هلسوراندنی کارویاری مهعللی خوی

سمر به خوونازاد بیت. وه له سنوری دهولتی شیراندانهوهی کورد خود موختاری
خوی بخانه دست خوی.

۲ - سمانی خویندن به زمانی زکماکی خوی هه بیت وه تهواوی کاروباری داتیرهکان به
به هوی زمانی کوردی بیرتوه بیردیت.

۳ - له سمر شماسی قانونی شماسی ئهنجومهنی ویلایتی کوردستان به زووسی
ههلیبیردیت به تهواوی کاروباری کومه لایهتی و دهولتی رابگا وه جاوه دیرمان به
سمر دابگات.

۴ - کار به دستانی دهولت به بی قسه دینی له خه لکی مه حه للی بن.

۵ - هه بی له سمر شماسی قانونیکی گشتی دا له نیوان لایسی و خاوهن مولکا
ندا پیک هانتیک پیک به پهن دیت وه دوا روزی هه مر دووک لا دابین بکرت.

۶ - حیزی دیموکراتی کوردستان تی ئه کوشیت که له خه باتدا به تاییهتی له گهل -
نه وهی ئازمرباجانی وه گله گانی تر که له ئازمرباجان ئه ترین (ئاسوریه کان وه ئه مره نه کان
وه هه ت) به گهتی و برایه ته کی تهواو پیک به نیت.

۷ - حیزی دیموکراتی کوردستان به ئامانجی به مره و بیس بردنی کیشوکال وه بازگا
نی کوردستان وه په ره پێدانی کاروباری فه ره منگی و ته ندرستی وه باشتر کردنی
ژیانی ئابوری و مه نعهوی گه لی کورد دست ته گات به سوود و مرگرتن له سامانه گانی سرو
شنی وه گانگاگانی کوردستان وه له م ریگه یه وه تی ئه کوشیت.

۸ - ئیه ته مانهوی به تهواوی گله گانی ئیران هه لی تیکوشینی به ئازادی بدیت
بو به خته موری و پینی که وتی نیشتمانی خویان.

بژی کوردستانی خود موختار و دیموکراتیک.

ئهوانه ی ئه م به پاننامه یان ئیمزا کرد بوو له سمر یه ک له م دسته و ناقه پیک ها -

تیسوون : " ۲۴ دمره بگ و خاوهن ملک ۱۶ سروک هه شیرت ۱۸ ورد و بوژوانی
شار ۹ رونا کبیر ۴ پیاوی ئاییی "

له م سمر و به نده دا سابلخ بسپوه ناوهندی تیکوشان و هانتچوو کویونه وهی کورد
له هه موو لایه که وه . روزی دوی مانگی خه زهل و مری ۱۳۲۴ هه وه لین کونگره ی
حیزی دیموکراتی کوردستانی ئیران پیک هات. پاشان له ژماره یه کی روژنامه ی
کوردستان دا ئه م به پاننامه بلاو کرا به وه .

د قسی به پاناسه که بهم جوړه

حیزنی دیموکراتی کوردستان

له دواى ثموهله هموولى مانگی خه زملا و مر (آبان) ی ۱۳۲۴ حیزنی دیمو-

کراتی کوردستان له مهاباد د اندراو بهمان نامه ی خوئی بلاو کرده وه له روزی ۸/۲/۱۳۲۴

د ا هموول کونگره ی خوئی که تیکل بو له سمرانو ونوینمرانی کوردان به ترتیبی ژورو .

۱ - ماکو وآرارات . آقای عمر خانی جلالی . آقای شیخ حسن . آقای شیخ کی . آقای حسن آقای د لایی . آقای عبد الله آقای ملان . آقای فخری .

۲ - سوما - برادوست - د منت - مرگومر . آقای عمر خانی شریفی . آقای ظاهر خاسی سکو . آقای عباس آقای فن نك . آقای قویطار آقای مه مدی . آقای حاجی - ورتان . آقای شیرو . آقای عبیدی . آقای حسن تیلو . آقای نمر خان . آقای مراد آقای نورکو . آقای زبید . آقای عزرو . آقای حسن هواره . جناب آقای حاجی سید عبد الله افندی .

۳ - شنو : آقای موسی خانی زمرزا . آقای قرنی آقای زمرزا . آقای میرزا سعید آقای قاضی محمد . آقای کاک حمزه .

۴ - سندور : آقای احمدی کاخضر . آقای قاسم آقای پیروتی . آقای محمد امین : آقای پیروتی .

۵ - لاهیجان . آقای عبد الله آقای قادری . آقای کاک مامند قادری . آقای کاک حسین محمدی . آقای پیروت آقای اصغر عشایری . آقای محمد امین آقای پیروتی .

۶ - پیران : آقای محمد امین آقا . آقای قرنی آقا .

۷ - میاندوآر : آقای محمد حسین خانی سفینی قاضی

۸ - بولکان : آقای عبد الرحمن شرفکندی . آقای رشید علیزاده

۹ - سنکور : آقای ابراهیم آقای ادهم . آقای مام حسن . آقای کاک سلیمان . آقای کاک حمزه . آقای مینا آقا .

ثیستا که باسی دامه‌زانی حیزی دیوکران هاتونه گوژی و دامه‌زینمران و به‌دارانسی همه‌ولین کونگره‌ی حیزب ناسراوه بی جتی نابسی که مرانامه‌ی حیزی دیوکرانتین بژ مانه‌وه لیره‌دا تومار بگه‌ین . هر وک له سره‌تادا نویسه‌وه مه‌بست لهم بهره‌وره‌یانه نویسنی میژووو لیکولینه‌وه‌ی به‌سر هاتان کان نیه هر بویه‌ن له شی کرد نه‌وه و لیکدانه‌وه و لیکولینه‌وه‌ی چونه‌تی و تیکه‌لی و نییروکی برنانه و دامه‌زینمرانی حیزی دیوکران خو د‌سپاریم .

مرانامه‌ی حیزی دیوکرانسی کوردستان

فه سلی یه‌که‌م ۱ - نه‌وی حیزبه‌که‌مان حیزی دیوکرانسی کوردستانسی

۲ - بنلقه‌ی حیزبه‌که‌مان له سر شمانه‌ی ژهره‌ودا د‌انراوه . حه‌قیقت ،

عدالته‌ت ، تمه‌دون . ته‌واوی نیزامانه و قانونه‌کانی حیزب له پان‌تصدیق‌کران له کونگره‌ به جتی شه‌کینه‌د‌یت .

۳ - قه‌سه‌م و گوله‌گه‌نم به نیشانه‌ی حیزب قه‌بول کسراوه .

فه سلی دوهم

۴ - له سر ده‌سی ثیستا د‌ا تامانجی همه‌ره‌که‌وره‌ی حیزب بریتیه‌ له‌ه که له

نیو سنو‌ری ده‌ولته‌ی شه‌راندا پاریزگاری له مافه‌کانی گه‌لی کورد بکات وه بژیره‌می دانسی شه‌م مافانه‌ ره‌وو شوینی خود موختاری د‌ابه‌زینیت . له ته‌واوی شه‌و شه‌مالته‌و ویلایمتانه‌ی که به د‌ره‌وا‌ی میژوو کوردی لی شه‌ژیت وه زه‌مه‌تیا‌ن تیدا کیشاوه هر وه‌ها له مه‌لبه‌ندی کوردستان شه‌ی له سر شماسی دیوکرانسی د‌ا سوودی کوه‌لانی گه‌ل له به‌ر چا‌و بگیری شه‌ی به‌بق له به‌ر چا‌و گرتنی جیا‌وازی نه‌ته‌واپته‌ی وه قه‌وه‌یه‌ت و مه‌زه‌ب حقوقی به‌را - می‌ریان بی بد‌ریت بژ هه‌لب‌زاردنی نوینمر بژ مه‌جلیسی شه‌رای مه‌لی .

۵ - تامانجی حیزب بریه له په‌ره‌ پیدانی دیوکرانسی وه له سر شماسی شه‌ه بو

به‌خته‌وه‌ری به‌شمه‌یه‌تی ده‌کوشی .

۶ - حیزب له‌که‌ل ده‌ولته‌ی ناوه‌ندی هه‌ج د‌وژنایته‌ی و نا‌کوکه‌کی نیه وه‌به‌سه

ته‌شیا شه‌ه‌وی له ره‌گه‌ی ژانستی په‌وه بژ دامه‌زاندنی په‌ره‌ پیدانی قه‌ره‌ه‌نگه‌ نه‌د‌روستی

وه کینست وکال کھلی کورد که له نهجاسی دسه لاتی به ضرری ئیستعماردا وهپانی کهوتوه تی بکوشی . وه یو شهس داوای مافی خود موختاری نهتهوایهتی دهکات.

فه سلی سی یه

۷ - تهواری مالیات و داهات به گویره ی پید اویستی وهکو شهکریت وه له سه رتسا مسر حیصایی بودجه نه نزم شهکریت وه دابهتی شهکریت.

۸ - حکومتی سلی له یه کهمین ههنگاوه وه دسه شهکات به ئاوه د ان کرد نهوه ی ولا وه په ره پیدانی تهشکیلاته کانی ئابوری و سیاسی وه له بهر شه ناتوانین زیاتر له سه د ا سی مالیاتی وهکو کرا وه حکومتی ناوهندی بدات.

۹ - شهی تهواری دهشوره کانی کیشوری و سیاسی وه تهشکیلاته کانی کینست وکال له کورد ان بیت. حکومتی نهتهوایهتی هه ر کاتیک به په یوستی بزانیته ته توانیت مشاوریی دهره وه بانک بکات. تهواری کاروباری کومه لایهتی و دمولهتی وه دله شهی به زمانی کوردی بنوسریت و بهریوه ببردیت.

۱۰ - حیزب بو په ره پیدانی کینست وکال تی شهکوشیت ماسینی نوئی کینست وکال بکریت حیزب تی شهکوشیت شه داهاته ی که لادی په هگان وه دسهستی شهخن به بیانی بهغوشری ۱۱ - حیزب تی شهکوشیت بو ئاوه د ان کردن و خاوهین راگرتنی دی په هگان و تهواری شهوکسپانه ی که بو کوچ کردنی لادی په هگان له دی په کرا بو دی په هکی تر هه په له نیوان لا شه بات.

۱۲ - حیزب به تی له بهر چا وگرتنی جیاوازی نهتهوایهتی و قهومیته و مهزه به له ژبانی سیاسی و ئابوری و فه رهنگی و ته ند روستی تهواری شهو زحمه ته کیشانه ی که له کورد ستان شهژین پاریزگاری شهکات.

۱۳ - به ئامانجی په ره پیدانی عیلم و شارستانیهتی له نیو خه لکی کورد ستاندا خویندنی شهیتدایی و ناوهنجی شه بیته شهجباری وه له تهواری قوتابخانه کان شهی خویندن به زمانی کوردی بهت.

۱۴ - به ئامانجی به ره و ژور بردنی راهی خوینده واری و ژبانی شارستانه سی کهک که لیک کا نکای زانستی وکتیب خانه و قهرائت خانه وکلوب و تیانو وه پیدانی وه ره زتسی داته مه زیت.

۱۵ - تهواری شهو مهشوره کوردانه ی که له شهپالت و ویلایه ته کانی تر له شهپاره -

کان و لشکر را کار نمکن نمی بود کوردستان بگمرد رهنمود .

- ۱۶ - حکومتی میلی به لبر چا و گرتنی قازانجی خوی له گهل دهوله ته گانی تر وه له نویه یه کهم دا له گهل دهوله تی سه زنی شوروی پیونده ی ضره نگی و ثابوری راهگری
- ۱۷ - حکومتی محملی کورد له تهواری شو کونفرانسه بهینه لمللی یانه ی که بو ژمانی به شمریت دانه زین به گویره ی نفوسی خوی تهواری حقوقه گانی خوی داوا ته کات
- ۱۸ - حکومتی خود موختاری کوردستان نمی ئیختیاری شه می هه بیت که ئیختیازی کانگانی رسمه ل هیند راو وه رسمه ل نه هیند راوی کوردستان به هر کسیکی بی یهویت بدات .

سه ملی حواره حکومتی میلی بو دابین کردنی پیداوسته گانی خه لکی کوردستان له ریگه ییکی هم زمان و بی دهری سر وه بهریره گانه کی به تین به پیچه وانه ی سه له م خور و گران جان و موخته کیران بهریره ته بات .

۲۰ - حکومتی میلی ثابوری کوردستان پهره بی ته بات وه له تهواری شاره کان سه نهات دانه زینیت . نمی دستنی بهد فزی ئیته عمار له سر سهروه تی ته بیچی ئیعه ببردیت بو خومان نمی لهو سهروه ته سوود و بر بگرین وه له عینی کات دا به قازانجی به شمریت بگه یینین .

۲۱ - نمی له تهواری کاروباری سیاسی و ثابوری و کومه لایه تیدا ژنانین وه ک پیاوان خاوه نسی حقوقی بهراجهرین .

۲۲ - مافی که مایه تیه نه تهوایه تیه کان که له کوردستان نه زین (نازمه رایجانسی شه رهنسی ئاسوری) به تهواری نمی لبر چا و گرت .

حیزی دیموکراتی کوردستان - ئازیری ۱۳۲۴

پان داسه زبانی حیضی دیموکراتی کوردستان ئه داما و ریکخراوه گانی کومه له بوون به بهنی حیزب و تیکوشان به ناری کومه له گۆری دا نهما . حیضی دیموکرات به گورجی دستنی کرد به داسه زباندنی همیزی بهرگری و گرتنی پیشمهرگه و دانانی قوتابخانه به زمانی کوردی و دانانی چاپخانه ی کوردستان و دمرچوونی روزنامه ی کوردستان و دانانی رادیو له مه هاباد و ههنگاری به که لکی دیکه . به لام همر له سه ره تا وه به سلات کهوته ده . ست خاوه ن ملك و دهرمه ک و هیندی به روزوازی شار و کسانتی هه له پهرست که خویان له سه روزگا گانی حیزب و ماله قازی نه زیک کرد بووه . ئه مه له لایه ک ، له لایه کی دیکه له سه ره زحمه تگیشانی شار و گوندا بیوو به نایسی و زه ماوه ند و جیزنه و خونی و له گم گوندی کوردستان شه روز شای و هه له پهرکی نه بوو .

روژی کرد نهومی چاپخانه ی کوردستان له بیره به راستی بهو بو نه وه هیندی کمر هه بو ناو و تاربان ده دا که هیچ پیوه ند یکیان به روزنامه و چاپخانه و نو سین و زانستو ضره منگمه نه بوو . یان روژی دوی ریبه ندان روژی راگه یان دنی کوماری دیموکراتی کوردستان ئه م کسانه و تاربان دا (سهایی ئیلخانی زاده ، برایی ئیلخانی زاده ، زهرو همرکی ، رحمانی ئیلخانی زاده ، شیخ حه منی شه سی به رهانی ، پرایطغای ئه ده مه) جهمه فرئاغای کرمی ، حه منئاغای سه ره و فی و . . .) که هیچ یه که له واته نک هه مر به کوماری مه هاباد و جولا نهومی زرگا ریخوازی کورد وه قان ار نه بوون ، به لکوو خه یانه تیشیان بی کرد و له پشته وه خه نه جهریان لی دا .

له م سه ره به ند ده دا رایانگه یان د که خویند کار بو یه کیتی سو فیته ده نه یه ن . کومیتهی نه فده ضی پشتمار کرد که بجم بو خویندن . به لام ن گوره جوتهریک بووم نه گوره ئاغا بووم نه گوره به روزوازی شار پان هاتو جویه کی زه د ضیان به بی ده لیل له ریزی نیرد راوان دهره ویشته بوو . یان شه وه من به جاریک له تیکوشان دلسارد بووم و دستم کرد سه کاسی و خهریکی به ره چوون و ئه مان بووم .

چه نه د بیره وه ره به کی خون

روژی که مه لا مسته فا ده هاته سه ابلاخ به کیک له روزه میژوو سه گانی سه ره می جولا - نهومی کورد له کوردستان بوو . خه لکی شار به گشتی خوی بو پیشوازی ئاماده کرد بوو . له گونده کان و شاره گانی دیکه ی کوردستان شه وه خه لک هاتبوو . مه لا مسته فا به پیشوازی

و به خیر هیتانیکي گهرو پي وینه گميشته نيونار و له دهفتري حيزب ميوان بوو. نه زني
سهبارت به ناسپاري له کمال کار به دستان و شاره زا بووني تيکوشانم په کيک له وکسانه بوو
که توانيم له مجلسي بهخير هيتان و دانيشتن دا به شدار بم. عالميکي زور دا -
نیشتموون و قسه ده کرا. په کيک له نايضی قازيان که دکوگر بوو ماوه پهک بوو له تورکيا زيا
بوو تازه به ميواني هاتبووه هه ليد ايه و خوئی به مهلاسته فا ناساند و گوتی : "مخوريان
من دکوگر و له تورکيا ده زميم. بريايم داوه کاتيک بيه وه کوردستان که هه مو شوان
و گاوانه کيکي کورد روزنامهی به دسته و به سي و بيخوينيته وه".

به رحمت پي مهلاسته فا گوتی : "جا شو دم بوچ دي يه وه کوردستان. شو
دم گه لي کورد چ پيوستنی به تو ده سي. شه گمر راست ده کي کوردی نيشتمان پهر و مری
شم رو و مروه کوردستان. کورد شمرو پيوستنی به توه مهيه. شه گمر هه مو شوان و گاوانسي
کورد خوینده وار بوون شمير هيج پيوستيان په تونيه و مه مه وه." .
کابرا به ده منک بوو مرتعتی له بهر نه هاته دمرد.

ناود پتنه وه بو شاغا

له سمر ده سي تيکوشاني کوه له و دامه زراتي حيزب دا کورنی خوینده وار وزانا
يان کورد بوونه وه و ده پانويست وشه کوردي بد و زنه وه و له نووسين و ناخافتن دا به
کاري بينن. روزيک له مه هاباد له کورنيک دا به شدار بووم که باسي شم مه به مسته
ده کرد. هاتنه سمر شو بريا ره که له جياتي وشه (خانم) وشه (ياي) به کار بينن.
که شم وشه له نيو هيندي عمشيره تي کورد به نايست (مهنگور) باوه و جوانه.
پاشان ده گهران که بو (شاغا) ن وشه په کسي کوردي بد و زنه وه. پان باسيکي زور حاجي
بايز شاغا گوتی : "عمجاله تن به شميرن همر بلين (ياي) تا ناويکمان بو ده بيننه
وه".

کسي کورده ؟

د پسان له سمر ده سي تيکوشاني کوه له و زک دا هه مستی ناسيوناليستي و -
ولات پاريزی خه لک همر نه پولي ده دا و باس همر باسي کورد و هه مو کمسيان به

کورد د ادانا ، روزیک له کویوونوهو په یک له سا بلاخ باسی شه وه د کرا که کئی کورد بسوه . هیندی د ده ننگوت (نئیرا هیم پیخه مبر) کورد بوه . هیندی یکی تر له کوکوتر پشیمان به کورد د ادانا . روویان ده (برایی محمود ثاغا) کورد و گوتیان . " برایاغا تو بیر ورات چیه " برایاغا گوتی . " به خوا من ناقلم له نیخی بورهان و سهدی زه سمیل به ولاوه بر ناکا . شه وانم بی کورده و همراز تر ناچم " .

د وی ریبه ندان و کوماری دیموکراتی کوردستان

همر له مانگی به فرانبار هوه له شار و گوندی کوردستان شای و خوینی که وتیوه نیو کوملانی خه لک و لاوه گان د سته د سته د چون ناوی خویمان له هیزی بهرگری میلی د ادانوسی . له لایه کئی تریش زور بهی ثاغا د مره به کرا بوون به شه فیسری حکومتی میلی و د مریجه و نیشانیان درا بووه . له هه مو ناوچه گانی کوردستان به شی زوری د سلات به دست ثاغا د مره به گانه وه بوو . له سندوس سهدی محمدی کوری سهدی تهها کرا بوو به سدری کومیتی سندوس . شه ووزو خمریکی رابواردن و پاره کوکورد شه بوو . روزی د و جار حوت هشت چه که اری وه د وای خو د اد او به بازاری نغغه د ادانومایینی د اد او . کچی غولا پره زاخانی چیانهی خواست هموتیوه کئی ته و او ژن و کیژی نغغه دهی به زوری بسو شایسی د هبرد . بیجگه له وه جوابسی حیزب و حکومتی ننه د اد اوه . باشم له بیره شیواره - په ک حه ده مهیناغای کوری کاک مامندی کولیچی که معاونی پشین وه او بوو بو کاریکسی حکومتی هاتپوه نغغه و د دیوا به سهدی محمدی نه نجاسی د اد او . سهدی محمدی نه ک همرجوای نه د اد او به لکوه له نغغه د مریشی کورد .

حاجی مولا خالیدی د مریه ندان که په کیک له تیکو شمیرانی ناسراوی کومه لهی ژک بوو قادر ثاغای بابخالوی له د مریه ندان د مری کورد و ره زیکی به دستنی خوئی چه قاند بسوی له ره و ریشی د مریه ندان . حکومتی میلی کوردستان د هنگی له مبر نه هاته د مری . له نار ویران حه مه د ثاغای (لهجسی) دستیکئی چاپه زیکی خوئی پیراند . روزنامه کوردستان خبهری جنایه ته کهی بلا و کورده وه به لام کس هچیی به حه مه د ثاغا نه گوت . له شامات سمایلی شیخ ثاغای ره عیه تیکی له گول سه کیک تیک خستبوو د چالیکی

ها و شنبو و کتوبوی دهی قازی بی له نهنوی سهکت بکانهوه .

زور له دهرمه که کانی ماموش و منگور و دیوکری و قهره بیخ رایان کرد بوو چوو بوونه پال حکومتی شیران و دژی کوماری ساوای کوردستان پیلانیان دهگیرا و خزم و کس و کاریان له کوردستان جاسوسیان ده کرد بهلام حکومتی میللی کوردستان دستنی لی ندهدان . نهنوی یه کجار زور له خمرابهی تلغاکان و بی زبیکي بهریوه بهرانی حیزب و حکومتی میللی کوردستان به دستهوهن که له نووسین نایین .

هاوینی ۱۳۲۵ کومیتهی ناوهندی حیزبی دیموکراتی کوردستان به کویرهی بریا ریک رایکه پانده که عمر کس چهکی ههیی پیوسته خوبه هیزی بهرگری کوردستان بنا سینی . سهید محمدی سهید تهها که سدری کومیتهی نهنده بوو له وای ناردم وگوتی " پیوسته له گهل میرزا برایی قومچی بچیه رادانه و چه کداری شه ناوه بنیرن بو مههاباد . همر جهند بهیانوم هیناوه که نهچم فایدهی نه بوو . له گهل میرزا برایم و- پنج (قول سوور) چوینه رادانه . رادانه شاروکیکی پچوک و ناوهندی سندوسی خوار وه . خانویکمان روزیه و ئالای کوردستانمان له سر هه لکرد و روزی دواپی له نیو شار جارمان کیشا که (که همر کمر چهکی ههیه بیته شیداره و همر کس تهههنی له چل سال که مژه بی ناوی خوئی بنووسی) . که دههاتن لیمان دهرسین (چهکیان ههیه یان نام) . نهوهی چهکی ههبا دهان نووسی . نهوی بی چهک با و نامادهی روشتن بایه بو هیز نهوینمان دهنووسی . زور کس و هه بوو چهکی هه بوو بهلام پیر سوو چه که کوی دهدا و خوئی نده چوو . له روزی دیاری کراو دا ۱۲۰ کسمان ناماده کرد که بهری یان بگین بو مههاباد . له نیو شار و گوند هکانی دهر و بهر عالم کویوه و بوو به شین و کریان وک روزی عاشورا . له کوره پاتی نیو بازار چومه سر کرسی و پتر له سعانتیک قسم بو خه لک کرد و توزیک هیدی بوونهوه و ترو بیله کانی دهیان بردن که بیستنه جی و سوارمان کردن بو مههاباد . پاشان من گراهوه بو نهنده و داوام له سهید محمد کرد که تازدم بکا کاسی خوم بکم .

له شکر بوجه بهی سر دهنت

له نهنده خانوه کوی من بهرام بهری ماله شیخ محه مهه سدیق برای مهلاسته فا بوو . مهلاسته فا زور چار لهوی داده بهزی و جیکای کویونهوه و هاتوو جوی بارزانیان و خه لکی

دیگه نی بوو. له گهله علی گوری نیخ محمد سدیق نیوانم خوش بوو. بریار درابوو
 لشکر بوجه بهی سر دهنست بچی. هیزی شماسی و شهر که له حکومتی میلی کور
 دستان د بارزانیه کان بوون. شهو دم هیندی شهسمر و سمریازی رووسیش له نغصده
 بوون. ماشینی روسه کان هاتوو چویان ده کرد. مهلا مستهفا نارد بووی ماشینیکی
 روسان یی بارزانیان برمی بوجه بهی. شوفیره که ماشینی نه درابوو. مهلا مستهفا توره
 بوو ناردی شوفیره گیان هینا. مهلا مستهفا گوتی "بوچی ماشینت نه داوه. نازانی
 بوجه بهی له هم موشت پیوستتره. ؟. کابرا توزیک فارسی فیر بیوو گوتی: "من
 شیرانی نیم خوم کارم به ماشینه".

مهلا مستهفا هر دوک دستی هاوشته سمرشانی و له پیشه وه دوو شقی له گوندینی دا
 شوفیریکی شمره منی لوی بوو روسی د هزانی. به کابرای کوت. "شهوه ژهنرال".
 کابرای رویر د مهاراوه و دهیگوت. "تواریش ژهنرال گو خوردم غه لمت کردم تواریش ژهنرال
 مرا بیبخش". مهلا مستهفا گوتی: "عومرثاغا همره نیست کمر سوار که و گیر صبه بو
 سر دهنست".

ژن به ژنه

هر شهو دم که مالم له گورناوی بوو له گهله کیزیکی دراوسیمان نیوانم خوش بوو پیم
 خوس بوو بیهیم. بهلام شهوانیش خونکی ضیان دهووست که خونکم رازی نه بسوو.
 شهوهلی پایزی سالی ۱۳۲۵ روزیک باوکی کیزه که هاته نغصده و حاجی مهلا خالید مان
 بانک کرد و کیزه گیان لسی ماره کردم و خونکی خیشیان له کوری کابرا ماره کرد.
 سهره تای مانگی سمرماوه ن بوو کومینه ناوهندی حیزی دیموکرات فرمانیکی د مرکز
 که له تهاوی ناوچه کانی کوردستان لشکر بو سقز بروا. سهد محمدی سهدری
 کومینه نغصده له سندرس و شنو. ۲۵ سواری چه کدار کو کرد بسوو که بوجه بهی بچ
 نیزیکمی ۳۰۰ سواری کورد و شهروه پاخیشیان به سمر و کایته حامید اقای قهرمه پیاخ
 بوچومسی مسجد خان نارد بوو که له خهتی بوکانهوه بوسقز بروا. بهلام حامید ثاغا
 له شگری له قهباکهندی و شامات راگرتبوو تا دیوکریه کان پردی بوکانیان خمر کرد و
 لشگری شیران بره و میاند واو هات و لشگری حامید ثاغا بلاوهی کرد.

بهلام سهد محمد — تازه له سهره گیشته بووه و پیاوکی سهد محمد هات

گوتی : "سید محمد بانگت دهکا".

که جووم سواره همووی شامده و به ریز راوستا برون . ئهسپهکی سی کوری مهحمود
کمرشین یان بو راگرتبوو وک قارمانیک دهات و دهچوو . که چورهه پیش گوتسی :

"بروسوار سه بو سابلان برون . روزی تیکوتانه ."
— تازه له سه نفر هاتوسهوه . خووم ئهسپهکم هیلاکین . یان و وروز له مه هاباد خوم
دهگهینه نه ئیوه ."

— باشه لیره بینهوه به لام له کهل شاره وانسی هاوکاری بکه . " . ئهوهی گوت و سوار بسوو .

دهنگوو باسی شهر و هیرتی لهشکری ئیران بو ئانزبایجان به سرتنه و جار و بار ده بیسرا .

چهند روزیک بمسر روشتنی سهد محمد داتی پهریبوو ئیواره یهک ئهنومر دلسوز له

نفسده پهیدا بوو . ئهنومر دلسوز کوردیکی کوردستانی گرمین بوو هانیوه نیوجولا—

نهوهی کوردستانی ئیران و له حکومهتی میلی کوردستان داکاریان دابویه و لام وایسه

کرابوو به سهرۆکی کومرگی ناوچهی لاجان و سندرین . جلی ئهفسری له بمر ده کرد و

سحیلی کهوره . کومتهی حیزبی له نفسده هیچ ئاگاداری و دهنگوو باسیکی له پاره

شهر و جهبهه به خهک رانه دهکایند . دپار بوو ئهنومر دلسوز زانییوری که حکومهتی

کوردستان شهر ناگاو لهشکری ئیران بو پیشهوه دیت له مه هاباد هوه خووی که یاند بسوه

نفسده و ده یوست بهرهو عیراق ئسی تهقینی . له نفسده ئهمری کرد جار بکشین

و خهک کوپیتوه . وای نیشان ددها که له لایهن حکومهتی میلیهوه هاتوه و قسه دهکا .

دوای نیوه رو بوو خه لکیکی زور به هیوای خه بصری خون له کردی قه بران کوپونهوه .

کاک ئهنومر به سحیلیکی زهردی زه لا بو به جلی ئهفسریه وهات و چوه سهر کورسی و سه

زیسته وه دمتی پیکر . " له وکاته دا که حکومهتی رهجعی تاران خه ریکه هیرین بکاته

سهر کوردستان پهنه رگه قاره مانه کان و هیزی بهرگری کوردستان به قاره مانه تی بست به

بست خاکی نیشتمان دهبازین و کوردستان ده که نه قه برستانی دوزمن . لهم کات و همل

و مسهرجه دا همر کسبکی دژی حکومهتی میلی کوردستان دعایه بگا و روحیهی خهک

تیک بشکینی بی سوحا که شه دام ده کری ."

خهک بلاوهی کرد و شهتر تا سالی ۱۹۵۹ چاوم به کاک ئهنومر نه که ونهوه . دهر—

کوت دوای شهوتاره شهزگهره شه له نفسده هین گیر نه بویه و بهرهو عیراق ئسی تهقانه وه .

هلاتنی سید محمد و کاره ساتی نغده

د وروژ د وای و تاری شمونه د لسوز وراکردنسی ، خوږ ساز کرد که بچه مهاباد .
 شیواری سوار بووم چومه (گوناری) ماله ده زگیرانه کم بو مه بسته که براهی شوینس
 له گل خوږ بو مهاباد بمرم . شوو خه لکی گوندیم لئ کوبوونه ووه و باسی وه تپی شه ر
 و هاتنوهی له نکر و بمر بمره کانی خه لکمان ده کرد . بهیانی تازه زمرده و سمران ده کتوت
 له خوه هستانم و دم و چاوم د شوشت ؛ برای ده زگیرانه کم به غار له کانی هاتوه کوتی .
 " بو بهیانه سواریک له لای نغده وه به غار دیت . له گل کو وای کوت خوریم له دلسی
 هات . رام کرد بو سمریگا . سوار که گهینتی ناسیم خه لکی نالیاه او له و سوارانه بوو که
 له گل سید محمد چو بووه له نکر . گهینته حاسنی من و راوستا . ماند وونه بوونیم
 لئ کرد و پرسیم : " بو بهیانه خنره ؟ . چونه وا هاتوویه وه ؟ " .

— خیری چی ؟ کوردستان تسلیم بوو . دیننی سید محمد دی سید ته ها سواره کانی
 کو کرد وه و کوتی بلاوه بکن همر کمس بوکوی د مروا بروا . شینر بلاوه مان کرد . من سوار
 بووم و شم شو لمرنی د بووم . سید محمد به ماشینیکی حکومتی میلیلی همر به شه و
 هاتنوه نغده مال و شتوسه کی تیک ناوه و زن و دایکی هه لکرتوه و تفنگی قول سوره کا
 نی هستانده و چه نه د پینمه رگمنی له گل خو برد وون و رویتنوه بو عیراق " .

که شو خه بمره ی بو گیرا وه به په له گرامه وه ماله خه زورم و تا شپیان بو زین
 کردم چایه کم خوارده وه و سوار بووم به سمر ره بو نغده . له چپانه لاد مالسه
 غولام ره زاخان که خه زوری سید محمد و سمر وکی مالیه ی حکومتی میلیلی کوردستانینس
 بوو له سندوس . چوار دهری سمریانی تفنگچی لئ راوستا بوون . دهنکیان دام
 کوتیان مهیه پینس . نوکوره کانی غولام ره زاخانیم دهناسی . کونم خه بمر بدنه خان—
 بیوسته بیبینم . زوری نه چوو کوتیان و مره بو حصار ی . که چومه حصار غولام—
 ره زاخان شمت تیریکی برنوی له سمر شان بوو کوتی : " داصه زه . که لله ی (لینیزار)
 وه بمر شو شمت تیره ده کوی . گیر صبه بچو نغده . سید محمد خویری بوو

هلات. منجبهنی برد. من لیره پشتیوانی کورد هکاتم. شکر قهره میباخ لهشکر
بکنه سمر نغسه ده خه بمرم بژ بنیره. له ریگا ثاگات له ختوبسی. "

(ئهینتزار ئلغای کهلوان بوو. یه کیک لهو قهره پهباخانه بوو دژی حکومتی کوردستان
و همر لهوگانهن دا لهکال ماله ئه میر تومانیسی جیانه دوو سئایهتی هه بوو.)

له حصاری غولام رهزاخان هاتنه دمر و رکیقم له ئهسی دا تا حصاری خویمان
گیر نه بووم. که دابه زیم جیرانیگمان به غار هات و گوتی: " شهوه رهس و رووتی عمجگه
ئیداره ی قهره ههنگ ویران ده گهن و دمرک و په نجرمان ده بن. "

به په له و دمر که گوتم تهماشام کرد شهوه دمرک و په نجرمهی ئیداره ی قهره ههنگی کوردستان
دئینه دمری. تفنگیکم بصر دا هه ئه توقاندن و همر یه که به لایه کدا هه لاتن. یه ک
دویکم و بهر قوتدا خه تفنگان دان و بژ مالی دمرگراسهوه برادریک هات سی هه
لگرا بوو دله مرزی.

— شهوه جسی یه بو وا ده که ی؟

— کس نهما ئیداره گان هه موو چول کران. سهد شهوه هه لاتوه. ئهینتا جاریان
کیشا که کورد هکان هه موو له مزگوت کوئینهوه.

توزیم دله خونی داوه و روشتین بژ مزگوت. تهماشام کرد مزگوت پر بووه و گشتیان
سی چه من و هه موو وک تازیه داران سمریان برادوستهوه. شهه امانسی کومیتهی حیزب
و بهر پرسی ئیداره گان کس دپار نیه. حاجسی قادری حهیری که دهوله مند بکی —

قورسی نغسه ده و سمر به قهره پهباخه گان وله کونه سند سپه گان پوو ههستا و دستسی
کرد به قسان. " هه موو ده زاتن که وا کوماری کوردستان روخا و شهوه سهد شهوه هه
لات و ئهینتا لهشکری ئیران ده گانهوه وا بانه بچین ئلغای (ئهینتزار) له کهلوان —
بهین و لیره بمان پارینی تا حکومت دئینهوه. ئهیه ههچمان بی ناگری وله به بنان —

دبهن. " قسه گانی زهر بی تام و خونریانه و بود ه لانه بوو. زوری رست و پاشان دانیشهوه
کش و مانی خه لگی داکرتو کس و دمرک نه هات. من دوسی ریز خوار تر دانیشهووم
ههستام و چومه مهرباب و تفنگم چه قاند و گوتم:

" قسه گانی حاجسی قادری قسه کوردی نغسه ده نین. قسه شهو کسانه که له

کونهوه له ژیر دمه لاتی قهره پهباخان دا ژهین. کوماری مه هاباد نهرخواه. بهه زاران
په شمرگی هیزی بهر گری، بارزانیه قاره مانه گان له جه بهمی سه قز و ساینقلا سمر دمنت

شمر ده‌کن . نازربایجان تسلیم نمبوه و بمر بهره‌گانی ده‌کا . هه‌لانتی سه‌ید شحمه‌د
 خه‌یانه‌ته و به‌مانای روخانی کوماری کوردستان نسیه . شو خوئیرپانه‌ی خوئیان شار و ته‌وه
 نوئیمری خه‌لک نه‌بوون و کورده‌ کانسئ نغسه‌ده خوئیان کار وباری خوئیان به‌ریوه ده‌بین
 وریکا ناده‌ن هیچ بیگانه‌یه‌ک بیته نیو شار تا له مه‌هاباد خه‌برمان بونه‌یه . همر
 کوردیکی په‌نا بو‌گه‌لوان و بو (شینتزار) ی دوشنی کورد بمری گولله‌ی پی سارد ده‌ .
 که‌سه‌وه و شار به‌ دمری ده‌کمین . شه‌وانه‌ی چه‌کیان همه‌یه تا نیوسمعاتی دیکه‌ ده‌ی
 به‌ چه‌که‌وه له مزگوت حازر بن . شه‌وانه‌ی تفنگیان همه‌یه و ناتوانن بین تفنگه‌گان -
 بیننن و ده‌درین به‌و کسانه‌ که‌ پیاوانه‌ شار د مپارینن ."

ته‌واو له قسه‌کانم نه‌ ببوه‌وه‌ه برابیه‌کی کوردستانی گهرمین به‌ ناوی (حه‌مشنوسی)
 که‌ له نغسه‌ده ده‌هاوله‌وی ژنی هینا بوو راست بسووه و هات لاجاری ماچ کوردم و گوتی .
 " همرچی له‌گه‌ل تو‌خۆ به‌ کونت نه‌دا پیاونسیه . به‌خووم به‌ تفنگه‌وه‌ ناماده‌م ."
 پیاویکی تر به‌ ناوی (سوئی رحمانی به‌زاز) هه‌ستا و گوتی . " با ئیمه‌ن پیاو بین و
 سر بو‌عه‌جه‌مان دانه‌نوینن . تفنگیکم له‌ مال هه‌یه ئیمستا دچه‌وه‌ه بوته‌ ده‌نیرم و پولین
 چه‌ندم دهنوسی ده‌یده‌م ."

به‌ دوا‌ی شه‌وان دا ۱۷ کسی تر رابوون و گوتیان به‌ چه‌که‌وه‌ ناماده‌ین . له
 ماوه‌ی سمعاتیک دا ۲۵ تفنگ له‌ مزگوت کۆبووه . پتر له ۲۰ کمر له‌ لاهه‌گان پی چه‌ک
 بو‌هاوکاری و هاتو جو ناماده‌یی خوئیان راکه‌یانده‌ . هه‌وه‌ل بریارمان شه‌وه‌ بسوو که
 همر له‌وی کۆبووینموه‌ شه‌م بریارانه‌مان دا :

- ۱ - همرچوار ریکای شمسی که‌ دینه نیو شار بگه‌یرین .
- ۲ - له‌ سهر ههر ریکایه‌ک په‌نج تفنگچی و دوو کسی پی چه‌ک راوستن .
- ۳ - هیچ کسی به‌ چه‌که‌ وه‌ ریکا نه‌دری بیته نیو شاری نغسه‌ده .
- ۴ - چوار کمر له‌ گه‌ل من له‌ مزگوت به‌ینموه‌ و به‌ سمر کار وباری بازار و پوسته
 کانی سمر ریکاکان رابگه‌ین .

هه‌ سی کمر بنه‌یرینه‌ تیلکرافخانه‌ و خه‌بهره‌کانسی تیلکراف و ته‌لیفونمان بو‌ بینن .
 ۶ - هه‌نت کمر له‌ لاهه‌گان سهری ریکاکان به‌ه‌ن و نان و خوارده‌مه‌نسی بو
 براد همران به‌رن .

سه‌ملا تسی ۱۲ ی نیوه‌ رو بوو خه‌برمان هینا که‌ کومه‌له‌ سواریک نیزیکه‌ی . ۳-

سواری چه کدار له ریگای (قارنه) وه بیره و نغده ده دین . به گورجی له سهر ریگا کان سی چه کدارمان بانک کرد نهوه و له سهر کردی قهبران بیره و ریگای قارنسی له حصار و له مهنریزاندا دامه زراین . سوارپکمان بغار نارد بزانی کیت و لهه چی ده گهرین . بی بیان رایگه یه نی که نای بیته نیو شار .

سوار به غار گمراه کوسی : "ئاگاگانی ماممنی تایفه ی حممه نلغان . له راد یو تاران بیستویانه که کوماری مه هایاد تسلیم بیه . کو بوونهوه و هاتوون ده لئین تم سوله نغده ده دین و سیه ی بو مه هایاد ده چین .

مهسه له که روون بوو . ته مانه ده زمینی کورد و کوماری کوردستان بیون . هاتیسوون پیش نهوه به خه یالی خویان له شگری شیران بگاتوه سندوس وک نهوویز لایه نگرانی کوماری مه هایاد و بهر پرسه گان یگرن و بیانگوزن و تالانیش بکن . بریارمان دا نه هیلین بیته نیو شار . من کورج شتیکم بهم جوره نووسی و به سوارپکدا ناردمان :

" له بهر نهوه وه زعی شار تالوزه بریار دراوه ریگا نه دروی کس بیته نیو شار . تکابه شه کمر بو مه هایاد ده چین ریگای ده پکه هه یه و بگمرینهوه . شه کمر بتانهوی بیته نیو شاری نغده ده توونی کوشتار و شهری خویناوی دهین . "

سوار رویش و پانس نیو سعفات راوستان و وتوویژ گمراهه . شه وانیش سهری و لاخا- نیان باداوه و بیره و بالفچی و به ریگای بناردا بولای خه لیفان و دزه .

له نیوان گوندی (خه لیفان و دزه) توونی (میرزا محمدی کوری محمود - کهر شین) دهین . محمد لایک بوو جوان چاک ، شوخ ، نازا ، تیکوشمر و تاقانسه ی دایک و یایی و نازه زمان بۆگوریز نهووه . له هه مه یی دامه زراینی کومه له وه بیوه شه ندام به بی موجه و بهرات شه و وروژ کاری حمزیی ده کرد و بیوه (قول سوور) ی نیو شارو ته صلیکی سازی کریبوو مه هه وری ته گونده کانشین شه نجام ده دا . له وکاته وه شهید محمد بیوه سهری کومته ی نغده شهتر محمدی برد بوه لای خو و شه و وروژ له گهل خو ده یگیرا . شه محمد له نیو خه لک زور خوشه و بستوله نیو لاهه کانی نغده ده دا جیگای تایه یی هه بو . کاتیک له شکر چوو بو مه هایاد شهید محمد سواری محمدی شهید بوو شه وینی له گهل خو برد . له مه هایاد کاتیک دیته سهر هه لاتن و بلاوه به سواران ده کا محمد ده سوار ده بی و به تاقه سواره ده گهرینه وه بۆ نغده ده . له نیزیک کوندی (دزه) توونی شه مامه سانه ده بی . ده یان ناسی و شه وانه هه شهینه هاتو چووی ماله مامیان

ده کرد . ماند و نوبه بی و چاک و خونی و پاشان ده لین : " شو و سب و تغنه مالی
کوماری مه باباده و ده بی بیده ی به نینه . "

محمد ده لی : " نهوانه حکومتی نین و هی خوصن ، نه گهر حکومتین بن
ناید هم به نیوه . " تی ی رو دین که روتی کن . رکف له عسی دداوله نیویان ده ر
ده کوی . دسر یزی لی ده کن و سی گوللی لی دده ن . مسپو تغنگی ده بین
و دمرن . خه لکی گوندی (دزه) دچن مهیته کی ده بنه و گوند و له مزگوت داید نهین
و خه بهریان بو نغده هینا . هموالی کوشتی محمد نغده ی لرزاند . همدان -
کمر زن و پیا و کوره و پچوک پیر و لاو به شه و بهی و به سواری به ره و گوندی (دزه)
که ونه ری . من نهوشه و له بهر نهضیته شار نهچووم . به یانی زو سوار بووم که
چومه مزگوت . نرسی محمدی جوانه مرک و هفال و هاوری نیکوشمر و خون و بیستم
سی گوللی تاغا خیز فروشه گانی مامنی تایفی حمده ثغای پیوه بوله مزگوت داترا
بوو . هاویشتمانه سمر عاره به و هینا مانه وه بو نغده . شاری نغده نازیدار بوو .
خه لکی نغده به گشتی به پیشوازی مهیته که وه هاتبوو . خه لکی گونده گانی ده ور و بهریش
هاتیوون . له کارساته دلت زینه دارا دیو تاران خه بهر گرتنی نه ور یزی یلاو ده کرد وه .
خه لک له ترس و نیگماری دا بوو . لهوه ده ترسان که لایه نگرانی حکومتی تاران به خه لک
و مرین و شهوی له ته ور یز و له ور سی کرد یان له نغده من بیکن .

لسمر قهبران هیندی برادر هی گوندی که تغنگیان هه بوو کهرامانه وه وه زعی
بهرگری و پاراستمان به هیتر کرد . د ورورژ دوا ی هم کارساته لوریه کسی پیر له بارزانی
له مه باباده که میشته نغده . که چومه پیشیان (زبیری کوری سیمان به گی ده ر
گله) بهریرسیان بوو . به کترمان دمناسی و پیشتر ناشنا بووین . هومید یکمان هاته وه
بهر و خه بهرمان لی پرسی . زرار گوتی : " چه گاری بارزانی هیشتا له ناوچی -
بوکان و شارویران مان . ملا مستفا له مه باباده . شمیری کرد وه زن و مندال و پیره
پهاوان بخیرین بو شغو چه کاری سالت و به کاریش له نغده بهینه وه . هیستا فیکری
بنزین و جیگا بو چه که اره گان بکوه . "

بنزین له نیو شار و مگیر نه ده کورت . برادر مریک هات و گوتی " مشهیدی سه سفر
بنزینی همه " . مشدی د و گانی داخستبوو ناردم هینایان . د و گانمان پی کرد وه و
نمست ته نه که بنزینی هه بوو به نرخی روز لیمان کری و بردمان له مالیک دامان نا .

لوریهی زن و هندالمان برمی کرد بوشنو و جبگامان بوجه که ارهکان له شیداره کانسی
د مولتی کردهوه. روزی دواپی سر حاج لهگل جهند بارزانی گمشته نغده. له
ماشین داد بهزی چومه لای و به خیر هانم کرد و زور به گمیف بوو. گوتم: "واد یاره
هیچ نغده واره تو وا کیفیت سازه."

کوتی: "چه قهواره؟" تو نازانی. تا ئیستا ئیبه هیچمان نموو خباتمان ده کرد
له مسو دوا هاوار ده کین و ده ئین حکومه تمان هه بوه، کوماری کوردستانمان هه بوه
ولئیان تیک داین."

ئهورمهک خه بریان هینا و گوتیان (ئینتیزار) ئلغای گهلوان هانوته نیو شارو
له مزگوتی عجمه مان خه لکی کو کرد و تهوه. پاش ئهوه که بارزانی هان بوونه نغده تیتیر
زیتگرتن و کیشکی جارمان نهطبوو. خو مان به هیز ده زانی. (ئینتیزار) لهگل جهنده
سواریک هاتیه نغده و عجمه سی لخوا کو کرد بوونه وه. لهگل زیراری سیمان بهک و چه
ند چه که ار چینه مزگوتی عجمه مان. چه که ارمان له ده ور و بری مزگوت دانا و
خو مان له گل سی چه که ار چینه ژور. من چومه پیر به خیر هانم کرد و گوتم:
"ئاغا لهوکاته دا هانتی ئیوه بو نغده و کاریکی پاش نیه. بارزانیه کان لئیرن و له خوئان
نعمین نین. یاشتره همر ئیستا سوار سی بچیوه گهلوان."

— میرزا کریم دهرم ده کی؟

— من دهرت ناکم. به قازانجی تو به. ئیستا ئهوجه که ارانه لیره به جی دایم تا
سوار ده می و له نار و دهرم ده کهوی. گیر بوونت مه سلحه ت نیه."

روزه کانی ئاخری سرماوه ز بوو مهلا مستهفا هانمه نغده. پاش ئهوه که قازی محمد
به قهسی ناگا و لهگل ئهوه له شار و دهرم ناکهوی، مهلا مستهفا لهگل شصت چه که ار —
دایته گوندی (کهریزه) نینیک مههاباد. پاش ئهوه روزی ۲۶ سرماوه ز قازی دمجیسته
میاندوا و سمر له شکر هوما یون ده بینی و لشکر دایته وه مههاباد مهلا مستهفا شه
دایته گوندی (مسحه نه) و پاشان هانته نغده. له روو بر روی مالی ئیبه له مالی
شیخ محمد صدیق ده ژیا. شیخ سولیمان ئیله مالی (محمدی نهمری) دواوسی
ئیبه ده ژیا. دواکامنه تمان هه بوو تیریان ده دا. ئیتر هه موو روزی شیر و ماست و ههر
چی و بستبایان بومان ده نار دن. ماله شیخ محمد صدیق وهک مالی خوئان تهما —
شایان ده گرهر و همرچی ئیان و بستبا (عایشوک) ده هات و ده پیرو.

پاڻن ٿيو ته ڪه بارزانيه کان هاتموه نغده من خودم ڪار واريڪي سياست
کيشاوه . کويته يڪ دانده را ڪه ماليات له دوکانداره کان و خه لکي تر به گوڙي توانا
وهر بگري و بوهر چوڻي بارزانيه کان خه رجسي بگا .

وه زعي زبان له نغده شيرزه بوو . کاسبي وسودا و مامله يڪ نه بوو . ده ولت
ريڪاي نه دها هيچ شتيڪ بو نغده بيت . بو نمونه کيلوي شه ڪر له مياندها به ۳ تن
بوو به لام له نغده به ۲۵ تن وه گير نه ده ڪوت . لهشڪري عجمه مان هاتيوه ٽاخته
له و محمد يار و پيش تر نه ده هات . بارزانيه کان بيچگه له وانهي ڪه له نغده بسون
له گونده ماکني لاجان و پيرانان و نيو مامشان دامه زرا بوون و دمه لاني ته او بيان به
دمت گرتيوو . دياره ورده ورده فيري دمست دريزي و همستاندن و زولم و زوريش -
بيوون . لايه کيشي نه هلاجسي بوو ده بوايه بهري بجن و بئين .

له وه زيڪي ٿاوا دانم ده تواني بيڪار دانيشم و بريارم دا بچه مياندها شه ڪر
بگرم و به و شتر به قاچاخه ري دا بيهي نه وه نغده . زستان يڪي سار و توش و ريگا و
بان ناخوش و به ترس . به زحمت دا يڪ و باهم رازي ڪر ڪه بچه مهاباد و نجهه -
مياندها ڪه شاري عجمانه . مالي دنيا . ۳۰۰ تنم هه بوو شمسيڪي زور بان و به ڪارشم
هه بوو روزيڪ به پاني سوار بووم و شه چومه ڪوه ڪه ريز مالي خوشم . خه لڪ هاتو چوي
مهاباد پان ده ڪر و ده پانگوت عجمه ڪاريان به ڪم نه داوه . سوار بووم چوومه
مهاباد ڪه شه ڪر بگرم . له بازار تووشي شه يد رحمانسي ڪوري شه يد عهولاي قلات
بووم . دوستو ناسيار و چند سال بيڪه وه ٿيا بووين . نيوه رو بوو گوڙي . " با بچين
له مزي من نان بخوئين . " ماله ٿاوه زايه ڪي لهوي بوو چوينه وه . پاڻن شمحوال پرس باهم
کوڙي . " چده ڪهي ؟ خه ريڪي چسي ؟ .

- هاتووم هيندي شه ڪر بگرم . له نغده زور ڪرانه .

- شه ڪري چسي ؟ بي خه بهري ؟ . عيراق هاتوون نغده ڪ و فيشه ڪه ڪرن . لي ره زحمته
وه گيرت ڪوڙي . گير مه به و بچو شامات . دست و ٿاشنات هه ن و نغده بگرم . تا خه لڪ
روويان تي نه ڪر وه دمرغه . گير مه به شم شه و بچو گوندي (حاجي خوش) -
ماله پورم . مالڪ زور ده وله مند و ٿاوه دان و زور پياون . ده تناسن من باسي توڙم
بو ڪر وون و ڪچيڪي زور جوانيشيان هه به له ڪل پورم ريڪ ده ڪوي بوڙم ده مخاوم .
نانم خوار و سوار بووم به ره و حاجسي خون سوار يڪي ڪوڙ و پوڙسته و بوڙشاخ .

لیباسی چاک شمسی چاک زین و لغاوی چند را و جوان، بویه د هبووم له ههموو مالیک رام بکرن و بهخیر هاتنم بکن . له کورد هواری د اتم شتانه له بیر چاود هگیرین . مسسه له ی کورد په دهلین ؛ که وای سوور پلاو د مخوا .

شوارمیکه سارد و خوش تفت ههلا و شتبا د میست . که شسته (حاجی خون) پرسپارم کرد ماله (قهیتمران) له کوئی په ؟ . پیاویک ماله که ی نیشان دام . که چومه حصار ههموو نیشانه کی د هوله مندی لی د یار بوو . ماله قهیتمران مر داریکی که ووه و جوتبهندیک شامپا و له نار ویران به ناویانک بوون . که شسته حصار یک د وو پیاو - و لاخیان لی و مرگرتن و به خیر هانتیان کردم و په کیان د یومخانی پی نیشان دام . د یوه خانیکه پر له ماقوره ، خاویز رگرم کوره د ایسا . د انیشتم پیاوه که چه کمه له پی د مر - هینام و پیاویک رین سسی ، که له پیاو وه زوور کهوت . زور به گرمی به خیر هانتی کردم و پاشان کردی به همر :

- کوا - خه جیح . . . کالی . . . شهوه له کوئی ؟ کوا سه ماومر ؟ بو کس د یار نیه ؟ له گل همرای شو و نیکی رهنک ژن وریا روو خون به ریز وه زوور کهوت . زور به گرمی به خیر هانتی کردم و رووی کرده پیاوه که و کوتسی :

- زه لام شهوهرا همرایهت له چی په ؟ . شینتا ههموو شت حاضر د هسی .
توزی خوم گرم کرد وه و پرسیم . " له کوئی د هتوانم د سنویژ هه لیگرم ؟ .
ژنه که بانگی کرد . " کالی . . . د ا تمنت و مسینه بیته بو د سنویژ . "

شهونده بی نهچسو کهژیکی جوان چاک ، قیت و قوز کوله سوور - بو شته و لیاس خاویز -

وه زوور کهوت و تمنت و مسینه ی دانا و به خیر هانتی کردم و بهرمالی راخست و ثاوی به دستي د ا کردم . له کاتی ثاوه دست د ا کردن د ا یک د وو جار له بنهوه چاومان لیک کرد و ناشزانم نویزه کم چسنده و بهمر کهوت . من تا شهو د هم جوانی ثاوام کم د یوو یا همر نم د یوو . تا من له نویژ بوومه کالی سمماومری هینا و د هزگا ثاماده بوو .

همرله نویژ بوومه کابره که بو د مر کهوت (مام هه مزه) بوو بانگی کرد :

- د ا و مرن چایه نیکن . " د ایکی کالی که ناوی (خمجیح) بوو هاته زوور و له بن سمماو و مر د انیشنت . چایه کی نیکر د و من شتر سرما و ماند وو بون و ریگام له بیر چو بووه و حصابوومه . مام هه مزه بانگی کرد و کوتی . " شمسی میوان برسی نهسی . وینجه و ثالیکی بد نهسی . " . پاشان کوتی : " ههموو شتوزره له خهی د ا سه به " .

مام همزه گوتی . " خو پرسیار عمیق نیه ، با نجه میوانی خو مان بناسین ."
 - خه لکی نفعه دم ناشناو براد مری سمید رحمان م . پیکه به له شار بووین و شهو
 نار د ووسی میوانشان بم ."

خات خمجیح ومد نکعات . " دهک ره بیی به خیر نیی . ناکا تو میرزا کریم بیی ؟
 سمید رحمان شهوندهی باسی تو کردوه همر به تاوات بووین بت بیتین ."

به خیر هاتن و چاک و خوشی د رویانه کراوه و چایان نیکرد و د ووسی پیاری
 دیکه هاتنه زور به خیر هاتنیان کردم . نان و چیشتیکی فره به تام و چیشیان ساز کرد
 بوو . شهو قسه باسما زور گرم و خون بوون . خات خمجیح کهوته پرسیاران . وه زعی
 زیان و دایک و باب و چهند خوشک و بران و بوچی ژنت نه هیناوه و . . . ."

شمویکی خونم را بوارد و میمانی د وای نان و چا خوارن ، گوتم شهسپه کم بو زین کهن
 د هر دم . زوریان همول داکه گیریم . خات خمجیح و پیاوه کان گوتیان شهو مالی خونه
 و دهی پیتر هاتوو چو شه بگی . واد پار بوو خات خمجیح کهم خود او کار به دستنی مال
 بوو . پیش شهو چه که گاتم دهنی کهم خمجیح بانگی کرد . " شمرنی کالی . . شهو گزیهی
 جوانت نیه بو میرزا کریم بیی . زور سارده . " کالی جوته گزیهی زور جوان و نمرسی
 (کورو) ی بو هینام . پیکنیم و گوتم زور جوانن جا شهو به جیت لئی و مرگرم . ؟"

مام همزه گوتی . " کوره دهنی مان که و به نیشانهی و مرگره . " بوو به پیکنیم و همستام
 سوار بووم بهره دهلک ان . گوتیان چاوه روان دهنی بهره دای پی پوه .

نیومرو بوو که شسته دهلک ان و ماله مام قوتاسر که کانی خوئی یاسیم له سر خویند
 بوو . به لام شستا بیوینه خزم و برارای مام قوتاسم ماره کرد بوو . له گل کان سولتانی
 زور کوری مام قوتاسر چهند جاریه کشرمان دییوو دوستی نیزیکو هاروی بووین .
 کان سولتان که لیم و ممر کهوت وافی ور ما . چوینه زور و گوتی . " جاری پیم بسینه
 بهوسرما و سوله ، بهم تا شمتی ریکا و شم ناوه ههموو لمتکری عجهسی تیدایه ، خیره
 شیشه لا و له چسی ده کرسی ؟ "

- شهورو روزی پیواوه . هانوم دوسی تفنگان بکرم .

همر به جاریک جمعما . " تفنگی چسی ؟ جا وختی شهو قسانهیه ؟

- تولهوه کمری . خو ت ساز که و به یانی بچینه نیو گورانان تو د میانناسی و تفنگک پهیدا
 ده کین .

کاک سولتان له نیو گورانه کاتی سر چټوی جغه تورو دست و براد مری زور
 بوون و دهیان ناسی . بهیاتی نسیه که مان به جسی هینت و به بی بؤ کونده هکانسی
 گورانان که وتینه رن . دووسی کوند گراین و میوانی دووسی براد مری کاک سولتان بوین
 له هر شونی باسی تفنگمان ده کرد ، پیمان پیده که نین و ده پانگوت باس مه کن .
 کاتی نیوه رز چوینه گوندیکی مه زن ملکی (حمید خانی) گوران . دسته برابیه کی هبو
 لامندا له مالی ثومان و چایان ساز کرد و کاک سولتان بی ی کوت له جسی ده گمرین .
 کابرا کوتی : " نیره ملکی حمید خانه . خوئی له سر ده سی دیموکرات د ارای کرد بیوو
 چریکی حکومتی بیوو . نیستا سواره و چه که اری هم و پیایو دهوله ته . لیره نابسن
 باسی هم شته بکن . "

لیم پرس : حمید خان له ماله ؟ .

— تازام . هه مو روزی د پیخته میاند واو . پیایو دهوله ته .

— تکاپه پرسپاریک بکه بزانه له ماله .

کاک سولتان کوتی : " بؤ به تما جسی ؟ .

— د چه لای حمید خان و ده لیم له تفنگ ده گمرین .

— ناگا وا بکی ؟ . به گرتنمان بده و نجاتیمان نسی .

— هم گورانان زور پیایون . هیچمان لی ناگا . زور زور ده لی نیمه و برون .

کابرا هاتوه و کوتی : " نیستا له میاند او که یوه توه . کابرا له که لمان هات بؤ

مالی حمید خان . چه ساریکی که موره دوو تفنگچی له بمر مرگا رایان کرتین تا
 خه بیره خان ده دن . تاویک بی چوو کوریک میر مندال هات به خیر هاتنی کردین و

پیشمان کهوت بؤ دیومخان . دانیشین و کاک سولتان نیوه گیان بیوو د میگوت له کاره ی
 تو سمر سور ماوه . زور بی نه چوو سه ماو مریان هینا و چایان بؤ تی کردین و پاشان

نانیان هینا و جاری خان دیار نیمه . کوره که ن جار و بار دیت توزی دانه نیشی و مورا .
 دوا ی تان خوار دن حمید خان وه زور کهوت . پیایک بالا بعرز چوار شانه سمیلیکی زل

که لیوی د اپونسی بیوو ، ده مانچه به قده موه . دستنی له دستنی ناین و به خیر هاتنی کرد
 یین و پرس : " له کوپوه هاتون و له جسی ده گمرین ؟ .

— خان رهنگ پیت سیر بی شه گمر بلیم له جسی ده گمرین . من خه لکی نهنه ده م . خووت
 ده زانی لمتکر هینستا نه هاتوه سند ویر . پره له بارزانی . هاتبوو به لکوه له کونده انه .

تفنگیک بکرم . زور کراوین وه کیرمان نه که وتوه . نیزمانگی جه نابتیم بیستوو نم شیهره ی
سعدیم هاتوه بیر که دهلی .

جز به خرد مند مغرما عمل — گر چه عمل کار خرد مند نیست
بریارم دا بینه لای جه نابت جانازانم .

— زور به خیر بین . به لام تونازانی من دزی دیموکرات بووم و ئیستا چه گداری حکومت
د دولت کراوتوه و بیجگه له پیاری حکومت کس ناتوانسی چه کی هه بیت؟ .

— ئوانه هه موو ده زانم . من له جوار جیوهی قانون و حکومت دا نه هاتوویم داوای چهک
له جه نابت بگم . من نه دیو ونسیاو هاتوه مالت . نه گهر تفنگ نه بی نان و چامان خوار
دوه و مالاوایی ده لگین .

له گهل ئیجه چایه کی خوار دوه و همستا روشت . زوری بی نه چوو کوره صر ضد اله
که تفنگیکی برنوی سواره ی به دوسه فینه گوه هیئا و له پیش دا نام . تعاشام کرد
له راده بعد مر جوان وتازه بوو . کونم . " قیعتی چه نه ؟ "
— باهم هیچی نه کونوه .

جاوه روان بووم خان بینهوه و بزاتم ده بی چه نه پاره بدهم . خان وه زور کوه .
— چۆنه ؟ ئوه تفنگت به که یقیه ؟

— زور سوپاس . . . زور جوانه . . به لام نازانم قیعتی چه نه ؟

— قیعتی نیه . توله م کاتدا که د دولت هاتوتوه و چهک قه مخه به له خوت راد سوه
هاتوو به مالی من ئوه تفنگت پیشکیش د هکم . دنیا زوری به بهره وه به . به لام ئاگانان له
خوبسی . له جیگای تر باس مه کن . لیره بن تا ئیواری . تاریک داهات وه د مر کوم و
کس نه تان بیخی . دهستی له دهستی ناین و روشت . پاشان کوره کمی هات له په نام
د اتیشت . په نجا تعتم له پیش دا نا وهری نه د هکرت . به زوری خسته نیو گیر فانسسی
چوه د مری سه فینه کی دیکه تی بو هی نام . تاریک داهات وه د مر کوه تین وشه و له
(دینی وه سیانغا) چوپنه مالی (مینه ی فتاحسی) . له وه سه فیری له گهل مه لا عهولای —

حاجی مه لا خالیدم کرد بوو له گهل (مینه ی فتاحی) بیووه ئاشنا . براکانی وه د مر کوه تین
و زوریان پسی سمیر بوو . روزیک له وئی بووم به هوئی مینه ف تاحیه وه چوار تفنگی دیکم

کرین . به کورتی پینج تفنگ و ۷۰۰ فینهک یژم کوه تیوونه ۲۹۰ تمنی . ده بویه کاک
سولتانین له گهل خورم بهرم بو سئدوس . شهویک له گهل کاک سولتان قوتاسر سوار بووین

شهو هاتينه کوسه کمریز و سبهی شهو سوار بویین چوینه گورتاوی ماله ده زگیرانه کم .
 بهمانی تفهنگه کاتمان به جی هیئت و ده هاتین بؤ نغده له سر جوکمی چپانه توش
 کاک محمدی کوری سمید رسووی زیدان بوم . دوو کسی عیراقتی له کهل بون .
 به خیر هاتین و چاک و چوینی و کوتسی . " شهو ده هاتنه مالی تیوه ، ده بی دووسی
 تفهنگام بؤ پیدا کی . "

— وختیکی یاش هاتووی . پینج تفهنگم همن با بچین بیان بینه ننگر به کمفیت سن
 هه لیان گره . همر لهوی له کهل کاک محمد کمراینهوه بؤ گورتاوی . له سر یک هموو
 تفهنگه کاتی په کی به ۲۰۰ تن هه لگرت . پاره کی دا و ئیتر نه هاتنه نغده و کراوه .
 زستانی یک دوو سه فیری دیکم کرد و پولیکی بانم قازانج کرد . دوو بار کیتسی
 دیکم کرین و جار و بار ژن براهشم له کهل خو دبرد . هه مو جار د مجومه لای
 ملا مسته فا و خه بیری لای میانده و لهشکری ده ولتی لی د میرسیم . هموو جاریش
 سمریکی حاجی خونم ده دا و لهو ماله باشه له راه به دمر ریزان لسی ده کرتم . به لام
 نم گوت بوو ده زگیرانم همه و جار و بار له کهل خات خه جیج و کالسی به لاتاو
 باسیکی وام ده هینا گوزی که کالیم خونم دهوی . خات خه جیج زوری بی خونم ده بوو
 قسه کانی بونی هیواد اریان لی ده هات . له لایه کی دیکم ده زگیرانم هه بوو هه جیج
 نه ده کرا .

له زستان دا (سهضر خانی قاره مانی و پول و بلوت) که شه فیری فیرقه بیون و شم
 دوانم پیشتر له شامات ده ناسی و بؤ تازایهتی ننویان هه بوو هاتنه نه غده و میوانسی
 من بون . شهو ده م سره هتک غه فاری بؤ وتوویز له کهل ملا مسته فا جار و بار ده هاتنه
 نغده و میوانی قولیخان ده بوو . قولیخان که کار به دستیکی بهرزی حکومتی صیल्ली تازده
 بایجان بوو ئیستا بیوه خزه تکاری بروا بی کراوی حکومتی ئیران . خه بهریان زانیسیو
 که شم سنی شه فیری فیرقه دیموکرات له مالی من میوانن . روزیک قولیخان له دواي نارم
 و کوتسی . " ده ولت ده زانی شهواته له مالی تون . سره هتک غه فاری باسی کردون .
 بؤ تو بائنیه . یان دهریان بکه یان ده نیرم د میانگرم . "

کوتم : " تا له مالی من بین کمر ناتوانسی بیان گزی . هه تا خوشیان نغرون میوانن
 و من دهریان ناکم . " — به لام دواي چه مند روز خویان هه مستیان بهوه کرد که لی یان
 دمه فتنن چووته چپانه و له مالی (عهزیز بهرکهل) بیون و تا له کهل بارزانیه کان

و در مرگه تن و له نمره کاتی شنو و د مشتبهیل دا بنه دریان کرد و پاشان چونه عیراق
و له زینوی شیخ گیر سا بو نومه .

له مانگی رهنه مه دا هینستا یارزانیه کان له نغفه ده مابورن و هیچ باسی شهوه
نه بوو که بکشینه وه بو شنو ویا شهر دستایی بکا سه فهریکی دیکم کرد بو شامات .

ناردم له میانده او چوار فرده شه کریان بو کریم و به وشتران ناردمه حاجسی خوش
ماله قهیمتران . چومه بازاری شهیتاناوا و کابرایه کمان دیتهوه گوتی : "تفنگیکی سوارم

همیه . به پهنج سهد تن سازاین و پاره کم دایه و قهرامان دانا سبهی شهو بجم
ومری بکرم . له دینی و مهسافا سوار بووم چومه (توییزناوا) کابرا له مال نه بوو خیزانی

گوتی : "چونه میانده او" . روزیکی دیکه چسورم کابرا گوتی : "پاره د اووه و قهراره بووم
بین" . به کورتی کابرای عجمم جهوتویه کی ته او دستاو دستایی یی کردم .

روزی شهوه له بازاری شهیتاناوا به کابرام گوت : "من پستو گیر نابم . دمجهمو سندوس
پاش بازده روز دیمهوه تفنگه کم بو حازر که ."

همر شهو روزه له بازار تفنگیکم له کابرایه کسی خهلکی تالا و کری و قهولی دا نویزی
شیاوان بووم پهنسته (دینی و مهسافا) ماله مینهی فتاحسی .

شهره کورد له نیوه راستی بازار

له گمل برادران له نیو بازار د مخولاینهوه دیتمان دوو کورد ملهیان د مبر ملی یهک
ناوه ولیک دده من و به کس لیک نابنهوه . من لئی یان چومه پیش و به توندی و به شیوه

دیمکی ثامران د هنگم دان و گوتم : "سه کبابینه کورد لهو حاله دایه و شیوه له سه رچی
به شهر دین . بکشینهوه توله باب" .

وهک سامیک بیان گرتی وینی یان و ابوو داخوا من کیمن کسانهوه و هر یهکه روویان ده لایهک
کرد . خهلکه که بلاوهی کرد و کاک سولتان و مینهی فتاحسی گوتیان : "باشه شهوانه

بو شاوا به قسهی تۆلیک بو نومه . بوچیسی نه میانگوت تۆچکارهی ؟" .

نازه تاریک د اد مهات کابرای تالای تفنگه کی بو هینام . پاشانان خوارن -

سوار بووم له کمل برای مینهی فتاحسی چسورمه (توییزناوا) . له دمرکی کابرای عجمم
دایه زیم و بارکینم دا به مافاله کم و به لوولهی تفنگ دهر کام کردهوه . کابرام دهنک دا

و گوتم : " نه بزوری نگرته تی بهر دهم . " دایکی و ژنه کی دستیان کرد به گریان و پارانهوه . گوتم : " له جسی خوت مه بزور ژنه کت پاره کم بو بینی و یا تفنگ . "

ژنه کی همستا له پخدا نیک پاره ی هینا دمر و نهم هیمنت بیته پیش . پاره کی دانا دستم دایه و ودمر گوتم . له دمرهوه دمرگام گالهدا و سوار بووین . شهو له ماله مینه ی فاتحین گیر نه بووم و دوا ی نیوه شهو که پشته حاجی خوش و له ماله کالسی لیم ودمر گوتم و تفنگه کیان شارده وه و جی یان بودا خستم ولی ی نوسم .

وهک له بیرم مایی خوشکی خات خمجیج میردی به یه کی له ناغا کانی حاجی خوش کرد بوو . بهیانی بهر فراوین له مالی ناغا بانگیشن کراین . پوری کالی کوتسی پیمان خوشه بیبه زاوامان . کالی کجیکی باشه . به داخیکه وه ناچار بووم که راستی بلنیم گوتم : " من ده زگیرانم همه یه تازه مارم کرده " . نهم راستیه به هیچ جور هه لوستی شینسانی و خوشه ویستی خات خمجیج و کالی ی نه گوزی . شینستا که شهو بیروه پیرانه دهنوسمهوه ریز و حورمهت و پیاوه تی و جواصیری له و ماله باشه و شهو شینسانه پاکانم هسر له بیبه و له یادم ناچن . شهو د اوأم لی کردن که شهو کره کم به و شتری خویان بسر بهر نهمه نهمه . کاک عزیز که دهراسنی مالی بوو به براکی گوت : " شهو کی نهم دوو باره شهو کره باره و بیبه نهمه . شادریسی مالم دایه و شینه نوستین .

شهو کی شهو برا دمره جواصیره و شتران باره کا و بو نهمه . له قامخانه ی کوسه کهریز تووشی حمسه ناغای کوسه کهریز ده بیسی . لی ی دهرسی :

— شهو بارانه چین و بزکوی یان ده بیی ؟

— شهو کری میرزا کهریجی حیصامه و ده بیبه مه نهمه .

— بیان به کوسه کهریز و له مالی خوشکی دایان بنی . بارزانی له نهمه وه دمر گوتم و له لشکری شیران چوته نیزو شار . بجیه سنه و شتره کانت دمن و شهو کره کن دمرهوا .

شیر برای کاک عزیز و شتران ده بانه کوسه کهریز و باره کان له مالی خوشنک دهنسی . شهو نانمان د مخوارد هاتوه . حکایه تی بو گراینهوه . من کیچم کونه که ول و گوتم :

شمیم بو زین کن دهروم " . زوریمان ههول دا که کهریم تا خه بهریکی راستمان

بو دیت . نهم ده توانی . نهم ده زانی دایک و بابم جی یان به سمر هاتوه . پیاوه کان

و دمر گوتم که شمیم بو زین کن من و خات خمجیج و کالی مابووینهوه و فیشه که انهم له خود بهمت کالی گوتی : " بولای ده زگیرانی به پله مه " . خات خمجیج گوتی

“گویت له پلاری کالی همه” .

— گویت لی یه . جاریکی تر بنهوه جواپی د ده مهوه .

— شیره مالی خسته و پیمان لئی نه بری .

وه دهر که وتم سوار د هبوم . شپستان شو د وعا یانم هر له بیره که خات خه جیج پیوی

د هکردم . به سویار و مهضونیه کی زوره وه له گهل حصره تیکی د مرونی له و پیاوژنه باش و

به شمره فانه مال تا واییم خواست . به د اخوه سه ضری د واییم بوو بو حاجی خون .

شو به بناری خه لیغان و بالفجی را جومه گورناوی ماله ده زگیرانم . که جومه

ده سار د مرگایان لئی کرد مهوه د پتم د ایک و باب و خوشکم به سلت و قولتی له

نغده مالیان به جی هیستوه و له وین .

وه فای بارزانیان

له پینن را کوتم ماله که مان روی مروی ماله شیخ محمد سدیق و مزلی مهلا مسته فا

بوو . دوو یارگینم له مالی هه بون و به و هیوا به شهگر بارزانی له نغده وه دهر که ون

له گه لیان بروم . کاتیک بارزانی بریار د ده من له نغده برون عایشوک د مچی به د ایکم

د هلی شمه د مروین . باوکم خه ریک د مچی خو کوکانه وه و بارگینه کان بارکا و بجیته

گورناوی . دوو بارزانی که ناسیار بوون و همیشه هاتوو چویان د هکرد و له ماله شیخ

محمد سدیق را بوون ، د مچنه مالی و بارگینه کان له بابم د مستین و ده بیان به ن .

د ایکم ده چیته ماله شیخ محمد سدیق و به عهلی کوری محمد سدیق ده لئی :

“شیمه من د همانوی بروین و ناتوانین لیره بین . بارزانی هاتوو و بارگینه کانی شیمه یان به

تویزی برد وه . ” له وه لام را بیی ده لئین له شویه و لاخه کانتان ده ده پنه وه .

باوکم له ترسی شه وه که من ناسرا و بووم شتر له گهل د ایکم و خوشکم و تاموزایه کی پچوکم

راد هکن و د مچنه گورناوی . زور کمی ترین له کوره کانی نغده له ترسی عجه مان

ههله دین و مال به جی د لئین . له گهل هاتنه وه لی لشکر شتر عجه م بی و مر د بین و ما .

له که مان تالان ده کن . پانجوو باوکم چه ند روژ پیس تیینی کرد بوو یک دوو دست

پئی خه ف و کامیشه کان و هیندی شتو هکی نار د بسوه گورناوی .

کاتیک که پیشتهوه د ایک و بایم که لیک په شیو بوون . مالیان تالان کرابوو پا شس شو
 هه موو خزمه تهی که به بارزانیان کرد بوو، ولاخیان لئی نمنستاند بوون، لمر مالان
 بوون . بارزانی له کاتی کشانه ودا بو شنوو له هه موو گونده کان ولاخیان له خه لک شه
 ستاند بوو نه وین په شی خوئیان ناهه قیان له خه لک کرد بوو . له گورناوی د وو بارگین و گوی
 د ریزیان برد بوو . روژیک له مال حمسه هوه و خه برم زانی که حمسه ناغا کاصیر کسور له
 قلاتانه . د وو کسی خه لکی گورناویم له کهل خو برد و چوو له ای حمسه ناغا . هاشمی
 سعید خه لکی سابلخ وه نووسر له ای بوو . حمسه ناغا دیناسیم . پان به خیر هاتن
 کله میم لئی کرد و گوتم : " ماله شیخ محمد سدیق به راستی چاکه یان د اوینه وه . د وو
 بارگینان له باوک نمنستاند وه و برد وویانه . بارگین و گوی د ریزوی شم د وو کسه نیان له
 گورناوی برد وه . زوری بی ناخون بوو پسوله یه کی نوی : ولاخی هه لگری شم پسوله یه
 لای هه ر کمر بن نمنی تسلیمی بکرینه وه ."

نامه کم وهرکرت و گرامه وه به ریگای جاشیران د ا بجم بو شنوو . له جاشیران بارزا -
 نیه کان کامیشیکی ماله ناغایان کوشتیووه و لئی هالا بوون . ولاخه کاتی گورناوی له بهر
 د مرگای مالیک بستره بوو نه وه . چومه ماله که یک د وو بارزانی لئی بوون . گوتم :

" شم ولاخانه شی من و بمان د نه وه ."

کابرا گوئی : " شه بو خویم هینان و ناده وه به کمر ."

پانان چووم مالا حصن - م دیته وه مسئولیان بوو . نو سراوی حمسه ناغا م
 بی نیشان د ا و گوتم : " ولاخه کان لیرن . " بو خو هات ولاخه کاتی تسلیم کرد پته وه .
 شه وان نارده وه بو گورناوی و بو خویم له کهل مای د ده زگیرانم چومه شنوو . له مالی شیخ
 محمد سدیق د ه گرام به هه لکه وت له پین حمساریک عاینوکم دیت . که چاوی به من کت
 ماند نو نه بوونی لی کردم و گوئی : " شستا علی د نه یرم . " چوو ژور و علی هانه د مر .
 - د ه کهرم که ویره ژور

- نایم . چون د ه بویه شیوه بارگینی من له باوکم بستین .

- خود بی شهز تشنیک نازانم .

عایشوک گوئی : شه زانم کی برد وونی . ناوی د وو بارزانیان گوت .

علی گوئی بلا بچین لای شیخ محمد . ولاخی نه ناچن . حموشیکی گوره نیزیکه ی -
 هه زار کمر له د ور ویری روستا بوو . زور به یان له ناوچه ی بوکان و محال و شارویرا -

نمونه هاتیبون و وه دواى ولاخان کونیبون که بارزانی کاتی گمرانهوه له جمبهه لسیان
 ئهستانه بون . زه پئی نچوو شیخ محمد هاته دهر . عهلی چوه پینو به زمانسی
 خویمان کوتی . " کهریم له نغدهه دراوسی ی ئیبه بوه . کهلیک بو ئیبه چاک بوونه . ناوی
 دوو کسانى کوت که نهوانه ولاخیان له بابی ئهستانه وه . شیخ محمد به خیر هاتنسی
 کردم و کوتی : " عهزو بیژن بلابیت . " بارزانیهکی دریز هاته پینو و شیخ فهرمووی
 " لهگه کهریم ههره . ولاخی ئهولای ههر کسین له ههر کوئی بن بیدهوه . مروفیک له
 گهله بنیره تا دهگانهوه مالتی خو . "

عهزو ناوی بارزانیهکانی پرسی و کوتیان ئهستا له (پردئاوین) . هاتینه کوندی
 پردئاوی و بارزانیمان دینهوه . کابرا له پینو ا کوتی : " ناپاینده ههوه . "
 عهزو کوتی : " ئهسری خودانه . "
 — ئهسری خودان له سهر سهر له سهر جاوا . "

ولاخان وهر کرتنهوه و ههر به شه هاتینهوه گورناوی . چهند روزیک له گورناوی
 بووین شهری بارزانیان له گهله لشکری ئهیران و دهرمهگه خاتینهکانی کورد که چهکیان
 ههلهکرتبوو هاتیبوونه سهریان له نهرزه سیز و قهلاتان و دهرمهند دهرمهت پیکرا .
 ماله خه زوریشم چوو بوون له گوندی (قزلقوی) شار ویران جیگایان دیتبووه و باریان
 دهکرد . روزیک له گهله ماله خه زورم بارمان کرد بو شار ویران . له نهرزیک کوسه کهریز
 شه لمان دا چووینه کوسه کهریز ماله خوشکم و ده زکیرانیشم له گهله خویمان برد . ماله
 خه زوریشم چووینه قزلقوی و خوشکیان له گهله خو برد . شهوه بوو شای و ژن گویزتنهوه .

بسه شسی پیننجهم

د پیمان کویره و مری و دریزوی نیکوشانی سیاسی

له کوسه کهریز ماومیهک لاسر ماله خوشکم وه زعیکی پاشمان نه بوو. روخانی - کوماری مه هاباد له دار دانسی پیشه واولم و زوری داکیر کرمان - ترس له گرتن پهرشانی کرد بووم. نیزیکی مانگیک له مال دمرنه دهگوتم. بهلام بیگار و کاسی و له سر مالان زینیکی خوئی نه بوو. تفنگک د وویارگینه کم فروشت سوار بووم چومه شامات. له و ماومید له شامات دوست و برادر مری باشم پیدا کرد بوون. له بازار تووشی (جهمفر کرمانج) بووم. جهمفر کرمانج پیاویکی ناسرا و نازا و کاتیک پیاوی صسته فا خان و پیاوی جهمفری کهریغا بوو. دهضاسی و به پیاویکی جوامیرم دهزانی. کوتی تفنگیکی سوارم همه لیم بگره. د ووروی تر و مره له (لمجی) و مری بگره. پارم دایه و هانمه وه کوسه کهریز. د وای د ووروزان چووم کوتی. بیوره تفنگه که پیمان نه هیناوه. بهگوتی یهک د وو جار چووم یا دهیانگوت له مال نسبه و یا بیانویهکی دههیناوه. لهم بهینه دا نمخوش کوتم. مانگیکی ره بیق کهوتم. دایک و بایم شه و روز له بن سرم دهنزیا باوکم د وو جار چوویوه لای کاک جهمفر، هر جاره به قسه یهک بهریمی کرد بووه. روزیک تازه ده هات خوم دهگرتوه سوار بووم چومه لهجی. د وای پارم کرد. جهمفر کرمانج کوتی. "توانی تفنگک لسی کرییون پاره که پیمان خوارده و شینتا کیشمه له که لیان. و مره با له جیانی پاره که گنمت بد هسی". یهک د وو برادر مرم هه بوون گوتیان هر چی پیدا لیی و مرگره. ناچار د بار گنم لیی و مرگرت. برده ورمی ۲۴۰ تعنی زمرم - کرد و نجاتیم بوو.

کهنه ی د ووسه یدی مسولمان.

روژیک له کوسه کفریز له مالهوه دانیشتیووم سهد رحیمی کوری سهد عهولای
 قهلاتی موناوی پهیدا سوو. به خیر هاتن ویا ننان وچا کوتی. " پمیس پیوه بووم -
 عیلاجیکم نه کهی تیدا اچووم ."

- چیه ؟ . چتالی قومواوه ؟ . هرچی له دستم بیی به چاوان .
 - سهد گول خهلکی سسته کسی پهنا تالای ههزار تهنی لی وهرگرتووم که دوو تغه -
 نکاتم بداتی . شهوه دروزه دستاو دستم بیی دهکا و فریوم دهدا . هاتووه لای سو
 پارمه تهم که بد هی .
 سهد گول لهو شیخانای غه صایات بوو . هاتبوو له شامات هویش به تنی خوئی -
 درویش کوری دیتبوونهوه و خوئی به خیو دهکرد . یایم فرموی سوار به له گه لسی بچوو .
 سوار بووم له گه سهد رحیم چوینه دهلکد ان ماله کاک سولتان قویتر . بهیانی بازاری
 شهیتاناوا بسوو کاک سولتانیشمان برد و چوینه بازاره لهوی چسه ند دستو براد مرم
 دپتنهوه و مهسه له کم بیی کوتن . کوتیان ئیستا دهی بهینه وه و پاره کهی لی دستینهوه .
 سهد گولمان دپتهوه وله هه موو لایه کهوه به سهری داهانین و کوتی . به دسته وه
 نه سوو . سهینی فرمون و مرنه مالی و پاره که و مرگرنهوه . ده بیی بچوون .
 شهو هاتینهوه دهلکد ان و سهی له گه سهد رحیم سوار بووین چوینه سسنتک
 له مالی سهد گول دابهزین و کوتی یاخوا به خیر بین دهزانی شهو شهو تفنگه کانیان
 هینان ."

- باشتر که و ابوو تفنگه کان ده بین .
 - باشه ئیستا شتراحت بگن و تاریک دابی تفنگه کان دینم . نوژی شیوان نانمان
 د مخوارد سهد گول وهد مرگوت . زوری بی نهچوو به هه ناسه برکه خوئی کرد به ژورا
 و کوتی : " د مخیلتان بم راکن . ژاندارم گه بیسته نیو گوندی . سر و مالمان تیدا -
 دمی . پاشان خووم و لاهه کانتان سو دینم ."
 سهد رحیم ته مای بوو در په ری . کوتم دانیشه . ژاندارم هاتن جهنده م .
 هه موو له شکر شیران بسی نابزوم یا پاره و یا تفنگه کان .
 هر چه مند شیر و زوی هیناوه فایده ی نه بوو . تاخری پاره که مان لی هه مستاند و سوار
 بووین چوینه وه مالی کاک سولتان له دهلکد ان .

بازاری محمد یار وعه جهمی به شلتاخ

روزی همینی بازاری محمد یار د بوو به ناو بندی کرین و فروش و له کوردستان و نازرباجانهوه خه لک رووی تی د ه کرد . ضنین بز شهوه سامم بشکی و بجه نیو خه لک رووی بازار له گه ل سهید عه زیزی زاوام سوار بووم چومه محمد یار . له دوکانسی براد مرید د انیشتیووم چام د مخوار د هوه کابرایهک هاته پیش د وکان و به ترکی کوتی :

— سمن صیرزا کهریم د ایل سمن ؟ . واته تو صیرزا کهریم نی ؟ .
— بهلی ههوم . کاریکت پیم بوو ؟ .

— شهوه له نو د هگرام . له بیرته له باخی ثالی ملک سعرت شکاندم و شهنگت دست د ا — بووه ؟ . که لی ورد بووموه عه جهمی ثالی ملک بوو که پیش سی سال باخهوانه کهم سعری شکاند بوو . کوتم . " کیشهی پیش سی سال زیند وو هه کهوه .

— چوم خوم نووسیهوه به زاندارم تا تولهی خوم بکهسهوه .

— بانه نه کهر بووی به زاندارم و مره قسان د ه کهین .

— نا . . دست هه لئاگرهوه . شهو زمان روی .

— برؤ گاه کهشم پی مه فروشه .

— ها ئیستان زمانت د هگرتیهوه . جنیوی د ا .

شیر تا کام لمخونهما . تا هتیمز تید ا بوو مستیکم له دسی د ا و زاری هر بووله خوین . رای کرد که شتیک به وزینهوه و به گزم د ایسی . لهو کاته د ا قولبخانی برای پاشا خانی ناختموله چه ند چه که اری به د واوه بهوی د ا هات . چومه پیش و د ای سلاو کوتم : " خان نه کهر ریکا به دن عمجه مکان وه د ای ورد حیسایی کون بکون لیره سعری کورد و عجمه ساز د ه بی .

— بوچی سهوه ؟

مهسه له کهم بو کهراوه . به نو کهرانی کوت . " بچن بیهینن " . سهیله لی بیان هینا .

خوینی هه ره به لغاوانهوه بوو . نهی هیشت قسه بگا بریکی جنیو بید ا و کوتی : ئیستانه

بازار وه د مری بنین . نه هیلن لیره بیینی .

هم ههنگاوه تۆزك غيرهتي ده بهر نام و نه چوومهوه كوسه كهريز و شهو چوومه نغغه ده به ريكهوت تووشى سهيد رحمانى كورى سهيد عهولاي قهلاتى بووم . شهو پيكوه له مزلسى شهو راما ن بوارد . بهياني چومه نيو بازار و له قاومخانه يهك دانيشتووم عهجه ميكي خهلكي نغغه ده له گهك ژاندارميك وه ژورور كهوت و به قامك منى نيشان دا وگوتى : " شهويه " .
 شير ژاندارم بي پرس ورا داگوايه . راست بوومهوه و شهقيكم له ژاندارم دا . دووسى - عهجه مى ديكه راست بوومهوه له گهك ژاندارم له قاومخانه يان برده دمر و به ههسوان دهوريان دام . لهو كاته دا تاجودانى ژاندارمى كهيشته بهر دهركى قاومخانه و دهنگى ژاندارم و عهجه مانى دا وگوتى : " بهرى ده ن " . بانگى دووژاندارمى كهيشته نيو بازاری كرد وگوتى : " بييهن بوئيداره ي ژاندارم " . وه پيش خويان دام و خهلكى نيو بازار به سهيره وه جاويان لى ده كردم و كس نه بوو زمانى بگمري . له شيداره ي له ژورپكيان كردم و دهر كايان داخست .

ژورى بي نچوو تاجودان هاتهوه . بانگى كردم وگوتى : " دههيكه ليهت دهكهربين تو نغغهكيچى بووى يارمهتي بارزانهايت داوه . شهفسرى فيرقه له مالت بوون . ئهستا دهسپهت بو ساز دهكهم و دهتنزيم بوورسى . لهوقسانه دا بووين سهيد رحمان هات . به تاجودانم كوت : " كاتيك دههولت نهبووه ههموو كس چهكدار بوو . ئهستا دههولت هاتو - تهوه منهن دايشتووم و كاسى دهكهم " .

سهيد رحمان به تاجودانى كوت من له بهر ميرزا كهريم هاتم . لهو پرسيارانه گمري پاژه تمنى له پيش دانا وگوتى شهون شهيرتى تووشيه كارمان ههيه . له گهك سهيه رحمان هاتينه دمر و بهوهنده ليدان و كيشهيه ريگاي نغغه دهم بو كرايهوه . يك دوو رووژ له نغغه ده بووم و لهكهل دوست و برادهران كو ده بووينهوه و باسى دست نهكردنهوى ريمراني حيزب و حكومهتي مهلى كوردستانمان دهكرد و داخمان دهخوارد .

بوگره قهيت

مانه وه مان له كوسه كهريز دايك و باجى زور نارحهت كرد بوو . ههولم دا بچمه سههيايد بهلام نهد سمايهم ههيوو بو كاسى و نه خانوم وكمير كهوت . جهند دوست و -
 تاشنا كوتيان نهكهر له گوند يكي قهوا د و كان دانستى بو كاسى باشه و له بهر چاوانيش

ون ده‌بی . کرده قیت گوند یکی گهره‌یه و قاسی پیروتاغاش پیایوکی به زیکه وزاندارم زور خو له‌وی نادهن .

روزیك سوار بووم چوووه (گرده قیت) و میوانی قاسی پیروتاغا بسووم . پاش‌نان خوارده گوتم : هاتووم دوکائی گوندم به شیجاره بده‌نسی و ماله‌کم بینه شیره و خهریکی کاسی یم .

– زور به خیر بسی . خانووی مالا چوله . خانویه‌کی باشه ماله‌کته بینه و دوکان دانی و همرچی ده‌کی بکه و هیچیشت لای ناستیم .

– زور سهااس . بهلام تاوا نایم . دوکان به شیجاره ده‌گرم و بی منعت کاسی ده‌کم . له‌وگانه دا کاک فنتاحسی برای هات . باسی شیجارمان کرد و کاک فنتاح گوتی

– سالی ۲۵۰ تمنی بده و کسسی تر له گوند دوکان دانفی .

به‌و قراره ریک گوتین . عاره‌به‌یکیان نارده ماله‌کم بار کرد و چوینه کرده قیت . چوم له مه‌هاباد هیندی شره بره‌ی دوکانم کری و باوکم خهریکی دوکان بوو به ئینسافسی خوی شتی ده‌فرونت . کرده قیت گوند یک سفر ریگای ماشینی مه‌هاباد و روسی بوو هاتوو چو بوئم شارانه هاسان بوو . شسیه‌کم فروشت و کردم به ده‌سمايه .

کومه‌له‌ی لاوانسی لادی

له مانگی جوزهر دانی ۱۳۲۶ روزیک چومه نغفده و له گهل چهند برادره‌ریک باسی نیچونی کوماری مه‌هاباد و زولم و زوری حکومت و خه‌پانه‌تسی دهره‌به‌گه‌کاتسی ماسه‌ن و دپیوکریغان هینا گوری و هانتینه سهر ئه‌و باومره که به نهپنی ریکخراویکی تازه ساز بگه‌ین . له‌ویوه من چومه شنو و له گوندی نه‌لمس نووشی په‌کیک له کورد ه‌کاتسی ئه‌و دیو بووم به ناوی (عبدالقادر) . له‌سهر دمی کومه‌له‌وه هانتیه کوردستان و له کومه‌له‌دا ئه‌ندام بوو پیایوکی دلسوز و بو کورد سوتاو . پاشان له گوندی نه‌لمس ژنی هینا بسو له‌کهل بارزانیه‌کان نه‌گه‌رابوو هیراق . که چاوم بی کوه‌له‌ داخی کم و کوری کوماری مه‌هاباد و بی سهر و بهره‌یسی و نیچونی حکومتی میلی داخی دمرنت و ده . ستی کرد به‌گریان . برده‌مه ماله‌که‌ی خوی له‌تاقه زورریکی کاول بوو دا ده‌ژیا . نانمان خوارد و بو نووژ چوینه سفر چوسمی و پاشان به چوم دا هه‌لکشاین و له بن داریک دا نیستین . باسی وه‌زعمان هینا گوری و گه‌یشتینه ئه‌و باومره که پیوسته له پیش‌دا دزی

ئاغاۋ دەره بەگى كورد خەبات بىكرى . بۆتەم مەبەستە پىيوستە كۆمەلىك لە لاۋانسى كوند
 د ابعەزىزىنەن و تى بيان يگە بەنەنن كە خەيانەتى دەره بەگى كورد بۆتە ھوى روخانى كۆمىرى
 كوردستان . عەبەد و لقادر كە پائشان بوو بە مىرزا قادر دى ئىۋە بوو كە بە نوسىن بەيان
 و پروگرامىك بلاھ كەيتەۋە . جارى تەنيا ناسىيار و باومر پىكراۋەكان بىنەن . ھەركەس بسو
 بە ئەندام مانگى تەنەك بەدا . من لەناۋچەدا ھەندەن ھى لاۋى تېكۆشەر و خوڭن كەرمەم
 دەناسىن چاۋم پىيان كەوت و مىرزا قادر م پى ناساندەن بو نەفەدە ھەگراھەۋە .

لە نەفەدە لەكەل چەند برادەر پىۋەندەم كرت و لاۋىكى نازە پىگە پىستوۋى كەنج ھەنە
 بە ناۋى (كەرىم پارسا) بە نوختەى پىۋەندەن و نوسىن و نامە كۆرەنەۋە دى يارى كرت .
 قاۋمخانى مەھمەدى سۈفى رەسوۋ ۋەك بىنكە رىكخراۋ دى يارى كرا . لاۋەكان لەۋق كسو
 دەپۋەنەۋە و بە لاتاۋ و بە پلار باسى ئاغاكانيان دەكرد . من ھەتتوۋى رۆزىك دەھانە
 نەفەدە و نامەم بو مىرزا قادر دەنۋوسى . نامەكان كەرىم پارسا دەپىنۋوسىن كە خەتى
 خوڭن و كوردى بائى دەنۋوسى .

باۋكەم تارا مەك لە دۋكان و كاسى كردە قىت رازى بوو . رۆزھەنگانى ھەسەنى
 دۋكانى دەبەردە بازار و نىشەن كەم كرسوۋ بام لە مەھاباد شتىك بۆ كرىيە دەنا بىكار
 بسووم . لە كوندى (تازەقلا) ى سەندەر كەبىرەكى دەۋلەھەندى دۋكاندارى قورس
 ھەبوو بەناۋى (حاجى سەيد مەھمەد) . حاجى چەند جار چۈبۈۋە ھەج و لە رىگى
 ساختمچىەتى و بە ناۋى ھەج پارە بەگى قورس و سەرىك ناپوۋ . ھەمەو سالى لى
 سەندەر بە پىرەزىن و پىرە پىاۋان دى دە كەرا پارە لى ۋەردەگرتن كە گۈيا لە مەككە -
 ھەجيان بۆ دەكرى . كە دەھانەۋە ھەرىكە گەزە كەنىد مەك و بەك دۋو ۋىنەى مەككە و
 مەد پەنى بو دەھىنان و دەمىكرن بە حاجى . لەم رىگىاۋە بىۋە سەرمەيدە ارىكى گەۋرە
 سەيد مەستەفای كورى لە تاران بە لۆرى كوتالى دەھىنا و بە دۋكاندارانى دەفروشت .
 ئەسسالەى مالمان لە شەرىف دەپن بوو ھاتوۋ چۈى دۋكانى حاجى سەيد م دەكرد و
 لە گەل سەيد مەستەفای كورى ئاشناپەتەم ھەبوو . رۆزىك لە بازارى مەھمەد پار حاجى
 سەيد بانگى كردم و نارى چاىپەكمان بۆ ھىنام و گۈنى . " ۋەك بزانم ئىستا بىگارى .
 من دىراوم ھەمە با ھىندى پارەت بەدەسى قازانچ بە نىۋەسى سەۋداى پى بگە .
 - پەنم خۈشە بەلام سەۋداى چى بگەم . ئىستا كلسى زور كەمە ."

- دەلىن لە عىراق تەنك چاك دەفروشتىن ئەكەرىك دۋو سەفەرت كورد بان زور بائى

دهبوو. لهو سه رين د ه توانی پارچه بو من بينی ."

من که بیکار بووم له خوام د دوست کاسبېک په د ایسی و هر لهو کاتن د ا بسه بیانوری کاسی و گمران دوست و برادران بېنم و کومه لهی لاوانی لادی پوره بی بد هم . له گمل حاجی ریک کونم و ۲۵۰ تمن لئ وه لا کرت چومه وه بو باوکم گیراوه . بام گوتی پیم خون نیه قاچاخی بکی دست ه لگره ."

— له بیکاری هر باشته و تازه پاره شم و هر کرتوه با سه فسرک بکم . سواری ماشین بسووم چومه سا بلاخ و لهویوه چومه نامات (د سی و سیلفا) چومه ماله مینهی فتاحسی . تازه که پشتمووه جی مینه له نیو گوندی بوو ، چوون بانگی کهنوه له پر نه فسرک و پینج سمریازی سوار هاتنه حماری . ماله کایر به جارک وشک بیون . د ووری له مالنس بوون خوین شارده وه . و د هر کونم کابرای نه فسرک به خیر هاتن کرد . ستوانیکی فارس بوو نه دهاته زور . گوتی : " من نایمه زور . شمرم بی کراوه هر ئیستا مینهی فتاح بمرم بسو میاند واو ، سوار به با برین ."

— من مینه نیم . ناموزای شم و ئیستا له سند سهوه هاتووم سمریان بد هم . مینه له نیو گونده و دهنیم بیتوه . ضرموو وهر زور ."

نه فسرک یان توری بیر کرد نه وه هاته زور . و تاختیکی پر فرس و خاوین . چایان هینا . پیم گوت با سمریازه کانیش د ا بزن و بینه زور . نان د مخوین و پاشان نشین د یم چونکه مینه فارسی نازانی . له و کاتنه د ا مینه هاتوه . سمریازه کان هاتنه زور و نانیکی باشمیان ساز کرد . نه فسرک گوتی : " به راستی منیان خراب تی گه یاند بوو . لام وایو کورد له مالی خوین سمری خه لک د بربن . ئیستا له میوانداری ئیوه سمرسور ماوه . دهنیم خوزیا نه هاتیم . له و کاتنه د ا که تو هاتووی سمریان بد هی من ناچارم مینه له گمل خود بمرم . " کونم قهی ناکا . پیمان خوشبوو که تو شماره زای د اب و رمسی کورد مواری بووی . د ایک ویایی مینه هاتن و دستیان کرد به پارانوه . " به قوریانت بین تو له گملی نمچی مینه پیوه ده بسی . ولاخیان بو متیش ساز کرد و سوار بوون چوینه میاند واو . بر د یانینه لشکر و نه فسرک چوه زور و پاش بیست د هقیقه ئیسمیان بانگ کرد . نه فسه

ریک له پشت میزک خوی هه لمساند بوو پرسی : مینه کسی په ؟

مینه همستا سمرینی و گوتی منم .

— فارسی ده زانسی ؟

— نه خیر .

به منی گوت بوی تهرجومه که . دیار بوو نهضری پیشوو باسی بوکره بوو .
 رووی له مینه کرد وگوتی : " وهک به فینه کوتراوه تو تفنگک و فینشک ده کری و بوغیراقیان
 ده نیزی . ثوره سزای تبعه اده . ثیستا دهوله تهمیه وچسک کرین و فروشتن به جا
 ری قده مخیه ."

مینه گوتی : " قوریان به جوقعی شعلاحه زوت درویه . من جوتبند مه کی نامام . چوار
 جوتن ده کرین . ۳۰۰ سمر مرم ههیه . دیارده گامین و مانگام همن . چسند و لاخی
 سواریم ههیه . پیوستیم به قاچاخی و کرین و فروشتن نیه ."

بوم تهرجومه کرد و گوتم "چه نایی سمروان ناموزای من زور دهوله مهنده . پییم
 خوشه روزیک تشریف بینی سیوانی سی . راپورتی به درویان لی داوه .
 — باشه له بمرتو ئیزنی ده دم بینه وه . بهلام دهیی شتیک ئیما بگا که هر کاتیک له
 دوامان نارد بینه وه ."

من چسند د نیریکم نووسی . مینه قامکی پیوه نا و دستمان له دستنی سمروان نا
 و دهرکوتین . ئیواره درنگ گیشتیتموه . که وه زورور کهوتین خه لکیکی زوری گوندی له ماله
 مینه بوون و نیگه رانی بوون . مینه زوری سویاس کردم و گوتی : " میرزا کهریم له کله نمبا
 وا به هاسانی دمریاز نهده بووم . من پیشترین هاتوو چوئی شم گوندهم کرد بوو د میان
 ناسیم . بهلام ثوره سفره و چوونه میاند واوم له گل مینه لای خه لک خوشه ویستی کردم .
 به یانی چومه بازاری شهیتاناوا . مینه گوتی تفنگیک له تالا و ههیه من بووت ده کردم
 پولیش نهدهی گرنک نیه تا جاریکی تر دن یه وه . ده بویه شسپیک بکرم . و لاخیکی زور
 جوان قهله میان راگرتیوو د میان فروشت . سواری بووم به که فیم بوو . به سی سه د تمهن
 به زینه وه کریم . دوو روز گیر بووم تفنگیکی د یکشتیان بو پهیدا کردم و شهویک سوار
 بووم هاتمه قزلقویی ماله خه زورم . بهلام هر شهوی ههوهل بارگین سمرسی ده دا و ههوه
 جار کم ده ما و معمرزی کهوی . زانیم فریوم خوارد وه . هر روز شسپیم تیر کرد و تاریک داهات
 سوار بووم بهو هیوایه تا به یانسی بگه قلاتی موتاوی ماله سهید رحمانسی .

له ههوزانی (چوغزی) پشتی (به کم قهلا) بارگین وهستا . هرچی کردم نه
 بزوروت . به ههزار حال تاوله سمرانی ده دا وه سمر کهوتم بو دیوی د مشتقی قوری .
 ته ماشام کرد له معزای (حاجی غلده) تاو لیک ههله راوه . سمره و ئیر بارگینم راگیشاو
 خوم که یانده نه یزیک چاره که . میرک دروا بوون و هیندی کالیشه گیا کوکرا بسونموه .
 تفهنو فیشه که کاتم شارده وه چه خماخی تفنگه کاتم هینا دهر و زینم له شسپه بور کرد هوه

تسمیم بهره‌لا کرد و رووم کرده چادره که . که چوم تازه تاو هلد هات . ژنیک و کژیکی تازه پیگه‌بشتوو مه‌نگه‌یان ده‌ژاند . سلاوم کرد کورج لباد یکیان راخست و به خیر ها - تنیکی گرم و جایان ساز کرد . له سه‌شکه واندن بوونهوه نان و شیریزو رون ماستیان هینا و ژنه که هات د انیشت و جای بو تیکردم . نان و جام خوارد و ژن وده‌نکهاک .
 - ثمری برا گیان خویرسیار عه‌یب نیه . بهو به‌میانه له گویره دیی ؟ . همر وک شتیکت لی قه‌وما بسی وایه ."

- هیچم لی نه‌قه‌وماوه . دمجوم بز بهری پیرانان . بارگینه‌کم و مستاوه . واهو مه‌تراه بهره‌لام کرده و خوشم هاتووم تا ثیواری فینک د هبسی حیوانی شیوم . شیواریش د هر دم .
 - ره‌بسی زور به خیر بسی سرچاوان ماله خوته .
 - چادری کسی به ؟
 - چادری حاجی عه‌ولایه .

- ته‌گمر سمرینیکم د هنی د همری هیندی بنووم . زور هیلاکم .
 سمرینیکی بز هینام و راکشام . پوه‌شمینیکی بی د ادم . خه‌وم لی نه‌گه‌تیسوو به کیزه‌که‌کی کوت بچووه گوند و فروجیک و هیندی نانی جوان بینه .
 سمر هه‌لینا کوتم . " ته‌گمر همر وایه زحمت نه‌بی هیندی یکیش جو بو تسمیه‌کی من بینه د هتا د مرناچسی و ناچار همر لیزه د هیم .

- به قوربانت بم مالی خوته . له میوان ناترسین . کچی جوت له بیر نه‌چی ."
 راکشام و خه‌وم لی کوت . نیوه رو بوو به د هنگه د هنگی ژنان له خه‌و رایسوم .
 د یتم سی چوار گوره کچ هاتوونه همر دوشین و له چاد د مستیان کرده به گالته .
 ژنه که جای بز هینام و کوشی . " شیرز به خوی راستیت بی کوتوین . د یاره زور هیلاکی ته‌گمر هیجت لی نه‌قه‌وماوه بهو به‌میانه له جسی د هکه آرسی ؟ .

- نا هیچم لسی نه‌قه‌وماوه . د وو تفنگم پین بو عیراق دمجم . بارگینه‌کم و مستاوه . تغه نکه‌کانیشم شارد و توره تا ثیواری ."

- شیرز جا توره کاره ؟ . ژاند ارم و ناغاکانی شاه‌له‌و پموسی وک سه‌کی هار بهو نیوه‌د ا د مسورینه‌وه . جا توره کاسی نه‌ماوه . به خولای ژنت نیه د هتا نه‌ی د هه‌نیشت تسمو کاره بگی ."

کیزه‌که هاتیووه . توره‌کیک جوی هینا بوو . نان و چیشتیکی به تاسیان ساز کرد بو .

نانیان بوهينام . خوشيان له ديوى چينى نانيان خوارد . هاتن پيكموه چامان خوارد هوه . نيزيك روژ تاوا جوم بارگينم كړته وه و زېرم كړد و ههگبهى فيشه كاتم هاويشته شه ر زين و تفنگم دست لاني و جووه وه چادره .

ژن كه چاويان به تفنگان كهوت حههسان . توره كه جوم ومسرى بارگين خست و تفنگ و فيشه كم لهوى دانان و دانينتم . چايان ساز كړد هوه نانيان بوهينام و دوعايان بونده كړد . ددوسى نان و هيندى شمير ژورنيان پيچاوه و دهات روژ تاوا بسى سوار بووم و له نيو پهرينى دوعايان دا مالواويم لى كړد و روښتم . بهلام تا تپستان حيسانته و ميواند اري شو مالم له بير نهچوتهوه .

به هيووا بووم شو بچه قلاتى موتاوى بهلام ديسان بارگينه بوژ له نيزيك شنو- زونك ومستا . به هزار ركيف و قامپى تاو ههك دهات كهپشته لاوين . له سر جوكهى پين مالان كاپارايهك خرمانى ههك اوښته . ناچار لام داسر خرمان و دابهزيم . بغه سوفيم كوت براكيان ليم قهواوه . بارگينه كم ومستاوه و دمرناچى . با شو تفنگ و فيشه كانه ليز ومشيم و بارگينه كم با لمر خرمان يى تا ليوارى دمرم . كاپرا وك پياوان ته ليسيكى هينا و تفنگه كاني توپور پيچا و ده مالوسكى جودا دايونمين و ههگبهى فيشه كانيش له كادا شارد هوه و بارگينى رووت كړد و گوټى . " فرموو همر تم خانسوى پيشهوه ماله برابى خوته فرموو با بچينهوه له مال بخصيووه و كسين شك ناك . له دوينيوه هيندى عجم له زيدان له ماله سهيد شيخ حهههه دابهزون و كمر نازانى له چسى دهگمرين . چوينهوه مال له برههيوان دانينتم و چايان لى تا و پان چا خوارده وه كاپرا همستا گوټى . " جا تو تپستراحت بگه . خولا بگا شو سهگيا بانه يى نه زان . "

— سهگيا ب كين ؟ —
— كاك سلهمانى لاوين و ههتپوه كاني . سره خوون زور يى ناموسن همر له راو رووت — دهگمرين . "

— مه ترسى دهياناسم و هگمر پين بزانن كاريان به من نسيه يه كتر دهناسين .
— جينى تاغا يى ناموسه و ناني بروايان يى بكرى .

لهو فسانه دا بووين مند اليك هات و گوټى . " سوفى ومره كاك سلهمان بانگ د هكا . " . سوفى جوو وهاتهوه گوټى . " كاك سلهمان دهلى شو بارگينهى سر خرمان شى كى په ؟ " . كوتزوه سيوانه . شپتر بيه تنك بوو روښت .

همر به دواى شو دا كوريكى كاك سلهمان وه ژور كهوت . گوټى : بابم كوتزوه

"بچو بزانه میوانی سوفی کی؟". همتیورویشت و تهمانام کرد ژنیک به پهله خوی کرد به ماله سوفی دا. تهمانام کرد بوکی کاک سلهمانی لایین بوو. ثامین خوشکی هممهزه برای عهولای فقی وسین و سرده صیک جیرل بیوین و نیوانمان زور خوشبوو. شایینس خویان به قوله ئاغا دهمانی وله بفر جوانی کوری کاک سلهمان خواستبووی. له سر دهمی حکومتی میلیلی دا که مالم له نغدهه بوو یک دوو جار هاتبوومه لایین ماله پورم و له کمل ثامین راز و نیاز کونی سر دهمی د اوسیه تیمان زیند وو کرد بووه.

ثامین که هاته زورر بی شهوه له ژنی سوفی بسله متهوه کونسی: "شهیرو؛ شهوه بوو دانیشتیووی؟. ئیستا خمریکین بین تفنک و فیشه که کانت بمرن". چاک و خونتیم له کمل کرد و کونم: "تفنگی چیسی؟".

- چون سوفی ردین کلکه سه کدیت کتون. ئیستا له زورره کی من خوزور و صیره سه گبایه کم باسیان ده کرد. دیانکوت دوو تفنگی بی به".

ژنی سوفی و مدمنک هات و گونی: "به قوربانتیم به خولای ثامینه خانم راست دهکات. سه گبایی میرم راستی گوتوه".

- وهره جاری دانیشه هیندی قسان بکهین پاشان بیری لی ده گهینهوه.

- کوره قهسی چیسی؟. شه سه گبایانه ناناسی. ده زانن توی و ناسیویانی.

- که وایه ثامین په کیک پهیدا که به سواری کلفه زیک بو قلات بمری و پیدا به سهید رحمان. نامه په کم نووسی بو سهید رحمان کونم: "زور به پهله په کیک له کوره کان نسه نیزی له لایین نووشی شهر و کیشه دهم". ثامین نامه کی برکرت و به ژنی سوفی گوت: "نه کی دمنک بگی". بوم د مرکوت ثامین و سوفی زن شتیکیان له نیوان دا هههه.

ثامین رویش و چومه سر خرمان. تفنگه گانم هینا دمر و کونم: "مام سوفی؛ زورت لی مه منوم. تکایه تو پچوه مالی تا من دمرزم. با نووشی کیشه نهی".

- بو چیسی؟ چیسی بووه؟. چون وا به نوژی نیوه زود مروی؟. زیدان عجمی تیدان. - سوفی له سرری مهره. تو چوووی راستیت گوتوه. ئیستاتش بچوو به کاک سلهمان بللی. ۶۰۰ فیشه کم بی په کسک نیم رووت بکرم. تا تاخر فیشهک شهر ده کم.

تفنک و فیشه که گانم هه لگرت و خند هکیک له پشت خرمانه که بوو شه ویم ره چار کرد و بارگنیم زین کرد هوه و چا و مروان دانیشتم. زوری بی نه چوو کوریکی کاک سلهمان له کمل سوفی هاتن و کوتیان: "کاک سلهمان ده لی ماله سهید شیخ محهمدی زیدان

عجمه‌سی نه‌دان با تروشی کیشه نه‌سی . . . فینه‌کمان بداتی و برورا .

کونم " . به کاک سلیمان بلی عصبیه . یه ک فینه‌کیش ناد هم هر کس له جوگه‌ن به‌پرته‌وه نه‌قی لئی دینم . چاره روانی کارسات بیوم و خونم بوشهریکی قورس ناماده کرد بسوو له پرسه‌ید مسته‌فای برای سه‌ید رحمان به سواری په‌یدا بوو . گه‌یسته سهر خرمان و گوتی : " سوار به به جوسوی دادچینه‌خوار و به خواجالی دادمرین . به داخه‌وه نه‌توانی خوا حافظیزی له ثامینه خانم بکم سوار بیوم به پشت مالان داد شوو بیومنه وه قفراخ چوسی لاین و چوینه قلاتی . روزیک له وی حماسه‌وه . روزی دواوی بارگینم له وی به جسی هینت و سواری ولاخیکی شومان بیوم وله گهل سه‌ید مسته‌فا چوینه کویستا نی پیرانه‌کاتی بیتون به دوی عراق داد و چوینه ماله (رسووی خاله) . کویخا رسوورین‌سی و کویخای هونه‌ی پیرانه‌کاتی بیتون بوو . له کونه‌وه له‌گهل ماله سه‌ید عه‌ولا تاشناپه‌نی هه‌بوو . گه‌یشتینه بره‌مرکی رشمال و لیمان و دهر که‌وتن . یه دوو کس - جلموی بارگینی ضیان گرت و کس‌خوی ده سه‌ید مسته‌فا نه‌که‌پاند . دیار بوو له رانک و چونه‌ی تازه و بوشناخی من لایان وایوو سه‌ید مسته‌فا پیای من و داد خوا من کیم؟ . که کویخا رسوو هاته‌وه سه‌ید مسته‌فای ناسی و به خیر هانتیکی گهری کردین .

پاشان وچا خواردن سه‌ید مسته‌فا گوتی : " کاک رحمانم شو دوو تفنگی نار نار دونه لای تو بیانفروشی . کویخا رسوو تماشای تفنگه‌کاتی کرد و بانگی کرد : - " داد هینه‌یک پاره بینن " . ژنیک کیفیلر له پیش‌دانا ، هزار و پنجاه تهنی هینا دمر وله پیش‌سه‌ید مسته‌فای دانا . گوتی " : بسه یا زیانتر دابنیم؟ " .

کونم : " بسه و قیمتی خوبانه . دواوی نیوه روسوار بیوم چوینه زینوی شیخ . من پیشتر چو بیومه زینوی و خه‌لکم دهناسی . به نیور و وکاته‌کان داد ده‌گرام دیتم (برایی نادرد و نه‌زیری فرهنگگی کوماری مه‌باباد له دوکانیک دانشته‌وه . ۱) برایی ناریم دهناسی و به تاییه‌ت پاشن تیکچوونی کوماری کوردستان که هاتسوه نغده زهرم قدر گرترتوو . که چاری به‌من که‌وت تاسازم بوو له تاسیزی کرت و ماچ کردن ولیسم پرس : " چیت لئی هات و چون گه‌یشتوو به تیره؟ " .

- " پاشن نه‌وه بارزانیه‌کان له نغده و دمر که‌وتن ماومه‌یک له شنو وله نیو مامشان خسوم بوارد . پاشان زه‌لا میکم به‌کرتی گرت که بکه‌بینیت زینوی شیخ . له سه‌زرای که له کین

۱ - شیراهیمی نادری کوردیکی کرمانشانی و زهر خوینده‌وار و زانا بو . له سالی ۱۳۳۵ کرا به وه‌زیری فرهنگگی کوماری کوردستان .

کابرای چاوساخ گوتی : " با تاویک له بن شو کالیشه گیایه بحمستینهوه و توزی تاریک دا بی و ده که وینه ریگا . "

راکسام و خوم لیا گوت . به همرای کابرایک ومخمبر هاتم که جنیوی ده دان ، هاته پینو دستنی ههلند مکت که بوچی ولاخمان ومسر کیا کرد وه . ضینس بسه توندی به گزی داچوموم . گوتی : " من ره معلوئاغای که له کینم . راومسته نیستا پیئت ده لیم . رویشت و زوری پیئ نجوو شه مجاره به تفنگهوه گهراوه . به کابرام کوت کاکه له زینوی به کتر ده بینینهوه . سوار بووم بو دمریکه . رسول ئاغا که وته سرم و ومسر تفه - تکانی دام . رام کرد بو دمریکه . هارفاغای دمریکه که ده مناسی و لایه نگری کوماری مه هاباد بسوو به پهنام زانی و رووم کرده بمر دمرگای دیومخان که لهوئ راومستا بوو . له دوروه دهنگی دام و گوتی : " مهیه شیره . بام داوه و به چومسی دا کوتام . تاریک دا ده هات و کابرا له دمریکه له دوام گهراوه . چوموه گوندی (گهلمسن) . شو کابرایه کم به کرکی گرت و هاتمه زینوی . نیستا شه لیرم . قازی له ریگای شم میلله تدا به کوشت چو . " له زینوی شیخ له گهل مسته فای کوری شیخ عوبید ولا بوومه ئاشنا . شو پتر باسی کومونستی و یه کساتی ده کرد . فیکری له من روونتر بوو . جاوم به گاهه همدی سرو کاتی گوت که رای کرد بوو له گهل کاک شمهدی برای چوووه خلان و له ماله شیخ علائند دین بوون . پاتس دوروز له گهل سمید مسته فای هاتینهوه بو قلات . سمید رحمان جونیهتی سه فهره کی پرسسی . سمید مسته فای گوتی : " جا سه فهری چی ؟ . ههنا کاک گهریم شو رانک و چومسه له بمر دابستی تازه سه فهری له گهل ناکسم . "

کاتیک گهراومهوه چوموه لای حاجی سمید و هیندی پارچهم بز هینا بوو داسنی و حیسابم له گهل کرد و ویستم پوهله کی یه ههوه . حاجی پاره کی وهرنه گرهوه و گوتی به سه لکوو سه فهریکی دیکه نی بگی . ماوه یک له مالی بووم سه فهریکی دیکه بو عیراقی کرد ئاشنایه تیم له گهل کاک مسته فای شیخ عوبید ولا و جهند کسی تر له سر تیکوشان سوئری کردم . له گهراومهوه د حیسابم له گهل حاجی کرد و نیزیکه شه ن سه د تعمن قازانج دا بویه . سمید به هیوای قازانجی پتر پاره کی وهرنه گرهوه .

دوکاتی گوندی به نی زور له هاروین وله جهنگی خرماتان دا کار ده کا . ده بوایه یارمتهی بدهم و صوهی سو بینم . له بمر شهوه باوکم شیجازهی نه دا که خهریکی هاتوو چوو عیراقی بم . دوکانه گه مان باشی کار ده کرد . عه بیکی دیکه شه مهیه که ده پی هه مووی

به قهرز بدی . بوئو کاره د سماعه ی زوری دوی . ئیمن هرجسی د همانگری به قهرز
د هروی . له جهنگی خرمانان و کورگن نهوسی قهرز و قول دا روزیک قاسمی پیر و ناغا له دای
ناردم و گوتی : " دین له کملم یی به نغده . له گهل تاغا کانی مامه ن کوپورنه وه مان -
همه یه و کس نیه له گهل بستی ."

گوتم : " کاک قاسم من بویه د وکاتم به ئیجاره گرتوه که بیگار نه کم . ئیستا جهنگی کاسمی
ئیمه یه . ناتوانم بییم ."

— کس نیه له گهل یی هیچ پیام نین نو له گهل وه ره .

نه ماشام کرد فایده ی نیه و له گهل مل هور هیچ ناگری . چومه وه بارگینم زین کرد و چومه
لای قاسماغاو گوتم تا مادهم . تا گمیشینه نغده قهر و قهپ یه کسمنان نه کرد .

گمیشینه نیو شار و گوتم : " کاقاسم خوا حافیز " . به سمر سور مانوه :

— یانی چسی ؟ سو کوئی ده چسی ؟

— کاقاسم من نوکری ناکم . بوئو کوکری نابم . من بییم له یاشخانه د اینیسم و بلتی ی نوکه
رم له گهل و که وشت بو د اینیم . ؟ له گهل نایم و د مچم بار د کم و له کرده قیئین نابم ."

هر چه ند هه ولی دا رکیم له بارگین دا و چوم له کار و انسه رایه ک د ا به زیم .

سوفی رحمانی به زاز د وکانه د ارکی نغده بوو رای کرد بوو مالی چوبوه بوکان . خانویه
کسی باشی هه بوو کلیکی د ابوو به ئاشنایه کی خووی د دوستیکی من . چومه لای و گوتم :

" د هه وی بیه وه نغده . خانووم وه کیر ناکه وی . هاتووم خانوه کی سوفی رحمانم
به هیه تا بو خووی دیتوه . وه ک پیلران کلیلی خانوه کی له پین د انام و گوتی :

" شهه کلیل و خوئی زانی له گهل سوفی رحمان ."

کلیلم و مرگرت و چومه رادانه . برادریکی ئازربایجانیم هه بوو گهل و عاره بهم لسی

و مرگرت و شهه چومه وه کرده قیت . به باوکم کوم . " لیره نابم . د هیانوی به کن به
نوگه ری سواری و بیگارم یی بکن . خانووی سوفی رحمانم و مرگرتوه د مچینه نغده .

بابم زور نارصهت بوو . گوتی : " هه رچی هه مانه بوته قهرز . مال و پیران د بین . بو مان
کو نایبتهوه . به لام حاوانه هه ن له گهل شهه تاغایانه زحمهته .

به یانی مالمان بار د کرد کاک فتاحی برای قاسماغاهات . زوری هه ول دا که

بار نه کین . ماله که مان لی تا و چوبینه نغده . خانوومان هه بوو به لام یی کار و کاسمی .

بارگینه کم فروشت و حموتوی جاریک د مچومه کرده قیتی که قهرزه کان کو بیکه موه . تاغا کانی

کرده قیت هه ر یه کی د ووسه د تهه تا سه د و حه فتا تهه ن یی قهرز دار بوون نه یانده د اوه .

هم کارمساته به جاريك له سيستمى د مروه بنگى وجسنى تاغا بزارى كړم شو
 جار ئيدى له نغده بووم و شيوه تيكوشان و پيووند يم له كمل لاوان به نين تر كړم .
 بيكارى له نغده و دانيشتم له چايخانان له كمل هيندى جوولا نوه ژانده ارهري سل
 كړم بوو تاگام لى بوو چاره د بيزيان ده كړم . قهرزه كانم بو كو نده بوونه و يا به شسى
 شهوند هم كوډه كړده وه كه بيخوين . هيو مروه گامنيكمان هموو يك د دوو جار ويستم كه
 بيفروشم و بيكهم به د سمايه و كاسيه كه بكهم . د ايكم نهى هينست و د ميگوت تاوسه و له
 زستان د ادهزي و ماستمان ده پسى .

لهم ووز و ههل و مصرجه د انخوزن كهوتم . پتر له دووانك له سر جى بووم .
 كابر ايه ك به ناوى (د وكتور لوتفى) كه له عيراقوه هاتيوه كورستانى ئيران ولسه
 نه غده كير ساپوره و زسى هيناپو له گوند هكان د مسوراوه و نمخوشى د مرمان ده كړم .
 د پاره نه ماشا كړم و د مرمان كړنى به قاچاخى بوو د موله تنك هم شى جازهى نه د ايسو
 بهلكوو چونكه ئيرانى نه بوو پيناسى ساختهى په پيدا كړم بوو جار وبار بانگينى ده كړاو
 ئه زه ئه تيان د د ا . به لام ژانده ارمه به پوليكى كم وازى لى ده هينا . پاشان كه ياسى ده
 كم به قيمتسى شى جازهى مانوه و د مرمان كړنى ، بوو به جاسوسى ئيران و خزمه تيسى
 ده كړم .

همر چونيك بى د وكتور لوتفى ده قريام كهوت . نمخوشيه كم زور توند ده پسى و
 حهوت روزى هونرو له گيانه لا د ا د هم . ملاكانى خهليفان و بالنجى و ثالياوه و -
 دزه و نغده د پينه سرم و ريگاي چاره له وهدا د مپين كه سورهى (رعد) له قورتانسى
 پيروز بخوين و زوو كيانم د مرچسى و شهوند به گيانه لاوه نه يم . وهك د وايه بسويان
 ده گيراموه ماوهى حهوتوبه كه خهلكى نغده و گوند هكانى د مور وهر له هاتوو چوى مالى
 شيه د ا بوون و روزى جومعه بو مانوه هم له مزكهوت د وهاي به تيكرايسى كرا بوو .

لهم حاله د ا د وكتور لوتفى له د پيهانوه ده گاتهوه نغده و د خهبرى نمخوشى من
 ده بيسى . ئيتر گير نايى و د پينه لام . راستم ده گاتهوه و ئامپوليك له باسكى ده د ا .
 من هوتى شهوه نه بوو چون راستيان كړده ووه . به لام له كمل تاچوله كه چاوم هه لينا
 خونيكى رمنم ديت له باسكم دى . ئيتر نازانم د مرمانى ديكى داسى يان ناباله ام
 له مردن و زحمه تى گيان د هرچوون رزگار بووم .

راست له وگاته ناسك و د زواره د ا كه من وا شميرزه بووم و خهلك به تيكرايسى بوم

به پهرن بوون و دوعایان بؤده کردم و هیندی دوست و دلسوزی کوردی نغفده شمو و روز له بن سرم دهبون، حاجسی سهد محمه دی تاخه قهلا د پنه سر بام بؤ پوله که . بام و زنه که یی د هلی و داوای لی د هکا که راوستنی تا من ههله مستهوه . حاجسی سهد و موسولمان یی لی د هکوشی د هکا و هیومه گامشه که له جیاتی ۲۵۰ تمن لی دستینی و میا . نخوشی من له لایه و کرد موهی سیدی موسولمان له لایه کسی تر به جاریک روحیهی دایک و بابی نیک شکاند بوو . که هستامهوه تهواو هستم به د مرد و اخی دایک و بام د هکرد . نه دهامتهوه سر حال و خوم له راست دایک و بام به نمره زار و تاوانبار ده زانی . دوست و برادر مرد هانتن به تایه ت لاوه کان سمریان د هدام و جار و بار پولیکیشیان بؤده هینام . هیچمان نهما بوو . همرجسی هممانبوو خوار د بوومان و به داود مردمان و میوانان تهواو بسبوو . نافع شتیکی زیند ووی راگرتبووم سردان و هاتوو چوی برادرمان بوو . پایزکی سار له نخوشی هستامهوه و توانیم هاتوو چوی بازار بکم . له و کانه دا سوفی رحمان پیدا بووه و گوتی : " ماله کم دیتهوه و خانوه کم پیویسته " . هه قی خوئی بوو . تا ئیستا پیماوهتی کرد بوو . ناچار گرام چاوه خانوه کم له حصاری مالیک دا دیتهوه و به پهنج سرخیزانهوه لهو چاوه خانوه دا ده ژیاين .

داغ و کسه ریکی قورس و به ژان گیانی ریک ده که بشیم . جوت بهندیکی تیر و تمسه دست رویشتوو ژیانی خونی ، به لام ئیستا بیگار ، محتاج ، یی بژوو له حاست دایک و بام چاوم ههئنده هات و من ببووه هوئی پیک هانتی وه زعی شهرزی شووان و ژیاينم لی نیک دابوون

کومه لی لاوان ده هات پهری د مگرت و روزانه ده هاتنه لام و ده بوايه ریازی خه بات د یاری بگین . شهون بیوه سر باریک . له نیکوستانی لاوان د مرجوو بوو هیندی کسی باومر پیکراویشمان وریا کرد بوونهوه . بهک له وانه (مالا معصوم) کوری خه لیهف مالا حصه نی قهلا بوو . له کومه دا به کیک له تیکوشمرانی تاوچه بوو . پانی کوماری مه هاباد مالا وهک که وله ربوی قاچاخ بوون ، شهون چوو بوو بیوه نوسمری حاجسی مالا عهولای سلا ح زاده . به لام له کهلی ریک نه کهوتبوو ، هانتوو له خه لیقان کوندی مارفاغای شاهوله بسبو مالا . جیژنی رهه زمان یا قوربان دهی مالا له کمل خه لک دمجیته لای مارفاغا بؤ جیژنه پیروزه . له دانیشن دا مارفاغا له لای رعیهت و میوانان روو ده کاته مالا معصوم و دهلی . " مالا ئیستا مالا سه که گان چ ده کن ۲ " .

مالا معصوم له ولام دا دهلی : " مارفاغا تا ئیستا هزار کتیمم خویند و شهوه به

قورئانی لیم خونینده یک مه‌لای سه‌گم له کتیب دا نه‌دیوه به‌لام هزارا ناغای سه‌گم
چاوپیکه‌وتوه". شینر راد مئی و دینته‌وه خه‌لیقان. له‌م حاله شیرزه‌ی خوم دا مه‌لا یه
یدا بوو. "دسمریان کردوم ده‌ی بروم. له‌هیچ کوش‌جسی نیه و هیچینم نیه".
یه‌کیک له‌کوره‌گانی نغده‌م تارده قمره قصاب یه‌ک دوو کوری به‌کار و پیاومان له‌وی هه‌بون
هاتن و گوتن: "ده‌ی مه‌لا م‌صومسی بمرن دایه‌زیزین و به‌راتی بو‌بستینن و به‌سه
خیوی کن". مه‌لایان برد و تار مردن همر له‌قمره قصاب بوو له‌تیکوتانی سیاسین
قت‌وازی نه‌هینا.

دیسان سه‌ید حه‌مه‌ده‌مینێ شه‌ندازه

پان‌هه‌ستانه‌وه‌م جاریکی دیکه‌ن چومه‌وه‌گرده قیت و هیندی قهرزم کو‌کردنه‌وه.
به‌لام ناغاکان جوا‌بیان نه‌داسه‌وه و ئیستان‌کاک ف‌تاح حه‌فتا ته‌نم همر پی‌ قهرزداره.
سه‌ره‌نای زستان هیشتا به‌فر نه‌باری بوو روژیک سه‌ید حه‌مه‌ده‌مین په‌یدا بوو. دانیش‌ت
و گوتی: "روله‌ تو کاسی نازانی. شه‌گه‌ر کاتی خوسۆ به‌قه‌سی منت کرد بایه ئیستا وا
نه‌ده‌بووی. پیاویکی تر بووی. تازره رابرد. ئیستا گه‌نه‌ شامی چاک ده‌فروشی. پاره‌ت
ده‌ده‌سی سواری ئه‌سی من به‌بجولا جان. گه‌نه‌ شامی بکهره و بینیره‌وه. قازانجی
پان‌ده‌کا".

له‌خولام ده‌ویست کاریکم بو‌په‌یدا بی‌ و لانی کم ماوه‌یه‌ک له‌مال دوو که‌وه‌وه.
هیندیکی پاره‌ داسی و ئه‌سپیکی باشی هه‌بوو بوی زین کردم و سوار بووم بو‌بهری پیرا
نان. جوومه‌گوندی (یه‌منابات) ماله‌ پوروم. ماله‌ رسموی پورزام که‌ پیشتر باسم کردوه.
دوو‌روژ ناردم له‌گه‌نه‌ شامی به‌رسی وه‌گه‌یر نه‌که‌وت. پاشان به‌پورم گوت: "هه‌مچم‌نسه
زستانینه و کاسی نیه و گه‌لیک‌ئه‌سپه‌رزم. پورم‌گوتی: "رسمو‌پولی هه‌یه‌له‌ی بستیته".
روژیک به‌مانی گوتن: "کا‌که‌ رسمو‌من ده‌جه‌وه. زور ده‌ست نه‌نگم و ده‌بسی هیندی‌یکم
پولی به‌ده‌ی کاسیه‌کی ده‌گم و پاشان ده‌ت ده‌سه‌وه".
- جا به‌و زستانه‌ پاره‌ له‌ کو‌ی بوو. گامین نافروشی ده‌نا ده‌م فروشت و ده‌م دایه‌ی.
- تو قه‌ت پی‌ پول نابسی. خو‌ئینه‌لا به‌ده‌ستی خالیم به‌ری ناگه‌یه‌وه.
- جا شه‌گه‌ر نه‌ی چ ده‌گم.
گوتن: "به‌ری تو پاره‌ت هه‌به‌ به‌ده‌یه.
- روله‌ گیان من هه‌یج شک‌نا به‌م. هاتی کلیلی یه‌خ‌دانت ده‌سی بگه‌ری شه‌گه‌ر هه‌یجسی

تیدا بوو بیبه و جوانی کهرمه دوه .

کا رسوو وه دنک هات . " جا شهه قسهیه ؟ . چون کلیلی یخدان دده می به کهریم ؟ .

— روله بو نهد موی ؟ . شکر هیچی تیدا نه بی خؤ یخدانه که نایا .

— دایه شهه کار نیه . دزی من ریک کهوتون .

پورم کلیلی بسوهاویشتم و کوتی برز بیکهوه . کاک رسوو راست بسووه و کوتی :

— وانایی . نای یخدان بکهپهوه . چندت دهوی دهت ده می جا نازانم کسهی

دهم دهپهوه .

— تو جاری له خه می دانه و دایه سهه . هزاره تمنم بو بیبه و به سهه .

— شهه دهلی چی ؟ . هزاره تمن به کئی پیدا ده می ؟ . یاش چقه به کی زور له

کهل پورم چوار سهه تمنمان لی همستاند و گهرامهوه بو نغفدهه .

بانسبوو هرچونیک بوو زستانمان پی برده سمر . بهلام بیکار و بی کاسی له شار

دا زیان نه دکره . له زستان دا کومه لهی لاوانمان توزیک ریک و پیک کرد . له دیهات

کاک سهید علی حاجی کاکه مین خه لکی ثالیاری و حه مدهی خانمی له ثارنی و میرزا

قادی نعلیر و له شاریر من و حه مدهی سو فی رسووی قاومچی وه کومیته یه کویو

پنوهه و بریارمان دا ۱۵ روز جاریک له نغفدهه گو بیتهوه . من به شیلگیری له کهل ناسیار و

براد مرانسی کون که له کومه لهی ژک . دا ده مناسین پیوه ندیم ده کرت . نامه کان هموو

که ریم پارسا دهینوسین و به تهواری جیگای د لنیایی بوو .

له سهره به هار دا ده بویه بو زیان ههول به دم و کاسیبهک بد و زمهوه . له شاردا

کاسی پی پاره ناگری . جاریک قهره نیاغای پیران له دواي ناردم که بیجیم بیبه به صیرزای

شه . بهلام من که دزی شه چینه چهوسینه ره خه باتم دست پیکرد بوو نم ده توانی بیجه

لای شه . براد هریکمان هه بو له کوندی (مدهلیا) ملکی هه مزه ی کهریماغای قونقلا .

کوتی وره له مدهلیان دوکان داینی . کوندیکی ناوه دان و نیزیک بازار و بو کاسی بانه

چومه مدهلیان له کهل کویخای هه مزئاغا قسم کرد به دوو نه نه که رون سالی دوکانم لسی

به نیجاره کرت . ماله که مان بار کرد و چونیه مدهلیان . پولیکی زور که مان هه بوو .

لاموایه تنیا په نجا تمنمان مایوو . چوو له سابلخ هیندی قند و چا و شره ویره ی دو-

کانی کوندیم کری و باوکم به دوکانهوه خهریک بوو له بیکاری رزگا بسوو .

له به هار وهاوین دا له گهل براد مرانی کومپته بریارمان دا هممو روزی ههینی یان له بازاری محمده یار جاومان به یهک بکهوی . له سندوسی خواروو مهلا معسومی قهره قصاب و قادی سونی هممهزه و سهید عولای مومیند و میرزا برایی درویش حمده وهک شهزادی نیکونهر هاتیوونه مهیدان و هاوکاریان دهکرد .

به هاری سالی ۴۶۷ ارود اویک سهیر و پی وینه له ناوچهی موکریان روری دا . مهلا شهجه کوری خهلیفه مهلا حمهینی قهلا و خه لکی گوندی قهلا ی رسولمسیت ناوچهی چومسی معجید خان، که یهکیک له شهزاده ناسراووتیکونهره کانی کومهله و پاشان حیزب دیو کرات بوو زانابهکی به نیو بانک و خهت خونرو مۆر هه لکن و هونهر مند بوو، نوسراوه یهکی به خهتیکی جوان دهتگرت به تاوی تر نوسراوه بلاو کرد بسووه . له نوسراوه که دا کوترابو "کوماری مههاباد نهرخواه . حیزبی دیوکرات ههر ماوه . گهلی کرد خهباتی خوئی درهزه پی ده دا . ههر کس شه نوسراوه ده بهینی له سهری ضرزوواجه که کههوت نوسخه ی له بهر بنووسینه وه و بلاوی بگاته وه و بۆجهوت کرد انی بخوینینه وه . وه نهی پی هه موو کرد یکه " شه نوسراوه یه به شهو میه کسی نهینی بلاو ده کرده و دهست به ده گهرا .

مهلا معسوم که هاوکاری شه بوو برای مهلا شهجه پیش بوو روزیک له بازاری محمده یار سه کابراهکی دیتبوو . هینایه مهملیان . بریارمان دا بو هممو براد مرانی "کومهله ی لاوا نی لادسی" بنهیرین . مهلا بایزی چه قهمل مستهفا و میرزا برایی درویش حمه مه دم بانک کرد و ههر یه که ده نوسخام پی نووسینه وه و بۆ براد مرانم نارم . ههلسوران و جهو جولی شه هینه ی کسی دهگهتی زویا کرد بسووه و ده یانوست بزاتن شه چ دهگهین .

حیزبی قوریان یاره مه زان بوو هه مهزه ی کهریماغا له تاران هاتیسووه و جههغه رئاغای کهریسی که شه فه ره یکی دیوکرات و سهردکی کومرگاتی کوردستان بوو به شه دام مه محکوم کرابوو هه مهزه تاغا وه دوا ی کهوتبوو تا زادی کرد بوو . رهعیه تی مهملیان پی یه وه دهچوون و مینین ره که لیان کهوتن . هه مهزه تاغا پهرسیاری له هه مووان کرد و له مینینی پهرسی . پاشان سه کویخای گوت ئیجاره له میرزا کهریم مهستینه . شهو یاره مه تهکی زور بوو به من و پتر له تیکوشان دا دستی تاوا له ده کرد سهوه .

هاوینی ۲۷ ۳۳ - ۱۹۴۱ روزیک کاک (سولتانی شیخ تاغای) خه لکی تالاو له دوا ی نارد بووم که له گهل مهلا معسوم بچه شامات گوندی (تازه کندن) . سوار بووین و چوینه ماله سه لدا بابه وهیسی . که جووین سولتانغا لهوی بوو . دوا ی فراوین چوینه مهزدا و له بن کینه گمنیک دانیشیتین و هاتینه سهریاسی روخانی کوماری مههاباد و درهزه .

پیدانی خهبات. زورمان بارکرد کاک سولتان گوتی: " پیوسته به شیوه‌یه‌کی تازه خهبات بکین. پیم خونه توله سابلاخ بچی رحیمی سولتانیان ببینی. نیمه شهوه لهم لایه خیریکن و شیوه‌ش له گلهو محیم قهارو مدار دابنن .

گه راینهوه پوسند سرو من چوسه مه‌هاباد رحیمی سولتانیانم دپتهوه. له‌کهل و کاک رحیم چوینه مالی شهوان و باسی زیندوو کرد نهومی خهباتان دامه‌زاند. تهمانام کرد همر شهو ریباره‌یه که نیمه له " کومه‌له‌ی لا وانی لادی" داکرتومانته پیش. وانسه خهبات دزی دهره‌به‌ک و سستی دهره‌به‌گایه‌تی. رحیم زور له من توند تر بوو. دهره‌به‌ک دهره‌به‌ی وه‌زیر و فقیر و هه‌ژاری لادی روون کینه‌وه و وابکیت یکتر بگرن و نه‌چاره‌هر له رابرد وو وهر بگرن. رحیم کوریک‌کی تیگه‌یشتوو قسه خون و زوو ئینسانی بولای خوراده کیشا. قه‌رامان دانا دای حه‌وتیه‌ک بجه‌وه مه‌هاباد و به‌رنامه‌ی کار داری بکین. من گه‌راه‌وه برادرانی کومینه‌ی " کومه‌له‌ی لا وان" م کو کرده‌وه و مه‌لا مه‌سوم و گهریم پارسا به زیادی به شدار بوون و مه‌سه‌له‌ی مه‌هاباد م بو بارکردن. بریارمان داله‌گه‌ل مه‌هاباد هاو‌کاری بکین.

له‌کاتی داری کراو دا چوو‌وه مه‌هاباد. کاک رحیم نوسراومه‌کی بوه‌نیام که به مسۆریکی سوور " ک. ک. ک." (کومه‌له‌ی کومنیستی کوردستان) هه‌ر کرابوو. له‌نوسراوه که دا مه‌سوریته‌ی درا بوو به من که بو زیندوو کرد نهومی خهبات و شانه‌کاتی حیزبی له شنو و سندر و لاجان و شارویران کار بکهم و مه‌سولیه‌تم هه‌بی. بوناه نووسین ره‌مزیکس شه‌ل: وی مان داناو بریارمان دا به (ره‌مه‌نامه و ده‌نگوبار بو مه‌هاباد بشیرم. بریارمان دا تهر و نامه بشیرم بولای (وستا کالگی پینچه‌سی). کوردیکی کوردستانی گهریم بوو له مه‌هاباد گهر ساپسووه و زنیکی سابلاخی هه‌نا بوو. کوریک‌کی خوین گهرم دلسوز. سووتاری کوردایه‌تی و تیکوشه‌ری چینیایه‌تی. ماوه‌یه‌کی زور پیوه‌ندی له که و وستا " کاکل" هه‌بوو. ئینسانان توانم ئینسانیه‌ت و نازایه‌تی و جوامیری هم پیاوه له بیر بکهم.

له‌گه‌راه‌وه‌دا سه‌فه‌ریکم کرد بولای سندوسی سه‌ری و شنو. بیجگه‌له‌ برادره‌راسی پیشوو هم جار به به‌ریتر دستم کرد به پیوه‌ندی گهرن و په‌یدا کردنی شه‌نام. ههر گهر مسۆری سوورم نیشان ددا ده‌گریا و ناماد مه‌سی خووی بو هاو‌کاری و یاره‌تسی ماس راده‌که‌یاند. شه‌فادی خویند هوار و روناک بیر هاتنه‌ریزی تیکوتان. وه‌ک سادقی پیش نوماز، سه‌دی علائی، هسته‌فای ساوجبلاغی، له‌شنویه‌عه‌د و لاسوار و هه‌ی تر.

سه‌لا محسوسی فقره قصاب و مک نووسری کومیت به رمز نامه‌گانی ده‌نووسی .
له فقره قصاب و چه‌قل مستفا و خلیفه‌لیان هیندی لای گورج و کول و سوارمان په‌یدا
کرد بیون و نامه‌مان بو‌شانه‌گانی تردا په‌یدا ده‌ناردن . له هه‌ر گوندیک شانه‌یه‌کی سی
کسیمان د‌ام‌براند بوو زور به نه‌ینی کاریان ده‌کرد . خه‌بانه‌گه‌له واقع‌دا خه‌باتی چینا
یه‌تی و د‌زی د‌رمه‌ک و سرما‌یه‌د‌اران بوو .

هه‌وه‌لین کتییی سیاسی

سه‌فهریک له مه‌هاباد کاک‌رحیمی سولتان‌یان کتیییکی د‌ام‌سی به ناوی "ئوسولسی
تەنگیلاتی حینیی" نویسی (ئه‌رده‌نیرئاوانسیان) . خریند‌نوه‌می ده‌کتیییه‌ جوهریک
کاری تیکردم ئیتر لام و ابوو ده‌یی هه‌صییشه له خزمه‌ت حیزب‌دایی و له‌م ریگایه‌دا هه‌موو
نت فیدا بگی .

زستانی ۱۳۲۷ کوواری "ریگا" له مه‌هاباد بلاو کرایه‌وه . کوواری ریگا به‌ناوی -
(ئه‌رگانی کومه‌له‌ی ژبانی کرد) له لایهن کاک‌حمصنی قزلبجی و غه‌نی بلوریا‌نه‌وه
له سوله‌یمانی به‌رونیه‌له نه‌ن لاپه‌رده‌دا به‌کردی و فارسی بلاو کرایه‌وه . و گمیش‌بوه
مه‌هاباد . ئه‌م‌وو د‌روشمه‌له لاپه‌ره‌ی هه‌وه‌لی (ریگا) دا ده‌ده‌روشان .
- "پیشک‌نه‌گمانی پاک‌ی شه‌ید‌ه‌گانی ریگای ئازادی" . . . " بژی ئازادی و ئازاد-
بخوا) بیری ئیستعمار و دیکتاتوری " .

بلاو بوونه‌ومی کوواری "ریگا" هاوکات بوو له‌گه‌ل ته‌قه له سه‌مه‌ره‌زاشا له زانستگای
تاران . بیانویه‌کی چاک بو پوله‌ر هه‌لکه‌وت ، له مه‌هاباد د‌ه‌ستیان کرد به‌گرتنی
خه‌لک . ئیبه‌له نعه‌ده‌جم و جوله‌که‌مان تاران‌ه‌یه‌ک و مستاند .
له سه‌مه‌ به‌هاری دا سه‌فهریکم کرد بو بیری په‌رانان . له لاجانی چاوم به‌چه‌ند
د‌وست و ناسیاران که‌وت و قه‌ولی هاوکاریان دا . سه‌ید حمه‌دی زه‌رگه‌تن و کاک‌ئه-
حمه‌دی زیدان و سه‌ید مستفای برای سه‌ید حمه‌د و کاک‌مامه‌ندی زه‌رگه‌ته‌ن و په‌یروت
ئاغای د‌ریکه‌ و چه‌ند کسی دیکه . ئه‌چاره سه‌مه‌لیان بیوه‌ناوه‌ندی کاروباری سیاسی
ناوچه . روز‌نه‌بوو یه‌ک دوو که‌ر نه‌یه‌ن و خه‌به‌رنه‌هیتنن و داوای ژینوینی نه‌گه‌ن .
که‌ریماغای قوتقه‌لا سه‌مه‌لیانی له هه‌مه‌زه‌ئاغا هه‌ستانه‌وه و د‌ای به‌جه‌مه‌رئاغا که
نازه‌له‌ئیندان به‌ر بسوو . به‌لام پاش بلاو بوونه‌ومی کوواری "ریگا" سه‌ر له‌نوۆ له

جعفر شافعی گمراه . ماهه یک له مه هاباد بیان راگرت و پاشان برد بیان سو توریز .
 من جار و بار دهبویه بیجه سابلخ و شره و بره دوکان بگرم و هموو جارین چاوم
 به وستا لاکل دهکوت . پاشان رمحیمی سولتانیانم دیت و عهد ولای شیحاقی که قوتا
 بیهکی سمنغی نیونجسی بوو پتی ناساند م وکوتی : " پیوند پت له گهل شو برادر مه دهبی ."
 روزیک له مه هاباد تووشی قادر شافعی کهریمی بابی جعفر شافعی بووم کوتی . " کاریکم
 پیشه دهبانوی جعفر بو توریز برن . نامه یک همیه دهبی بییهی بو توریز سو
 سرورکی شاره وانیه کانی نازربایجان . من و مدوای کاری خوم که وتیسوم و دیسان تووش
 بیگیاری شافعی بوومه . مسئله یگرتنی جعفر شافعی باریکی سیاسی همبوو نمتوانی بلیم
 ناچم . له گهل خوی برد میه ماله میرزا رحمتی شافعی . شافعی میرزا رحمت بمسته
 بهکی هینا و له گهل نامه یک . کوتی : " شو دباریه که بو خانسی سرورکی شاره وانیه کانی
 نازربایجان . بیچوته توریز و بم قادر یسه بچو مالیان و نامه دباریه کی به میه .
 سواری ماشین بووم و چومه توریز ، دیاری و نامه کم که یاند ووه لام وهر کرتوه و هاتمه
 وه ، به لام هیچ فایده نیبوو جعفر شافعیان برده توریز و من جاریکی دیکتن تووشی بیگار
 بوومه . کاسبیه که مان ناراد به یک باشبوو سه باره ت به سعفر و هاتوو چو بارگینیکم کری .
 تم جار که دمجومه سابلخ روزنامه نیمنی حیزی تود هیان دداسی و ضیق سو
 هیندی برادر مری خوینده وارم دهناره . هارینی سالس ۱۳۲۸ روزیک له قونقلا وه پیا
 ویکلی قادر شافعی پهدا بوو کوتی . " شافعی له دوی نوی نار دووم . عیلاج نه بوو چومه
 قونقلا . که چووم قادر شافعی کوتی . " دایکی جعفر له دوی نار ووی بچو ژووری ."
 که چووم شرافه خانم دایکی جعفر شافعی زور به گرمی یسه خیر هانتی کرد م و کوشی
 بویم نارده بیجه توریز و هیندی شت بو جعفر بری . " نه دکرا بلیم ناچم . چومه
 توریز و پاش چسند روزگرمه وه . شیت له و روزمه من بیومه ته تری نیوان قونقلا و
 توریز . و که له دوا یهن دایسی نتیجه ی دهکین .
 ساری پایز له گهل سید محمد مهدی بالا کیر که به کیک له دوست و برادر مه نوزیک
 و خوشه و یستم بوو سعفریکمان کرد بو دشته بیل و مهره وهر . له گوندی حصن نوران
 برادر مریکمان له گهل خو سوار کرد و رویشتن نوزیک نیوه رو که یشتینه کانی سی .
 کسمان نه دهناسی و له ماله (نه های همگی شافعی کانی سی و هموو دشته بیل) لامان
 دای . نه های همگی بیجگه له وه که سرورکی عشیره تی همگی دشته بیل بوو خوشی سردار

داریکی گوره و د هوله موند یکی قورس بوو له بمر د مرگا نوکر و دست و پیووند لیمان -
 د مرکوون و ولاخیان لئی و مرگرتین و ټیمه چوپنه ژور . برادر مری له که لمان بوو له گمل و لاخته
 کان جوو نفاقیان بد اتی . سمرمایه کی یی رهزا و به فریض د بهاری . که و هژور که وتین -
 ژور و یکی گرم و کوره د ایسا . ته ها بخیر هانتی کردین و چایان هینا . هغه ها که مان یان
 ناقهت کردنی و لاخته کان هانتیووه له پاشخانه دانیشیوو . من گوتم ثمری شو ها هاله ای ټیمه
 چسی لئی هات با بیته ژور بیگومان ته ها بک وهک و اگاتی لای ټیمه نیه رهصیهت نه نوانسی
 له لای د اینتی .

ته ها گوئی . " با بیته ژور . له نیو ټیمه دا ټاغایه تی نیه . ریش سییه تی هه یه .
 هر یو به ن ټه کر ټیستا من لیره بار بکم گشت عشره ته که له که لم بار د مکن . به لام ټاغایه
 کسی د پیوگری یان مامه ن ټه کر بار بکا رهصیه ته کان کوژهی رهسی له دوا د هشتکین ."
 کاتی فراوین ته مانام کرد هر زه لاسه د یته ژور و د میچی له لای سورو د اده نیشی
 د یومخان پسر بوو . جوار پینچ کوری ته ها هاتنه ژور له لای خواره وه دانیشن . نانیا ن
 هیئا ، هر به دوو کسان مجمه هه کیان له پین د اتان . ته ها بانگی کرد که له گمل
 نه ونان یخوم . له سمران خوارن پیم گوت . " ټاغا واد یاره یی و قد می ټیمه خسر
 په وه نه وه مو سیوانه له کوئی په ایا بوون ؟ .

کوئی . " میوان نین . خه لکی گوندین . د ای ټیمه وایه خود اتی مال د ه یی بیت له
 گمل ټیمه و له د یومخانی ټیمه نان بخوا ."

د وای نانواردن راد یوان هیئا و کویمان له د هنگو بار گرت . راد یوناران باس
 ته ری ټیو خوی یونانی د ه کرد . موهند یسیکی یونانی به ناوی (مسیو) کارناسی تونن بوو
 له د و خانیه ی ورسی . مسیو که ناوه گئی نه زانر کا برایه کی ساحل زلی قله وی گله گت
 هه میسه پیپیکی به لافغوره وه . مسیو بو مسه له ی تونن هاتپوه کاتی سی . فیری فارسی
 بسوو سمر و کوئی د ه شکاند . له سمر وه زسی یونان له گمل کوره کاتی ته ها لئی بوو به
 قزه و دم به دسه . مسیو د یغاسی له کوه ونیسته کاتی یونان د ه کرد . کوره کاتی ته هاتن
 له ژیر ته نسیری راد یوناران و خویندن قوتباخانه له ورسی د یغایان له بوروزازی یونان
 د ه کرد . باسه که یان خونبوو . ته ها گوئی . " له م کیشه یه دا ټونه زهرت چیه ؟ ."

- من میوانم و ټیستا د مرم . واد یاره مسیو و کوره کان کیشه کیان تازه نیه .

- ههئا مسیونیه ټیره نه و کیشه هه یه .

- من لایه نگری بیرو رای مسیو د ه کم . خه لکی یونان و پین هه موان حیزنی کومونیس د ری

فاشیزم شهری کرد . ئیستا لهشکری ئینگیزو ئه مریکا هاتوون و ده پانهوی بورژوازی سه سه خهتیان بهسه خهک دا زال بکتن . که سه کاتم تهواو بوون ته ها گوتسی .
 — له نیو ئیمه دا باونیه له میوان بهرسن له کوپوه هاتوه و له چسی ده گهری؟ . به لام من ئیستا ناچار ده پرسم له کوپوه هاتوون و ده چنه کوئی و له چسی ده گهرین؟ .
 — خه لکی سئووسین . هیندی خزم مان له مرگه وهر همن ده چین سهریان ده دهن . ئه گهر ئیجازه نه بدهی با ولا خمان بو بئین و مرهخست ده بئین .

پاشان به مسیوکوت پیتم خوشه ئا درسی خوتم بدمیهی رهنگه منیش توتن بئنه دوخانیه .
 — من هه مینه له دوخانیه ده بم . ئه گهر هاتی بم بئنه وه به چاوان ئه گهر توتنته هه بی .
 ته ها گوتی زور ساره ده . ئه و ئه لیره بن . به لکوو بتوانم لیئان حالی بم .
 ئیجازه به ره مووی ده روین . مسیو له گهل کره کانی ته ها وه ده ر که وت و دیومخان چول یوو .
 به ته هام گوت : " لا هوایه تو بویه نایی مسه له ی نه ته وایه تی ونیشتهانیت لی بشارینه وه .
 من مهشولیکی سیاسی حیزبی دیوکراتم . ئیمه خه رکیکن ریکخراوه کانی حیزب زنده وو که پنه وه . تونپوانیکی بانته هه یه . له گهل عه جه مان نه بووی . ده زی بارزانه یه کان شمرت نه کرد وه . جا بویه داواتلی ده که م که خووت له ریزی نه شتهان په ره وهراتی کرد سئان هه ل نه ویری و خووت جیا نه که یه وه .

ته ها گوتی : " ده زانی ئیستا عه جه م زالن . جاسوسی وان بهرن . مروف نه کاری تشتیک بیهی ."

کوتم : " هاوکاری توله که ت ئیمه جوهریکی تاییه تی ده ی . هه مر که س جوهریک ده توانی یاره تی به دا و خزمهت بکا . هه موو که نه یه له گهل تو بیه ونه دی یگری ."
 — من بو هه موو هوکاریه ک بو کرد ئاماده م . به و ئه رته تو بناسی . ره مزونیشانه یه که مان دا ناو سوار بووین چسوونه مرگه وهر ماله خه لیفه سه یه وه هاب . ئا هوژی سه یه د محمه د له وئی یوو ده بوایه له گهل خو مان بیه ئینه وه بو کونه قه لا . چه مند روژ له مرگه — وهر بووین . چسووه ده زه و له گهل سه یه د عه به ولقا دری گهری حاجی سه یه د عه به ولا ئه فنددی قسم کرد . له که ن سه یه د موسی و کوری خه لیفه سه یه د وه هاب قسم کرد و قه ولی هاوکارپان دا .
 نیشانه وه مزی بیوه ندیم له که ن دانان . پانچه وتویه ک بو سئد و سگر اینه وه . له که رانه وه دا زانیم که قازی شومالی له (کانی سه یه) . قازی شنه وه م ده ناسی . دا د ستانی گشتی کوماری دیوکراتی مه هاباد بوو . یه ک له و کسانه بوو که له که ن ئاغنا و سه روک عه شیره ته کانی

کورد چوپوه باکو و له گرانهرود ا شمیریکی د اناپو له په کیک له چاپه منیه کانی نه و د می کوردستان د بلاوکرا سووه . چهند شمیرم هر له بیر ماون شهانه بون :

" کهلی کورد شیتفاکو گمر نندیوه - بجن بوخاکسی پاکي شوره و سووه "

" نه وارینز شیتلا حیکه عروسی - له باتی نوخووتی شیتلام خسوسی "

" ستالین شه وره شسی وا به هیصمت - نه وارینه له کهل شه فرانس میللت "

" وه کوو میر جعفری سرداری پاکي - ده لئ یولده ان به حمل و به خاکی "

شم زانه پان روخانی کوماری مه اباد رای کرد بوو چوپوه ده شته بیل و له کانی

سی قسی رای اگریون و پیتن نیزی ده کرد . به هله لپزانی سهریکی لئ یدوم و له کهلی

باریکم . ماله قازی- مان دینهوه و چون له دمرگا د به زین . پیاوه مق بلئ به خیر

هانشیکی کوردانه ی کردین . یهک د وومیوانی دیکه شس هه بون . سهر وی په کی زور به نام

و خوشیان لسی نابوو . به لا تاوهیندی پلارم هاویشته و ساسی نخشی مه لانم کرد له

وریا کرد نهومی خه لک و رینویتی و د ریزی خه بات . قازی زور ترسا و گرتی :

" لاموایه جاری پیار واز له م قسانه بینی . وهزه موساعید نسیه . "

د پتم کبرا زور ترساوه و بو و اوندن نابسی . پان نان خواردن سوار بووین و که وتینه

رئ وشهو هاتینه وه کونه قلا .

له هانوو چوی ته وریز و قونقلا بولای جعفر شاغا له گهل عومری برای جعفر شاغا

که شاغای گوندگان و به سمر قونقلا و مه هلیان راد که شنت د و ستایه تیمان خونجیوو شتر

پیوهندی شاغاو رعیه تی نه بوو . وای لی هات پیم راکه یاند که من خمریکی تیکوشانی سیاسی

و پیوسته تونن پارمه تیم ده ی . له لایه کی دیکه تنه وه شه رافت خانسی دایکی جه -

عفر شاغا رای شمپار که دوو تنه که روسی شچاره م لئ نستین . بیجکه له وانه هه سوو

جار که له ته وریز ده هاتمه وه که ریم شاغای قونقلا له د وای د ناردم و ماوه به کی زور قسه مان

ده کرد . له م جه ه یانه که لکم وهر گرت و له نیو پیاهه کانی مالی که ریم شاغا و له قونقلا ن د مست

کرد به تیکوشان . میرزا له لی مرادی خه لکی شند رقان که پیاری سمایلاغای که ریمی بوو هانه

ریزی تیکوشان و میرزا محی الدینی قونقلا که کوخا سجیل و په کیک له پیاهه تیکه شتو با -

شه کانی شارویران بوو بوو به شند ام و له ریگای شه وانه وه له راوته کبیر و کوپونه زوی شاگان

شاگان د بووین .

جاریک له سه فوری ته ریز پارچه په کی شه فسر بیم کریو کرد بوزوم به چاکت ویا شته ل

نم پارچه به نیک یک له تاغاکان له بهر بیان ده کرد . روزیک به سواری له شارویران ده هانموه له نیو خه لیفه لیان هه مزه تاغای خه لیفه لیان راوستا بوو سلووم کرد وین شهوه که — ولامی سلو و هکم بد اته و گوتی : " شهو بو شه پارچه ت کرد و ته لیاس؟ شهوه بو کرمانج ناسی . " گوتی : " هه مز تاغامن ره بهتی تونیم . پاشان خود له هه یج تاغایه که به کمتر نازانم . "

زستانی شهو ساله به فریکی زور سمرمایه کی تووش بوو . مزگوتی هه مه لیان تاوه دان بوو . ده چوه مزگوت و خه لکی گوندی به گشتی شهوانه له مزگوت کوه بوونه وه هیندی باسی وه زعی سیاسیم بوو ه کردن . پاشان له سمر داد پهره مری عومری کوری خه تاب — خه لیفی چواره م قسم ده کرد و ده م هیناوه سمر زولم وزوری تاغاکان و یی غیره تی خه لک و یه که نه بوون . ده مگوت ئیسلاسی به راستی تهنی به غیره ت بی، وزولم قبول نه کا . مگلا یه کمان هه بوو (مگلا قادر) پیاویکی فقیر و هاوینان ده بوه سمرکاری تاغا و خرمانس هملد ه کرتن و پیش ویزی زستانانیشی ده کرد . له مزگوت خه لک رووی تیی ده کرد ده ماموستا فهرموو باسی شتی کمان بو بکه .

— شه وهنیه میرزا که ریم لیره په . ده فهرموو و هلا حه وه سه له م نیه . "

پاشان قسه کاتم ده مگوت : " ماموستا شه که ره ه یچی یی شعرعی ده له ییم به فهرموو . "

— نه خیر ناوا له موو موتا بیقی ثایه ت و حه دیسه . "

براد هرو دوست و جیرانیکی له راده به دمر پیاو و جوا شیر و بانس نیگه بهشتوم هه بوو به ناوی (مینه ی علیاغا) کاکه مینه واد یار بوو له پیش له مه مه لیان ملکیان هه بوه و پاشان ورده ورده زور داران لی یان که م کرد و ونه وه یه که دوو پارچه زهوی مابوون ده میکیلان و له نیو تاغاکانیشی داریز و شحترامیکی هه بوو . زور جار تاغاکانی خه لیفه لیان له دوویان ده نارد و ده هاتنه مالی . کاکه مینه کورد یکی دلسوز و بیزار له دهره یه که سیستی دهره به کی . ده دستایه تیه کمان که بهشتیوه برایه تی . روزیک گوتی : " تاگات له خوئینی . بایم له مه جلمی شهو تاغایانه همر باسی تو به . ده لین له مزگوت روزنامه بو خه لک ده خوینیتیه وه . دزی ئیمه ته بلیغات ده کا . و زور قسه دیگه ن . "

ده دستایه تی کاک عومر و هاتوو چوی مالی قادر تاغا و شتیوانی دایکی جمعه فر تاغا

تا راد یه که یی منتهی کرد بووم . کابرایه کی فقیر و پانی به نیوی (سعید قه لغان) لسه مه مه لیان ده ویا . هشت سمر خیزان بوو . لای خوئی جوئیه نه ده بوو به لام قه ت له بهر سه له م خویر و سوت خویر و فهرزو قول شه وه نه ده ی بو نه دما که بعضی ژبانی سالی بکا . روزیکسی

ساردی زستان هاته لام وگوتی : "ته کبیریکم بوزیکه . زهواتم له مال دانسیه . دوو
 روزه ئار له مالان قهرز ده کهن . چومه ماله (رحمان کشفی لی) به لگوو هیندی د مخلی
 لی قهرز کم . ده لی باره همرزنیکت ده ده صی به وهده هی سمر خرمانان به چوار بار گهنم .
 له سمر خرمان ده هی چوار بار گهنم به ده پهوه . جا نه ماشای شو بی ئینسافه که ؟"

رحمان کشف له هوله مندیک قورسی مهه لیان بوو . نیزیکه ۳۰۰ سمری هه بوو .
 وستر و گاران و جوت و عاره به . مزلی ئاغاگان بوو به تابهت قادری کهرماغا ده هاته به
 روز خوئی ده ماله کشف له مخزانده . له م ریگایه و له ریگی سوت و سه له م ئه م سه روه ته ی و سمر
 یهک نابوو . به سه عید قه لغانم گوت : "بچوو لی ی و مرگه . تا سمر خرمانان خوا کهرمه .
 سه عید چوو بوو باره همرزنیکی لی و رگهر تیو و له کن مه لا قه بزلی س ههستانه سو .
 پولده اره کاتی کورده ئاوا خوینی هه زارانیان ده مزی که حاجی سه عید مه مه ده ی تازه قه لانی
 نمونه یه کی تر بوو که باسم کرد وه .

روزیک چومه مه هاباد . براد مران کوتیان خه لیفه مه لا عه لی خه لیفه ی سه عید ی زمه بیل
 به ولت دا ده گمری و له هه موو شوینی دزی حیزایه نی و دزی کومونیزم ته بلیغات ده کا .
 بچوو بی رایگه ی نه که دست له و گمرانه و خلک فریو ده انه هه لگیری . سوار بووم چومه
 ئیند رقانن و میوانی میرزا عه لی مرادی ئه نده امسی حیزب بووم . که چووم گوتی : "ره بیسی
 به خیر بیی شو ئه سو خه لیفه ن میوانی شه مه " .
 — خه لیفه ی چی ؟ . شه رم نا که ی ؟ ."

— چیکه م جه نه برای کهرم هه ن درویشن و بانگیان کرد وه . عیلاجم نه .
 گوتم : "سی چوار کهر له براد مرانی حیزبی با شه بیته ئیره . همر ئیستا خه به مریان بو
 بنیره " .

شیواری دوا ئوئی شیوان خه لیفه له گه ل گارانیک سو فی و درویش و که ی خودای
 گوندی هاتنه ماله میرزا عه لی . عه لی بایزاغان که پارچه ملکیکی له ئیند رقانن هه بوو
 خزسی کا که مینه ی مهه لیان و دوستیکی خوشه ویستی ئیبه و بیابویکی ئاقل و به شه عه سیته
 بوو ئویش له گه ل خه لیفه بانگیستن کرا بوو . له گه ل عه لی بایزاغا چاک و خوشیمان کرد و
 گوتی : "ره بیسی به خیر هاتی . به لام به خوا هانتت بی قسه نه " .

نانیان هینا و پانیان وچا که وتنه سرت و خورت و درویش خه ریک بوون جه زم بن
 به ئیستلا حسی خویمان کوری زیکر بگرن . من به پشتر خه لیفه مه لا عه لیم ده ناسی و له گه ل

باوکنیم ناشناختی کوئی هه بوو. پهبش ئه وه به زم سازسی رووم کرده خهلیفه و گوتم :
 "قوریان د یاره پرسپاری شهرعی شجازهیه".

— به لی فرموو میرزا کفریم .

— من زور له خزمته ملایان بووم و بیستوومه جهماعهتیک چونه خزمته شیخی شینول
 حمجمر لئی یان پرس (جهماعهتیک پهیدا بون برچ د ههیلنه وه و سمر ههله مسورین
 جهزم دهن و حالت دهیانگری . شوشه د مخون و خنجمر له خود دهن ئه و گاره به
 شمرع چونه ؟ "

فرمووی : "ئگمر له دست پیاوی به دین واقع بی و به شمرع بجولینه وه کرامته
 ئگمر له دست پیاوی بی دین واقع بی ئگمر سیجر نه بی له سیجر خهراپتره".
 نه زهری جهنابت له و باره وه چی یه ؟ .

هلا حممه د مینی شین و شهیتان که تازه هاتبوه شیندرقانی و خوی کرد بوه خهلیفه و دست
 به راووروت کرد بوو نه پهبش خهلیفه ملا عهلی وه لام بداته وه ههله ایه و گوتم :
 — شتی وانیه . گوتم باشه تو مه لای بنیره کشیی شینو حمجمر بین و نه ماشای بکه
 روون د بینه وه وایه یان وانیه .

گوتمی : "ناوه لا ده نهریم (عهده ولا یه زدی) بین".

— له شمرع ا شینو حمجمر له هه موان موخته بهر تره . شین باسی شینو حمجمرم کرده .
 گوتمی : "نو کافری . ههقی ئه و پرسپارهت نیه".
 گوتم : "نو کافرینی و کهرینی . به عه بایهک و ریشیکی حیز خه لک فریو د ده ی و
 چاوی خه لک د بهمنی . سه گیایی کفر من پرسپاریکی شهرعیم له خهلیفه کرده نو
 بو د تئ و ده ده ی ؟ ."

گوتمی : "کوا د مرویش له کوین؟ بو ئه و کافره و دمر نانی؟".

دروستی سووس و د مرویش کفر له د پویکی دیکه وه بیستیان بینه ژووو . برادرانی حیزب
 راست بوونه و عهلی بایز تاغا له د مرویشان ههستا و ئهنگی دان : "وه دمر که ون
 د هوید باب به شه قانوو د ه کوژم . رووی کرده شینو شهیتان و گوتمی : "ملا میرزا—
 کفریم پرسپاری له جهنابی خهلیفه کرده تو بو ههله ده مه ی ؟".

— نا ئه وه کافره کومنیسته .

گوتم : "سه گیاب له بهر خاتری خهلیفه ملا عهلی نه بی شینتا بهولا وانه د لهیم په تکت
 بکه نه ئستوو بو هه موو شیخ و خهلیفه ی دینا ئاقلت بکن".

خهلیفه مولا علی و ده تنگ هات گوتی : " کاک که مریم ناراحت مبهه . پیادو ده پی له سمر خوئی " .

— قوریان من هیچم نهگوتوه . بهلام تاوانی گهوره له ئهستوی ئهوهیه . همر کهریکی سهری — سبی بوو دهیکنه خهلیفه و به گز خه لکی داد هکن . زه مانی راووت به ناوی شیخا بهیسی به سمر چوه . خه لک وریا بوتهوه . ئهینسا خهک بوئازادی ههول دها و سمر بستمه کهی پی له به ههشتی خهلیفه باشته . کیشهی شو شهوه له ناوچه دهنگی راهه . ئاغا کاتی شار ویران چونکه بو خویان مریدی شیخی بوهران بوون شه میان به کهیغی بوو . کهریماغا گوتی دهستت خوشت پی ده بوایه همر بهوشه و سهری کهی " .

لهم ناوهدا رهحبهی سولتانیان و رهحبهی خهرازی دهچنه تاران و له گهه صارم — الدینی صادقی وهزیری پیوهندی دهگرن و پاشی و تگبیر له گهه دست و براد ویران بریار دهههه که تیکوشان همر به ناوی حمیزی دیوکراتی کوردستان بسی و (ک.ک.ک.) ههلو نهستهوه . حمیزی تودهی شیران وههده و بهلینی دها که یارمه تی به زیندوو کردنه وهی ریکخراوه کانی حمیزی دیوکرات دها . بهرله ههمووشت لهبارهی کادرو ئههینی تشکیلا تهیهوه یارمهتی دها . ئهیه به ناوی حمیزی دیوکرات کار و نه بلیفانمان دهکرد . بهلام له واقع دها وک بهشیک له ریکخراوی حمیزی تودهی شیران بووین . به تابهت کادری به ریوه بهری خویان به تودهیسی دهزانی . براد ویرانمان به تاوانی تودهیسی دهگهران . ریزیم به ئانقصت دههههست ناوی حمیزی دیوکرات نه مینی و کهر به تاوانه پرسیاری لی نه دهگرا له دادگا و لی پرسیان دها . خهباتی نه تهوایهتی ، ته بلیفات بومهسه لهی گورد یا وه دست هینانی مافی نه تهوایهتی ، همر باس نه دهگرا . ئهساس و بنا خهی تیکوشانمان له سمر خهباتی چینایهتی دامهزرا بوو . به هیچ جهرا سهرهرا ی شه وههههه ئهیکانانه بهریک له سمر کردنی روزنامهیهک به زمانی کوردی نه دهگراوه . ریههرا بهتی حمیزی توده باسی مهسه لهی نه تهوایهتیان جاریکین نه هینا گوری . ئهوه کهسانهی شهو دهه باسی کوردایهتیان نهه دهکرد و به ناوی کومیتیه بهریوه بهری کاریان دهکرد و خویان به تودهیسی دهزانی له پاشان بوون به ناسیونالیستی بهرجاوتهنگ و شهجاره خهباتی دهی توده میان به ئهساس دها دهزانی .

حمیزی تودهی شیرانین بووشی شه ههلهیه بوو که ریکخراوی خوئی به ناوی حمیزی توده له کوردستان دامه دهسه زواند . ریکخراوی خوئی له ریکخراوی حمیزی دیوکرات جیا نهسه

د هکړد موه . له موامره يدا بېرمان له بېرنامه وټمسانمه يک يو تېکوشاني خوځمان نه کړد موه . ناوې حېزې د پيوکرتانمان پاراستېوو بلام له راستي دا نابېحې ريکخراوود مستورا نسي حېزې نود هې ټيران بووېن . روزنامه ي بسوي ټاينده شه هېاز چه له نگر که سر به حېزې تود هې وټورگاني ټاشکراي شو حېزېه بوون ، ټساسې ماتريال و نوسراوه وڅوېند نهوې ټيمه بوو . ريکخراوه کاني حېزې پېرمان د مگر و خه ياتي چينايه ټسي نا دهات توند تر د هېوو . حېزې تود ه کريگاريگي کارخانه ي چيت سازي تاراني نار د بوه مه هاباد که له باري ته شکيلانسيه وه يارمته ي براد مران يدا . شهوې براد مراني مه هاباد و مريان د مگر ت بوکومېته وريکخراوه کاني د يگه يان د نار د نا ټنجاسي بد من .

له پاييزي سالي ۱۳۲۸ (۱۹۴۹) نامه يکې رهمزم يو هات نوسرايوو حکومتې ټيران داوای له حکومتې عيراق کړد وه که (حېسني قزلبې عبد الرحمانې زه بېحې هه ټار و سمېدې) که له سوله يمانې له مالي ټيخ له ټيفي کوري ټيخ محمودن بيانگري و تحوېلې ټيرانيان بد اته وه . داوايان کړد بوو که به گورجې خه بېريان بد مېسي . همرشه وروڼه قادري سوفي همزه ي خه لکي قمره قصابم سوار کړد نار د بو ټو زينوې ټيخ . نامه يکم سو براد مراني حېزې کومونېستې عيراق نوو سي که خه بېريان بد هني جيگاي خويان بگرون زوو خه بېريان يگه ي ټيشنو وروڼک پېش شه وه که چېنه سريان ټيخ له ټيف نار د يوونيه گوندې (سېټک) وټم جار نه جاتيان بېوو .

سره به هاري سالي ۱۳۲۹ (۱۹۵۰) وروڼک مهلا قاسمي زه نه له مالمان پيدا بوو . گوتې باريکم توتن هېناوه له گېل مومره بچين له ټار ويران بېفروشين و له وين يک د دوو تفنگ د هکرين د مېانېهين بو عيراق . له مال من همر بېکار بووم . له گېل مهلا قاسم چومه ټار ويران . توتنمان فروشت د دوو تفنگمان کري و چوينه کويستانه کاني د يوې عيراق ماله (رسوي حامي ټيخه) . تفنگه کانتان فروشت وکويخا رسوو پېنجا هزار ته هني د اينسي که حېموانې بو بکرين حېموانې پېنچ تهن يدا به ټيمه . له گېل مهلا قاسم گمراينه وه چوينه کاني زهر د وټپلکه و هموشينان و ۱۲۴ سمران شه کري و به د وټي لکېن دا هانېنه خوار وله نيزک گوندې (گه پلمسېن) مهلا قاسم گوتې من د مچمه وه کوره کم د نهېرم له گېل شوانه که ټاگاي له حېموانان يي ، توتن و مروه مالي . کوري مهلا قاسم هات ولوه د هه دا مام رسووي ټاگاي گوندې (خمرابه) که تفنگي له د موله و مگر ټيپو راوي بو عجمان د مگر پيدا بوو گوتې شو حېموانان بوکوي د مچن ؟ . گوتم : " چيو دارين وټو بازارې سند وسيان د مېسم .

گوتی . " نا وانیه . نه و جه له به بو عیراق ده چینی . من معصوری ده وله تم ده پیرم ."
 ده تنگی نوکهره گانی دا و گوتی . " بهان بهن بو گوندی خمرایه من ده چهه خانسی و
 عمجهمان ده نیم ."

و بهیش خویان داین وله ریگا پهاوه گانی جنیویان پیده دا و ده میانگوت بوته نوکهری
 عمجهمان و راو وروت ده کا . " شهوند هی بوم کرا قسم بو کردن و وریام کرد نهوه . شهه و
 له گوندی خمرایه خه لکمان لی کوپوهه . دستم کرد به قسان و گوتم . " خوتان ده بینن
 چوئن ناغاگان شمره فی خویان فروشتوه و راو وروت بو عمجهمان ده کمن . شهه تنیا له گهل
 من نیه . شهونه همر تاوا ده چهه سیننه وهه . پیویسته بورزگاری بیک بگرن . شهگهر همموتان
 بیک بن ناغا ناتوانی زولستان لی بگا . داوام لی کسرن که بینه شهندامسی حیزی دیو-
 کرات و به یه کینی و تیکوشان له چنگ دهرمه گان خو زرگار بکن .

شهه له وئی بووین ، بهمانی یازده سمریازله خانئی وه هاتن . حمیوانه کاتم له وئی بهجی
 هیشت و کوری مهلا قاسم له لایان به جئی ما و نیان بره بو خانئی . له ریگا له گهل سمریا-
 زان به قسه کردن ده هانین تا نهزیک خانئی . له وئی ده مستیان بستم و برد یانم بو لای
 سروان گیله کی همرمانده ی یادگانی خانئی و حاکم و همه گاره ی ناوچه . که چورومه
 زور ، سروان راست سووه و دستی پیکرد . گوتم . " تا دستم نه کنه وهه وه لام نادهموهه .
 ده مستیان کرد مهوه گوتی . " تو قاچاخی ده که ی . حمیوان بو عیراق ده کوری ."
 - نه خیر د رویه . من چیو دارم و له شیران دا کاسپی ده کم . من له سنور د وور بسوم
 و تنانته له چوئی لاوشنیش نه پهر پوهوهه ."

- گوتی مام رسوو ده لی قاچاخن . بو ورمیت ده نهرم

- که میخی خوتنه بو کویم ده نیری بنیره . به لام مام رسوو به کابرایه کی دز و ریگر ناسراوه .
 شم تفنگی همر بو راو وروت له ده ولت و مرگرتوهه . شستان شهگهر رسیدی لی و مر نکری
 حمیوانه کان ده خوا و حاشایان لی ده کا ."

مام رسوو که له وئی ده انیشینور گوتی . " شهه و قسانه بیکه وه بمر دستم ده که ی ."

به سروانم گوت . " شیستا له لای تو همره شهه لی ده کا . بجیته شهه حمیوانه کان ده خوا .
 سروان رسیدی کی له مام رسوو و مر گرت و له کهل نامیهک خستیه نیو پاکتیک و له گهل
 سمریازیک سواری ماشینیکی کردم و بو ورمستی . شهه وله وری له میوانخانه میک ماینه وهه
 و بهمانی چووین یوستادی لشکر . پانس ماوهیهک له روکی ۲ بانگیان کردم و سروانیهک
 لی نی پرسیم . " حموانت له کوئی کریون و بو کویت دهردی و چهنده له سنور د وور بووی؟"

پاش و هلام دامه نووسی کابرا نووسی که شو حمیوانانه قاچاخ نین و د مینی بد رینهوه به خاوه نکهمان . نامه یکی نووسی و دایه دستم و گوتی برؤ حمیوانه کانت و هر گروهه .
 ناهم ویر کرت و چوروموهه خانی . تا من چوروموهه حمیوانه کانتیان بر د بوه گوندی
 پمسوی و شم جاره علی قهره نیافا خوئی لی کرد بیونه خاوه ن و حمیوانه کانتی راگرتیبون
 علی قهره نیافا له کمل د بیوکریان نیوانی ناخوش بوو . منیش رهپیه تی د بیوکریان سووم
 رهپیت و همزاری کرد هر تاوا بیونه قوریانسی خو پهرستی و قویر د مامخی و ناگوسی
 نیوان د مریه گه بیگانه پهرستانی کرد .

له خانی نامه کم دا به سروان گیله کی . گوتی : "حمیوانه کان چورونه پمسوی .
 سهر بازیکت له کمل د نیریم بچوو و هریان گروهه . له کمل دوو سهر باز چورونه پمسوی . له
 موزای پمسوی له سهر خرمانیک لاما ن دا . ساحیب خرمان چایان بو لی ناین و به خیر
 هانتیان کردین . من باسی حمیوانه کان و شکایتم بو گیرانه وه . زوریان جنبو به علیا
 غا دا و له دست زولم و زروی شو زالیان دهات . دهانگوت هموو جوتیه ند هگانی
 به زوری کرد و ته نیوه کار . نیوه توومان دهاتی و د مینی به نیوه تووی خومان و به جوت
 و گای خومان ببینه نیوه کار و نیوهی بمر و پوری کاسی و زحمتهی سالانمان بد مین به
 شاغا . بریکم قسه بو کردن . گوتیان : "نگهر تو شو حمیوانانه بستینه وه به جاریک ده
 شکئی و سمر که ونئی هموو زحمه تکیشانه"

که چورونه پمسوی نامه ی سروانمان دا به علیاغا و گوتی : "دوله تیش بیاند -
 تهوه من شو حمیوانانه نامسهوه"

گوتم : "علیفاغا خوئ مشکنه . شو حمیوانانه دستینه وه" . له گهل سمر بازان بسو
 خانی گهراینه وه . سوار بووم چوروموهه برسی . بهیانی که د چورومه ستادی لشکر سمر
 لشکر زهنگنه فرماندهی لشکری چواره له کمل علی قهره نیافا و پهروتی مارفاغای شاهوله
 له پیش سنا د راوستا بوو . چورومه پیش و نامه کم دا به سمر لشکر . که خویند یهوه رووی
 کرده علیفاغا و گوتی : "تهو حمیوانانه بو نامیه وه؟ . مگهر بوئنه نو سراه؟"
 - قوریان شو حمیوانه قاچاخن . بو عیراق د چورون . نایی بد رینهوه .

گوتم : "تیمسار زهمانی د بیوکرات مام عزیز یی برای علیفاغا چوو بوه عیراق و لاجا
 نی به عهره بان د هروست . ئیستان علیفاغا شم ناچیه به خاکی ئیران نازاتی . شو
 حمیوانانه ۳ کیلو مینر له سنور د وور بیون . من ئیرانیم و له ئیرانیش دا کاسی نا
 ئیستا تازاد بوه"

زنگنه روی کرده علیاغا و کوتلی : "گتت لسی بوو؟" پاشان بانگی سروکی روکتی ۲۱ کرد و کوتلی : "نامهی بو بنووسه جچی حمیوانه کاکان و مر گرتنوه".
 نامه کیان نووسی بو خاننی که حمیوانه کاکانی بو دستننوه و دهنیرنوه بو سند هر نامم و مرگرت و گرامنوه بو خاننی . به سروان کیله کیم گوت : "دوست تعنت نه ده سی بوخت و چمند سر باز لهگلم و مره بو پستی . حمیوانه کاکانم بو و مرگروه . ولا خیکش بو من پمیدا که سواری بم . سروان که دو تعنیش و مر دگرت له گلم د دوست تعن کنشکه بوو . بانگی سر گروهانیکتی کرد و کوتلی : "لهگلم نه سر باز فهوری بو په سوی حمیره که ت بکه . پاشان ولا خیکتی بو من پمیدا کرد و ناردی رسولاغای که له کینی هینا و سوار بووین بو پستی . له گوندی شنو زنگ لاما ن ا . کاک ماهندی شنو زنگ که ناموزای علیاغا بوو زوری تکا کرد که سر باز نه بهه په سوی . د هیگوت علیاغا نارووی -- د چستی . جواب نه اوه گیشینه پستی . و مسمر قلاتسی پستی که وتین کابرای فارس به قه تیره کفریک زلام له د ورهوه نه راندی :

— کو شمیر عشایری ؟

علیاغا هاته د مر و کوتلی : "جهنایی سروان فرموو د ابزه".
 — بو یاخی بووی ؟ . نامه د نووسم حمیوانان نامهیهوه . به نامه ی چسی ؟ .
 — فرموو د ابزه . شو لشنکر کیشیهی ناوی . حمیوان نه خوارون .
 د ابزهین چوینه زور و نانمان خوار و سروان کوتلی : "بنیره حمیوانان تحویلی حسامی یدهنوه". چووم حمیوانه کاکان و مر گرتنوه و هر له وی شو انیکم گرت و له گه ل کوری مهلا قاسم برنم کردن بو یازاری محمد یار . نامهیه کیان لی ئستانم که د سی بازار بیانفروشم و نوسراویک برمه ورمی که له بازار فروشتومن . له یازاری محمد یار یک دو برادر صری قهره قصاب دیتنوه و نامهیه کمان نووسی که شوان حمیوانه کاکانان کریون . مهلا قاسمش پمیدا بوو شتر هر شو شو مهلا قاسم لهگلم دو شوانان جهلم بیان و هپیش خودا بو زینوی شیخ و د ابوویانوه به خاوهن پاره .
 پاشن شهوه که نامه کم برده ورمی و له کیشهی د مره بنگ و عجه مان نه جانتیم بوو چو--
 موه مال . کاتی خرمانان مو د وکاتی گوندی د سی همیشه میوهی همبی . ناموزاکم له لاما ن مابوو میوهی ده هینا و د وکان و مگر کهوتبوو .
 روزیک بیانیی زوو که هاته د مر دیتم دوو تلهیر پر له توتن له حصار د اکوتون

توتنم برده ژور و نه و ساله ش توتن و فکیر نه ده کت و زور گران بوو . بایم توتنه کی کیشا
 د وو پوت بوو . گوتی : بیغرونه و نه گمر خاوه نی پیدا بوو پوله کی بد موه . نمونه توتنم
 برده رادانه و پوتی به ۱۲۰ تمن فروشتم و عجم هاتن بر دیان . حهوتویهک پی چو
 بو روژیک له بازاری مصمده یار ده گمراموه له ریکا د وو سوارا بوشناخ گمیشتنی و سلاویان
 کرد و پرسیان خه لکی کوچی ؟
 - خه لکی مه مه لیان م -

- ثمری خو پرسیار عمیب نه . پیش حهوتویهک هیندی توتنمان د مبرد بیغروشین . له
 مه حه نه توشی ژاند ارم بووین . هه لاین و له ترسان له مه مه لیان توتنمان هاویشته
 حصاریک و رویشتووین . ئیستا نه حصاره که نه ناسینهوه نه ده ویرین پرسیار بکین .
 - با جارّی لادمین له ماله من نان و چایهک بخون و پاشان د مهرسین . لامان دا و
 به باوکم گوت شهوزمانه توتنمان لی ون بوه . بایم پرسی : " توتنه که چهند بوه و بایسی
 چندی بوه ؟ .

- د وو پوت بوه و پوتی به ۶۰ تمنمان کپیوه .
 - به نه ما بوون به چهند بیغروشن ؟ .

- خو مان له پوتی ست تمن خوش کرد بوو به لام شهوه جارّی ون بوه .
 بایم گوتی : " توتن له حصاری ئیهدا بوه . فروشتمانه پوتی به ۱۲۰ تمن . شهوه من
 پوله کی . له پیش دا حمصان . بایم پوله کی له پیش دانان . زور سویاسیان کرد
 و چل توتنمان دا به بایم . پاشان گوتیان دمی له سیله که میوانمان بیسی . ئینه کورو
 خزسی (مام و هتعان) - مین .

مام و هتعان کی بوو ؟

وهتعانه سوور خه لکی گوندی د بیوکر بوه . و مختی خوبی گهوره نوکری یایز پاشای
 مهنگور بوه . لای کا خدری د بیوکری وهک ریش سی و کمیخود اریز و حور هتی هه بوه .
 نازانم له سمرچی له گمل عمولای کا خدری د بیوکری ئیکچهوه . تور بوو له گمل چهند
 ماله خزم د مهور و میری هاتیوه لای قادر شای ماسوی و له سیله که دایمه زراند بوو .
 مالیکی گهوره مال، خاوهن ناول و رمشمال و ممرار، خاوهنی چهند جوت د وو کوری به
 زن و مال و زور پهاو و جواهر .

بیچک له وانه چوار نهوی همبوون که د ایک و بابیان نعا بوون . ثایشه گول له نیو مال و له نیو نموه کاند ا وک ثمتیره بک د د دره وشا . ثایشی کثیریکي . ۲ ساله یی د ایک و— باب . کپزه منگوریکي گوندی ، له ثاقل و جوانی و که مال د ا وینمی کم هه بوه . قلمی من ناتوانی باسی جوانی ثایشی مام و هتانی بگا . همر شهونده د هتوانم بلیم له و کانه و ه ثمگر ژنیکي جوانم به چاو کهوتی ، ثایشی مام و هتنام و بهیر هاتونه وه .

په کی د یکه له مالانه که له گول مام و هتنام هانجونه سنبله که ماله (عمولای رسو سواره) بوو . کاک عمولا پیاوکی نیکه بیشتوو بته مال ، سی چوار برا بوون حه مفد په کیک لهو برایانه بوو که قسه خونسی و پیاوختی و خزم دوستی باسی ناکری .

خرمانسی سه عید قه لغانسی

روژیک له مال د انیشتبووم سه عید قه لغان هات .

— کاکه هاتورم چارم بکمی ؟

— چیه کاک سه عید ؟ چ قه مواه ؟

هیچ نه قه مواه . خرمانه کم سووره . رحمان کشپهل جه وال و عاره بهی هیناره و لسه جیاتی باره همرزنی زستان نیستا چوار بار گنمی د هوئی . شه و گنم لئ بستینی هیچم بو نامینته وه .

— سه یده یه . همرزنی زستان به چهندی بوه باسی شهونده گنمی بد میه .

— کاکه د مره قتی نایم . ناغا کاک به قسهی د کهن .

— کهنگی خرمان هملد و گری ؟

— شه ورو . شه هاتم بانکت کم بو ناخوارن یی به مالی نیمه . جیرانه کاک له سمر —

جیخونن .

— نو برو ، نیستا منهنن د یم ثابرووی د مېم باسی گنم بکا .

له کور د هاری باو بوه روژی خرمان هه لگرن کمخودا و جیرانی گوندی بو میوه خوار د نسی سمر خرمان و ناخوارن بانک د کهرن . که چووه سمر خرمان ریش سی گوندی له ویند مری بوون . سه لاقادر و عه ولا گوجسی کویختی سمر کار بوون و هاتیوون خرمان هه لبرگن . دوسته پیاو و جوا میره که ی منیش کاکه مینه ی علیاغا له وی بوو .

خرمان پیورا . ملکانی ناغا و گزیرانه و سمر کارانه و جومالانه و همورو سوو ساتی

- لئی جیا کراوه . بهنسی سمعید قه‌لغانیش لهو لا رۆ کرا . کالەک و شونیمان خوار و -
 رحمان کشیل گوتی : " سمعید با گەنەگەکی من دە جەوالان کەین " .
 گوتم گەنسی چی ؟ . بو مام رحمان توش ملکانی لئی دەستینی ؟ .
 - ناو‌لا ملکانە نسێه . پێم قەرز داره . لێم سەلم کردوه .
 - ئەوه شتیکی دیکه پەه . حیسانی خونانە .
 سمعید قه‌لغان وەدەنگ هات : " کاک کەریم زستان هیچم نەبوو . مام رحمان مالی تاوا
 بئی باره هەرزنیکی داسی . بەلام قەبزی چوار باره گەنسی لئی ئستاندە ووم ئیستا ئەو
 گەنسی دەوی .
 گوتم : " جا رەنگە ماموستانی ئەو قەبزی نووسییت . " مەلا وەدەنگ هات .
 - جا من بلیم چی . هاتن کوتیان قەبزمان بۆ بنووسه .
 - باشە ماموستا وەلاهی روزی قیامت هەریه تاوانی نووسیینی ئەو قەبزه دەت سووتین .
 جا ئەوەن ئیسلامتیه ؟ . ئینساف ؟ . جیرانتهیه ؟ . شەری خزینە بۆدەنگ ناکن ؟ . کابرا
 برسی بۆه هیچ عیلاجی نەماوه . نالین برسەتی حەراسی حەلال دەکا ؟ . کابرا کە
 برسی بوو گوشتی سەک دەخوا . چون مام رحمان بەراستیتە چوار بار گەن لە سمعیدی
 قور بە سەر دەستینی ؟ . ئەوهی بکە تەف و لەعنەت دەکن " .
 - بۆتەف و لەعنەت دەکن ؟ . خۆد زیم نەکردوه . سەودایه و لێم سەلم کردوه " .
 - دەزی زور باشتره . سەودای چی ؟ . عمیه . باره هەرزنیکی چەندی دینی گەنسی
 لسی وەرگره و برابوه .
 - دەنکیک کم بئی وەری ناگرم . هەقی خوسه .
 - ئەگەر دەنکیک بەداتی پیاونیه . شەرم بکە .
 کاکه مینە و کەریم عەجم وەدەنگ هاتن .
 - زور بئی ئینسافه . بە شتیکی بیرون و با تەواویی . سمعید فەقیره . خەدالی زورن . " .
 - دەنکیک کمیی لی وەر ناگرم . هەموو کس و پیاوی چاک نیه .
 گوتم : " سمعید دەنکیکی مەدیه . بزانی چ دەکا . من نازانم کابرای دەوله مەند
 چون دەه . بئی بتوانی تاوا دەستی خەلک بیری ؟ . فە قیرەکان تاکمی وا خوێری دەبن .
 بۆیه دەهئ گێشە لئی بسووتین ، و شتری لئی بکوژن ، هەزار خەراپە لە گەل بکەن .
 لەو کیشە و هەرایه دا بووین کاک عومەری برای جەغفر ئاغا گیشتی . دابەزی و

کوتی : " صیوت خوار دوه ؟ له د وای تو هاتووم .
 رحمان کنپهل چوه پیښ وگوتی : " کاک عومر ښه د هاته قونقلا .
 — خیره شوکر مام رحمان . پیکهوه د چین .
 — نازستانی گنم له سعید قهلقان سهلمم کر دوه وئیسنا کاک کریم ناهیلی بی د اتی .
 سهلا قامر چوه پیښ وحکایه ته کی بو گیراوه .
 عومر گوتی : " ضیث شو سمود ایهم کرد با نه د بیوو بده نسی . من به کاک کریم
 ناوستم . هر بانه بابی هرزنه کشت د ده نئی . وبری گره و برو .
 ښتر رحمان کنپهل مرتقی نه کرد و سعید قهلقان نجانی بوو . ښو ښتیوانیه
 له نیوکونده له کونده کانی د مور وهریش د هنگی د ایوه . خهک بو گیر وگرفنیک د هاتن
 و پاره تیان د مخواست .
 کاک عومر له کمل خوئی بر دم بو قونقلا و جار یکی د یکش سو ته وریز .

خه لیفه و مولا قاتی زیندان

له تهو ریز له موصافیر خانمی (کیلان) میوان د بیووم . ښم سه ضره خه لیفه کی
 زمبیل له کمل چسند د مرویش و سوفي لهو موصافیر خانمیه میوان بوون . من ښتر له
 فرو فیلی شیخ و خه لیفه و کیژ کړنی خهک بېزار بووم و ښوانیش وک ښفاکان د هکومونه
 بهر هیرشی ته لیلیفانی . بهیانی که چومه سالونی د انیشن خه لیفه ته سرفی له وی
 بسوو . سلام کرد و به خیر هاتن ویرسیم چونه ته سرفیت هاتوه ؟ .
 — شیخ عه لسی گیراوه و هاتووسن سمری بدمین . جا نازانم مولا قات همه یان نا ؟ "
 — بهلی مولا قات همه . به نایبته بو جه نایبته پیښ گیرانوه نسیه . ضیث د میوه لای —
 جه عفرانغا . خه لیفه همستا و رویت . ضیث د وای نیو سهات سواری تاکی بسووم
 و چووه زیند ان . که چووم خه لیفه له کمل د مرویش و سوفي له ښت د مرکا راوستا بوو .
 — قوریان ښدی ښه بو راوستاوی ؟ .
 — کوره ښه مه له سونانه د مرکا ناکه نهوه . د لهین روزی مولا قات نسیه .
 من به پولیسی بهر د مرکا کوت ښه سمری کیشک بانگ که . زوری یی نه چوو

نهضری کیشک هات . د هیناسیم . بولای جمعهفرشاغا همهیشه مولات تازاد بیوو .
 د مرگای کرد بوه و چوومه زوور . چاوم به جمعهفرشاغا کومت و گمراموه . خهلیفه همر له نئی
 راوستا بیوو . به هلم زانی گوتم : " تشریفت نه چوه زوور . بیگومان بهم عه با و مهندیلا
 وریشه هزار کست وود وای خود اوه که بو به هشتیان د بهی . له کاتیکه سه عاتیکه
 عه جم د مرگات لی ناکهنوه تو بلی د مرگوانی به هضت له د مرگوانی زیند ان خویری
 تری ووا به ها سانی د مرگات لی بکه نموه؟ . باشتر نسیه بو تازادی مهله ته که تان نی
 بکوشن و شم بازاره کو بکه نموه . خهلیفه چاوی برمد انموه و منیش رویستم .

نافه قسی ی سمر خون

پان گمرانموه له تهو ریز سه فیریکی ورینی و مرگومرم کرد . ئیواریهک له گمل چند
 کوردی ناوچی موکریان له موسافیر خانهی (ژاله) د انیشتیوین د و پاسهوان کابرا -
 یهکی د ریزی موو زمردیان گرتیوو هینایان . کابرا مهندیلیکی له سمر و سهلنوه کواوی -
 د ریز له برمد را وگویا (موسته عیده) . له موسافیر خانه گوشتیان شهوه مه لای کوردانه
 له خیابان مست و که له لا بوه و رت د بها و قسه ی پی جتی د هکا . شهوه ئابروی کوردان
 د هچی . بو خوتان بزنانن چی لی د هکن . له فه قسی - م پرسی . " خه لکی کویسی ؟ "
 - خه لکی لای بانم . ناوم مهلا سه ایله . له نیوشکاگان مهلا یه تمم کردوه .
 - شمرم ناکهی ئاروق د خویموه و له شقام به مستی د هگمریسی ؟ .
 - به توچی ، پولی خوم خه رج د هکم .

ههتا هیزم تیدا بوو زله به کم لیدا . تو ئابروی مهلا و فقی ی کوردان د بهسه ی
 ئیستا به گرتنت د هدم . دستی کرد به گریان . چم لی د هکن بهلام با نم گرن .
 جله گانم د هگورم و د مروم . له ناوچییه نامینم .
 به جهلیل تلغای خاوهن موسافیر خانم گوت . " بیبهن د زووریکی کن و مهیلن
 شم شهو بیته د مر . فه قی یان برده سمر و به دوا ی شهو د پاسه وانیک بیواویکی پیرو کو
 ریکی کهنجی وه پیش خودا بوو هاته زوور و گوتی . " شهوانه له زیند ان بوون . سسی
 مانک بوه گیراوه . ئیستا تازاد کراون به لام د هنی یه کیک بیته دسته بر همر کاتیک
 د اوا کران بیان هینیتموه . لیره ن کس ناسن .

لهم پرسمین خالکی کوئین؟ .

— خالکی کوئیدی (جانشیرانین) نوکفریکی عه جهمان همبوو به شلتاخ شکاپهتی لی کرد م ژاندارمه‌ی شنویه ره‌پنجه‌کی داوین و شهوه سئ مانگه له زیند ان داین . عه جه‌میش کفس نازانی له کوئی یه . هه قیریش نیم . جوتبه‌ند م . به لام شه‌وند میان مولات ته‌دام کسه دراویک له گهل خوم بیتم . ئیستا قرانیگمان بی نیه همر بی ی بچینه‌وه . جا نازانم ده بی چ بکمین . "

په‌ره کلفه‌زیکم و مرگرت و ئیلترامیکم نووسی و پاسه‌وانم به‌ری کرد . کوتم دانیشسن چایهک بخونه‌وه . شه و شه‌و لیره بن و سه‌بیتی پیکوه ده‌چینه‌وه نهغه‌ده . به جه‌لیل شاغام کوت له سمر جه‌سای من ژورریان به یه . کمنه‌فیکم و مرگرت . دوو شه‌فسر له سمری له‌ه ژورریک بوون چوووه لایان و گونم . " دوو کسی لیره‌وماوی دستتی ژاندارم له زیند ان — ژازاد کراوین و هیچیان نیه . ده‌مانه‌وی یاره‌متیان بی بکمین . "

شه‌فسره‌گان پینچ نه‌متیان دا . هاتمه‌وه خوار به خه‌لکه کم گوت یاره‌متی بکن شه‌وانه ده ده‌بی بچنه‌وه . سی ته‌نی دیگنی کوبووه . پوله‌کم دانی و گونم پولی مضافیر خانسته مه‌د من . به‌یانی سواری ئوتووس بووین یو نهغه‌ده . له قامخانه‌ی دزه دابزین .

نان و جام بزکرین و هانتنه دمر . چاومرواتی سوار بوون به‌وین ، کابرا هات و گوتی : — شمری قوریان پرسمیار عمیب نیه تو شاغای کوئی یا بتناسین ؟ "

— شاغای چیی ؟ من له جسنی شاغا به‌زارم . زحمه‌تکیشیکم وهک شه‌وه . وهک تونش جوتبه — نده بووم . له به‌ر زولعی شاغایان ئیستا هیچم نیه . چاوله‌جل و به‌رگم مه‌که . تا کسی هینده فه‌قیر و به‌د به‌خت ده‌بن پیتان وایه شاغا پیاوهتی ده‌کا . له کاتیگه‌ده له خه‌رایه به دمر هیچیان له دست نایه . شه‌گهر شاغا پیاو بان بوچی تو‌وا له به‌ر دستتی عجمم رزبل ده‌بووی . " من به‌د هنگ شه‌گانم ده‌کرد و خه‌لک کوئی یان دا بوویه . که شه‌واو بووم کوره جه‌لیکی کورک و پوشته هاته پیش و گوتی : " کاکه من له دوتنی وه له مضافیر خانه‌تاگام له تویه . با بزاس خه‌لکی کوئی ؟ . من خوم شاغام . زوریش ده‌وله‌م‌ند م . به‌لام هه‌زار شاغا به‌ قوریانی پیاوهتی تو‌بین . پیم خوشه بتناسم . "

— خه‌لکی مه‌هلیمان و ده‌کانه‌دارم .

— منیش خه‌لکی ماسویی سه‌هه‌باسی کوری کاکه ره‌زا — م . له گهل کاک هه‌باس بووین به‌ تاشتا ده‌وايه بووین به‌ دوستو برادره‌ر ، ده‌وايه بووین به‌ هاورزی و هاوکاری حیزسی .

جوانه گای نیخی

تیکوشانی سیاسی ناده هات تاشکرا نر ده بوو. روزنامه گانی حیزی توده به
نیوه تاشکرا بلاو ده کرانه وه. له مه هاباد هوه نامه کیان بو نووسیم که سه ضریکی محالی
ناراده بکم و بنکمه کی حیزی لهو ناوچه یه دابه زینم. من شتر همر به ناوکوری
مالی خویمان بووم. زیانم پتر بو تیکوشانی سیاسی ترخان کرد بوو.
بازاره گانی کوردستان که روزی جیاواز له ناوچه جیاوازه گانی کوردستان پیک ده ها
تن جیکای همره باشی یه کتر دیتن و کویونه وه و دوزیموهی خهک بوون. له سرانه
ری کوردستانه وه ده هاتن بو بازار و ده کرا به سانایی دلخوازی خوت وه دوزی.
روزیک سوار بووم بو محالی ناراده بهر هیوا یه که بچه بازاری شمیتاناوا و لهو دوستو
ناسپاران ومبینم و قسیمان له کهل بکم. هیواره درنگ که پشته گوندی (قوله سن).
کسم نه ده ناسی. رووم کرده حصار یکی گه وه پیک دوو کچ و ژن له حصار بوون، بانگیان
کرد: میوانمان هات و مره ولاخی لی و مرگه. کوره جحلیک ویدر گوت تمسی لی و مر-
گوتم. ژنه که گوتی: "فهرموو بچو ژوری. شمسه که تاقهت ده کا.
وه ژورر که وتم. حالیکه گه وه، چهنه حصار راخرا بوون گورج بهر مه کی جوانیمان هینا
رایان خست. ژنه که به گرسی به خیر هاتنی کردم. ژوری بی نه چوو سو فه کی ردین ج-
جوان هاته ژورر به خیر هاتنی کردم و گوتی: "کوا سه ماویر؟ میوان له میزه هاتسه؟"
— تازه دابه زیه. شیمانان و چا حانز ده بی. ژنه که گوتی.
کیزیکه جوانیکله خمریکی سه ماویر بوو جار وبار له سهلمهک خوئی دهر ده خست. وادیار
بوو جلی جوانی له بهر دانه بوو. جایان هینا. ژنه که گوتی: "شمیرو خه جالهت خوین
قندیشمان نیه همر شیرنیاتمان همه چای بی بخوینمه. دا کچی بزانه لهو مالسه
جیرانه هیندی قند ناهینی."
گوتم بو هیچ کوئی مچوو. منین وک شهوه چا به شیرنیات ده خومه وه.
پاشان نانیمان هینا. دیار بوو فروجیان کوشنوه. سفره یان دانا نانی جوان هبوو.
دیشان ژن وه دنگ هات: "دا بزانه دوو سنی نانی گنم پهیدا ناکه. به زیاد سنی

نانی جو بوشورباو ناپسی .

گوتم . " هيچ فترقي نيه و نائي بچنه هيچ کوني . منيتروک ٿيوه .
 سوئي دواي نانخوار دن هيئدي پرسياياري لي کرم . خهلکي کوني ؟ د مچيه کوني ؟
 گوتم . " د مچيه بازاری شهيتاناوا . ته قويمک بي بو هيناه د مر و هيئدي شتم لي نوسي
 لهو کانه را ٽنه که به سوئي گوتم . " جوانه گاي شيخي قهلمو بوه . حموتوي داهاتو و سوي
 د ميم . ميرده کي د منگي نه کرد . من پرسيم . " شيخ کونيه ؟ . جوانه گاي شيخ سو
 ليزه به ؟ .

سوئي گوتم . " ٽوه دوو ساله جوانه گايه کي بوشوخ حمصه ني غوسا باد د ياري کرد وه
 بوي دها . د منگ نه کرد و له ته قويمه کم د مرواني . سوئي ٽن گوتم . " ٽري به قوريات
 بم د هيني تو خونده هاري ٽدي بو قسيکي خوشمان بو ناکه ؟
 — قسمي چستان بو بکم . پنهوانيه له قسمي من حالي بن .
 بو به قوريات بم ٽيه چين ؟ .

— ٽيوه زور ٽينساني باشن ماليني چاکن به لام زور دواکو توون . ميوانتان هاتوه خمر يکي
 کچه کت بنيري له مالان قند بيني . ناني جو نان هميه د منيري ناني گتم پهيدا بکا .
 وا د ياره کچه کت لپياسي جوانيشي نيه بي عهيه بيته بهر چاوان . له سر ٽو حاله
 جوانه گاي بوشوخ د مهي . نازانم ٽم ميله نه کتکي د ٽنه وه سر خو ٽاقل ده بن ؟ .
 شيخ له دينا چي بو کرد وون تا له قياحت بتواني هيچ بکا ؟ . بوجوانه گاي خوت نافروشي
 وله د مر و د هرکي خوتي خمر کهي و بوضد الاني به شت به هي . "

کوره که بو هومل جار وه د ننگ هات و گوتم . " دايکم بوته د مريض . ٽو زمانه شيخ
 همر له جوانه گايان د مگرمين . " سوئي گوتم . " بابم قسه کانت زور همن . به يانسي
 جوانه گاي و پيش خود دهم بو بازار و بومند الاني خمر دهم .

— کاري بانست ٽوه ندميه . دست لهو شيخ و خه لپخانه هه لپگرن . ٽورو گهلي کورد بهو—
 بسته يهک بگري و بو زرگاري له دست ٽاغوا و د مره بهک و عه جهم و د سبره کان تي بکوشي .
 زور مان قسه کرد و سوئي ٽن د لي نمره وو . به ياني سوئي له کمل من جوانه گاي هينا بازار
 وله دوا روژ دا بو به ٽند اميکي حيزي و تیکوشمر .

ساله مام و ه تمناسی

توتن له گهل برایی مام و ه تمنان و همه دی رسووی سواری کرد بوو میه ناشناس . روزیک له دوام هاتن و بانگینتنهیاں کردم بو سئله که . سوار بووم چوووه ماله مام و ه تمنان . له نیزیک گوندی تا و لیاں هلد ا بوو خانوویان دروست ده کرد . پهشواریه کی گهریاں - لی کردم . مام و ه تمنان منگوریکی قسه خوشرو دنیا دیتوو . مالیکه خوش و سر تا و الہ . سی روزان گهریاں کردم . چمندی شهوان رایان ده گرتم ، بو خونم لاقی رویشتم نه بوو . جوانی و ثاقل و کمالی ثایسی ریگای گمرانموه لی بریبووم . وه زعی ثایسی - م ماله ماله و ولای رسووی سوار پرسپار کرد . گوتیاں . زور کسی هاتووونه سر و خواز بیسی زور بوون به لام مام و ه تمنان به میردی نادا .

له و ماله گهر میه ثایسی کابان و مستهلات دار و گهره ی مالی بوو . ده بویه شهو بلئی نان و شتو حازد گهن و با چ لی د منین . به ماهه گانی ده گوت بمرخ یا کاریله یا مریشک بکوزمهوه . کس نه بوو دستنی و مبر بیسی . من شهو دم خیزانم نه ما بوو . بریارم دا بهه ثایسی بلیم میرم بی بکا . روزیک به تنها له تاول درهژ ببووم . بهر مالیکیاں پیدا اد ابووم ثایسی هات . پیم گوت ته گهر شوو مپی بکدی ده نیره سمرت .
- قسه کهت وه عمرزی ده کموی . من به میرد نادن .

من له سئله که بووم کاک همباسین هات و هیوانی ماله مام و ه تمنان بوو . ناشنایه تیه که مان تازه کرده بوو . باسی و رستی و ریگای بو مام و ه تمنان گهراوه . شهو مندی دیکش له ماله مام و ه تمنان به ریز بووم . برابم و حممه بوون به شهو ماسی حمیزب وله دو روز دا ها و کاری باشیاں کرد . له گهل ماله مام و ه تمنان پیوه نه ایمان روز به روز زتر ده بوو . هاتو چویان ده کرد . روزیک کاک همباس له سئله گهوه له د وای ناردم و چوووه ماله مام و ه تمنانی .

کاک همباس چالی در ده مینا و منین له ماله مام و ه تمنان راکشا بووم گویم لی بوو به کیک و ه زور گهوت . سلا و یکی کرد و ماله مام و ه تمنانی به ژن و پیاهوه به گهرمی به خیر هاتنیاں کره . "سهلا بخر بیی . ده میکه دیار نی . نونشتووی گو یلکه که کاری نه کرد .
- شه جارہ نوشتہ ی جا کثر تان بود نووسم . کوا دا ثایسه خانم جووتہ گهر مویه کی جوانم

- بوئینه . به خوا دنا دستهوانشم نیه و له نوم د مین .
 — به خوا مهلا گوریه و دستهوانم نسبه .
 — چون ، من راتیهی خوم به زور دستنم .
 له بن پو پشمینهوه چاوم لیکرد ، فقی ورمی بوو . نوکا براهه بوو پاسهوان به مستی
 هینا بوویانه موسافیر خانه . همنام و باوینکم هینا خو و چاویم له فقی کرد . فقی
 که چاری به من کومت سسی هه لگرا و نیک چوو . مام و هتمان تیی گمبشت و گوتی :
 — مهلا نهوه له بوټ والی هات ؟
 — هیچ چوره نارویم بوئینم .
 گوتم فقی له کوی د خونی ؟
 — له قونقه لا د خونم
 — ناوت چیه ؟ له وی نهم د یوی . من زور د مچمه لای فقی تیکانی قونقلا .
 — نام همهده مینه . تازه هاتووسه وی
 — کوره نو شمرفی ناکه ؟ . نوقه ولت نه دا که جلی مهلا یان له بمر نه کی و دست لهم هوقه
 بازیه هه لگری ؟
 — کابرا توله گهل کیته ؟ . کی من نوم د یوه ؟ . بوئی حورمندی به مهلا یان ده کی ؟ .
 — چون نهوه زمانبشت د کمری ؟ . تومهلا سعایل نی ؟ . له ورمی هست و سر خونی ته
 بووی ؟ پاسهوان نهانپنیا به موسافیر خانه ؟ زلمیه کم لی نه ای ؟ تمپارایه وه و سوبندت
 نه خوارر که جلی مهلا یان نه کچه بمر ؟ ئیمنا ناوی خوت گوریوه و دستنی و نان د میری .
 — قوریان پی ئینتیفاتی من هومنم .
 مام و هتمان گوتی . " کوره ره بیه به خیری . " نهو و نانهای ئیمه ی روت کرد و نهوه . به نوشته
 گوریه و دستهوانه ی پی نه هیستورن . " لهو قسانه د ابروین کاک همباس هاتوه . که
 چاری به مهلا کومت همر واتی ورما و گوتی : " حمی خو نهوه مهلا کی ورمی به " .
 گوتم کاک همباس تو شاهیدی له ورمی چون بوو . ئیمنا سه کیاب حاشا د هکا .
 — نهو جاریشیم به خشن . تازه له هولا ته ناهیم . توبه ده کم .
 — همنه برو شمرف بکه . له ناوچیه نه منی . مهلا روی . به لام نایشه کولینیان نه دا
 به من .

د یسان تهوړیز

له پایزدا عومری که ریغا د اوای لی کردم که بچم له تهوړیز ماشینی بو تعمیر بگم .
 له بهر هوی زوری سیاسی وغیره سیاسی د وستایهتی له گمل عومه ژانغا . کاریکی به منیان
 هبا د مسکرد . چوووه تهوړیز و ماشینم د ا به سرورس و خوم له مسافیرخانه کیگان بوم .
 لهوکاته د ا قادرغاای بابی جه عفر ژانغا هاتیوه تهوړیز و ثعویس له ههمان مسافیر خانه
 د هژیا . یک د وو جار کاری بی شمپاردم د هنگم نه کړ . روژیک بهیانی ودمر د ه کمو-
 تم شو فیره کی هات کوتی قادرغا بانگ د ه کا . که چووم کوتی . " شو بخچم بو هه لگره
 د ه چه همما . نپتر چاوم عمرزی نه دیت . گوتم . " قادرغا بو پیت وایه من قادر-
 سر روم خلات و بهرات و هرگرم ؟ (قادر سر روت نوکهریکی ماله کهریغا بوو) من بو تیه
 نا بم بو خچه بو کس هه لگرم . له پرووه ههقت نیه هیچ کاریک به من بکهی . " وه هر کهوتم
 لوری که چا کراوه و چوووه قونقلا . به عومرم کوت . " له مود و ا له د وای من مه نیره
 من بو نوکری نام . نچاره ی خوځم د ه دم و بیگار ناگم ."

پایز و زستانی ۱۳۴۹ (۱۹۵۰) له مالی بووم و له گوند ه کانی د ه ور و سر زوری
 لاهه کان و نپسانه باشه کانم بو نیو حیزب راکهشابوون . له گمل فه قیکانی خه لپه لپان
 و قونقلا نیکه لایم زور هوو زوریان پیوونه حیزی . له عیراقوه جار و یار ورده کتییسی
 کورد یان بود ناردم . جاریک (قصیده هی مولایه صلی) یان بو نارد بووم که کرا بو
 به کوردی . د ابووم به فقیکانی قونقلا . روژیک ماله دوستیکی من له قونقلا مه ولود یان
 د ه کړ . منین بانگ کرا بووم . فه قیکانم فیر کړ که له جیانی (مولایه صلی و سلیم)
 تیکرا کور د یه که (بریزه رحمت خودا به د ایچی نا ئه بهد — بو سر خونه ویسته کت
 چاترینی خه لقه به جهم) بخویننه وه . ممولود نامه د دست پیکرا و که پسته شم شمیره
 و فقی تیکرا به کوردی دستیان یی کړ . مهلا سادقی رحمتی قوت بوو گوتی :

" میرزا کهریم نموه نت ساز کرد ؟ "

— ماوستا بو من سازم کرد وه . شتیکی زور جوانه و خوئی شاعرسی نسپه ."

— نا همر د ه لیم نموست ساز کرد ؟ .

وه در نان له گونده ی

نوموسی ساله له سه مهلیان هر چه ند به نپود وکاندار بووم به لام له راستی
دا بیگارچی قادرثاغا بابی جه عفرثاغا بووم . پایزی که جه عفرثاغا تازاد کرا زنهان سو
همه ی برای ده گوینتوه له کهل کاکه سواری جهلدیان ژن به زنهان کرد سوو . سو
سر داوت له زوریهی خه لکی مسمهلیانیاں کترا بسوه به لام تازه کاریان پیم نه ما سوو
منیان وه پانزگویی خستبوو . دیاره هیندی هوی دیکش همبوون که منیان بانگ نه کرد سوو .
بیسرتروزی ما بوو بو نوروز کونخا هات و گوتی : " قادرثاغا کونویه ده بیستی ما لس
پروا ورا پناکرم " .

گوتم هتا نوروز نیچارم داوه و نهوروزیش دروم . چوومه مههاباد و له کهل برادران -
باسم کرد . هاتینه سر شوپاومره که مالم بچیته شار . به لام چونی شار دژاو و مسحابه ی
ده ویست . له مه هباباد چومسه لای قادرثاغا له مالی حاجی بایز بوو . گوتم : " کونخا
راسپارد وه که بار بکم و بروم . پاداشی شو هموو خزمت و هاتوو چوی تهویریز دهبوایه
هر وایی . هتا نوروز له وکا دهم و نهوروزیش دروم . گوتی : " من نم نارده .
جه عفر نارده ووه . تو ناوی کومونیسیت له سمره . جه عفریش تازه بر بسوه . ده ترسی
نووشی بکه نموه " .

گه راهوه به بابم گوت له شار خانویهک پهدا ده کم و د صچینه شار . دایک و بابم
زور نارصحت بوون . گوتیان هیچمان نیه وله شار ناحاومنهوه . به لکورو له گوند یکی سر
جیگا بد وزیموه و هر چونیک بی له گوندی زبان هاسانتره . سوار بووم نینزیکه ی دروز
له شار ویران و سند سرو لاجان گرام له هیچ گویرایان نهگرتم .

کاک سمید عملی حاجی کاکه مین که هه وه لین کس بوو له سندوس بو زیند وو کرد -
نوموی ریکنراوه کانی حیزنی و دانه زانی کومله ی لاوانی لادی هاتبوه سمیدان و بسه
گرمسی تپده کوشا ، دانگ و نیویکی گوندی (ثالیایی) سندوسی به نیچاره گسرتبوو .
گوتی : " ماله کت بار که وهره تیره . وه تافیکم همه تپوه لهوی دابن و نیمهن له نیو مال

دا ده زین . هرچی هممانه پیکوه د بهخوین . کسر له برسان نمر دوه . خانویه کسی چولیش همه به گمر پیتان باشوو خاوتنی د کهینهوه و بچنه ناوی .

چاری د یکم نموو . گمراسوه له گوندی نیزامایات؛ سنی و شترم به کری گرتن و چو سموه سمه لیان . گمشته نیوگوندی ، کاکه مینهی عهلیاغا بانگی کردم گوتی . " لاده سو شیره " . که د ایزم دایک و بابم له وی بیون . پاشرویشتنی من پازده روزی ما بوو سو نه روز جه عصر تاغا پیای نار د بیون و سپیال وشره و بره بیان له خانوو و د مر نابوو . کاکه مینه شته گاتی برد بوه مالی خویمان و دایک و بابو خوشکشم هر له مالی ثوان زیا بیون . دایک و بابم زور نارحمت بیون . دلخوشیم دانهوه و گوتیم . " تازه چاره نوسم له وه باشتر ناسی . عمو تاوان و جنایته پتر لم ریگایه دا سو ترم ده کا . شمرت بسی تا مردن دزی تم نیزامه و سیسندی دهره به گاینتی دست له خیمات هملنگرم .

و شتره کان گمشتهنی . خه لکی مه مغلان کو بیوونهوه . زوریان د مگریان . براده رانی حیزی پیاریمان کو کرد بووه و کرپی و شتره کانیان د ابوو . یک دوو برادر می خه لیه لیان و قمره قصاب هاتیون و هاو د مردی خویمان نشان دده دا دوو لایخان هینا بود دایک و بابم سوار بیون . بریکم قسه یو خه لک کرد و گوتیم . " کاریکی واتان کرد ، تازه - قهت دست له خیماتی دزی دهره به گاینتی و ریژی دیکتوری هملنگرم . مالواپی مان له خه لک کرد به لام بار کرد نه کم وهک خویشاندانی دزی تاغای لی هاتیوو .

ثیواره په کی درنگ گمشتهنه مه مغلان . له ماله کاک سمید عه لی بارگه و بنه مان به عمرزی دادا . سوژی برادرمان هاتن خانوه چوله کمیان خاوتن کرد بوه و چوین ده خانوو . وه زیکی ناخون . دیسان له بمر نارحمتی دایک و بابم سمرم هملنه دهات . لم حاله دا عه لی قمره نیایا پیای نارده کن سمید عه لی که نای کرپی حسا می رابگری . سمید عه لی به کا برای گوت . " سال و نیویک ثیجارم ماوه . هفتا ثیجاره تمواو د سنی ، ملکی خومه و خانووی خودم داوتی . پاش تمواو بوونی ثیجاره پیکوه د مرین . روزیک چوووه نغدهه بزانه خانویهک کاریک پهیدا بکم . گمشته نیوشار و ژاندارم برد یانم بو شیداره . سمر گورد شمحراری فرماندهی ژاندارمهی نغدهه بانگی کردم و

گوتی : " حساسی راپورتی زور له تو دراوین . له چی ده گمری ؟ " .
 - نیستا تاغا له گوند د بریان کردووم . نیوین مه هیلن له نیران دا بگرمیم . قانون د دا د بمروری ریژیم شهوه په . هانوو خانویهک پهیدا بکم و بیجه شیره . لیثان نیزیک

دهم . " . کوتسی : " بوخوت کاسی بکھی باشتره . ئیغه تاگامان له ههموونست ههیه ."

هانحه دهه و جووه ده وگانی کاک سمعیدی قوی . کاک سمعید یهکیک له تیکوشمرانی کوملهی ژ.ک . بوو . هانجیوه له نهمده ده وگانی دانا بوو . پاش به خیر هانتن و باسی خهبات و نیکوشان یوم گیراوه که دمریان کردوم و ماله کم هیناوهته ئالیای . بهلام لهسه وی ناخاوموه . کاک سه عید کوتسی : " ۳ یارم جو کرپوه له گوندی دهوگه له چال - دایه . ماشینیک بکره بجو باری بکه و له توریز بیفروشه و بیکه دسمایه و وهره خاتویهک پمیدا دهکین و لئی دانیسه ."

— زور سوپاست دهکم . یارمه تیهکی گورمهیه . دهمجوه همر دهو روزی تر دیم و دهمج باری دهکم ."

— شه شو ناچیوه . لیره دانهشین و بیریگ قسه دهکین . برادیری دیکش دین . پاشان محمد حهلب و یهک دهو برادیری دیکه هانتن و گوتیان با بچین بو قسراخ چوم . ده وگانیان داخست و به قسه کردن بوسمر : " دهروشتین گه یشتینه پیش گاراژ فرماندهی ژاندارمه و بهخشدار و سمرۆکی ئیداره ی سمیت و ئیداره ی دارایی . راوستا بوون قسه یان دهکرد . گمیشینه حاسنی شهوان و تووشی سمید مسته فای کوری حاجی سمیدی تازه قهلا بووین که گامیشیکی له جیاتی ۲۵۰ تهن له بابم نهستاند بووه بهه حیسایی خوی . ۲۵۰ تهنی بی فرزندار مابووم . سمید هسته فای شهوه که مانده وونه بوونیم لی بکا و یا سلاو بکا به توندی رووی له من کرد و کوتسی :

— ئهری شهوقه زمان بو نادههوه . به تهای چی ؟

— به تهای هیچ نیم . شهوه کاک سمعید ماشینیکی جو راوی دهمیم له توریز دههفروشم و شهووم حیسایی دهکین .

به دهنگیکی بهرز نمراندی بو شهوه فرماندهی ژاندارمه گوتی لی هسی کوتسی :

— نا وهلا وانیه . کومونستی کومونست بوئه ناید مههوه . " که وای کوت تا کریم کرت . غارم دایه شه قهیکم له گوند هنی دای وگوتم . " قاحبه باب شهگرم من کومونست بم سهگهایی وک تو چوون ده توانی د اوای قهرزم لی بکا . ؟

هاواری کرد چوون لیشم دهدهی ؟

— بهلسی لیشت دهدهم و د اوای پولیش بکھی خمرایت بی دهکم . محمد حهلب و کاک

سه عید توند به سمر سهید دای هانتن و گوتیان .

— شمرسی ناکی؟ — قمرزچی به سمر سیاست داوه . نازانی شهوتاسه رکورد و
بمخشد ار لیره راوستاون؟ .

من بید هنگ نهه بوموم جننوم بی دا و سمر کورد شمراری هانه پیش و کوتسی : "شهوه
چییه ؟ . بو شهوه عمیه شمر د هکن ."

سמיד گوتی : "جهنایی سمر کورد کومونیسته قمرزم ناداتهوه ."

سمر کورد توره بوو . گوتی : "برؤ ناسمید تو د اوای قمرز د هکمی یا د دولتی حیسا
بسی کومونستی لی د هکیشی ؟ . برویی شمرهف شمرم بکه ."

سמיד سمری شور کرد و روشت . ئیستاش داوای قمرزی نه کردهوه .

چهند روزیک له ئالیایوی بیوین بایم زور نارحمت بوو . به نایبته ت له وه ده ترسا که شمر
بینه سمرم و بمکوزن . روزیک خالم هات و گوتی مالم له گوندی (قمرزناوی) یه . هلائی

نیه . گوند ییکی خوشه . با پاوکبیتنه وی و بپیتنه هلا . من گوتم تازه ناچمهوه دیهات .

بایم بی یخونش بوو . له گهل خالم چوه قمرزناوی . پانی د وور روز چهند ولا خپکیان هینا و
دایک و بایم چونه قمرزناوی و زولم و ستمی د مره بهگان لیکی جیا کردینهوه .

له نغفده له حصاری و صتا رحمانی د اتاش . چاره خانوییکم به ۱۳ تمن بسه

ئیچاره کرت و له گهل خوشکم و شاموزایهکی ده د وازده سالم چومه نغفده . بارگینهکم

فروشت و بیکار مامسوه . له نغفده هه وه لاین کار کومینهی ناوچهی حیزیمان له حموت

ئندانم د امه زوانه . له لاجان و شنو ده سئوله کانی حیزیم دیاری کرد و کاری حیزب

وتیکوشان کهوته سمر بار و به ریک و پیکی د بچوه پیش .

به هاری سالی ۱۳۳۰ (۱۹۵۱) بیجگه له ژاندارم پوله سمریانیکیش به ناوی —

ئینتیزامات به سمر و کایهتی سمرهتک شکوهی هانه نه غده . سمرهنگی شاهه نشاهی

ئمرکی خمباتی دزی کومونستی یی شه سپهرا بوو . بمرتیل خو ریک بوو ته نیکیشی

وهر د هگرت . ئاگام لیلی بوو چهند سمر باز هه همیشه له دهر و بهری خانوه کم به د وام دا

د هکران . هیئندی کتیبی سیاسی سیان بونارد بیوین . له شانگان د دهوایه باسی

سیاسی بکری و (ئوسولی تشکیلاتی) به دمرس بگوتنر پتهوه . من کتیبی (پولا چون

ئاوه سور بوو) له گهل (ئیتاعتی کویر کویراته) نویسنی خوسرهوی روزه م بوهاتیبوون

د م خویند نهوه . نم د ده پیرا له ژورره کهی خودم بخونمعهوه . جاری و ابو له بر ژاندارمیک

وه ژورر د هکوت . پییم د هکوت له چی ده گمری ؟ . بهه خسه . نه م زانسی .

وستا رحمان کادینیکی هه‌بوو روناک بوو. نیوه رویان د‌مچوووه کادینه‌که و تهر کتیم د‌ه خوینده موه . جاری‌وابوو سمریازی سمره‌نگ شکوهی د‌ه هاته مالی . به خوشکم گوئیوو شه‌کر هاتن یلی شه‌ویننه هاتتوووه . سمر باز گیز د‌ه‌بوون . د‌ه سورانهوه . بی‌یان وابوو خمیریکی چیم و بو‌بند بووم . بو‌شوه له بیکاری و ژیر چاوه د‌ه‌یری ژاندرم و سمریازرگار به‌چوم له گارازی (همزه‌لی) قهره پمپاخ بووم به‌نوسری کاراز مانگی به‌سه‌ت ته‌ن . له کاراز هم یاری‌ده‌ی خه‌لکم د‌ه‌دا و هم کاری سیاسیم باشتر بوو به‌ریوه د‌ه‌چوو . زور جار بی‌پول براد‌مراشم بو‌شم لا‌ولا د‌ه‌نارد . پاش مانگیک د‌ه‌ینم ناتوانم له و‌ه‌کوی‌زولم و‌زوراری د‌ا‌کار بکم . هه‌مه‌لی کابرایه‌کی بی‌حمیاو‌ری و ساخته‌چی بووه . دار و‌دسته‌کی له‌وی‌حمیا تر بوون . پولی زیادیان د‌ه‌ستاند قسه‌یان به‌خه‌لک د‌ه‌گوت . جنیویان بی‌د‌ه‌دان . زور جار وه‌د‌نگ د‌ه‌هاتم . روزیک— کورد یکی فقیر د‌مچوو ووستی . جیگای گرتوو د‌انیشتوو . عه‌جه‌یک هات‌ناوی نویسی و به‌همزه‌لی گوت له‌کوی د‌انیشم ؟ . شه‌وین‌چوو کورد‌ه‌کی همستاند و جیگایه‌کی د‌ا‌به‌کابرایه‌جه‌جیم . کورد‌ه‌که هه‌لنده‌ستان . د‌ه‌یکوت د‌انیشتوووم و جیگای خسه . شه‌تر همزه‌لی د‌ایگزایه . خوم بی‌رانگیرا . چووم گوتم بو‌له و کابرایه‌ده‌ه‌ی ؟ . شمری بکه . من جیگام داوه‌تی . لیمان بوو به‌کینه و شه‌تر کارازم به‌جی هینت .

ه‌موالد مری روزناه و شه‌لگیری ته‌کوشان

مانگی جوزهران یو‌کوی‌ونمه‌وه‌کی حمیزی چوووه مه‌هاباد . پاش لیکد‌انه‌وه له‌گه‌ل براد‌مران هاتینه سمر شه‌باوهره بو‌شوه که ژاندرم و سمریاز توی لیم‌بیرینگنه‌وه کارتیکي ه‌موالد مری روزناه په‌یدا بکم . شه‌د‌م روزنامه‌یه‌که به‌ناوی (کارزار) له‌تاران د‌م‌د‌مچوو . مو‌دیره‌کی واد‌یار بوو پشتی به‌د‌م‌ربار و پولیس قایم بوو . کابرا یه‌کی د‌ری‌وی‌حمیا و شه‌رلا تان . د‌زی‌مهموره‌کان د‌مینوسی و به‌کر هه‌موو کهر د‌ه‌هات عه‌زینی‌لوتفی له‌مه‌هاباد به‌په‌لوی‌حکومت‌ناسرا بوو نه‌په‌ی روزناه و گوواره‌مانی تاران بوو . گوتیان بچولای عه‌زینی‌لوتفی و بلس له‌نصفه‌ده‌د‌ه‌یه‌ نویسه‌ری روزناه و له‌که‌لسی ریک‌کهوه . چوووه کن‌شاغای لوتفی و پاش‌سلا و گوتم روزنامه‌ی کارزارم بو‌بیره‌د‌ه‌م‌فروشم

نهگمر به روزنامه کم بناسیجینی خه مری ناوچه منی بو دهنرم . زوری بی خوشبوو . داوی
 نادریسی کرد . گوتم : " نغده شاریکی پچوکه ناوی من بنوسی بیه دکات .
 عمزنی لوتنی چند حموتوو روزنامه یو ناردم . پاشان راستو خونامه م
 نووسی بو مودیری روزنامه . زوری بی نچوو کارتی هموالدهری روزنامه یو ناردم . له
 روزنامه نرا نووسی که فلانکس له سند سرو شتو هموالدهری شیه به .
 هر چند شمواره زیان و به ریچوونی تیدا نبوو به لام زاندارم و سرپازم لسی
 دهرینگانهوه . لهو کاتدا نفخوشیکمان له لاجانهوه هینا بوه شیرو خورشید . له وی
 رایان نگرتهوو کابر سرد بوو . بو روزنامه نووسی . کارزار خمبره گهی بلاو کرد بووه
 داوی کرد بوو که سروکی شیرو خورشید ششی داداگایی بگری . پاشن بلاو بونه وه ی
 خمبره سروکی شیر و خورشید پان برده ورسی . شموش دستنی فرماندهی زاندارمه
 بوو . سرگرد شمحراری له داوی ناردم وگوئی : " توهقت نیه شوخه بمرانه بنووسی .
 نهگمر ودروی نه خیموه زیند انیت ده کم . هاته دهر و به تیلگرافی شکایتم له زاندارمه
 کرد . بو روزنامه نووسی . پاشن بو روزوو حودیری کارزار تیلگرافی بو فرماندهی زاندا
 ره کرد بوو روونوسینی بو من ناردم بوو . له روزنامه دا نووسیجوی سرگرد شمحراری
 له نغده شیاژه نادا دهنگواسی ناوچه بو روزنامه بنووسی . همرمنه له هموالهوی
 شیه کرد وه . داوی کرد بوو که له نغده لابییری و سزانش بدری .
 پاشن نووسینی کارزار فرماندهی زانداره پاشان هلیپجا . دهاته لای من و دپارا
 وه که لی خوشنیم . ناخره گهی چل تمنی داسی تا نسیم که چاو پیشیم لی کرد .
 شم شکایت و رووداوه بوو به هوی شوه که شیداره گان گکه سووتتم له بمر بکن . روزنامه
 بو شیداره گان دهنارد و سمری مانگ پوله کمیان به زیادی ده هینا . پاشان گوواری
 شومیدی شیران ، کاویان ، تهرقی ، شیتلاعاتی حهفتیمی - م یودهات . گوواری کاویان و
 شومیدی شیرانیش کارتی هموالدهری پان بو ناردم . له پنا شوان دا روزنامه کانسسی
 حیزی توده (به سوی شاینده ، شه بازا ، چه لمنگمر) م بو دهات و بلاوم ده کرد نهوه .
 دوومندالی هشت نوساله (محه ممدی مجرووی و سعید پشینوماز) روزنامه پان له
 بازار ده گهرا و دهمیانفروشت . شم جار مصله لهی جیگا بیوه کوسپ . دوکان نبوو که
 بیکرم . ناشناپکی باهم همبوو پناوی محمود خاله . دوکانیکی همبوو وینجهی لسی
 دهنفروشت . بین دوکانه گهی همیوان بوو . گوئی وهره میز و کورسی لی دابنی و کاری

خوتی لئی بکه . روزنامه کانم لئوئ د ا د هانا . براد هران د ه هانتن لئوئ کؤ د هبووینوهه .
 پیوهندی گونده کان . پیوهندی له گمل کوصیته کانی حیزی . له د لئوئ لئو میزه جئ به جئ
 د هکران . ئاغا کانی ناوچه تیکرا بیوونه ئابونه و روزنامه بو د هنارن . به ناپهت گشت
 روزنامه کانی چه پیم بو ئاغا کانی ناوچه د هنارن و پوله کم لئ د مستاندن . گوندی به کان
 شکایهت و سکالای خوین د هینا لای سن و رینوینیم د هکران .

ریکخراوی حیزب له نغده به کیک له ریکخراوه همره چالا که کانی کوردستان بو .
 کم گوندی سند و سرو شنو هه بوو که شانوه ئه فرادی حیزی تیدا نهن . راسته له نسبو
 خه لک نیکوشان به ناوی حیزی د یوکرات بوو . به لام هیچ بهرنامه و سیاسه تیکی نه توایه
 تی و کوردستانیمان نه بوو . دستورات و ئه و امری حیزی توده د هانتن و به گوزره ی
 ئه وان نیکوشان به ریوه د مچوو . د یاره ئه و دم بو زحمه تکیشانی کوردستان مه سه لسه ی
 خه بانئ د زئ مره به گایه تی و زولم و زوری ئاغا کان له هه موو شت گرنکتر بوو . هیندی ماو
 ستای ئازدیا جانی خه لکی ورسی له نغده د هرسیان د هگوت . ئه وان له کؤتوونه وه و
 شانگانی ئیغه دا به شدار د هبوون .

پوشیهری ئه م ساله بو هه وه ل جار نار د یانم بو تاران . له تاران له گمل ه لئوئ
 سادق وه زیری که ئه و دم له گمل کوصیته ی مه هاباد پیوهندی هه بوو بووه ئاشنا . سادق
 وه زیری له روزنامه ی شایاز کاری د هکران و یه کیک له به ریوه بهرانی « کومه لئ حیلئ خه بات
 د زئ ئیستیمار » بوو . چه ند روز هاتوو چوئ روزنامه کانی به مسوئ ئاینده و شایاز و چه له
 نگه رم د هکران . چومه لای مو د پیری کارزار و مو د پیری گوواری ئه ویدی ئیران و کابان و هتد
 روزیک بو ئان خوارن چوینه وه ماله ئاغای سادق وه زیری . یه کیک له بهر بهر سه کانی
 حیزی توده هات که پاشان بو دم د هرکوت (هوشمندی راد) بوو . له سر وه زعی کورد -
 ستان و شیوه ی خه بات و چونیه تی تیکوشان که لیکمان قسه کرد . پاش هه شت ر و ژ -
 سارم خان ئی گوتیم بو هه هاتبووی که چه ند مانک لیره به یینه وه و له کلاسی کادری سیاس
 دا به شدار سی . به لام ئیستا بوونته ل کوردستان پیویست تره . ناچار گمراهه یو ولات .
 هاننه سر کاری حکومتی د وکتور صدق ناراد میه کی زور د هره تانی بو تیکوشانسی
 سیاسی ئیک هینا . کاتیک قونسولخانه ی ئینگلیز له خوزستان به سترا و ئالای ئیران له
 ساختومانی شیرکوئی نهوت هه لکرا له سمرانه ی ئیران تیلگرافی پشتیوانی بو صدق
 لئ د هرا . منته له نغده تیلگرافیکی پشتیوانی و پیروز بایسی م بو د وکتور صدق ناراد

راديو ناران تيلگرافه کي خوننده هوه و د وکتور صدق قيش به تيلگراف جوايي دا سووه و
 سوياسي کرد بوو. پانراهه يهک له مه هاباد تا مه يه کم بو هات نووسرا بوو براد مراني سرو
 (د پاره مه بخت حميزي توده بوو) له تيلگرافي پيروز ياي تو رخنه يان گرتوه. شهوان -
 د ه لپن: حماسي کسيميکي ناسراوه. تيلگرافي پشتيواني شهو د بيه هوي شهو که خه لک
 حکومتی صدق قيش يان يني. همر شم بيرو رايه و گه ليک نمونه ي د يک تن سياستسي
 چه رموي حميزي توده له حاست صدق نشان د ده ا. که پاشان د رنگ خوشيان له و
 باره وه رخنه يان له خوگرت. بهلا مرخنه ي هيندي حميزي سياسي وهک نوشته اروی پان
 مرگي زورابه.

جنایه تي د مره به گي مامه ني

روژيک کابرايه کي فقيري خه لکي (کيلي به لمان) هات و د مپاراهه.

- چي به چييت لي قهوماوه ؟

- جا چيم لي بقه لني ؟، کاک سمايلي ثاغاي کيلي به زوري دست د ريزي بو کچه کم کرد وه
 له خاني شکا يه تمن کرد وه. کاک سمايليان برده خاني بهلام همر شهوي روژي هانه وه.
 په نام بو نو هيناوه. بو روزنامه نووسي که سرگورد هاشمي معرزه باني خاني ثاغاي تا
 تاوانباري بهرلا کرد وه کمر نيه به د مره و سکالاي گوندي په کان رايگا.

روزنامه خه بمره کي نووسي. مهسه له پلاو بووه. کاک سمايليان راکشا بو نفعده و بو
 ورسني. سرگورد هاشمي د هات و د مپاراهه. د هيگوت جهندي بلني د دست د دستي
 شتيک بنوسه و شم خه بمره و د رڅه وه. گونم: " تا خوښي کچه که نستيني و باس
 رازي نه کن دست هه لنگرم. هاتوو چويه کي زوريان به کاک سمايل و سرگورد هاشمي
 کرد. تاخره کي يوليکي چاكيان دا به کابرا و رازي يان کرد و نه جاتيان بوو.

د مره به گه کاني مامه ني له و مهسه لمه زير توره بوون. روژيک له مه هاباد له حوجرمي ميرزا
 حوسيني داوودي د انيشتووم علي قهره نياغا و جهند ثاغاي د يکي مامه ني و زورور که وتن
 علياغا رووي له من کرد و گوتی: " تو يو د هو ثاغايانه ت هه لپيچاوه ؟، تو شمکر و ابکه
 ناتواني له نفعده د اينيشي."

- شمگر ثاغاي دست له زولم و جنایه ت هه لنگرن کمر گاري به مان نه د اوه. منيښ بويه له
 نفعده د انيشتووم کمر به ثاغاي نازانم.

تَم روود اوانه د هه پوونه هوی شهوه که خه لک پتر روو له حیزبیکهن و به پشتیوانی خو
 یانی بزانی . روزیک له نغفده له د وگانی کاک سعده دانیشنبوو . کابرایه کی گوندی کورد
 به بازار دا ده هات . عه جه میکی د وگانداری پینن به کابرا گرت و داوای قهرزی لئی کرد .
 کابرا گوتی ئیستا نیمه . بازاریکی دیکه بو ت دیم . کابرا دستنی لی هه لنه د مگرت .
 لهو کاته دا ئاجودانی ژاندارم مرعی نغفده بهووی دا ده هات . د وگانداری به ئاجودانی گوت:
 شهو کورده قهرزم نادارهوه . ئاجودان به کابرای گوت بو یوله که ی نادیمهه ؟
 — ئیستا نیمه . یوی دیم خو حاشای لی ناکم . ئاجودان تا هیزی تیدا بوو زللمیه کی له
 کابرا دا . من وهدر کموتم و به گزی داچوووم . گوتن : " یی شمه رف بو لهو فقیره دده ی
 چی کردوه؟ . ویستی چه قه یگا زللمیه کم لئی دا و گوتم ئیستا بو روزنامه گان دهنووسم .
 رویشتم پوتلکرافخانه . ئاجودان یه قه کاک سعده ی گرت و وه دام کموت و ده پارایهوه .
 به تگای براد مران ئاجودان نجاتی بوو .

سه یه عه ولای که مالی و د وگانداری

کابرایه کی خه لکی کوردستانی عیراق به ناوی سهد عه ولای که مالی له سفر ده می
 کوماری مه ها باه دا هاتیوه نغفده . له عیراق جوله که یه کی کوشنبوو د اوکی زوری
 جوله که یه میتا بوو، عمرزکی زوری کریمیوو، خانوود وگانی لئی د روست کرد بوون و کجیکی
 کا خدری سروگانی خواستبوو، د وگانیکی به زازی دانا بوو دستنی کرد بوو به گوئی بری و
 سوت سه له م . پارچه و قوماشی به قهرز ددها به خه لک قهرزه که ی لئی ده کردنه سه له می
 گهنم به وهده ی سفر خرمانان . باری گهنمی له ئاغا یه کی بهرد که مران به چوار تمن سه له م
 کرد بوو لسه خرمان باری گهنم بیوه چل تمن . شهوندی خوینی خه لک مزنبوو، زور له
 ئاغاگانی پیران و مامهنی قهرزه که یان نده د اووه .

روزیک نارد بووی که بو فراوین بیجه مالی شهو . پهم سه میر بوو . چوووم . باش نان
 و چا گوتی : " پهم خوننسیه تو بیکاری . د راویکی زورم همه د وگانیکی گهوره و سپری
 عه تباری و به قالیبت بو د ده نیم . ده زانم باش کار ده کا و کریارت زور دهن . سه رامه ی
 من و قازانجیش به شمهریکی ، خو ت هاتوو یی تهو ریزیکه و سهود او مامله ی خو ت به ریوه به ره .
 د یاره سهد شهونده به پیوا نه بوو که بو من د لسوز بسی . به لام ویستبووی قهرزه گان

بسه من کو بکاتوهه . چونکه نهیاند ه داوه .

من بو شهوه که بیگار نمم له خولام دهوست کاریکی وام بو هه لکهوی . گونم زور باشه نامادهم . گوتی : " جا کهوايه با سه ضریکی لاجان بکهین هیندی قهرزکو کمینهوه و پاشان دهچینه تهوریز و فشیای د وکان بکوه . چونه لاجان ویمری پیرانان . همرجی بهک ده چووین ده پانگوت . " توئی له گهه نهی ، هچی نادهینی . نازانی چون دهستی برهین و مال ویرانی کړو وین . "

همر چونیک بوو نهیزکی چل بار گهنی کو کړه موه و بارمان کړه بو تهوریز و لسهوئی باسی چوار هزار تنه فشیای د وکانمان کړی . له نغفه ده د وکانیکی باشم کړه موه . کربار زور بوون و سهروکی شهاده گان به گشتی بوونه کرباری د وکان . بیجگه لموه د وکان بوو به جیگای روزنامه فروشی و کوپونهوهی حمیزی قهله منداری برادران و شوینی پیوه — ند په گانی حمیزی .

لهم ماومهدا دایک و بایم له شهه د وور بوون و جیژنی قوریان ولاخیکی سواریم له ناغا مجید و مرگرت و چووم سرمدان و هیندی شتومه کی پیوستم بو بردن .

هه لیبژار د نسی پارلمان

سمر او هزی ۱۳۳۰ (۱۹۵۱) مسهله ی هه لیبژار د نسی پارلمان هاته گوری . هاری صادم الیهینی صادق وزیر بو نونیمری مه هاباد دمنتنیشان کرا . بیجگه له صادق وزیر د وکتور مهه صدی موکری وجهه عفر خانی حمید مری و پاشا خانسی ناختمولهش له مه هاباد خویان دمنتنیشان کړه بوو . حکومتی موصدق رایکه یاند بوو که هه لیبژار د نازاده . کوهیته ی چاوه دیری به سه هه لیبژار د نسی تاران و له شماره کا بهک هاتبوو .

تیکوشتانیکي توند بو بمشداری له هه لیبژار د نسی د وده نک دان بو صادق وزیر له لایه ن ریکخواه گانی حمیزیموه دست پیکرا . چند روز پیش هه لیبژار د هاری صادق وزیر هاته مه هاباد . دژیانی له شکری مه هاباد له دمر او هزی شار صادق وزیر د ابرازند که چه مه دانه گانی بهنمکی . صادق وزیر زور بهاوانه و نازایانه لسه

برامبر نهضمري د ژبان راومستا وگوتی . " تونانوانی چمه دانی منن بيشنگی . من قازی
عه دلیهم و لیره داد سمر او داد ستانی همیه و تا نوینمري دادستان نمیه ناتوانی
چاوه چمه دانی من بکی . تاثم روژه له مها باد کس بهم جوړه له برامبر دزیانی
لشکر راومستا بوو . کوردستان به نواری له یغ دستي لشکر دابوو . عمرته من
دسته لاسی هموو شتیکی هه بوو . وک ولاتی د اگیر کراو چاویان له کوردستان
ده کرد . راومستانی صادق وهزیری له برامبر د ژبان دا خه لکی ورپا کرده وه . نوینمري
دادستان هاته د مروازه وصادق وهزیری به سمر کونتموه له نیو پیشوازی گهرسی خه لک
دا هاته نیوشار و له ماله حاجی سالمی خمرازی میوان بوو .

پان هاتنی صادق وهزیری له مها باد کویته ی چاوه دیری به سمر تازادی هه
لبزار دنا به سمر وکایته تاغای تابانی وه کیلی عه دلی ی د ادمزاند . همر چهند من
له نغغه د بووم به لام پاشمله منیان وک جیگری سمر وکی کویته د یاری کرد بوو .
هه ستولیه تی به رپوه بر دنی کار یاری هه لبزار دنا له سندوس و لاجان به من نسیپیران
من د بوايه بو بختاری له کاری کویته ی چاوه دیری بیغه هه هاباد . له سندوس به
شمو سوار د بووم له گمل دوو برادر مرده چوومه گونده کاتی سندوس و له باری رنگ
دان بو صادق وهزیری قسه م ده کرد . نهند امانی کویته ی ناوچه همریه که به مستولسی
چهند گونده بو هه لبزار دنا د یاری کران .

سه فوری خانی

ده بوايه سمر یکی خانی و لاجان بدم . روزیک سوار بووم له گمل دوو هاوروی
چومه سمر وکاتی . کاحممدی سمر وکانیمان هه لگرت و سوار ی ماشینک بووین بوخانی .
له ماشین د ایزین و سمر بازهاتن و گوتیان دهی بینه سمر زهانی . شهواره درنگ بوو .
که چوویته سمر زهانی سمر کورد هاشمی گوتی تیره سنووره هاتنی تیره بو تیره باتنی نه
شمسرم پیکراه که دهی بگرینهوه .
گوتم تیره شهرا نه . منین هه والد مری روزناسم و بو زانینی وهغی هه لبزار دنا هانوم .
پان چه قهه کسی زور گوتی . " تو ده توانی بچینهوه به لام هاوریکانت دهی نیستا برون ."
ماشین نمبوو . لوریه ک زوخالی لئ دابوو بو قرسی . پیمان گوت سوار مان کا . گوتی
لمسربار شهگر ده توانن سوار بن . چاره نمبوو تیره سی کس سوار بووین و کاحه هه

به جی ما و کوتسی : " تیوه برون له سمر پردی دریکه دایمزن و به بیی بچنه دریکه مالمی مارفاغا منین دیم . "

تیوه له سمر پرر دایمزن و چووینه گوندی دریکه . که چووینه ماله مارفاغا کاک حه مه له دیوه خان دانیشتیوو . واقمان ورما . چون وا زووگه یشتووینه تیوه ؟ .

— که تیوه رویشتن چوووه چایخانیکی عه جهمان تریاکیان ده کینا . وهرمگرت دوو سی سزی توندم له تریاک دا و هاتمه در ، تاثیره رام کرده وماند ووش نه سووم .

له دریکه ولاخی سواریمان وهرگرت و به گونده کانی شنو زنگ و بهلمیان و نهندیزی دا هاتینموه سمر و کانی ، ماله کا حه مه دی قادری . شهگمر هاتین شیخ مارقسی کوری شیخ سحابلی شنو له وی میوان بوو . شهو تا درنگ دانیشتین و له سمر وهرعی هملیزاردن قسهمان کرد . شهو درنگ بوو شیخ مارق کوتسی : " ده ههسته حه مه برزووه تیوه ده خمون . " کا حه مه کوتسی . " شیخ مارق همر سیک ته لاقم کوری به جیت ناهیلیم لیته خاقل بین ده چیه زک ژنه کان . "

له سمر و به ندی هه لیزاردن دا بریار و ابوو بو سمر کهوتنی صادق وهریزی هه موو توانایه که به کار بهنین . چهند روز پیش دهنگه ان علی قهره نیاغا و هیندی ناغای تر هاتنه نغده . ماله حه مه ناغای مامش که ده هاتنه نه غده له ماله حه مه مزگمر میوان ده بوون . دهره بک له شاره کان هه مینه له مزلی نهرم و نول ده گهران .

کهتر ده چووته هوتیل و میوانخانه . ماله حه مه مزگمریش بو ته رهونولسی به نیو بانگ بوو . له کهل کومپتهی ناچه بریارمان دا که بچینه لای علیاغا و داوای لی بکمین که به کوپخا کانی گونده کانی خویمان بسپیری که بو صادق وهریزی دهنگ بهن . دیاره تیوه کاری خویمان کرد بوو . ناوی صادق وهریزمان نویسیوو له هه موو گونده کانی سندوس دابو مان به و کسانه که دبوا به دهنگ بهن . پیمان گوتیووون شهگمر تهلپاگان ناوی کسکیکی دیکه یان بونوسین وهری بگرن له سمر سندوق ناوی صادق وهریزی بخه نه نیو سندوق و ناوه کی تر که ناغا وئی داون بیهینه نوو . بهلام له گهل شهوش برادرمان بریاریمان دا که من بچمه لای علیاغا و داوای لی بکم که له هه لیزاردن دا یاره تیمان بگا .

له گهل برادریمیکی تر چوووه ماله حه مه مزگمر . ناغاکانی شاهه له دیکوچیش له وی بوون . داوای سلاه و به خیر هاتن علیاغا به خوئی گوتی : " شه وه چو نه ؟ "

— هاتوووم به کوپخاگان بسپیری که له سندوس ره عیته کانی تیوه بو ناغای صادق وهریزی

دەنگیدەن .

— تو دەزى ئاغاكانى و تەبلىغاتەكەت دەزى ئىمەپە و دەتەوى دەنگىشت بۆيدەمىن ؟ .

— غەلباغا ئەمە مەسەلىيەكى ترە . ئەكەر لەم مەلەپەندە كوردىك كاندەيد بايە من بىن
لاپەن دە بووم . بەلام بولە جىياتى پاشاخانى قەرە پەپاخ ، كورد پىكى خوتەندەوار ، دەلسوز
بە شەخسىيەت نە بىتە نوپىنەرى مەھاباد ؟ .

— من بۆتودە دەنگ نادەم .

— صادق وەزىرى كوردە و تودەمى نىە . . كاندەيدى ئىمە يە . مەنەن ناچم خواھىشت لە
ھەممو كەس ناكەم .

— چونكە وا بە تۆ رادىوى ھاتووى ، كوخاكان دەنەرمە لای تۆ ، چوئى دەتەوى بە قەت
بەكەن .

— زور سوپاس . ئەم تەكەم لە پىروتاغا و سەلیم خانەنە ھەپە .

گوتمەن بە كوخاكان دەلەتەن بىنە لات و خوت نەرتىيى بەدە . قەسەكانەيان راست بىو
كوخاكان ھاتەن و خەلكى گوندەكانى ئەوان بۆ ئىمەيان دەنگ دا . سىستى دەمرە بەگى
ھىندى ئاكارى پىپا و تەنەن تەدا بەدى دەكرا . ھەلباغا ھاتەن دەمىزانى ئىمە چىكارەمىن ، بەلام
چونكە چوو بوئەلەى ئەم پىپا و تەنەنە كەم مەنەن قەت لە پەرم نە چۆتەمە و زور جارەش باسەم
كردە . بەلام ھەر لە مامەشان ئاغا بەكسى دەيكە .

براھىغاى كورى حاجى ھەولاغای قەلاتان زور دەھاتە لام خۆى بە پەشكە و تەنخواز
و كورد پەروەر نەشان دەدا . جار و بار برا دەمران پارەستى ياشيان لى و مر دەگەرت .
بە تايبەت لە گەل مەنەوانى زور خوش بوو . روزىك ھات و گوئى : " ئىپوہ كار تان بە
خەلكى قەلاتان و زەلبىلان تەدا بىن . خوم ناوى صادق وەزىرى دەنووسم و دەپانەدە مەسى
بەخەنە سەندە وق . "

— زور باشە سوپاست دەكەمەن و ھەر چا و مروانى ئەمەشەن لە تۆ ھەبوو .

تەشكىلاتى حەزىنى لە گوندەكانى ئەم زور بە ھەيز بوو . كەم كەس ما بوو نەبىتە ئەندام
و يا لا يەنگەر نەبى . ناوى صادق وەزىرى نووسرا بوو دا بوو بە ھەممو كەس . بىن پان
كوترا بوو كە نووسرا ھەكانى براھىغا بىنەنە ھە . روزى دەنگ دا ن خەلكى قەلاتان و زەلبىلان
گىرقانەيان پەربوولە م ناوانە كە براھىغا نووسىبووى دا بونەنى كە بىخەنە سەندە وق . نووسىبووى
(پاشاخانىسى ئەمىر فەلاح) . ھەلبۆاردەن تەواو بوو . براھىغا ھات و گوئى :

قلاتان و زهليلان به گشتی بو صادق و زهريان د هنگ دا .

— چاؤنکم لي کرد و نوسراوهکاتی خهتی ثومو له لايون . له پيشم دانان و کوتم :

" ثهوانه خهتی کين ؟ " سمری بمر اووه د هنگی نهکرد . کوتم : " ثهوهنده بزانه له کوندهکاتی توئيجه له توبه هيز ترين ، دوستی به راستی بهه . "

له کاتی هه ليواردن دا شه حمدهی قاسطلوو وهک نوپهري صادق و زهيري له تارانموه هاتبوه مسهاباد و له ويشموه هاته نغفده و دوو روز صواني من بوو . هه وهل جار تووشی ئينسانیکي خوینده موهر ، شاره زاء ، ساه ، بي فيز و نازا و تیکوشمر د ميووم . به همموو کورد هکاتی نغفده و هاوړی يانی حيزيمان راگهياند بوو که روزی د هنگ ان — هيچ کسر د وگان دانسهنی و سه عات هفتنی بهمانسی به کو مهل بجه سمر سندوق و د هنگ بد من . لهو لاشموه پاشاخانی شمير فلاح به شوو نيزیکي ۲۰۰ رهيه تی چوماخ به دوستی هينا بوو خه ريك بوو له سمر سندوق کيشه ساز بگا . له نیو شاریش کرد بیویانه قاو که هر کس له کورد وگان بچيته سمر سندوق لي دي ددهن .

کورد هکاتی نغفده به تايهت براد مرانی حيزيمش که ثهوهان بیستبوو به يانی د وگانيان کرد بیوونه وه کس نمچوو بوه سمر سندوق . من شوو چوو سه يک دوو گوند و درنگ گهرا موه . به يانی زوو ههستام بو نیو بازار چووم . تماشام کرد د وگان و بازار ههيه و کس نه چوته سمر سندوق . پرسيم ثهوه چيه ؟ . بو نمچوون د هنگ بد من ؟ — پاشاخان چوماخ به دوستی هيناون و همره شهی کرد وه هر کس بچی د ميکوژن .

به تووره یسی هیندی قسم بي کونن و کوتم : " ثهوا من دچم . نهکمر کوشتيانم ثيوه سه بزوون . له نیو بازار يک دوو کس پيشيان کرتم و نابی بچی ، خوټ تووشی کيشه بگهی . جوابم نه دا . نهوه رویشتم . دوو ژاندارم د وور له مرگهوت که سندوقی لي بوو بو پاراستنی هيمنهتی راوستا بوون . پيش مرگهوت هر جمعی دهات و چوماخ به دوستی پاشاخان د هوری مرگهوتيان کرتبوو . به ژاندارمه کاتم کوت : " ناوتان چيه ؟ . من سهعات بهه سهعات راهوړتی هه ليواردن بوروژنا صدگان دهنوسم . وريا بن نههیلان کس ناواوساز بگا و کيشه و همرا بنهتهوه . "

گورج ناوه کانیان کوت و کوتیان تکایه له بیرت نهجسی ناوی ئیجه بوو روزنامه بنوسی — و مرن و پيشم کمون بوو سمر سندوق . ژاندارمه م وه پيشخو دان . خه لکیان در پهنای و چوووه مرگهوت . کاتیک من به يانی له مال دهر د هه کوم کاک حاصه ندی زمرگهتن به کیک

له دوست و ناشناکاتی من و لاینگری حیزب بوو دمچینه مالی ټیمه و دمپرسی . ده لټین
 وه دم رکوتوه . ښتر کاک مامه ند په کسمر به دواي من دای و له نیو بازار قسه به
 کورده کان دای که بوچی له گهل من نهاتون . من له سمر سندوق بووم که تاووم
 د اوه دپتم کاک مامه ند نه ختیک دوور له پشتم راوه ستاوه . قولیخانی نه غده که
 شه داسی ته نجوسه نی هه لېژاردن بوو گوتی : " تاغای حساسی بوکی دهنگ دده هی؟
 - خان مه علومه . ته وه ده نووسم " صارم الدینی صادق وه پری . " من خهریکی -
 نووسین بووم تیلگرافیک هات ده روژه هه لېژاردن وه دوا خرا بوو .
 له گهل کاک مامه ند گمراينه وه . سویاسیکی زوری پیاووتی و دستایه تی کاک مامه
 ند م کړ . ښمناشی که شو بهیره و مریانه ده نووسمه وه و پیاوه تهم همر له بهیره و سویاسی
 ده کم .

له کوی نووسم می حیزبی دا هه لوپستی براد مړان ره خنهی لی گیرا . کورده کانسی
 نه غده سمر کونه کران . . له ماوهی شم ده روژه دا که هه لېژاردن وه دوا خرا بوو
 چوومه مه هاباد . له مهیداتی څار دی دوو چوقو کیش قفره پهاخ به ناوی جهلیل و
 فه تاح که جاسوسی روکی ۲ بوون پیشیان می کرتم و گوتیان : " ټیمه له ترسی تونه مان
 وپراوه بیینه نه غده . جنپریان دا . کونم بیدمنک نه بن ښستا بانک ده کم به شه قانو
 بکوژن . " شهوان روپشتمن و من چوومه مسافر خانهی کهریعی ته حمده مین .
 پرسیم : " له حمدهی قاسطلو له ژوره که په نی ؟ "

میرزا کهریم کابرایه کسی له کن دانیشتیوو چاویکی لی هه لته کاند م و گوتی . ودم رکوتوه
 چوومه مسافر خانهی کهریعی خوسره وی . دانیشتم و سمروکی د ژبانی مه هاباد له گهل
 چوار د ژبان و جهلیل و فه تاح وه زور کونن .

فه تاح گوتی : " شه وه تا . جنپری به شاهه نشا ده دا .

سمروکی د ژبان گوتی : " فه رمو بجینه د ژبان .

- من سمر باز نیم . کارم به د ژبان نه . ښره شماره وانی هه په .

- من شم سرم پیکراوه که نو بمرمه د ژبان . تکاپه فرموو .

هه ستام و پیشیان که وتم . که چوپنه روکی ۲ سمروکی روکی ۲ پرسى :

- توخه لکی کوئی ؟ . لیره چه ده کی ؟

- من ښیرانیم و ښیرمن ښیرانه .

- بۆچۈپ مۇسافىر خانى گۈلشەن ؟ . چىكارت بە قاسطلو بوو ؟ .
- قاسطلو نوپىرى ئاغاي صادق وه زىرى يە . منىش ئەندامى كۆمىتى چاوه دىرىم بە سەر هەلبىزارد ندا . دىتنى ئەمەدى قاسطلوش تاوان نىيە .
- چىت لە باخەلان داسىيە لە سەر شو مەزىيان دابىقى . دەت پىشكىن .
- ئىوھەقتان نىە من پىشكىن . ئىرە داستانى لىيە . نوپىرى داستان بىتى — شو دەم بىم پىشكىن . " . تەلەفونىيان كۆر جىگىرى داستان هات . هەر چى لە گىرقانم دا هەبوو دەرم هينا و كۆتم فەرموو باخەلانم بگەرىن .
- تىكايە فەرموو بېرۇ . راپورتى بە دىرومان بىتى گە پىشبوو . كە هاتە دەرم مىرزا مەيدىنىسى قونقەلا كە كۆپخا سىجىل و ئەندامىكى بە بىر و بىرواي حىزىب بوو چاوه روانى دەكرد .
- چۆنە هاتووى ؟ .
- ئاغاكاسى شار وىران لە قونقەلا كۆبوو نەمەيان هەمە . خە بەريان بۆهينان كە حسامى گىرا . منىش بە غار هاتووم بزانم چىيە .
- پاىنچوونى من بۆ دىزان خىرا خەبەرەكە بە شاردا بلاو بىووه . رە حىمى سولتانىيان لە ئىدارەوھە هاتىبوو بۆ دىزان . من و دەم دەكۆتم تووشى بووم . كۆتى با بىچىنەمە مالىسى نان بخوین . بە بازار دا دەروىشتىن . سەمەلى شەرىفزا دە لە پىش دوكان خوناچەى دانا بوو وردە والەى دەفروشت . وىستىم شىت گۆرەوى لىتى بگرم . پەرسىم
- ئەم نىشانە بە چەندە پىن ؟ .
- خالە خەلكى كۆپىسى ؟
- خەلكى نەقە دەم ؟
- كە رىبى حسامى دەناسى ؟
- كاك رەحمىم كۆتى : " سەمەلى كە رىبى حسامىت بو چى يە ؟
- پىتم خوشە بىيىنم . شو شەولە مالى ئىمە باسايان دەكرد . ئىستا كۆتايان گىراوھ .
- ئەگەر بىيىنى شىت گۆرەوى بە خۇرايى دە دەمەيى ؟
- پەك شامى لىتى ناستىنم
- ئەوھە خوۈبە نى كەرىبى حسامىيە .
- سەمەلى كەشكە بوو . شىت گۆرەوى هينا و پولى نەدەمەستە ، كاك رەحمىم پەلەكەى دا يە و روىشتىن .

پاشا دروژده لیبزاردن دستتیی کرا . له ناوچهی سند ویر له ۱۸۰۰ د ننگ ۴۰۰
 کس بو صادق و مزیری د ننگی د ابوو . کومیتهی نغده وه تارهمانی هه لیبزاردن به
 نووسین دستخوشانهی لی کرا . له سه هاباد له دووه هزار د ننگ ۱۸۰۰ د ننگ بو -
 صادق و مزیری د ابوو . به لان بهو حالمن نظام جوومهی تاران له سر کورسی نوینراهتی
 هه هاباد دانیت . !

سه فه ریک بو زینوی شیخ

ساری پایزی ۱۳۳۰ (۱۹۵۱) سه فمریکم کرد بو بیری پیرانان . چه ند روژ
 له گهل کومیته وشانه کانی ناوچه کوپوونه و مان هه بوو . پاشان ئیجازمه له سه رزه بانسی
 ویر گرت که بیجه زینوی شیخ . ناردم کوپخا خدری ده لوان بارگینیکی یوناردم و سوار
 بووم چومه زینوی و میوانه شیخ عوبید ولای ره حمه تسی بووم . نیزیکی دشمو له وی بووم .
 له گهل شیخ و کوره کانی و د و کانداره کانی زینوی نیوانم زور خویش بوو نیانده هیشته بیمه وه
 شهوه شهوهی بریارم دا سوژی بگرمه وه به فر باری . بهمانسی د و سواریان ده گهل ناردم
 تا ئاوی شیوه رهش . سنووری شیران و عیراق (به رسمی) .
 سواره گان گهرانه وه من به تنیا ریتم د اکرت . له نیزیکی پوستی عمر چیان بارگین
 له به فر دا حاسیه بوو نه بزوت . هیچ چارم نعمه لفاوم له سرگرد مه وه به جیم هیشته
 به پی چوومه تر چیان ماله باهیرئاغا . خوئی له مال نه بوو . زنه گان زور به خیریان -
 هینام . گوتم د روسی زه لام بچین ته سپه کم بینه وه له نیزیکی پوستی ژاندارمه که چول بوو
 حاسیه بووه . خیرا سئی چوا زه لام جوئیان برد و پاشا سه عاتیک بارگینیان هیناوه . شه
 له ماله باهیرئاغا زور یان قدر گرتم و بهمانسی سواریکیان ره گهل خستم تا گمه یشته مه وه زهرگتن
 ماله کاک ماسه ندی . همر شه وروژه بارگینم بو کوپخا خدر ناردم مه . شهو به فریک باری
 تمواوی ریگا و بانسی کرتن و تمواو مانکیک له زمرگتن مامه وه .

روژیک له گهل کاک مامه ند چوومه خانسی . خه لک کوپووه وه بهر بی تهوتی زاله بیان
 بوو . تهوت نه مهات . خه لک به کوژ شتیان د میرد ع و لاخ د مر نه ده چوو . د و کانداه
 ره گان تهوتیان شارده سو وه تا به گران بیفروشن . د و کانداره یکی عمجه میان نیشان دا و
 گوتیان : " تهوتی هه مه وه نهینیی چه له نگی به ده تمن ده فروشی .

چوسه نيداره‌ی مسرزه بانی و به سره هنگم گوت : " نموت وه گير ناکهوی . دوکانه دار
شارد وویانه تهوه . به کرانی ده فروشن . تو بید هنگ بووی . من شم وه زسه بو روز ناسه
ده نووسم . "

— معصومیک له گهل خوٚت بیره . نموت له کوٚی همبوو بیهینته د مر و بیدهن به خه لک .
گروبانیک هات وچوینه دوکانی کابرای خاوه ن نموت . له پیش دا حاشای کرد . چوسه
پشتی دوکانه کی . چه له ننگه نموتی شارده بووه . نموته گاتمان پی هینا د مر و راوستام
تا به ترخی دهوله‌تی هموویان کری . چند دوکانداری دیکهن له ترسان نهوتیان
هینا د مر و فرحانی پیدای بوو . خه لک ده هاتن و سهاسیان ده کرد .

سهیدی شهولادی پیغه مسبه ر

کابرایه کی دوکاندار همبوو به ناوی سهید شامه کوری سهید صرادی . پهنتر
ده مناسی مالی له شاری شنبو بوو زور روت و فقه قبر بوو . چو بوو له خانی دوکانی دانا
بوو به دووسی سالان (ماشه لا) بیوه لور د و خودا به سمری د ارژاند بوو . !
روژیک له گهل کاک مامه‌ند له دوکانه کی د انیشتبووین ، کابرایه کی خه لکی کوندی د پلزه
هاته دوکان . سهید شامه کابرای ههله پچا وگوتی : " به فر باری وچه لتوکه کت بو
نه هینام . ده بیٚی قه بزه کم بسونازه کمهوه . شهوتتا میرزا کریم لیره یه قه بزه کمان بو
ده نووسی . " کابر پاراوه وگوتی : " خولا هه لناگری . سه‌نک وسوکیه کم له گهل بکه .
مدا لم هه‌ن . "

پرسم شه وه چیه ؟

کابراکوتی . " شم کاک سه یده خهرواری چه لتوکی لیٚ سه لهم کردووم به شه ۲۵ نه‌ن
" خهروار ۲۵ پوته . " شستا خهرواری به ۱۷۵ نه نه . چه لتوکی چاک هه‌تا دوو سه‌دینس
ههیه . له جیانی پوله کوش قه‌ند و چا و شره و بره‌ی داسی به گران بوٚ شه خهرواری ۲۰
ته نیشنه گهوتوه .

بوم روون بووه که سهید شامه چون به سی سال وا دهوله‌منه بووه شه هه‌موم
سهره‌ته‌ی وه سمریک ناوه . بیان (خودا داوه‌تی) . به سهیدم گوت : شینساف بو
دینیش فایده‌ی ههیه . زولم شتیکی باشنیه . جا ناکا لیٚی بستنی ؟ .

— بۆرۈھەقى خۆمىسە . زولمىسى چى ؟ ئەو سەۋابە .
 — كۆرە ئەمە كەي سەۋابە ، ئەمە رېگىرە . فەرقى ئەمە بە بە شەۋ ناچىيە سەر رېگا خە لک
 روت كەي بە رۆزى رووناك لە نىو شار لە سەر دوگان خەلك رووت دەكەي .
 بە كابرەم كوت مەيد مېە % ۲۵ تەنەكەي بەدەۋە بەسپەتى .
 — ۋەلا ئەگەر لېم رازى تى . ۵۰ تە نېنى دە دەمىسى . رازى ناپسى .
 بە سەيد شامم كوت قەبزەكەي بەدەۋە ۋە لە گەلى رېك كەۋە . دەنا بوروزناشە دەنوسم
 ئابروت دەچى . " كاك ماھەند قەسەلى كىرە و پىريان بە ۷۵ تەن قەبزی كابرمان پىسى
 دراند . رېگا و بان شكان ۋە لەگەل دەۋوسى برادەر بە تى پان هاتەمە نەفەدە .

جارىكى تر لىك كىۋونەۋە

نەۋرۋى سالى ۱۳۳۱ (۱۹۵۲) دوكانى بالفجى — م لە مىرزا سەدىقى بلورىا
 بە ئىجارە گرت و دايك و بابم هېنانەۋە بالفجى و جارىكى تر هەموو مان لىك كىۋونەۋە .
 تېكۋىنانى سىياسى ، هاتوۋ چۈى شار و كۈندە كان پاكى كاسى خستېووم . من هەر بە
 ناۋكۋىرە مالى بووم . تەنەتە بە دوكانەكەي خوشم لە نەفەدە باش رانە دەگەشتم . پاۋكەم
 لە بالفجى ۋە رەسى ژيانى باشبوو . ئاموزايە كەم هەبوو لە بىر دەستى دا كارى دەكرد
 دوكانەكەي هەلدە سوراند . خەلكى كۈندى بالفجى لە رادە بە دەر باش بوون و رېزان
 لى دەگرت . جەند مال لە ۋە سەر ارانە بوون كە ۋەختى خۈى لە (دەلاۋان) پە كىترمان
 ناسىبو ئىستا بېۋونە ئەندامى حېزب و ھاۋىيى بە ۋەفا بوون . من شەۋانە دەچۈرەۋە
 بە بالفجى ۋە بە رۆز دەھانە نەفەدە .

رۆزىك برادەرىكى خەلكى بالفجى ھانە لام و كوتسى : " دەشتى خانمە
 كانسى قەرە پەياخ چۈونە سەر سولتان و ھونايلىكى زورىان بە سەر قەبرەكە داد ۋە .
 سولتان چ بوو وكسى بوو . ؟ چاكىكە لە پەشت بالفجى ۋە لە سەر لوتكىى چىا .
 دەۋر ۋەيرى دارستان و ئاۋى سارد و سازگار . كۈيا ئىسحابەي پېخەمبەرە ۋە لە سەر ئەر
 چىايە كۆزراۋە . كەسپىن رازانى ئەم كابرەيە كە كۈيا ناۋى (سولتان با ياقوبە) لە سەگگە
 ۋە سە دىنەۋە بۆگەپۈرە تە كوردستان ۋە لە گەل كى بە شەر ھاتوۋە بە دەستى كى كۆزراۋە ؟
 ئەۋەندە مېە ئىستا بو كورد بۆتە جىگەي رازونىازان لە م كۆزە خانوۋە كىيان لە سەر دەروست

کرد و کل کویه کیش له و کیمرز بوته وه و (ماشه لا) به قعد روو که سینز ریژ دهستی .
 روژی جیژنه ونه روز خه لکی گوند هکانی سنده ویر و ته نانهت هیندی گوندی شتویمش ده ینه
 سمر سولتان ده بیته شایسی و هه لپهرکی و زماوند (جیگای درکاندنی همتی دلانه)
 سهیرانگایه کی زور خوشه و منیش پیره ویری خوشم له سمر ثم صاحبه به ههیه . بهلی
 خولا هه لنگاری سولتان خیر و بهره کشتی بو کیزو کوری لا و هه بوه . ثمه ثم شوین و -
 شاهه ننگانه مان بو کاری سیاسی باشی به کار ده هینا . برادران هه همیشه دهچوون
 روزنامه و به یاننامه یان دهبرد و ده پاندا به خه لک . قسه مان بو خه لک ده کرد . دوست
 ویراد مرمان ده دینن . ثمه له سنده ورو شنو له شایهر و زورنا ژهن و ده هول کوتیش
 باشی که لکمان و مرده گرت . له شنو زورنا ژهنیکی به ناویانک به ناوی کوری غه نی چاوه نی
 هه بوو . بیوه دوستی من ولا یه نگر یکی توندی حیزب بوو . بو هه موو شایسی و زماوندی
 گه و ره لی یان ده کیراوه . هه موو جار روزنامه و به یاننامه مان ده داپه و له زماوندان دا
 به ناقه که ی خوی بلای ده کرد نه وه . جیگای خویته تی باسی رسوو چاوهش بکه م که له م
 باره و زوری یارمه تی داوین .

با بگریمه وه بولای (سولتان ؟) . یانن شه وه که خه بهر چوونی ژنه قهرمه
 پاخاننی بو سمر سولتان بو هینام . بانگی برادر مریم کرد که زور نه قهر بوو . گوریکی
 سهر و رهنده به دسته وه نازا ، پمپکی کونده هکان کومته شه واره بجو سمر سولتان . همر
 جسی له سمر کلکویه که دا نرا بوو بیهینه و بو خوت به کاری بهینه . سوزی هانه وه لام کوتی
 " زور سیاست ده کم . هومایل شه ونده زور بوو بیجکه له کراس و دهرینی مثالان به
 شی بهرکه لیغه شی کرد . "

حه مه دی مه و لودی

روژیک له دوکان دانه شتووم برادر مریمی حیزبی له شتوبه راگهیشتی و پشوگا بو
 کوتی . " زاندارمه دشته بیل حه مه دی مه و لودرو حه مه دی مه عه ولا چهیه و
 هاشیمان گرتوه و ئیستا هینا یانن بو نغده و له زاندارمری حه پسن .
 هه ستام وچوو مه زاندارمه . به تاجووانم گوت . " بیستوو مه چه ند دزله
 شنو کیراوی هاتووم بزانه کین و چون کیراوی تا بو روزنامه بنووسم .

ثاجودان گوتسی . " د زنین خه لکی مه هاباد ن زمانی دیموکرات هه لاتیون تاوانسی
قنلیمان له سمره .

— ده کری بین بینم رهنکه بیان ناسم .

— یچوو شهوه له زیندان دان .

که چوو سه زیندان راست بوو ، کا حممه دی مه لودی و مه مه دی مهولا چه په و هاشم
بوون . لیم برسین چتان گوتو و له کوئی گیراون . گوتیان : " له پاسکای (کانی سپی)
ده شته بید گیراوین و گوتومانه هاتوین خوری بکرین . عیلاجیکمان نه کوی نهجاتیهان
نایه ."

چومسه لای ثاجودان . گوتم : " د میان ناسم . په خورایی بو خه لک تووشی
زحمت ده که من . شهوانه کاریان خوری کرینه و هیچیان له سمر نهه .

— باشه شهه د میان شیرینه مه هاباد له و بهریان ددهن .

— بو د میان شیریه مه هابلور ؟ . لیره من دمهه دمهه بهریان تا زادیان که .

— شه دی من لیره کا د مخوم ؟

— باشه شیرینی تو من دمهده م .

— یچوو له نیو بازار شه هید ناسمهیک بکره چه ند کهر شهزای بکه ن که شه وانه بی

تاوانس ."

هاتمهوه بازار شاهید ناسم به ده کهر شهزای کرد و برد مه وه لای ثاجودان . پهنج
تعنم دایه و همرسیک هینانه دمر و له گهه براد مریک نار دمه بالغچی مالی خومان .
له بازار سعد تعنم کو کرد مهوه لیاسم بکرین سی روز له بالغچی حسانهوه و روشتن .
به داخه و کا حممه د نه دپته وه . به لام پانچمه ند سال هاشم و مه مه دیم له عیراق
دپتنهوه .

جاریکی دیکه ناسو تاران

له و ماومه دا که دوکان دانرا بوو سه یه مهولا دهات له دوکان شهزای

ده برده وه و به خه تی خوئی ده پینوسی . روزیک حیسابم له گل کرد باپی چوار —

هه زار تعن شه شیلی له دوکان برد بسوه . گوتم با پچین سه نه دی سمبته به تال

بکین و لیک جیا بیته وه ."

گوتسی " باد و کانه که هر یحیی . ره سید یکی چوار هزار تنه نده ده سی " .
 من هر گیز بیری شهوه م نه ده کرده وه که سید عهولا له گمل ژانده ارهه ریک کموتسه و
 ده یانه وی به دستنی سید عهولا تووشی کیشم بکن . رسیدی چوا هزار تنه من لسی
 ویر گرت . کومیتهی مه هاباد خه بیری داسی که پیوسته بجهه تاران و شه شهانک
 له کلاسی کادری سیاسی دا به نهدار بم . یوشهوه تا له تاران دیمه وه دوکانه که بسی
 صاحب نمبسی برهاریان دا بیده م به مسته فای ثلغا مسجد و شهو پیاپکی له سر داینبی
 حیسابمان کرد بایسی هزار و پینسه ده تن بوو قه بزیکم لی هستانده .

برادیران له مه هاباد برهاریان دا تا له تاران دیمه وه مانگی ۲۵ تنه پارمه نیسی
 باوکم بکن که قه ت برهاره کهمان نه برده سر . چووه تاران و جاری مانگی له تاران
 بسی کار دسوره وه و هر ده میانگرت چاره روان په . کوره کانی مه هابادی کاک شمیر
 قازی و سوله یمانی موینی و مسته فای شیحاقسی له تاران ده یانخورند . منیش له گمل
 شهوان ده ژیم . لم ماوه یه دا هیندی برادیری تورکی سندوس هاتنه تاران .

شم تورکانه خه لکی کهنودی (زولمبات و عه جملیان) بوون . ثلغا کان ده یانویست له
 گوند دهرمان بکن . شهوانین بیوونه لایه نگری حیزب و شیه پشتیوانیمان لی ده کردن .
 چهند جار له گه لیان چوو بوومه توریز وورسی . پیاوانه بمر بمره کانیاں ده کرد . که
 زانیویان له تاران هانیوونه تاران . له گه لیان چوو مه لای وه زیری عه دلیه و داستا
 نی گشتی و حوکمیکان هه ستانده که دمی پیش زولم و زوری دمرمه گان بگیری و که س
 هه قی نیه دهرمان بکا . سر کموتسی شهوان له ناچه ده نگی دایموه . بوو به هوی
 شهوه که زه حهه تکیشانی تورک له سندوس بژ لای شهه بین و پشتیوانیمان لی بکن .

پانر مانگی ثلغای صادق وه زیری گوتسی . " له مه هاباده وه نامه یان نووسیهوه
 که بجهوه . ده لین بوونی له مهله بند پیوسته و کاره کان به ریوه ناچسن . سوزی بو
 ناسی نیوه رو ویر مالی شهه " . به یانی چومه ماله صارم خان . که چووم هوشمند یراد
 له وی بوو . بریکمان باسی سیاسی کرد و پاشان گوتسی . " برایغای قادری ده ناسی ؟
 چکاره یه وچ پیاویکه ؟ .

— برایغاا کوری کا خداری سرو کانی و برای کاپیتان قادری و ژن برای سید عه ولای
 که مالی بوو . خوی کرد بوو شه داسی حیزب و مانگی ۲۰ تنه مانگانهی ده دا و بو
 هاتوو چوی دیهات و لاخمان لی ویر ده کرد و جاری و ابوو به کوفصل بانگی ده کردن .

کوتن برای ماغای نه نامسی حیزنه و یارمه تی ده ا. کاک همه ده دی برای نه ا
 صی کومینه نه غه ده مه و به کیک له تیکوشمرانی حیزنه ."
 نووسراویکی هینا دهر و له پیتی دانام . گوتسی " تم خهت و ئیغزایه ده ناسی ؟ "
 ته ماشام کرد خهت و ئیغزای برای ماغای بوو. گوتسی : " بیخونمهو ."
 که خونمه وه برای ماغای راپورتی لی رابووین و رابووی به روکتی ۲۱ ستادی له شگری
 چواری روسی . ناوی نه امانسی کومینه نوچی نووسیوو . ناوی هیندی نه امانسی
 تیکوشمری حیزنی نووسیوو . پاشان کوتیووئی ته گمر نهوانه نه کیرین ناوچه که ده شیوی .
 ناهه کی را به من گوتسی : " با له لات پسی . به لام وریا پن تهوکه سانه خوهران له
 نیو حیزن بخزانده و " .

به خشداری سند و سر

سند و سر به خشداریکی بو هانبوو چهندی بلی تی خمراب و کونه به رست و دژی ئیبه
 بوو . له کیشه و همراوی و مرزیر و دهر مه گاندا پشتی ئلغا کانی د مگرت . چه ند جار
 کیشه مان ببوو . شکایه تم لی کرد بوو . له گهرانه وه را له تاران له نهوریز چوووه لای
 ئوستاندار شکایه تم لی کرد و به سه نه ا و به لکه به خشدارم تاوانبار کرد . ئوستاندار
 مه عموریکی له گمل ناردم بو نغفه ده . کابرا هانو چوو له حاله به خشدار میوان بوو .
 ئیبه نارمان له گونده کان نهوانه مان کو کرده وه که شکایه تیان له به خشدار هه بوو .
 له سالوتی شاررداری نه غه ده کو بوونه مه کی که و ره له سه روکی ئیداره گانی سند و سر و
 هیندی بیروا پیکراوی نه غه ده پیک هات . نهوانه شکایه تیان هه بوو هاتنه ژورور و قامکیان
 ده چاوی به خشدار ده نا . کابرا که راه به لام به خشدارین همر له جتی خو مایه وه
 له وکاته را له نه غه ده هه پشته تی ئه سناف هه لده بویرا . کو رده کانی نه غه
 ده به نیکرایسی منیان هه لیزارد بوو . له بمر کاری سیاسی نه ستوانی قبولی بکه م .
 د وکتور صدقی له و ساله را بو پیشگری له شورشی قولی کومه لایه تی له جیانی ئیسلاحتاسی
 زهوی و زار قانونسی سه دی بیستی پمسنه کرد . قانونی سه دی بیست نهوه بوو که له
 به هره ی خاوهن ملک سه دی بیستیان د مگیراوه . له م سه دی بیسته سه دی د میان بوو

قاوه دانسی گوند دادنا و سه دی د منجیان د دواوه به وهرزیر . ثم قانونه د مره تانسی
 شهوی پیک هیئا که به ناوی به جی گمیاندنی قانونی سه دی بیست خه بات دزی د مره
 بیک و خاوهن ملکان توند تر بگری . له گونده کان کومیتوی و مرزیر همان بیک د هیئا که
 بو خویان به سمر چونیه تی به جی گمیاندنی قانونی سه دی بیست رابگن .

حکومتی مصدق له برامبر ثم قانونه دا قانونی کومیسونی ثمنیه تی پمسنه
 کرد بوو که به کویره ی شهو له هموو شاریک کومیسونیک له به خشد ار و یا شه رماندار و
 شه رماندی ژاندارمه و سه روکی عهدلیه و سه روکی حالیه و دادستان بیک ده هات و
 ثم کومیسونه ده سه لاتی شه بوو هر کسکیک بیهوی به ناوی (نازاوه چسی) د ووری -
 خاتوه و یا شمن مانک حه پسی بگا .

له زهره ی گونده کانسی سندوس کومیته کانی و مرزیری کار و باری گندیان گرتیوه
 دست و جوابسی ناغایان نه د دواوه . له مه هاباد کومیتوی و مرزیری سمرانسه ری
 کوردستانمان بیک هیئا بوو . په کیک له هه له کانسی ثم کومیته په شهو بوو که بیجکه
 له سن و له کاک سولتانی حاجسی باغر شه نده کانی تری کومیته خه لکی گوندی نه بوون .
 گنجی مه هابادی بوون . ده چپونه گوندی زمانی خه لکی گوندیان نه ده زانی . له
 وه زعی ژبانی د پها و کار و باری کنت و کال شاره زانه بوون . له زهر شون هه لوستان
 زبانی ده گمیاند .

سه شه ریکی ته وریز

له ناخری به هار دا سه شه ریکی ته وریزم کرد . روژیک له شه قام توشی کاک بایزی
 کوری سواره ی محمدی گولا و باغای مه نگور بووم . کوره کانسی خال خوشلی ته وریزی
 شکایه تیان لی کرد بوو شه وند همان لهر و له وی د ابوو ته رایسی بان له به ر بری بوو .
 پان به خیر هاتن و چاک و خوشی گوتی : " جاری با بچین نانیک بخوین . چونسه
 جهاکایه کسی خاوبن و چلا و که با همان خوار د . زورم بی خوشبوو گوتی : " جا یوله کی بد .
 که هاتینه د مر گوتی : " هیچ بیت سیر نه بی . عجم هچیمان بی نه هیشتم
 بیک تمنم له کیرفان دانیه . "

- من پولم بی په بات ده سی .

- نا . سابلانسی لیره ن لی پان و مرده کرم .

نازائم بوجوومه موسافیرخانهی شعرافت . تعاشام کرد ژتیکي کورد له بن -
 دمرکای موسافیر خانه هه لکروشماوه . سلام لی کرد و برسیم خهلکی کوسی ؟ .
 - خهلکی گوندی (قمره بلاخم) له سمر د وکتور بوم چاویان سهمل کرد بوم .
 ئیستا له خسته خانه وه دهریان ناوم و هیناویانه ئیره . دایکی وسینی حه مه شیخه .
 نه کمر ده ناسم و نه ده زانچیمکه م .
 کونم هیچ کاریکت همه لیره؟
 - تا به قوریانتیم کارم نیه . ده هوی بجه وه بهلام چون نازائم .
 - دواي نیوه رو من دجه وه مه هاباد له گدل خوم ده تبه مه وه .
 - شهی خولا دستت ده عه مری گری . شکر شو چاکم له گدل بکمی قهت له بهرم ناچی
 کوره کانی من زور پیاون . چاکه ده ده نوه ."
 دواي نیوه رۆ له گدل خوم بلیمت یۆ کری و هینامهوه مه هاباد برد مه ماله
 خزیکي خوی . پانچه نه رۆژ وسینی حهمه شیخه دایکی برد بووه و هاته نه غهده
 وسین بووه به ئهنا مسی حیزب . پیاویکی جوامیر ئاقل، قسه خوش له سهر حیزبایه تیش
 چهند سال کهوته زیندان .

زیندانی سه به ههولای که هالی

رۆژیک له دوکان دانیشتبوم دینم معصومیکی ئیجرا هات. پهریکی ئیجراي یی بو
 که له ماوهی ده رۆژ دا دهبوایه چوار ههزار تهمن بدهم به سهید ههولا .
 به خندار و فرمانده هیژاندارمه ئیجرا یاین یی صادر کرد بوو که به گرتنم بده ن .
 ریگای قانونی شهو بوو که چوار سهه تهمن له عهده لیه داینیم تا شکایه ت ده کم و دادگا
 تهواد ده یی . چوو مه ورسی . چوار سهه تهمن له ده قهتر عهده لیه دانا و ئیجرا راگیرا
 سهید ههولایان فیر کرد بوو که دواي گرتنم بگا . له بهر شهو زور له ماوستا کانسێ ترک
 له سند ویر له شانە کانی ئیبه دا به شدار دهبوون و کوردی ئیبهن له ورسی له شانە کانسێ
 حیزبی توده دا به شدار دهبوون بریار درا بوو که من له کویونهوه کانسێ کومیتهی شاری روتی
 دا به شدار بم . ههر یازده رۆژ جاریک دمجوومه ورسی و کویونهوه مان ده بوو .

بیچگه له وهن له گهل دوکتور کرمان زور نهنیک بووم و زور جار نه خووش و دمرده دارمان
 دهنارده لا و یارمه تیهکی زوری ده داین . بو بئشداری له کوپونهوه دا چوو بسومه
 روسی . له دهرهومی شار له باخی براد مریک به ناوی (فلاح) کوپونومه و لای
 ئیواره هاتم که بیموه بو نغفده تووشی سمید ههولا بووم . دوو ئازانی له گهل بوون
 و کوتی شهوتا . ئازان هاتنه پیش کوتیان فرموو بو شارهوانسی . سروکی شارهوانی
 روسی سرههنگیکی بیناسوسی شاهرست ههرو . بر دیانه لای سرههنگ .

به تورهویی بهگزم راهات . "تو بو ئاکرت کرد وتوهه ؟"

— هیچم نه کرد وه . مه به ستاجیه ؟

به ینیک له وه پیش بو چوو بویه تهوریز ؟

— کاری خومه و توههقی شهو پرسیاره ت نیه

کوتی دستبندی له دستي بدهن و بیه نه زیندان

— ناتوانن دستبندم له دستي بدهن . به بسی شهردی داستان چون زیندانییم

ده کهی ؟

— بچو زیندان پاشان شه مری داستان دی .

بردیانه بو زیندان . مو دهری زیندان کوتی . "به بسی شهردی داستان ناتوانم بیگرم

د یار بوو سروکی شارهوانسی تهله فوونی بو کرد بسوو که به ناوی تهوقیف رایگهه .

بردیانه بو حمصاری سیاسیان . چه نه براد مریکی ئازوبایجانی کیرا بوون دهه ساسین

شهو خونشان رابوار . به یانی سرگورد وه کلهی سروکی زیندان هات . پیشتر باش

یکترمان دهه ناسی . ئینسانیکی بانرو ئازاد یخواز بسوو . کوتی هیچ شهردی راکرتنت نه

هاتوه . له وه ده گهرین بهلگه بو راکرتنت بدوزنومه . من له ۲۴ سهعات پتر رات ناگرم .

دوا ی نیوه روله دهفتهری زیندان بانگیان کردم کوتیان ئیجرا ی عه دلیه نسویه تسی

قهرز داره و دهسی بگیری . براد مرانی ئازوبایجانی نار دیان نوین وی خه فیان بو

هینام . روزی وایسی بانگیان کردم بو عه دلیه . که چوو مه عه دلیه برایی مههوسی

سروکی دادگای شارستان که لایهنگری حیزنی یوو بانگی کردم . کوتی . شهورو زانییم

که گیراوی . شهو سمیده بی شهرده فیمان غیر کرد وه که دوا ی گرتنت بگا . جاری بچوو

له دهفتهر چوار سهه ته نه که و مر بگرموه با شهوش نهبات . بانگی مو دهری دهفتهری کرد و

کوتی چوار سهه ته نه که ی حساسی بد هوه . پوله کهم و مر کرتوه هاتهوه زیندان .

خه بهرم دا باوكم بهلگه‌ی چوار هزاره‌نه‌ک‌ی بو هینام که له سهید م وهر کرتبو له عه‌دلیه شکایه‌تم کرد . براد هراسی حیزنی هه‌موو روز له نغده و شنو لاجان ده هاتنه لام . کپزه ناغایه‌ک‌ی به شمره‌ف خه‌بهر نارد هه‌و شه‌گه‌ر به پاره نه‌جانی ده‌ی من گواره و دمرزله‌ی خود د‌فروشم بو‌ی دهنیم .

پانه‌مانگه‌ک سهید که هه‌ستی به‌وه کرد بوو له دادگا سه‌حکوم ده‌سی و براده رانه‌ش پاره بوو هه‌لپان نا بوو ناهه‌ی نووسیه‌وو بو‌عه‌دلیه که نازاد م یکه ن .

روژیک له ده‌هفته‌ر زنده ان بانگیان کرد م . که چووم ده‌یم سهید عه‌ولا له گه‌ل مه‌لا عه‌زینی عه‌به‌بسی له وی دانه‌شته‌وه . هه‌ستا ده‌ستی له شه‌ستو کرد م و گوتی : " هاتووم لیم بیوری . من خه‌راه‌م کرد تو چاگه‌ی بکه . له زنده ان هاتنه دهر و چومه وه نغده . من به روز له نغده د‌مه‌بووم و شه‌و ده‌چومه وه بالفجی . له شه‌داره‌ی ژاندا ره‌میری گروانه‌ک له ده‌هفته‌ر کاری ده‌کرد . کوریک‌ی نازاد یخواز و هاو کاری ده‌کردین و خه‌به‌میری بو‌ده هینانین . روژیک هات گوتسی : نایی به شه‌و بچه‌ی وه بو‌الفجی . د‌مه‌نوه‌ی ژاندارم بنیره‌نه سه‌رریگات و به بیانه‌وو قاجاخچی نه‌ قه‌ت لی‌ی بکه‌ن ."

کو‌میته‌ی شار بره‌اری دا هه‌موو روز د‌وو براد مر تا بالفجی له گه‌لم بینه‌وه .

راهه‌ریسنی و ره‌زیرا‌نسی سو‌کریان

جولانه‌وه‌ی کریکاری و مرزیری له سه‌رانسه‌ری شیران په‌ ره‌ی ده‌گرت . په‌ی به – په‌ی ی خه‌ باتی ده‌زی شه‌یر پالیستی و ده‌زی کو‌مپانه‌ کانه‌ی نه‌وت و ده‌زی د‌مه‌بار که حیزسی توده‌ی شیران په‌شقرمول و هاندهر و ره‌یمری بوو، له کردستانیش خه‌به‌ات ده‌زی زولم و زوری د‌مه‌به‌نگان په‌ره‌ی ده‌گرت . و مرزیری کرد چاوی ده‌گراوه . ده‌یه‌سه‌ت خه‌و له چنگ شه‌ر ده‌ستی د‌مه‌به‌نگان ره‌زگار بگا . هه‌ر وه‌ک گوترا شه‌ه له‌وه‌له د‌مه‌رفه‌تمان وهر نه‌گرت و جاریک مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌واپه‌نیمان نه‌هینا گه‌ری و له گه‌ل خه‌به‌اتسی کو‌مه‌لاه‌تی ته‌یکه‌لمان نه‌گرت . حیزنی توده‌ش به‌ جاریک له‌وه‌سه‌ر ده‌مه‌دا مه‌سه‌له‌ی ته‌ته‌واپه‌تی خه‌سه‌ پنه‌ت گوتی و پاسی نه‌ کرد .

له مانگی به‌ره‌زباری ۱۳۳۱ (۱۹۵۲) کو‌مپنه‌کانه‌ی و مرزیری له شه‌ر ره‌نویسنی ره‌بخراوه کانه‌ی حیزیب بو‌گورت کرد نه‌وه‌ی ده‌ستی د‌مه‌ر به‌نگان کو‌مته‌ن کار .

شمجار شيننگاری جوانيان به کار ده هیئا . له سرکوت کوډه پوونه سویند پان د مخو
 د مخوارد که خمیانت به یکتر نه کن . پولیان کوډه کمر دوه بو شکایت و هاتو چوی
 شار و کیشه و همرای ژاندارم . لهم خه بانه دا زور له مهلا کانسې کورد ستان د هوری جوان
 و پیروزیان همبوو . روزنامه کانی ناران د میان نویسی کورد ستان بوته کو مونستی
 له گوندی (گول) ناوچهی محالی (پختهچی) زماوند ساز د هگری .
 ماله برایاغای قاره مانسی که په کیک له دهره به که ناسراوه کانی جاسوس و سمر به دهریار
 بوو د هپانه وی بیانوو به مهلا عولای مهلا ی گوند بگرن و به زوری کیژی مهلا بهرنه
 نیو شایسی . و مرزیران لپی پان وه خوډه کون و ماله ثاغا په لامار دمدن . ثاغاگان
 له گوند دهره کن . دهره بکه کانسې ناوچه خمریک دهرین به هاواری برایاغاوو بین
 کومته کانی حیزب له مهلبنده داوای له و مرزیران کرد که همر خاوهن ملکیتی به هاواری
 برایاغاوو بچی، له گوند دهری بکن . و مرزیران له سرانسمری ناوچه له دهره بکه کان و
 وه خوډه کونتن . گونده کانسې (گول، مهلا لمر، شمبار، ناچیت، شاریکند، ره حیم
 خان و ناوچه ی فمیزولا به گیان، ناوهندی راهبرینی و مرزیری بوو . له هموو گوندیک
 ثاغاگانیان و دهره نان . دهره بکه کان په نایان بو بوکان برد و شاری بوکان بوو به مه
 کوډه پنه ای دهره به که هلاتوه کان . وه رزیران بوډ پفاغ دمنتهی چه که اریان پیک
 ده هیئا . به داخه وه کومتهی سمر کرد هیسی له مه هاباد و ریبرایه تی حیزسی
 توده ننه پانتوانسی راهبرین به هیز بکن و بو لای شورشیکی راسته قینه پالی پیوه نیئا
 کومتهی مه هاباد غمنی بلورپان و عه زیزی پوچفسی کرده مه عمور که بگنه ناوه نند
 رایه رین و ریبه رایه تی بکن . به لام ثومان له میانداوه ده چنه تهوریز و له ویوه ده چنه
 کرمانشان و له ناران سمرپان هیئا دهر . سمرتیب موزه فمری فرماندهی سویای مه هاباد
 له شگری به تانک و توپوه به هاواری دهره بکه انهوه نارد . قاسمغای ثیلخانی زاده
 سمروکایه نیسی دهره به که هلاتوه کانی گرتنه دست و چه کی له ژاندارمه و هرگرت و
 به یشتیوانی تانک و نویسی له شکر، راهبرینی و مرزیران سمرکوت کرا . دهره بکه و
 کونه پهرستی ناوچه له هموو لایه که له و مرزیران وه خوډه کونتن . محی دینسی بابانزاده
 له دوستالی په نا سابلخه وه بو سمرکوت کردنی راهبرینی و مرزیرانی ناوچهی بوکان کونه
 ری و دستنی کلایو به خوینی و مرزیران سمر کرد . ثم گونده انهی که خاوهن ملکه کانیان
 له ترسی و مرزیران رایان کرد بسوو کونته بمر په لامار و هیرشی دهره بکه و ژاندارم .

دستان کرد به کوشتار و تالانسی و مرزیران . مندالی بر مه مکانیان به پیشکوه
خستوبه چوسی ته ته هوو، له ناوچهی شامات خه لک بیشکهی ضالی خنگاو و نمرسی
کوزراه کانیان ده گرت وه . له هه مو ناوچه مه لکانیان له گوندی و مه رده ناو و مرز
یره سر بزیره کانیان دمر دهر کرد . دمره به که کانسی ناوچهی بوکان و به شی به گزاره
مهر و گارنسی تالان کراوی وه رزیره کانیان ده نارد بو بازارای مه حمه دیار له
سندوس بیفروشن .

کومیتهی نه غه ده کوپونه نوی تهواری له ئمند امان پیک هینا و پاش لیکولینه نوی روو
داوه کان شم بریارانعی ویرمومی پهنند کرد و هر یک شهو له سمرانسری سندوس به
ریکخراو و کومیته کانی حیزسی راگمیانند .

۱ - شان و ریکخراوه کانی حیزسی له گهل کومیته کانی وهرزیری له و پهری وریایی و
ئاماده سی دا بن و هه موو خه بر و جه و جولی دمره به که کان بو کومیتهی نغه ده
بئیرن .

۲ - هیزی برگری له لاوان پیک بئین و شهو روژ له ئاماده سی و کیشک دا بن .

۳ - شهو گوندانعی ئاغایان لسی نیشته جی تیه، ریگا مه ده ن که ئاغا بئینه

نیو گوند .

۴ - برادمرانسی گونده کانی (قهره قصاب و خه لیفلیان و مه مه لیان) له

سمر ریگا کانسی (شه رگه و زینوی باراملووان) کیشک بکیشن و سمر و مالاتسی

تالان کراوی وه رزیره کانسی ناوچه ی بوکان و به خته جسی که بو بازارای مه حمه دیار

بو، بیهه ستین و بیهین بونه غه ده و ته حویلی کومیته ی نه غه ده ی ده ن .

قادر ی سوسی هه مزه له قهره قه ساب به مه سئولسی شم به شه دیاری ده کری .

۵ - هاری یانسی حیزسی له گهل کومیته کانی و مرزیری خه ریکی کو کردنه وه ی بار

مه تی و پیتاک بن بو لیتقو ماوود مر کراه کانسی ناوچه ی بوکان .

۶ - هه موو ریکخراو و ئمند امانسی کومیته پیوهندی دایمی یان له گهل مه سئولسی

تعضیکلات هه سی .

ماله کی من وهک مرگهوتسی لی هات . شهو روژ له سمرانسری ناوچه وه برادمران

ده هاشن و خه بیران ده هینا . له زهر به ی گونده کان ئاغاکان له زوری دا وه ک حمیس

وا بوون و ته ده هاتنه دمر . چاوه روان بوون که له مه هاباده وه ده ستوری رایمرین
به ری .

بو تهوه جم وجوله كه توى له پمر جاوى ژاندارم ون پسى، برادرمان برپاريان را بو چه ند روز من نه يمه نغده و همر له بالفجى هم . كا حه ه نى قادر پش له گمل من پسى . تازه زم هينا بسوروزيك دايك و بايم له مال نمبون لگمل خيزا نم دانشتيويين پيكه و نانمان دمخوارد . له پر هاورى به كسى خه لكى گولئ و ه ژور كه وت . كه شيمى دپت پيكه و ه نان ده خوتن حه بصا . كوتن و مره پيش بسو و مات بووى . دانپشت و نان و چاي خوارد و وه لاسى نامه كاني و بر كرتن وه وه و روى . كه چوو بووه به برادرمانسى گوتبوو: همر شهومان پهاو له نيود ابوو شهوش هيچ .

پرسى بوويان بسوچ بووه ؟

— چون كه چوو مه ژور له گمل ژنه كى نانى ده خوارد . !

برادرمانسى قهره قصاب و خه ليفه لپان نيزيكه . . . ه سر مه روره شه ولاخيان له نوكره و چلكا و خورى د مره بگان شستاند بووه و كه هينا بوويان له بازار بيفروشن . له نغده د دو كاروانسرامان دپارى كرد بون نم تاومل و مالانه مان له وى راده كرت و خه بمرمان دابه مه هاباد كه رابگه به نن خاوه نگان پش سر و مالتيان به رته وه . شهوانى بو فروشتنيان هينا بون له نغده ده به كرتنمان دان .

د ره به كه كانسى لاجان و سندر و شنو ناوچه مان به جى هيشيوو چو بوونه ورمى . كو صيوى شه ضيه تى شارستانسى ورمى برپارى د ابوو كه هيندى له و كه سانه بگرى كه لايمان و ابوو تا زاوه ده نينه وه . همرمانده و ژاندارم ورمى و جى بگرى همرماندار هاتبوو نه نه غه ده . وه به خندارى له كه ل همرمانده و ژاندارمه و به خندار و سر و كسى شيداره كان كو بوو نه و پمان هه بسوو .

من ووت هه والدمى روزنامه چومه به خندارى و چوممه دوى كو بوونه .

همرمانده وى گوردانى ژاندارمه پرسى . " تاغاي حسامى كاريكت هه بوو ؟ .

— ويستم بزانم جه نابت بو هاتو ته نه غه ده ؟ . بو پيشگرى له كوشتار و تالانسى و مرزيرانسى ناوچه و بوكان چ هه نكا و يكتان ناوه ؟ .

— هه رموو ته شريفت تاويك له و دپوه دانپشتى وه لاسه كانت ئه ده مه وه .

چوو مه دپوه كه تى و چايه كيان بسو . هينام چام خوارد وه و كرويانيك و دوو

ژاندارم هاتنه ژور و گوتيان . " تاغاي حسامى همرموو بو شيداره و ژاندارمه .

— من کارم به نیدارهی ژاندارمه نسبه بوچی نیم ؟

— تو حه پسی و فرمور بو نیداره .

چار نه بووه پیشیان که وتم و له نیداره ژاندارمه خستیانه زیند انهوه . زوری پی

نه چوو پیک بهک و دوو دوو برادر مرانی شهند اسی کومپته و هیندی هاور پی تیکوشمیری
دیکه شیان هینان . گیراوه کان برهتی بوون له :

کاک حه مهدی قادری ، مسته فای ناغا مه جید ، کاک سه عده / محمد حه لهب
مه حمود حه لهب ، سدیقی سه لاشی ، حه مهدی خانمی ، سه مزه ناشهوان
مه مه دی صوفی ره سوو ، قاسی پینه چی .

سه موویان له زوریک دا کوکردینه وه . شه وله مالهوه رانان و پی خه سه بان

بو هینانین . به یانسی چوار شه موو زوری بازاری نه غه ده بوو . ئوتو بو سیکمان

هینا و کوتیان نه فهری سی ته ن بده ن بوورسی تان ده به یین .

— هیچ نا دین . ئیوه ده مان به ن بوورسی ، پولی ئوتو بو سیکمده ن .

تاجووان هات کوتسی : " نیداره بود جهی نه . ده بی خوتان کرتی ئوتو بو سیکمده ن .
ده تا به پی ده تان نهرین . "

— پیمان خوشه به پی بمان نهرین . ده بی بیست ژاندارمه مان له گهل بیت . ده

روز به ریوه ده بین . لهریکا خه لک ده مان بینی . همر شهو مان دهوی .

چه قهیه کسی زوری کرد جو ابمان نه داوه . بریک جنیوی به فرماندهی ژاندارم دا و

سواری ئوتو بو سیکمده ن . به شو فیری ئوتو بو سیکمده ن گوت ناسیار بوو ، له نیو بازار رایگره —

هیندی پول له برادر مرک و مر ده گرم .

که یشتینه نیو بارار و ئوتو بو سیکمده ن راگرت . خه لک به جاریک لیمان کو بووه . من له

ئوتو بو سیکمده ن هاتمه دمر و چوو به سمر پیشی ئوتو بو سیکمده ن که . سه ودا و مامله راوستا وله دهو

مان کو بوونه وه . ژاندارم هاتنه خوار وله چه خماخی تغه نگیان دا و کوتیان وهره

خوار . گویم نه دانسی وده ستم پیکرد .

" برایانی به ریز زحمه تکیشانی شار وگوند ! وک ده بین حکو مهتی دوکشر

مصدق له هه موو شوینی پشتیوانی له دمره بهگان ده کات . ئیستا به پشتیوانی لهشکری

سه هاباد به تانک و توبهوه چوو به سمر و مرزیرانی ناوچهی بوکان و فیزولا بهکی . شهو

زحمه تکیشانهی داوای مافی ژنایان ده کرد و ده میانکرت با ناغا چیدی نه مان چه سپهنهوه

خراونه به رهبرشی چه که ار ولی بیان کوزراه و تالان کراون . نیمه لیوه . . ه سمر مهر
و مالانسی تالانکراومان نمستاند ونهوه و خهبرمان راه بین وهری گرنهوه . ناغاگانسی
سندوس و لاجان و شنو نمستاند له ورمسی کو بوونهوه و داوای چه کیان کردوه که لم ولاتنش
نه درتاوانه دووپاته بگریته وه . نیمه که به رهلمستی نم جنایه تهمان ده کرد و پشتیوا -

نیمان له ماف و خباتسی نیمه زه حمه تکیشان ده کرد . شهو! گرتوویانین و بو ورمسی مان
ده به ن . به لام نابی نیمه بیلن به گرتنی نیمه خه بات راه سنی . ده بسی
کومتهی ورمزیران که راه زراه به هیزتری بکن . پشتی یک بگرن . له نیلگرافخانه
شکایهت بکن . برادرمانسی نیمه زوره ده رمی مان و له گه ل شهوان هاوکاری بکن .
ژاندارم کردیانه ههرا و هاواریان برده بو ژاندارم سمری . تاجودان هات . که یشتی
من قه کانم ده هات تهواو بن . یک ده دوو جار گوتی . " تکا ده کم ویره خواری ."
هاتمه خوار . دوو برادر مر ۱۷۰ ته نیان هینا گوتیان نمستاند لیره کو مان کردوته وه .
ژوتویوس له نیسو شهوار مان و چه پله ریژان دا که ونه ری .

که پشتینه ورمسی . له گاراژ دابه زین و به پسی مان به شهقام دا ژاندارمه
وه پیش خوینانین داین . خه لکی ورمسی له و برمه و برمی شهقام راه ستا بوون و سمریران
ده کرد . یازده که سه به جلی کوردی لایان وابوه داخوا رهگرن . به ژاندارمه کانم
گوت با به فایتون بچین . له خولایان ده و بست .

فایتونیکم راگرت و سمر که وتم . تا فایتونی ترده هات ده یوایه راه ستین . له سه ر
فایتون همستام و به ترکی رووم کرده خه لک و گوتم . " هاو نیشتمانانی نازریا بجانسی
پهپتان وانه بسی نیمه له سمر دزی یا شه ر و کیشه گیراوین . نیمه یان به تاوانی دیفاع
له مافی زه حمه تکیشان و پشتیوانسی له خه باتی ورمزیران کرتوه . له بوکان دهره بک و
ژاندارم و له شکر د میان ورمزیران کوشتوه و تالانین کردوون . نه ههرا له کوردستان
له سمرانسمری شیران نازاد یخواز که وتونه بمر پهلاماری حکومت . نمستاند ۲۵ تیکونسمری
خه لکی ورمسی له زیندان مان . نیمه ش بو لای شهوان ده به ن . ژاندارمه کان کردیانه
ههرا و فایتون هاتن و بردیانین بو شهواره ی ژاندارمه .

دوو روژ له ژاندارم سمری بر ایمان کرتین و پی شهوه که هیتیان لی بیرسن . روزی سیههه
کردمان به ههرا و گوتمان . " ژاندارم ههقی نیمه نیمه رایگری . نهمان بهن بو داد سهرا
نان ناخوین . داوای نیوه روژ بردیانین بو داد سهرا و قازی بریار راگرتمانسی دا .

ثیمیان برد یوزنند انسی شارهوانی . کاتیک نیمه که پشتینه زندان ۲۵ هاوریی
 نازرباجانی له زندان نازاد ده کران . لینه و دوشهک و قاپو قاچاخ و هه موو شتو
 هه کی بی بان بوو یو ثیمیان به جسی هینت . نوو دم زندانسی سیاسی روزی ۱۷
 فران جیره یان دده ایه . نان و چیشیمان له زندان دا بو خود درست دد کرد . روو
 به ده مان کس ده هاته مولا قانی پولیس هه موو شتیگی پیوستی یوزندانسی ده کری .
 زندان کتیخانسی همبوو کتیسی باش ده هاته زندان وله واقع دا مه کته بیگی -
 سیاسی بوو . دوو روژ بیده نک دانیشتن وروزی سیبم پانسانی به یانی گونم :
 " کافز و قه لدم بیین تا شکایت بکه یین و تیلگرافی بکمین یو صدق و یوروزنامه کان و
 یوشونیه بهرهز کاتی دهولتی . بزانیین ثیمیان له سمرچی گرتوه ؟ " .

کا هه مدی قادری به رسمعت بسی کوتسی : " ده توی چبکه ی ؟ نوسینی چی ؟
 - تیلگرافی بکمین شکایت بکمین خونابسی همروا بیده نک دانیشین .

- همرسیک ته لاقم کموی قه لمسی پیدا ناهینی . لیمان گمری با نوزیک بحمینهوه
 و بهک دوو جه سی خوشخوین . خو من به نان و شیریزی سمروکاتی چاوم کویریون .
 هیندی برادرانم دلخوشی داوه . کردمانه بمرنامه روزی چوار ساعات شهواره
 و به یانی باسی سیاسی و خوینده نموی کتییمان هه بوو . گروهبانیکتی شرتنسی هه بو
 به ناوی (شهوقلی) به خیر نازاد پخواز بوو به لام همیشه له زندان بوو . نازاد یان
 ده کرد پاش دوو روژ ده چوو کونه به یانیکتی ده دوزیموه و له پیس ستادی لشکر بلاوی
 ده کرد موو دیسان ده مانگرتوه . برا نازرباجانیه کان ده یانگوت هاوریی شهوقلی لسه
 دووشت ده ترسی ، په کم ثیمیدام ، دوووم نازاد کردن . همسرکس هاتبا زندان و له
 بهندی سیاسیان بایه بی شهوه که بزانی کی په و له سمرچی گیراوه شهوقلی ده چوه
 په نای و دهیگرت و باسی سیاسی بوو ده کرد و به نیستلاحسی خوئی (روونی ده کرد موو) .
 دستنی له کابرا هه لنده هگرت و پشوی لی دهمری .

روژیکیان دوی نانخوردن شهوقلی محمد حملی گرت و به بن دیواردا هانو
 چوی بی ده کرد و قسمی بوو ده کرد . تا ساعات بوو به بهک پشوری بی نندا . ساعات بهک
 بانگمان کردن نان بخوین . که دانیشتن محمد حملی یادی به خیر بسی کوتسی :
 راوستن قسم همیه . کوئی راگرن . بریارم دا بوو همتا ده مرم دست له خهبات و تیکو -
 شانی سیاسی هه لنده گرم . به لام ته لاقم کموی شه جارو بچه دمر تازه کارم به سپاسه ت

و تیکوشان نابی . به لککوو چاریکی دیکشن گرام و شوقه قلی هر لیره بوو . مینکسی
سهرم دها و مال ویران دهم . کوره شهوه نوچت له من کرد ؟ .

دستان کرد به نووسین و شکایه ت . له نغده و وه هاباد له سهر کرتنی شهوه
تیلگرافی سکالا و شهتر از بو تاران دهنیردران . به دواى سهر کوت کردنی راهه رینی
و مرزیران له ناوچهی بوگان و کرتنی شهوه له سندوس ، دمره بهگه گان له م ناوچانه کمونته
خوود مستیان کرد به دمر کردنی و مرزیران له گونده گان . شهوهی د میانزانی سهر بزیره
و بوئسی حیزبایه نسی لی دئی ، دمریان ده کردن . له گونده کانسى ثارنه و قه لاتان و
دیلان چهرخ ۱۳ مالی قمره و جوتبهند میان دمر کرد بیون . له بالنجسی میرزا -
هدیقی مامسی غنئی بلورپان مالی شهوهی دمر کرد بوو . له ناوچهی بوگان به د میان
مالیان دمر کرد بیون و له هیچ کوئی رایان نده کرتن .

پهاوه نسی و شینسانهت و نازابه نسی خانه خانگی سه دری قازی نابی له
بیر بجیتمه . زهر لومالانمی دمر دهرگان شهوه له گونده گانی گوچگهلی و برابها بات خا
نووی ددانسی و راهه کرتن . چه ند کسر له دمر کراوانسی سندوس هاتنه زنفدان
و کوتیان له هیچ کوئی رمان ناگرن .

گوتم : " شهکمر له چه لبو کوپگان راتان بگرن چونه ؟ .

— زهر باشه له دخل و دانمان نیزیک ده بین و هر وک له سهر جی و ریخی خوومان بین
وايه . " نامه به کم نووسی بو مام وسینی خلیل و سنه فای خلیل (پاشایی) له
حلهب و کوپگان . شهوان خویمان به دوستی حیزب دهرزانی و نیوانیان له کمل من زهر -
خونش بوو . بوم نووسین شستا روزی شهتخانه . نکا ده کم شهوه ۱۳ ماله رابگرن و جیگا و
ریکای باشیان بده نسی . "

برادران کهرانه وه . پاترخ و روز مه سه دری کوری مام وسین هاته مولا قات .

هسه موو برادره گانی بانگ کرد . گوئی باهم نار ووسی دمهکوت شهوه خاوهن طک نسین
بو هه موو هاو کاربه ک ناماده بین . هر ۱۳ مالیان راکرتیون و جاوا بوونهوه .

روژکی دیکه میرزا مهولود و کریم لیتان هاتنه زنفدان . پانگیان کردم و پانی
چاک و خوستی کوتیان : " خسراب قه وماوه . هه موو کوردستانمان کردوه له هیچ کوئی
رامان ناگرن . " . ماله برابم لیتان له و کسه سانه بیون که له راهه رینی و مرزیرانی ناوچه ی
بوگان دهریکی پهاوانه پهان هه بوو . میرزا مهولود و میرزا کریم تازا و نه ترس و سه

کار برون . برایم لیسان پیاویکی به ناوبانک و دستکرمهوه بوو . تاغاکان بوراگرتنی برایم لیسان رقه بمریان ده کرد . بهلام یانش همراهی بولکان له گوندی (عمبار) دمریان کرد برون و لههویج کوی رایان نه دمرکنن . چوو بونه دشته بیل و سه رگومریش جیگا - یان وکیر نه کهوتیوو . گوتیان : " وه عسه که تاوایه و هاتووین بزائین نه کبیر چسه ؟ . کونم : " تهگمر بچنه ثالیای شنویه من ناصه بو موزه فخر خان ده نووسم خانوو و جیگا تان بداتی .

— تهگمر وایکله بیرمان ناجسی . چوینه شنویه جیگامان وکیر نه کموت . ثالیای زور جیگای جاگه و له خولامان دهوی . "

ناصه هم کم نووسی بو موزه فخرخان . داوام لی کرد که شو مالانه رابگری و جیگای باشیان بداتی . موزه فخر خان بهیجگه له وه که برای خیزانم بوو ، کوریکوی پیشکومتخواز و خوئی به لایه نگری حیذب ده زانسی ، میرزا مولود و میرزا کریم گهرانوه ، پاشا دوو حسه وتوو همر دووکیان هاتنوه زیندان . ماله کهمان هینا بوو ثالیای و باش داسه زرا برون .

هیندی پارول وری و شونیی خبامنه له ناوجیهی شنوی نیشان دان و که رانه وه . هیشتا له زیندان بووم مسته فای موطنی هات . مسته فای موطنی براد مریکی ح

حیزی بوو له ورسی ماموستای و مرزن بوو . کوریکوی ههلسور ماله کی مزل و مالمسی هه موو براد مرانی حیزی بوو . به کاری خه لکوه ماندوو بوو . رابیتی شیبه بوو له گهل براد مرانی نازرباچانسی . به داخه وه پاشان دستی له خبات هه لگرت وله تاران کاسی ده کرد . مسته فای و گوتی : " تاهیر خان توتنی بر دونه د خانیه و هاتوووم ناصه ماک بو مسیو بنووسی که توتنه گانی باش بو بقه بلینی . ناصه م بو مسیو نووسی و پاشا چه مند روز تاهیر خانسی سحر هاته لام و سواسی کرد .

پاشا ۲۵ روز له باز پورسی بانکیان کردین . باز پورس گوتسی : " شیوه تازاد ده

کیرین بهو شمرتهی له شاری ورسی نه جنه دمر و لیوه بیئنه وه . "

کونم : " شیوه لیوه کیر نابین . خهرجسی شیرمان نیه . تهگمر تاوانتارین داد اگاهیمان بکن . تهگمر تاوانیکمان نیه لیوه کیر نابین و له م گرتنهش خوش نابین . "

— تهگمر تهوانیش بچنه وه تسو پیوسته لیوه بسی .

برایانی نازرباچانی خه مری تازادی شییمان زانیوو . نیزیکه ۱۰۰ کسر به دسته

گولوه هاتبونه دمرکی زیندان . هیندی کوردی شنو و نغسه دهن هاتبوون و به شیوه میکی

شایی و پیشوازیه کی گرم له زندان هاتینه دمر . چووینه مسافیر خانہی زاله . هیندی له برادران نارصحت بوون و بوچوونوه به پهله بوون . گوتم شهوی دمهوی با بچینه وه من لیزه دهم و وه لام ده دمهوه . چهند کسر له برادران چوونوه و پاش د ووروز- هاتنوه روسی . دواي چوار روز بریارمان دا بچینه فرمانداری و رایگه یهین که یا ده چینهوه یا دمی لیزه موخاریجمان بکشن . له بمر دمرگای مسافیر خانہی جهان نسوما نووتسر کاک نحمدهی سمرو کانی برای کاپیتان قادری بووین . گوتمی :
 - وهرن چایهک بخونه وه نیمهمنیان بو فرمانداری بانک کرد وه و پیکهوه دمچین . که چووینه زور و غولای بایزثاغا له وی بوو . دانیشنهین و کاک ته حمده گوتمی : "عهولا ثاغا شهوه کاک کمریعی حساسی یه . نا یناسی ؟"

عهولاغا هستا و هات له کن من دانیشته . گوتمی : "دهلیم توبزده ثاغایانت ههله پچاوه؟ چنله گیانی شه ده وی ؟"

دعهولاغا خمر اپیان حالی کرد ووی . من دهلیم کرد بوخو میله ته . زمانی خوی - همه . خاوهنسی میزو و رابر ووی خووتهسی . بوچی دهسی کرد هیچ دسته لانی نه بی و همر عجم حوکاتی له سمر بگا ؟ . من دهلیم له جیاتی هه عومری تورک و فارس بو کرد له کردستان مه عومر نه بن ؟ . من دهلیم با چیدیکه کرد زیر دست نه بن و بوخویان دسته لانی ولاتی خویان ههسی . شهو یه تیکوشانی من . جا نهوانه نوکه ری عجمه مانیان بی خونته دژی من شه ده کهن ."

کاک نحمدهی سمرو کانی گوتمی : "عهولاغا ثاغای حساسی بو کرد همول ده دا خه راپیان حالی کرد ووی . "عهولاغا گوتمی : "ئینا ته وه حالی بووم . به صهر- قه دی شیخی برهانی دهی بی یه ترکه تر خه لانیشت ده کم"

که چووینه فه رمانداری کومیسوینسی ئهمنیه ت کو بوونوهی ههجوو . ده یانویشت بریار له سهر شهوه بده ن که شهوه نازاد بکرین یا دمرمان خه نوه . من دانیشتم و له بمر بی کورسی برادران راورستان . رووم کرده فرماندار و دادستان و گوتم :
 "شهوه چاوه روانی شهوه بووین که فرماندی ژاندارمیری ته می یگری . شهوی ئیجازه ی دادستان شهوهی هیناوه ته شهوه و ۸ سمعات له ژاندارمیری رایگرتووین . شهوه به نویسن شکایه تعان کرد وه و ئیستانن د اواله دادستان ده کم که به شکایه تی شهوه رایگا ."
 فرماندی ژاندارمه هستا و گوتمی : "له بمر قانون نه بایه تو من نه دههینا زندان

له بن داران داده مگونی ."

گوتم . "نگر قانون همبایه کونه قازاخی وک تو بهم چشنه راو ورونی نه ده کرد ."
بۆ فرماندار و دادستان شمرسه که ژاندارمیهک به شاشکرا لای شهوان همرمنشه ی
کوشتن ده کا ."

دادستان رووی کرده کابرای ژاندارمه وگونی . "له کوپوونهوسی رمسی دا پیوسته
رهایتی قسه بگری ."

به فرماندارم گوت . "به گویره ی کام قانون ئیمهتان لیره راگرتوه ؟ . ئیمه به
گویره کام قانون مانگیک زیندانی کراوین ؟ . نگهرتاوانمان هه بهه بو جی بازپوس
ههچی لی نه پرسپوین ؟"

دادستان گوتی . "دهولت کوپسیونی تهضیهتی دا ناوه . کوپسیون ههقی ههیه
تا شه نرهانگه کیگ زیندانی بکسا . ئیمستا ئیوه برونهوه . کاریکی وامه کن که ناوچه ئالوز
بی ."

ئیمه وه ده رکوتین و گهراینهوه بو نغده . ئهم جار شهو ئاغا یانه ی و مرزیریان ده مر
کرد بوون که وئوونه کلکه سوته و روژی ده هاتن ده پاراننه وه که با بینهوه سهر شوینی خوینا
کوپسته ی و مرزیرانمان تی گه یاند که دراوی توتن و چهوهند مر بۆ خوینان وهه بگرن و لسه
هیلان ئاغا و صری بگری . نامه ی به کومه لمان بی ده نویسین بۆ دهوخانییه و کارخانه ی قند
که دراوی توتن و چهوهند مر سه ده ن به ئاغاگان . پیشتر و مرزیرنه یده توانی دراوی
توتن و چهوهند مر و مر بگری ، نهیده زاتی چه ندی ههیه .

پان هاتنهوه له زیندانی روزیک هاروی یانی ده مریند بانگیان کرد بووم . له گه ل
دهوسی برادر مر چووینه ده مریند . گوتیان سمید مرفسی کاموسی سردوه وله گه لمان
وه ره بچینه سهره خوشی . منیش کوره گانی سمید مارم ده ناسی و چوینه کاموس .
دانیشبووین و شهوان زور بوون راو یوتاران خهبری ده گوت و یاسی شمیری کوره و سهر
کوتنی کومونیهسته گانی ده کرد . سمید رحمانسی کوری سمید مارم گوتی . "کاک
که ریم حونکه کومونیهسته شهوه خهبره ی چه ندی خوشه ."

گوتم . من هاروی یانی ده مریند هینایانم ده نا نایمه مالی تو . شهوه ده روم و
مه گه ره له شکر بیئه وه مالت . ههستام وه ده مر کوتم . و مرزیره گانی کاموس چونه
کارخانه و پولی چهوهند مریان و مر گرتبوو . سمید رحمان هه مورو روزی ده هات ده میگوت

— بوله کھیاں وەر گرتوه هیچ به لام رنگا نادهن که پهیمانې چهوند مر بېستم .
— هه قی خوږانه . یو تو پهیمان بېستی ؟ . تو چهوند مر ناکی ، کوږه وهری ناکیشی
شولادی پیغه مېریش به سته .

قاومخانهی سمد کاکه بیوه مه کر و جیگای کو بوونهوه و هاتوو چوی خه لک و جیگای
سکالا و نامه نوسین . روزی جاریک ده چووم سه عاتیک قسم بو خه لک ده کر و بو
یه کیتی و دریزه ی خه بات هانم ده ان .
که له زیند ان هاتمه در ماله کوی ټیمه نران در کر بوو . باهم هاتوو له نغسه ده
خانویه کی له حصاریکی گرتوو در میان بی کار و کاسی ما بووه . کوږخا مه حمودی —
بالغجی زور پهاوانه ماله کوی به عاربه ی خوږی هینا بوه نه غه ده . تاوړ و و دار و بار و
شقی پېوستی بو هینا برون . چاکه و پهاوېتی کوږخا مه حمود له بیر ناچسی و نه چوه .
تاوړزایه کم هه بوو له قلاتان سلت و کار داری خه لکی ده کر . بېستېووم که نمی هه
همه . ټیوارمه ک چومه قلاتان و به تاوړزاکم کوټ . " هاتووم شو گنده ی هه سه
و ده چالت کر وه به قمرز بده به ی . "

— قمرزی چی ؟ خود زمانه نامده بهوه . سبه ی چاله که در پیته و بیبه .
براد مران کوتیان شو سه چووه . بهیانی چال در دینین و به عاربه بوت
ده بهینهوه نغسه ده . راوستا بووین قسه مان ده کر ، برابهاغا هات . سلوی کر و
کوټی . " هاتووم شو میوانسی من بی .
— میوانسی توټایم . رابر و ویه کی خاوتت نهه . مه سه له ی هه لېزارد نم له بهره .
— با وه وای رابر و ان نه که وین . هاتووم میوانم بی .

زوری بی راکرت . چه نه براد مری حیزیم بر و چووینه دیوه خانسی ناغا . که چووین
کاک سه عیدی کوږی حاجی سمد حه سه نی کوټه قلات له وټ بوو . کاک سه عید کولکه
مه لایه کسی خمر مقدس بوو هیچی نه ده زانسی و له بر خاتری حاجی سمد حمسن
کر بوو یانه مه لای قلاتان و ناغا کان بهمه لایکه تیان ده زانسی . له گم کاک سه عید
چاک و خوشیمان کر و سه عات خدمت کاتی بلا بوونهوه ی ده نک و باس بوو .

گوټم . " برابهاغا کوا رادیوت نیه ؟ کاتی شه خباره . با بزاین دنیا چ باسه
— کاک سه عید نه شریخی لیره به .
— جا چبوو ؟ کاک سه عید یزوه ک ټیمه کوټی ده داتی .

— شیچاره نادا

رووم له كاك سه عيد كړو وگوتم . " شیچاره ده ضروروی گوئی ید مینه ده نگو باس ؟

— كاك كمریم حمراهه سه رام

— سوچه راهه ؟

— بوی ناوی حمراهه و برابره .

— كاك سه عيد خوټو له گمل هابز كا كپل قسان ناكهی . له گمل من قسه ده كهی . پیم

بلی ټو حمراهه تا شیش گوئی نه ده ستی .

— حمراهه . كافر دروستیان كړه وه و ټپه ش مسلمانین !

— ده وا بغه رموو تا ده لپله كه بزانی و ټپه ش قانع بین . كه وام گوت كاك سه عيد ټی ټ

خو ش پوو وای زانی به راسته وید نهك ده بم . گوتم كاك سه عيد پیم نالیټی شو كه وا و—

پانټوله ی له بعرت دان ونوټریان پیوه ده كهی كئی دروستی كړه وه ؟ . شو مند یله ی لسه

سمرت هالانده كئی دروستی كړه وه ؟ . شو شاله ی له پشتت به ستوه و جوله كه شینیان

كړه وه كئی دروستی كړه وه ؟ . تاكهی به م قسانه و به ناوی ټی سلام خلك كیژ ده كه ن ؟ .

به ناوی جه لال و حمراهه چاوی خلك ده بهستن ؟

— له گمل ټوقسه ناكری . بینن ټمخباری خوټان بگرن .

راد یو هاته دیو هان و برابراغا گوئی . " خوا و ټمخسینی له چنك كاك سه عيد

رزگار بووم . بهیانی براد مران چاله گننیا ن در هینا و بر د م له نغسه ده فرو شتم .

هیندی بیره وری جوړه به جوړه

براد برانسی له كوڅیته ی نه غه ده هاو كارپان ده كړه به ټیكراپی هاوری ټیكو—

شمر . خه پاتكیر ، نازا ، جواسیر ، به د سیمیلین ، به لام له نیو هه موان د اركا هه هدی —

قادی ، كا هه هدی سرو كانی ، كاپیتان قادری ، كجیگا و شوټنی تاییه تی هه بوو .

كا هه هه ټاقه كسك بوو له كوماری دیوكرانی كوردستان میدالی قارمانی پیټی

به خنرا بوو . مثالا په كسی زوری له سمر ماركسزم هه بوو . شو ماوسه كه پان روخانی

كوماری سه هاباد رای كړه بوو چوو بوه عیرانی له گمل كومونیسته كان پیوهندی كرتیوو

زورشت فیر بسووله سمر خهباتی چینایهتی ونه تنوایهتی بی‌ی داد مگرت . شاعیر بسوو
شیعری ده گوت وچه ند شیعریکم له شیعره کانی کا حه مه‌دی ره حمهتی هر له بیر
ماوه و به یادی شه ولیره دهمان هینه وه :

" کورده هه سته ، پشت بیه سته ، راهه وسنه ، توند بسرو
وهختی شیشه ، راهه نهینه ، دهسته شه ژنوو ره نجبه رو

" گمر چسی میژو ونو ده نوسن هیللهتی کوردی ره شهید
من ده لیم کمتر له جوونه خان و تاغا بسی رو

" نهنشتمان دایکی مه بپو گایان و تاغا چسی نه گوت

صونسی گمر دایکی بگین بسی شک ده لسی شهی دایه رو

" گمر چسی خوشی خانه جه نگی خانسی وابه زیاد نه بسی
دوژنی مه شهو بیداره و لیمه‌نوسنووین نیوه رو "

روژیک لمه هاباد ره حییمی سولتانیان ته له فونسی کرد و گوتسی : " یا بسو

خوت یا براد مریکی تر بنیره شه ۴ شهو بیته مه هاباد کاری پهیوست همهه "

ماشینی علی‌عجه‌مسی دوکانداری سرو کانس ده چوه سرو کانی . بوکا ک

حه مه‌دم نووسی ، گیر مه به هر له گدل شهو ماشینه وهره بوئیره . زوری بی نه چوو ماشین

هانوهه و کا حه مه‌د تیدا . له گدل چه ند برادر مر اوستا بووین و چاو مروانی شهو

بووم . کا حه مه‌د رابه‌زی و به خیر هاتن وده سستی ده گیرفانی رو کرد حموت‌تعه‌سی

هینا دمر و دای به من .

— شه وچیه کا حه مه‌د ؟

— دار ونه دارم شهو حموت‌تعه نه به . شه و منم به ناوی توله . . . . وه وگر توهه . جا —

چه ند م لیره راهه گری و چوتم به خبو ده کهی خوت دهرانی . پوله کم لی وهر گرت .

ده هزانی ده چتی گورج به تاره قسی ده دا . گوتم بچو قاوه خانسی حه مه‌دی

سوفی ره سوو . شستا دیم ده چینه وه مالسی . کا حه مه‌د رویش و گمراهه . گوتسی :

— شه ری ته نیکم ناده به ی ؟

— بوچیه ته نیک ؟

— گوتم نه وهک له پهنر و کانی عه جهمیک له گوزمهک هه‌لینگووم با پیم بی . ده ی قهی

نا کا ، بچیه کم له بارمه داده نیتم تا توده بیننوهه .

حموت‌تعه نه‌کم دا وه و رویش . پاشان چوینه مالی شهه نانمان خواررو گونم :

— ئېستنا بچۆ كاراژ . كيرمه به سوار به بچۆ هاباد . بچۆ ماله ره حيمي سولتانيان .
بزانه جيان رموى . ياد داشتى بگه وبه يانى ومرموه .

كا حممه همستا وروىشت . نيزيكه ساعات پهنسى ئىواری براد مريك هات
كوتى . " كا حه مهده له مه پخانه ي سمرموى كاراژ تاره ق دمخواتمه ."
همستام راست چومه مېخانه . پرسيم كا حممه له كام ديوه ؟

يى يان نيشان دام . كه دمركام كردموه ئېستگاني تاره قى به دمنهوه بوو قسه ي بۆسى
ماموستاي نازرباجانسى دمكرد . كه چاوى به من كهوت ئېستگانه كه ي دانا . منين زور
به توندى ئېستاتر كه وبهرم دېتموه خوم سمركونه ده كم كوتم . " جا تونى بچۆ پهاو ده يى ؟
وه دمركوتم . به ده لالى كاراژم كوت كه ماشين هه بوو بۆمها باد خبهرم بده يه .
چوومه وه مان . سه عات حموت بوو له كاراژموه هاتن كوتيان ماشين هه به بۆمه هاباد
چووم سوار بوومو شهو چوومه مالي كاك ره حيم . شهو قسه كانمان كرد وبه يانى نان و
جاي مان ده خوار له دمركه يان دا . كه دمركا يان كرده وه كا حه مهده وه زور كوت .
به خير هاتن وكا حه مهده وه چي به چۆن هاتووى ؟ .

— كه تۆده نكت دام هاتمه دم . دوونانم كرين وبه يى يان ملي ريكام كرت وبسه
شمرگه دا ئېستنا شهو ده كه مه شيره ."

كا حممه ره عيهته كاني خوڤياني فيرده كرد كه بيكار نه كه ن . ئاغاكاني مامه ن
قينيان لى ده بوه . قهت ده ته نسي له گيرفاني دانه بوو . نه كمر پوليكى هه بابه
كهوج دميدا به سندوقي حيزىب . به زمحمت سالى دسته ليا سيمكيان بۆده كرى .

مه ولود نامه

من زور چارده چوومه سمر كاني . ضداله كاني كان ئمحمد وهگرم بيون وبابيان
دهيكوت . " ضداله كان هاموو هاتونه سمر دېنى توومن به شم يى يانمهوه نه ماوه ."
جاريك ماله دهوله مهنديك مه ولوديان كرد بوو من ركا حه مهده پيشان بانك كرد
نازه مه دره سه ده هاته سمر كاني . كا حه مهده به حالان دا ده گهرا وتكاي له
خه لك ده كرد كه مندالان بنيزنه مه درمه . يى يان بخويتن . حاجسى مه لاي كوندى
له مه ولود نامه دادمستى كرد به ته بليغات لزي مه دره سه وخويندنى ضدالان .
خوم يى رانه گيرا . به ره پرچسى مه لام داوه وكوتم .

— ماموستا زور عه پیه نو دزی خویندن قسه ده کوی . بوچی ده تانهوی که له که مان
 هه رله نه زانی دا بیژن . ؟ هه نه بی له جه نابی مه لای کویه د مرس وهر بگرن یه کم
 که بر بوه که کیزی خوی نار دونه قوتا بخان و پیی خوینده وه . چهنه شیعی حاجی قادر م
 خوینده وه و توند به سهر مه لا دا هاتم و داوام له خه لک کرد که مند الان بنیره مه دره
 سهو بخوین .

له نیو مامه شان هیندی قوله ئاغای بو راو وروت تفهنگیان له حکومته وهر گرتبو
 قاچاخچی بان ده گرتن و خه لکمان رووت ده کرد و ره گه ل ژاندارم ده کهوتن و بیونسه
 جاشی حکومه ت . ره سووی عبد الصمد و ره سووی خه راه و رحمانسی شیلمجاران و
 هی تو . جاریک له سهر کانی بووم رسووی عبد الصمدی له گه ل سی نوکری چه کدار —
 که یشتهوی . تازه چه کی وهر گرتبو د مستی کرد بوو به راو وروت . کاک بایزی د ریکش
 که خزمی کا حه مه و کابرایه کی کوته پهرستوزالم و نه زان و هیچ بوو له وی میوان بو .
 ره سووی عبد الصمدی گوئی : " بریا لیره م نه دیتبای جا خو ت ده دیته وه . تو بوچی
 هه موو ئاغای ئه م ولاتت ده عازاب تاوه ؟ ، نازانم تو چسی ؟ .

— من هیچ نالیم . ده لیم مه به به نوکری عه جه مان . چک وهر مه گره فه قیری
 کوردی پی رووت که ی .

— ئه موقسانه ت له بهر نه چسی .

— قسه ی زیاد ی مه که . هه ر ئیستا بانگ کم لیره پهنت له ئه ستو ده کن .

— کاک ئه مه د وه ده نک هات و گوئی مام ره سوو تو میوانی و ده وای کاری خو ت که وتوو
 کاک که ریم بو میه نابی کیشه له گه ل بکه ی .

له ساله کانی حکومتی صدق دا زور بهی ئاغاکانسی مامه ش تاپه فی قدری خو یان سه
 لایه نگری حیزب ده زانی . پیمان گوتبوون که دا وای مه درمه بکه ن . دا وایان کرد
 بوو زور به ی گونده کانی لاجان مه دره سه مان چوو بو به . ماموستا کان هه موو کورد بوون و
 سابلخی . زور به یان ئه مند امی حیزب و له وریا کرد نه وه ی خه لک دا ده وریان هه بوو .
 ماموستا یه کسی سابلخی به ناوی صدیقی میزانی کچی کاک ئه محمه دی سهر وکانی هه لگرت
 بیاتویه کی که وره که وته ده ست ئاغای کونه پهرسته کان . دزی حیزب ده ست کرا سه
 ته بلینات . له هه موو گوند قوتا بخانه کانمان دا خست . به تاپه بت بو ماله کاحمه د

پوو به هوی سمر کونه و برآگانی کا حه مه دیان له گوندی دهر کرد و ناردیانی گوندی
 پی به جک له سند ووس . له دیوه خانی ناغایان باس هر سمر کونهی کا حه مه و دزی
 حمیزب بوو . له پیش دا وایان بلاوکرد بسووه که من شو کاره م کرده . باهسی کیزه که
 هاته نه غه ده و که چاری به من کهوت کوتی . " من سمر شعر بووم نا برووم چوه .
 به لام زور شوکر که تو شو کاره ت نه کرده " . ما و مه کی زور کاری ته شکیلانیمان له لاجان
 شوشته و هی ثمه کاره بوو .

ثار رحمانی به له بان و پولسی توتن

نازه له زیندان هانیووینه دهر، روزیک له چایخانهی مه حمودی قاوه چسی دا
 دانیشنبوم دوو کا بارای زه لام وه زورور کهوتن وله قاوه چسی بان پرسسی له کاک کفریمی
 حسامی ده که زین . مه حمود هاته لام کوتی . " شو دوو کا براهه کاریان به تویه .
 با بیهن بزانه چسی بان ده وی . هاتنه پیش و سلاویان کرد و گونیان ئی مه مالان له
 گوندی (به له بان) ی نیو مامه شان بوه . بارمان کرده و چووینه گوندی (شاده) .
 توتنمان هینا بوه دو خانیه . ئیستا فروشراوه و کاک ثار رحمانی ناغای به له بان د راوی
 توتنه که ی وهر گرتوه و به شی ئی مه نادا .

— د راوی به شی ئیوه چه نده ؟

— به شی ئی مه چوار سهه تهنه . ده لی به رتیلیم داوه و قهرز دار بوون ولی ی کرد و وین
 به همنشتی پاک و نوئی پیس ، هیچمان نادانی . "

قاوه خانه پر بوو له خه لک . گوئی بان دا بوه قسه کان . گوتم دا زه حه مت نه پی
 هه سته سمر پی . کا براهه وک چه له که مه ک راست بسوه . گوتم . " تو که و ره تری یا کاک
 ثار رحمان ؟ . توبه هیزتری یا کاک ثار رحمان ؟ .

— وه لا شه گهر به وی قسی پی . دوو ئه وه نده ی شو به هیزم .

— ده ک داوه شی ی . بز له نیوه راستی شه قام نایگری وه بهر شه قانی بد هی و پولسی
 خوئی لی بستنی . تا که ی ئیوه هینده خویری ویی ده سته لات ده بن ؟ . ئیستا له کوئی

په ؟

ئه وه له دوکانی میرزا رحمانی مه عروفیه .

هسنام له گهل کابرا چووه د وکانی میرزا رحمان . سلام کړو وچاپه کبان هسنا
به کاک نارحمانم گوت : " دراوی توتنی ثموض قیرانه بو تادهی؟ ژن و ضدالبان له به ر
هه ناو سوتاوه توتنی هتی خویان نادمیهی ؟

— پټم قهرز دارن

کابرا گوتی : " هیچتیی قهرز دارنیم . شکمر مالم باری کړوه همموو حیسابیکت لښ
گیراوهوه . "

گوتم کاک نارحمان خنښره عیث یووم و مالم له گوندی بوه . ره عیث قهرز دارسی تاغا
تا قهرزه گهی به زیادیموه لئ نه ستینی ناهیلی بروا . توتنی هیستا به شه دراوی خوی بده
یسه و بپرتهوه .

— جا به توچی خوتنوه کلهی تهوان نی ؟

— ثهوه قسه زیاده . له بهر خاتری میرزا رحمان هیچ نالیم . بهلام دراوی کابرا باشه
که نه بگیریهوه . مه حمود حله لب لهو بیرهوه هات و گوتی : " بابم کاک نارحمان تا
کهی ثموض قیر و ههژا ره ده رویتینمونه . بو پولی کابرا نادهی ؟ بو خوت سوک ده کهی ؟ "
زانی تینی بو دی گوتی : " له گهل دوخانیه هیستا حیسابم نه کړوه . سیهی پولسی
وهر دکر . با سبهی بینه تیره له کن میرزا رحمان حیسابی له گهل ده کم . "

هه ستام و پسروله په کم بو حه مدهسپنی تیمای سند و قدری دوخانیه نویسی که
پولی توتنی ثهوکابرایه بگیریتهوه و نه بدها به کاک نارحمانی به له باننی . "

نوسراوه کم نار . له وهلام دا نوسمیوویموه که نارحمانی به له باننی دوتنی حیسابی
کړوه و تهواو دراوی و مرگرتوه و هیچی له دوخانیاه نه ماوه . "

پرسیم له کوئی ده بسی ؟

گوتیان له کاروانسمری سولتان دابه زیوه . یک دوو برادر مری گویج و گولم بانک کړدن و
گوتم بیچه دهرکی کاروانسمرای سولتان . شکمر نارحمانی به له بان هاته دهر لئی دهن .
بو خوشم چوومه حصار و شکمر چووم نوکراهه کهی ثصی زین ده کړد . گوتی :

— چاهانووی؟ سه گباب خه ریکه رابکا .

له دهرکا راوه ستام تا دپته دهر . له وکاتته دا تاجودانی ژاند ارسمری هات . سلای
کړد و پرسی بو لیره راوه ستاوی ؟

— نارحمانی به له بان چوارسه دتهنی له سمره چاوه روانم بینه دهر لئی بدم و لئی
ستینم .

— بوله ژاندارمه شکاپه تت نه کرد وه ؟
 — ژاندارمه چیسی ؟ بوخوم ئیستا بزانه چوئی لی ده ستینم ؟
 — شو رو هیچم وه گیر نه کموتوه ده تعنم د میه ده چم لی ی ده ستینم کیشنه ن نا بیی .
 قسه که ی حیسانی بوو . ناجود ان پینج قرانیشی وهر ده کرت . گوتم : " باشه به لام
 ده بی ده تعنیش له بوستینیی " .
 — ئو کی هیج ؟ . وانه شو همر قسه لی ناگری .
 پوریا ناجود انی ژاندارمه چوه سمر زوری بی نه چوو بانگی کردم . وه ره پوله که
 وهر گره " .
 — نا یهم خوت بویم بینه خواری
 پوریا چوار سه ده تعنی هینا خوار وگوتی : " یازده تعنم لی ئهستانده وه به لام —
 که مه به شی ئه وروم ناگا . توشه یکه یازده ته ن " . پوله کهم دایه و شووی دیکه نهم
 داوه به خاوه نی و پییم گوت به سه ، چید یکه مل بو زولم وزور راهه کیشن . "

به ره و فبستیوالی لاوانسی جیهان

له به هاری سالی ۱۳۳۲ هجری سوره ی ئیران بو یارمه تی به حیزیی دیموکرات
 عبدالرحمانسی قاسطوی وه که کادری سیاسی نارده مه هابام . له پیش قاسطویا
 کابرایه کسی دیکه ی نارده بوو کریکاری کارخانه ی جیت سازی تاران بوو . ئه و زور شاره زای
 تایبه تیه کانی ناوچه نه بوو ، پان چهنه مانگ چوو تاران رحمانسی قاسطو هات .
 ره حمانسی قاسطو کئی بوو ؟
 عبدالرحمانسی قاسطو کوری مه مه د ئاغای وسوق خه لکی ورمسی و یاوکی یه کی
 له خاوان ملکه قورسه کانی ورمسی و ده ورو به ر بوو . مه مه د ئاغای به پیاویکی کورد
 ونیشتمان پهروهر ناسرا بوو . له سمر دهمی دیموکرات دا ، رحمانی قاسطو له ورمسی
 له کهل لاوانسی فیرقه ی دیموکرات ده بیی و پان ته واو کرد نی خویند نی نیونجی
 ده چینه پاریس بوخویندن . ئه وده م له جلیسمان زور باسی ئه وه ده کرا که
 مه مه د ئاغای وسوق کوره کانی هه موو نار دوته دهره وه بوخویندن و تاقه کورد یکه

ثاوا به کوره‌گانی ده خوینی . قاسطوو له پاریس له گهل ۳۰ حمله ی برای دست به خویندن ده‌گا و له گهل هیندی کوردی به شه‌گانی تری کوردستانیش ده بیته تاشنا و له تاخر دا له گهل نورالدین‌زازا و جه‌ند کوردی دیکه کومه له ی‌خویند کارانی کورد له ئورویا پینک دینن . پاشان همر د‌ووک برای قاسطوو (محمد و رحمان) ده‌بن به شه‌داسی حیزی توده ی شیران . شیره جسی نه سکند هری ده جینه پاریس و ده لسی کوردی همر ولاتیک پیویسته له گهل ریکخراوی‌خویند کارانی شم ولاته خه‌بات بگا . له سر بنج و بناخه‌ی شم ئیشوره چلکنه که گویا کورد ناشی ریکخراو و حیزی سمره خوسی مارکسیستی یا خوکومونستی هه سنی ، توانیش واته قاسطوو‌کلان ، به پانیک د‌مر ده‌کن و به کتی خویند کاران کورد هه لده وه شینمه‌هه . تاسالی ۱۹۵۶ که جاریکی تر هیندی لاوی نیشتمان‌هرومیری کورد، کومه له داده وه زرینمه‌هه . رحمان و شه‌حمده ی قاسطوو له ئورویا ده چنه نیو ریکخراوی‌خویند کارانی شیران) سمر به حیزی توده ی شیران . پاشان که ده ولعتی شیران ئه‌رزی خویند کاری له قاسطوو ده بری حیزی توده ی شیران ده به‌پیننه چسکو سلواکی و له‌وی خویندن د‌ریزه یی ده دا . پاشان له سالی ۵۲-۵۴ دا که جولانوه‌ی د‌زی ئیهره‌پالیستی له شیران دا په‌ره‌ی ده‌گرت قاسطوو هاتبوو وه شیران و له تاران له حیزی توده دا کاری ده کرد وه‌متا شه‌ده‌م که وه‌ک کار ریکسی حیزی توده نه هاتبوه مه هاباد هیچ پیویند یکی به کورستانه‌هه نه بوو .

سالی ۱۹۶۰ له گهل رحمانی قاسطوو له برلین له کونگره‌ی کومه‌له‌ی خویند کارانی کوردا له ئورویا به شه‌ار بووین . کامران به‌در خانیش هاتبوو . له گهل قاسطوو چاک و خوشی کرد و که ناسی کوتسی . " توجاریک کومه‌له‌ی خویند کارانی کورد ت‌تیکدا . له وه‌لام دا کوتی : ده‌هیرم شه‌هه من نه بووم کاکم بسو ."

د‌پاره قاسطوو باشتر له کار وباری حیزی ده زانی و له شانه‌گانی حیزی توده دا کاری کرد بوو . به‌لام شه‌ه‌ی باسی نه کرا بایه مه سه‌له ی کورد و یا نه ته‌وایه تی بوو .

له مانگی جوزم‌رانی ۱۳۳۲ (۱۹۵۳) بو پیشوازی له فیستیوالی چواره‌می لاوانی جیهان و به‌نداری له فیستیوالی لاوانی سمرانسری شیران لاوانی مه هاباد و ده‌ور و به‌ر کۆبونمه‌هه‌ی که‌وره و ئاهه‌نگیان له د‌رمه‌وه‌ی شاری مه هاباد له باخی میکائیل پینک‌هینا . همر شه‌وروزه کومینه ی شاری مه هاباد به به‌شداری نووسر و کاکسولتاسی حاجی باغری تالا و

و کاک سولتانی حاجی باقری تالا و له ماله میرزا که ریوی وه پسی کوپونه وهی هه بوو .
 کاتیک لاوان بهر وه شوینی شاهنک دمرن فرماندهی له شکر پولیک سمر یاز به سمر وگا -
 بهتی سمر گورد رادپور سمر وکی زبان بو بلا و کردنی شاهنگی لازان ده نیری . تازه
 دی شاهنک دستنی بکا سمر بازگه مارویان ده دهن ؟ تهقیان لی ده کن . قوتابیک
 به ناوی ح سه سمنی ره سمرانی وه بهر گولله ده کهوی و ده کوزری . یک دوو کس وه بهر
 دستنی گرویان و سمر یازان ده کهون و لی بیان ده دن . لاوانسی مه هاباد ترمس
 کوزراوه که و لاشه کوزراوی صه مه دی رهوشه نفیکر له سمر داره مهیت دادنهین و بو
 نیو شار ده گهرینه وه .

شیمه له کوپونه وه دا بووین ته قه هات . گوتمان ته قه له لاوان کرا . من و ره حیچی
 ره حیچی سولتانیان وه دمر که وتین . له پیش ستادی له شکر که پشتینه ترمسه کان
 له سمر شانی لاوان بوون و خه لک هه له شکوت بوو . من وه ولای نیشا قسی و ره حیچی
 سولتانیان که وتینه پیش خو پیشاندان و دروشه که بوو به وه (موجازاتی قاتلین) .
 به جاریک خه لک دیگوتوه . رویشین تا چرا بهرق و گه راینه وه به و مه بسته که لاشه
 کان به رینه پیشه دلیه . له پیش مرگه وتی هه با ساغا به جاریک نازان و سهر یاز
 خو پیشاندانیاں په لامار دا . له مناوه دا نازایه تی قاصین ی کیزی حه مه دی مه ولود
 بهر چاو و جیکای سوپاس بوو . له پیش مرگه وتی هه با ساغا خوی و بهر سمر نیزه ی سهر یازان
 دا که ده پانویست له ته ره هکان بده ن . بوو به راگردن و بلاوه . هیندی له لاوان
 ترمسه کانیاں داننا و هاتینه خوار تا بهر دمرکی ستاد . له وی هیرمه که توند بوو
 مهیت کانیاں لی ئهستاندین و دست کرا به گرتنی برادران و نیزیکمی حه فنا که س
 گیران و برد یانین بو شاره وانسی جد له بهر دمرکای شاره وانسی من به سمر وکی شاره وانیم
 گوت . " منیاں بو هیناوته ئیره . من خه لکی ته غه دم و ئهستا که پشتوومه مه هاباد
 وه پیش خو بیان داوم . " گوتی برو کس کاری به تونسه . ئیتر ماشین هه بوو بو نغسه ده
 سوار بووم و هاتموه نر غه ده . له مه هاباد لا فاری سکالا و ئیعتراز ریکخرا .
 نیزیکمی سه د کچ وژن چوونه تیلکرافخانه ی مه هاباد و دانیشتن و تا نازادی گیراوه
 کان نه هاتنه دمر . له نه غه د تیلکرافکی سکالا و پشتیوانی له لاوانسی مه هاباد مان
 به سه دان کس ئیمزا کرد و داوای سزا دانسی قاتله کانمان ده کرد .
 دوو روز داوای که رانمووم له مه هاباد کان سولتانی حاجی باقر هاته نه غه ده .

سولتانغا له راپهرېني ووزیراتي بولگان و شامات د مور، هه بوو . نو ویني گوند هکې خوی به جن هېشت بوو هاتنوه مه هاباد . پاتس روود اوی مه هاباد و بستبوویان بېگرن . رای کرد بوو هاته نغمه ده . نیزیکې د ووه و توو زور خوشمان را بوار . روژیک بریارمان دا که بچینه شاری سنو و میوانسی شیخ مارقبین . نه زو کاک سولتان و مسته فای شاغا - مچه جید و سدیقی عه لاشی سواری ژونویوس بووین و چووینه سنو . به دواي شیمه دا ژاند ارمه ری نه غه ده ته لیفونی کرد بوو بو ژاند ارمه ی سنو که نه هیلن له سنو - بچینه وه . که یشتنه سنو و چووینه عالی شیخ ماری له مال نه بوو . گوتمان له دواي بنیرن بېته وه میوانسی هانوون . چوینه موسافیرخانه و نارمان گیلایان بو هینانین . خه ریکی گیلایان خوارن بووین د وو ژاند ارمه په پدا بوون . گوتیان هانوون هه موو تان بینه ژاند ارمه ری . همستانین و چوینه شیداره . نه فسمری ژاند ارمه به خیر هاننی کردین وگوتی . " شاغای حسامی شمهران یی کراوه که شیوه ته شریف بمرن ونابیی شهو لستیره بچینه وه . "

— زور له سړیکې یی جسی په . شیره شیرانه . نیمه نښیگانه نین . به تایبه ت من هه وال د مری روزنامه و که سرتوانسی پتینی هانوو چوی من بگری . له م چه قه وکینه دا بوم ژاند ارمه په که هاته زور . که چاوی به کاک سولتان کهوت قوت بسوو .
 — ها شاغای سولتانی شیخ شاغایی شهو لیره چده کھی؟ که یفت چونه ؟
 کاک سولتان سمری هینامه بن گونی وگوتی . " کینه مه که بابرۆین . شهو سه گبابه له میاندا و بوو . ناگای له ده وسیه ی میاندا و همرای شامات هه په . دم گرن شهویشم لئی زیند وو ده گنموه . دست هه لگره با برۆین . "

دام نواند . گوتم باشه بهلام شیمتا ماشین نیسه چون برۆین؟

— تو ماشین پیدا ده کھی . تکایه شهو لیره مه چینه وه .

وه دهر کهوتیغه و هاتینه کاراز . به عمولا سوار - م گوت ماشینیکم بتر پیدا که تا نه غه ده . عمولا سوار هاوریی په کی حیزنی و تیکوشمر و خاوهن کاراز بوو . کورج ماتسینی هینا و سوار بووین شهو هاتینه گوندی (له ماشلی) میوانسی میرزا شه حمده ی زه ناویری بووین . به یانی به سهیران هاتینه وه نه غه ده .

سه فہ ریکی میزو ویسی

مانگی جو زرد انسی ٹو سالہ کومینہی سے ہاباد برہاری دا یہ سروکاپہنسی
 دہ ستھی نوینہ رایہتی لاوانسی کوردستان، بڑے ہداری لہ ٹاہہنگی فیستہوالی لاوانی
 سے رانسری ٹیران ہجہ تاران و لہ ویشہوہ بڑ ہمداری لہ چوارہ مین فیستہوالی -
 لاوانی جہپان دا ہجہ بوخارست ہی تہ ختی کوماری دہموکراتیکی رومانسی .

لہ نغہدہ مستہ فایٹاغا سے جیدمان بہ ہر پرسی کومینہی سفدوس دیاری کرد
 خوا حافیزیم لہ ہاوری پان کرد و چومہ سے ہاباد . لہ سے ہاباد دہ ستھی نوینہرا
 یہ تسی کہ ؟ کہ س بووین لہ مالہ غہ نی بلوریان کو بیوینہوہ و رحمانسی قاسطوہات
 بہ ہونہی سے فہرہوہ پیروز باہسی لی کردین و گوتسی :

- ہیوا دارم سے فہرکی سر کموتوانہ ہستی، ٹھوہری چالاکسی و دیسیلین نشان
 بدہن . ہر پرسی دہ ستھی نوینہرایہتی کاک کھری حسامی یہ . بہ ٹاہینی کڑی
 حہ مہدی سے ولودی گوت: پھویستہ بہ ہی ٹیجازہی کاک کھریم بڑ ہیچ کوتی نہ چسی و
 ہمر لہ گہل ٹھوہسی . کاک کھریم لہ تارانہ وہ دہ چیتہ بوخارست و ٹیوہ نہ دہ گھریٹھوہ
 بہ سنی گوت لہ تاران ہاوری صادقوہ زہری دہ بینی و ریٹوینی تان دہ کا - .

روزی رویشتمنان لہ ترسی ٹھوہ نہ وہک د زبان پشیمان بگری بہ رنامہی ٹاہہ نگی
 ہری کردنمان تہک دا ، بہ بیدہ نگی سواری ٹوتوہوس بووین و چوونہ تاران .

لہ سرانسری ٹیران لاوانسی سہر ہمہیزسی تودہ بڑ فیستہوالی مہلی ہاتہوونہ تاران
 و ہرنامہ ی جور بہ جوری بانس و بہ کھلک ریکھرا بوون . ٹیہہ پان دا بہ مالیکی ٹوک
 لہ پاکوہ ہاتہوون . چوار برا بوون و ٹاسنگہ ربوون . مالیکی گھورہ، خیزانیکی بانس و
 میوانگر و کومونہست . ہنچک لہ مند الہکان ہموویان لہ باکوگورہ بیوون . زمانیشیمان ترکی
 ٹھوہ ہر بوو .

روزی کردنہومی ٹاہہنگی فیستہوال لہ تالاری سہدی من بہ ٹندہاسی دستھی
 سروکاپہتی فیستہوالی مہلی دیاری کرا بووم و شوہتی تاپہہ تم بڑ دیاری کرا بوو .

کاتسی نوره وتاری من هات به را نک و چوخه ی کوردی همستام و له سمر نه خویند مواری و بی به شی لاوانی کوردستان و سته صی نه تعوایه تی و به سداری لاوانی کورد له خه باتی دزی شیمیرالیستی و جنایه ت و تاوانی له شکر و ژاندارم له کوردستان قسم کرد . باسی کورزانی جه سنی رهسه زانیم کرد و گوتم کوردستان ناقه جیگای شیرانه که له پیناوی شاهنگی فیستیوال دا خویتی داوه . وتاری من به چه پله و بزی کورد و کوردستان به که رمسی پیشوازی لی کرا .

به لام همر ثودم همستم بهوه کرد من که باسی کوردستان ده کم خهک همر به سه هاباد و دهور و بهر له کوردستان ده که ن . چونکه ده سته ی نوینمراهی تی لاوانی کرماشان و سته به جیا هاتیوون و همر باسی کوردیان نه ده کرد . باسی حیزی دیو کرانین همر له گوری دانه بوو . له سمر ثومسه سه له یه له ماوه ی سه فیر داله بوخارست و موسکو وله تغلیس له گهل شورونییسته شیرانه گان کیشم لسی به پدا بوو .

روزی هه وهلی مانگی که لاویزی ۱۳۳۲ (۱۹۵۳) سته ی نوینمراهی تی لاوانسی شیران له نیو بمریکردنسی هه زاران لاوی کیز و کور و خه لکی تر به ثوتو بووین بهره و جلفا سنور به کیتی سوویتی که وتنه ری . خه بهر درا بوو به شاره کان له هه مووی خهک هاتیوونه پیشوازی کاروان . شعوله تهوریز ماینهوه و به باسی نیزیک نیوه رو که یشتینه سنور و له جلفا له پیرد په رینه وهو که یشتینه به کیتی سوویتی . له جلفا شیرنسی ومیره یان - هینا و پانجه سانهوه سواری قه تار بووین بز شیره وان . له شیره وان هه زاران که س هاتیوونه پیشوازی وشه ومیوانسی کوموسومولن ثمره نستان بووین . به یانی دیسان به قه تار که وتینه ری و دوا ی نیوه رو که یشتینه بانوم . شاریکی سمر دره یاکرم شه دار و جوان . له نیوه سواری پاپور بووین سوچس و سوخوم و یالتا . به داخوه یاد دا شتی روزانه و ناوی شوین و سهیرانگا و چاو بیکه وتن و ثوانم که نووسیویونهوه له گرانهوه دا سه ریان تیدا چوو همر ثومند هی له بیرم ماون لیره دا ده یانگیرمهوه .

جهانگیری شهفکاری سمر وکی ده سته ی نوینمراهی تی لاوانسی شیران له (یالتا) که یشته نیمه . له یالتاوه سوار پاپور بووین و بهره و له نگرگای (کوستانزا) له رومانسی که وتینه ری . سه قهری جهند شهووروی دره یاش خوشی و ناخوشی خوئی همیه . له کوستانزا پیشوازی کسی که رم مان لیکرا و سواری قه تار بووین بو بوخارست . بی نه ختی رومانی و شوینی فیستیوالی چواره صی لاوانی جیهان . له بوخارست جیگا و

شونمان بود یاری کرا . برنامہ‌ی شاهنگی فیستیوال و چاو پیکهوتنی دستہ‌ی نوینہرا بہ نسی لاوانی ولاتانی دیکہ و برنامہ‌ی خواردن و ہاتو چومان بود یاری کرا و ہمر یہ کہ نسخہ بہ کمان دراہہ . روزی کہ فیستیوال دستہ‌ی دہ کرا من جلی کوردیم لہ ہر کرد بو یہک دوو فارس کہگویا حمیزین بیون، کوتیان ٹیمہ ہموو شیرانین و ٹم جلسہ‌ی تو مانای جیاوازی دہ دا و خوت بہ جیا دہ زانی . لیمان بوو بہ کیشہ وجہانگیری شہ فکاری ہات کوتسی : " ہا و زیمان نوینہری لاوانی کوردہ . پیوستہ جلی میلی خوی لہ ہرینکا . ٹیوہ ہفتان نیہ لہویارہ و ہرمنہ بکرن . " پاشان بہ نسی کوت . ٹنکایہ چونسی دہ توانی بو ناساندنسی میلہتی کورد کار بکہ . برنامہت بود ادہ نیم کہ لہ رادیو بوخارست بسہ کوردی قسہ ہکی . بو ہموو چاو پیکہ و تنیک لہ گمل لاوانی ولاتانی تر لہ گمل ٹیمہ دہ بو و بہ جلی کوردیہ وہ . "

لہ بوخارست لہ گمل دستہ‌ی نوینہرایہ تی لاوانسی عراق بووہ ٹاشنا . دوکوردنہ نزیہہ دلیلی ، دارا رشید جودت ، روثوف مہ عرف و ہی تر . رہ ٹوف مہ عرف لہ سلیمانسی ٹادریسی کنیفروشی (گہلاویز) ی داسٹی و ہر یارمان دانامہ بو بہ کتر بنوسین . کہ چسی سالی ۱۹۵۸ کہ چوو مہ سولہ یمانسی ، چومہ کنیخانہ کہ . ہر سیم کاک - روثوف مہ عرف دہ وی . کوتی : " فہ رموو خووم . لای و ابوو پاریکی زورم ہیناوہ و کتیب دہ کرم . گوتم من کمریسی حاسمی - م لہ بوخارست پیکہوہ بیون و ٹادریست دا بوو سٹی و سٹہلاویکت لی بکم . "

— ٹا . . . عہ فورم بکہ . . من نہ بووم — من نہ چوو مہ شیرویا . !
چاوم بہ ہمزاری شاعر کھوت . باسی ولاتمان کرد . ہر یاری دا کہ لہ گمل ٹیمہ بیتہ وہ شیران . من بہ جہانگیری شہ فکاری کھوت و ٹھویش لہ گمل لاوانسی یہ کیتی سوویت باسی کرد بوو کہ ہزار لہ گمل ٹیمہ بگہ ریتہوہ . پاشان نازانم چون بوو لہ گملمان نہ ہاتہ وہ . لہ بوخارست دا وایان کرد لہراد یو و تاریک بخوینہوہ . وتارہ کہ م لہ بارہ ی و میضی فیستیوال و ہیشکوتنی رومانی و یی بہ نسی گملی کورد و بہ تاییہ ت لاوان بہ فارسی نویسیو ہرا دہریکی شیرانی (ٹاظلی) کہ لہوی دہ بخویند و ناسپاری قاسطوو بوو ، قاسطوو نامہ‌ی بوونوسیوو ، وتارہ کہی کرد بوو بہ رومانی . من بہ کوردی وتارہ کہم لہ رادیو بخویند وہ و بسہ رومانیش و ہر گہراوہ کہی بلا و کراہہ وہ .

روژیک لہ بوخارست چیرہ بیونہ موزہ . لہ دہ فتمری یاد داسٹی موزہ بہ کوردی دم

نوسوسی . دوو کمر له شیرانیه کان که دیتیان من شتیک ده نووسم گوتیان . " ره ضعی
مه سئولی ئیمه نووسیو به ئیتر پیوستناکا تو بنوسی . "

من به کوردی ده نووسم

— یانی چی ؟ مگەر ئیمه ههموو شیرانی نین ؟

— نه گمر ههموو شیرانین و بره بزاتم ده زانسی من چیم نووسیوه ؟

روژی ۲۸ که لاویژ رادیو خه بمری دا که شای شیران رای کرد وه و له شیران داوای

ریژی جه مهوری ده کری . بوو به شایی و لوفان و دسته ی نوینمراه تی ولاتانی جیاواز

بو پهریزه بایی ده هاتنه لای ئیمه . به پهله داوامان کرد که بگهڕینهوه . روژی ۲۸ ی مانگ
سواری قه تار بوون ، به ریگای سوویتا بهرهو شیران کهوتینه ری .

له بوخارست به هه لکه کوتوشی کوردیک بیوم خه لکی سنه و له کاتی شمری یه که می

جیهانی کهوتیهو رومانی و گیرسا بووه . به لامه ویش همر پینمچی بوو . من ههوهل جار بوو

ده چوووه ئورویا . هیندی شتم چایی ده کهوت پیم سمیر و ته نانهت عه پینش بوو . وهک

شالواری ده لنگ کورت ، یا بسته نی خواردن له سفر شه قام ، یا ماچ کردنی کیز و کور له

شه قام وله به سچاوی خه لک .

له کاتی رویشتن دا بو بوخارست چه نده شاد بوون له گمرا تیهو دا سهه شهوه نده .

خه بهرمان زانیبوو شا رای کرد وه و چوته ئیتالیا . که بشتیووینه مولد اوی له پر رادیوی

قه تار رایگه یانده خه بهریکی کرینک . قوتیووین و گویمان هه لخت . کوتسی له شیران

کودیتا بسوه . همدق گیراوه . ریکخراوه کانی حیزنی توده کهوتونه بهر پهلا مار و همزاران

که سرحه پرکراوه . به جاریک تۆزی خم و خه هفت باری . شایه مان لی بوو به شین .

قه تار ریگای خۆی بریو شهو چووینه کی یهف . روژی دا ویسی چوینه موسکو . له موسکو

کوتیان کرد پنهوه و کوتیان . " وه زه له شیران ئالوزه . شا گمراوه تهوه . ریکخراوه دیه و کرا

نیه کان کهوتونه بهر پهلا مار . شهوکه سانه ی نایانهوی بچنهوه شیران و ده خوازی بچنه روژی

ئاوا لهره وه ده میان نهرین . شهوانه ی ده یانهوی زوو بچنهوه شیران دیسان راست بوو

تارانیا ن ده نهیرینهوه . "

د یار بوو جیا یان کرد بووینه . شهوانه ی حیزنی نه بوون سواری فروکه یان کرد بوون

و راست بو تاران . ئیمه . ۹ که س ما بووینه وه . بۆم ده رکوت شه فرادی شهوتوهات بوونه

فیستیوال که نهک همر پینشکه توه نه بوون به لکرو کونه په رستوخه را بپن بوون .

به کبکی نسیف هانی ته خته نمر و شه ترنجبکی که لاوانی سنه نارد بوویان سو
 قیستیوال و شتیکی عهنتیکه و نهباب بو، د زیووی نهید ا بوو به کومیتهی فیستیوالسی
 لاوانی جیپهان . ثعوانهی ماینه وه له موسکو که لیک جیگای جوانیان تی نشان داین .
 چوونیه موزه ی کرملین، موزه ی دیاربه کانی ستالین، موزه ی جل و یبرگی زناتی پاشاکانی
 روسیا، یاخی وه حسی موسکو، کارخانه ی ماشین سازی و شوینی دیکه . له موسکو د اوایان
 کرد که له رادیو قسه بگم . و تاریخم له سمر وه زعی کوردستان، د واکه وتووسی بی
 به شی و نمخویند هواری و سیاسه تی زولم و زوری ریژه کانی شیران، خوینده وه . باسی
 شوشتانم کرد که له یه کهنی سوویت دیتوو مانه . روزی د وایسی پاکه تیکیان بو هینام
 ۳۷۰ روبلی تید ا بوو .

جهانگیری شه فکاری له موسکو کوتسی . " ره فیق تو له کوردستان زور ناسراوی .
 وه زعی تو له شیران باخرنایسی . شه گمرده خوازی لیره بینهوه بخوینده .
 گوتم . " لهم وه زعه د ژواره د لیره نامینده وه . ده گمردمه بو شیران . له موسکو به
 قه تار برد یانین بو ستالین گراد . د وور روز له ستالین گراد بووین . ویرانی شار شوینی
 شهر وگه مارو دانی له شکری فاشیزم و کار خاصهی ته راکتور سازی ستالین گراد مان بینو .
 له ستالین گراد هوه سواری پایور بووین، به وولگا د تا بهندی وولگا دون که تیکل کرا
 وه تمه . شهوهی له بیرم مایسی پایور له هشت حموز وه سمر د کهوی و لمجواران دپته و
 خوار و ده چیته وه نیوچه سی دون . و ا درست کراوه پایور د چیته نیوحموزی
 یه کم . نه و نوماتیک د مرگای حموزه که د اد مخدی و د مرگای پیشهوهی د کهرپتهوه و تاو له
 حموزی پیشهوه دپته نیو شه م حموزه که پایوری تید ایه . به هشت ده قیقه پر ده بسی .
 که پر بوو پایور سمر د کهوی و ده گانه براضهر حموزی پیشوو . د پسان د مرکا له پشتهوه
 قه پات د بسی و د مرگای پیشهوه د کهرپته وه و پایور رفسر د کهوی . بهم شیوه له هشت
 حموز ده چیته سمر و پاشان دپتهوه خوار و به چمسی دون د ا د مروا بورستوف .
 له روستوف سواری قه تار بووین بو شاری گورکی . شه شماره ی که لینینی مه زن لی ی
 له دایک بسوه . روزیک لهوی بووین و پاشان چوونیه تغلیس . له تغلیس من جلی کوردیم
 له بمر کرد . دوو کوردی تغلیس که ماموستا بوون هانته لام و برد پانم بو مالی خویمان و
 چه ند کوردی دیکم لی هالان . به لام به داخوه زور کم لیکنر حالی ده سووین .
 شیوارمیک به قنار له تغلیسهوه که وتینه ری لای به پاتی بوو که یشتینه باکو بی تختی

تازد با بجانای سووتی . تالای شیواره له باکو کیرایانین . هیندی دیاری و شتمان کری
من د اوام کرد که کوره شیرانیه کان ببینم . کوتیان : " له باکوئین و چوونه صهره خمستی
د وای نیوه رو سواری پاپور بووین به د دریای قه زوین د ا به رهو بند مر په هلهوی .

که یشتنه وهی ولانو ههلویستی کودیتا چسی یان

شهوله بمر شمپولی به حر و فالوزی نفعانتوانی بروین و له نیو د مرهاد ا ماینهوه .
پاپوری ۷ هه زار تونسوی وه ک پیشکه له سمر تا و جولانهی د ه کرد . هه موو د مر شانوه .
هیچ نه د ه خورا . کاپیتان رایکمیاند که ناتوانین بروین . به یانی که همستاین چه ند
که کسی نه جات هانویوون له د هور و معری نیمه راوستا بوون . به یانی روشتین ولای
شیواری که یشتینه بند مر په هلهوی .

له له نکر گا سمر باز چاوه روانیان د ه کرد . یک یک که د ا به زین پاسپورتسه
کانتیان لی و مر گرتین . پاشان برد یانین بؤ فسه رماند اری نیزامی . د ه ژوریکیان کرد
بین و یک یک بانکیان د ه کردین له پیش د ا سمر و سعلیان به مه کینه د ه تاشین و
هر کس به گویره شان سر ژیکیان لی د ه دین و د ه ژوره کمیان د ه کرد نیمهوه . همرچی
پیمان بوو له دیاری و لیباس و پول و نوسراوه لی یان د ه ستاندین و له وی کویان د ه -
کره وه . که نورهی من هات فرماند اری نیزامی وک له بهرم بستی سره ه ننگ نصیری یوو
د وو زللهی لی د ا م و کوتسی . " ره فته بودی ملا مسته فارا بیاو ری ؟ " . به وندی من
رزگار بووم . یک د وو گورانی بیزمان له کد بوون . سمریان تاشی بوون لی یان د ا بوون
پاشان هینا بوویان که گورانی بؤ سمر بازان بلین . بیچکه له وانه جنیولا تاو به ژنه کانی
له کهل مان بوون باسی ناکری . هه موویان تا روژ له ژوریک کرد بووین بی نان و تاو وستی
سیفار . جا له حاله د ا یک له خانمه کان د میگوت . " رفقا لغتراض کبید " .

به یانی روت و برسی و سمر تاشراو سواری کامیونی نمر تاشیان کردین و بوورمشت .
لهوی برد یانینه سمر بازخانه و د ه ژوریکیان کردین . برسیتتی و به تاپیت بی سیفاری
همیشی هینا بوو . من هاته د هر و له و کاته د ا سره ه ننگیک تی د بهری . بانگم کرد .
کوتن : " جمنایی سره ه ننگ نیمه شیرانین . به نیجازهی د ه ولتی و سخت چوپنه فیستبول
پانرخه بمری کودیتا خو مان که راوینه وه . نیستا د وو روژه بی نان و تاو و سیفار نیمه یان

راگرتوه وهیچیان نهد اهنی . دوسر بازی بانگ کرد وگوتی برون : " نان و دوسمهوه تری و دو بوخچه سیفاریان بۆ بکرن و زوو بویمان بینن . "

لهوگاته دا من قسم له گهل سه رهه نک ده کرد، سمروانیکی شترمشی هات . گوتی

— تۆ کوردی ؟

— به لی کورم

— منیش کورم و خه لکی سه هاباد م . ئاختر تۆ چیتله ئورويا د ابوو .

— پتیبو ابو ده نیری نان و پیخورمان بۆ بینن . جا وه ختی ئهوه پرسیا ره یه ؟

به سه ر بازه کانی گوت زوو برون و مرنهوه . زوری پی نه چوو نان و دوو سهوه ته

تریی و دوو بوخچه سیفار هاتن . دستم کرد به دابه شکر دن . به جار یک (بژی کورد)

سالونی پر کسرد . له وی سواری کامیونانیان کور دن و بۆ تاران . ئیواری که بیستینه

تاران و برد یانین بۆ هه مانهاری نیزامی . یه که ناو نیشانیان ده پرسین و لیکیان

جیا ده کرد پنهوه . ئهه هه که سیان برد بۆ شوینیکی دیکه . پانی دوو شهوور و زان

به یانهک دوو ئهغه ره و گروبان هاتن . گوتیان : " شهوانی ناویان ده خوئینه وه

ئازادن . بئین ئهلتزام یه ده که له تاران نه چنه د مر " .

من نه ضری ۳ ی یووم بانگیان کرد م . چووم نوسیم که به پی ئیجازی فرماندا کرد

نیزامی له تاران ناچه د مر . وهه که سلقی رووت به تایی کراسیک و شالواریک سه ر تاشر او

وه د مر که وتم . بچه کوئی ؟ چی بکه م ؟ که نا ناسم قرانیکم پی نیه ناوێرم هیچ له

که سه بهرس م . رسمیان له روژنامه گان دا چاپ کرد و وین سهرو سهیلمان تاشر اوه .

یسی بهر نامه ده سهرامه وه ، له شه قانسی سههه دی گوتم له ده تکیکی ناسک بوو به ناوی

(ره فیق . . . ره فیق . .) بانکه ده کا . نه م و ترا ئاو به ده سهوه . پاتر چه نه ههنگاو

له پشتهوه باسکی کرت م وگوتی : " ره فیق من با شما هستم) . واته له گهل تۆسه .

ئاووم داوه و گوتم : " من توناناسم . بیگومان به ههله چووی " .

— نا به ههله نه چووم . تۆ شه ره فیقی کوردی له فیستهوالی میملی دا له ههیهتی ره ئیسه

بووی . و تار شه دا . جلی کوردیت له به ره بوو . چووه بوخارست . پی شه ره فانسه

سه رهشیان تاشیون . "

نیشانه کانی راست بوون . گوتم : راسته . بهلام وای لئی هاتوه مروف ناوێری لای

کهسه بکا .

— تيمستا بۆكۆي ده جىسى ؟ . من خورينكارىكى ئىيسف هانيم . ليره ده خوينم . يهكى
د پىكەم له گەلە . ده توانى تى يە مزله كەى ئىيمە .

— سوياس . ده مەوى بچمە ماله عەلى قازى . بەلام ئادرىسە كەم نە ماوه و شارمزان
نېم .
— من بە ماله كەميان ده زانم . با پىكەوه بچين . پاشان ده چين كراس و شالوارت بۆ
ده كرم .

چويىنە ماله كۆرى ره نـ . كوتيان ليره نەماوه چوتە وه مە هاباد . كوتىسى .

— كه وايە با بچينە مزله كەى من . جىگاي تۆ دە تى . زورره كەمان كەورمە .

— نا . ده چمە مەسافىر خانەى فېردەوس . رەنگە كۆرەكانى مە هابادى له وى بسن .

— كه وايە با هيىندىكت پاره بدە مەق . رەنگە هەر شو كراسە نەت هەبى .

— پەولم ناوى . له وانەيە مە هاباد يەكان بدوزمە وه له وان وەر دەگرم .

— من پەولم هەيە . تازه ۱۵۰ تە نيان بۆنارد ووم . با ئادرىس ماله كەم بنووسم ، كاتىك

ويستت وەرە لاي ئىيمە . حە فتا تە نسي دەرهيىناو دايجى . پەولە كەم لى وەرگرت و—

ئادرىسە كەم ياد داشت كرد . وقەلە ميكي داسى وليك جيا بووينە وه . چووومە موسا

خير خانەى فېردەوس . كه چوووم سوليىمانى صوهيني و مستە فای ئىسحاقى و ئە حەدى

قازى حاجىبابات و چە ند كە سى تر له وى بوون . ماومەك دانىشتين . دىتم لەوه

ده ترسين كه له گەل من بيان بينن . مە سەلە ي گەورەن شوو بوو دەست كرا بوو

بە ره خنە له حيزى تودە . سوليىمان گوتى با وه دەرگە وين . وه دەرگەوتين چووون

نانمان خوارد . پاشان سوليىمان گوتى : " من سديقى ئەنجيرى دە بينم . پەتسى

دە لىم كه ئازاد كراوى . سە عات حەوتى ئىوارى ليره يەكتر دە بينينە وه . چل تەنى

داسى وليك جيا بووينە وه . چووومە دوكانى شو برا تۆرە ئاسنگەرە كه پيش روشتنم

لەمالى ئەوان ميوان بووم . كه دىتيانم كه شكە بوون . ماچ و چاك و خوشبە كسى گەرم .

گەرچ مند اليك حەوت هەفت سالىەيان له گەل نارد مە وه . كوتيان بۆهيچ كۆي ناچسى .

وه تاغى تۆ هەر بە تالە و جىگاي خۆتە و زۆر كەم وه دەرگەوه .

كه چويىنە ماله كه يان دايجى و زەنەكان بە بېرمەره هاتن و كه ليك چاك و چوئى

و بە خېر هاتن . چووومە وه زۆره كەى خۆم ، ناويك راکتام و هەستام بۆلای جى زوان له گەل

سوليىمان روشتن . چوون له چايخانە يەك دانىشتين . كراسو لىياسى زېرەوى بۆ كرىيوم .

باسی وه زعی مه هاباد م لسی پرسی . گوتی : "کس له شار نه ماوه ه هیند یک چوون
 بزعیراق . هیند یک له نیو مه نگوران خویمان شار دتوهه . هیند یک هاتوو نه تاران و
 ئیستا ئیره پره له مه هابادی . ناو وئادریسی کابرایه کی یی بوو له ئیدارمه کی فیر-
 کردن و عاملان دن . گوتی : "کاک سدیقی گوتوو به چیته لای ئمو کابرایه . پاشان
 خوشمان به کتر ده بینین ."

ئادریسه کهم وهر گرت و ئادریسی ماله که ی خوم دا به سولیمان و بریارمان دا هه مو
 روزیک له م شوینه یه کتر بینینه وه . شه و چوسه وه ماله برا تورکی به شه ره ف و ئینسان .
 هه موویان له مال بوون . تا نیوه شه باسی فیستیوال وریگا و چونیهتی سه فهرم بو
 گیرانه وه . پرسپاری جور به جور یان ده کرد . بیر و رای جور به جور له سمر وه زعی
 شیران دمر ده برا . گوتیان ئیره مالی خونه . ناتوانی بچیه وه کوردستان . لیره به و
 به مالی خویتی بزانه .

به یانی جووم کابرام د پته وه . هیچی یی نه بوو . گوتی : "جاری همر له و ماله
 بینه وه . سی نعمن پولی داسی . گوتی پاشان سدیق ده بینی و له باره ی وه زعی
 کوردستان له گه ئه وه ته گبیر بکن ."

چومه بازار شمبایی ریشناشین و فرجه و خاوله و شتی پهبوستم کرین و چوو مه وه
 مال حه مام کرد وچاوه روان بووم زوو تووکی سمرم بیته وه . روزانه روزنامه کانی تارانم
 ده کری و بر بوون له دوزینه وه ی ریکخراوه کانی حیزی توده و پهنیمان بوونه و شنسی
 نا خوئره داخدار . روزیک له سمر قهراری پیشوو له گه کاک سدیقی نهنجیری و سولیمان
 یه کترمان دیت . باسی وه زعی خهبات و دوزینه وه ی ریکخراوه کانی حیزی توده هاته گوتی .
 گوتم : "ئه وه مموو دوزینه وه ی شان و ریکخراوه کان وگرتنی ئه ند امانی حیزب شتیکی هه لکه
 وت نیه . پولیس خوئی خزانده وته نیو حیزب ."

کاک سدیق نووره بوو . "هاورئ چون قسه ی وا ده که ی ؟ . باسه که مان د ریزه ی هه موو .
 سدیق توره بوو رویشته و به جسی هیستم ."

روزیک سولیمان گوتی : "میرزا خه لیلی خوسره وی لیره یه و ده خوازی بتبینی .
 جیکایه کسی یی گوتوووم چومه ئه وی . که جووم میرزا خه لیل به ره حه نسبی چاوه روان بو .
 پاش به کتر ماچ کردن گوتی : "با برئین ."

— بو کوی ؟

- تو وهره کارت نه بستی . وه زخه رایه . ده بی بجینه شوینی ثومتو که نه مان ناسن .
— جا له تاران کی نیمه ده ناسی ؟
— نا وانیه . پیاوانی ئی حیثیات له دست بدا . با برزین .
له شفاصی ناسر خوسره له دمرگایک چووینه ژور . سر کونین بوقاتی دهمم .
چایخانه په کی که وره بر له خهک همر زمه ی ده هات . بر له دووکلکی قهلیان وسبخار
لهقوژنیک دانشتین وگوتی . " شیره جیکای چاکه . کسرایه ته شیره ."
قاوه چسی دووچای له بیض انانین . داوای قه لیانم کرد . له بر میرزا خهلیل گوتی :
— شهوکار براهه وا له وی دانیشته و دینی لیره نه بوو . شایکه له سهره ، زوروش دمروانسی .
— هیچ نیه . رهنگه شوش وک نیمه خوئیشارد بینه وه .
— نا شهوانه بیکار نین . دنیا پاکي بوته پولیس . ریکخراوه کانی حیزي که شف ده کړین
ده بستی وریا بین ."
تا درنگ لهوی دانشتین . که دمر چووین گوتی . " شیره مان جتی ژوان بی . لیره
شهوه زمانه په کتر ده بیننهوه . " . من چوووه وه مال . کیزیکي جوانی شوخی بالا بهرز
دمرگای کرده . چوووه ژور ، دایک وه روزان به کهرسی به خیر هاتنی کرده وه وگوتی
— نانت خوارده ؟
— به لی خوارده وووه .
— چون وادهستی ؟ بوله دهرهوه نان ده خوئی ؟ لیره نان درست ده کهن . شه م
دختر خانه ن صوانی تازه به . لیره ده بستی ، په کتر بناسن .
کچه جوان دستي له دستي نام وگوتی . " به دپشت خوشحال بووم . باسی —
تویان بو کردم . چه ندم بی خوببو له گله تو بوومه هاو مزل . من خه لکی (ساری) م
کیزی سمرکی دادگستریم . نام له ریکخراویکی حیزي توده دا دمر کهوتوه . رام کرده
هاتووه شیره . داویانم به وواله . زور خیزانیکي باشن . ته وواتوده بین . ده بستی به
وردی باسی فیستیوالم بو بگیریه وه . روزنامه کانم ده خوینده وه . زانیم له گرانه وه دا
چی بیان لی کرده وین . با بجینه ژورره کهی من . کینی باشم پین شه کمر بخوینده وه ."
چووینه ژورره کهی شه ورو به وروی دیوه کهی من بوو . شمیرنی هینا . هاومزله که م
نهک همر جوان بوو به لکوه خوینده هوار و روو کراوه و خوش قسه بوو . لای شیوار گوتی .
— با بجینه دمر . خو تو کارت نیسه ؟
— کارم نیسه . بهلام نیستا بو خوینده نهوه ده رفه ته . ومخت به خورایی ده چسی .

وه دمرگوتین . تاویک سوورانهوه گوتم : " من ثمنی بجمه نیوشار . کارم هه

— زوو وهره وه . هیجت ناوی بوت بکرم ؟

— سوپاس . هیچم ناوی . له وانهمه زوو بیمه وه .

چوووه موسافیر خانه وله گهل براد هران دانیشترین و ثبیر ره خنه له ریبه رایه تی —
 حیزبی توده و باسی که شف بوونی ریکخراوه کانی حیزب و لیکد انهموی جور به جور ببوه
 نوقلی مه جلیسرو دانیشتن . لهوکاته دا (جزوهی ۲۸ی که لایوژ) بلاو کرا بووه . که لیک
 شیر و ربوی یان تیدا هوند بسووه و فلهسه فیهان سازکرد بوو که تمنیا ساویلکه و خاوهن
 مه سه حمت توانایان هه بوو بروای پی بکه ن . کاک مدیقی ئهنجیری د پغاعسی لی ده
 کرد و منهنی پی ی فانیج نه بووم . زور جار لیجان د هبوو به موناغه شه . کاک مدیق هات
 برد سهه ماله کهی خوئی، زور جار له مالی ئهوان دا د نهیشترین و سولیمانیس همر له گلمان
 ده بوو .

پاش کورد پتای ئیمیر یالیستی ۲۸ی که لایوژ ئاغا و سهرک عه شیره تی کورد هاتیو
 نه تاران بو پهر روز باسی له شا و به جلی کوردیموه ده سوورانهوه لایان و ابوو فنه حیان
 کردوه . روزیک به بگردمرگی موسافیر خانهی (گیلانی نهو) دا تی ده پهریم دیتم
 ئاغا مه نگوره کانی لای مه هاباد هه موویان له پیش دمرگا راوه ستاوه ن . و پستم خو
 نه ناسرکرم و تهپهیه رم . له پریه کیان گوتسی : " ئهوه حساسیهه ."

عه ولای بیایز ئاغا بانگی کردم . که راسه وه سلاوم کرد و گوتسی :

— ده لیم ئهوه هاتوویه وه ؟ . ئهوه نهمیان گرتووئی ؟

— بو ده مکرن عه ولاغا ؟ چیم کردوه ؟

— ده لیم له چی ده گمراهی ؟ تو جت به ئورویا داوه ؟

— عه ولاغا سه فمری ئورویا خوشه به تاییهت سه فه ریکی ئاوا .

— به سه رفه دی شیخی بورهانی ده لیم توده نار بوویانی .

— عه ولاغا من کوردم و نو ئیمیری لاوانی کوردستان بووم .

— ده لیم ئیمهش کوردمین و ئاگانشان لی نه بوو .

— ئیوه کوردمیکی دیکه ن . ئیستا بو هاتوو نه شیره ؟

— هاتووینه کنشای وهانوته وه .

— جا به ئیوه چی . ئهوشایه چی بوکورد کردوه ؟

— شه ی . . ده لیم خو زمانیشی ده گهرتی . هیشتا دست هه لئاگرن .

- چمان کرده . دهمانوی به تازادی بزین .
- نوله وقمانه گهری . ده پیری بی پمونه مه هاباد ؟
- بوناوتیرم ؟ چم کرده بغوسیم ؟
- هیشتا چت نه کرده . ؟ ناوتیری بعمیمونه مه هاباد . به لام ویره ترکه شه ماله خونه وکمرنتوانسی چت پستی بلی .
- زور سویاس عه ولاغا . بوسمردانت همر دیم . خوا حافظیم لی کردن ورویشتم .
- له ماله برادر مری تازربا پجانی زور به رحمت بوم . به لام فیکری دایک و بایم ویستی خه بمر له وه زغسی کوردستان نهی ده هیشت تاسووده بم .
- روژیک هاومزله کم له بازار هاتوه . گوره وی و دسره و ژیر کراس و کراسی بوکریموم .
- گوتسی . " بایم زور د بوله هنده . ضینس پولم همیه . شهوانه شتیک نیه .
- چومه زور ره گهی خوم و خمریکی خویند نهوه بوم لیم و ژورور گهوت . گوتسی :
- راسی ده زانسی ؟
- نازانم . راسی چی په ؟
- یاری به ویره فقه . یاریه کوی خانه واد مگیه . زور خوشه . با بیتم یاری بکه ین فیژ ده بی .
- دوو دسنتی ویره فقه هینا و ری و شوینی یاریه کهی بی گونم و ورده ورده فیژ بوم .
- سمر گهرمه کسی باش بوو، په کی خویند نهوهی خستبوم .

حاجی شیخ عه ولا شه فقه ندی

- روژیک که چومسه لای میرزا خلیل گوتسی : " مزگینیت ده منی حه زده تی شیخ هاتوه . له مالی رهزا شه فشار نوینه ری ورسنی به .
- پیتم خوش بوو که نگی بچینه خزمه تی ؟
- من عمرزی ده کم و قهرار د اده نیم .
- میرزا خلیل به تله فون گوتسی : " بوژوی همینی قهرارم داناوه . زورت تاره زوو د هکا هاومزله که مهات گوتی : " بلیتی سینهمام کرپوه . فیلمیکی خون همیه .
- به شه وچورته د مرمان باش نیه .

— کئی به کئی به ؟ کئی به ذاتی شیعہ لیرہ خرمان شارتیموه ؟ . کشفی ریکخراوه کانی حیزب
پولیس خوی تی خزاندوه .

شهو چوینه سینما . که هاتینه دمر قولی خسته ناوقولم وخوی پیوه ده نووساندم .
نمزوم لسه له شی دا دهات . شه رم ده کرد .

روزی هینی له گهل میرزا خه لیل چوینه خرمصت حاجی سمید عمولا شه فندی
زور به کمرسی به خیز هاتی کردم . وه زعی سه خه ر وگه رانهوی پرسی . پاشان باسی
سمید عه زیزی لی پرسیم . گوتم به داخموه کورده شیرانیه پانم نه دیوه .

کوئی پیشه وه بیم بو تیره له نغده بووم . بابت له هاله میرزا شریف هاته لام . زور له
خه سی تودایه و نیگرانه . پییم گوتم چه تاران و خه بهرت بو ده نیرم . نامه ک
شیستا بنووسه من بو میرزا شریفی ده نیرم پیدا به بابت . جهند روزی دیکه ده گریه موه
له گهل تیمار شمیر عه زیزی مه سه لهی تو بار ده کم . شه منیه تی ته اوای تووی لی و مر ده گرم
نامهت بو ده نووسم . شه گمر نامه بو نووسی گهر مه به و مره وه . بابت زور به ته نیایه .
تا قهولی لی و مر ناکرم نامهت بو نا نووسم . نامه که به تار رسی میرزا خه لیل ده نیرم .

زور سویاسم لی کرد و نامه به کم بو بایم نووسی و دام به شیخ و هاتینه دمر .
ته نیایه که سانیک له تاران ده مینین سولیمان و کاک سد یقی شهنجیری و میرزا خه
خه لیلی خوسره وی بوون . له گهل هاومزله کم خمریک راسی و کتیب خویند نه وه ده بوون
ونا خوشینمان لی نه ده کوزمرا . بهرنامه سی دیتی میرزا خه لیل همر وه ک خو ما بو وه .
چار وبار شوینه کهی ده کوزی و جیکای په نا تری ده دیته وه .

پینیه فهرم بو توروپا له گهل د وکتور جه عفری رحمانی بیوسه ناشنا . روزیک
له گهل سولیمان چوین سمری بد هین . زوری خوشبوو . بار و خه بیری توروپا و سه فهر
سه فهری پرسی . له کورده کانی عیراقی پرسی ، کیم دیوه و کئی هاتیوه فیستیوال .
پاشان گوئی شیستا لیره ج ده کهی ؟ . خونانوانی پیمه نه غده ؟ .
— لیره بیکارم . همر ده سوریموه . بیم خوننیه بیکار بم به لام چارینیه .
— پانرهنی روزی تر سمریکم لی بد هوه .

که همتاین بروین ، هشتا ته نسی هینا گوئی با پی پول نه بسی . به لام له بیوتنه
چی بیره وه لام . وه دمر کهوتین . سولیمانین چار وبار ده هاته مزله کهی من و راسی
ده کرد . روزیک که چوومه لای میرزا خه لیل گوئی : " مرکینیم ده یه . نامه
حه زده تی شیخ هاتوه . نامه کم و مر کرت و نا سالی ۱۹۵۸ که بو عیراق رویشتم نامه کم

همر پاراستنبور . پانزویشتنم نموش وهك تهواوی نوسراوه و سهنر و بهلگه و كنیب له به بین چوون .

حاجی سعید عهولا شهفندی نویسیووی . " چاوم به نیسار میرعه زیزی فرما ندهی لهشکری چسوار کهوت . باسی توّم له گهل کرد . قهولی شمره فی داوه که هیچ کس کاری به توندها بی و نازاد بی . ضیتله سمر قهولی شو، ثم نامهیهت بوده نووسم داوات لی ده کم کیر مه به وهرهوه با چیدیکه باوکت به رینی سی نارحمت وتهنیا نهی چاوه روانی گمرانموت ده کم ."

میرزا خه لیل کونی . " جا گیر مه به . حسه زرهتی شیخ قسه لی کردوه ونه واوه . با بزاین چوندی بی . لام وایه هیزب خهریکه خو کو بگاتهوه . شو دم خه باتمان له پیشه .

پانزوی روژ له کمل سولیمان چووینهوه لای دوکتور جه عفر . کوتی زنیکی زورده وله . مه ندهه به . کوریکه له ئوروایه و کوریکشی لیره به نهسه نی ۱۷ - ۱۸ ساله . نه خوشی شه عسای همیه . پیوسته به کیک هه مینه لهگه لی بی شه ترنج وته خته ویا وه ره قهوله گهل پاری بگت . هاوده سی بخت . شه کمر قبول بگی زور ناسوده ده بی پولیکی بانچه دا ، دایک و کوریکه تیکه یشتوون ."

کونم زور سویاس . پیوسته بیریکه لی بکه مهوه . نامه به کسی حاجی سه یه عهولا - شه فه ندیم بو هاتو . شه کمر نه که ریمه وه دیمه لات .

- همروه ختی ویستت فه رمو . مالی خوته .

له که ل سولیمان وه دمرکه ونیف . کوتی ههتهو پارووت ده رونی که وتوه . له سمر دایکی له گهل کوره که نه ترنج بکه . جیگا وکاری وا بانروه کیر ناکووی . شه که رهاو مزله گت ده ستت لی هه لکری .

له م به ینه دا هیندی دوکاند لیره فسه ده هانه تاران . پرسییویان وهاتنه لام . نامه م بو یام نووسی وهیندی پاره م بو نارد وه . ساردی پایز بوو، روژیک سولیمان کوتی " کاک سدیق چاوه روانه شه و شه ویچمینه ماله کهی شو . شیواری چوینه لای کاک سدیق . براد مریکی فارس له وئی بوونم ده ناسی . دستمان کرد به قسان . کوتی حیزب برما ری داوه که شوکه سانه ی له ناوچه کانه وه هانوونه تاران شه شی بو شار و ناوچه کانی خویان بکه رینهوه . پیوسته نو . براد هراتی کوردی ناوچهیه مه هاباد به وزیه وه و

پن بیان رابگه یعنی که بؤ ولات بگه رینهوه . چهند کمرنامه بوون بلیتیان بو -
 ده کرین وله گمل خوت بیان بوه . له تهریزله گمل شمحمده قاسطو به کتر د بپینن
 و تهوچونیه تی که رانوه تان تی د لسی .

روژی د وایی له گمل سولیمان کورده کانی مه هایاد مان دپته وه . نینیکه ی . ۷ نه ندا
 سی حیزی هاتبو نه تاران . پیمان راکه یاندن که پیوسته بگه رینه وه . خو مان بو
 خه باتیکی جید دی نامه ده که یین . بئجگه له سولیمان هیچ که رنامه نه بسور
 بگه رینهوه بؤسه هایاد . ناچار له گمل سولیمان روژی که رانوه مان د پاری کرد و بلیتی
 ئوتوبوسمان کری . شهوکه چوومه وه مالی ، د وای تان خوار دن به هاوری یانی خانه خویم
 گوت . " نیهوه به یانی ده چنه سمر کار . با هر له ئیستاوه له گمل سویاسیکی زور مال
 ئا وایی تان لئی بکم . من به یانی سمعانی چوار د وای نیهوه رز ده کومه ری بومه هایاد .
 هاومزله گم زور نیکچوو .

- چون ده کمرییه وه . ده ناسن . ده کیریسی .

- ده تی بگه ریمه وه بلیتم کریوه . خواحافیزیم له برایانی ئازربایجانی کرد وچووم له
 زوره گه خوم دانیشتم . هاومزله کم هات . زور نارمهت بوو . زور مان قه کرد
 ئاوریسی ماله باوکی داسنی . تا زور دنک همرله لاپوو . به یانی به یه کجاری له
 دایک و خیزانی مالی خوا حافیزیم کرد وله گمل هاومزله کم هاتینه نیو شار . من چوومه
 لای سولیمان و ئهوش روئی گوتی د یه گاراژ .

سه عات سی و نیو چوونیه گاراژ و هیندی له براد مران هاتبوون و دپیمان هاومزله
 کم هات . چهند جوتگوره وی و ده ستهوانه و د ووکرارو شیرینی وه نار و سیوری بؤ
 هینا بووم . له وی راوستا تا ئوتوبور که وتی ری .

له تهریز چوونیه مالی زردایکی سولیمانی موعینی . روژی د وایی چوونیه
 مالی شمحمده قاسطو . که چوین دپیمان ره حمانی قاسطوتله وییه . دانیشتم
 باسی وه زعی سه آباد مان کرد . رحمان کوتی که رله شار دا نه ماوه . من ماوه پیک له
 مالی پیشه و خوم شار و نوه پاشان سواری گوئی د ریژ بووم و به نیوی کار داری باخی
 تا وسوکنده هاتووم . له وی سواری ئوتوبور بووم چوومه روستی و ئیستانس ده چمه وه
 تاران . بریارمان دا من بجه وه دهور ویه ری سه هایاد و پاشان بجه وه نیو شارو
 خه باشد ریژه پستی بدهم . رحمان کوتی : " حیزب خو بؤ خهباتی پارتیزانی ئاماره

دهکا . له به هاردا شهري پارتيزاني دست يې ده کيڼ . پيوسته ناوې شو کسانه ي
که ده توانن له خهباتي پارتيزاني دا بڼه شدار بن بنوسري . سه د تنه ن يولسي
داسي که يو بابسي بنيزمه وه .

سوله يمان له گهل يک د دوو گلسي مه هابادي چهنه د روزې پيشتر نار دوه مه هاباد
ثيواره يه کي سار . له ته وريز به مننه قاسي په هله ووي دا د هرويشتم همزه خهليل و مام وسيني
براي له گهل د ووسې کهر راوه سنا يوون . من ويستم تيز تي بهرم . چهنه ههنگاو وويشت
رويشت يووم وسينه زهر د لپشته مو را باسکي کرتم .

— يو کوي ده روځي ؟ . ثيهت نه د ييوو ؟

— د چمه ومزل و ثيوه شم نه د ييوو .

— وهره کاک هه مزه بانگنه دهکا .

له گهلي گهرامه وه . کاک هه مزه له گهل چه ند کهر راوه سنا يوو . بهخير هاتسي
کردم گوتسي : " وا توند تي په ري ، خو تله ثيهت د مشار دوه ؟

— نه خير . يو خو له ثيوه د مشارمه وه . زور سار د و د ه مويست بگه مه وه مزله گم .

— مزلسي چي ؟ ده يې يو يه مالي ثيهه .

که واي گوت ترسم لي پيدا يوو . همزه خهليل له گهل روکني ۲ ي ستاد هاو کاري —

ده کرد . د وژني سر سختي د يموکرات و حيزني توده يوو . وه سر خو مننه هينا ، گوتم

— نه گهر ثيجاژه بده ي ده چمه وه مزلي خوځم . گارم هه يه .

— ثهونه وميواني من د هسي . ثهوه ي گوتو فاپتوون يکي بانک کرد ورويشتين .

هه مزه خهليل مزليکي له ته وريز يوو کور کانيان له وي د يانخويند . که پشپينه مال

و ميواني د يکه شي هم يوون . د انيشين وگوتس .

— ده ي . کاک گهر يم باسي ولاتسي روسانمان يو بگه .

— سه به سنت يه کيني کوماره کاني سوويتي سوسيالستي يه ؟

— نو واي گهره مه که مه . رووسن — رووس . خو نيشتان د دست هه لئا گري .

— يو نيشناچ بسوه ؟ باسي چي ولاتي سوويت بگه م ؟ . ولاتيکي تير و پير . بيکار و فقه قير

و سوال گهر نيه . کار بو هه موو کهر هه يه . نازادي هه يه . باس چي بگه م ؟

— ياني نانتان وه گير د ده کوت بخون ؟

— چهن شني وا د ه لي تي و . گوندي يه کسي سوويتي سه د کهرت له ناغايه کي ثيره تير تره .

— دلم ناپه بلېم دروډه كې . به مه رقه دی شیخی پورهانی شو سه گېابانه هم پوقو
قرزالان د مخون .

به یانی نان و چامان خوارد و کاکه مه مزه کوئی :

— دوست روژی لې قه ومان د پاری ده کا . بلې ی ونه لې ی ، به مه رقه دی شیخی پورهانی
لیت قه و ماوه . شستا دستم د مروا . مالیکم لیره په . کوره کان لیره د مخونین . نالا و
پن ماله خوته . لیره یا نالا و کویت ی خوشه و مره و بی ترس لې ی دانیشه . کس ناتوانی
قسمت ی بلې .

زور سویاسی کاکه مه مزه کم کرد و رویشتم . جاریکی تر قاسطوم دینه وه و ماشینیکم
گرت یو سارو قامیش . شپواره درنگ چوومه سارو قامیش ماله ثاغای سالار .

ثاغای سالار لعاده به دمر ریزی لې گرت . سالاری میرزا فتاح تاموزای پیشه و قازی
مه مه پیاویکی زانا ، نیکه پشتوو ، نازا ، قه خوش و شه خسیه نیکی هه لکه وتووی کورد
ونیشتمانه روبریکی ناسرا و بوو . نارد م عه ولا بارزانیان د پتمه و هینایان .

عه ولا بارزانی کابرایه کی کوردی عراقی بوو . له کهل بارزانیان هاتپوه شیران و پاش
رویشتنی بارزانیه کان خوئی شارد بوو وه چوو بوو تاران . له وئی له کهل براد مرانی
حزب بیوه شاشنا هر کهل حیزی شپه که وتبوو . پاش کودیتا نارد بوویانه وه ناچه ی—
مه هاباد له گونده کان د هگرا .

عه ولا بارزانی هات و وه زعی گونده کان و شند امانی حیزم لې پرسی ولای خوم رام گرت .
چه ند روژ له سارو قامیش بووم . قه خوزرو به که لکه کانسی ثاغای سالار د ووری و
خه فته و زعی دایک و بابی له بیر برد بوو مه وه . کوریکي کاکه رحیعی سالار به
ناوی (عه به سوور) و هگرم بیوو یونستن نه یا لیم جیا نه ده بوو .

کاتیک له سارو قامیش بووم روژیک قازی حاجیاباد برای ثاغای سالار و بابی کاک
ته میری قازی ، بانگیشتنی کردین . شپواره مه کی سارو سوار بووین چووینه حاجیاباد .

پایزیکي سارو ، تروزی به فر باری بوو به لا مته و عمرزی نه کرت بوو . نوژی شیوان ثاغای
سالار نوژی ده کرد کوپخای گوندی هاته زور . قان کوتسی :

— خه لکه کت ده نکده اووه . کس نه منینته وه

— به لې قوریان به هه موکسم راگه یاند وه . قمره وجو تبه نده م د نکد اون .

ثاغای سالار سلوی نوژی داوه و کوتسی :

— هه رهوهزی چی بهوسرمایه ؟

— هیندی چهوند هری سمیزاده ماونهوه هلنه که تراون . کوتمان به هه رهوهز تا به فر نه پایوه بوئی هه لکه ننه وه .

ئاغای سالار کوتسی : " هه رهوهزی چی ؟ یونالی بیگار . ئاختر توله سمر بهرمالی پیخه سمر د انهنشویی ، به رمالی پیخه سمر له لهرچوت دا . بهوسرما وه یا قهژن و مندا لسی خه لک ده بن و بیگاریان تی ده کن . نیومیلیونت دراوی چه وهند مرده یی .
— ۵۰۰ منمه نی لی بده و به کرتی بوئی هه لکه نه وه . (سمیزاده خیزانی قازی حلجیابا بوو .) پاشان رووی کرده من و کوتسی : " کاک کهریم پیوانا و پری د هئا کاری خوا بسو دست نیوهر دان د هین . "

پانچه ندره وه ولا بارزانیم ناره وه شار لهوئی بستی تا من ده چه وه . (ثم عه ولا بارزانیه پاشان هیندی زیر و دراوی ماله پیخه هوا قازی چه سمدی دزی و خوئی شا ره وهه . ساله کانی دراوی ۲۰ بیستمان لههه ولیره ولنه قاباتنی سه یاران کار ده ککا و ناوی خوئی گوریوه .)

له ساروقامیشهوه لکه لکله د ووبراد مرچوو مه گوندی (کله به رهزاخان) . له وی وله قه با کندی براد مرانی حیزیم دیت و دستکاره کی شانه و هفرادم کرد و د سئی روز له سمر سه قهری ئورویا و ژیان له یه کهنی سوویتی قسم بوکردن . ره مزو پارولسی پیوه ندیم بو دانان و چوو مه شامات له (دئی مه سوور) هیوانی ماله (حاجی چه مه سوور) بووم . مالیکی سمر د ارد هوله مه ند . مالیکی سمر ئاواله . براد مریکی به شه مه کی حیزب . زوری تی نه چوو ته ماشام کرد مرفسی کوری سعاییلی شیخ ئاغایی هات . له کهل ناوی شه ند امانسی حیزب عه ولا بارزانی ناوی شهوشی دابوو . براد مرانی حیزیم کوکرده وه ته ماننام کرد مارفاغا هه بوو کاره یه . هیچ نه ده کرا . حاجی چه مه سوور کوتسی : " شه و کابرایه یان ره کهل حیزب خستوه . کوره شهوه زور خه راهه . له گهل ژاند ار مه ی میانه واو سرت و خورتی هه یه . شه حاجه نه نخوینده واره له ریگای هه ستی چینا یه تسیه وه مارفاغای تا سیوو . سوواخی سولتانانام کرت . کونیان : " پان کوریتا له تر مسی هه مزه خه لیل و ژاند اری میانه وا هه لانه وه و چونه مالی حاجی بایزئاغا .

له دئی مسوور بووم روزیک چه مه دی برای کاک سولتان هات . گوتی :

— زهر شبرزه بین . همه مزه خه لیلک و وستینه زمره ناهیلین کمره انوو چومان بکا . ثار
مان نه ماوه ناهیلین و شترمان به دنی که نه پتیرینه ناشی .

به حاجی همه سورم گوت سی و شتران بغیره کنعی ماله سولتانانقا بهرنه ناشی خه
ناپسی . " کوتسی کوره . " نهوسه گبابه ی خوشنمان موخالیفه . مه به ستی مارفاغا بوو .
حاجی وهک پیواون و شتری نارن بار ناشیمان بو ماله کاکسولتان لسی کرد وهینایانه وه .
پانز ووسی روز له ویر ویشتم چوومه گه زلهین ماله (سوفی همه مزه ی قادره سووری)
نهند امیکي باومر پیکرا و قادری کوری له سند وریه کیک له کوره چالا که کان بوو . ده م
وست خووله سعایللی شیخ ناغا و مارغسی کوری بشاره وه . نیزیکه ی بیست شهوله گزه لین
بووم . جیگا پان له ته ویله بوچاک کرد بووم . به روز له ته ویله داده نیشتم و به شه وه له
که ل و ویراد مر ده چوومه گونده کانس شامات و نهند امانی حیزم کورده کورده وه له
باره ی خه باتی پارتیزانی دوا روزی نیزیک قسمه بوده کرن . لاهو کان ناوی خویان ده نو
سی و شاماده ده بوون .

له وکاته داله بر به یاننامه ی لسی حیزی توده یان بوئاردم . نووسرا بوو شه زماره
شانه کانس شار و گوند و نهند امان و ریزی شهو کتیبانه ی که له شانه کان ده یانخوئینفسه وه
داهاتی مانکانه و ناوی کتیبه کانیش بنهرن .

کمر له کوئی که توه و گونده له کوئی دواوه . شهوه توه براد مران بو خه باتی چه کدار
شاماده ده کهمین و حیزی توده دواوی شانه ی وه ریزیران ده کات . نامه ی کی دور و دریزم
نووسی و له نارنسی شه جوره به یاننامه بو کوردستان ره خنه پکرت و نووسیم مه سه له ی
شانه ی و ریزیران و خوینده نهوه ی کتیب له شانه کان دوا بو کوردستان وه راوی سه رکافه ز
وايه و خه لک دلسارد ده کا .

خه بهرم دابه مه هاباد که براد مریک بتیرن دایم له که له پی . همه ده صینی
برای چه مه دی مه ولودیان نارد بوو . چه مه ده مینم نارد نهغه ده . نامه بوو
براد مرانی نهغه ده نووسی و سه باره ته به شیوه خه باتی نهینی هیندی یوئینویم کرن .
نامه بود ایک و یابم نووسی . هاومزله که ی تارانم لیباسی بو کچه که م کریجوو له گدل هیندی
پول بوئم نارد نهوه . بوخوشم چوو مه محالی سازاد ج . د ووسی روز له گونده کانی محالی
سازاده براد مرانم کو کرد وه . رهمز و یارولی تازه ی پیووندیم له گدل دانان و گمرامه وه بو
که زلهین . پانچه ند روز نامه یه کم بو هات که بجه وه مه هاباد و به ریرسی

کومیتته‌ی‌شاروه ته سئۆ بگرم . ئیواره‌یه‌ک له گهل دوبراد مرچوو مه سمرریگای مانشین و سوار بووم بۆسه هاباد . له نیزیك شار دابه زیم . به ته نیشته‌باغی سه‌ده‌دا و سه قسراخ چه‌مه‌دا تا به ر دمرگای‌ماله پیشه‌وا . له‌وی‌براد مرانم گه‌راوه و خۆم چه‌ومه‌ماله قازی . به خه‌یر هه‌ینان وره‌یزلی گرتنی خانم کچه‌کان باسی ناکړی و له نووسین نایه که من چه‌وممه‌ولا بارزانته‌رله‌وی‌بوو . براد مرانی له شارما بیون و ده‌ه‌بویه‌هاوکاریم بکه‌ن کۆم کرد نه‌وه . وهرتسی شانه‌کان و به‌ر په‌رسی براد مران و ریگای په‌په‌وندی و هاتو چه‌ومان داسه‌زاند . بریار درا چه‌وتوو دوو جار به‌نۆزه‌شانه‌کان دهرس بیلیمه‌وه سیزووی‌حیزی کومونستی په‌کتی سووتی و شو سولی ته‌شکیلاتی حه‌یزیم دهرس ده‌گوتوه .

له هه‌ینه‌ی چه‌وزه‌نمان ده‌ناسیم . گوتیبویان رووسه هاتوه لێره کار ده‌کا . چونکه‌مه‌ولا بارزانی له‌ماله پیشه‌وا بوو وابه‌مه‌سه‌حه‌ت زانرا که من بگۆزمه‌وه

چه‌مه‌ماله‌خانم خانمی کچی شه‌هید سه‌دری قازی . له‌ماله‌خانم خانم ناوم سه‌مایل بوو . لیره‌دا قه‌له‌مه‌که‌م له‌توانای‌دا سه‌ه‌باسی ئیستانیه‌ت و شه‌رافه‌ت و په‌یاوه‌تیی نازایه‌تی شه‌وشیره‌زنه‌بنووسی . له‌وه‌هل و سه‌رحه‌دا که تارمایی په‌ولیس و روکی ۲ عاسمانی مه‌هابادی تارک کرد بوو . خه‌لک له‌سبیری خۆی ده‌ره‌وه‌وه . په‌ولیس و له‌شکر چه‌مه‌ند جار له‌دوایان نارد بوو هه‌رمه‌شمان لێ کرد بوو که له‌سیاسه‌ت و له‌شه‌فرازی (نازاوه‌چی) به‌دوو بێ شه‌وزه‌روناکه‌یره . له‌هه‌چ یاره‌تیه‌ک دره‌خی نه‌ده‌کرد . هاوکاره‌کان زهر جار ده‌هاتنه‌لام و کۆتونه‌مه‌مان له‌وی‌ده‌بوو . جارک نیو چه‌وانی تیک نه‌نا و نه‌ژاکا .

که‌میوانی ده‌هاتن من هه‌له‌سه‌تام دارم ده‌شکانه‌ن . ده‌یکوتاره‌عه‌ته‌سی خومانه‌وله‌گۆیگچه‌لی یه‌وه‌هاتوه . دوو که‌سی که‌زهر به‌ده‌سته‌وه‌بیون و هه‌مه‌یشه‌له‌هاتوو چه‌ود بیون و نامم به‌وان‌دا بۆ براد مران و شانه‌کان ده‌نار کاکچه‌لیلی گادانی و خۆشکه‌سه‌عادته‌ی کچی په‌ره‌توبا بیون . شه‌ه‌وانه‌به‌راسته‌ی زه‌حه‌تیا ن ده‌کیشا و به‌به‌فر و سه‌رما له‌هاتوو چه‌ودا بیون . قاسمی سولتانسیان مه‌ولا یه‌حه‌کیم زاده‌یونس بلوریان وه‌که‌شه‌دای کومیتته‌ی‌شار، هاوکاریان ده‌کرد . کوریکی کرمانشانی حه‌یزی توده‌بۆ یاره‌ته‌ی ریکه‌راوی لاوانی نارد بوو له‌کۆتونه‌وه‌کان‌دا به‌شدار ده‌بوو .

پانی کۆمیتا که‌براد مران په‌ره‌وازه‌دین و هه‌ر یه‌که‌روو ده‌لا به‌کده‌کن غه‌نس بلوریان له‌که‌ده‌سه‌ده‌ی‌خودا یاری دهرن بۆ کۆرده‌ستانی گه‌رمین . له‌زستان‌دا شه‌سه‌ه‌له‌گوندی (قه‌ره‌چه‌لان) نامه‌یه‌کی بۆ نووسیبوو و داوای کرد بوو که‌ده‌سی

بوخوم بجم ببیینم . زستانیکی سارد و به فر زور . چار نه بوو کاله وگوریم هه لکیشان و براد مریکم سازکرد و یومه قمره چهلان . نه سعه نامه کاک غهنی هینا بوو . سیزده هزار تمه نیسی پول نارد بسوو . پاره کم لسی وه رگرت و نامه م بوکالفه نیسی نو سیهوه و نه سعه د گه راوه .

دووی ریبه ندان نیزیک ده بسوو . بوشکانه نی ساسی کور پنا جبه کان و زیندوو بوونه یو ریبه خه لک ده بوايه به بوته ی دووی ریبه ندانه وه چالاکیه ک نیشان بدهین . هاور ی یانی کویتم بانک کرد که له سمر جونیه تی چالاکی دووی ریبه ندان قسه بکه یین . پانزاسیکی زور هاتینه سمر شو بوايمره که ئالای کوردستان سازیکمین وشهوی دووی رمن بندان له سمر د اشانه جمید و قولقولاخ وکیوه کانی ده ور و مری مه هاباد بیچه قهینین . له دیواره کانی نیوشاریش شوهار بنورسین .

براده ری کرماشانی که حیزنی توده بو کار ی ریکخراوی لاوان نارد بوو ، وه ده نکهات وگوتی : " دووی ریبه ندان فیکره یه کسی ناسیونالیستی یه . شهه گشتان ئیرانین و ناته بیری جیوانی خواری بلاویکه بنهوه . له م باره وه له لایهن حیزنی تود هوه شتیک بوئن نه نووسراوه . " زورمان قسه له گهل کرد فایده ی نه بوو . کونم :
- تو وک یارمه تی دمر به ریکخراوی لاوان ها توویه ئیره . لیره کومیته ی حیزنی دیموکرات برپار ده دا .

- حیزنی دیموکرات چه سرا ؟ من هه وهل چاره ئه م قسه یه نه بیسم . من ته نیا حیزنی توده شناسم .

- باشه تو همر حیزنی توده بناسه . به لام لیره حیزنی دیموکرات یادی دووی ریبه ندان زیندوو ده گانهوه .

هه ستا وکبوونه وهی به جستی هیشته . شهوی دووی ریبه ندان برپاره کانی کومیته هاتبوونه دی . ئالای کوردستان له سمر بهر زایی به کانی ده ور و مری مه هاباد هه لکرا بوو . درونعی (بژی دووی ریبه ندان) له دیواران نووسرا بوو . پولیس و له شکر هار بوو . دستیان کرد به گرتنی خه لک . زور کسریان له لاوان گرت و بازار و شمشکجه یان دان . له نیوگیاره کان دا مه حمودی خسره وی شیرزه کرا بوو . هه موو له شیان داخ کرد بوو . له بمر شهوه که نه کوو مری له زیندان رایان نگر تیزو نارد بوویانه وه مال . دستمان بینیرینه ته ورزیز له مروازه د زمان پهنی گرت ونه یان هیشته له شار بجیته د مر .

عه ولایحه کیم زاده هاتوو چۆی ده کرد و دهرمان و ئاصولیی پیویستی بو دهربر
 همر چه ند هیندی له لاهوکان و خهلك گیران به لام له نیوشار نه ئسهریکی باشی هه بو .
 برادهرانی چوو یوو نه نیۆسه نگوران ده یان نارد لیباس و سمخار و گوهره وی و شتی دیکه
 یان بۆ بنهرین . عه ولایحه کیم زاده و جه لیلی گادانی نه دکارانهمان به باشی راده
 پهراند . شهویک هاته دهر و چووم سهری حاجیی مه لا خالییدم د ا . دوا ی کورد پتای
 ۲۸ که گوێژ حاجیی مه لا خالیید پشیمان چه ند روژ کرته بوو . پاشان به دست بهسترا
 وی به نیو بازار و شه قام د ا گهرا بوویان . که چووم به کجار زور شاد بوو . که شاهه .
 توزیک گریا . پاشان ههرووی من همر دواتان بو ده کم که به تاوات بگمن . کورد له
 چنک شه م زالم وزهر د ارانه رزگار بی . پیم کوت ناصیهک بۆ یام بنووسی و یا خه بهری بی
 بنیری بینه مه هاباد چاوم بی بکهوی . باوکم هات و دوا ی شه شد مانگ چاوم بی که وت .
 دلخوشید اوه . زوری گله بی له برادهرانی حیزیی هه بوو که جاریک سهریان نه د اوه .
 بام چوو نه عه ده و پاشان د ایکی شه هات و چه ند روژ له لام بوو .

زستانی ۱۳۳۲ (۱۹۵۴) به فریکی زور باری و سهرمایه کسێ سه خت بوو .
 برادهری کرمانشانی ههلی پهیچاین و کوتی . " له مه هاباد گیرانیم و نه شتی بهنهرینه وه
 تاران . نه یده توانی له گاراایشه سوار ماشین بی . قاجیکیتی شهل بوو به زهمه ت
 ده روشت . سولیمانی مو عینیش تووشی نه خوشیه کسێ بوو له مه هاباد چاری نه ده
 کرا و ده بوایه بهنهرینه تهو ریز . شهویش نه ده کرا بینه دهر و به ئاشکرا سواری ماشین بی .
 همر د ووکیان هه لیان پیچا بووین که به ری یان بکه یین .

ناچار روژیک دوا ی نیوه روو جلیکی د بهاتیانهم کرده بهر و ته وهر داسمیکي د ار
 شکانه نم له سهر شان دانا و له ماله خانه خانم هاتمه دهر و نه وانیشم نارد بسوه
 دهر له شار وه دوا ی خوم د ان بۆ گوندی (قه ره بلاخ) .

کادری کرمانشانی نه یده توانی بر وا . تا وه سهر ههروازی (به سری) که وتین
 تاریک د اهات . بوو به کرپوه و سه رمایه ک پییش خوومان نه ده دیت . همر چوونیک
 بوو د رنک خوومان که یانده قاوه خانه ی به سری . له دهرگامان د ا قاوه چسی د مرکای
 نه ده کرد هوه ده بکوت د زن و تالانم ده کن . پاش ههرا یه کی زور گوتم :

- من فلانکه سیم . دهرگا بکهوه سهرما ره قمان ده کا .
- سویند بخۆ تو که ریمی حسامی دهرگا ده که سه وه .
- سویندی ناوی ههوم . دهرگا بکهوه ده شاسی .

پانچ ڇهه ڦه يه کسي زور نه رکاي ڪرده وه . سمره له پٺڻ خستيوين . زوري به خير-
 هائن ڪردين و مريشکي ڪوشته وه و نه ندوري هملڪرده وه و گهرم بووينه وه و نانيکي باشمان
 خوارد . سبهی که همتاين به فر باري بو ريکاي پر ڪرد سووه . چه ندي گوتی ناي
 برون که وينه ري . ريمان لي گوزا . به لام من به نيشانه ي کيوه گان ده مزانسی گوند له
 کام ثاقاره . له پر ديتمان چوپنه سمر کيوه پشت قهره بلاخ وگوند له زير مانوهه يه .
 بهر بووينه وه بوئيو گوند ووالي (وسيني حه ده شيخم) پرسى . که چوپنه حه سار
 وليمان وه مر کهوتن ئيدى به خير هيئان و خزمهت باسى ناڪرى . دايکي کاک وسين
 که له ته ورزيم هيئا سووه به ده ورهه داهه هات ودهاى بوته ڪردم .

گورج کيسکيان ڪوشته وه . جيران وکه پخوداليمان هالان و دايکي بوى باس
 ده ڪردن که چوئن نه ديونه ناسيو ده فسرياي که وتووم . نه ويکي خوشمان رابوارد .
 به ياني گونم : " د وولاخسى سواري زين کن . ثم دوو کورانم بو بگه بينه گوندى -
 سارو قاضين ماله کاکه ره حيمي جهوانمرد کورى ثلثاي سالار .

وه ک پياوان به پراکاسي گوت داولا خان زين کن . همر له مالي خويان دوومين
 زين ڪران و سوليمان وگرماشانيم سوار ڪرد و دوو بريا کاک وسين وه پيشيان که وتن .
 نامه يه کم نووسى بو کاکه ره حيم که ثم روانه به سرتنگا بوته ورز .
 دواى نيوه رو کاک وسين له گهلم هات بو شار و تاد مرکي خانم هات وگمراوه .

حسه سى سه يفسى قازى

ثم ساله حسه سى کورى خانم سيني يه کي سمره تايى بوو . مند اليکي
 وريا ، زير ، له زير نه ربيعتي دايک داکوره ده بوو ده پخويند .

حسه سمن جوربک وه گري من ببوو زور جار نيوه شهو يالاي به يانسی له کن دايکي
 راده پهرى وده هاته لاي من وده يکوت قسانم بو بگه . شتى سميرى ده پرسى و پرسياى
 نهوتوى ده ڪرد که بوته سه ني تهونه ده بوو . من له گهه شه ميري کورى کاکه ره حيم له
 زوربک ده نوستين . دايکي زور جار ده يکوت : " حسه سمن کاک سمايل ناره حسه تن
 نه کهي " . له پينر داهم واي ده زاني کسمايلم و خه لکي کوجمليم . روزيک سجه کم
 له بهر دهستان بوو ته هاشلي ڪرد بوو . بهستيووى که من چوومه فيستيوال .

- من که باسی فیستیوالم ده کیراوه وام باسره کرد گویا په کسی دیکه بسوی گراومسره .
 روزیک له سمر ناخوارن د هر چارن لئی ده کردم و پته دکنی . دایکی گوتی :
- ده سه هاتوه چسی په ؟ بونان ناخوتی ؟ .
 — ناخوځ . . بوکاک سمایلی به قه سنی بروا به من ناکا ؟
 — نه و قسانه چن نانه کت بخوځ .
- ثامه نه وه کاک کهریجی حسامی په . چوته فیستیوال . خوځمن له کن که س باس ناکم .
 تازه نه ده کرا بیشارینه وه . کونم . " ده سه نلغا باسی هموو شنیکت بوځ ده کم .
 نا بسی باسره کی . " ښتر ده سه نلغا زمانتی پی کینا سووم . هزار جوړ برسپاری
 ده کرد . نه ونده ژیر و به نه ده ب بوو ده لم نه ده هات دلی بشکینم .
 روزیک له مده ده سه هاتوه وگوتی :
- کاک سمایل ته م رو په کیکم بپنی ده ته ن تودمسی بوو .
 — به چسی ده زانسی ؟
 — همدره روسی و ناوړی ده د اوه . !
- ده موو روزی که له مده دسه ده هاتوه سلاوی ده کرد و ده هات له کن من د اوه
 نیست . روزیک هاتوه سلاوی نه کرد . کیفه کی فریږ دا ویا لتویه کی بولا یه ک فریږ دا و
 چوو له فوزینیک د انیشت .
 دایکی وه دهنک هات . " نه وه چسی په حصمن ؟ بوځ نشیتبوړی ؟ جیت لی قه و ماوه ؟
 بوځ سلاوی ناکه ؟ .
- شاخه ثامه له ده پنی نه وی پی شه رهغه ده موو شتم له بیر چوته وه .
 — له گل کپته ؟ به کیږه لسی س بئ شمرف ؟
 — به کوری ره ش تاغا ده لیم .
- شه . . توغه لمت ده کی قه به کوری ره ن ده لسی
 — ثامه خو لمخورا نیسه . غاری دا کوفاری (ته ره قی) چایی نارانی له کیفه کی
 ده رهینا و دای به من گوتی : " هانسی کاک سمایلی به قه سنی . چاوی لسی
 بکه . ده سنی که سیک ماچ ده کا که باسی کوشنوه .
 پانز کو دینا عه لی قازی چوو سو وه کن شا و دا هاتبو وه ده سنی حه ده رهزا
 شای ماچ کرد بوو . لم گاته دا وینه یان لسی هه لکرتبوو وینه گیان له پشته

کوفاری نه ره قسی چاپکرد بوو . له گمرانومی مه درسه دا روزنامه فروشه گان
دانیه کیان د ابو به حه سه نی کوری خانه خانم .

عه ولایره شیدی کولسی

سالی ۱۳۲۹ (۱۹۵۰) که مالم له کوندی (مه مه لیان) بوو له گوندی کولیی
چومسلان ، کوریکیان پی ناساندم به نای (عمولا کوری کاک سمایی گول) له تایفه ی
قازیان . ثم کوره خوی کرد بووه شه ندامی حیزب . کوریکیی خوین گمرم . به قسه خهبات
کمر وهر ثاوری دینان . نیوانمان له راده به در خوئرو هاتورو چومان زور بوو .
دوای کوی پتای ۳۸ کیلاویژ زور لهو که نجه قیت و قوزانه که له کاتی فخرحانی دا شاکر
خوږ بوون ، ثاوری ساردیان پی دا کرا بوو بایان دا بسوه و له خسه ده سله مینه . په ک
له وانه عه ولایره شیدی گول بوو . کاتیک له ماله خانه خانم بووم روزیک له حصار ده
هاتم و ده چووم و درگا رانه خرا بوو . عمولا یره شیدی بسی ثمه له درگا بد ا
درکای کرد هوه که بیته زور . که چاوی به من کهوت و ناسمی ، هر وه ک به سر ماردا
بکه وی ره ویه وه ویا شه و پان که پراوه . راست چوو بوه ماله پیشه وای شه هید . دستي
کرد بوو به قدر سیوان . " جا ثمه کاره ، بووا ده کن ، تایفه ی قافی تیدا ده چن .
پولیس بزانی ثاورمان له مال به رده دا و . . . .

عیسمت خانمی کچی پهنه واره ده نکه هاتیوو گوتیوی :

— میرزا عه ولا ته وه له گهل کیته وده لی چی ؟

— چوون ؟ . ده چوومه ماله خانه خانم که ریعی جسامی لمحه ساری ثهوان بوو .

چون واده پی . له شکر پی بزانی ثمه چده کمین .

عیسمت خانم کوتیوی کوره شمرم بکه . تونا دوتی شاکرت دینان . خو پلیر بشزانی

هیچ له تونا کا . توله کوندی بوچی وازاوت چوه ؟ . عه یه . خوتوله هموو

که سر زیاتر دستي جسامی بووی .

عه ولا سمری برادر بسوه و شتر تا سالی ۱۳۵۸ (۱۹۷۹) عه ولا مته دپته وه .

ثمه د میترای خوی پیسه وه هاتیوو دستي پی کرد بوو که حیزب زهوی ده دا به خهک و

کرمانج لیمان هه لکمرانوه وه . بریکم به سر و کوفیان دا دا و رویت .

سه فہ ری سے قز

لہ مانگی رہ شہمی ٹھوسالہ دا خہ بہریان داسی کہ بچہ تھوریز . کہ چووم ہیئند
 لہ برادہران لہ تھوریز کو بیونہوہ . غہ نی بلوریان ہاتبو وہ تھوریز وعہزینی یوسفی و
 قادری یوسفی وسولیمانی موسینی ویک دوو گہسی تر بوون . دوو مہ سہلمان لہ کوئوو
 تھوہدا باس کرد . یہ کیان دمر کردسی روزنامہی کوردستان و دوو ہمیان ریکو سپیک
 کردن وزیند وو کرد تھوہی ریکخواہ کانسی حیزب . ہریان درا من سہ ضریک بۆ لای بانسہ
 وسہ قزیکم وریکخواہ کانی ٹم ناچجانہ دامہ زینمہوہ .

لہ تھوریز گرامہ وہ نہ چوومہوہ مہ ہاباک راست چوو مہ برکان . برادہریکی
 حیزیمیان قاوہ خانہی ہہیوو . حیوانی تھو بووم . چہند روز مہ حتمل بووم لہ بوکانہ وہ
 چیب نہ با ماشین بۆسہ قز دہر نہ دہ چوو . بہ فر ما بوو . دہ بواہ لہ گہل کاروان
 ہروم . کاروانہنر نہ ہوو . روزیک لہ چایخانہ دا نیشتبووم چیبیک ہات . لمبر دہ رکسی
 چایخانہ رایگرت وکابرایہ کسی تہ پلہ بہ سہرعلی ہاتہ دہر . تھہنگیکی ہرنوی سہ رتویس
 بہ دستہ وہ بوو تہ نہ کھکی زہردی لہ قوند اخی درا بوو لہ تہنہ کہ نووسرا بوو (ہدیہ
 اعلیٰ حضرت ہمایونی) .

کابرا ٹاغابہ کی تیلہ کھئی ہوو . چوو بوہخزمت حہ مہ رہزا شا و دیاری وہ رگرتیو
 ہاورئی چایچی گوتی : " تھو سہ گبابہ دہ چمیتہ وہ سہ قز . ٹگمر لہ گہل خوت ببا
 زور بانرہ ہستی . با بی بی بلتین . بہ شکم پیاوہ تی ہہ ہستی .
 چوو مہ پھنرہ سلووم کرد وگوتم رہ نگہ تھشریفت بو سہ قز بچی .

— بہ لی دہ چھو سہ قز ، جا نازانم ریکا چوڑنہ ؟

— منیش تھوہ دوو روزہ لیرہ ماو مہوہ . بہ تمام بچہ سہ قز . بہ لام وہ سیلہ نیہ . ہاتم
 خواہینت بگم ٹگمر زہ حمت نہ ہستی لہ گہل خوتانم بہ رن . زور مہ ضوون تہ ہم .
 — قہی نا کا . چایک تہ خوتنہوہ و دہ روین .

سوار ہوون لہ ریکا ہرسی : " بو تہ چسپہ سہ قز؟ .

— کابرایہ کسی بانہ ہسی جای بی فروشتووم . پتر لہ مانگیکہ پارہ ی لی وور گرتووم و نا

لیستا دیار نیه . وه وای ده کوم و بزاسم چسی لی هاتوه .

شیواره درنگ گهشتینه سه قز . له دروازه که شهوم به توندی ده یانیرسی ، له بهر کابرا برسیاریان نه کرد . کوم . " من شاره زانیم . قفت نه هاتوو سه شه شاره . نکایه له موسافیرخانه یا کاروانسهرایک دام به زین سوپاستان ده کم . کابروکتسی . " من مالم لیزه یه . برارام لیزه ده خوین . شه شه میوانی شه وان ده بین سوزی خوت برو جیگا به وزه وه و وه وای کاری خوت کوه .

چوینه مالی کابرا . دوو کوری همرزه کار له پولی ناوجسی ده یانخویند . مزلیکسی کرم و خاوین . پیش خزمهت و زینیکی دهره به کی . نان وچیشتیکی باشیان ساز کرد بو نانمان خوار و برارای ناغا ده ستیان پی کرد . ماهیان هه لپیچا .

— زور شه مره شه که چه تفه نکت وهر گرتوه . جنیویان به شا ده دا . شهوش ده یگوت شیوه منالن ، نازانن . شا له صدق زور باشتره . دنیا ده بوه گو مونیستی . یاسه گمیان توند بوو . منیش خوم سه لاس دا بوو ده نگم نه ده کرد . ناغا رووی کرده من وگوتسی . " شهری کا قادر تو بو هیچ ناژی پی ؟ . شه کورانسه منالن . سهریان له کار در ناچسی .

— منیش سهر له سیاست در ناچسی . شه گمر باسی چا فروشتن بایه قسم ده کرد .

— وانیه . شه زه مانه هه موو کمر سهری له سیاست ته خوری . شه مانه له جیانی درس بخوینن وه وای شه قسانه که توون . باوکم به خوا صدق ما بایه کمر خاوه نسی هیچ نه ده بوو . دا تو خوا توون پی یان بیزه .

— من میوانم . یانمان توچا کت له گهل من کرد وه . دوو روز بوو له بوکان که وتبوو مهوه توته بایه نه ده که یشته فیزه . جا له بهر شه پیماوه تیه نانوانم قسه بکه م . له بهر شه سه نمپی به خوا کوره کان هه قیانه . ناخر تفه نگیک بو ناغایه کی وه تۆ نرخسی چیه ؟ . تا که ی کورد به تفه نگ فریو ده خوا . شا شه مریکا سی هینا یانهوه و حکومتی صد قیان روو بخاند . شا به تفه نگیک سمر وکسه شیره تی کورد ده کری . شا در زمینی کورده .

— ده خوا موباره کسی کا . سه ره همت له کوره کانی خوومان . باوکم به خوا تو له چا کربن ناکه ری . تو من ته مانا که به دستنی خوم گور که خستونه کوزی خوم .

— قوریان راسته . به دستنی خوتان گورگ به خیو ده کن . شه وگور کتایه .

— باوکم جیگای خوت در زیوه شهوه . له کهل کوره کان باش ریک شه کوی .

به یانی کوره کان کوتیان : " ما مه مان ثروا . تولای یمه بختنوه . یمه یمچینه مه درسه و توش یمگر در مچی پاشان و مروه .

چوو مه نیو بازار ، دوکاتی قادری ده بیلنی م دیتنوه . قادری ده بیلنی به ر له کودتا بهر برسی ریکخراوی سه قزیوو . به خیر هاتنی کرم و پیم گوت که برادرانی کومینه کو بکاتنوه ناریکخراوی تازه به گویره وی وه زسی یمینا با به زرتیننوه . کوتسی :

— ناکاد اریان ده کم و جیگا دکاتی کو بوننوه د یاری ده کهین . مزلیکی بی نشان دام کوتسی : " له ماله بختنوه وه کسر فیکرت ناکا . ماله زنیکی سه قزی بوو دیار بوو و مک کاروانسهر و عزل خهلکی ده هاتی . به لام پاک و خاوین بوو . پیریزن کچیکی سه بوو به ناوی سه ستوره . لیک ولبر بوو هیندی ناغای به گزاره ده هاتن له وی قوما اریان ده کرد به ژنه کم گوتبوو خه لکی که لبه ره زاخانم . هاتوو چا ده کرم . سهره به هاریکی سار د بوو که متر وه در ده کهوتم . ژنه نیو برسیاری لی ده کرم و قسه مان ده کرد و له پر — ده یگوت . " به خوا د وور له تو د رفته کمی . تو له چا کرین ناکمرسی (؟

حه وتویه ک له سه قزما سه وه . هموو روز ده چومه دوکاتی قادری ده بیلنی له وی سه ده بوو کوریککی سیر مندال له سمر دوکان ده یگوت نه هاتوه . به خوا تا سالی ۱۳۵۸ که له شورویا ده که رامه وه میرزا قادری ده باغیم نه دیتنوه .

چوو مه ماله راییمه خانم خوارزای پیشه وه . شم کیزه له برایانی جیا ببو وه و له سه فزده ژیا . کیزیکی به ریز نیکه یشتوو له کولی دره به کایه تی هاتنوه در وه رونا کبیریک ده ژیا . زوری بی ناخوش بوو که له مزلی ژنه سه قزیم . کوتی پیوسته لیره یمیننوه . جیگا همهیه . به لام یمینر نه ده کرا بختنوه . ریگای بانه گبرا بوو هاتوو چو به که لی خان دازه حمت بوو . چه مند لار کپولی ناوچی م دیتنوه . زور روون بوون . ناماده بیی خویان بوها و کاری در بری . هیندی قفراو وه درم بودانان و گهرامهوه بومه هاباد .

میرزا ره حیمی سولتانیان

رمحیی سولتانیان وهت باسمان کرد مه سئولی به که می کومیتیه کوردستان له مه هاباد بوو . یانر کودتا ته وینروای کرد بوو له ناوچه می محال و بمنی نه خته چی

له ديهات د مسوراوه و گاری حيزی ده کرد . له نو اوجانه ی ټولې یوو ریکخواوه کانسی حيزی ساخ ما بوو نموه و وره ی خه لک بهرز بوو . روژیک ته ماشام کرد نامه په کسی کاکره حیم هات . له نامه کدا نووسیویوی : "خوتان د هزان مال و ضد الم همه به . ناتوانم همر تاوا د ه ستیان لی هه لگرم . شهگرم مال و ضد الم به خپوده کډن یا خانم خانم له کویکجه لی خانوم د ه داتی و به خپوم د ه کا شهوه د ه مینه وه د ه نا دیمه وه خوم تحویل د ه د ه صوه " .

ره حیموه عسی ژبانی باثر بوو . فه قیر نه بوو . مال و ضد المی محتاج نه بوون . به نایبته مه ستولی په کم بوو . من به نامه که زور نیکچووم . بوم نوروسی که چاوه روانس نویسینی شتیکی وام له تونده کرد . شیتا تر اوه سته نا براد هران ناگادار د ه کم . شهوند ی پی نه چوو ، خه بهر هات که ره حیمی سولتانیان چوته باجه وهند ماله شیخ — ره حیمی شمسی بورهانی و به وصیلهی خه زوری حاجی عبد الخالق ته تمین بوته وه و — هاتوته وه مه هاباد .

شم کاره ی رحیم له نیو براد هراتی حیزی دا نه شمیریکې زور خه رایې کرد . بسوو به جیکای باس ورمخه له شانه کانسی حیزب دا . روژیک خه بهری نارد که د ه مسوی چاوم پی بکووی . گوتم با پی بهیمین . میرزا ره حیم هاته لام . باسکی توند و برایانه مان هه بوو . ههنگاوه که شهوم محکوم کرد . گوتمی :

— له توانام دا نه بوو خه بات د ریزه پی بدهم . شیتا هاتوو مه وه د ه چمه وه سمر کاری خوم . خه یانه تا کم . خوم هم به دوستی شهوه د ه زانم . به لام خه بانم پی ناکری . د ه مانچه په کم له لایه له گوندی سه هولان د امانوه . نیشانه ی د اسی که بنهرم وه ری کر مه وه .

چه ند روژ د وای هاتنه وهی ، روژیک له کولانسی مرکز هوسی عه جه مان تاوان — پیشی پی د بکرن . شهوند هی لسی د ه د ه ه موو گیانی د ه شکنین . کومه لاسی خه لک شهولید انه بیان زور پی نا خوش نه بسوو .

دېسان مه سه له ی ژبانی دایک و بایم

له نه ورزدا شجره‌ای خانووی باوکم له نه غه ده ته واو ده بوو . بیکار و کاسبی ما بیونه وه و هیچیان نه بوو . ده بویه فیکریک بو ژبانی ته وان بکه مه وه .
 روزیک مینا خانم خیزانی پېشه‌واله دواي ناردم وگوتی : " شیه گسمان نیه به سمرملکه کان رابکا . که سی له توش ته مین تر و باشتر وه گیر ناکه وی . پېم خوشه ماله که ت به ریه قارنجه هم له نه غه ده د وور ده که وپوهه وه ره نگه ده وله تیش له بسسه ر شیه خوټ تئنه که یه نسټ . له ویش کوپخا و کزیر و کاردارت له بعر ده ست ده بن و یارمه تی به براده رانسی حیزیش ده که ی ." .

پېشنیاری مینا خامیم به دل بوو . هم ژبانم دابین ده بوو هم ده متوانسی خبات د ریزه پی بد هم . د یاره مه سه له ی ژبان وپه ریچوونی دایک و باب وژن و مندالم بو من هم میسه مه سه له یه کس گرنگ بوه و به داخه وه له سه ره نای تیکوشناسی سیا سیه وه قه ت نه متوانیوه دابینی بکه م . من له ژبانی سیاسی دا هم میسه واقعیی بهرم کرد ونه وه . من بویه خه باتم کرد وه له ژیر ده سټی و برسیه تی نه جاتم بسټ . بویه نه چوو بووه ریزی تیکوشانه وه که له برسان بمرم . لام واپه خه باتی هم موو کومو- نیستیک و تیکوشمریکی راسته قېنه هه ر بو ئه وه به که نه ته وه که ی له ژیر ده سټی ولسه هه ژاری و برسیه تی رزگار بسټ و بگانه ریزی که لانس ی پېشکه و نووی جیهبان .

من به پېچه وانهی شهوکه سانه که به فیخال و شحساسات به قسه ده لین هه موو شتیک و مال و مندال فیدای حیزب ده کنه هه میسه گوتوو مه مال و مندالی خوټم پېش- هه موو شت له هه موو کس خوشتر ده وی . شهگهر مندالی خوټم خونرنه وی دروده که م چون مندالی خه لکم خوټم ده وی . شهو که سانه ی له ژیر ناوی شیترناسیو نالیستی دا واز له مه سه له ی نه ته وه ی خوټان دپن دروده کن . که سیک بو میلیله تی خوټی خه بات نه کا و بوټازادی نه ته وه ی خوټی تی نه کوشی ، چون بوټازادی نه ته ورمه ی بیگانه خه بات ده کا . راست نسبه . شهوکه سانه م زور دیون که به قسه هه موو شتیکیان فیدای حیزب کرد وه . به لام به زوریش ته نیکیان بو حیزبله دست نه هاتونه دمر .

ملا عه ولای حه پایکی (حصن زاده) نمونهی زنده وه . ده بگوت : " به شه روف پینج مندالم هه ن حیزب بلی هه پینجان سر دهرم . به لام له سر پینج دینار که حه به ده مینی سیراجی له معاشی گهرا بو وه له شه دمه تی ده فتمری سیاسی و کومینه ی ناوهندی شسته فای د ا و ته لاقسی خوارده هه نا هه به له همیزنی دیمو- کراتدا هیچ مه سئولیتیک قبول ناکا . دیاره شه ریشی هه راست نه بوو . تا بو وه به شه نداسی کومینه ی ناوه ندی که وشی د ا ده نان .

به مینا خانم گوت : " پینم خوسته به دوو شمعت . به کم ده پی پرسی براد مران بکم و پانس بریاری شوان بچم . دووهم ده پی ده سته لانی ته اوام هه پی " .
 - ده سته لانی ته اوامت ده پی و کهر لیت ناپرسیته وه . براد مرانیش نایی دژی شه وه بن چونکه له ویش یارمه تیان ده که ی " .

لهم کاته د ا عه ولای شسحاقی هاتبو وه نیوشار . مه سه له که مان باس کرد . عهولا کونی : " شه کهر بچی قارنجه ده ترسم به کسی تیکوشانت بگهوی . شه کهر نه چس وه زعی زیانی دایک و بابت نا خوشه و شیه هیچ یارمه تیمان نه اوان . با راه سنین تا پرسی به براده رانی دیکه نر ده کهین .

- زور باشه . به لام شینتا با من ماله کم بنیرمه قارنجه با له نه غه ده وه دوو - کهون . شه بوخوی نوایه که . پاشان بریاری براده ران چ بوو وا ده که بین .
 سه بد عه ولای شسحاقی موافیقی شه پیشناره بوو . گوتی شینتا دراومان هه به دووه د و په نجا ته نت ده ده مینی بو مالی بنیره . لام وایه هیچیان نیه .

دایکم هاتبوو سرم بدا . نارد مه وه نه غه ده و گوتم شه کهر وشترم نارن بار که ن وه رنه قارنجه . له مه هاباد خوا حافیزیم له براد مران کرد و له گهل پیایکی ماله پینشه وا چومسه قارنجه . له کوندی (ثاغه لیان) له ماله سه لیعی ف تاج شیرخانی ده زیام . مالیک دهوله مه ند ، گه وره مال ، سرم ثاواله . کاک سه لیم پیایکی تیگه یشتو شه ند امیکی دلسوز و چالاکی حیزبی . روزانه ده چومسه قارنجه و شه موده هاتمه وه ثاغه لیان . سه ریکی ثاغای سالارم د ا . گوتی زورم پی خوشه هاتوبه شیر . به لام ده ترسم شه پتان و شوفا رلیت نه گهرین . به پینک خومات که . کاره سیاسی کان به هی دیکه بکه . له کهل کاک حه سه نسی سر یلاوا که شه ند امیکی دلسوزی کورد ایه نسی بوو هاتوو چومان خو شبوو . شانمه کسی حیزبیم له سی براد مری تیگه یشتوو پیک

هینا و ریگای کار کردن و هه لسورانم بو داسه زواندن . ناردم له کن میرزا ره حیلمی
 گویدجه لی ده مانچه یه کسی چارده خویم هینا . ته سپیکی زور شازو که حیلم کسری .
 خانم پیاویکی ناره گوندی و به رعیه ته کانسى راگه یاند که بو هیچ کاریک نه یه نه شار
 کاک گریم تختیاری نهواوی هه یه . وشترم ناردم له نه غه ده ماله که یان بارکرد و
 هینایانه قارنجه . دایک و بابم و خیزانیشم بهماشین هاتیوونه مه هاباد وله ویشه وه
 هاتنه قارنجه و پانس حسه و سمانک هه موومان له خانویهک دایک کو بووینه وه . بهلام
 به داخه وه ته مکوبوونوه زوری نه خاپاند و تم جارو بو هه مینه لیک جیا بووینه وه و
 قه ته یه کترمان نه دیته وه .

ده مویست توزیک خوتمات کم وله گهل ثاغاکانی دهور و بمر که ناجسن وسر به
 رهزم بوون مو دارا بکه م . قارنجه به ره مه زرایه کسی هه بوو ثانوه بده کرتسه وه .
 به لام به ناوی گوندی (سمایل مامه) که طلکی سمایلی باپیرثاغا ویراکانی بوو تاو ده درا .
 بوچه وه ندمر خاکیکلی بستی وینهی هه بوو . ساله کانسى میپشوو ماله برایی باپیرثاغا -
 کرد بوویان چه وهنده و به ره عیه ته کانی خویمان ره عه هالیان هینا بوو پولیکیان دابو
 به ماله قازی . هه صالحیسه ده یانویست همر به جوره بیکه نه چه وه ندمر . من کوخام
 نارد وگوتم نه یکیلن تا ده چم له کارخانه په پمان ده بستم و ره عیه ته کانی قارنجه ن
 ده یکن به چه وهنده و له گهل شه وانیشریک ده که وین .
 قه ره وره شایسی قارنجه زوریان بی خوشبوو ده یانگوت بیگارین و هومره مه زرایه
 بکه یه چه ره ندمر ته واوی ده کا .

ثاغاکانی سمایل مامه ده یانویست به ناوی خویمان په پمان ببه ستم و له ملکه
 قارنجه نچه وه ندمر بکه ن . شیواره یهک سمایلاغا له دواى ناردم و بو شه ویا نگیشتنی کرد
 بووم . سی که سم له گهل خویرد وچوومه سمایل مامه . زوریان ریزی گرتم وگوتیان .
 - پیمان خوشه هانویه تیره . هیوا دارین جیرانه تیمان خوشی . پاشان باسی .
 چه وه ندمر و هومره مه زرایه یان هینا گوری . گوتم : زورم بی خوشه بیگمه بیگمین
 به چه وه ندمر . بهلام من په پمان ده به ستم و شیوه به شه دراوی خوتان له من وهرکرد .
 زوریان شیر وریوی هینا وه فایده هی نه بوو . له سوار بوون داکه ده گمراه وه سمایلاغا گوتی
 - شهوه ده چهیمه له گهل شیه ریک کهوی قازانج ده کهی . .
 قه کانی بوئی همرشه ی لی ده هات . زانیم له راپورت وشه پتانی که شوغلی دایبی

شهوانه بوو راناومستن . پانچهند روژ ثغای سالار ته شریفی هات . باسی صهزرا
 وقه گانی سخیلاغام بوکیراوه . فه رموی : " زور کاریکی پیارانته کردوه . شهوانه
 کاریان نوکیری عه جبه مانه له جیاتی چهوند مر مهزراکه شیان بده یه ی واز له راهپورت
 نا هینن . "

له م به یفه دا براد هراتی حیزی له عه هاباد قارنجه یان کرده قهله منداره .
 بوهرم کوچیوو بان سه ریکیان له قارنجه ده دا . کرد بوویانه ریکای شیواره و سبه ینان
 بوته وریزوتاران وشوینه گانی تر .
 مالیکد یاری کرد که شهگر بیته قارنجه لهوئی بن . ماله کی من هه صنه پر بوو
 له خهک . به لام دهت بیته له پر وه ژوو ده کهوتن و ده ستیان ده کرد به قه که
 نه ده بوو بیکه . غه نی بلوریان وقادری یوسفی له ته وریز روزنامه ی کووردستانیان
 چاپ ده کرد . له ههمو ده ویرانی حکومه تی هصدق دا نه مان کرد روزنامه ی کووردستان
 یا نوسراویکی کوودی به ناوی حیزی دیوکرات بیلابکه ینه وه . ئیستا له دوا ی کودینا
 باسی ئیمبریالیزم وثانستی وکودیتامان ده کرد . ناچار نامه یه کم نویسی بو براده ران
 که هیچ کمرسه نین بو قارنجه . له مهودا همر کمر دی بیته ثاغه لیان که به لاوه یه .
 براد هری وا همیوو گویا بوکاریکی حیزی هاتوه به لام چه ند روز ده مایهوه که گویا بجه -
 سیتوهه . (هیوا دارم تا شهکشیه چاپ ده کری شهپراد هراته همر له زیان دا بن جا
 وه بیریان دیتنه وه وده زان چه نده بیکار له قارنجه و ثاغه لیان سوراونه وه .)
 نهک همر شهوه روژیک عه ولای ئیسحاتی نامه یه کسی نارد بوو داوای کرد
 بوو که ولاخیکی سواری بوئینرم ده چیته نیوکه ورکان . منین نامه یه کم بسوسه عدون
 ثاغای قورغان نویسی وخواهیشتم لی کرد که شه سیبکی سواریم بو بنیری چه ند روز -
 کارم بی یه تی . سه عدون ثاغای بارکینیکی به زینه وه بو نارد بووم . بارکینم نارد و نویسم
 تکایه له پینج روژ زینانم رای مه گرن شهمانت و مرم کرتوه .

پازده روژ بی چوو بارگین نه هاته وه . من به سمر دا کیرام . له زیندان بووم
 سه لیعی مام فه تاح هاشکونی : " بارکینیی سه عدون ثاغای توپیوه . "

یارکین که وتبوه دست ضداله سابلایخیان ، به قهولی خویان شه وهنده یان
 (ماین مانین) بی کرد بوو بارگین له کولته پی که ورکان تو بی بوو . به ههزار حال تا
 زینه که یان وه کیر که وتبوه . له زیندان بووم کاکه ره حیعی سالار هاته لام . نکام لی
 کرد بجیته کنسه عدون ثاغای ومه سه له ی بارکین عیلاج بگا .

کاکه ره حیم چوو بوه لای سه عدون ئاغا و گوتسبوی کاره هاتوه و فلان کمرئینتا لسه زیندانه . چه ندی ده لیّی ده یده بین له جیانی بارگین .
سه عدون ئاغا گوتسبوی . " خولا ده کاشمو ئازاد ده بیّی ، بارگین به قوربانسی شه و بیّی . " ناصه یه کم بوته عدون ئاغا نویسی و سو پاسم کرد و پیاوه نی شه وم هه رله بیره و له بیر ناچینهوه .

غه نسی بلوریان له کهل چه ند کمر له تهو ریز خه ریکی روزنامه‌ی کوردستان بوو .
هینج ژماره‌ی لی بلا و کرده وه وه روزنامه که گیرا جیکای و نزراوه و په کسی گهوت .
هه وه لین جار پانز کورد پشای ۲۸ی که لاویزی ۱۳۳۲ (۱۹۵۳) نیوی حمینی دیموکرات ده هات و روزنامه وه ک ئورگانی حیزب بڤا و ده کراوه . به لام بهرنامه یه ک و تاکتیک و سترا تهیه که له گۆرپیدا نه بوو . هیندی براده ر بیّی بهر ناصه له کوردستان ده سو رانه وه . و هیند یکیش له تهو ریز و تاران خۆیان حاشار دا بوو .

هنش له و کاته دا که له سه رملکی ماله شه هید پیشه و ئاغا یه نیم ده کرد کارم بسپوه شه وه که براده ران بوته و ریز و تاران و سه قز بهر یه بکه م و یا شه کمر د راو یا بارگین یا شتیکی دیکه یان پیوست بایه له سه رهسیاسی ماله قازی جیّی به جسی بکه م .

زیندان و روو داوه کانسی حه پسخانسه

روزی ۱۵ ی مانگی پوشیه ری ۱۳۳۳ (۱۹۵۴) به یانسیک پاننان و چا خوا
ردن سوار بووم که بجم سمری مه زرا بده م . پیسایک هات گوتسی . " هیندی عجمه
لهو بمری چوم راه ستاون و داوا ده کن لوتکه بچی بیان په رینته وه ."
که راه ده چومسه سمر چوم . دپتم سه رهه نك شكوهسی گورینه . له نه غه ده
په کترمان نه ناسی . لهو بمری چومسه و بانگی کرد :

— ها . . . ناغای حسامی شو بمر خانهای ماله قازی به تنیا ده خوی و نیمه سنت له
بیر کرد وه . چون وا ده بی . شگمر میوان راه گری لوتکه یك بنیره بیه رینه وه .
به کابرای لوتکه وانم کوت . " بچوو بیان هینه . خوم که راه وه مال هیندی کاغزه و
کتیم له مالی هم بوون رام گویزن و ده مانچه کم دا به پیایویک بشار پتموه و چومسه وه
سمر چوم وجه ناب سمره نك له کهل یازده سمر یاز په رینه وه .

باوکم نه ساخ بوو له ژوروی دریز بسوو . که چاوی به عه جه مان کهوت شه ونندی
دیکه ش تی کچوو . دایکم و خیزانم زهره هه لکه ران و نا هه قیشیان نه بسوو . یانسه وه
هه سوو و وری و ناره حمتیه تازه پوشیه گمان ده دا وه موومان له خانویک دا کو
ده بووینته وه و ژیانیان ریک و پیک ده بوو . دایکم و خیزانم دلخوشی دانوه .

سمره نك جایه مسی خوارده وه و کوتی نیمه بو ناخواردن گیر نابین . ستادی له شکر
له سه هاباد داوای توی کرد وه . به داخه و کاتیکي خه راپ هاتوم . باوکت نه خونه
به لام هیچ نیه سوژی ده که ری یه وه . با بروین وه درنگی نه کهوین ."
گوتم : " ناگری تو بجمیه وه من به یانی خوم ده چمه سه هاباد و باوکیشم ده بعمه

سه ر دوکتور .

— سرهه نك كيمرا سهروكي ستاد د اوای كرووی . با پروین .

چار نه بوو . دايك و بابم دلخوشي دانه . سواری لوتكه بووین و له چومسی

په رینه وه مانینه کهیان راه ستا بوو سوار بووین چووینه حاجیابات ماله قازی بابسی
کاک ته میر . لهوی همتان به مه ترسی گیران کرد . به لام نه بوونی به رنامه په کی
شورشگیری ، نه بوونی سیاسه تیکی روونی حیزی . دیار نه بوونی شیوه ی خه بات .

سر لئی شیواوی کادر و شه دامن له سره وه بو خوارتی ، منی دست وستی به سته له
بمرده سنی سرهه نك نا بوو . کاک ته میر به باوکسی گوت بزانه چهند برتیلی ده وی
بیده په با کاک کهرم نه با . جه ناسی قازی قسه له گد کرد بوو گوتیووی کانی کار
و کاسیبه . کاره کانی کوندی په کیان ده کهوی . . . نه نت ده ده سی حساسی مه به .
هم سرهه نکه ی ده مناسی وله تمه نیکنی به ند بوو قبولی نه کرد بوو .

رویشتن . له میاند وا گوتی . " کهرمایه . تو بچوو له مضافیر خانه شستراحت

بکه . د اوای نیوه رو وه ره لای من سلاویکنی له خانم بکه و نامه پهک ده نووسم بچو
مه هاباد . سه عاتی سی چوو مه ماله سرهه نك و چاپه کم لای خانم خواره وه و خانمی
سه رهه نك له نغه ده ده ناسی . له کهلم هاته سر ته قام و ثوتو بوسیک بو مه هاباد
ده چوو . بانگی دزیانیکی کرد گوتی . سوار به له گد شه بچو مه هاباد . زیندا
نی سیه ها . . . "

رویشتن شیواره که یشتین . چووینت مضافیر خانه ی کهری می خوسره وی . به کابرا

گوت تولی ره سه من تا مالی قازی ده چم و دپه وه . قبولی نه کرد . چووینه ستادی
له شکر . شه فزه ریک له ده فتمری ستاد بوو ناوی پرسیم . ته لیفونی کرد بو شماره—
وانی گوتی . " جه ناب سرهه نك کوتوو په رایگرن . "

بردیام بو شماره وانسی وستی سرهه نك دایان کردم . به یانسی سرهه نك

وه کیلی سهروکی شماره وانسی مه هاباد هات . له کهل سهه رگورد وه کیلی ناسیاره مان
هه بوو . شیمانکی باش و نازاد یخواز بوو . بانگی کردم بوده فتمر . که چوو مه ژور
پیکه نسی گوتی . " جیت پی بلیم ؟ . شیوه نر ده لین شورشگیری ن . شیوه نر خه بات
ده کهن ؟ . وهک سرهه نك ونه بمرده سنی شهوانه . چوین توله گوند ناتوانسی خو
وه بمرد مست نه دهی ؟ . بمرد ناده ن . ده میکه پوه ن بتگرن . "

- دوو روژ یی پرسیار له زندان دا بووم . یا شان برد یانه کن سمر همنگ کپسرا
سه روکی ستادی له شکر ی مه هابار . کوتی : " خانگی قازی نار دوویه ته لام که تاژا
دنت بکهین . له بمر ماله قازی نامانه وی بنگرین . بچوو په شیمانی و تنفر نامه یهک
له حینی توده بنووسه . وه قادی خوت له حاسته علاحه زهت رابگهینه تا بنووسم
تاژادت بکن و بچو خه ریکی ژبان و کاری خوت به . "
- کوتم : " من توده یسی نه بووم و کاریکی واشم نه کرد وه لی یی په شیمان بم و پشیمان
په شیمان نامه بنووسم . من به هیچ و خورایی گهراوم . "
- بسرژ بهری لی بکوه ده یی شهوشانه بنووسی ،
چه نه روژ یی چوو د وکتور شیرانی هاته لام و کوتی : " خانم زوری ههول داوه
که تو تاژاد بکر یی . سمر وکی ستاد قهولی داوه . به لام ده بی شتیک بنووسی . من
ده بیمه بوسه روکی ستاد و تاژاد ده کر یی . "
- کوتم : " هیچ خانووسم . خه تابه کهنه کرد وه که په شیمان بعهوه . تا پازده روژ
هیچیان لی نه برسیم . پان پازده روژ له باز پورسی له شکر یانگیان کردم . سمر همنگ
خواجه نووری ده ستی کرد به پرسیار و لیکولینهوه .
- بوچوو به شووه وی ؟
- من چوو به فیستیوال وه نیجازه و پاسپور تی شیرانی چوووم . ریگامان به شووه وی دا
بووه . لهسره تا کوتی بنووسه همر چی لییم ده برسی راستی ده لییم . شهوم نویسی .
کوتی : " چه نه زمانی بیگانه ده زانسی ؟
- دوو . . . دوو زمانی بیگانه ده زانم
— بیان لی بزنام کا مانه ن ؟
— فارس و ترکی .
- ناگری کرت . راست بووه نووره بوو . " مهگر تو شیرانسی نی ؟
- به لی شیرانیم به لام کردم . زمانی فارسی و ترکی بو من بیگانه نه ن .
— همر شهوه نهه بوئا وانباری تو به سه .
- هینه ی پرسیاری دیکه لی کردم هیچیان شتیکی وان نه بوون که بو داگا بین .
کیرایانه وه بوژندان .

دیمه نیکی دلته زین

له باز پورسی یان ده گیراموه تاژانیک و دووسر باز له گهلم بیون . که بیستمه
بیر دمرکی شاره وانسی، نه ماشام کرد بام به ره ورووی دمرکای شاره وانسی له بن دیوار
له سمرعه رز د ریژ بووه . به جاریک د نیام له پیش چاوان تاریک بوو . رویشتم بوکن
بام . همر چه ند سمر باز و یاسه وان ده نگهان دام جوابم ندانه وه . چووم
ده ستمگرت و راستم کرده وه و هینامه ده فته ری زندان . بام پیشتر نخوشی پشت
شیمه ی هه بوو زوری له بمر ناره حمت بوو . به نه خوشی هاتیوه مه هاباد که چاوی به
من بکه وی . له زندان کوتیویان برد وویانه بو یاز پورسی . شیمه خوی پی رانه گیرا
بوو روو به رووی زندان له سمرعه رز راکشا بوو . من زور تیکچووم و پیتم گوت نه ده بوایه
به نه خوشی خوت ته زیت بده ی .

گوتی پی یان گوتووم نامه بوسه ره ل شکر موقبیلی بنووسم .

— هیچ فایده ی نیه . ده لین ده پی تنفر نامه بنووسی . ضمیمه و ناکه م . ده زاتم
شپوه زور په ریشان و ناره حمتن . به لام تگا ده کم بم به خشن . من نه متوانیوه بو
شپوه خزمه نکاریکی بانیم . به لام تازه رابرد وه . ناتوانم له ور یگایه بگه ریته وه که خوم
هه تم بژارد وه . . پیخوشه بچی وه . باز پورس شته کی وای لی نه پرسیم . له وانسه به
تاژاد م بکن . بجولای د وکنور و پانسان گیر مه به بجوه . "

هه ستا به چاوی به فرمیسه وه ماچی کردم و رویشتم . شپوه ناخرین دیداری
شیمه بوو نالتیرین روژ بوو له ژیانم دا . جاریکی دیکه من برد یانم بو ته حقیقات و باز پورس
گوتی . " ده وسیه کت ده شیم بو د ادگای له شکر .

سمرگورد وه تمیشی و سماییلی تاژان

لهم ماوه یه دا سمرگورد وه کیلی سمروکی شمارهوانی مه هاباد یان کوری و سمرگورد

وہ تہ منی۔ ایلاخی یان کردہ سمر وکی شمارہوانسی . کابرایہ کسی بی نہ رہ ف، بسی
 حہ یا ، کونہ پهرست و بسی ہموو نت . زوریش لہ برادہ رانی دیکگیرا بوون ولہ
 دوو زور دہ زیاہن . روزیک لہ کھل میرزاوسینی فروھر روزنامہ مان دہ خونند ہوہ .
 سعایللی حسامین برتجی دہ ہزار د ولہ ہمر خویموہ گوڑانی دہ گوت . سعایلہ کہ چہ لسی
 نازانیش لہ حہ ساری زیندان بوو . ہاتہ ہمر دہ رگا و گوتسی . "بو کھدی ٹیشک کیچی
 ٹانگرر" . (وانہ ٹموہ کسی یسہ وہک کسر دہ زہرر پینی) .

من راست بوومہ وہ ولہ پٹشموہ شہ قیکم لہ گوند پینی د ا . پاشہ ویانوکہ وت وسمری شکا
 بوو بہ ہمرا و نازان ہاتن و کہ چہ لیان بردہ دہر . زوری بی نہ چوو بانگیان کردم و
 برد یانم بولای وہ تہ منی . سلام کرد و دانیشتم . وہک سہگی دہر بہ گزم د اہات .
 - کسی شیجازہ ی داوہ دانیشی ؟

- شیجازہ ی کہ سی ناوی . تونار د ووتہ بیمہ لات . دادہ نیشم . ٹہکمر کارت نسیمہ ٹموہ
 رویشتم . ہہ سنام کہ بروم کوتسی .
 - وہ رہ . . راوہ ستہ . . کارم پیتہ . . تولہ زیندان دہ تہوی ہاری ؟ . چاولی کہ
 من سمر گوردم . .

دانیشتمہ ہہ وہ و گونم ہمرا ہمرا ناوی . سمر گوردم یی یا نہ یی ضرقی نیہ . دہ لی ی
 چی ؟

- بولہ پاسہوان دہ دہی ؟ دنیا ہی حاکم و دہ ولت نیہ . نازانی ٹموہ ہموو
 تودہ یسی یہ لہ خارک و فہ لہ کلثہ فلاک دا ٹموہ دہ رزن . بو خارکت دہ نیرم .
 - لہ خارک و تہ بعید ناترمم . پاسہوانی بی شہرف و بی حہیا دہ بی لی بی بدری
 بہ پاسہوان بلی بہ ٹدہب بی جنبو نہ دا کس لی نادا . ٹیوہ بزائن ٹیمہ زیندانی
 سیاسیہن . دہزانی لہ سمر چی گہراوین ؟ . شیجازہ نادہ بین کس لہ حاست ٹیمہ بی
 ٹدہب بی .

کہ وا بہ توندی وہ لام داوہ د اینواند و گوتی :

- ہہ ستہ برو خوت تووشی تہ بعید مہکہ .

من ہاتموہ زورور و سعایلہ کہ چھل ٹیتر نہ ہاتموہ زیندان . لہ پیش ٹموہ دا کہ
 بچمہ دادگا ہاوری پانی حیزنی و دوست و برادرم دہ ہاتنہ لام و زور جار لہ مالہ
 پیشہوارا نان وچیشتیان بو دہ ہینام . لہکہ لہ برادمران پیکہ وہ مان را دہ ہوار . چہند

لاوی غهیره سیاسی گهرا بون بره ارمان داده رسیان بی بلین . سالی حسامی نه
 گاره یوه شه ستوگرت ودرسی بی ده گوتن . میرزا وسینی فروهر کتیبکی قانونی
 سزای گشتی له لا یوو گهراوه کاتی ریونی ده کرد نامه ی بوه نووسین . زیند انسمان
 کرد بسوه مه دره سه . تاقه ناخوشیهک شه یوو براده راتی مه هابادی جار وبار به
 کینه ده هاتن . وشمره دند وکهمان ده بخوو . پیوسته پلیم گشتیان به چاویکی ریژ و
 شهحترام چاویان له من ده کرد . زور جار شیواران له هه ساری زیند ان شای و هه لپهر
 کیان ساز ده کرد و گهراوه کانمان دلخوشی ده داده .

کاکه رمحیی جه وانمر دی قازی یهک دوو جار هاته لام . سه لیبی مام ففاحسی -
 ثاغه لیان رانک وچوخه پهکی سخی جوانسی بو هینا بوم . مینا خانم بیباوی نارد بوه
 لای شیخ مده مده شیخی برهان که لای سمر لشمکر موقییلی تکا بکا غازادم بکن .
 بهلام شیخ و تکا و پارانه وه لای زور داران وداگیر که ران نرخی نیه .
 له مانگی که لاییز ابراده ریکی خه لکی قارنجه هات و نامه پهکی بو هینا بوم
 دایم خه بمری کوچی دواسی باوکس بو نووسیوم . زور ناره حهت و په ریشان بوم
 دایک وزن وکچیکی دوو سالم بی کس و بی سمر پهرشت ده مانوه . براده ران مجلسی
 فانتهمیان دانا . مه لاغه فوری حافزبان هینا قورئانی نویند . زور کس خه لکی -
 قارنجه و ثاغه لیان و پیر وهلی باخی و سریلوا و هاتبونه سه ره خوشی . جیرانه کانی
 قارنجه گوتیان له خه می دایک و خیزانت دا مه به وهک دایک و خوشگی خو مان خز-
 مه تیان ده کمین .

هیچ نه ده کرا . راست پان ده روز نامه پهکی دیکم م بو هات نوسرا بوم
 خیزانیشم سرده . شه چاره شن مه لاغه فور هانه وه زیند ان و خه می ته نیایی
 دایم و کیزولیکی منال ، جهرگی ریک ده کوشیم . ناموزایه کم هه بو تازه ده که یشتی ، شه ویش
 دایکی بهجی هینت بوو رویوو . نامه پهکم بو دایم نووسی که بیته مه هاباد و کچه
 که تن له کهل خو بینی ، با چاوم بی یان بکه وی . روزیک دوا ی نیوه رو ئازان بانگیان کس دم
 گوتیان دایک هاتوه . که چوو مه در دایم و خوشکم له وکابون . هه ستان ماچیان
 کس دم . که روانیم که لاییزم نه دیت .

دایه گیان نه دی کوا که لاییز ؟

دایک له پرمه ی گریانی دا . " که لاییز دوشنی سرد . مالی لی چول کس دم "

به پیوه راه ستا بووم . خوریه یه کم له دلی هات . دایکم دلخوشی داوه . هه ستم به خهم و خه هه تیک کرد ، بووم نه ده چوه سفر بهک ، بوجی خوریه هم له دلی هات و شهو خه مه بو دایکرتم ؟ .

داینتم . دایکم وخوشکم پیتر دلخوشی دانوه . به دایکم گوت : " تونانواتی به ته نیا له خانویهک دایزی . ماله کت بار که و بجووه کن خوشکم . نامه به کم بوخاننه خانم نویسی که یولیک بدا به دایکم تا ماله که یی بار بگا و بجیته وه لای خوشکم . زور سویاسی ده کم چل تعه نی دابوو به . زاوه که مان هاتیوو ماله که یی بار کرد بسو بولای خویان . (شهو دواهم لی کیر بیوو که دهللی (مالت بشته وه سفر بفسی ده مالان) پانزجه ند روز دادگای سویای مه هاباد نامه یی بو زیندان نویسیوو که پهروندی فلان کسر هاتو ته دادگا و پیویسته بو خونند نهومی پهرونده و دیاری کردنی پاریزه ، بهینرته ده فتهری دادگا له سفر باز خانه یی مه هاباد .

له ده فتهری زیندان بانگیان کردم . گوتیان خوت ساز که ده بسی بجهه سفر بازخانه بو ده فتهری دادگا . چوووه وه ژور به براده رانم گوت پهرونده که یان داوه به داد گای نیزاسی و شه شی بجهه سفر بازخانه بو خونند نهومی پهروه نده . براد مران نارمحنت بوون . ههوهل کسر بووم له مه هاباد به تاوانسی سیاسی له دادگای نیزاسی داد کایسی ده کرام .

رانک و چوخه یی سیی خاوتنم کرده بهر و ههر وهک بسو سفر شایسی بجم خاوتن ، قوز و شیک ، هیندی کغسه و کوفارم به دسته و مگرت و هاتنه دمر . دوو سفر باز و تاوا نیکیان ره گمل خستم و به ره و سفر بازخانه . زیندان و سفر بازخانه شهو سفر و صبری شار بوون . ده بوا به به نیوه راستی خیابان و به گولانه کانی شار دا بووم . شاره وانسی ماشینی ته بسوو . من به خه باتسی رابردوو به سه فدری فستیوال له نیوه مه هاباد - ناسرا بووم . به تاییه تالوانسی کوردستان پیش کودیتا به رنامه یی پیشوازی ضیان - ریک خست بووه فهری من بو فستیوال دهللی دابوو . له شهو سفر بهری شهقام دوست و لایه نگرانی حیزب که ده یان دیتمه هلدستان و له بنهوه سلاویان ده کرد . له گولان کیژ وژی مه هاباد کو ده بوونهوه و ته ماشایان ده کردم و به ده نک دوا یان بیدم کردم . به فیزه و همستم به شانازیه ک ده کرد .

که چومه ده فتهری دادگا پهرونده یان له یینر انام و گوتیان ده تاوانسی بیخوه- بینه وه و یار دانستی لی هه لگری . پیویسته بو دیفاع پاریزه ریک دیاری بکه ی .

له باره‌ی پاریزه رهوه گوتم . من پارهم نیه پاریزم بگرم . دادگا کئی دیاری ده کا
 خوئی ده زانسی . له پهرونده ده هیندی شتم یو روون بسوه که پیشتر بهم لئی نه ده
 کرده وه . راپورتیک درایوو به روکئی ۲۱ سویا که گویا من مه سنولی کومینتی وه رزیرا
 نسی کورد ستان بووم . له کاتی گهرانه وه ده هاتوو مه شامات . له (بئی مه سور) میوا
 نسی مارفاغا بووم . روزیک لمشامات له گهل مارفاغا چوو یوو مه راهه که روشک .
 روزی چوونه راهه جل و سرگم چوونم یو محالی سازاده ، سه فمر یو سه قز هه مو به روکئی ۲
 گوترا بوو . ناگایان له نه بیوو که له مه هابادم . نووسیبوو یان ما وه یه که ونه .
 هه مو همر راپورت بوو به لگمیک نه بوو که تیکوشانم سابت بکا . ده متوانسی
 یهک روز پهرونده بخویننه وه بهلام یو شه وه پتر به نیو شار دا هاتوو چوکه م نووسیم
 ده بسی پینج روز بیجه ده فتمری دادگا تا پهرونده ته او بخویننه وه و خویمو دیقاع له
 دادگا تاماده بگم . چوونم بو سمر بازخانه بهوشیک و خاوبنی و سمر بهرزی خهلکی
 توزیک ورپا ده کرده وه و غیره تیکی و بهر دمنان .

ده فتمری دادگا نووسی که پینج روز بیهینن یو ده فتمر . داد ستانسی دادگا
 له شهید یما نامه دا نووسیبوو : " عبدالکریم حسامی له تیکوشانسی دزی ده ولت
 ده شهونده به ژیری و ورپایی جولاهه ته وه که به لگمیک بی ده سه ته وه نه ده وه .
 بهلام راپورته کانی به روکئی ۲ و شارهوانی که پشتون نیشانی ده دهن که یه کیک له
 مه سنوله تیکوته ره کانی حیزنی توده بسوه . همر بووه من تارد وویانه یو شوره وی .
 نازانین له شوره وی چاوی به کئی که ونه و چسی کرده بهلام همر شهوه فمره نیشاند
 ده دا که چه ندی باوهر پیکراوی حیزنی توده بسوه . له ته اووی تیکوشانسی خوئی دا
 بو رووخاندنسی ریژیعی پاشایه تی و جیا کردنه وهی کوردستان له نیشتمان خه بانسی
 کرده . یه گوپزه ی ماده ی ۳۱۲ ی قانونسی مجازاتی کشتی سزاکه شهید امه .
 داوا له دادگای بهرزی ده کم له باره ی عبدالکریم حسامی یوه شه ماده یه له
 به رچاو بگری ."

له شهید یما نامه ی داد ستان روو نووسیکم هه لکرت وگه راسه وه . له که رانه وه
 دا له به رامهر ستادی سویا تووتشی کاک ته همه دی سمر وو کانی و چه نه تاغایه کی
 مامه ن بووم . شه و تاغایانه ی که پیش سه فمرم یو شورپا ده هاتن وله خولایان ده ویست
 قسه یان له کهک بگم وله د ووره وه سمر یان دا ده نوانه . که چاویان به من کهوت سل
 بوون و ره وینه وه سمر یان له بهر خوئا و لایان دا . جاریکی دیکه ن ترسه نوکی و

بيگانه پهرستی و هيچ و پوچسی ثم چينه چه وسينهرم بۆده ركهوت و كزه له جهرگي هات بۆئمهوه كه زمحه تكيشاني كورد له بهر دهستی كۆاره زيلن .
 گهيشته وه زيندان براديران نانيان نه خوارده بوو چاوه روان بوون . كه دهركاپان كرده وه و چوومه ژورور بمجاريك گيراوه كان دهوره يان دام و ده ستيان كرد به پيرس و باس .

— بۆمان بگيره وه چ بوو؟ ده لين چسي ؟

— هيچ نه بوه . دادرستان به گوپرهی مادهی ۳۱۲ داواي ئيعدامی كرده وه .
 هيندی له زندانيه ئاسايي به كان قوت بوون . "جا چۆن ؟ ئيعدامت ده كه ن ؟"
 — دادرستان واده لى . جا ئه گهر ئيعدام كرام رانك و چوخه كانم بده ئهسه ره سول .

ره سول كۆي بوو ؟ . روژيك كوره جحيله به كۆي همزه كاري سازده سالي روت و كز و داوايان هينان زيندان . ره سووخه لكى سه ركه پكاني بيتوين كوردستاني گهرمين بوو . له گهل شيخ عهلى چه نه بوپركي هاتبوونه ئيران و له نيزيك شاريكهت و اندا رمه دهوريان دا بوون . چهته كان بينج كهركوژرا بوون و ثم مند العش كه ئى چهك ببوو ناني بۆه لگرتيون گيرا بوو . له زيندان ده گريا . دلخوشيم داوه و لياسم بو كرى و كنيپ و ده فته رم بوكرين و ده رسم ئى ده گوت . روژى ده هات له كن ئيمه بيده نك دادرنهشت .

كوتمه ئه گهر كوژرام رانك و چوخه ئى ره سولن . دوو روژى ديكه تن چوومه دادرگا و سمر ريگام له كولانه كان وهك جوهره خوڤيشاندانى لى هاتبوو . بۆروژى چوارمه به يانسى چيبىكى ئه رتهنسى هات و سواريان كردم بوداكا . له روڤكى ۲ نووسيويان حسامى بۆخو پيشاندان ده ئيرنه سمر باز خانه . ئيرنه يانهشت به ئى بچم . تا دادرگا نه واو بوو به مانين ده يان بىردم .

ديسان حاجسى سه پده عه ولا ئه فه ندى

لهم سمر وه نده دادر حاجسى سميد عه ولا ئه فه ندى نه شريفى هاته مه هابام .
 دايك و بابوكه سروكارى گيراوسيا سيه كان چوو بوونه لاي و داوايان لى كرد بوو كه

له کن سه ر لهشکر موقبیلی تکایان بونکا و به لکوو نازاد بکرین . سابلخی زوریان -
 مریدی نه هری و حاجی سه ید عهولا شه قفندین . برادمران هاتیان دام کسه
 ضینرنامه سه کی بو بنووسم . نامه یه کم بو نارد و نووسیم من له سمر قفول و نووسراوه ی
 جه نابت هاتوو سه وه و ئیستانتز کهرام و له دادکای نیزاسی موحا که سه ده کریم .
 هیوا دارم همر وهک بو ت نووسیوم کاریکی وابکه ی نازاد بکریم .

به خوا وهک پیاوان هیچ وهلامی منی نه دابوو . به کمر و کاری هاوری گیراوه کانی
 کوتبوو . " منداله کانتان نه سیحه ت بکن و ده داوی کاری بی جستی نه کهن ."

هه لویستی حاجی سه ید عهولا شه فندی له نیو براده ران بوو باس و دم
 به سه . هیندی لاوی خوین کهرم قسه یان بی کوت . میرزا وسینی فر وهر توره
 بوو دیفاعی لی ده کرد . منیش کوت شه وه کیشه ونا خوشی ناوی . شویش وهک هه مو
 شیخ وده ره به کیك قازانجی چینایه تی خوئی ده پاریزی . همر کمر توانا وده سته لانی
 هه بوو له گهل شهوه .

میرزا وسین به کژم اهات و کوتی . " همر کمر قسه به ماله نه هری بلی خائینه
 - دهک خوا موباره کی نه کا . تو شهوه له سمر سپاسه ت له وانه یه ئیعدامت بکن و -
 تازه دیفاع له ماله نه هری ده که ی ؟ "

له کهل میرزا وسین به کیشه هاتین . برادمران توند به سهری دا هاتن و ناست بوو
 ینه وه .

پاشا شهوه که خویند نمویی په روهنده ته واو بوو دستم کرد به نو سین دیفاع و
 بریارم دا به توندی دیفاع بکم م . میرزا وسین له نو سین دیفاع دا یار سه تی دام و
 یوسفی ریزوانی که خه تسی خوینبوو ده ی نووسیوه . دیفاعیهاته کم به خه تی یوسفی ریزوانی
 تا روینستنم بوغیراق هه ر ما بوو . پاشان له گهل کتیب و به لکه و نووسراوه هه موو له
 به بین چوون و نه مان .

له لایهن دادکای نیزامیه وه ستوانیکی شه رمشی کرا بوو به پاریزه . دم که له دادکا
 دیفاعم لسی بکا .
 روزیک هاته زیندان و بانگی کردم . کوتی . " جووم پهروهنده کم ته ماشا کرد وه . داد
 ستان ئیدعا دهکا که توتود میسی بووی . بقورخانی ریزیمی پاشایه تی همولت داوه .
 شهوه ناوانیکی کهوره یه . تویویسته هیندی سه نه و له لکه په یدا بکه ی له دادکا ئیمه
 نیشانی بد هین که نو شهنده اسی حیزبی توده نه بووی . !

گوتم . "جهنای ستوان واداره نوسمرت لقانون و کاری قه زایسی دمر ناچی من ده لیتم تودمی نیم . لعنیو چاوانیشم نه نووسراوه . دادستان که نئید یه ایه کسی تاوا ده که ده بستی ئیساتی بکا وسه نهد و به لکمی هه بستی که من نه ند امی حیزسی توده بووم . بئجگله راپورتی به درو، به لکمی که له سه ر تیکوشانی غهیره قانونی من به ده ستوه نسیه ."

زورم قسه لکمل کرد، بۆم حالی نه بوو که دادستان ده بستی سابیتی بکا من توده بی بووم . شه فصری شاهه تشاهیم بو حالی نه بوو .
 لهم به ینه داره سول هه موو روزی ده بیرسی . " که نگی دادگا که ت دست پستی ده کا ."

روژیک له حه سار شه ترنجمان ده کرد و زیندانی لیمان کوپو نه وه ته ماشایان - ده کرد . ره سول هات و پرستی . " کاک کهریم نه چوو یه دادگا ؟ .
 کابرایک گهیرا بوو به ناوی سه حمود چاردار و روو . له سمر زدی گهیرا بوو . هه موو مانگیک به ریان ده داره گهیراوه . سه حمود لئی ی راست بوو و غاری دایه .
 - سه گباب ده نهوی شهیدام بگری تا رانگ و چوخه ت وه گهر کهون ؟ . به هه زار حال سه حمود یان له گول رسوو کرده وه .

روژی دادگا ماشهینان هینا سواریان کردم و بۆسه ر بازخانه . له همرکای ژوریک نووسرا بوو دادگای ئاشکرای حصامی ده ست یهده کا . دووسی سمر بازوگرویانسی عه جه مهنهاتیبون دانیشتیبون . سمر وکی دادگا شه فصریکی شهرفعی رایکه یاند شه گهر تاوانبار یا پاریزه ری له ئاست سه لاحتی دادگا قسه یان هه به بیکن .
 پاریزه ره که م ده نگی نه کرد . من هه ستام وگوتم :

- به گویره ی قانون دادگا سه لاحتی نیه به تاوانسی من راپگات . دادستان له نامه خوئی دانی تاوانبار کرده که بۆ نیکدانی ریزی پاشایه تی هه ولم داوه . که وا بوو تاوانه کهم تاوانی سیاسی یه . به گویره ی قانون پئویسته داد گوستره وهه یسه نسی منصف به تاوانی من را بکن . ئیوه نووسیوتانه دادگا ئاشکرایه . به لام کئی ده زانی نهورو من له سمر بازخانه داره گاده کریم . ئیوه شه گهر روزی دادگانان لشار را که یاند بایه ئیستا له وانه بوو سمر ان کس هاتبانه دادگا . من کمسک بووم به نوینه رایه تی هه زاران لاوی کورد لکه وره ترین فیستیوالی لاوانی جیهان داره به سدار بووم . ئیستا

به نهیانی له سه‌ر بازخانه موحاکه مه‌م ده‌کن . داوا له‌داکا ده‌که‌نه‌بوونی سه‌
سه‌لاحیمیته‌خوئی‌رابکه‌یه‌نی و‌په‌روه‌ند‌که‌م‌بده‌ن‌به‌دا‌گوسته‌ری .
پان‌ه‌سه‌کانی من‌، ئه‌یه‌یان وه‌ده‌مر‌نا و‌دوای‌یه‌یست‌ده‌قیقه‌باتگیان‌کردینه‌وه‌و
رایان‌که‌یاند‌که‌دا‌کا سه‌لاحیه‌تی‌ه‌ه‌یه‌ . به‌یانی‌دا‌کا‌کاری‌خوئی‌دریژه‌یی
ده‌دا .

که‌رامه‌وه‌بوژیند‌ان‌جاریکی‌تر‌یه‌کومه‌ل‌چاوی‌کمان‌له‌لا‌یحه‌ی‌دیفاع‌کردوه‌هیندی
له‌براد‌مران‌یی‌یان‌وابوو‌تونده‌و‌په‌یوست‌ناکا‌وا‌به‌توندی‌جواب‌به‌دریژه‌وه‌ .
به‌یانی‌سواری‌چییکی‌ته‌رتم‌یان‌کرد‌م‌و‌بۆسه‌ر‌بازخانه‌ . دا‌کا‌به‌خویند‌نه‌وه‌و
ئیدی‌ها‌نامه‌ی‌سه‌ر‌گه‌رد‌ره‌سه‌زی‌دا‌د‌ستانی‌سوای‌مه‌ها‌باد‌دست‌په‌په‌را .
له‌ئیدی‌ها‌نامه‌دا‌ببجکه‌له‌هیندی‌قه‌ه‌ی‌یی‌جستی‌شتیک‌نه‌ده‌بینه‌را . سه‌روکی
دا‌کا‌رووی‌کرده‌ستوانسی‌پاریزه‌ر‌که‌هه‌ستی‌دیفاع‌بکا . ستوان‌هه‌ستا‌هیندی -
قه‌ه‌ی‌کردن‌، له‌قه‌ه‌کانی‌دا‌د‌ستان‌یی‌تاشتر‌بوون . من‌دا‌وام‌کرد‌که‌ریگا‌بده‌ن‌خوم
دیفاع‌یکه‌م . هه‌ستام‌و‌گوتم :

- ئیدی‌ها‌نامه‌ی‌دا‌د‌ستان‌شه‌ونده‌دور‌له‌واقعیته‌و‌یی‌سه‌نه‌د‌وه‌لگه‌ضی‌تا‌وانبار
کرد‌وه‌که‌په‌یوست‌به‌دیفاع‌ناکا . چاوه‌روانی‌شه‌وه‌م‌دا‌دا‌کا‌ئیدی‌ها‌نامه‌ره‌ت‌کاته‌وه‌و
حوکی‌یی‌تا‌وانیم‌بدا . ده‌بوا‌یه‌سه‌نه‌د‌و‌به‌لگه‌یه‌که‌هه‌با‌به‌نا‌من‌دیفاع‌یکه‌م .
مه‌علوم‌نیه‌دا‌د‌ستان‌به‌گوته‌ه‌ی‌کام‌به‌لگه‌من‌تا‌وانبار‌ده‌کا ؟ "

دا‌د‌ستان‌هه‌ستا‌گوته‌ی . " راسته‌که‌که‌ره‌هر‌ه‌سام‌ی‌له‌ها‌وه‌ی‌ته‌یکوشانی‌خوئی‌دا
به‌لگه‌ی‌به‌دسته‌وه‌ن‌دا‌وه‌، به‌لام‌ه‌هر‌له‌ره‌نگ‌و‌رووی‌ده‌م‌و‌چاوی‌دیاره‌شه‌وه‌سه‌سه‌ر
به‌روسانه‌و‌کو‌موونسته‌ه‌ .

که‌دا‌د‌ستان‌وا‌ی‌گوت‌هه‌ستام‌و‌گوتم . " داوا‌له‌دا‌کا‌ده‌که‌م‌له‌م‌قه‌ه‌ی‌دا‌د‌ستان
به‌کولینه‌وه‌ . له‌کام‌ولانی‌دنیا‌به‌تا‌وانسی‌ره‌ت‌د‌و‌روخسار‌، خه‌لک‌مو‌حاکمه‌ده‌که‌ن ؟
ته‌که‌ره‌نه‌ک‌و‌روخسار‌به‌لگه‌ی‌کو‌موونستی‌یی‌، جه‌تایی‌تلغای‌سه‌ر‌گه‌رد‌ره‌زی‌دا‌د‌-
ستان‌ده‌یی‌موحاکه‌مه‌بکری‌و‌ئیم‌دا‌میش‌بکری . چونکه‌له‌م‌سه‌ه‌ره‌دا‌به‌هه‌زاران‌روسم
دیوه‌راسته‌ره‌نگیان‌وه‌ک‌دا‌د‌ستان‌سووره . (دا‌د‌ستان‌وه‌ک‌چمه‌نده‌مری‌سوور‌وابو)
ئیه‌ستا‌که‌چاره‌نووسی‌من‌که‌وتوته‌به‌ر‌ئیدی‌ها‌نامه‌ی‌دا‌د‌ستان‌ریگا‌بده‌ن‌با‌لا‌یحه‌ی
دیفاعیاتی‌خوم‌په‌شکین . بکه‌م . دستم‌کرد‌به‌خویند‌نه‌وه‌ی‌دیفاعه‌که‌م‌و‌لام‌وا‌یه

سه عاتیک قسم کرد . که نمودار بودیم گوتیان بچنه دمر . پاش پازده ده قیقه بانگیان کردینه و نووسری دادگا حوکمی دادگای خوینده وه . له حوکمی دادگادا نووسرا بو :
 " له بمر شهوه هیچ سه نعد ویه لکمهک به ده سته وهنه بوو که تاوانبار کراو بوروخانی ریزیی پانهایتی ههولی دایی سزای ماده ۳۱۷ له پارهی شهوه وه راست نیه وره ت
 ده کریتنهوه . بهلام له بمر شهوه ناو براو شاماده نه بیوله دادگادا وه فاداری خووی له حاست شه علاحه زهتی هوماپوینی شاهه نشا را بگهیه نی ، به هه زده مانک هه حکوم -
 ده کسری . تاوانبار کراو و دادستان هه قی قیعترازیان له حوکمی دادگا هه به .
 کمره وه بو زیندان وله حوکمی دادگا شیعترازم کرت وداوی چاوریخسانده وهی
 حوکمی دادگای نیزامیم کسرب . به ۱۸ مانک هه حکوم کرام ورسوول رانک وچوخه ی
 وه کمر نه کهوت . چه ند جار نامه م بو میرزا قادری لاهه ی که نووسر و یا جیگری -
 باز پورسی هه هاباد بوو ، نووسی که ریگایهت بو تازادی رسوول بدوزینه وه و تازادی بگا .
 شاخره گهی ره سول به شیلتهزام تازاد کرا .

زیستدانیسی شاره وانسی ورمسی

پاش شهوه که له دادگا سه حکوم کرام شیت کسرنه هاته لام و سمری نه دام . دام
 جار و بار ده هاته لاهو له طاله خوشکم ده زیا . پانز و مانک بو دادگای چاوریخشا
 ند نهوهی نیزامی بر دیانم بو ورمسی . شهو رووهی که ده بسوا به برقم ، ختم کو کرده وه و
 له کهل براده ران په کترمان ماج کرد وهاته دمر . له ده فتهری زیندان سی سمر -
 بازی دزمان ، چاوه ری پان ده کردم . شه فسهری کیشک گوتسی : " نوناسراوی . پاش
 نیسه ده ستانت با نه به ستن . پنج شه نیان بده به و برون ."
 - هیچیان ناده سی و با ده ستم بیه ستن . " که زانیان پول نادهم رویشتین وله
 گاراژ سواری نوتوبیس بووین . هیشتا نوتوبیس نه کهوتبه ری ، سمر ههنگیکی وک زل په پهدا
 بوو . کوپه ترشیاتیکی که ووهی به دوو سمر بازان هه لکرتبوو ده بیرده ورمسی .
 ته مانهایه کی نیو نوتوبوسی کرد و بمر بازه کانی له کهن من بوون گوتسی : " په کیشکان
 شهو کوپه ترشیاته له پیش خود اجنی ."

سمر بازگوتی : " جهناب سمر ههنگ تيمه زيند انيمان بي به ناتوانهن كويه رابگريه .

- كه وايه بيهده ن به زيند اني با له پهن خوي رابگري
 گوتم به داخوه من لهو زيند انيانه نيم، كويه سه رههنگ رابگرم .
 چاويكي لي كرم وكوتی : همر له سه رهو زمان د ريزيه گيراوي
 - نه خيرا ! له سمر شهوه گيراوم كه نه هيلم تو كويه تر شيات له خهك بستيني . بوخوت
 كويه خوت چاگتر بي ههلهه گيري . من زيند اني سياسي ، زيند اني سياسي كويه
 سه رههنگ راناگري . " بوم ههلكو تيوو له نيوتو تيوو له گاراژ قسه بكم .
 سه رههنگ له خولاي ده ويست بيهده نگ بم . كويه له سمر كوشي خوي دانا و توتويوس
 كه و ته ري .

كه يشتينه ورسى و راست جووينه زيند اني شاره وانسي و دايانم به به ندي
 سيا سيا . نيزهكي . هه كسي نازر بايجانسي گيرا بوون . سهال تارش، يوسف سه لياز
 سه بد ولا نه شيدي، همزه نسل داشچي، و هينر كه بيستر ده مناسين و بيكه وه له
 ورسى كارمان كرد بوو . چونم بو زيند اني ورسى . بزگيراوه كاتي شهوي بيوه جيون .
 شهو هه موو ليم كوتده بوونه وه باسي فيستيوال و يه كيتي سوويتيم بوته كردن . تارش
 دمرسي نابوري سياسي بي ده گوتين . من له سمر جولانه وهي كورد و خهباتي حيزي ديور
 كرات قسم ده كرد . زوري نه خاينده برادهراني سه هاياديشيان هينا . هديقي
 خاته سي، يوسف ريزواني، ميرزا وسيني فروهر، محه مهدي كه رباسي، كه ربي
 وه يسي، سهالبي حساسي، هاشمي وسين زاده و چه ند كه سي ديكه . به داخه
 وه له زيند اني ورسى سابلاخيه كان زور جار كيشه يان ده بوو به شمده هاتن .
 روزيك هديقي خاته سي و محه مهدي كه رباسي كيشه يان بيوو . هديقي زور تاره حهت
 بوو . سفره مان داخست و بانگي هديقيمان كرد بي نان بخوا . گوتي نايه م .
 پاشان من چووم وهينام . له سمر سفره هه سنا و ديخوني كرده وه .

- هه تيو شهو چه ده كهي . نان ده خوئين ؟
 - ليم كرمي كاك كه ريم ليم كه ري خوم وا لي ده كر . چون من وام لي هات محه سه د قسم
 هتي بلي .

روزيكي ديكه، له ديري محه مهدي كه رباسي و وسيني فروهر بوو به همرا . كه چوين

معه سه روز خوشینی له باسکی ده هات . فروهر به ئاسنیکی نیژ له باسکی دا بوو . میرزا
وسین یان برده زندانی ته نیاسی و پانچ چه ند روژ تکام له سه روکی زندان کرد -
هینایانه وه . جار یکی دهکده سمرگورد وه کیلی کراوه به سه روکی زندان .

پهلاماری پولیسرو نه رتهن بو سمر هیزه سیا سهه کان ، به تایهت ریکخراوه کانی
حیزی توده که وتیونه به رهترشیکی درندان . له کوردستان همر کس ده گمرا
به ناوی توده یی داد گا ده کرا و پرسپاری لای ده کرا . هه رچه ندی له دهره وه پندر
حیزه تازاد یخوازه کان که وتیانه بمر پهلامار فشاریش له سمر زندانیه سیا سهه کان زیاتر
ده بوو . له پیش دا کتیب وروژنامه یان بو ده هیناین پاشان لیمان قه ده خه کرا .
ده ستمان کرد به شکایهت و نووسین وئاخره کهی سمروکی زندان پولیسیکوه سپارد
که هه موو روژی وروژنامه ی که بهان ویا ئیتلا عاتمان بوئینی .

روژیک وروژنامه ی نه هینا . سمروکی زندان هاته ژووور و پیمان گوت : "سه ورو
ورژنامه یان بو نه هینا وین . بانگی پاسه وانی کرد وگوتی : "بوچی وروژنامه ت نه
هیناوه ؟"

- دستنی هه لینا وقاچی لیکدان وگوتی "جه ناب سمرگورد (باشنی گرمزینان یاز
مینه یلار) . وانه سه ریان به سوور نووسیوو (.

وه کیلی رووی له من کرد وگوتی : "حسابی ئیوه له گهل شهوانه روو به روون"

به پاسه وانی گوت : "به سووریش نووسرا یی وروژنامه یان بو بینه ."

له مانگی خرماتانی ۱۳۳۳ دا ژماره ی گمراوه سیا سهه کان له زندانسی ورمسی
که بیخته ۱۰۰ کس ، ورده ورده لی پان ده پرسین و تازاد ده کران . پاشان ۶۲ کس
مانه وه . کومیتهی به ریوه به رایه تی زندان له پینچ که سه هه لبتیر درا . منیان کسره
به سئول و وته ویزی زندان . جوهر شانه به ندیه کمان دا سه زرانده که همر چه ند کس
پیوه ند یان به براده ریکی نه ندا سی کومیته وه هه بوو . هه موو مان به کومه ل ده زباین
و سندوقی هاو یمشمان دانا هه رکس همر پولیکی بو هاتبا - ده یدا به سندوق و شه گه رشت
ویستبای به قسه ی کومیته بو ی ده کرد را . کس هه یچی بو خو هه لنه ده کرت .

دادگای چاورپخشاندنه وه ی نسیماسی

له هانگی رهزیمری ۱۳۲۳ (۱۹۵۴) له لایهن دادگای چاولایخشاندهوهی نسیماسی
 پیم راکه په نزا که دادگات ده ستمی ده کا و پیمو ستمه پاریزمیک بو خوت د یاری بکی .
 ده نا دادگا پاریزمیری شیجباریت بو د یاری ده کا . له وه لام دا گوتن من ناتوانم پاریزمیر بکرم .
 له لایهن دادگا و سمروان حساس کا برایه کی سنه بی بو پاریزمیر د یاری کرا . ثم سمروان
 حساسه کاتی خوبی پاریزمیری پیشه و اقازی محه مه دیس بسوو . سمروان حساس ده لگرا
 به پاریزمیری زور به ی سیا سپه کان . کا برایه کی ده لال و جاسوسی روکتی ۲ بسوو .
 له جیاتی د یفاع هه میشه هه ولی ده دا که لیراوی سیاسی له بهر و باوه ری خوبی به-
 شیمان کاتوه . زور جاریش لم شمکه دا سفر که وتیوو . سمروان حساس چه ند جار-
 هاته لام وگوتی ته که رته نه فخر نامه و په شیمان نامه بسنوسی حه پسه کت ده کرینه
 شه نسیمانک و نازاد ده بسی .

له م روزانه دا که قه رار بوو بچه دادگا دایکم هات گوتی : " ده لمن حاجی سه به
 عه ولا ته فندی له ورپی به . نامه به کی بو بنوسه د چم بوی ده به م . "
 دم زانی فایده ی نیه به لام له بهر خاتری دایکم که ته نیا له سفر مالان و دل بر-
 بندر بوو نامه به کم بو نویسی وه بیرم هیناوه که به نامه ی توو له سفره ولی توها-
 نوو موه کوردستان و شیمان له ورپی دادگای ده کریم . تکایه کاریکی وایکه به لکو
 نازاد بکریم . دایکم نامه کهی برد بوو موسافر خانهی جیهان نوما وکس جوابسی
 نه دا بسوو .

له و سمروبه نده دا ریخراوی لاواپی حیضی توده له نازو پایجان نامه به کی
 ناره زیندان و نوسرا بوو به همر وه سیله به ک بی ته نانت به نویسنی تنفر نامه س
 کاریکی وایکن له زیندان بینه دم . له زیندان دا له سفر نیوه روکی نامه که بوو به باس
 و دم به ده . ته وانهی شه نامسی ریخراوهی لاوان بوون پشتیوانیان له نوسرا وکه
 ده کرد . به لام شه نامسی حیض دزی تنفر نامه بوون . له وی بومان دم مروت که
 له حیضی توده دا ناکوکی هه به و ریخراوی لاوان خه رهکه سمر به خوکار بکا .
 کویمتهی زیندان بریاری دا که ته وای شه کسانهی ده چنه دادگا ده بی د یفاعه که میان

ده ركهوت كه له حيزي توده دا ناكوكي هميه و ريكراروي لاوان خهريكه سه سه به
خو كار بگا . كوښته زنده ان برياري دا كه تهووي تهو كه سانه ي ده چنه داد گا ده بي
ديفاعه كه پان كوښته بپيښي .

روزي ۲۷ ي ره زهر تهو روژه ي كه هه وه لښن ده سته ي ته سه راني حيزي توده گولله
باران کران برديانم يو داد گا . له كورپه وري ستادي له شكري ورمسي تووشي سه يد
موسا و ته ميرخاني كوري ره شهيد به گو هه ركسي و برزاي نووري بگه و چه ند شكلكي
ديكه بووم . پيښتر ده مناسين . سلاو ته حوال پرسيان كرد و گونم تهو رو داد گا گڼ
ده ست پيښه كا . پيم خوشه بيته داد گا و ټاگانان له ره وهندي موها كه سي .

داد گا ټاشكرايه وده توانن ته شريف بيښن . زوريان پي خوشبوو . چوون ټيجازه يان
و مرگرت وهانن له سالوني داد گا دانښتن . سهروكي داد گاي نيزامسي كا براهك بو
به ناوي سه ره هه نك هادهوي . موسيكا چي بوو سهروكي ده سته ي موزيكي له شكري چوار
بوو . زه نكي داد گا لي درا . سهروكي داد گا رايكه ياند وگوتي :

— داد گاي چاو ريخشانده نهوي نيزامسي يو پي رايكه يښتنی تاواني عبد الكريبي حساسي
دست به كار ده كا . ټهگم ناوانبار يا پارتيزم ټيخترانكيان هه يه ده توانن سه
بگن .

سهروان حساسه سه ستا وگوتي : " من سه يه كم تيه . داد گا ده تواني كاري خووي
درتزه پي بدا " .

من هه ستام وگوتم له سه لاهيه تي داد گا ټيخترانم هه يه . يه كم تهو يه تاواني
من تاوانيكي سيا سيه . به گوږه ي قانون داد گاي نيزامسي ناتواني به تاواني سياسي
رايكا . دووم داد ستان ټيديعا ده كا كه گويان من بو روخاني رتيبي پاشايه تي نيكوتشا
وهك ده زانن سهروكي داد گا سهري له موسيكا مهر دمچي . چون ده تواني له
تاواننيك بگوليتهوه كه ټامانجي گوږيني رتيبي ولات سهوه ؟ . كه واپوو داوا ده كم كه
داد گا نه بووني سا لاهيه تي خووي رايكه يه ني وپه روه نده كم بدا به داد گوسته ري .
داد گا ټيهمي وه مهرنا و پان بيښج ده تده بانگيان كرد يتهوه و رايكه ياند كه
داد گا سه لاهيه تي هميه و كاري خووي ده ست پيښه كا .

داد ستان هه ستا ټيديعا ناهي خوښنده وهه و رايكه ياند كه سزاي حساسي زور
كه سه و پيوسته به توندي سزا بدري .

پانزده استان سروان حساس همستا و به ناوی پاریزمر ده سنی کرد به دوحا بو
 کیانی شاهنشاهی و قسه ی قویز . نهیم هینست قسه کانی نهوا و بکارووم کرده دادگا و گوتم .
 - له بمر شهوه جه نایی سه روان حساس نایهوی باسی شه سلی تاوان و سه سه له بگا
 و قسه کانی به پیچ و پنا له ته شهیدی دادستان دان، من له پاریزمری خووسی ده خه
 و شیجازه ده خوازم خویم دیفاع بکه م . سروان حساس دانیشتم و من ده ستم کسرد به
 ره شکرده نهوهی قسه کانی دادستان و دیفاعه که ی خویم له سی و پینج لاپره دا خوینده هوه .
 که ته واو بسووم سروکی دادگا وتی :

- برسپاریکم سه به ده مانهوی ریک و راست وه لام بده یهوه . بمر و باوه رت سه بارت
 به ریژی پاشایه تی چونه ؟ . شه کهر بیروا به ریژی شاهه نشاهی سه به وه فا داری
 خوتم بمشاهه نشا ده ر بیره . له پهره ونده دا بنووسری .

- شهروکی دادگا پیشکینی بیرو باوه ر نسبه . شهوه ده تی له سه سه نه و به لکه قهزاوت
 بکه ن . من به هه مو سوننه ته کانی میلی خویم وه فا دارم "

سهروکی دادگا کوتایی دادگای راگه یاند . شهجه یان وه دمر نا . کورده کان هانته
 دمر و ده ستیان له دست نامو بیروزیایی یان کرد و رویشتم . پانزده چاره که سمعاتیک
 بانگیان کردینه هوه . حوکی دادگا خوینده راهوه . له پینج شه فداهی دادگا ۳ کس بسو
 ۳ سال ده نگیان دا بوو . دوو که سینی بو . ۱ سال . حوکی ۳ سال حه پسیان تی
 شهزاد کردم و برد یانمه وه زیند ان .

بیره و مری و روو د اوه کانسی زینندان

ساله کانی زیندان هر چه ند به ناخوشی کوزهران . باوک و ژن مند الم مردن و د پدار تاخره ت بووم . دایکم بی کمر و ته نیا له سمر مالان ده ژیا . به لام ریز و -
 حورمه شو مو حبیبه تی هاورئ یان تا راده بهک توله ی ژان و صحنه تی زیتدانی کرد بووه .
 شهوی له راده به دهر خه فه تباری کرد بووم وه زعی دایکم بوو . زور بی کمر و بیستی
 په نا بوو . له زیندان زور بی پول بووم و هیچ کمر نه بوو جار یکیش بیته مولا قاتم .
 کاتیک له دهره و بووم خنجره یک دسک سی له راده به دمر جوان وجه وهر
 دار و باشم هه بوو . پیو ا بوو قیبه تی ته وار نایستی .
 نامه یه کم یو دایکم نویسی که خه نجره که بفروشی و بیته لام . دایکم خه نجره ره
 که ی دابوو به کاک نه حه دوی حاجو مرسته فا و نه ویش به شما حه ممدوی خه لکی قارنی
 فروشت بوو به . ۹ تن . دایکم هات و زور نار ههت بوو په روشی خنجره ره که ی بوو .
 پیوسته سویاسی سمر گورد وه کیلی بکم هر چه ند نه ماوه . تا دایک د ههات بی
 سنور ده بیرد مسه دمر و هر چه ندی ویستبام له لای د اده نیشتم .
 سمایلی حسامی که زانی دایکم هاتوه هاته لام وگوتی . " وه زعی زبانی دایکم
 و خوشکم زور شهزده په . هیچیان نیه . پیتم خوشه نامه یهک بو خانم خانم بنوروسی
 به لکوره یارمه تیه کیان بی بگا و لانی کم هیندی ژار دیان به اتسی .
 نامه یه کم بو خانم خانم نویسی و نه وچل تمنه ی بو بار کردنی مال دابووی به
 دایکم بو نارده وه و بو شم نویسی نکایه به گویره ی شیمگان یارمه تی به دایک و خوشکی
 سمایلی حسامی بکه . دایک نارده مه هاباد و نامه کم پیدا نارده .
 دایک چو بوو مالخانم خانم . پوله که ی دابوه . جار یکی تر که دایکم هاته لام
 گوتی : بیتر ناچه وه ماله خانم خانم . بیجگه له وه پوله که ی بی وهر گرتموه زوریترا لوت بو .
 به لام بهو حاله نویسی دده کم یارمه تی به مالسمایلی حسامی کرد بوو .

مانگرتنی ۱۱ روزه

پانزگهشف و دیتنهوئی ریکخراوی شه فسمری حیزنی توده و شیعدا می شه فسران ،
 کونه پهرستی شیران له دمرهوه وله زیند ان هیرشی بو سمر نازاد یخوازان توند تر کرد .
 له پیشه ا به زیندانی سیاسی حیسابه کراین و روزی نه فوری ۱۷ قرانیان ده داینی
 له زیند ان خویمان نان و چیشتمان ساز ده کرد و زور به باشی ده ژباین .
 جیره ی نفعه یان لیبیرین و پی یان راگه یاندین که وهک زیندانی عادی ده بسی له
 چیشته خانه ی زیند ان خوواک و مرگین . شکایه تمان کرد و نامه مان نووسی فایده ی نه بوو .
 کومیته ی زیند ان پانزلیکولینه وه و پسرور را به براده ران بریاری را که مانگرتنی کشتی له
 زیند ان رایگه می نسق . چه ند ناصه مان بوداد ستانی له شکری و ملکی نسووسی
 و روزی مانگرتنمان دیاری کرد . زندانیه سیاسیگان ۶۱ کس بوون به تیکرای بریاری
 کومیته یان به سند کرد . شیخه پی شه وه زهی سیاسی لیکبده ینه وه . ثم واقعیه ته
 له بمر جاو بگراین که جوولانه وه له یانه کنه یه . دوزمن په لا ماری ده ست پیگرد وه .
 ده نگمان به هیچ کوئی راناکات . کسزیه له دمرهوه له سمرمان وه ده تک بسی . روزنامه
 نیه بیه رای کشتی له مانگرتن ناگاد ار بکا .

کومیته ی زیند ان سی که سمان له ژوریک راکشاین و دوو که سیرله ژوریک . بو شه وه
 شهگمر نه مانتوانی هموو مان کوپینه ده سی کس بریار بده ات . پیشه یینیمان کرد بوو له وانه
 یه شه ند امانی کومیته راگوین . جیگرمان دیاری کرد بوون که کاری زیند ان به وشوه
 به رن . مانگرتن ۱۱ روزی خایاند . ۱۱ روز ۶۱ کس به برسیتی رایوار و هیچ خوارنه .
 مه نیه که نه هاته ژوری حه ساری شیخه . له ماوه یه ده چه ند تیلکراف وشکایه تمان -
 کرد فایده ی نه بوو . زور له براده ران هیلاک بوون . یوسفی ریزوانی و عهولای عیزه پور
 زکچوونی خوینیان گسر تسبوو . روزی ۱۰ ی مانگرتن ناصه یه کم بو سه روکی شاره وانی و داد
 ستان نووسی و رام که یاند له وانه یه چه ند کس بمرن و شیوه مه ستولن .

سروکسی شاره وانی روسی له د اوبنی نامه که نووسیوووه . " زندان تحریکات ادامه دارد مراقبت کامل بعمل آید ."

به د وای تم نووسراوه د ا پولیکیان سر باو به موه لسه ل وچه کی دیکوه ناره زندان وله سر براتی زندان د ا سه زبان . همر لهوسر و به ندیش د ا له زندانی رهشت پینج زندانی سیاسیان کوشتبوو . وه زع ده هات شیرزه ده بوو . د وکتوریکی زندان هه بوو که ره ترسا بایه بیایوکی خه راب نه بوو . د ا ستانی شه رته شی . د یاری کرد بوو . پازده روز جاریک ده هاته زندان . روزی ۱۱ مانگرتن د وکتور هات و چوو بوو د یوی یوسنی ریزوانی و عیزهت پور . پاشان هاته د یوه کی من و گوتی - حسامی جوابتان ناده وه . هم د و و کسهی زکچونی خوینیان گرتوه له وانه یسه بری ن . تو به مه ستول ده و انن . باشتره مانگرتنه که بشکینن . ده نووسم شیرتان بو بین و تا ۳ روز بیجکه له شیر و شانس و خوار دسی شاهه کسی ، ناسی هیچی تر بخون کومینهی زندان پانز لیکد انه وهی وه زع بریاری د ا مانگرتن بشکینن . نامه په کامان بو سروکی زندان نووسی . " بو شه که زندانیانی نیشتمانه رومر و تیکوشمر ، فیده ایی سه ره رقی و زولم و جنایهتی کا ره د مستاسی رژیم نه بن ، بریار در ا دست لسه مانگرتن هه لیکرین . د ا و ده کهین د وکتوری زندان بی و به کویوهی د مستوری شه خوار د نیان بد ریتی ."

ناردیان د وکتور هات . شیریان هیئا . حه سه نی شه ده هالی خه به ری نارد که له ماله وه شانس و شیر برنج بینن . مانگرتن یه پارچهی ۶۱ زندانی سیاسی بیی که یشتن به سه نتیجه کوتایسی بی هات .

پاشان له باسو لیکولینه وهی بریاری مانگرتن د ا هاتینه سر شه باوه ره که بریاره که له جی و خوی نه بوو . هیندی ته شیر ناله بارین له سر وړی هیندی برادران بیو . له نیو زندان د ا لایه نگرانی شمر مینی شه د اسی ریکخراوی لاوانی حیزسی نوده ریه رایهتی حیزبیا ن په لامار ده د ا . برایانی تازد بایجانی نا کوکی توندیان له نیو د ا پیدا بوو . له زندان د ا روزی د ووی ریه ندانمان جیژن گرت . له زندان د ا کلاسی دهرسی سیا سیمان دانا . هیندیک زمانی شیکلیزیمان ده خویند . برادر مریکی شه رمه نی دهرسی روسی به چه ند برادره ریک ده گوت .

تاده هات پتر فشاریان بو ده هیئانین . روزنامه و کتییمان لی قه ده خه کرا .

نېغ وټه سمایې ریښناشینیان له قه ده خه کرد بووین . هیندی له زینداینه کان له بیانویه کده گمران که خوځیاکه نهوه و یا به جوړیک بچنه دمر .

له م سمر وڼه نده دا ده نکو باس پلا و بووه که گویا سور هیای زنی شا کوری دمی د پانگوت ته گمر واپسی ، فه رمانی لې خوشبوونسی گنتی ده رده چتی . کیراوه سیا سیه کان نازاد ده کوټین . روژیک له نیو براده ران باسی ثم هه سه له سوو . سمایل نارش پیر پرسی کومیته ی شارستانی ورمی ، یادی به خیر بی گوتی :
 - هاورې یان با توژیک بیر له خوټان بکه ینه وه و قور وه سمر مان بکه ین . نیمه ی که روژیک ده مانویست ریژی می پاشایه تی ده روخینین و ریژی خه لکی دا ده مهرد - پنین ، ټیستا چاومان ده فلان جتی سور هیا برپوه که کوری لې ټیته دمر و نازاد مان که ن . "

مقدس

روژیک پاسه وانی حه ساری نیمه درنک هات . پاشان خوسره و خان که وه کیل داخله بوو هاته ژورور و نازانیکې وردیله ی تریاکې پیسی له گل خو هینا وگوتی .
 - ته میان تازه بو کیشکی حه ساری ټیوه له شاره وانیه وه نارده . لای نیوه روو سه ر کورد وه کیلی سمر وکی زیند ان هاته ژورور و به عاده تی خوټی هات له دټیوه که ی من قوونی وه سمر قهره ویله دا و بانگی کابرای پاسه وانی گره و وگوتی . " کیده ټیسمایل کیل بره " (راته کوره سمایل وه ره ټیوه) . سمایل هات قاچی لیک دان و رووی له من کرد و گوتی : " حسامی ناگانان له ټیسمایل یی ، کوریکې (فره موقه ده سه) " .
 پاسه وان سمریکې بو دانواند و ده ستی به سینکيه وه نا و (نه لا عصوم ویرسنیکې) یی گوت وروټست .

پاشان گوتی که ریم ده زانسی مقدس یانی چی ؟

- چوئن نازانم . به لام نازانیش مقدس ده بی ؟
 - گوتم نازانسی . با پټ بلیم . مقدس چوار حه رفه . (میم که یانی ماسک کیشه ، قافه که یانی قورصاخه ، داله که یانی ده یوزه ، سینه که یانی سیکترانه) .
 نه و سه کبابه یی شمره فه جاسوسی سمر وکر شاره وانیه . به بی پرسی من نار دوو یه ته ټیوه . ناگانان له خوټی . "

ئىسمائىل ۋەك رېيوى خۇيى لە پشت دەرگان مات دە کرد، گويسى هەلە دە خست .
 لە نۆزە كيشكى شەوانەى زووتر چەراى لە سەردە كوزاندېنە ۋە . بە كورتى بۆتە زىبە دانى
 ئىتە نارد را بوو . روزيك ۲۵ مانگ بوو دە مزانى ئىسمائىل قرانئىكى لە گىرفان دانىە .
 پاسە وانى رېيوى شاهەنشاھى پاشا ە اى مانگ قە رزدار بوو ھىچى نە دە ما . بە
 تايپە شەكەر تريك كيش بايە . چومە لاي ئىسمائىل و سلاوئىكى کرد و گوتم : چونسى ؟
 دە مستھى بى کرد لە ژيان گلە بى ھىبوو . دە يگوت مندالم نە خوئىن پارە م نە بوە
 دە رمان بىكرم . لە ۋە دە ھىبوو لە بەر بى پارە بى نى تريكى نە كيشا بى .
 گوتم : " ئىسمائىلاغا توگورئىكى باشى . بە تايپە تەسەروكى زىندان ئىت رازىە . لە
 بە بىنى خوئان دە رنە چى دە زمان پولات ئىتە پاسەوانى نە قىر پارە ى لە كوئى بوو
 من لىرە پارە م ھە ىە . دە توانم ھەتا سە رى مانگ بە قەرز بىت دە سى ."
 چاۋئىكى لى کردم ۋە ۋەك سەكى ھار بە گرم داھات . : " تو زىندانى سىياسى چوئى
 پارە دە دە ى بە من . ئەو سزای ھە ىە . من خەزە تگارى دە ۋە تە . ئىو ە دە زىمنسى
 دە ۋە تە . ئىستا راپورت بە دە دە زانى چىت لى دە كەن ؟ "
 - كونى بارگېنم دە گرن . من بە سى سال مە حكوم بووم . ھىچ غە لە تى دېكە
 يان بۇناكرى . من لە بەر توپ بوو " مندالت نە خوئىن . ئىو ە ئەوئەندە نە قىرن قازانچ
 و زىيانى خوئان نازانن . پارە شەواى بە جەبە نە دە م ."
 چە نە روزى بى چوو روزيك ئىسمائىل ھات ۋە لە حمسارى زىندان ھاتوو چۆم دە کرد .
 سلاوى كرم و گوتسى : (ئاغا كە رىم بىر ئەرزم وار) واتە ئەرزمىك ھە ىە .
 - فە رموو بزىنم دە لى چىسى ؟
 - مندالە كان تە خوئىن . ئە كەر دە تە نە بە قەرز بە دە ھى فرە مە منون ئە بىم .
 حقوقم ۋە رگرت دە ت دە مەو ە . بەلام لە بە بىنى خوئان دا بىسى ."
 - بە چاوان . دە زمان توگورئىكى نە قىرى . ئىستا بۆتە ئىنم .
 چومە لاي مە سئولى مالى و گوتم : " دە تە نە بۆ بىنە دە ىدە م بە (مقدس)
 - كورە لە وىنا مۇسە ى كەرتى تووتسى بە زمىكت دە كا .
 - بوم بېنە كارت بى نە دا بىسى . دە تە نى بۆ ھىنام و دام بە ئىسمائىل . ئەلا سەنس
 نە جات ۋە رىس ، ئەو ھى كوئى رۇبىشت .
 بىنچ وشە شى مانگ بوو ھات و گوتى : پوله كەم بۆ ھىنا ۋە ۋە . زور سىياس .

- من له زیندان پیدا اویستم نیه . ده زانم حقوقی شیوه به شی هیچ ناکا . جاری تو خمرجی
 که . که هر ضداله کانت چاک بوونهوه و پاره ت همبرو بده وه .
 — ته لاعوم ویرسنیکی گوت و روشت .
 ۷ ای مانک بوو به ئیسمایلم گوت .
 — کاریکم پیته . تیغم نه ماوه . زور مه منون ده بم ده سته تیغیکم بو بیینی .
 له به بیینی خومان دمر ناچی .
 — وهک سهک به کزوم راهات . . "چون شتی وا به من ده لی؟ قه ده خهیه . من
 خه یانه ت ناکم . جاریکی تر باسی شتی وا مه که ."
 — باشه تورره مه به . پییم و ابوو هاسانه و کهرنازانسی . بیینه ده تته نه کم بده وه .
 — به جاوان سمری مانک بووت دینمه وه
 — غه له ت ده کهی . تو یاسه وانی ده وله تی ، چون پول له زیندانی سیاسی وه رده .
 کری ؟ ئیستا بانگی سمر گورد ده کهم . له جیاتی خزمه ت هاتووی له گهل زینت
 نی قه رزو قول ده کهی .
 بزکا . تیکچوو . ده سنی کرد به پارانه وه . " ضدالم هه ن به ده خستم
 مه که . له سمرخو ، ده نک هه لهه سره . له بمر تیغ واده کهی بیینه تمه نیکم ده یه
 شه واره ماره ت بو بییم ."
 تمه نیکم دایه و تیغی بو هیناین . ماوه ی چه ند مانک له گهل (موقه ده سر
 شهوه به زم بوو . سمری مانک پاره کهی ده هیناوه لیم وهر نه ده گرته وه . ۱۶ و ۱۷ ای
 مانک هه لم ده پیچا . همرچی وستمایم پیم ده هینا .

شه گه ره پیاو بم به سه

خوسره و خانسی وه کیل د اخیله یه کیل له وئاژانه بی زه ر و هیدی و باشانه بوو که
 به نازله نیوجسنی ئاژان د ا هه لده کهوت . له گهل من نیوانی خوش بوو .
 ده هاته زورور ده بکوت . "حسامی شلوقی ده کهی . همرچی له م زیندانه بکری
 خه تای توته .

- روژیک هاته حه سار و بانگم کرد گوتم وه ره چایه ک بخو وه .
 - لای توچا بخومه وه لیم گهری ، چای تویم ناوی ،
 - بریا زراوت چوو با . ومه چایه ک بخو وه .
 خوسره و خان هاته زور و قوسی وه سر قه ره وبله که م د ا و به یوسفی ریزوانیم گوت :
 چایه کسی بوئیگه . چایه کهی خوارده وه وهستا .
 - راهه سته چایه کسی دیگه نر بخو وه .
 - کیشی ئولسم به سم دی . (واته شه کهر پیاوسم به سمه) .
 خوسره و خان رویشته . پاتس دو روز که نورهی بووه بوایه بیته وه زیندان دیار
 نه بووه . له دوو نوزان همر نه هات . پرسیم خوسره و خان دیار نیه .
 - ده ریان کرد .
 پاتس سئ مانگ روژیک خوسره و خان له حصاری زیندان وه زور که وته وه .
 کوره گان به گهرمی بمخیر هانتیان کرد و ضعیف چاک و خوشیم له گهل کرد و پرسیم :
 - شه وه چیت به سمر هات ؟
 - تو ده زانسی ؟ تاغه چایه کسی تو بو من به پینج هه زار نهمه ن کهوت . شه ورزه
 که لای توچام خوارده وه ئیساملی یاسه وان راهرتی داوه که خوسره و خان هه موو روزی
 به یانی ده چیته دیوی حسامی و قمان ده کن . روزی دوایی له شماره وانی با نگیان
 کردم و ناهعی (چاوه روانی خوصت) یان دامه دست . پاتس ۲۲ سال خزمته
 خانویه کم په یدا کرد بو ونداله کانی تیدا ده حاوانه وه . ناچار خانوه کم له
 بارمتهی پینج هه زار نهمه ناران $\frac{۳}{۴}$ هه زار ته نسیم به وتیل
 داوه و دوو هه زارم خه رج بوه وهانومه وه . پییم نه گوتی : " کیشی ئولسم به سم دی)

سو ته و یلهی سمر باز خانه

له مانگی جو زهر دانی ۱۳۴۴ (۱۹۵۵) سمر گورد وه کیلی سمر وکی زندانیان
 کسری . شه سمر یکی فارسی بی حه یاوشاپهرستیان کرده سمر وکی زندان . هه روزی
 هه وهل هاته نیوئیته و بانگی کردین وگوتی :

— پیم خوننه بزائن من زور جید دیم له کاری خوم . بی ئیزباتی قبول ناکم . ئیوه ش
 به زیندانی سیاسی نازانم و هیندی قسه ی پی جی .
 من پیم گوت . "وادیاره تو نازه کاری . ئیبه ئمرکی خوومان زور بانده زانین وبه
 هیچ جور یتگانزاده بین کهر بی قانونی بگا . ئیبه خوومان به زیندانی سیاسی ده زانین
 و توش باشته هر ناوامان بناسی ."
 پانس دووروز هاننه زیندان ناوی پینج کسمیان خوینده وه و کوتیان
 شه شبای خووان بیچینه وه و ناماده بن به ری ده کرین ."
 مه علومیشنه بوو بژکوی و بژجسی ؟

کومینه ی زیندان له پیشه رای واپوو که پیوسته ئیعتیراز بکن . ئهوانه ی بانگ
 کراون نه چن . پانمان لیکمان دوه فایده ی نسبه . شه زو پیاوه رزاده و خا—
 نشانی و شه سفمری زمووده و به کی دیکه یان برده دهر . له پیشه ا خه به ریکی وا
 هه بوو که بوزیندانی ته وریمان ده بن . کاتیک وه دهر که وتین سواری ماشین
 یان کردین و برد یانین بوسه ر بازخانه . له پیشه ا له عه مباریک لیاسیان لی
 وه رگرتین و ته نیا بیجاسه یان داینی . له تهویله هیستریان دهر کیشان و دوو به
 دوو ده ته ویله یان کردین . من و شه سفمری زمووده یان پیکه وده ته ویله کرد .
 روزی نانیکی وه که سهوله یان ده هینا وله ناخوره که یان داونشت . له سه ر سمینتی
 روروت پیلومان له بن سه ر دانه نا ودریژده یووین . ئهوانی تر لیغان دوور بوون
 و نه مانده توانسی پیکه وه قسه بگه یین . روزی قاپه چیشتیکی سه ر بازخانه یان بو—
 ده هینا یین و پیمان نه ده خورا . روزی جاریک ده یان بردینه سه ر ئاو و ئاو دسه ته
 که له دهرهومی حه ساری سه ر بازخانه بوو .

له وانه ی بویمان ده هینا یین موری شه ترنجمان دروست کرد وله سه ر عمرز شه ترنج
 مان کیشا و یاری مان ده کرد . که نانه که یان ده هینا شه ترنجه که یان ده برد .
 ئیبه دروستمان ده کرد وه و روزیکی تر ده یان برد .
 زمووده نه خونریوو زکچوونی گرت . روزیک د وکتوری نیزامی هات ته ماشای کرد .
 لاقیشی دیشان وروماتیزمی بوو . د وکتور ده رمانسی وروماتیزمی بونار د بوو . که
 هینا یان نوسرا بوو بیخواته وه . به لام ده بوایه ده قاچی هه لسوی . بونی پیوه
 کرد . گوتسی . "بونی زور کرانه ناخوریته وه ."

— کوره هیچ نسبه وه زارتنسی که ."

شوشمی به زاریه وه نا خواردیوه وه هینده بی بند چوو وه عه زری که وت . کرد م به هاوار
و هاتن بردیان و ئیتر نمای هیناوه . برد بوویانه وه زیندان .

به ته نیا له ته ویله دا مامه وه . ته ویله ی سمر بازخانهی شیران دهرگا که

ههتا سهرنیه . ههتا سینکی و لایح زکاو سهرهوهی ئاواله به . و لایح پیدای مل دینیه دهر .

روزانه له سمر سعینت د ریز ده بیوم و یاله جیگای هیستره که دا هاتوو چوم ده کرد .

له بهر خوومه وه شیعر و گۆرانیم ده کوتن . نه و سمر بازانهی بسۆکینک ده یان هینا

بی یان ده کوتن نابی قسه مان له گهل بکه ن . نابی ریکا بده ن قسان بکه ن .

کانتیک شیعرم ده خوینده وه سه ر بازه که ده یکوت قسه مه که . . بیده نکبسه ."

گوتم نه ده دایه . بانگی سمر گروهبانی ده کرد و ده یکوت :

— (سمر گروهبان بو ئویز ئویزنه دانیشتر هیچ بیلعرم نه دیر) واته له خسه قسه
ده کا نازانم ده لینچی)

سمر گروهبان ده یکوت : با قسان نه کا . گوتم نه ده دایه . شه وانه خهوم

لی نه ده کهوت . پانهاوه بیک پولیک سهر بازی کوردیان هینا بوون . شه وانه کسو

ده بوونه وه بلویر یان لی ده دا . بیلاوه کاتم له من سهر ده نا و د ریز ده سووم

له گهل ده نک وهه وای بلویره که خه یال هه لی ده کرتن و خه و ملی ده کهوت .

روژیک سهر بازیگ ههر دهنگی ده دام که قسه نه کم . پیم گوت : " شیوه بوچی

شه و نه ده فیرین . بۆله گهل من قسه ناکه ن . ضین وهک شیوه شیرانیم . له سمر دزه

و پیاو کوژی نه گهراوم . د پیم گوئی هه له خا . چه نه قسه دیکه م کرد . کا برا

جاویکی له دهر و بهری خو کرد و گووسی : به شیوه ده لین تو دوو شه فصرت کوشتوه

شعدا م ده کرتی . نابی قسمت له گهل بکه ن ."

— د رود کهن . من له سمر سیا سهنگهراوم . بۆشه وه که بانتهی بگا گوتم : " من فیرقه

جسیم . " که ناوی فیرقه هینا قوت بوو . کوتسی :

— به راستیه ؟ من مامیک فیرقه چی بوو . له میانه شعدا میان کرد ."

— ضین وهک مامسی تو فیرقه جیم . بۆیه ناهیلن شیوه قسم له گهل بکه ن .

سمر باز وه ختی تهواو بوو رویشته . به کی تر هاته جیگای . پانج ووروز که نوره

کیشکی بوو هاته وه . خه یاریک و دوو ته مانهی سووری بوهاویشتم .

روزيك ۱۵ گمسی خه لکی باراند وز چایی یان هینا وله نیزیک من ده ته ویله یه کسی که وره یان کردن . ده تنگمان ده گمشته یهک . براده ریگی ته رمه نیان له کمل کیرا بو ده مناسی . جار یکی تر پیئیکه وه له زیندان ببویس . پیتم گوت (خونسه) بو کیراون ؟
— جه شیدی خوئی دی دوو روزان هاتوو چوئی کردن و کیرا . ناوی تیمهی گوتوه و کیرا وین
ده لخشیم دانهوه . غیره نیان کهوته بهر . حه وتویهک له وئرایان گرتن . هه هوو روز
داوه تیان ده کرد .

روزيك داوام کرد بجه ناود مست . سمر بازیکیان نارد وه پیئن خوئی دام . که له
هه ساری سه ربا زخانه چووینه دمر، به ترکی لیم پرسی : "خه لکی کوئی ؟
بیده نکبوو . جوابی نه داوه .

— لالی جواب ناده یهوه ؟

— تورکی نازانم

— کوردی . باشتر خه لکی کوئی ؟

— خه لکی چه قهل مسته فام

— کوری کئی ؟ من خه لکی چه قهل مسته فا هه هوان ده نامم

— نا کا توکاک کرمیی حساسی بی ؟

به لسی هوم . توکوری کئی ؟

خه ریکبوو بگری . کوتم هیچ نیه ناره حمت مه به . کوری کئی ؟

— کوری وه ستاره حمانی دار نامم . بایم چه ند روز پیئن هاتبوو سهرم بده باسی توئی

کرد و گوتی ده لئین کوزراوه . دایکی هاتوته ورستی له زیندان نه ک یوه .

— کوتم ناره حمت مه به وئه گهر که سی لای خودمانت دیت بلئی ماوه . دایکم له

دورگه یه وه لکوخسه بهری بده نسئی .

یان دوو مانگ روزيك داد ستانی له شکر له کهل یهک دوو شه قهرمان په یدا

بوو . هانه بهر دمرگای ته ویله که وگوتی : " بو ده پئی کاریکی وا بکهی جیکات شیره بسی

گوتم : " له ریژیی شیوه دا ته وه شتیکی سهر نیه . بوچی شیوه ریگا ناده ن سکالای

خوم بو شوئینه بهرزه کانی حکومت بنیرم . شیوه بوچی له کاغزه وقه له م ده ترسین . ؟

ریژییمک له قه له م بنرسی و قانونون له زیر تی بنئی شه ریژییمه راناوه سنی با سمر نیزه سنی

له پشت بسی . به توند و به تووره یسی قه له م ده کرد . دادستان کوتی زمانت گری

ته کمر به نووسين به ليني بدهی که له زندان هیدی وهیمن ده بسی ده تنبرموه شار .
 — له زندان هیچم نه کرد وه . ثبوه به مه عموره کانی زندان بسیرن . که وهک ثنسان
 بیزنموه . نهوهی ده مومت بو زندانی دیاری کرد وه بیده نی لئی نه دزن . لانی کهم
 نه مقانونه چه په له خوتان له بمر چاو بکرن . روزنامه وکشیی نازاد بیننه زندان .
 ده وای قسه کانی من ده دستان رویش . زوری پی نه چوو ته فسریک چه نه
 سمریاز په پدا بوون . برد یانه ده روجل وهرگه کهیان ده مه وه و سوریان کردم بو
 زندانسی شاره وانى .

هاوین یان که دیتیانم له ناصیزان کرتم . سمر وریشم هاتبوو . شاورنه یان بو
 هینام و بو هه وه لین جار تاله مویه کی سپیم له ریشم ده دیت . بوم بوو به فیکر و
 که لیکي پیوه ناره حه ت بووم .

هه روزه شه وانى دیکه شیان هیناوه زندان . یاومر زاده کهمه سئولی لاوان
 بوو سه ر وسلیکی زور رهش و جوانسی هه بوو . ویستییویان سمر و سلی بتاشن .
 بمر بهره کانی کرد بوو . گروهیان هاتبوون ده سئیکی باشین کوتا بوو پاشان سمر و سلییا
 جوان تاشی بوو .

وه عسی زندان وه کجاران نه ما . هیندیک به تنفر نامه ده چوزنه دمر . هیندی
 له کومون جیا ده بوونموه و به تنیا ده زیان . شه و تهنگ وچه له مهی که له سه ر —
 ده می شکاتی جولانهوه ده پهدا ده بن له زندانی ورسی ده سمریان هه لدا بوو .
 یوسفی ریزوانیان برد بوه زمیندانی ته وریز . نامه یه کی بو نووسیوم که غه سی
 بلوریان و سولیمانی صوعینی کیراون . عه زیزه و سفیش کیرا بوو به لام پاش ۱۳ مانگ
 نازاد کرابوو . له تمواوی شه و ماوه یه ده هیچ پیوهنده کی حیزی له گهل زندان نه گیرا

له زیند انسی عادی دا

له گهل وه کیل دا اخیله ریک کهو تبووم که حه و تووی روژیک زیگام بدهن بچمه نیو
 زیند انسی عادی . خه لکی ناوچه جور به جوره کانسې کورد ستان به تاوانی جور به جور
 ده گیران وده بیان هینان یو زیند انی ورسې . ده نکوو باسی ناوچه م ده زانسی .
 نامه م یو فقه قیر وهه ژاران ده نووسی . فیرم ده کوردن له دادگا واز پورسی چ بلین .
 کورده کان لیم کورده بوونه وهه و همر کس د مردی دلی خوئی ده کرد . نه نتیجه ی گشت باس
 و قه کانین همر شه و بوو (نیشه لا تازاد ده بسی) .

روژیک گوتیان کابرایه کی پیری خه لکی نیو مه نگور انیان هیناوه . شجازه م وهر کرت
 و جوومه به ندی عادی کان . کاتیک ده چووم له زووری عه ولای برای عه ویز داد هینیشتم
 ، عه ولا خه لکی زمرگه تن بوو ، له سمر ژن کوری سه بد مارفی نالیه ندی کوشتیوو به حه پسی
 شه به ده حکوم کرا بوو . له ده لاوان وه ختی خوئی جیران بووین و یه کترمان ده ناسی .
 عه ولا له زیند ان فیکری گورا بوو . توژیک خویندن فیر بیوو . بیری کورده ایه تی وژیر دستنی
 چویره ده میشکی ، بیوه مرو فیکری تازاد پخواز . له زیند ان پاره به کسی کوژ کرد بیوه و ده -
 ستنی فقیر وهه ژارانی ده کرت . حه و تووی روژیک ضی بانکه ده کرد ، نان و چینیشتی باشی
 سازه کرد .

له زووره کھی عه ولا به انیشتم و گونم ده لپن یه کی مه نگور کیراوه بانگی که ین .
 بیره پیاویکی ریترسی روتکه که کوریکې میر منده الی له کهل بوو هات دانیشتم .

به خیر هاتتم کرد و لیم پرسې : خه لکی کوئی وناوت چیه ؟ .

— خدره که چه لی سوستانیم پی ده لپن . شه وهه له من خوارزاسه .

— مام خدره له سمر چی کیراوی ؟

ده ستنی بوخوارزاکه ی رادانت و کونسی . ده لیم له زنی من بیرسه له بوله من ده پرسې ؟

د سمنان کړد به پیکه نین . ما مخد رگوتسی .
 — جا به شاغای خوم بلیم له پشني شنویه له کویستانی رهنولی زهرزان پاریزم له بوهایسی
 مام سالآن برد . ماینیکم کرتوهینام وه ژنی خوم دا . (به خوارزاکه ده گوت) . گونم
 بیکره تا ده جم یه کي دیکهش دینم . ماین له دست ژنی من بر همل بوو . جووه نیو
 رمنمالان . لیمان وه دهر کهوتن کرتیانین ودا یا ضین به ژاندارمه شنویه .
 لهوی د وروژ رایان کرتین و ئیستان شه وه ده کونه ره شیان کړد وین .
 گونم : " مام خدر کاهه زت له بو ده نووسم وئشه لا بهر ده بسی . به لا مئیر د زی
 مه که . له باز پرست چاشا بکه بلی د روده کن " .
 — شه گهر شهوجار نه جاتیم ده بسی . هر سیک ته لاقم کهوی ده همه تازی بایزه روتی
 تازه قه له تی له بونامم " .
 یه د وو جار نامه م بومام خدر نووسی و به ئیلتیزام بهرمان دا .

بابه کس چاوشین

روژیک گوتیان د وو کسسی خه لکی شنوگیاوو . تکام له وه کیل د اخیله کسرد که شه و
 د وو که سم بونینینه حه ساری ئیمه له شنویه را هاتوون ره نکه خه به ریکی د ایکم یزانن .
 وه کیل د اخیله جووه هینانی . که هاتن په کیان بابکر چاوشین بوو په پشتر ده منامی
 بیایکی قسه خونوسه یر بوو . جار وبار نوکمری شاغایانی ده کړد وهیندی جار هر
 دار وخنونوشین بوو . جاری واهه بوو قاچاخی ده کړد . که هاته زوور وچاوی به من
 که وت که نه وووه . به خیر هاتنم کړد و دانیشن . ته ماشای کړد دیوه کي من پاک
 وخواوین و قهره ویله و شتی تری لی به بی سهر بوو گوتسی .
 — شهوه توش زیندانی ؟ . ته دی بوچی دیوی ئیمه ده لی تی وئله به . ته لاقم که وی
 شهوه ده وله ته کهره . توتنه ده یروخیتی شادوات را ده گری . منین هیچمه کړد وه ده تهو-
 یله کړد ووم " .

— جاری پیم بلی لصر چی کیراوی ؟ توو زیندانی ؟
 — جا ئیستا چت بی بلیم له وکانه هره ی بیرسه ؟

هه تیویکی له کهل بوو دهستی بوو داشت .

هه تیووه دهنگ هاتوگوتی . "بابه کر نا بیی تاگات له زاری خوټ بیی .

— چوڼ شهوه زمانښت ده کمړی ؟ ژنی من توده چیه زکچیه ره عیه تی فه قیر و

بیناموسی ده کهی من توونشی زیند ان ده بم .

کونم مه سه له چیه بومبارکه ."

— شه خوږیه کوری قه ره نیا غای زهر زایه . برای سته فا خانه ، ژنی من شهو چوټه

زکچیه ره عیه نیک . کچ هاواری کرده ویاسی کیژه که چوه له شنو شکایه نی کرد وه

شه هه تیوه یان برده وه وله وئی گونوویه بابه کرم له گهن بسوه . شیرم له سه ری نو داسی

تاگا وخه بمرلی نه بسوه . رووی له هه تیوکر وگوتی . "جا بیی عه ده بیه له خرمه ت

کاک که ریم به لام توغه وخود ایله له کهلت بووم ژنی من ؟"

شیمه پیده که نین وهه تیوسمری ده بمرخونابوو . کونم جاری با چایه کت بو سازکم

لیره ره عیه ت زور گهراون بیی یان بلیی توله ی لی بکه نه وه . به یوسفی ریزوانسیم گوت :

— یوسف گیان چایهک بو بابه کر سازکه نین . یوسف په ره میزی هینا . به ک دوو ناسوسی

لی دا وشه مچهی پتوه نا و کره ی لیوه هات . بابه کر چاوشین زور به سمیره وه تهمانای

کرد وگوتی شه وه چیه ؟ شتی مه برت له کهه .

— چوڼ شهوه په راهیزه و زور به هاسانی نان وچیشته وچای له سمر سازده کړی .

— جا شهوه ده زانی بوچی چاکه ؟

— بوچی ؟

— جا کاکي خوټ شهوت له مالی هسه بی . جا بلی ده ی . نیوه شه و میوانت لسی وه

ژورر ده که ون . ده تهوی ژنه تیوی هه لیستینی چایهک سازگا . وه خه بهرناپه وراست

نا بیته وه . شه وهی بیی له پیش خوټ دایینی ی وچای خوټ سازکه ی و دایه ی والسی

بکه ی به شی نه ده ی .

بابه کر که هه موو ژنی له کهل میوان وچاچاخی وشتی تاوا برد بوه سمر ، هه موو فیکر

ویبری له باره ی پراهیزه وه له سمر شهوه نده ساخ بسبووه .

خو له سمر پياو کوشتن نه گير اوین

روژیک سمر گورد وه کیلی سه روکی زیندانی شاره وانسی ورمی با نگی کردم وگوسی ده مه وی تکایه کنان لسی بگم . دوو هه نیوی حییزله سنوری تورکیا گراون . باندیکی قاچاخ و بستوییه بیان با له تورکیه بیان فروشی . داد سمر انارد و ونیه شیره تا ده یان نیرنه و بوتاران . ناویرم بیان دم به زیندانی عادی . له که لکیان ده که فدا . له سه ساری شیوه دیویک چؤلله ریکا بده ن دوو سی روز با له وی بن تا ده رفن . سه بارهت به دوستایهتی وه کیلی کوتم با بسین به لاپا براده ران نه زانن کسه شوغلی شه ریغیان چیه .

هه . نهویان هینان وچوونه زووره به تاله که . له گدل کچان فرقیان نه ده کرا . له زیندان دا هیچ شتیک ون نای . ناشکرا بوو که له سمر چسی گراون و شوغلیان چیه چهند روز له سه ساری شیوه ما بوونه وه وسه ودا یان له سه پد سه ن کرد بوو . سه پد سه سن خه لکی سمرایی نازربایجان بوو . له زه مانی حکومه تی میلی نازربا یجان دا له سمراب هر پرسی ته شکیلانی فیرقه بیوو . کاتیک حکومه تی نازربایجان تیکچو بوو ، دهره بگه و شا په رستی ناوچه چوو بوونه سمری بیکوژن . سه پد حصه ن وه ک شهوزن گیریکی راسته قینه ده متی نه دا بوو . شمیری کرد بوو ۱۷ که سی کوشتموو تا شه رته ن که پیشنبو به . خوئی ته سلیمی شرته ن کرد بوو . سه پد سه سن له داد گای نیزامی سه حکوم کرابوو به شیعدام . داد گای چاو ریخشانده وه نیزامی سه و ده لیله که دژی ده ولت شمیری نه کرد وه وته سلیمی شرته ن بووه . شمیری پیشی دیفاع له خوئی بوو حکومسی شیعدامی کرد بوو نه بهد و به زیندانی سیاسی ده ناسرا . له زیندانی ته وریز له که له زیندانیه سیا سیه کان له مانگرتن وههرا دا بهنده اری کرد بو هینا بوویانه زیندانی ورمی . گه لیکمان ریزلی ده کرت . دوکانیکین دانا بوو بریارمان دا بوو هه موو شت له سه پد سه سن بکرین . له جیانی سه پد پیمان ده موت (میری) روژیک شهرد ووهه تیوه نازانم له سمر چسی له گدل میری به شمهرهاتیوون . هه تیو که له سمر حییزی کیرا بوو به سه پد سه سنی گوت .

— یی شه روف خو من وهك نوله سمر پیاو كوشتن نه گسیراوم " میری ئاگری گرت . هاواری کرد . " کوره وهرن بھکوژن . گوری ۱۷ کسم گاوه . چه کداری سمراب وئره هویلم و سمر گھراون تسلیم نه بووم ئیستا گاند مریک پیتم ده لئ وهك نوله سمر پیاو كوشتن نه کیراوم ."

میری کوتی : " یولدانی که ریم تا دو سه عاتی دیکه ئه وانه لیره وه دهر نه نسبی همر دوو کیان ده کوژم " . کوره کان کالته یان له گهل میری هه بوو گوتیان میری سوئ شهه چه نه سهاله له زمیند انسی با ده ریان نه کهین وشهو بینهلان . وه کیل داخیلم بانک کرد و کوم ئه وانه لیره راکویزن . هه تیویان برده دهر و له ژوواریک پاسه وانان چه نه روژیک رایان گرتیوون .

بزم پایسی (واته به شی ئیمه)

له به نه یخانه ی روسی زستانان بوگهرم کردنی ژووهر کان له شه وروژ د ۱۲ کیلوم خه لوزیان ده دا . عه ماری خه لوزه که له مزاری دهری بوو . ده بوایه به سمر پیخ دهرگا و قهرهول دا رویشتهای تا ده چووی خه لوزنده هینا . خه لوزیان بو ده کیشای و پاسه وانیک له وی راوستابوو ده بگوت : " به مکینی ئات " . واته هی ئیمه باوقئ شهود و کلوخه لوزی دهر د . له گهرانه دا له چوار جیگا پاسه وان ریکا یان ده گرت و همر یسه که دوو سی کلوخه لوزی دهر د و به زه حه ت نیوه ی ده که یشته وه زیندان . یا براده ده هاتن صوه شیرنی ، یاشتی تریان ده هینا . همر پاسه وانیک دیشای به شی خوئی ده ویست . خویمان به شهریک ویرا بهشی زیندانیان ده زانی .

که رانه وه سو زیندانی مه هاید

به هاری ۱۳۳۵ (۱۹۵۶) چه ند نامه بمؤاد ستانی لهشکر نویسی که بم
نیرنه وه مه هاباد و پاشماوه ی زیند انیم له ویته واوده کم . سهروکی شماره وانسی
مه هاباد موافه قه تی کرد بوو بر دیانه وه مه هاباد . هسهول رۆژ سهروکی
شاره وانسی بانگی کردم کوتسی : " لیره زیندانی سیاسیمان نیه . جیکامان ته نگه .
تکات لی ده کم لیره به هیدی وهیخی بژی . با ماوهی مه حکومه تته وایسی و نازاد
بکریسی ."

بیمکوت : " من زیندانی سیاسیم . شرکی خۆم یانیه زانم . دوو خواهیستم له
جه نابته مه . یه کم ، من له نیوزیندانی عادی دانایم . بفرموو ژوریکی به تمنیام
به نسی با له گهل زیندانی عادی تیکه ل نه بم وکارم به کمر نه دابسی . دوو م من
بی خویند نه وه ناتوانم . بفرموو شهو کتیب و روزنامه و کوفارانیه که له ولات چاپ ده کرین
ویلا و کرد نه و میان نازاد به بۆم بکرن ."

سهروکی شماره وانسی کابرایه کی به سهالا چوو بوو . کونه زنی سهایلای سملوی ماره
کرد بووه و کچیکی سهایلانیه کن نه و ده ویا . کمیقی به خمرایه نه ده هات .
شه فسر یکی کیشکی بانگ کرد . کوتی : " ژوری زماره ۲ چول بکرن . خاوبنی بکه نه وه . ح
حصاسی به ته نیا بژی . زیندانی دیکه مه ده نه به ژوروی شهو . کوفار و روزنامه
چی ده وی بوی بکرن ."

یهک دوو سه عات له ده فتهری زیندانی دانیشتم تا ژوره کیان خاوبن کرده وه و
شتو مه کیان برده نه ژور . قه ره ویله ویرامیزو هه موشتی پیوستیان برده ژوره که و
چوو مه زیندانی . میرزا قادری له لهعه بیاسی و یه ندوو کمسی تر که به شه به و ده
سال مه حکوم کرا بوون و بیشتر ده مناسین هانته لامو به خیر هاننیا کردم .
زیندانیه کانی تر واقیان ورما بوو دسله مینه وه . برام خه لیلی پاسه وان که به چاخان
و د رۆژن وهرتیل خیر ناسرا بوو ، له مه هاباد کمر نه ما بوو که برام خه لیل به جوریک
روتی نه کا چوو یوه ژوروی زیندانی و به زیندانیه کانی کوتیوو هه کس بچپته لای حمام
وقسه ی له کهل بکا شتر نه جاتی نابسی .

شعاری زیندانیه کان کشتیان له حصار کویبونه وه چوو مه نیویان . شه حوال برسیم
کردن و یاشان کوتم . " هه کس کاریکی ئیداره هه بی ، نامه بنویسی ، شکایه و سکلای
هه بی بیته لای من . هه رجی له دهمتم بی یارمه تیشان ده ده م ، کس شهرم نه کا

هه رکس کاریکی به من هه بیی ئامادهم خزمه ت بکه م . روزانه گهراوه کانم ده دواند تا بزانه خه لکی کوئین، لصرچی گیراون تاوانیان چسپه . نامه م بسو ده نووسین . به شافازیه وه ده توانه پیلیم کهم کمره به بوه له زیندان داته وهنده ریزی لی بگیری . ناتوانمه بیرم بچیته وه . ۹ کمر زیندانی عادی نه خوینده وار، هه موو چوره، له زیندان دابوون . له زوره کهی خوم نیوه رویان د ریز ده بووم . به زوره کان د ده کمران ده یانکوت . ههرا هه را مه کن کاک که ریم نوسه توه ."

هه رهو ریزو حورمه تی زه حه تکیشان و وهفا داریان، پردی پشته وئی لی روخاندم و له پیناوی ئازادی و خیر و خوشی و زرگاری زه حه تکیشانی کوردستان داقهت لهه ریزی راستی خه بات لانه دا .

ماوهی زیندانی مه هابادم به خوشی گوزهرا . دایکم لیم نیزیك بوو ده هات سهری ده دام . یوسفی ریزوانی که به پینج سال مه حکوم کرا بوو له زیندانی تهو ریز بوو نامه ی بو بایی نووسیوو که هاتوو چو پکا . میرزا جه لیل ده هات سهری ده دام و چینت و خواره مه منسی باشی بوو هینام . پیوهندی حیزی پچرا بوو، غه نی و سولیمانی مو عینی گیرا بوون . کاد ره کان هه ریه که له لایه کتی بمرنامه ده سهرانه وه عه ولای ئیحاقی وه زیزی یوسفی له دهره وه بوون و جار و بار هاشمی حسین زاده له تاران ده چوو سهری ده دان . قاسطووش یانی شهوه که له تاران گیرا بوو به قهول و به لینی خوی نه جات دا بوو ره گه لیان که وتبوو پیوهندی خویان له گه حیزی توده به جاریک پچراند بوو . ره حماتی قاسطو وه ولای ئیحاقی بو وتوو ویز له گه ل رینه رانی حیزی توده چوو بوونه ئهرویا و له وی نا کوکی و کیشه یان له نیودا ساز بسبوو د میان نیک نا بوو .

بیره و مریه کانی زیندانی مه هاباد

له زیندانی مه هاباد دا بیره و مریه خونم بۆمانه وه . دوست و برادری باشم بۆ په یدا بوون . دهیان که سم بۆنیو حیزی دیموکرات رینویتی کرد و بوون بسه هاوریتی تیکوشمر . زورم یارمه تی به زه همه تکیشان کرد وله سمریان وه ده نک هاتم شهکمر نهشتوانم هسه موویان بنووسه وه بی جی نابی کهم وزور باسیان بکه م .

همر چهند به نهیا له ژوریک ده ژیا م به لام له نیوخه لک دا بووم . برادریکی خه لکی شاخته نهر به ناوانسی قه تل گیرا بوو . کوریکی ممر و رهند ، قسه خوش و شتی که یشتوو . نان و چیشتی دوست ده کرد و پیکه وه نانمان ده خوارد . کانیک نان سازده بوو ده یکوت . " کاک کهریم وهره با تانه که مان بخوین " .
 - هینستا زوه کاک قادر با توزیک راوه ستین " .
 - " کوره وهره ، ئیستا دوستیک دمی کاری دوزمنیکمان له گهل ده کا " .

ضیض له ده وله تازه نهم

له ناوچه ی سندرک برابریه کهه بوو به ناوی موسا شهت . وه کده یانگرت کار و کاسی دۆ بوو . روزیک موسا شینیان هینا زیندان . هه موو روزی ده هاته لام عه ریزه په کم بۆده نووسی . ئاخیره کهی بردیان بۆ لی پرسین . له باز پرسی له شکر لی یان پرسیبوو . له کهرانه وه دا په کمرهاته دیوه کهی من . لیم پرسی ده ی موسا - چی یان لی پرسی ؟
 - کور هیچ نه بوو . سهره نک کوتی : " ده وله تانه تۆزه نیینه " .

— له وه لاما گوتم منښلېله ده دولت زه نښم . هاتوو مه وه .

بایزه بسوړ

روژیک ده رکای زیند ان کسرا وه . کابرایه کسی مه نگوریان ده ژوروی کرد . هه موو لمنی خوین وجل وسه رگی درا بوو . همر به لادا دهات . ژاندارم ته ووسه دیان به شولگی شیلان لی دابوو هه موو له شی بریندار بسوو .

زیند ان هیند ټشتی تاییه نی خوئی هه مه . شهوانی گوریان له روژه کانی هه وولدا مات وپیده نکود اماون . پانسان رادین . شم جار کالته وگپ بوکسانه ده کن که تازه ده گپین . ما کالتهی جوریه جور ساز ده کن وروزی یی ده به نه سمر .

دیواری زیند انسی مه هاباد بگردیکی ره شی نیه ا بوو . وه نه یی به ثانغه ست له دیوار گپرا بسی . کانی دیوار دانان که وتیوه شه م شوینه . شه گمر به کی تازه گپراو ده هات ، زیند انی ده پان کرده همر و کابرای تازه گپرا وناشاره زایان ده برد وپسی پان ده گوت شه و بمرده ره شه ماچ که . شه گمر ماچسی کهی به حمپی شه به حکوم ده یی . شه گمر ماچسی نه کهی شه داسی .

شهوه بسووه به شیک له کالتهی زیند انیه کان . شهروژه ی بایزه بوریان هینا لی پان کرد به همر و بمرده ره شیان یسی ماچ کرد . بایزیک دوو روژ ده ستهو شه ژنوله بین دیوار داده نښت و مات ده بوو . روژیک بانگم کرد و دلخوشیم داوه .

بایز هاتوه سمر خو وشم جار روژانه ده هات له دیوه کهی من داده نښت . روژیک گوتی — نمری کاک کمریم راستم یی بللی زیند ان همر شه وه به ؟

— همر شهوه به بایز هیچی دیکه نیه . تازه ټوله لید انی ژاندارم نه جانیت بسوه .

— جا شه گمر وایسی همر سیک ته لاقم کهوی له مهوود وژاندارم هه یی ژنی خوش نیه .

بایز کابرایه کی شه خوین سه یروسه نگوریکې توخ . روژیک کوپخا سته قای پیایو قادر اغای ماسوی له ژوروه کهم د انښتوو بایز هات . دانښت وچاوی ده کوپخا سته قای ورووی لی ومرت نه کپرا .

گوتم : — شهوه چیه بایز واده کوپخا سته قاده روانی ؟

— شه وهه له ی ده لی ؟ همر سیک ته لاقم کهوی سی حه وتوو سمر وردینی نه تاشم له بازاری شه با کندی به کهلیچهی ده فروشم .

روژیک ته ماشام کرد قاد رشای ماسوی و کاکهه باسی برای وچهند کسی --
 دیکمیان له کهل نموان ده زیند انسی کرد . له گه کاکهه باسدستی کون وناسیار
 هینا منه دیوه کهی خووم . پاشان کاکقادری کوری کا خدری دیوه کریان له کهل چه ند
 که مرده ژوروری کرد . چه ند روژی تر کاک ره زاقی فه تاحی قانی قز لجه یان هینا .
 هه موو له دیوه کهی من بوون . ثیواران شاییمان ده کرت ومحه مه د جمیرانی گورانی
 بیژ کیرا بوو کورانیان یی ده کوت . همرناوی زیندان بوو ده نا زور خوشمان راده --
 بوارد . پاشان له کهل هه موان بوومه ئاشنا ود وست . کاتیک ئازاد کران کاک
 ره زاق چه ند جار ده هاته مولا قات و ماست ورون کوللیره ناسکی بوو ده نارم .
 کاکهه باسی ماسوی بوو به ئه ند امی حیذب و هاوکاری ده کرد و پینش ئازاد بوونم
 ده ستنیک کوت و خالواری بیونارد بوومه زیندان . کاکقادری دیوه کوری ده هاتله مو له
 کویستانی مه یدان به لهک بانگی ده کردم .

فه قسی محه مه دی کا پیسی

ئیواره یک فه قی به کی میر مند الیان ده زیندان کرد . دایان به ژوروره که قادر ئمخت
 تری تیدا بوو . له فه قیه پرسی : " له سرچی گیراوی ؟ "
 -- خه لکی کا پیسی شار ویرانم . له عیراق ده م خویند . له گمرانه وه دا له نیزیک --
 سر دمنت زاندارم گرتیانم . "

توزیک پشکیم یزانم داخوا ئاکای له سیاست همه یان له عیراق چ باسه . دیتم
 که ریکه له وده شته وه مرته قی له سمری دی .

به یانیه ک له خه وه هلنه ستا بووم دیتم کا برایه کی زلام به ناوی عهولا زه لامه
 که بهتا وانسی ژن هه لگرتن گیرا بوو، خه ریکه له مخه م هه مستینی . کوتمه وه چییه ؟ به و
 شه وه له چی ده گه پیسی ؟

-- پنام بوهیناوی . بوخانری خوا، ئه وه قی به بوختانم پیسی ده کا ده لی شه وهاتویه
 سه رجیکام .

-- وه دمرکه وه سه کباب زیاد له هه موو کس بو بوختان به توده کا . وه دمرم نا . بهیانی
 فه قسی هات وده سنی کرد به کریان . کوتی عهولا زه لامه هاتوته سمر جیکامه وخه بهر هاتوم

به یانی فقی هات . ده ستی کرد به کریان . کوتی . " نهوسه کبابه شه هاتسه
 سمرجیگام وه خه بهر هاتم . چه ند کسر لمحماری زیند ان راهه سنا بوون کوتم
 دالهوسه کبابه بده ن . دایکزانن و باشیان کوتا وله لیدان داسماری شکا .
 پولیس هات . کابرایان برده دمر وخه بهریان دابه داسمرا . بازه پور هات .
 هاته دیوه کهی من و رووداوه کم بؤگیراوه . گونم من به خه لکم گونوه لی ی دن . شهوه
 سوکایه تیه به دین .

عه ولا زه لامه یان پینج روز له زور یکی ته نیا کرد وفسه قیشیان به ثیلتزام بهردا .
 شهوجه نابسی فقی یه بیوه تم مه لامه مه ده که له زیندان لصر برادرانسی
 حیزنی بیوه جاسهر و چوو بووله قوم بسوه شیمعه و پانزوخانی ریژی می شادزی کورد
 کاری ده کرد .

له زیندانی مه هاباد ته اوای گو قاره کانی شیرانیان بده هینام . یهک دو و پیاسه
 وان همرچی وستبام بوئیان ده هینام . حاجسی مه لا خالیه جار و بار ده هاته لام
 برادرانی کونی حیزبده هاتن و له بی خه بهری و راهه ستانی خه بات سکلا یان بوو .
 دلخوشیم ده دانسه وه دم گوت خوتان پاکر ابکرن ریگای خه بات دزوار و دریزه .

مه مه ده جه یران

مه مه ده جه یران گورانی بیژیکی ناوجهی سمر دهنست بوو روزیک ده زوروی یان کرد .
 زور بوئناخ و که اوایاتولیکی شازله بهردا ده یگوت ده مانچه یان لی گرتووم . هه موو
 شیواران هه لیه رکیما سازده کرد و جه یران گورانی ده گوت . هه یرانی خوشی بوو
 ده کوتین . مه مه ده جه یرانیان دابه دیور قادر تا خته تهری . کوتبووی چل ته نم
 پول بی بووه له ده فتهری زیند ان رایان گرتوه . قادر تاخته تهری به هیوای چل ته نه
 سیغار و چاوانان و چیشتی دا بویه . جه یرانیش به هیوای خوا باشی خوارده بوو .
 نیوه رویه ک راکشا بووم کوئلی بوویه کیک به سه بروکه بانکم ده کا . که سمر مه لینا
 ده مه ده جه یران وه ک چه له کهی د ریژ به کراسروده پرسی یه کی ده لینک قوله وه راهه سنا

شہ وہچی یہ محہ مہہ د .

— جت عمر زکم . کاک قادر کہواو پائول وشده وشتیندی لیّ شہ ستاند ووم .

— بوجی ؟ بہ کینہ هاتون ؟ عہ یب ناکن ؟

— کیشہ مان نمبوه . کلفہ زنی نازاد پیم هاتوه . منیش نهو ماوه یه لصر حیسایی

کاک قادر سیغار ونان وچینست وچمام خوار دوه . حیسایمان کرد چل تمہ نی کونه

سرم . پولینم نیہ . لیاسہ کانی لمجیاتیان لیّ شہ ستاند ووم . نیستا ناوا رووت و

قووتم دہ بینی . جا ناوا چون دہ چمہ دم . هاتووم عیلاجیکم یکہ ی . همر مند ال

دہ کونه دوام و دہ لین شیتہ . "

— شاخر توّنت دہ کوت لہ دہ فتمر پولم هہ یه ؟

— وه لا همچم نہ بوو گومت یا وا بلیم شاخری یه کیک وه دوام همر دہ کووی پولیکی لیّ

وه ر دہ گرم . نیستا نازاد بیان کرد ووم . کہ سین د یار نہہ . هاتوومہ لای توّ . قہت شیتہ

ناھیلی ناوا بچمہ دم . "

زندانی دیکہ لیّ وه کوّ بوون وکالتہ بیان لیّ دہ کرد .

— بابم خوار دن ریانه وهی دہ ویّ .

— راست وچمہ پالیّ دہ دایّ موفت بوو

— روژ نہ بوو هیلکہ ورّن نہ خوا .

— باللی . . . شادہ من تومانی چخاد لار (وانه بعلیّ دم ریّ ی پیاو دہ ردینن)

عہ جسہ میکش بہ شی خوویّ خست .

گومت قادر بانک کہ ن

قادر هات . دیوه کم بوو بہ مزگوت . پولیس یهک دوو جار دہ نکلی خہ لکی دا .

— لیّ بیان کهری سہ بریکی ناخوش نہہ .

گومت کاک قادر جا توخوا دلندی جسہ بیران ناوا بنیرہ دم . کوره بایی سہ د

تمہ ن همر حمیرانی بوگوتوون .

— کاک کهریم نهوه دہیّ همر ناوای لیّ بکھی . لہ حمیفی دروکانی رووتم کرد وه . با کوتبای

پولمتیہ . لہ ککل من زارہ ماریکی همر دہ خوار . بہلام قہ رمانی دہ دا . وه لا ناغا

. . . . واناخوا .

— شیتا چسی لہ ککل بکہ یین ؟ همر ناوا بہ رووتی بروا ؟

— چاوی ده ری . خوکه او پاتوله کانی چل تعن ناهینن . چل تمه نم یی قمرزده اړه .
خوت ده زانی من به تاوښتی قتل کیراوم . کهرنایه سرمددا . چل تعن بو من زوره "
— نه ده کرا به قادر بلیم دست له چل تعن هه لگړه . پېشم ناخونږووه چه یران تاوا
به روونی بچینه دمر . ناچار کونم . " کا قادر لیباسه کانی بده وه . من چل تمه نت
ده ده می .

معه مه د جه یران گوتی شه وه له گه ل بکوی ، تا مرده له بیرم ناچسی . نا هیلم قسه ت
بینه وه سر و شه یوله ت بو ینم .

قادر گوتی : " تو پیاوه تیت نیه . منیش شه یوله له کاک کهریم ده ستینم . پاشان رووی
له من کرد وگوتی : " کاک کهریم لای من به قه ت شه وخوایه کوره ی . به لام شه یوله م له
توده وی . "

معه مه د جه یران چوو جله کانی کرده وه بهر و هاته وه سر شکلی پیاوان .
لا پیاوه ده پازده روز یی چوو بوو له ده فتمری زیند ان بانگیان کردم . که چوو مه
دمر دیتم معه د جه یران له وی دانیشته وه . به خیر هاتن وچاک وخوشی . به
عه مه مال قه رتاله یه کسی کاله ک وشوتی هیناوه . که لله قفندیک ویاکه ته چایه کسی
هیناوه . گوتی :

— چاکه ی تو م یی نادرینه وه . شه و قفند وچایم بو قادر ناخسته نمری هیناوه . شه و من چل
تمه نه که . به لام بانگی ناکم . شه - کاله ک وشوتیه شم بو تو هیناوه . "

— ده ی معه مه د شه و چه کرد وه ؟

— شه و روزی له زیند ان هاته دمر له مه ی دانی تار د ده خولامه وه . گوتیم لی بسو
دوو که سر خه لکی حاجیالی که ند بو سه رشایی له گورانی بیژده که رین . گوتم
من گورانی بیژم . له گه لیان چیم . د او تم بو کیران پولیکې باشم وه کیر کهوت . چوو مه د
گوندی ده رمان له ویش د اوته هه بوو پولیکم بو هات . شه و قفندی کاک قادر وه هتا
مرد نین چاکه ی تو م یی نادرینه وه .

گروهیانی حیزوبه قه سستی

روژیک وه کید د اخیله هاته ژوو و کوتی . زندانیه کمان هه به تا ده یئیرینه ته وریز
 با له دهوی تو بژی . که هات هه تیویکی لووسی جوان . جلی نیزاهی خا وین له بهر
 - قه ی نا کا بینیره . پیم و ابو و گروهیانی شه رته شیبه و به ثانقه ست بوجاسوسی نارد و یانه
 بزانی من له زندان چ ده کم . جار و بار یه کدوو کمسه ده هاتنه لا شه وانیش لایان
 و ابو جاسوسه و یا بو پلانیک نارد و یانه . د میانگوت تاگات له خو بستی .
 ستی روژی پی چوو هه تیو خوئی نیشان د . هه تیویکی بلخ و حییزو له سمرزی گیرابو .
 بانگی براریم خه لیلیم کرد کوم شه هه تیوه لیژه لا به . بر دیانه دمر و جهند روز
 له ده فتمه رایان گرت و پاشان نارد یانه ته وریز .

لوقمان زاده ی میاند وای

کابرایه کسی روته له ی فه قیریه هینا وه تاوانسی نوده یسی ده ژوویریان کرد .
 تاوانبار کرا بوو گویا له گهل موسکو پیوه ندی هه به . پیاویکی نه خوینده وار به لام
 قسه خونور گالته چسی . ده یگوتد ووژن و جهوت ضدالم هه به . هیچیش شکنا بهم .
 روژیک پاسه وان بانگی کرد . " لوقمان و مره دمر ناسیار هاتوه
 - شه من و مولاقات . سهیره ، کتی سمری من ده ده ؟
 له به نهجه . روه بانگی کرد نانوانم پیمه دمر . کتی هاتوه با لیژه وه بزانه چسی ده وی
 عه جه میکی روته له سلای کرد و کوتی . " لوقمان شه وه هاتومه لیژه وده چه وه
 هاتم بزانه هیچ گارت نیه ؟ .
 - زور مه خوم . کاری زور پیوستمه به . نکا به شه گمر چوو به وه حاجی وسین
 قولی ده ناسی ؟
 - به لی ده یتام

— که وایه بچو لهجیاتی من دوو تف ده رووی حاجی وسین قولی بکه . کارم شه و مند هیه .
 که لیکه بیکه نین و گوتن لوقمان جا شه و ش بوو به کارا حاجی وسین قولی کی یه؟
 — عامیلی قه ند وشه کره . سنی مانگ بوو قهند وشه کری نه ده دا . چووم بمری دوکاتم
 پی کرت وداوای قهند وشه کری ده وله تیم لپی کره . چوته شماره وان پی وگوتوو به لوقمان
 زاده توده بیسی به . هاتن گرتیانم . لی یان پرسیم توله که ک موسکو پیوه مند پت هسه به!

عه لسی به کسی خواجه میر

له ههموو ناوچه کانه وه زند انیان بومه هاباد ده هینان . هه لیک بوو من
 له گهل خه لکی جور به جوری ناوچه کانی کوردستان ده بوومه شاننا . زور کسر قه ولسی
 هاو کاریان ده دا و به وه فا ده مانه وه . جاری واده بوو زورره کان هر ده بیرون .
 زور که سه به نا هفق ده گیران وواند ارمه شلتاخی پی ده کردن .
 شیواره به ک گوتیان ناغایه کسی بانه یان هیناوه . به کیکم نار د گوتم بچوو بزانه
 شه بانه پی به کسی یه ؟
 هاته وه کوتی . "عه لی به کی خواجه میره نیزیک بانه . من عه لی به کم نه ده نامسی
 به لام ده مزانسی عه زهی کوری شه مند امسی حیزسه . هاته ده هر که چوومه شه ویوه ی
 عه لسی به کیان دا بوویه ، د پتم له سمر که وشان له بمر دهرکا جیگایان کرد وه .
 دانیشتم وه خیره هانتم کرد . پاشان گوتم فه رموو با بچینه حفسار . هه ساری شیرهنش
 ناخوتن به . لیم پرسی له سمرچی گیراوی ؟
 — کیزیکم به میرد بوو هاتیوه ما له به میوانی . روزیک چوته دیوه خان و تفهنگ له وی
 بووه خووی کوننتوه . نیستا ضیان گرتوه وهیناویانمه غیره ."
 — جا نیستا تفه نکی چی ؟ توؤ تفه نکت له مال بسوه ؟
 — تفه نکی ده وله تیم له کنه . له ناوچه سی بانه ده ولدت تفه نکی ده وه به ناغکان . به خوا
 ضینره ورم گرتوه ."

— ریژی شای خووی به ناغایانه وه را گرتوه .. کورد له خزمه تی بیگانه چه ند نازایه .
 ده ی عه لی بیک نو پیرو پی تاقه تی . له نیؤ شم خه لکه ناخا و بیه وه و مره دیوه که ی من .
 عه لی بیک مات بوو . کوتی . "توئه لی سی چی ؟ . له ده هفسر به ضیان کوت

به كيك به تعينا له ژورريك ده زى، هاتوو چوى مه كه با بارت قورستر نه بى .
 كونم به قسمى باسموان بى كس نابى وىك بكموى . من خوتوپرگا نادهم كسى تر
 بته لام . جاراران بيانه يسي تازا بوون . به لاموا دياره نومى تغه نكده ده ولت وه رگرى
 ترسه نوک ده بى . لامواپه عه زهى كورت له توه غيره ت تره "

كه وام كوت عه لى به ك چاپكى لى كرم و كوتى : " نازانم بليم چى ؟ باوكم به
 خوا من ناوى نوم بيسنوه وىكه وتنت سه ده سه به .

— دهى بروشتموه كت بینه و مره لای من . عه لى به كه هات . پياويكى دنيا ديسنوو،
 قسه خونى . كاتى خووى له كه ك شيخ مه حمود بسوه وباسى شمرى شيخ مه حمودى
 بوډه كيرامه وه . كه م كه م هانه ممر باسى كور ايه تى و سوتا بوو . تازادى كور دستا
 نسي ده ويست بم شمر نه عمشيره تچه كد ارين . ناشكرای كور كه هاشى اقل
 الظلاب و په كى ديكه هاتوو چوى مالى ده كښ و له كه، عه زهى كورى سرت و خورتيا نه .
 كاتيك نومى بوډه كيرامه وه كه ناوى عه زهى ده هينا گه نه ده بووه ويزه ده هاتى .
 روزيك بانگيان كور . چوه نمر و كه هاتوه زهر مات و خه جار و دلگير بوو .

— نومه چى بيه عه لى به كه خود ا به نه دا بووانلى هات ؟ .
 دستى كور به كريان كوتى : " شيخ مه حمود وه فاتى كور وه . مه پته كهيان
 هيناوه نومه سوله يمانى . دوكان و بازار دا خسراوه . خهك به كشتى به پيشواى
 مه پته كه وه چوون . بوته خو پيشاندانى سياسى . پوليس ته قه لملخه لك كور وه
 كويا كوژراونره به . "

روزيك پاسه وان كابرايه كسى هينا و كوتى : " رهئس كوتوپوه نهم د وكتوره با له لای
 نوبى تا ده پنهرننوه سنه . كابرا مروفيكى وچوو، خاوين . چه مه دانيكى چچوك به
 ده سته وه هانه ژورر . به خير هاتنم كور و دانينشت . تاويك پى چوو ليپهرسى بو
 كيراوه .

— له ديهاننى دمور و بهرى سته كابرايهك نه خون بووه . چونه سمرى ته ماشاى كور وه
 تامبولى لى داوه كابرا سرد وه . ئيسنا بازيورس كرتوپه تى .
 ده ركوت كه كابرا مرد وه شه و مرای كور وه بو ناوچهى يوگان . له وى كرتوپانه .
 كابرا چه مداننى كور وه وه له نيوكتيبىك رسعي شای هينا نهر و به پونيسيك له
 پشتى چه مه دانى دا و له تنينشت خووى دا نا .

لیپپرسی ته ده چیه ؟ . خوځتیره د وکاتی غه کاسی ووښمگری نیه . ثمت بو هینا د هر
 ته مه رسی کچی په ؟

— چون ته مه ناسی ؟ . ثمه رسی ته علاحه زره نه وئشلی له گشت مالیک هه سی .
 — تو پیا ایکت کوشتوه وئستا ته ته وی به م ره سمه خوځتنه جات بده ی ؟ یا شان من بو
 نه مانی تم کسه تیکوشاوم و به وناوانه گیراوم . نو چون رسی ته وله ژوروی من ده رسی ؟
 چونکه من نامه وی بییتم .

— ټیره زندانه . مردم لیړه دا بازارن چسی بکه ن ؟

— ټیره زندانی ټینسانانه . نو پیا وکوزی . ثه کسی بجیه نیو پیا وکوزان . هه سته لیړه
 وه د هر کوه . پیا وکوز .

غه لی به گلم د مبه دمه توزیک ترسا ویا شان وه د نکدهات وگوتی :

— د وکتور تو میوانی تم براده ره ی ، هغی نیه تم قسانه بگهی . ثمه ژوروی ثهوه % ۳ - ساله
 له زندان دایه . د توانی بچی له دیوه کانی تر رسی شا له سینگ بده ی .

کابرا سته سی بوو ، دیار بوو ده یووست د ریزه بچه قه کردن بدا . کوتم

له سمی مه رو ، هه سته وه د هر که وه . نو پیا وکوزی چون د ټیلم له ژوروی من یی ؟

چوویانگی پولیسی کرد . برابچه لیل هات . گوتی : " تکایه با ثهوشه ولیره یی " .

— ثهوه پیا وکوزه ناهیلیم سه عاتیک له ژوروی من سی . زندانی قانت همن بیبه با له کن -

ثهوان بزی . بر دیه دیوکی تر که سی ره که سی تیدا بوون . نیزکه ی ده روز مایه وه .

زیند انیم فیر کردن ناره حمتی بکن . لیم له همرا دا کوتم ثهوه گوندی به کوشتوه و رای

کرد وه . له ټیږنه یان هیشت ره سعی شا هه لاره سی . پیم وایه خوشی لی نه گوزمرا .

غه لی بهگ گوتی با وکم نو که له گامی ته که ی . به خوا ته ترسم تووشی به لایه کت

بکه ن .

ثه قسی سسی دیناری

کابرا په کی خه لکی گوندی مه شنج گیرا بوو . د میگوت ناشیک هه یه . حه می

قاد راثفا بو ثهوه ثاشه کیک لی بستنی ، کوزانی کابرا په کی به ستوی من دا هیناوه .

غه زیزه لایکی قه به ، زلحول ، ده پانگوت شیته . زور ده هات له زورره که ی من مات

ده بوو . سیغار کم ده دایه وه قه ده کوه . ده یگوت :

— کوره نو ناهه یه کم یو بنوسه با نازاد م کهن . یا خوټ لیم گهری با پرومه در .
 ده لین به دست توته . بیچاره تیکچوو بوو . عه زیز که لاشمیکي له پی دا بوو تا
 شو ده مه پهلای تاوام نه دیووو .
 روزیک له گدل عملی بهک لمحصار هانوو چومان ده کرد . عه جه میکی روونه
 له سمر دزی گیرا بوو له پر شه قیکي لعهه زیز هه لدا .
 عه زیز که وته سه ری و سووراندی . که یشته پیترئیمه وعه جهم هه له تکوت .
 عه زیز که یشته سه ری و شه قیکي لی را ، به دسه وه ده حه وزی تاوی هاوینت .
 عه لی به ک گوتی . " شوخه وه لاهسی وامزانی ده خووسی هه لدا . ثم
 شه قه له سوله یمانی برا باید ا به برا به سی دینار " .

عه ولای حه مه جنداری

کویخا عه ولا خه لکی کوندی سموره بانی ناوچه ی سه ر دست بوو . به تاوانی قتل
 کیرا بوو . کویخا عه ولا له ولاتی خوئی که یخود ا و ریووسی تاییه ی خو بوو . له زندان
 زور کسار بوو . حه برانی خوئی ده گوتن . روزیک هاته لام گوتی :
 — کاک کهریم له ولاتی خووم زور پیاو بووم . خه لک به پیاوی ده زانیم . خوینم ده کوزاند
 نه وه . مصله نئی ژنی به میردم ده کرد . ئیستا که وتوو ه شیره کسر لیم نا پرسی .
 خالی ده سه گیایی زور ده وله مه ند م هه ن ، شه و سمر هه ل ناده ن . زور بسی
 پارم سیغار کینم شه و رو سیغارم نه کیشاوه . کمسین نیه پولیکي لی قهرزکم .
 د ل خوشیم داوه . هیند یکم پول دا به . روزی ده هات له زوره که ی من دا ده نیست
 جاری واهه بوو له خووه حه برانیکی تی هه لده کرد . روزیک هات دا نیست و دستي
 ده شه ژنویان و مری نا بوون و ده کریا .
 — کویخا عه ولا بوئوسه یبه ده کری . پیاویکی دنیا دیتوو . زندان هیچ نسبه .
 — کوره نازانی یوچی ده کریم ؟ بوئا یی ده کریم ئایشی . همر سیک ته لاقم
 که وی قوزی وه قه میسی وایه همر شه وند وکه به . (ئایشی ژنی بوو) .
 شیواره یهک لمحه ساری زندان هه لیه رکیمان ساز کرد و یه کیش ژرانی ده گوت .

علی ره بیعی پسه وانیکي خه لکی مه هاباد ، لصر بان کیشکی ده کینا . بانگی کرد :
— نهو زمره زمره چیه . نهوشایی یه تیک دن .

کوتم کوربه نو بو هینده بی چه های . به توچی ؟ نو کیشکی سمر بانی . بوقسه به
خه لک ده لیلی؟

— قسه یان بی ده لیم و جاویان مردینم .

— ئیه نهو شایی ده کمین توومره مه هیله . یانر تاویک عه لی ره بیعی هاته زووری زیند ان
کوتی کوا نهوسه کبابه ی کورانی ده کوت؟

کوتم : — هسه نیوه تو بوئه ونده بی حمای . تو سهگی سمر بانی کیشکی خوت بکینه
بو هاتوویه ئیره . خه ریک بووجه قه بکا به زیند انیه کانم کوت وده ری نین .

خاریان دایه ویوو به همرا . دووسی شه قیان که یانر تاوته فسر کیشک هات . .

کوتم نهوه پاسه وانی سمر بانه بو هاتو ته ئیره جنیوده دا و شلتاخ ده کا . ئیستا بو —
سه روکی زیند ان ده نووسم . عه لی ره بیعی برده دمرتی ههلدانی بی ما .

زیند انیه کان بیونه مریدم . جاویان کرا بسووه . نهوانی تازاد ده بوون پانسان
ده هاتنه وه سه ریان ده دام .

همر چه ند له تازاد بوون وه نیزیک ده کوتم فیکر وخه یالم په ریشان تر د بووو .

بیرم له زیان لمخبات له دوا روژ ده کرده وه . بی مال و حال ، بی پول ، پیره د ایکیک
له سمر مالان .

بیر له نه خشه ی تیکوشان ، پیوه ندی گرتن له گه هاور ییان ، همزار فیکر وخه یال

ونسه خشه . ئاخره کی روزی ۱۶ ی پوشپه ری سالی ۱۳۳۶ (۱۹۵۷) له زیند ان

تازاد کرام . له زیند انی شاره وانی مه هاباد ، له چوار د یواریکی چچوک و پهر ئینسی

سه ربا زویا سه وان هاتمه دمر وکده وتمه زیند انیکي گهوره و بفر فراوان و سمر ئاواله ی

ئیران و کوردستان .

کوتا بیسی جه لدی یه که م

XXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXX

پسیر ست

- ۳ پینه کی
- به شی به که م
- ۵ سه رده می مند اسی و خو پندنی ناته واو
- ۱۲ کیلی سییان و مالی مام ناییز
- ۱۳ خوشکه مامز و حیماننه نی شه و
- ۱۵ که رانه وه بسوقه لانی موتاری

به نی د و هم م

- ۱۸ سه ره تای ژیا نیکی تازه
- ۱۹ له باره ی مام کو پخا وه
- ۲۲ ده لاوان له کوی به ؟
- ۲۳ نالووگو رله ژیا نم دا
- ۲۴ به هاری ده لاوان
- ۲۶ کوردده کانی که رمین
- ۳۲ به ره وگورانی ژیان

به شی سی به م

- ۳۶ کویره وه ری وگیره وکینه ی شیداره ی عه جه مان
- ۳۹ برا یعاغا کی بوو
- ۴۲ شکا یه ت و شیداره ی عه جه مان

- ۴۷ گورنا وی و قوره کاری
 ۴۸ وه دو اک و تنی شکا یه ت وها توو چو
 ۵۰ حه ساری گه وره و مالی تا وه دان
 ۵۱ سه ید حه مه ده مینی شه ندازه
 ۵۵ به لایه کی دا خدار و پشت شکین
 ۵۸ رزگاری له عه دلپه و ثابت بوونه وه
 ۶۰ ده رمانسی ده رمان
 ۶۲ پاسه وانسی حکومه تی ره زاشا
 ۶۴ دیسان ژاندارمه
 ۶۳ دیسان قازی شیخ ته ها
 ۷۳ زه بسیل و نوشته ی پینج تمه نی
 ۷۷ به ره و شامات
 ۷۹ شیخ واحید و قه ره قتلخ

به نی چوارم

- ۸۳ سه ره تایی ژبانی سیاسی و شانازی
 ۸۶ بوک هینان و شایی وزه ماوه ند
 ۸۷ هه وه لپن و تارسی سیاسی
 ۸۸ به لای لابه لا
 ۹۰ کاره ساتی پشت شکین
 ۹۴ شه حمه بی حاجی قادری هه ریری
 ۹۵ شمیخ مارفی شیخ سما یلی شنویه
 ۹۶ با پیر ناغای سوفیانی
 ۱۰۰ فیجار هی با خی تری
 ۱۰۲ دیسان بیگاری ده ره به گان
 ۱۰۳ له دیهاته وه بوشار

- ۱۰۵ حیزیسی دیموکراتی کوردستان
 ۱۰۶ دامه زرانسی حیزیسی دیموکرات
 ۱۰۹ ده قی به یانناما هی حیزب
 ۱۱۰ مه رانناما هی حیزیسی دیموکراتی کوردستان
 ۱۱۳ چه ند بیره وهر خون
 ۱۱۴ ناودیتنه وه بوئاغا
 ۱۱۴ کی کورد ه
 ۱۱۵ دوی ریبه ندان
 ۱۱۶ له شکر بوجه بهی سهره شت
 ۱۱۷ ژن به ژنسه
 ۱۱۹ هه لاتنی سه ید شه همه د
 ۱۳۱ نه ره کورد له بازار
 ۱۳۳ وه قای با رزانیا ن

به نی پینجه م

- ۱۳۶ د ریژه ی تیکوشانی سیا سی
 ۱۳۷ کینه ی دوه سه یدی موسولمان
 ۱۳۸ بازار می همه دیار وه جه می به شهلتاخ
 ۱۳۹ بوگر ده قیت
 ۱۴۰ کومه له ی لاوانسی لادی
 ۱۵۲ دیسان سه ید چه مه ده مینی شه ندازه
 ۱۵۶ هه وه لنین کتیبی سیا سی
 ۱۶۹ ماموه تما ن کی بوو
 ۱۷۰ خرمانی سه عید قه لغان
 ۱۷۲ خه لیغه ومولقاتی زیندان
 ۱۷۳ فه قی سه رخون
 ۱۷۵ جوانه کای شیخی

- ۱۷۷ ماله مام وه تمناسی
 ۱۷۹ دیمان ته ورینز
 ۱۸۰ وه د ه رنان له گوندی
 ۱۸۴ هه والد ه ری وژنا مه
 ۱۸۷ جنا یه تی ده ره به کسی مامه ن
 ۱۸۸ سه ید عه ولای که مالمی
 ۱۸۹ هه لبرار د نی پارلمانسی
 ۱۹۰ سه فه ری خانسی
 ۱۹۶ بوزینوی شیخی
 ۱۹۷ سه یدی ته ولادی پیغه مبه ر
 ۱۹۸ جاریکی تر لیک کو بیوونه وه
 ۱۹۹ حه مه د ی مه ولودی
 ۲۰۰ جاریکی د یکه ن بوتاران
 ۲۰۲ به خنداری سند و س
 ۲۰۳ سه فه ریکی ته ورینز
 ۲۰۴ زیندانی سه ید عه ولای که مالمی
 ۲۰۶ رایه رینی وه ر زیرانی موکریان
 ۲۱۸ هیندی بیره وه ری جور به جور
 ۲۲۰ مه ولود نامه
 ۲۲۲ ثاره حمانسی به له بان و پولسی نوتن
 ۲۲۴ به ره وفیستیموالسی لاوان
 ۲۲۸ سه فه ریکی میژ ووسی
 ۲۳۳ گه رانه وه بسو ولات وهه لویستی کود یتا چیان
 ۲۳۹ حاجی شیخ عه ولای ته فه ندی
 ۲۵۰ حه سه نی سه یفی قازی
 ۲۵۲ عه ولایر هسیدی گول
 ۲۵۳ سه فه ری سه قز

۲۵۵ میرزا ره حیمنی سولتانیان
 ۲۵۷ مه سه له یژیانی دایک و با بسم

به شی شه شه م

۲۶۲ زیند ان ور وود اووه کانی چه پسخانه
 ۲۶۵ دیمه نیکی دلته زین
 ۲۶۵ سه رگورد وه ته مینسی وسما یلی تاژان
 ۲۷۰ دیسان حاجی سه پیدعه ولا شه فه ندی
 ۲۷۴ زیند انسی شاره وانسی ورمی
 ۲۷۷ دادگای چاور یخشنا نده وه ی نیزیامی
 ۲۸۰ بیره وه ری وروودا وه کانی زیند ان
 ۲۸۱ مانگرتنی ۱۱ روزه
 ۲۸۳ موقه ده سر
 ۲۸۵ شه گه ریپیاو بسم به سه
 ۲۸۶ بوته ویله ی سه ر بازخانه
 ۲۹۱ له زیند انسی عادی دا
 ۲۹۲ با به کر چاوتین
 ۲۹۴ خوله سه ریپیاو کوشتن نه گیرا وین
 ۲۹۵ به شی شیمه
 ۲۹۶ گه رانه وه بسوزیند انسی مه هاباد
 ۲۹۸ بیره وه ریبه کانی زیند انسی مه هاباد
 ۲۹۹ بایزه بسور
 ۳۰۰ فه قی محه مه دی گا پیسی
 ۳۰۵ لوقمان زاده
 ۳۰۶ عه لسی بهگی خواجه میری
 ۳۰۸ شه قی ۳ دیناری
 ۳۰۹ عه ولایحه مه جنداری

تکایه شم سه لانه راست بکه نموه

راسته	سه له	دیر	لايه ره
کوره کان	کوره کان	۱۸	۳۲
نامه که نمسی	نامه که نی	۱۱	۳۳
ثابرویان ده به م	ثابرویان د به م	۱۸	۷۱
د ره بگا	د ره ب	۱۰	۹۴
د ه یناسیم	د یناسیم	۷	۱۳۴
لی وه رگرت	لی وه لاگرت	۴	۱۴۲
بیزاری کورم	بیزاری کورم	۱	۱۵۰
خه لك	خه ك	۵	۱۶۴
هه وا لده ری	هه وا له ری	۱۵	۱۸۵
بیمان بینم	د ه کری بین بینم	۳	۲۰۰
له وی به ریان	له وی به ریان	۱۱	۲۰۰
نا وچه	نه وچه	۶	۲۰۲
گونندیان	گندیان	۱۰	۲۰۳
حه راه	حه راه	۴	۲۱۸
شیران	شیرن	۵	۲۲۵
لاوان	لازان	۳	۲۲۶
نا توانسی	نتوانسی	۵	۲۳۹
قه ولسی	قه ول	۱۵	۲۷۷
خه نجه ریگی	خه نجه ریگ	۶	۲۸۰
ثانسه کیم	ثانسه کیگ	۲۴	۳۰۸

- به ره مه نووسراو و وه رگهراوه گانسی - نووسه ر
- ۱ - کاروانیک له شه هیدانسی کوردستانی شیران
  - ۲ - وه لاصیک کوردی و فارسی
  - ۳ - رینوینسی شه ری پارتیزانسی
  - ۴ - له ده وری ریکخرای لاوانسی حیزی دیموکراتی کوردستانی شیران
کوبینه وه
  - ۵ - ره خنه ولیکولینه وه له سه رکتیی کاک حسینیی مه ده نی
  - ۶ - چه ند قه په ک له گه ل خه بات
  - ۷ - کورد و فه ره هنگی بیگانه
  - ۸ - لیکولینه وه ی "کورته باسیک له سه روسیالیزم" کوردی و فارسی
  - ۹ - تایبه نی کونگره ی شه شه م
  - ۱۰ - کوماری دیموکراتی کوردستان (۱۹۶۶) یا - خود موختاری

وه رگهراوه کان

- ۱ - دایک - ماکسیم گورکی
- ۲ - ژبان وکرده وه گانسی لنینین
- ۳ - شه فسانه کوردیه کان - رودینکو
- ۴ - زه وی پچووک - لیونیه بریزنیف
- ۵ - مه سه له ی کورد له پارلمانی سوئید
- ۶ - قانونی شه ساسی ئابووری سوسیا لیستی
- ۷ - کومه له چیروکیکی هه لیژاره له شه ده بی بیگانه
- ۸ - حه مه چکول (شیجه مه مه دی یاشارکه مال) دراوه به
شه نستینوی کورد له پاریس بو چاپ کردن
- ۹ - ئوسوولسی سه ره تایی یه گانسی فه له فه (ژورژ پولستر)
- ۱۰ - نامه گانسی کولله باران کراوه کان - لوسین شلیر
- ۱۱ - کورته میژوویکی بولغارستان - دیمپتر مارکوفسکی